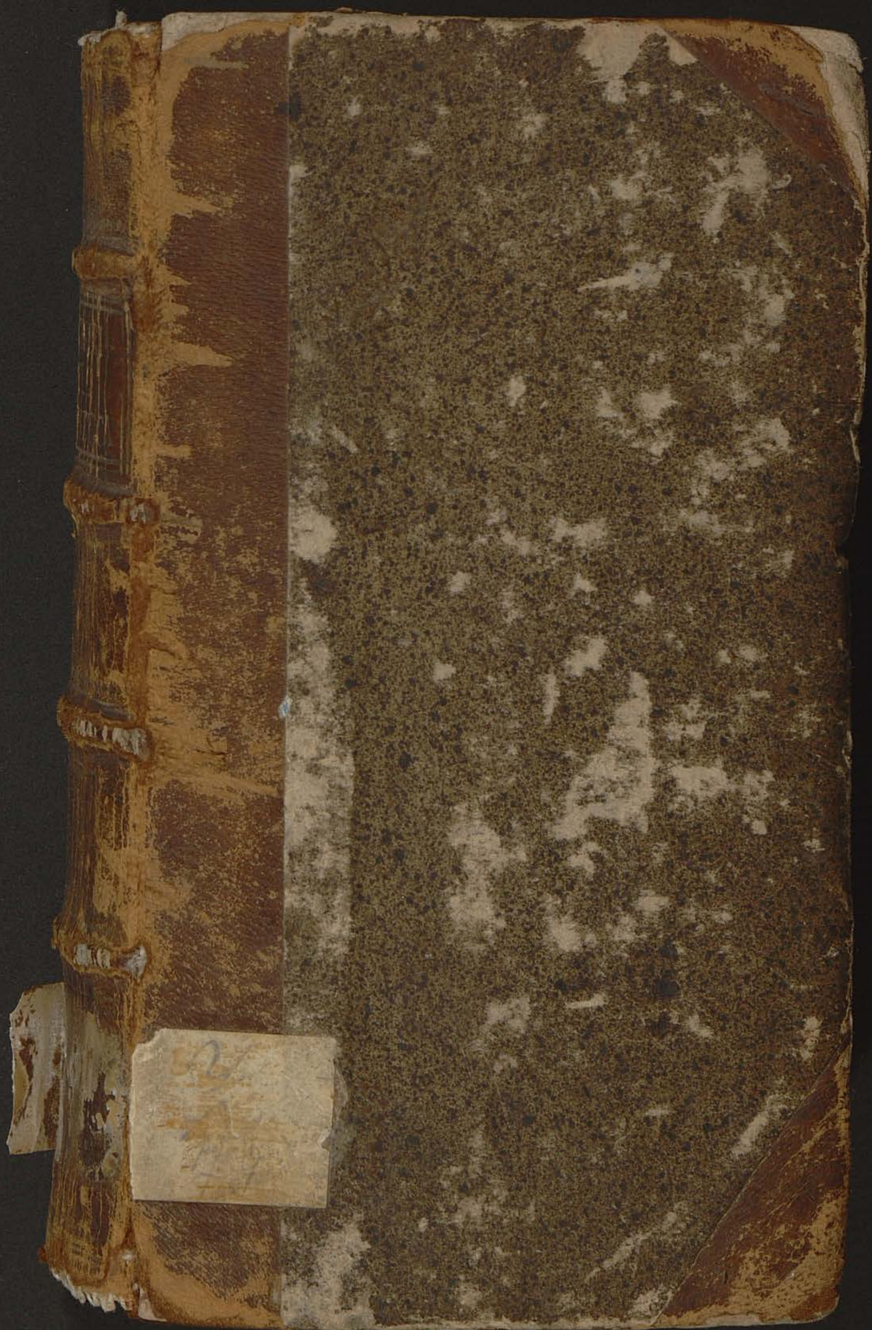

LYRA PROPHETICA DAVIDIS REGIS:

Sive

ANALYSIS CRITICO-PRACTICA PSALMORUM:

In qua omnes & singulæ voces *Hebrææ* in *Psalterio* contentæ, tam Propriæ quàm Appellativæ (nullâ exceptâ) ad Regulas Artis revocantur; earúmque significationes genuinæ explicantur: Elegantiæ Linguæ propriè evolvuntur. Insuper Harmonia *Hebræi* textûs cum Paraphrasi *Chaldæa*, & Versione *Græca*, LXXII. Interpretum, in locis, sententiis discrepantibus, fideliter confertur. Cui ad calcem addita est *Brevis Institutio Linguæ Hebrææ & Chaldææ*.

Studio & vigiliis

VICTORINI BYTHNERI,
Poloni, Linguæ *Hebrææ* Professoris.

Opus novum: nec antè in tali forma tentatum; in quo quid præstitum, Præfatio ad Lectorem indicabit.

TIGURI,
Ex Typographeo Bodmeriano.
M DC LXXXXV.

Esa. 24. 15.

בָּאֻרִים כַּבְּדוּ יְהוָה

In ipsis ignibus celebrate Jehovam.

Almæ Màtri,

ACADEMIÆ OXONIENSI,

Linguæ Hebrææ antiquissimæ cultrici; *

in eáque,

Honoratissimo D^no^ CANCELLARIO,

Insignissimo D^no^ VICECANCELLARIO,

Cæterísque

Reverendis & Clarissimis Dn. Doctoribus, & Professoribus: Collegiorum & Aularum Præsidibus, Rectoribus, Custodibus, Magistris & Præfectis; totíque coronæ studiosorum lectissimæ.

Tenuem hunc obscurúmque laborem, perpetuæ tamen observantiæ

MON. LIB. MER. D.D.

VICTORINUS BYTHNER,
olim in Æde Christi, Linguæ
Hebr. Prælector.

---

* Concilio Viennensi & Lugdunensi, (circa An. 1308.) sancitum est, *ut in Academiis, Romana, Parisiensi, Oxoniensi, Bononiensi, & Salamantica, in singulis sint duo Professores Linguæ Hebrææ, Arabicæ & Chaldææ.*

Lectori benevolo ſalutem.

IN lucem *uſúmque communem prodit nunc* Analyſis Critico-Practica libri Pſalmorum, *quam emitto, vel, potiùs præmitto aliis, quæ in cæteros libros Vet. Teſt. Deo adnuente, daturi ſumus. I, mi liber, ad incerta itinerum exploranda, perſcrutare, quínam amici, & qui hoſtes, qui laquei, & quæ inſidiæ; ut vel tutò poſthæc in Famæ campum prodeamus, vel in fidis ſilentii caſtris quieſcamus: at nunc, utcunque res cadet,* ἐρρίφθω κύβος (jacta eſt alea.) *Et ne te lateat, Lector, propoſiti noſtri ratio, hæc tene.*

Primò, quòd omnes voces Pſalterii, ſecundùm ἀκρίβειαν *Grammatices, enucleavimus, etiam minutiſſimas; ídque eo conſilio, ut non ſolùm eos, qui vocalis Magiſtri operâ utuntur, alacriores in hoc ſtudio reddamus, verùm etiam, qui mutos adire coguntur, brevi temporis intercapedine,* עם אֳנִיוֹת אֵבֶה navibus deſiderii (*Job.9. v.26.*) אֶל מְחוֹז חֶפְצָם ad portum oblectationis ipſorum, (*Pſal.107.v.30.*) *provehamus.*

Secundò, ipſos fontes Hebræos per rivulos diduximus, i. e. expoſitionem ipſarum vocum, ex probatiſſimis Grammaticis & Lexicographis, nec non affinium Linguarum, Chaldææ, Syræ nonnunquam & Arabicæ, collatione, additâ inſuper Græcâ LXXII. in locis diſcrepantibus, interpretatione: ita ut vel hinc pateat ſtudii hujus Linguæ neceſſitas ſumma. Etſi enim extant interpretationes neceſſariæ populo, & profectò non contemnendæ, (inquit Phil. Melanch-

lanchton) tamen Deus ſemper vult , teſtes illarum interpretationum eſſe. Nec te offendat , Lector , in Latina verſione dictionum quaſi inconcinna quædam combinatio ; nam Hebraiſmi hic rationem habere voluimus , non verò Latinitatis.

Tertiò , Indicem omnium & ſingularum vocum Pſalterii conſtruximus , idque non ſine labore & tædio noſtro magno ; at cum tuo (Lector) fructu : cùm enim videas , aliquas voces in verſibus , vel integros verſus in Pſalmis , aut etiam totos Pſalmos omiſſos , ſit tibi Index , illa omnia jam in prioribus Numeris fuiſſe tractata, unde eorum interpretationem petes.

Quartò ipſi Indici Clavem Pſalterii ſubijcimus, h. e. 564. *verſiculos ex Pſalmis decerptos , in quibus omnes & ſingulas voces Pſalmorum , uno quaſi ictu oculi , intueri potes : quos ſi probè memoriæ mandaveris , crede mihi , magno tibi adjumento ad intelligenda integra Biblia erunt ; & verè verum experieris illud :* دَامْلَةٌ بَدَامْلَةٌ كُولْ لُولُورْ اِكْلَمَهْ gutta cum gutta lacum facit. *Nam omnes voces Radicales , tam Hebrææ , quàm Chaldææ , in Bibliis juxta ordinem Buxtorfii , ſunt* 2127. *ex quibus , ſubtractis Chaldæis* 260. *integer numerus purè Hebraicarum manet ,* 1867. *at ex eis in hiſce verſiculis reperies* 1184. *(non , ut Toſſanus , qui aliquas omiſit ,* 1171. *)*

Denique ad calcem libri Inſtitutionem Linguæ Hebrææ

Hebrææ & Chaldææ addidimus, utramque succinctam, at ad has Linguas sufficientem. Et quidem Grammaticæ Hebrææ præmissum est Sceleton, quo Lectorem, probè intellecto shemate Conjugationum, pag. 15. proposito, uti potiùs, quàm ipsâ Grammaticâ (compendii ratione habitâ) vellem; cætera usui, qui optimus est magister, committenda.

Et hæc sunt, quæ te paucis scire volui, Lector, ut his faveas, & peregrinum hoc idioma consideres, non ut Æneas, visis Vulcanianis armis, Miratur, rerúmque ignarus imagine gaudet *(lib.8. Æneid. in fine) sed ita, ut legendo artifex efficiaris.*

Vale

ספר תהלים

Liber *Psalmorum*, Act.1.20. Hebræis inscribitur סֵפֶר תְּהִלִּים *liber hymnorum*, sive *laudum*, eò quòd potissimùm in eis divinæ laudes, celebrentur, & gratiæ pro acceptis beneficiis Deo agantur. Qui titulus sumptus videtur ex inscriptione Psal.145. תְּהִלָּה לְדָוִד *Laus Davidis*, qui totus Psalmus nil nisi laudes Dei recenset. Græcis, etsi impropriè, dicitur *Psalterium*, quæ appellatio etiam apud Latinos invaluit. Propriè autem Psalterium est instrumentum musicum decachordum, superiùs ventrem habens concavum, formâ referens Græcorum Δ majusculum: Hebræis נֵבֶל vocatur, ad cujus sonum Psalmi Davidici in templo decantari solebant. Partiuntur autem Hebræi Psalterium in quinque libros: quorum tres priores finiunt in אָמֵן וְאָמֵן *Amen & Amen* Psal.41.vers.ult. Psal.72.vers.penult. Psal.88.v.ult. Quartus in אָמֵן הַלְלוּ־יָהּ *Amen Hallelujah*, Psal.106. vers.ult. Quintus in solo הַלְלוּ־יָהּ *Hallelujah*, Psal.150. vers. ult.

Psal.

ANALYSIS CRITICO-PRACTICA Psalmorum.

Psalmus I. א

1 אַשְׁרֵי) *Beatitudines*, vel adjectivè *Beatus*, ut LXX. μακάριος, Targum טוּבֵיהּ *Beatitudo ejus*. Est nomen pl. masc, absque sing. idque in Regimine, Regul. 34. Legitur 26. vicibus in Psalmis, sed semel tantùm cum Affixo אַשְׁרֶיךָ *Beatus tu*, scil. eris, Ps. 128. 2. Potest etiam אַשְׁרֵי exponi adv. *Bene, beatè, Feliciter*, ô quàm prosperè cum eo agetur. Eleganter occurrit cum ellipsi sequentis Nominis אַשְׁרֵי תִּבְחַר *Beatus*, (ille) vir, quem Ps. 65. 5. *elegeris*. Radix est אָשַׁר *Beatè incessit, Recto pede ambulavit*, sicque congruit cum יָשַׁר *Rectus fuit*, commutatis literis א & י R. 2.

2 הָאִישׁ *Illius viri*, אִישׁ *Vir*, generaliter *Homo*, ut 1. Chr. 16 v. 21. *Non permisit* לְאִישׁ *Viro*, quod Ps. 105. 14. redditur, *Non sivit* אָדָם *Homini nocere illis*. Item *Vir* i.e. quilibet, ut Ps. 12. 3 *Loquuntur vanitate* אִישׁ *Vir*, i.e. quilibet. Item *Vir*, i.e. virili animo præditus, Magnas, ut Ps. 49. 3. *Filii hominis & filii* אִישׁ *Magnatis*, Nobiles. Dicitur etiam de aliis rebus, ut Ps. 80 18. *Sit manus tua super* אִישׁ *Virum dextræ tuæ*, id est, vitem, quam plantâsti. Legitur in Psalmis cum sex Præfixis מֵאִישׁ *à Viro*. (ubi מ cum (··) ob indageshabilem, R. 74.) הָאִישׁ *Ille vir* (cum ה Emphat. R. 76.) וְאִישׁ *Et vir*, לְאִישׁ *Ad virum*, vel *Viro*, בְּאִישׁ *In virum*. כְּאִישׁ *Sicut vir*. In plurali אִישִׁים *Viri*, extat semel Psal. 141. 4. pro quo usitatius est אֲנָשִׁים *Viri, Homines*.

3 אֲשֶׁר) *Qui* Pron. Rel. indecl. *qui, quæ, quod*: aliquando Conjunctio, *quoniam, quòd, ut*.

Etymon hujus vocis invenire, haud facile est. Habet Synonyma, ה R.76. & שֶׁ R.75. ה Relativũ semper in casu recto ponitur, secùs, quàm אֲשֶׁר & שֶׁ Legitur cum duobus Præfixis, וַאֲשֶׁר *& quod*, vel, *& qui*, כַּאֲשֶׁר *secundùm quod*.

4 לֹא) *Non*. Cum Verbis, est prohibendi & negandi adv. cũ subst. *Sine*, *Absque*, ut Ps. 17.1. בְּלֹא *In non labiis*, i.e. absq; In tota S. Scriptura occurrit tantùm 35. vicibꝰ cum ו in medio, h. m. לוֹא. Legitur in Psalmis cum 4. Præfixis שֶׁלֹּא *quòd non*, הֲלֹא annon? cum ה Interrogativo, R.77. *&* הֲלוֹא Ps. 44.22. וְלֹא *& non* בְּלֹא *in non*.

5 הָלַךְ) *Ambulavit, Ivit, Incessit*; metaph. usurpatur de vita, moribus & actionibus. In Psalmis in Præt. Kal. flectitur sic: הָלַךְ *ambulavit*, הָלַכְתִּי *ambulavi*, הָלְכוּ *exiverunt*: & in pausa converso (:) in (ָ) R. 132. הָלָכוּ *ambularunt*, Psal. 119.3.

6 בַּעֲצַת) *In consilio* A יָעַץ *consuluit*, Nom fœm. abjecto (י) R.161. n.1. עֵצָה *consilium*, tam id, quod consulitur, quàm, quod efficitur consilio. In Regimine converso ה in ת R.34. & (..) in (:) R.116. sub gutturali in (-:) R.12. fit עֲצַת *consilium*. In Psalmis legitur cum duobus Præfixis, ו *Et*, בְּ *In*, quæ habet sub se (-) ob sequens (-:) R.43. In pl. facit עֵצוֹת *consilia*.

7 רְשָׁעִים) *Improborum*. A רָשַׁע *condemnare*, *injustum comprobare*, est verbum forense cui opponitur צָדַק *justificare*. Hinc, *Inquietum esse*, quòd injustus corpore, vel saltem conscientiâ, quiescere non potest. Unde Nomen radicale רָשָׁע LXX. ἀσεβὴς, *improbus, inquietus, turbulentus*, ut mare propulsum. Esa. 57.20. Cum Præfixis, מֵרָשָׁע *ab improbo*, הָרָשָׁע *ille improbus*, וְרָשָׁע *& improbus*. לָרָשָׁע *isti improbo*, (excluso ה Emphat, R.81.) וּלְרָשָׁע *& isti improbo*. In pl. mutato (ָ) in (:) R.114. facit רְשָׁעִים *impii*. Cum Præfixis, מֵרְשָׁעִים *ab improbis*, הָרְשָׁעִים *isti improbi*, וּרְשָׁעִים *& impii*; וְלָרְשָׁעִים *& ad istos impios*. In Regimine, converso ים in י R.34. & (ָ) in (:) R.

(:)R.114.ex priori(:)fit(·)R.6. facítque רִשְׁעֵי *impii*, Pſ. 75.9.

8 וּבְדֶרֶךְ) *Et in via.* A דָּרַךְ *calcavit*, fit דֶּרֶךְ *Via*, It. *Mos, Conſuetudo, Studium*, &c. quæ ſunt quaſi viæ hominum, per quas incedunt, verſantúrque. Eſt nom. com. gen. R.26. In pauſa, mutato priori (ֶ) in (ָ) R.131. fit דָּרֶךְ Cum Præfixis, מִדֶּרֶךְ *à via, propter viam*, וְדֶרֶךְ *& via*, בְּדֶרֶךְ *in via*, בַּדֶּרֶךְ *in hac via*, excluſo ה Emphat. R.81. וּבְדֶרֶךְ *& in via*, ubi ו ante Labialē cum וּ R.78.

9 חַטָּאִים) *Peccatorum.* A, חָטָא *peccare, à ſcopo aberrare* nomen pl. maſc. abſq; ſing. ex conjug. Pihel deductum, ideóque ſignificationem intendit, ac habitum denotat: חַטָּאִים *habituales peccatores*, qui in quovis opere faciendo delinquunt, ſed maximè, qui in Religionem divinam peccant. Legitur cum uno ſaltem Præfixo וְחַטָּאִים *& peccatores.*

10 עָמָד) *Stetit.* Præt. Kal. quod in Pſalmis flectitur ſic: עָמַד *ſtetit*, vel ab opere *deſtitit*; & in pauſa עָמָד converſo (ַ) in (ָ) R.131. עָמְדָה *ſtetit illa*, עָמְדוּ *ſteterunt*, & in pauſa עָמָדוּ converſo (:) in (ָ) R.132.

11 וּבְמוֹשַׁב) *Et in ſede.* A יָשַׁב *ſedit*, Nom. maſc. Heeman mutato (י) in ו R.161.n.1. מוֹשָׁב *ſedes*, quicquid ea ſit, ut puta domus, urbs, cathedra, locus, ubi quis ſedet, manet & habitat: ut עִיר מוֹשָׁב *civitas habitationis* i.e. habitabilis, Pſal. 107.4. Cum Præfixis, לְמוֹשַׁב *in habitationem*, וּבְמוֹשַׁב *& in conſeſſu*, Targ. וּבְסִיעַת *& in ſocietate* (ubi in Regimine, (ָ) ultimum tranſit in (ַ) R.114.)

12 לֵצִים) *Deriſorum.* A לוּץ *deridere, illudere*, (ſumitur ſemper in malum) fit לֵץ *deriſor, illuſor, ſophiſta*, q. ſermonis aptator & concinnator ad illudendum & decipiendum. In plurali לֵצִים quod LXX. vertunt λοιμῶν, *peſtium, peſtilentium hominum.*

13 יָשָׁב) *Sedit*, modò breviori, modò diuturniori tempore, *habitavit.* Præt. Kal. quod flectitur ſic: יָשַׁב *ſedit*, & in pauſa יָשָׁב R.131. יָשַׁבְתָּ *ſediſti*, יָשַׁבְתִּי *ſedi*, יָשְׁבוּ *ſederunt, ha-*

bitârunt וְיָשְׁבוּ *& habitabunt* Pſal. 69. 36. cùm ו Converſivo Præteriti, R. 79. יָשַׁבְנוּ *ſedimus.*

Verſ. 2.

14 כִּי אִם) *Sed, Quòd ſi.* כִּי *quia, quoniam,* Pſ. 1. 6. *Cùm, quando,* Pſ. 2. 12. *Quamvis,* Pſ. 25. 11. *Etſi* Pſ. 41. 5. Cum Præfixo, וְכִי *& cùm,* Pſ. 120. 7 אִם eſt conditionale, Si Pſ. 7. 4. At hæ duæ dictiones כִּי׀אִם aut ſunt disjunctivæ; *Quòd ſi, nam ſi*: vel ſumuntur adverſatè, *ſed.* Eſt verò hîc inter has duas voculas lineola perpendicularis (׀) dicta *Peſik* (pauſula) ſervítque Muſicæ.

15 בְּתוֹרַת) *In lege.* A יָרָה *jecit, projecit,* in Hiph. הוֹרָה *docuit, inſtituit*: Nom. fœm. Heeman. תּוֹרָה *doctrina,* in qua inſtituitur aliquis, q. verborum jactationem diceres: hinc ſumitur pro *Lege,* eò quòd recta doceat. In Regimine converſo ה in ת R. 34. ut תּוֹרַת *lex,* cum Præfixo בְּתוֹרַת *in lege.*

16 יְהוָה) Domini. Nom. Heemant formatum per (י) R. 23. (quâ literâ formari ſolent nomina propria apud Hebræos ut in Iſaac, Jacob, &c.) ab הָוָה vel potiùs הָיָה *fuit*; (ſunt enim iſtæ literæ ו & י ejus naturæ, ut facilè una in alteram commutetur. R. 2.) Eſt nomen Dei ſanctum ab eſſendo deductum, idem quod אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה *Ero, qui ero,* Ex. 3. 14. (ubi Futurũ juxta hujus linguæ conſuetudinẽ, rem perpetuam ſignificat: continet enim rationes Præteriti & Præſentis.) LXX. ἐγώ εἰμι ὁ ὤν, *Ego ſum ille, qui eſt,* ubi participium ὤν Latinè reddi poteſt *Ens,* revera exiſtens, & ab idolis differens, quæ *non ſunt,* ſed finguntur. Vel Jehova poteſt dici *Eſſentiator*, quòd eſſentia & exiſtentia æterna ei ſoli excellentiſſimâ quadam ratione, (ut eſt pelagus omniũ perfectionum) ſit propria: & propter quem omnia, quæ ſunt ſunt & exiſtunt. Ab hoc etiam ſacro nomine Jehova, Gentilitatem nomen *Iovis* elicuiſſe, multi credunt: ac perinde, ut Hebræis Jehova dicitur ab eſſentia, ita etiam Græcis Jupiter ζεὺς à vita. Cæterùm hæc vox יְהוָה præcedente, aut ſequente nomine אֲדֹנָי punctatur יֱהוִֹה ad formam אֱלֹהִים quomodo quater legitur in Pſalmis, Pſ. 71. 5. 109. 21. 140. 8. 141. 8.

17 חֶפְצוֹ) *Oblectatio ejus.*

A חָפֵץ *voluit* fit nom. radicale quinque punctorum, חֵפֶץ *voluntas, complacentia*, &c. significat animi propensionem in aliquid. Legitur cum tribus Affixis, ob quæ (‥) penult. transit in (:) R. 116. & (‥) ult. in (:) R. 122. ac ex priori (:) fit (‥) R. 6. emanátque חֶפְצִי *oblectatio mea*. חֶפְצוֹ LXX. τὸ θέλημα αὐτοῦ, *voluntas ejus*. חֶפְצָם *oblectatio eorum*.

18 וּבְתוֹרָתוֹ *Et in lege ejus*. תּוֹרָה *lex* (suprà Num. 15.) cum affixis mutat ה in ת, R. 104. fítque תּוֹרָתִי *lex mea*, תּוֹרָתְךָ *lex tua*, Et in pausa, mutato (:) in (‥) R. 132. תּוֹרָתֶךָ. Cum Præfixis, Uno, מִתּוֹרָתְךָ *de lege tua*, & in pausa, מִתּוֹרָתֶךָ (ut antè) וְתוֹרָתְךָ *& lex tua*, כְּתוֹרָתְךָ *secundùm legem tuam*. Duobus, וּבְתוֹרָתוֹ *& in lege ejus*, וּמִתּוֹרָתְךָ *& de lege tua*. In pl. facit תּוֹרוֹת unde cum Aff. & Præf. וְתוֹרוֹתָיו *& leges ejus*, Pſ. 124. 45.

19 יֶהְגֶּה *Meditabitur*. A הָגָה quod primariò significat *Auferre, Removere*; pòst translatum ad locutionem internam, notat illum spiritûs impetum quem intra nos loquentes, q. removemus, emittimúsq; quod Latinis dicitur *Mussitare*, vulgò *Meditari*. Et quoniam locutionem expressam propriè non significat, ideò etiam tribuitur columbis & Leonib⁹, ac exprimitur per *Gemere*. *Rugire*. Fut. Kal. quod flectitur sic: אֶהְגֶּה *meditabor* (cum dagesh leni, R. 17. quiescente ה in (‥) R. 65.) יֶהְגֶּה *meditabitur*, masc. pro יֶהְגָּה R. 14. & sic in fœmin. תֶּהְגֶּה *meditabitur*, scil. lingua Pſ. 35. 28. In pl. יֶהְגּוּ *meditabuntur*, Targ. מְרַנְנִין *clamant* Pſ. 2 1. It. *mussitabunt*, Pſ. 115. 8. (pro יֶהְגֶּהוּ excluso ה R. 66.

20 יוֹמָם *Interdiu* יוֹם *dies* tam naturalis, quàm artificialis: & cum ם Heemanth. יוֹמָם *interdiu*, R. 23. b. מִיּוֹם *de die*, i. e. semper, omni tempore, quo otiosus est à negotiis

21 וָלָיְלָה *Et noctu*, לַיִל *nox*, quâ ululant bestiæ, ut mutuetur significationem à יָלַל *ululavit*. Est heterocliton, in sing. masc. in pl. fœm. Cum ה) paragogico, (quod ornatui tantùm servit) fit לַיְלָה mutato (·) sub (י) in (:) R. 124. servato ac-

centu in penultima, R.126. Et in pausa לָיְלָה converso (-) in (ָ) R.131. Cum Præfixis, וָלַיְלָה לְלַיְלָה & nox in noctem, Psal. 19.4. הַלַּיְלָה ipsâ nocte, Psal. 78.14. וּבַלַּיְלָה & in ipsa nocte, (Excluso ה Emphat. R.81.) In pausa, Et custodia. בַלָּיְלָה in ipsa nocte, Ps. 90.4. (in tres vigilias dividebatur nox) יוֹמָם וָלַיְלָה interdiu & nocte, Psal. 55.11. ubi ו ante accentum distinguentem. (Rebhia) gestat (ָ) R.78. Et in majori pausa, (qualis est Sylluk & Athnach) scribitur וָלָיְלָה In Pl. factâ vocalium crasi, fit לֵילוֹת noctes, R.124. Cum Præfixo, בַּלֵּילוֹת in ipsis noctibus, (excluso ה Emphat.) Psal. 92.3.

Vers. 3.

22 וְהָיָה) *Et erit.* Est tertia pers. masc. Præt. Kal. cum ו conversivo Præt. in Fut. R.79. Flectiturque sic הָיָה *fuit* ille (ubi ה quiescit in (ָ) R.65.) שֶׁהָיָה *qui fuit*, Psal. 124.1. (cum שׁ Relativo, R.75.) וְהָיָה *& erit*, (cum accentu Regio *Rebhia* R. 130. הָיְתָה *fuit illa*, (mutato ה in ת. R.65.) הָיִיתָ *fuisti*, (converso ה in (י) quiescens R.66.) הָיִיתִי *fui*, הָיִינוּ *fuimus*. In tertia autem pl. ה ante ו abjicitur R.66. fitq; הָיוּ (pro הָיְהוּ) *fuerunt*: quod additum Participiis, Præt. Imperfectum denotat, ac perseverantiam importat: ut עֹמְדוֹת הָיוּ *stantes erant* pedes nostri, id est, stabant, Ps. 122.2. Et sic in N.T. *Erat docens.* Mat. 7.29. *Erat baptizans*, Marc. 1.4.

23 כְּעֵץ) *Sicut arbor.* עֵץ *lignum, arbor*, Dicitur de ligno tam exciso, quàm plantato, exceptâ herbâ teneriori. Cum כּ similitudinis, R.80. (cui inuritur Dagesh lene, post Quiescentem accentu Regio notatum, R.17.) כְּעֵץ *sicut lignum* Targ. כְּאִילָן *sicut arbor.* In pl. facit עֵצִים *ligna*: & in regimine converso ים in י R.34. & (..) in Scheva compositum R. 116. fit עֲצֵי יַעַר *ligna silvæ* id est, arbores steriles & infructuosæ, Ps. 96.12. quæ Rabb עֲצֵי סְרָק *arbores vacuæ* dicuntur. עֲצֵי יְהוָה *ligna Domini* Psal. 104.16. Targ. אִילָנַיָּא דִי בְרָאיְיָ *arbores, quas creavit Dominus*, id est, quæ prove-

veniunt absque cultura humana.

24 שָׁתוּל) *Plantata.* A שָׁתַל *plantavit*; dicitur de arborum plantatione, quæ radicem habent, quomodo differt à נָטַע quod eſt latius. Pahul kal, שָׁתוּל *plantatus*, (quod paſſionem adhuc durantem notat.) In pl. שְׁתוּלִים *plantati*, Pſal. 92. 14.

25 עַל־) *Iuxta.* A עָלָה *aſcendit*, præpoſitio עַל, quæ pro natura orationis exponitur *Super, Supra, Iuxta, Contra, Apud, Ad, Verſus, In, Propter* Aliquando aſſumit (י) ad formã Nom. pl. in regim. R. 34. עֲלֵי *ſuper*, Pſal. 29. 5. Cum Præfixis וְעַל & וְעָלַי *& ſuper*, כְּעַל *ſicut ſuper*, Pſal. 119. 14.

26 פַּלְגֵי) *Rivos.* A פָּלַג *diviſit*, Nom. ſex punctorum פֶּלֶג *diviſio, rivus, fluvius*, quòd à fonte dividatur, vel quòd terram dividat: quâ de cauſa Mare Græcis Latiníſque voce Hebræâ *Pelagus* dicitur In pl. mutato priori (ֶ) in (ְ) & poſteriori in (ָ) R. 122. fit. פְּלָגִים *diviſiones*, It. *rivi*. Cum Affixo, פְּלָגָיו *rivi ejus*, In regimine, converſo (ָ) fit (ְ) R. 114. ex priori (ְ) fit (-) R. 6. emergitque פַּלְגֵי LXX. διεξόδους *decurſus*. Ubi nota, quòd Dagesh Lene hîc in litera ג poſt (:) quieſcens omittatur, quoniam hoc ſemper à literis *Begadhekephath* abeſt, cùm (:) quieſcens ortũ eſt ex vocali longa.

27 מַיִם) *aquarum*. מַיִם *aqua, & aquæ*, caret ſing. Forma autem Dualis notat *Aquas* ſuperiores in cœlo, & inferiores in terra, quas firmamentum, ſeu aër interjectus, diſtinguit. In pauſa ſcribitur מָיִם R. 131. Cum præfixis, *Supra montes ſtabunt* הַמָּיִם *iſtæ aquæ*, Pſal. 104. 6. i. e. aquæ pars ſupra aërem evecta. *Vox Domini ſuper* הַמָּיִם *iſtas aquas*, Pſal. 29. 3. *id eſt*, nubes וְהַמַּיִם *Et iſtæ aquæ, quæ ſunt ſuper cœlo*, Pſal. 148. 4. Targ. quæ ſuſpenſæ ſunt ſupra cœlum. כַּמַּיִם *ſicut iſtæ aquæ effuſus ſum*, Pſal. 22. 15. notat copiam. בַמַּיִם *in aquis*. *Contignat* בַמַּיִם *in his aquis cœnacula ſua*, Pſal. 104. 3. i. e. in nubibus. *Si tranſieris* בַמַּיִם *per has aquas*, Pſ. 104. 7. id eſt, pericula. וּבַמַּיִם *& in has aquas*. *Eripe me* מִמַּיִם *ex aquis multis*, Pſal. 144. 7. i. e. hoſtibus fortibus.

28 פִּרְיוֹ) *Fructum ſuum.*

A פָּרָה *fructificavit*, פְּרִי *fructus*, (ab Hebræa voce *viz.*) terræ, arboris, ventris, mutato ה in (י) R. 161. n. 3. פְּרִי הַבֶּטֶן *fructus ventris*, Psal. 127. 3. Targ. וַלְדֵי דִמְעָא fœtus ventris. Metaph. notat *Præmium*; ut, *Certè* פְּרִי *fructus est justo*, Ps. 58. 12. Targ. אֲגַר טַב *merces bona*. Est masc. sine plur. Cum Præfixis. מִפְּרִי *de fructu operum tuorum satiabitur terra*, Psal. 104. 13. id est; de pluvia descendente ex nubibus tuis. Cum affixis mutato (·) in (:) R. 123. ex priori (:) fit (·) R. 6. facítq; פִּרְיוֹ *fructus ejus*, פִּרְיָמוֹ *fructus eorum*, Ps. 21. 11. Targ. בְּנֵיהֶם *filii ipsorum*.

29 יִתֵּן) *Dabit*. A נָתַן *dedit, posuit, tradidit*, Fut. Kal. converso נ in dagesh. R. 69. & exit in (..) R. 108. flectitúrque sic: אֶתֵּן *dabo*, תִּתֵּן *dabis*, יִתֵּן *dabit*, תִּתֵּן *dabit* sc. terra, Ps. 85. 13. יִתְּנוּ *dabunt*. Cum Maccaph correpto (..) in (∴) R. 134. fit תִּתֶּן־ *dedisti*, יִתֶּן־ *dabit*. Cum ו copulativo, וְיִתֶּן־ *& dabit*, & cum ו conversivo Futuri, R. 79 וַתִּתֶּן־ *& dedisti*, וַיִּתֵּן *& posuit*, וַיִּתְּנוּ *& dederunt*. Cæterùm, hoc verbum נָתַן præcedente לֹא & sequente Infinito, notat *Concessit, permisit, sivit, passus est*; ut לֹא תִתֵּן *Non dabis sanctum tuum* לִרְאוֹת *ad videndum foveam*, Ps. 16. 10. id est, non sines, patieris. Et, מִי יִתֵּן *quis dabit*? Ps. 14. 7. idem est, quod *Vellem, Vtinam!*

30 בְּעִתּוֹ) *in tempore suo* A עָתַת *opportunè, tempestivè locutus est*. Nom. defect. עֵת *tempus* opportunum, sive idoneum, vel etiam malum. Cum Præfixis, בְּעֵת & לְעֵת *in tempore*. Cum affixis & pl. numero, assumit dagesh, ad compensandũ defectũ literæ absentis, & mutat (..) in (·) R. 125. fitque בְּעִתּוֹ *in tempore suo*. Et fit עִתָּם *tempus eorum in seculum*, Psal. 81. 16. id est, calamitas, pœna, Legitur in Bibliis cum duplici plur. sed in Psalmis in terminatione fœm. tantùm: עִתּוֹת *tempora*, לְעִתּוֹת *in temporibus. in angustia*, Ps. 9. 10. i. e. calamitatibus. Cum Affixo, *In manu tua*, עִתֹּתָי *tempora mea*, Ps. 31. 16. id est mala mea, afflictiones meæ, κλῆροί μου, *sortes meæ* forsitan legendum καιροί μου.

31 וְעָלֵהוּ) *Et folium ejus*.

A עָלָה *aſcendit*, עָלֶה *folium* ab aſcenſione, q. ſuprema pars arboris aut herbæ, quo proteguntur fructus. Cum Affixo. ה radicale tollitur, R. 103. fítq; וְעָלֵהוּ pro וְעָלֶהֵהוּ·

32 יִבּוֹל *Marceſcit*. A נָבֵל *marcuit, emarcuit, aruit* propter æſtum aut frigus: dicitur propriè de foliis, floribus, fructibus decidentibus, poſtquam omnem humorem amiſerunt. Eſt Fut. Kal. converſo נ in dageſh, R. 69. Legitur in Pſalmis in tertia perſ. tantùm, יִבּוֹל *flacceſcet*, Targ. folia ejus non נָתְרִין *decident*. In plur. *Filii alienigenæ* יִבְּלוּ *emarceſcent*, Pſ. 18. 46. Targ. יְסוּפוּן *conſumentur*. LXX. ἐπαλαιώθησαν, *inveterati ſunt*, (legerunt ſine dageſh, יִבְלוּ à בָּלָה *inveteratus fuit*.) (Et cum ן parag. R. 102. n. 5. יִבּוֹלוּן *marceſcent*, Pſ. 37, 2. In utroque autem exemplo, eſt ו pro (:) ob pauſam, R. 132.

33 וְכֹל *& omne*. A כָּלַל *conſummavit*, totum *abſolvit*, כֹּל *omne, totum, univerſum*; eſt maſc. ſine pl. ſed ſi jungatur plurali, *omnes, omnia, cuncta*. Cũ Præfixis, מִכֹּל *ab omni*. הַכֹּל *Univerſum illud, Univerſitas*, וְכֹל *& omne*. לְכֹל *omni*. וּלְכֹל *& omnibus*, בְּכֹל in omni. Et ex cluſo ה Emphatico בַּכֹּל *in hoc univerſo*, לַכֹּל *huic univerſo*.

34 יַעֲשֶׂה *Faciet*. A עָשָׂה *fecit*, Fut. Kal. ferè ut ſuprà, Nũ 19. ac flectitur ſic: אֶעֱשֶׂה *faciam bovem*, Pſ. 66. 15. id eſt, offeram (perinde ut apud Virgil. *Cùm faciam vitulam &c.* תַּעֲשֶׂה *facies*, יַעֲשֶׂה *faciet*, תַּעֲשֶׂה *faciet illa*. In pl. eliſo ה יַעֲשׂוּ *facient*: Et cum ו converſivo, וַיַּעֲשׂוּ *& fecerunt*: In quibus omnibus hoc notandum, quòd prima radicalis ע aſſumat Scheva compoſitum, in prima perſ. (ֱ) in reliquis (ֲ) punctuátque præcedentem ſervilem ſimili brevi puncto, Reg. 15. & 13.

35 יַצְלִיחַ *Proſperabitur*, i.e. quicquid arbor iſta produxerit, id feliciter creſcet, nam *non recedet* מֵעֲשׂוֹת פְּרִי *à faciendo fructum*, Jer. 19. 11. A צָלַח *felix, proſper fuit*, quicquid in animo erat, effecit proſperè. Fut. Hiph. יַצְלִיחַ cum (ַ) furtivo, R. 10. Targ. *Et omne germen ejus, quod germinat*, מְגַרְגַּר *gramineſcit*, וּמַצְלַח *& proficit*.

Vers.4.

36 לוא־כֵן) *Non sic.* A כון *firmum, rectum, bonum, aptum esse*, fit כֵּן *aptum, rectum, bonum*: sed sæpius transit in adverb. affirmantis, *sic, ita, taliter, similiter*, q. aptè, commodè, firmè, certè.

37 הָרְשָׁעִים) *Illi improbi.* Vide suprà, Num.7. הַ Emphatic. ante ר gestat (ָ) Vide Num.2.

38 כַּמּוֹץ) *Sicut hæc gluma.* מוֹץ nom. masc. sine pl. rarum, nam octies tantùm legitur in tota S.S. ejus etymon ignoratur, Latinis est *gluma, palea*, LXX. χοῦς *pulvis*. Convenit cum מָצַץ *expressit*, q. excussionem, vel expressionem, tritici diceres. Legitur in Psalmis bis cum Præfixo, כְּמוֹץ *sicut palea*, Ps.35.5. & כַּמּוֹץ *sicut hæc palea*, (excluso הַ Emphat.)

39 אֲשֶׁר־תִּדְּפֶנּוּ) *Quam dispellet illam.* A נָדַף *propulit, impulit, dispulit*, propriè dicitur de vento, qui rapta prosequitur, Fut. Kal. quod bis occurrit in Psalmis, idq; bifariam. Regulariter תִּנְדֹּף *dispelles*, Ps.68. 3. (ubi eleganter refertur ad Deum) Anomalos תִּדְּפֶנּוּ *propellet eam*, ubi נ radicale vertitur in dagesh. R.69. & ו ob affixum נּוּ migrat in (:) R.119. Notandus autem est hic pleonasmus Affixi, *quam dispellet eã*, qui ferè semper apud Hebr. est in usu, quando Pron, אֲשֶׁר obliquo casu effertur, R.37. cui similis extat in N.T. οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε, *Cujus vibice ejus sanati estis*, 1. Pet. 2. 24.

40 רוּחַ) *Ventus.* LXX *quam projiciet ventus* (addunt *à facie terræ*. Et sic etiam Arab Psalt. A רָוַח *Respiravit*, Nom com. gen. R.16. n.2. רוּחַ *spiritus, flatus, ventus*. Dicitur de rebus, quæ moventur, & non videntur, ut de *Spiritu, Anima Vento, Aëre*, & de *Affectibus animæ*, Psal.76. vers. ult. *Abbreviabit* רוּחַ *spiritum magnatum*, Targ. *Minuet* סוּרֵית רוּחֵיהוֹן *crassitiem spirituum ipsorum*, i.e. fastum, audaciam animi elationem. Legitur cum tribus Præfixis, מֵרוּחַ *à vento*, וּבְרוּחַ *in vento*, בְּרוּחַ *& in spiritu*. Cum Affixis autem (ַ) furtivum evanescit, R.10. fitque רוּחִי *spiritus meus*, רוּחֲךָ *tuus*, רוּחוֹ *ejus*, רוּחָם *eorum*, רוּחוֹ

in animo ejus, Pſ.32.2. מֵרוּחֲךָ *à ſpiritu tuo*, Pſ.139.7. cum (ָ) ob pauſam. In plurali, רוּחוֹת notat *ventos*, Pſ.104.4.

Verſ.5.

41 עַל־כֵּן) *Idcircò* Propriè, *juxta ſic*, vel, *ob ita*; idem quod לָכֵן *ideò, idcircò*.

42 יָקֻמוּ (Non) *ſurgent*, i.e. non ſtabunt, cauſâ cadent. Targ. יזכון (non) *juſtificabuntur*. LXX. οὐκ ἀναστήσονται, *non reſurgent*. A קוּם *ſurgere, ſtare, conſiſtere*: Fut. Kal. ubi ſecunda radicalis ו quieſcit in וּ R.60. & literæ præformantes accipiunt (ָ) R.58. ſicque flectitur in Pſalmis: אָקוּם *ſurgam*, תָּקוּם *ſurges*, יָקוּם *ſurget, ſtabit*, תָּקוּם *exſurget*, יָקוּמוּ *ſurgent*, & cum (ֻ) loco ו R.107. יָקֻמוּ Cum ן par. mutato (ָ) in (ְ) R.102. n. 5. fit יְקָמוּן *inſurrexerunt*. Pſalmo 35.11.

43 בַּמִּשְׁפָּט) *In illo judicio*. Targ. בְּיוֹם דִּינָא רַבָּא *in die judicii magni*. A שָׁפַט *judicavit*. Nomen Heemanth. maſc. מִשְׁפָּט *judicium*, idque activè, vel paſſivè. *Activè*, mos, boni mores, obſervantia legis, ſtatutum, ratio, conſuetudo, innocentia vitæ. *Paſſivè*, cùm quis re ipſâ abſolvitur, vel damnatur, ac pœnas luit. Legitur cum Præfixis, ו *Et*, בּ *In*, ל *Ad*, כּ *Secundùm*. Et excluſo ה Emphatico בַּמִּשְׁפָּט *in judicio*, לַמִּשְׁפָּט *ad judiciũ* Cum Affixis, מִשְׁפָּטִי *judicium meum*, לְמִשְׁפָּטִי *ad judicium meum*, כְּמִשְׁפָּטֶךָ *ſecundùm ſtatutum tuum*. In pl. וּמִשְׁפָּטִים *& judicia*, Cum Affixis, abjecto ים R. 105. מִשְׁפָּטֶיךָ *judicia tua*, מִשְׁפָּטָיו *judicia ejus*, לְמִשְׁפָּטֶךָ *ad ſtatuta tua*, Pſalm. 119.43. pro לְמִשְׁפָּטֶיךָ ut eſt verſu 90. מִמִּשְׁפָּטֶיךָ *à judiciis tuis*, וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ *& à &c.* In Regimine, mutato (ָ) in (ְ) R.114. fit מִשְׁפְּטֵי judicia, וּמִשְׁפְּטֵי *& judicia*.

44 וְחַטָּאִים) *Et peccatores* ו eſt copula, cætera vide ſuprà Num.9.

45 בַּעֲדַת) *In cœtu*. Formatur, ut בַּעֲצַת ſuprà Num.6. A יָעַד certum conveniendi locum vel tempus *conſtituit*. Nom. fœm. ſine pl. עֵדָה *conven-*

ventus, congregatio statis horis & locis aggregari solita, *Ecclesia, cœtus.* ועדה *& cœtus*, In Regimine vertens ה in ת, עדתי *cœtus* ועדת *& cœtus* בעדת *in cœtu*, LXX. *ἐν βουλῇ in concilio*, Targ. בסיעת *in societate*. Cum Affixis, עדתך *cœtus tuus*, בעדתם *in cœtu eorum.*

46 צדיקים) *Iustorum.* A צדק *Iustificavit*, Nom. masc. ex Pihel deductum, צדיק *justus*, dicitur de eo, qui in omnibus absolutus est: ideò de sermone usurpatũ, *fidelis, verax*, (Hinc vox *Sadducæi*, q. *justi*: putabant enim, se justos esse.) Cũ Præfixis, וצדיק *& justus*, לצדיק *huic justo*, excluso ה Emphat. In plur. צדיקים *justi, veraces*, וצדיקים *& justi.*

Vers 6.

47 יודע *Noscens est*, id est, novit. A ידע *novit, cognovit*, mentis est: sed notitiam sequitur affectus, unde *favit, fovit, approbavit, curam egit.* Benoni Kal. יודע *cognoscens, approbans*, cum (–) Furtivo, R. 10. Ejus Synonymum est מכיר *agnoscens*; quæ sic differunt; nullus potest esse מכיר nisi priùs fit יודע. Legitur & sine ו, ידע Ps. 94. 11. In fœm. facit ידעת *sciens*, Psal. 139. 14. pro יודעת cum (–) vicario τοῦ (ֶ) R. 110. In plur. יודעים In Regimine, יודעי *scientes*, & sine ו, ידעי Ps. 68. 16. ויודעי *& scientes.* Cum affix. ליודעי *cognoscentibus me*, ליודעיך *cognoscentibus te.*

48 תאבד) *Peribit*, Targ. תהובד *auferetur*. Ab אבד *periit*, dicitur de re, quam aliquis amittit ipsâ tamẽ integrâ manente, aut etiam de omnimoda perditione rei, Fut. Kal. ubi א quiescit in ו, R. 53. flectiturq; sic in Psalmis: תאבד *peribit*, ותאבדו *& peribitis*, יאבדו *peribunt*, ויאבדו *& peribunt*. In pausa autem converso (:) in (ָ) R. 132. facit, יאבדו ויאבדו.

PSALMUS 2. ב

49 למה) *Propter quid*, מה est dictio indecl. interrogativa de qualitate rei, *quid? quomo-*

modo, qualiter quàm. Sæpe admittit poſt ſe Maccaph, ac mutat (ָ) in (ַ), dageſch ſequenti literæ impreſſo, ut מַה־לְּךָ *quid tibi* &c. Ante indageshabiles verò ſervat (ָ) ut, מָה־ אֱנוֹשׁ *quid homo* מָה־רַבּוּ *quàm multi ſunt*, &c. Quod idẽ ante יְהוָֹה fit, (quoniam per אֲדֹנָי legitur) Pſ. 89. 47 עַד־מָה יְהוָֹה *Vſquequo Iehova*. At ante gutturales עחה kametſatas, euphoniæ cauſâ mutat (ָ) in (ֶ) ſitq; מֶה ut מֶה־הָלַל *quàm ceſſans*, &c. Et ſine Maccaph. מֶה־עָצְמוּ *quàm prævaluerũt*, Pſ. 130. 7. Legitur in Pſalmis cũ 4. Præfixis, וּמָה & וּמַה־ & *quid*, בַּמָּה *quoties, quot*; בַּמָּה & בַּמֶּה *in quo, in quid*, (quæ excludunt ה Emphatic.) לָמָה & לָמָּה *propter quid, quare quamobrem*, ubi ל ante vocem monoſyllabam geſtat (ָ) R. 80. Porrò notandum eſt, לָמָּה ſine dageſh eſſe acutum, & לָמָּה cum dageſh euphonico, penacutum. Eſt verò acutum ante gutturales אחע ut, לָמָה אֱלֹהִים *quare Domine*, &c. Penacutum autem eſt ante literas alias. ut, לָמָּה רָגְשׁוּ *quare fremuerunt*, לָמָּה יְהוָֹה *quare Iehova*, &c.

50 (At verò מִי *Quis*, eſt interrogantis de perſona, ut, מִי הָאִישׁ *quis ille vir* Et ſæpe negationem & impoſſibilitatem importat, מִי *quis eloquetur potentias Domini*, q. d. nemo, מִי כַּיהוָֹה אֱלֹהֵינוּ *quis ſicut Iehova Deus noſter*, Pſalm. 113, 8. id eſt nemo. (ubi in initialibus vocibus hujus verſûs continetur nomen Archangeli MICHAEL.) Legitur in Pſalmis cum duobus Præfixis, וּמִי & *quis*, מִמִּי *à quo*.)

51 רָגְשׁוּ) *tumultuata ſunt*. A רָגַשׁ *ſtrepuit, tumultuatus eſt*; dicitur propriè de coitione pluriũ, quæ ſine ſtrepitu nõ fit. Tertia perſ. pl. Præt. Kal. רָגְשׁוּ Legitur verbum hoc in tota Scriptura hoc loco tantùm & in Chaldæo apud Daniel. 6. 7. ſemel in Conjugat. Aphel הַרְגִּישׁוּ *concurrerunt ad regem*.

52 גּוֹיִם) *Gentes*. Nom. maſc. גּוֹי *gens*, cujus etymon ignoratur, niſi fortè velis ad גָּוָה

cor-

corpus referre, quod Gens sit q. corpus unum, ex multis viris collectum. Dicitur de gentibus, quæ Deum ignorant, etsi etiam aliquando de ipsis Hebræis dictum reperiatur. Cum Præfixis, הַגּוֹי *illa gens*, מִגּוֹי *à gente*, id est, ne sit gens, Pſ. 83. 5. (ubi מ negationem includit. R. 74.) In plurali גּוֹיִם *gentes*, syncopato altero (י) R. 31, pro גּוֹיִים. Cum Præfixis הַגּוֹיִם *illæ gentes*, בַּגּוֹיִם *inter has gentes*, excluso ה Emphat. Et cum (י) loco ו, בַּגּוֹיִם Pſ. 79. 10. Legitur semel cum Affixo, *In lætitia* גּוֹיֶךָ *gentis tuæ*, Pſ. 106. 5 contractè pro גּוֹיֶיךָ ubi de Iſraëlitis usurpatur.

53 וּלְאֻמִּים) *Et nationes*. Ab inusitato אָמַם fit אֵם *mater*, unde אֹם *natio*, populus ex una matre prognatus: includit tantam congregationē populi, quæ possit constituere regnū. Hinc dicunt Hebræi: אֵין לְאֹם אֶלָּא מַלְכוּת *Non est natio, nisi regnum*. In flexione assumit dagesh, & corripit ו in (ֻ) R. 125. fitque cum ה Emphat. הָאֻמִּים *illæ nationes*, & cum ל prosthetico, לְאֻמִּים *nationes*, Cum Præfixis, וּלְאֻמִּים (ubi ו assumit ו ante literam shevatam, R. 78.) בַּלְאֻמִּים *in nationibus*, (ubi ב cum (ַ) ob sequens (:) R. 6.

54 רִיק) Nomen formæ masc. sine pl. *vacuum*, *vanum*; aliquando adverbascit, *inaniter, frustrà, in cassum*, Pſ. 73. 13. רִיק *inaniter mundavi cor meum*. Hinc vox N. T. R A K A, Syrè ܪܝܩܐ certum aliquod & grave convitium significans, quod Christus alicui inferre vetat, Mat. 5. 22. q. d. hominem vanum, vilem, scurram (unde & Græcis ῥάκος, lacera vestis, & panniculum vile) Talmudicis enim רֵיקָא est *homo nequam*, vilis, vanus.

Verſ. 2.

55 יִתְיַצְּבוּ) *Statuerunt se*. A יָצַב *Statuit*, *constituit*, Fut. Hithpah. R. 47. quod in Psalm. flectitur in tertia persona tantùm, יִתְיַצֵּב *sistit seipsum*, יִתְיַצְּבוּ *semetipsos constituent*.

56 מַלְכֵי) *Reges*. A מָלַךְ *regnavit*, ex usu Chald. *consuluit, deliberavit*: מֶלֶךְ *rex imper-*

perator, qui vel ditioni, vel etiam urbi alicui præest, q. d. populi moderator. Cū Præfix. המלך ipse rex, ô rex. והמלך & ipse rex, ומלך & rex (ubi ו ante labialem cum ו Radic. R.78.) למלך regi, vel, de rege, למלך ipsi regi, excluso ה Emphat. Cum Affix. (mutat utrūque (ˇ) in (:) R.122. & prius (:) in (-) R.6.) מלכי rex meus, mi, מלכנו noster, למלכנו regi nostro, מלכו rex ejus, במלכם in rege ipsorum. In quibus כ notatur cum dagesh leni, post (:) R.17. In pl. (formatur ut פלגים suprà N.16.) in statu simplici מלכים In Regim. מלכי reges, למלכי inter reges. Semel cum Affixo gravi, מלכיהם reges eorum, Ps.105.30. In quibus Dagesh lene omittitur post (:) ut suprà Num.26.

57 ארץ) *Terra.* Nomen radicale com. gen. *tellus, terra,* tam habitabilis, tam inhabitabilis: & significat partem infimam cujusque rei sicut & Chald. ארע (mutatione solitâ ץ in ע factâ) Græcis ἔρα, *inferius, humile, imum.* In pausa scribitur ארץ R.131. & sic itidem cum ה emphat. (etiam extra pausam) הארץ *ipsa terra,* R.107 והארץ *& ipsa terra.* In Regim. usurpatur ארץ Ps. 107.35. וארץ ציה *& terram siccitatis.*

58 ורוזנים) *Et principes.* Targ. ושלטוניא *& dominatores, consiliarii.* Pl. masc. absque singulari, cujus etymon ignoratur, nisi fortè velis ו esse Heemanth. à רזה *emaciavit*, nam princeps sine subditis macie atteritur. Legitur in S. S. sexies, & semper post מלך ponitur, excepto Esa.40.23.

59 נוסדו) *Consultârunt.* A יסד *fundavit,* fundamenta jecit aut posuit, Psal.104.5. In Præt. Niph. mutato (י) in ו R. 56. נוסד *fundatus fuit, consultavit*, nam consilia rerum agendarū fundamenta sunt. In pl. נוסדו *fundârunt se pariter,* id est, fortes effecti sunt invicem. Targ. יתחברון *convenerunt,* LXX. συνήχθησαν, fortè legerunt נוחדו à יחד *univit.*

60 יחד) *Simul.* A יחד *univit, adunavit,* fit יחד propriè nomen, sed Latinis non po-

potest transferri, nisi per adverb. *unà, simul, pariter.* In pausa scribitur יַחַד R.131.

61 עַל־) *contra.* est hîc hostile, *adversus, contra,* וְעַל *& contra.* Unde Targ. *Et certant cum Messia ejus.*

62 מְשִׁיחוֹ) *Messiam ejus.* A מָשַׁח *oleo unxit,* fit מָשִׁיחַ *Vnctus.* Per antonomasiam sic dicitur in N.T. Salvator noster MESSIAS, Christus Dominus, (pro natura linguæ Græcæ mutato ש in *ss*, & ח in terminationem *as.*) cujus, Reges & Sacerdotes inuncti, typus fuére. In incremento finali, (-) furtivo abjecto, R.10. (ּ) corripitur in (:) R.114 facitq; cum Affixis, מְשִׁיחֶךָ *unctus tuus,* מְשִׁיחוֹ *ejus,* לִמְשִׁיחִי *uncto meo,* לִמְשִׁיחוֹ *suo,* (in quibus ל gestat (·) ob sequens (:) R.6.) In pl. מְשִׁיחִים *uncti,* sic vocantur omnes Deo sacri, & dignitate & pietate conspicui: unde cum affixo & præfixo, *Ne tangatis* בִּמְשִׁיחָי *in Christos meos,* Psal. 105.15.

Vers. 3.

63 נְנַתְּקָה) *Penitùs disrumpemus.* A נָתַק *disrupit, avulsit, abrupit,* Fut. Pihel. (quæ conjugatio significationem intendit, R.45.) Legitur in Ps. bis; in tertia pers. sing. יְנַתֵּק *penitùs disrumpet,* Psal. 107.14. In prim. pl. נְנַתְּקָה cum par. ה (quod primæ person. Fut. utriusque numeri familiare est. R. 102. n. 2.) mutato (..) in (:) R.117. pro נְנַתֵּק.

64 אֶת־) Dictio אֵת plerumque notat Accusat. R.33. Cum Præfixo מ idem valet, quod simplex מ, ut מֵאֵת יְהוָה *à Iehova,* Psalm. 109.20. Cum Maccaph mutat (..) in (ֶ) R. 134. scribitúrque אֶת־, וְאֶת *Et.*

65 מוֹסְרוֹתֵימוֹ) *Vincula eorum.* Targ. שַׁלְשְׁלָוָתְהוֹן *catenas eorum.* A יָסַר *erudiendo castigavit.* Nom. Heemanth מוֹסֵר *vinculum,* mutato (ו) in ו R.161. n.1. In plur. admittit utramque terminationem; unde in forma masc. cum Affixo & Præfixo, *Aperuisti* לְמוֹסֵרָי *vinculis meis,* Ps. 116.16. (cum (..) loco (:) præter analogiam i.e. dum me vincis, juxta illud: Servire Domino, Regnare est.) In fœm. וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם *& vincula ipsorum,* Psal. 107.14. At

מוסרותימו est cum Affixo poëtico מו, cujus frequens est usus in libris metricis.

66 ונשליכה *Et projiciemus.* A שלך in Hiph. השליך *jecit, projecit, abjecit,* tanquam puerum expositititium, cujus curam mater ampliùs non habet. Fut. Hiph. quod in Ps. flectitur sic: אשליך *projiciam,* ותשלך *& projecisti.* (cum ו conversivo Futuri, R.79. & (..) loco ו. R.107. תשליכני *projicies me,* ותשליכני *& projecisti me,* (cum ו convers. נשליך *projiciemus,* & cum ה paragogico ונשליכה.

67 ממנו *A nobis.* מן praepositio, *A, ab, abs, de, è, ex, prae,* cum Praefixo. ומן *& ab.* Cum (י) paragogico, מני (dageshato נ) *Ab,* Psal.44.11. *Prae,* Ps. 88.10. Cum Affix, מני *à me,* Ps. 18.23. מנהו *ab unoquoque eorum,* Ps. 68.24. Usitatiùs verò cum Affixis abjicit נ, & iterat נ, ut ממני *à me,* ממך *à te,* & in pausa ממך Ps. 80.19. ממנה *ab illa,* ממנו *à nobis,* & *ab illo;* nam נו est affix. pl. primae pers. & sing. tertiae, pro נהו R.91.

68 עבתימו *Densos funes eorum.* A עבת (in Pihel) *condensavit, complicavit*: Nom. masc. עבות *contortum, funis, funis contortus,* ex tribus funiculis complicatus. In pl. cum Praefixo, בעבתים *funibus,* Ps. 118.27. Et cum Affixo עבתימו LXX. τὸν ζυγὸν αὐτῶν *jugum, eorum.*

Vers. 4.

69 יושב *Sedens.* A ישב (suprà N.13. Benoni Kal. יושב & sine ו, ישב *sedens, habitans.* Cum Praefix. ויושב *& sedens,* היושבי *qui sedens es,* Psal.123.1, (cum ה Relativo, R.76. & (י) paragog. R.10.) Plur. יושבים in Regim. יושבי, & sine ו, ישבי *sedentes, habitantes,* ויושבי *& habitantes.* Cum Affixo ישביה *habitantes ejus.* Ps. 75.4. id est habitatores, nominaliter, R. 42.

70 בשמים *In ipsis coelis.* שמים *coeli,* non reperitur

in ſing. ſed Interpretes tam *Cælum*, quàm *Cælos*, vertunt. In pauſa ſcribitur שָׁמָיִם mutato (-) in (ָ) R.131. Cum Præfixis הַשָּׁמַיִם *iſti cæli*, וְשָׁמַיִם *& cæli*. Semel בְּהַשָּׁמַיִם *in ipſis cælis*, Pſ.36.9. alias ſemper excluſo ה Emphat. R.81. legitur בַּשָּׁמַיִם. Eſt autem שָׁמַיִם nomen Duale, compoſitum ex שָׁם *ibi*, & מַיִם *aquæ*, ſc. ſunt, vel ſubſiſtunt. Vel à שָׁם *ibi*, *illuc*, quocunq; enim te vertis ibi cœlum intueris. Vel denique à שָׁם *ibi*, loco remotiori, cœlum enim à terra remotiſſimum. Dualis forma notat diſtantiam utrinque æqualem, vel duos mundi polos, circum quos cœlum circumvolvitur: vel denique à מַיִם *aquæ*, quæ duplices (ſuprà N. 27.) Non ſolùm autem *Cælũ* ſignificat *ſedem Beatorum* verùm etiam ipſum *aërem*, Pſal. 8.9. *Volucres Cæli*. Pſal. 18.8. *Et fundamenta montium commota ſunt*, pro quo 2. Sam. 22.8. legitur *Et fundamenta Cæli*.

71 יִשְׂחָק *Ridebit*. A שָׂחַק *luſit riſit, deriſit, riſum fecit*, (de quovis riſu dicitur, quin & de bello) *contempſit*, quicquid enim contemnitur, riſui habetur ut. Kal. quod in Pſalm. flectitur in tertia perſ. tantùm יִשְׂחַק *ridebit*, in pauſa יִשְׂחָק R.131. unde in Plur. יִשְׂחָקוּ *ridebunt*, Pſal. 52. 8.

72 אֲדֹנָי DOMINUS. Targ. מֵימְרָא דַיְיָ *Verbum Domini ſubſannabit eos*. (quâ voce מֵימְרָא *verbum, ſermo*, ab אָמַר denotatur Meſſias, qui eſt æternum Dei verbum) Ab אֶדֶן *baſis*, fit אָדוֹן *Dominus*, quaſi baſis & columen familiæ, aut domûs. Et quemadmodũ Latinis Dominus dicitur is, qui domui præeſt: ita Hebræis Deus dicitur ADHONAI, quòd præſit toti Univerſo, tanquã domui à ſe conſtructæ. Quod nomen competit ei, non ex tempore, ſed ab æterno, ſi ſc. ratio habeatur poteſtatis, non verò relationis. In Regimine & Plnum. converſo (ָ) in (ֲ) R.114. facit אֲדוֹן *dominus*. In pl. abſoluto & conſtructo *Confitemini* לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים *Domino Dominorum*, Pſal. 136.3. Cæterùm אֲדֹנָי (cum (ָ) extra pauſam) dicitur tantùm de *Creatore*, & ponitur pro abſoluto ſing. DOMINUS, (idque, ut differat ab אֲדֹנִי *dominus meus*,

&

& אֲדֹנָי *domini mei.* Cum Præfixis ולב abjicit (-:) R.82. facitq; וַאדֹנָי *& Domine mi* Pſ.35.23. לַאדֹנָי *Domino meo,* Pſ.22.31. בַּאדֹנָי *in Domino meo,* Pſal. 73.28.

73 יִלְעַג *ſubſannabit* A לָעַג *ſubſannavit, deriſit, blæſitatem finxit*; nam, quos cum ſanna excipere volumus, ad eos ridendos blæſitatem fingere ſolemus: Fut. Kal, quod in Pſalmis flectitur ſic תִּלְעַג *ſubſannabis*, יִלְעַג *ſubſannabit*, יִלְעֲגוּ *ſubſannabunt.* Conſtruitur autem hoc verbum apud Hebræos cum ל nota Dativi, ideóque ſequitur

74 לָמוֹ *eis*, vel *in eos.* מוֹ eſt Affix. Poëticum, & ל ante Affixa amat (ָ) R.101.

Verſ. 5.

75 אָז *Tunc, ex tempore.* de Præt. & Fut. uſurpatur. Et cum (י) paragog. R.102. n. 4. אָזַי *tunc* Pſal. 124. 3. Legitur cum מ præfixo, מֵאָז *ex tunc, ab eo tempore, poſtquam,* Pſal. 76. 8. *Quis ſtabit coram te* מֵאָז אַפֶּךָ *à tunc iræ tuæ,* Targ. *à tempore, quo invaleſcit ira tua.* Abſolutè poſitum notat retroacta ſecula, Pſal. 93.2. *Parata eſt ſedes tua* מֵאָז *ex tunc,* Targ. מִן עָלְמָא *à ſeculo,* LXX. *ἀπὸ τότε, ex inde.*

76 יְדַבֵּר *loquetur.* A דִּבֶּר *locutus, elocutus eſt, dixit.* Fut. Pih. quod in Pſal. flectitur ſic: אֲדַבֵּר *loquar*, & cum ה paragog: mutato (..) in (:) R.117. אֲדַבְּרָה *eloquar*, וַאֲדַבְּרָה *& loquar.* In pauſa iterum redit R.131. וַאֲדַבֵּרָה Pſ.40.6. תְּדַבֵּר *loqueris*, יְדַבֵּר *loquetur.* Et cum (ֶ) loco (..) in pauſa יְדַבֶּר Pſ. 41. Et ob retractum accentum יְדַבֶּר פִּי *loquetur os meum*, Pſ. 145.1. תְּדַבֵּר *loquetur* (fœm. lingua) תְּדַבְּרוּ *loquemini.* Et cum ן parag. תְּדַבֵּרוּן Pſ.58.2. (cum (..) loco (:) ob Athnach R.132.) יְדַבְּרוּ *loquentur* cum inimicis, Pſalm. 127.5. Targ. יְנַצּוּן *litigabunt*, וִידַבְּרוּ *& loquentur*, Pſal.73.8. (ſublato (:) ſub (י) ob præcedens (·) R.8.) וַיְדַבְּרוּ *& locuti ſunt*, Pſ.78.19. ubi litera ſchevata (י) ejicit dagesh R.20. quod ו converſivo imprimere debuit, R.79. pro וַיְדַבְּרוּ.

77 אֱלֵימוֹ *ad eos.* אֶל Præpo-

positio, *Ad, apud, juxta*, ponitur aliquando pro עַל *super*, *propter*: (ideóque omnia verba, quæ construuntur cum עַל construuntur etiam cum אֶל) Scribitur cum (..) ad differentiã nominis אֵל *Deus*: מִכְּאוֹב וְאֶל *& super*, vel, *de dolore*, Psal. 69.27. Assumit Affixa Nominum plur. R. 101. gestátque (..) cum Affixis Levibus, ut, אֵלַי (& in pausa אֵלָי) *ad me* אֵלֶיךָ *ad te*, אֵלָיו *ad ipsum*: אֵלֵימוֹ *ad eos*. At cum Affixis Gravibus mutat (..) in (-:) ut, אֲלֵיכֶם *ad vos*, אֲלֵיהֶם *ad eos*.

78 בְּאַפּוֹ *in ira sua*. Targ. בְּתָקְפֵהּ *in fortitudine sua*. Ab אָנַף *naribus flare*, ut solent irati; fit. Nom. masc. per syncopen אַף *naris, nasus*, Psal. 115. 6. Aliquando ponitur pro *toto vultu, facie*. Psal. 138.7. quòd faciei decor (utpote cujus pars eminentior) sit nasus. Sumitur etiam pro *furore, ira*, Ps. 78.21. quòd nasus & vultus sit iræ index, vel, quòd irati exsufflant naribus. Cum Præfixis מֵאַף *ab ira*, וְאַף *& ira*, בְּאַף *in ira*, וּבְאַף *& in ira*. In Duali num. & cum Affix. assumit Dagesh ad compensandum defectum literæ נ, facítque אַפַּיִם *nares*, Ps. 86.15. (cujus Synonymum est נְחִירַיִם) אַפֶּךָ (& in pausa אַפֶּךָ) *ira tua*. אַפּוֹ *ejus*, אַפָּם *eorum*. Et in alia significatione, *Impius* כְּגֹבַהּ אַפּוֹ *secundùm altitudinem faciei suæ non requiret*, Psal. 10.4. Targ. רוּחֵהּ בְּגַסּוּת *in crassitie, sive, elatione spiritûs sui*. (Superbia enim in facie elata apparet.) Cum Præfix. בְּאַפִּי *in ira mea*, בְּאַפְּךָ (in pausa בְּאַפֶּךָ) *in ira tua*, בְּאַפּוֹ *in ira ejus*, לְאַפּוֹ *præ ira sua*, Ps. 78.50.

79 וּבַחֲרוֹנוֹ *& in furore suo*. A חָרָה *arsit, exarsit*, fit Nom. masc. formatum per syllabam Heemanthic. וֹן R. 161. n. 3. חָרוֹן *ardor, æstus iræ, furor*, & semel *adustum*, Ps. 58.10. כְּמוֹ חַי כְּמוֹ חָרוֹן *sicut vivum, sic adustum*, vel, *sicut siccum, sicut aridum, perdet*. In Regimine, & cum Affixis, mutato (ָ) in (ֲ) R. 114. facit חֲרוֹן Cum Præfix. *Reversus es* מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ *ab ardore iræ tuæ*, Ps. 85. 4. id est, cohibuisti iram tuam (quod Bertram. ait esse Infinit. Kal, cum ן paragog. *ab æstuando*,

do, id eſt, ne æſtuaret ira tua.) וחרון *& æſtus.* Cum Affixo ובחרונו *& in ardore ſuo.* Semel in plur. חרוניך *æſtus tui*, Pſ. 88. 17.

80 יבהלמו *conturbabit eos.* A בהל in Pihel *feſtinare*, *accelerare*, ſæpiùs ſumitur in malum, inde *temerè, inconſultò agere.* It. accelerare aliquem, i. e. eum *terrere, ſubitò turbare, perturbare, conturbare*, ita, ut temerè agat. Fut. Pih. quod in Pſalmis flectitur cum Affix. in ſecunda perſona תבהלם *conturbabis eos.* In tertia, יבהלמו *terrebit eos.* Abſorbetur autem hîc ſignum conjugationis Pih. (dagesh,) quoniam gutturalis ejus capax non eſt, R. 19. ac punctum terminale (..) ob Affix. tranſit in (-:) R. 117.

Verſ. 6.

81 ואני *Et ego* אני *Ego*, Pron. primæ perſ. R. 36. In pauſa ſcribitur cum (ָ) R. 132. אנכי Pſ. 6. 3. Cum Præfixo ואני *& ego*, ubi ו habet (-) ante (-:) R. 13. Legitur & aliâ formâ אנכי *ego*, ואנכי *& ego.*

82 נסכתי *inunxi.* Targ. רבית ומניתה *inauguravi & conſtitui eum.* LXX. κατεστάθην βασιλεὺς, *conſtitutus ſum rex.* A נסך *fudit, perfudit, libavit, inauguravit, regem conſtituit*, quòd id oleo fuſo fieret. Legitur in Præt. Kal. h. l. tantùm.

83 ציון *Sion.* A ציה *ſiccitas* fit ציון nomen montis, à ſiccitate loci, in cujus vertice arx eodem nomine conſtructa erat, quæ, à Davide capta, vocata fuit *Civitas Davidis*, aliâs *Mons Iehovæ*, & *Mons ſanctitatis*, ad cujus latus aquilonale fuit Templum, Pſal. 48. 2. Cum Cum Præfixis, מציון *ex Sione*, ומציון *& ex Sione*, בציון *in Sione*, ולציון *& de Sione*, Pſ. 87. 5.

84 הר *montem*, Ab הרר *mons*, fit contractum הר.

85 קדשי *ſanctitatis meæ.* A קדש *ab uſu communi ad ſacrum ſeparavit*, fit קדש *ſanctitas, ſanctimonia, munditia, res ſancta, ſanctum*, (ejus antitheton eſt חול profanum.) Cum Præfixis, מקדש *ex ſancto*, בקדש *in ipſa ſanctitate*,) excluſo ה Emphat.) Cum Affixis ו penult. tranſit in (ָ) R. 118. & (ֶ) in (:) R. 122. fitque

קָדְשִׁי *sanctitas mea*, קָדְשְׁךָ (& in pausa קָדְשֶׁךָ) *sanctitas tua*, קָדְשׁוֹ *ejus*, בְּקָדְשִׁי *in sanctitate mea*, בְּקָדְשׁוֹ *sua*, לְקָדְשׁוֹ *ad sanctitatem ejus.*

Verſ. 7.

86 אֲסַפְּרָה *Enarrabo.* A סִפֵּר *Numeravit, narravit, enarravit,* q. aliis enumeravit, (cujus Synonymum eſt הִגִּיד *indicavit.*) Fut. Pih. quod ſic flectitur in Pſalmis: אֲסַפֵּר *Numerabo omnia oſſa mea*, Pſ. 22.18. id eſt, numerare poſſum R.40.not. Et cum ה paragog. mutato (..) in (:) אֲסַפְּרָה *accuratè enarrabo*, וַאֲסַפְּרָה *& enarrabo.* Cum affixo, אֲסַפְּרֶנָּה *enarrabo illam*, יְסַפֵּר *recenſebit*, נְסַפֵּר *recenſebimus*, תְּסַפְּרוּ *enarretis.* Et ſuper dolore interfectorum tuorū יְסַפֵּרוּ *narrabunt*, Pſ.64.6. LXX. προσέθηκαν *addiderunt* (omiſſo ר q. fuiſſet. יֹסִפוּ) Et in pauſa converſo (:) in (..) R.132. יְסַפֵּרוּ *enarrabunt*, Pſ.71.15.

87 אֶל־ Eſt pro articulo אֶת־ nota accuſ. quoniam iſtæ literæ, ל & ת, ſunt comutabiles, R.1. Vel eſt Præpoſ. *Ad, In, ſuper*, ut ſenſus ſit, *Enarrabo ſuper*, vel, *de ſtatuto.* Vel, *Enarrabo in decretum*, id eſt, ut ſit in ſtatutum & memoriale.

88 חֹק *decretum.* Targ. קְיָמָא דֶאֱלָהָא *Dei pactum*, LXX. πρόσταγμα Κυρίου, *præceptum Domini*, acceperunt אֶל pro אֵל *Deus*, & expoſuerunt in Genitiv. caſu, qui tamē apud Hebr. ſemper alteri nomini poſtponitur) A חָקַק *inſculpſit, ſtatuit, decrevit*, nom. maſcul. חֹק *ſtatutum, decretum*, quod obſervandum inſculpatur. Cū Præfixis, וְחֹק *& ſtatutum*, לְחֹק *in ſtatutum.* Cum Maccaph corripit ו in (..) R.134. facitque חָק־ *decretum*, Pſal. 148.6.

89 אָמַר *dixit.* Præt. Kal. quod ſic flectitur in pſalmis: אָמַר *dixit ille*, cum altero, vel *ſecum locutus eſt, cogitavit*, וְאָמַר *& dixit.* אָמַרְתְּ *dixiſti* tu anima, Pſal.16.2. אָמַרְתִּי (& in pauſa אָמָרְתִּי) *dixi*, אָמְרוּ *dixerunt*, וְאָמְרוּ *& dixerunt.*

90 בְּנִי *filius meus.* A בָּנָה *edificavit*, בֵּן *filius*: nam Paren

rētes fabri liberorū ſunt, Plaut. (Synonymum ejus eſt בַּר. Dicitur de omnibus rebus, tam animatis, quàm inanimatis, Pſal. 80.16. *Et ſuper* בֵּן *filium, quem roborâſti tibi*, i.e. palmitem, nam palmes ex arbore, tanquā ex parentib⁹, naſcitur. In Regimine ſemper notatur cum (ֶ) ſive ſit ad Maccaph, ſive extra Maccaph. בֶּן־יְמִינִי *filius Iemini*, Pſ. 7.1. בֶּן־רְאֵמִים *filius unicornium*, Pſalm. 29.6. id eſt, catulus, aut pullus. Cum Præfixis וּבֶן־ *& filius hominis*, Pſal. 8.5. בְּבֶן־ *in filium matris tuæ*, Pſal. 50.20. לְבֶן־ *filio regis*, Pſal. 72.1. Cum Affix. mutato (ֵ) in (ְ) R. 117. fit בְּנִי *filius meus*, בְּנוֹ *filius ejus*, vel, *ſuus*.

91 אַתָּה *tu*; ſcil. es, nam Pron. perſon. ſupplent Vices Verbi Subſt. R. 36. n. 1. אַתָּה *tu*, eſt Pron. maſc. ſecundæ perſ. In pauſa ſcribitur אָתָּה Pſ. 16.2. Cum Præfixo, וְאַתָּה *& tu*. Et abjecto ה, וְאַתְּ Pſal. 6.4. quomodo quinquies legitur in Scriptura. In pl. facit אַתֶּם *vos*.

92 הַיּוֹם *hoc die*, יוֹם *dies*, aliquando pro naturali 24. horarum, aliquando pro diurno capitur ſpatio. Geminatum יוֹם יוֹם id eſt, *die die*, quotidie Pſ. 68.20. Cum Præfix. מִיּוֹם *à die*, הַיּוֹם *hic dies*. כְּיוֹם *ſicut dies*, לְיוֹם *in die, de die*, בְּיוֹם *in die*. Et excluſo ה Emphat. בַּיּוֹם *in hac die*, כַּיּוֹם *ſicut hic dies*. Legitur ſemel cum Affix. *Cùm videbit, quòd venerit* יוֹמוֹ *dies ejus*, Pſalm. 37.13. Targ. יוֹמָא דִּתְבִרֵהּ *dies calamitatis ejus*.

93 יְלִדְתִּיךָ *genui te*. Targ. *Dilecte, ſicut filius es patri, tu mihi purus es: ac ſi die iſtâ creaviſſem te*. A יָלַד *genuit, peperit, parturivit*, propriè fœminarū, ſed eleganter dicitur de viris, *generavit*. Præt. Kal. quod in Pſalmis dicitur ſic: יָלַד *genuit*, וַיָּלַד *& genuit*, יָלַדְתִּי *genui*, Cum Affixo, יְלִדְתִּיךָ *genui te*, ubi (ָ) primæ ſyllabæ corripitur in (ְ) R. 114. & (ַ) ſecundæ radical. euphoniæ causâ tranſit in *chir*. R. 107 pro יְלַדְתִּיךָ.

Verſ. 8.

94 שְׁאַל *Pete*. A שָׁאַל *rogavit, petiit, quæſivit, poſtulavit*.

lavit. Imperat. Kal. שְׁאַל. In pl. שַׁאֲלוּ *petite*. Pſ. 122. 6. pro שְׁאֲלוּ cum (-:) ſub gutturali, R. 13.

95 וְאֶתְּנָה *& dabo*, A נָתַן (vide ſuprà num. 29.) Fut. Kal. in prima perſ. facit אֶתֵּן *dabo*. Cum ה parag. mutato (..) in (:) וְאֶתְּנָה *& dabo*, וָאֶתְּנָה *& poſui*, Pſ. 69. 12. (ubi ו converſiv. ante gutturalem geſtat (ָ) R. 79.) Cum Affix. אֶתְּנֶנּוּ *conſtituam eum*. In ſecunda perſ. תִּתְּנֵנִי *trades me*, תִּתְּנֵהוּ *eum* תִּתְּנֵנוּ *dabis nos, ut oves*, Pſ. 44. 12. i.e. efficies, תִּתְּנֶנּוּ *dabis, pones eum*, Pſ. 74. 14. In tertia perſ. וַיִּתְּנֵם *& tradidit eos*, Pſal. 106. 41. cum ו converſivo.

96 נַחֲלָתֶךָ *poſſeſſionem tuam*. Targ. *Dabo divitias populorum hæreditatem tuam*. A נָחַל *poſſedit*, Nomen fœmin נַחֲלָה *poſſeſſio*, quicquid alicui gratis cedit in poſſeſſionem. Semel ſcribitur cum ת, נַחֲלָת Pſ. 16. 6. Cum Præfixo, לְנַחֲלָה *in poſſeſſionē*. In Regimine mutato ה in ת Reg. 37. fit נַחֲלַת *poſſeſſionem gentium*, Pſ. 111. 6. Cum Affixis converſo ה in ת, R. 104. facit נַחֲלָתְךָ (& in pauſa נַחֲלָתֶךָ *poſſeſſio tua*, וְנַחֲלָתֶךָ *& poſſeſſio tua*, נַחֲלָתוֹ *ejus*, וְנַחֲלָתוֹ *& poſſeſſio ejus*, נַחֲלָתֵנוּ *poſſeſſio noſtra*, נַחֲלַתְכֶם *veſtra*, בְּנַחֲלָתֶךָ *in poſſeſſione tua*, וּבְנַחֲלָתוֹ *& in poſſeſſione ejus*, וְנַחֲלָתָם *& poſſeſſio eorum*.

97 וַאֲחֻזָּתְךָ *& hæreditatem tuam*, Ab אָחַז *prehendit, apprehendit, carpſit, rapuit*, nom. fœm. absque pl. אֲחֻזָּה *apprehenſio, hæreditas, res poſſeſſa*, rus, villa, ager. Eſt cum dageſh euphonico, R. 18. Legitur in Pſalmis hoc loco tantùm, ídque cum Præfixo & Affixo וַאֲחֻזָּתְךָ.

98 אַפְסֵי *fines*. Ab אָפֵס *finivit, ceſſavit*, fit nom. maſc. אֶפֶס *finis, terminus*, rei alicuj' extremitas. Formatur ut פֶּלֶג ſuprà Num. 26. ideóque in pl. facit אֲפָסִים. In Regimine אַפְסֵי, quomodo quinquies legitur in Pſalmis & ſemper ſequente nomine אֶרֶץ Pſ. 2, 8. 22. 28.

28.67,8.98,3. אַפְסֵי אָרֶץ *terminos terræ*, id est, homines in extremis terræ partibus habitantes. Cum Præfixo. לְאַפְסֵי הָאָרֶץ *in fines terræ*, Pf.59.14.

Verſ.9.

99 תְּרֹעֵם *Confringes eos.* Targ. תְּתַבְּרוּן *conteres eos.* LXX. ποιμανεῖς αὐτοὺς, *reges eos.* Legerunt תִּרְעֵם à רָעָה *pavit, rexit, gubernavit*: inde Apoc. 19.15. ποιμανεῖ αὐτοὺς, *reget eos virgâ ferreâ.* A רָעַע *fregit, confregit, contrivit* (magis Chaldaic. est, quam Hebr. pro רָצַץ ejusdem significationis, mutato צ in ע) Fut.Kal. quod legitur in Psalmis hoc loco tantùm. Analogicè esset תְּרֹעַע, at syncopatâ mediâ radicali R.71. fit תְּרֹעַ, & ob Affix. correpto (ָ) in (:) R,114. fit תְּרֹעֵם.

100 בְּשֵׁבֶט *virgâ.* שֵׁבֶט *virga sceptrum, baculus.* Nom commun. gen. sed masc. sæpiùs Cum Præfixo, בְּשֵׁבֶט *in virga,* ubi בְּ est instrumenti, R.80 n 3. Targ. בְּחוּטְרָא *baculo.*

101 בַּרְזֶל *ferri*, id est, ferrea, Subst. adjectivi loco, R.34. num.3. Nomen quadriliterum masc. sine plur. בַּרְזֶל *ferrum.* & ea, quæ ex ferro sunt, instrumenta, *compes, catena*, Pf.105.18 בַּרְזֶל בָּאָה נַפְשׁוֹ *ferrum ingressum est animam ejus.* Targ. בְּשֵׁירוֹ פַרְזֶל *in catenam ferream ingressa est anima ejus*, i.e. in nervum ferrum venit corpus ejus. Psalm.107.10. *Vincti afflictione* וּבַרְזֶל *& ferro*, id est, compedibus.

102 כִּכְלִי *sicut vas.* A כָּלָה *perfecit.* Nom. masc. כְּלִי *vas, instrumentum*, est commune ad omne utensile, quod paratur, consummatur, & perficitur. Legitur in Psalmis cum duobus Præfixis, כִּכְלִי *sicut vas*, בִּכְלִי *in instrumento*, Psal. 71.22. ubi כּ & בּ notantur cum (.) ob sequens (:) R.6.

103 יוֹצֵר *fingentis*, id est, figuli. A יָצַר *finxit, formavit*: tribuitur Deo, & homini, notátque *quovis modo aliquid effigiare.* Benoni Kal. יוֹצֵר (quod supplet vices Nomin.) *creator, figulus.* Et absque, ו Psal. 94.9. יֹצֵר *formans.* Cum ה Relat. R. 76. הַיּוֹצֵר *qui format*, Psal.33. 15.

104 תְּנַפְּצֵם *penitùs dissi-*

pabit eos. Targ. תְּטַרְפְּנוּן *disrumpes eos*, L X X. συντρίψεις αὐτοὺς, *confringes eos.* A נָפַץ *sparsit, dispersit, dissipavit*; dicitur de quavis dispersione, quæ etiam fractionem comprehendit, Ps.137.9. וְנִפֵּץ (Præt Pih.) *& dispergit infantes tuos petram*, i.e. collidit. In Fut. Pih. occurrit hoc loco cum Affixo, ם.. ob quod (..) ultim. transitiu (:) R.117.

Verſ 10.

105 וְעַתָּה *Et nunc.* A עָתַת *tempestivè aliquid egit*, venit. Adverb. temporis præsentis vel mox venturi, עַתָּה *nunc, jam*, q. hoc tempore. Cum Præfix. וְעַתָּה *Et nunc.* Et in pausa וְעָתָּה Ps.119.67. Et absque ה, וְעַת Psal.74.6. מֵעַתָּה *ex hoc nunc*, Ps.121.9. i.e. ex hoc tempore.

106 הַשְׂכִּילוּ *intelligite*, A שָׂכַל *prudenter se gessit*: sed usitatius in Hiph. *intellexit, intelligere fecit*, q. intellectum, vel prudentiam fecit, sibi, vel aliis Inde in secunda perſ. pl. Imp. Hiph. הַשְׂכִּילוּ (cum dagesh leni post (:) R.17.) *facite ut intelligatis, studete ut sapientes sitis.*

107 הִוָּסְרוּ *erudimini vos.* A יָסַר *se erudivit*, verbo, vel reipsa, *castigavit.* Imper. plur. Niph. mutato (י) in ו dageshatum, R.56. הִוָּסְרוּ Targ. קַבִּלוּ מַסְּרוּתָא *accipite castigationem*, ad morum correctionem spectat.

108 שֹׁפְטֵי *judicantes*, id est, judices. Targ נְגִידֵי אַרְעָא *duces terræ.* A שָׁפַט *judicavit*, i.e. vel *simpliciter*, quæ bona agenda, vel mala fugienda sunt, pronunciavit; vel *relatè* justum absolvit, & injustum condemnavit. Benoni Kal pro Nomine, שׁוֹפֵט *judicans, judex*, vindex. Et absque ו, שֹׁפֵט. In pl. שֹׁפְטִים *judicantes, judices*, quorum officium erat docere populum mores divinos, & de causis civilibus dijudicare. In Regim. שֹׁפְטֵי R.34. Cum Præf. מִשֹּׁפְטֵי *à judicibus animæ ejus*, Ps.109.31. i.e. qui condemnant. Cum Affixo, שֹׁפְטֵיהֶם *judices eorum*, Psal. 141.6.

Verſ. 11.

109 עִבְדוּ *Colite.* A עָבַד *ser-*

servivit; dicitur de omni servitute, tã libera, quàm coacta; at de Deo & terra usurpatum, *coluit*. (Apud Chald. עֲבַד est *facere*, quòd servire sit aliquid agere.) Imper. plur. Kal. עִבְדוּ *servite, cultum exhibete*. Omittitur a. hic dagesh Lene post (:) quoniam hoc (:) profectum est ex vocali longa. Venit enim à sing. עֲבֹד.

110 בְּיִרְאָה *in timore*. A יָרֵא *timuit*. Nom. fœmin. יִרְאָה *timor, reverentia, pietas in Deum, religio*. In cultu enim Dei præcipuũ est, ut timeatur. Horat. vocat *Metum Deorum*. In Regim. facit יִרְאַת *timor* R. 34. Cum Præfixo בְּיִרְאָה *in timore*, לְיִרְאָה *ad timorem*. Cum Affixis, mutat ה in ת R. 104. fitque בְּיִרְאָתְךָ *cum reverentia tui*, לְיִרְאָתְךָ *in timore tuo*, וּכְיִרְאָתְךָ *& sicut timor tuus*. Psal. 90. 11.

111 וְגִילוּ *& exultate*, LXX. inserunt *Ei, Et exultate ei*. Targ. וְצַלּוֹ בִּרְתִיתָא *& orate in tremore*, גִּיל *exultare*, præ gaudio, vel lætitia, *gestire*; dicitur de ingenti lætitia (quomodo differt à שָׂמַח *lætari*) notátque propriè animi lætitiã, quæ gestu corporis aliquo exprimitur. Secunda perf. pl. ir. Imper. Hiph. (formæ קוּם) & analogicè esset הָגִילוּ, sed ה Characterist. per Aphæresin tollitur, fitque גִּילוּ exultate.

112 בִּרְעָדָה *in tremore*. A רָעַד *tremuit, contremuit*. Nom. fœm. absque pl. Invenitur bis in Ps. רְעָדָה *tremor*, Ps. 48. 7. Et cum Præfixo, בִּרְעָדָה ubi ב cũ *chir*. ob sequens (:) R. 6.

Vers. 12.

113 נַשְּׁקוּ *Osculamini*, Targ. קַבִּילוּ אוּלְפָנָא *accipite doctrinam*. LXX. δράξασθε παιδείας, *apprehendite disciplinam*. (Legerunt forsitan נִשְׁקוּ à נָשַׁק *apprehendit*, & בַר *filius*, acceperunt pro *puritate*, doctrinâ purâ.) A נָשַׁק *Osculatus est, osculum præbuit*. Imper. plur. Pih. נַשְּׁקוּ *osculamini filium*, in honorem & obedientiam.

114 בַר *filium*. Vocabulum propriè Syro-Chaldæum, pro Hebræo בֵּן *filius*. Inde nomina propria in N. T. *Simon* βὰρ ἰωνᾶ, βαρνάβας, βαρθολομαῖος, βαρτιμαῖος. In Bibliis legitur h. l. tantùm, & Prov. 31. 2. Cum

2. Cum Affixo, בְּרִי *fili mi*, pro Hebr. בְּנִי. Quidam exponunt, *Osculamini purum*, vel, *purè*, scil. Deum, à בָּרַר *purum esse*. unde בַּר *purus*.

115 פֶּן *ne fortè*. A פָּנָן *dubium esse, hæsitare*, fit פֶּן dubitantis & negantis particula, quæ semper additur futuris tantùm, idem valens, quod שֶׁלֹּא *Ne fortè, ne quando, ut non, ne*.

116 יֶאֱנַף *irascatur*. Ab אָנַף *flare naribus, ut solent irati*, id est, succensuit, iratus fuit Fut. Kal. quod bis legitur in Psalmis. In secunda pers. תֶּאֱנַף *irasceris*, Psal. 79. 5. & 85. 6. In tertia pers. יֶאֱנַף *irascetur*, ubi guttural. א (ut legi possit) habet sub se (ֱ) & mutat præcedens (.) in (ֶ) R. 13. pro יֶאֱנַף.

117 יִבְעַר *Exardescet*. A בָּעַר *arsit, exarsit, combustus fuit*. (cujus antitheton est כָּבָה *extinctus fuit*.) Fut. Kal. quod flectitur in Psal. in tertia pers. tantùm. Masc. יִבְעַר *cùm exarserit nasus ejus*, id est, irâ excandescens. Fœm. תִּבְעַר *ardebit, comburet*. Et cum ו Conversivo, וַתִּבְעַר *& exarsit*, (ignis) Psal. 106. 18.

118 כִּמְעַט *quasi parùm*. LXX. ἐν τάχει, *citò, in brevi*. A מָעַט *diminutus fuit*. Nom. masc. מְעַט *parvus, parvum, paucitas, modicum*. Cum Verbis transit in naturam adverbii, Ps. 8. 6. *Deficere fecisti eum* מְעַט *parùm ab Angelis*. Cum כ similitudinis, כִּמְעַט *secundùm, parùm, paulò minus, ferè, propemodùm, brevi momento*. In pl. assumit dagesh euphonic. R. 18. facítque מְעַטִּים *pauci*, Psal. 109. 8.

119 כָּל־ *omnes*. כֹּל (vide suprà Num. 33.) ob Maccaph. mutat ו in (ָ) R. 134. facítque כָּל־ *omnis, omnes, omnia*. Cum præfix. בְּכָל־ *in omni, in toto*. לְכָל־ *omnibus, omnes*, מִכָּל־ *ab omni*. וּמִכָּל־ *& ab omni*, כְּכָל־ *secundùm omne*. Notandum autem est, Masoram observâsse duo loca in Bibliis in quib' כָּל notatur cum accentu; ideóque hoc (ָ) in his locis longum est, ac efferendum *cal*, non *col*. Semel sic occurrit in Psalm. עַצְמֹתַי כָּל (*cal*)

(cal) *omnia ossa mea.* Psal.35.10. Et semel in Proverb. כָּל־אֲחֵי־רָשׁ *Omnes fratres pauperis.* Proverb.19.7.

120 חוֹסֵי *sperantes.* A חָסָה *recepit se ad aliquem, protectionem sub aliqua re quæsivit,* ubi sit tutus à cœli, aliâve injuriâ; translatum ad animum, eleganti metaphorâ significat *fidit, confidit, speravit.* Benoni Kal, quod in sing. facit, חוֹסֶה cum (ֶ) R.65. In plur. excluso ה. R.103. fit. חוֹסִים. *sperantes, confidentes.* Et cum ה Relativo הַחוֹסִים *qui confidunt.* Psal.18.31. & excluso ה Emphat. הַחוֹסִים בָּךְ *iis, qui confidentes in te.* Psal.31.20. in Regim. facit חוֹסֵי *confidentes.* Est autem hîc enallage status Constructi pro Absoluto חוֹסִים. Cæterùm hoc Verbum ferè semper construitur cum ב, ideóque sequitur.

121 בוֹ *in eo,* ב est præpositio *In,* & ו affix. singulare. Legitur & cum Præfixo, וּבוֹ *& in eo.* Ps.144.2.

Psalmus 3. ג.

122 מִזְמוֹר *Psalmus.* A זָמַר *putavit, præcidit;* in Pih. זִמֵּר *cecinit, modulatus est* carmen concisum & breve, personante aliquo musico instrumento. Nom. Heemanth. masc ine pl. מִזְמוֹר *Psalmus,* cantus poëticâ arte concinnatus, & instrumento musico decantatus. Occurrit 41. vicibus in Psalmis: & interdum habet additum שִׁיר *canticum*, vel, *cantilena*, ut Ps.30.65.67.68.75.76.87.92. מִזְמוֹר שִׁיר *Psalmus cantici.* i.e. carmen, quod priùs instrumento psallebatur, pòst effectum, ut corporea voce cani possit. E converso שִׁיר מִזְמוֹר Psal.48.66.83.88.108. *Canticum Psalmi,* i.e. priùs vivâ voce decantatum, ac deinceps instrumentis accommodatum.

123 לְדָוִד *Davidi,* scil. inspiratus. A דּוֹד *amicus, dilectus,* fit דָּוִד q. *amabilis* Legitur cum duobus Præfixis, לְדָוִד LXX. τῷ Δαυὶδ, *ipsi Davidi,* ita ut ל deserviat dandi casui, (qua in re non auctorem ipsum fuisse Psalmorum, sed amanuensem Sp.S. patet, ut ipsemet testatur, Psal.45.2.

Lingua mea calamus scribæ velocis.)

Et

Et elegit בְּדָוִד *Davidem*, Psal. 78.70.

124 בְּבָרְחוֹ *in fugere ejus*, i.e. in fuga ejus. A בָּרַח *fugit*, *aufugit*, (idem est cum נוּס, nisi quòd illud sæpe fit sine persequente. Infinit. Kal, בְּרוֹחַ *fugere*. At ob affix. ו (-) furtivum evanescit, R. 10. & ו transit in (ָ) ut habes R. 98. facítque cū ב nota Gerundii (quod circumlocutionem Conjunctivi efficiet, R 41.) בְּבָרְחוֹ *cùm fugeret ipse*, Ps. 52. 1.

125 מִפְּנֵי *à faciebus*, sive, ab irata facie. A פָּנָה *aspexit*, *respexit*, fit פָּנִים *facies*, *vultus*, quòd hinc inde respiciat. Et quoniam *Facies* plures habet partes, eásq; singulas geminas ut supercilia, oculos, genas, nares, labia, dentes, ideò Hebræis (ídque convenienter naturæ) dicitur in plur. tantùm. Porrò, cùm in facie, ira & furor dignoscitur, ideò *Facies* sæpe pro *indignatione* ponitur. In Regimine, mutato ים. in י.. *R.* 34. & (ָ) in (:) *R.* 114. fit פְּנֵי *facies*. Et cum Præfixo מ *R.* 74. מִפְּנֵי *à faciebus*, à conspectu, vel, propter.

126 אַבְשָׁלוֹם *Absalom*, Nomen proprium filii *Davidis*, qui fuit tertius Mahacæ filius, 2. *Sam.* 3. 3. Compositum ez אָב *pater* & שָׁלוֹם *pax*: q. pater pacis.

Vers. 2.

127 רַבּוּ *multi sunt*. A רָבַב *auctus*, *copiosus*, *multus*, *multiplicatus fuit*. Dicitur de quocunque augmento, sive quantitatis, sive qualitatis. Præter. Kal, quod per syncopē facit רַב plural. רַבּוּ R. 70. Et in pausa, mutato (-) in (ָ) רָבּוּ (quæ) *multiplicata sunt*, Ps. 4. 8. Cum præfixo, וְרַבּוּ *& multiplicati sunt*, Ps. 38. 20.

128 צָרָי *hostes mei*. LXX. οἱ θλίβοντές με, *qui tribulant me*, (id est, qui variis pungunt me aculeis, ut tribulis.) A צוּר *arctare*, *coarctare*, *angustum reddere*. Nomen participiale צָר *arctus*, *angustus*; & substantivè *angustia*, tam animi, quàm corporis. It. activè, *hostis*, *angustator*, eò, quòd ab hostib⁹ sæpe in angustias deducimur. Cum præfixis מִצָּר *ab angustia*, בַּצַּר *in hac angustia*, (excluso ה Emphat.) Psalm. 4. 2. Et cum (-) loco (ָ) מִצַּר *ab angustia*, Psalm. 32. 7. בַּצַּר *in hac angustia*, Ps. 18. 7. (quæ

quæ duo poſſunt comodè referri ad צָרַר) In pl. facit צָרִים *hoſtes*. Cum Affix. excluſo יִם R.105. צָרַי (& in pauſa cum (··) צָרֵינוּ *hoſtes noſtri*, מִצָּרֵינוּ *ab hoſtibus noſtris*, צָרָיו *hoſtes ſuos*, בְּצָרָיו *in hoſtes ſuos*, מִצָּרָיו *præ hoſtibus ejus*, צָרֵיהֶם *hoſtes eorum*. In fœmin. facit צָרָה *anguſtia, cruciatus*, unde cum præfixo מִצָּרָה *ab anguſtia*, Pſal. 143.11.

129 רַבִּים *multi*. A רָבַב (de quo Num. 127.) fit maſc. רַב *multitudo, copia, multus, multũ*. (unde *Rabbi*, magiſter, gradus dignitatis.) וְרַב & *multus*. In pauſa ſcribitur cum (ָ) רָב *multo*, Pſ. 19.11. In plurali aſſumit dagesh, ad ſupplendũ defectum literæ abſentis. R. 125. fitq; רַבִּים *multi*, רְשָׁעִים רַבִּים *impiorum magnorum*, Pſ. 37.16. Cum præfix. בְּרַבִּים *in multis*. לְרַבִּים *multis*.

130 קָמִים *ſurgentes*. A קוּם *ſurgere*, Benoni Kal. abject. ו R. 58. קָם *ſurgens, inſurgens*, In plur. ſemper in malum uſurpatur pro hoſtibus. קָמִים *ſurgentes*, Et cum ה Relativo, R. 76. הַקָּמִים *qui inſurgunt*: ac excluſo ה Relativo, R. 81. בַּקָּמִים *in eos, qui inſurgentes ſunt*, Pſ. 92.12. Cum affixis, excluſo יִם R. 105. fit קָמַי *inſurrectores meos*, Pſal. 44.6. קָמֶיךָ *inſurgentium in te*, Pſal. 74.22. pro קָמִים עָלֶיךָ &c.

131 עָלָי *contra me* עַל (vide ſuprà Num. 61.) ſuſcipit Affixa Nominum pluralium, R. 101. ac cum Affixis Levibus geſtat (ָ) cum gravibus verò (ַ) ut עָלַי (& in pauſa עָלָי) *contra me*, עָלַי נְדָרֶיךָ *ſuper me vota tua*, Pſ. 56.13. id eſt, meum eſt perſolvere ea, quæ tibi vovi. (cauſam importat.) מֵעָלַי *à ſuper me*, id eſt, à me, Pſ. 39.11. עָלֵינוּ *ſuper nos*, עָלֶיךָ *ſuper te*, *ad te*. *Retribuit* עָלָיְכִי *ſuper te*, Pſ. 116.7. (ubi Affix. Chaldæo-Syrum, pro fœm. עָלַיִךְ R. 146. עָלָיו *ſuper eum*. וְעָלָיו & *ſuper eum*, וְעָלֶיהָ & *propter illã*. Pſalm. 7.8. עָלֵימוֹ *ſuper eos*, עֲלֵיכֶם *ſupra vos*. עֲלֵיהֶם *ſuper illos*.

Verſ. 3.

132 אֹמְרִים *dicentes.* Ab אָמַר (ſuprà Num.89.) Benoni Kal. אֹמֵר *dicens.* pl. אֹמְרִים *dicentes.* Cum præfix. הָאֹמְרִים *qui dicunt,* Pſal.40.16. (cum ה Relativo.) בְּאֹמְרִים *in dicentes.*

133 לְנַפְשִׁי *animæ meæ,* i.e. mihi: *de anima mea,* נֶפֶשׁ *anima.* Nomen generis communis, ſed ſæpiùs fœm. Eſt principalior & nobilior pars totius compoſiti, & in latitudine ſuâ non ſolùm *animam rationalem* continet, verùm etiam *ſenſitivam,* cum ſuis potentiis: unde ſumitur pro *halitu, vitâ,* (quæ in motu & ſenſu conſiſtit) *deſiderio, affectu,* &c. Non rarò etiam pro *corpore,* tam animato, quàm exanimi, *cadavere,* (ſed hominis tantùm.) Et per Synecdochen ipſa *perſona cujuſque.* In pauſa facit נָפֶשׁ Pſ.19.7. Cum præfix. וָנֶפֶשׁ *& anima. Ne tradas me* בְּנֶפֶשׁ *in animam inimicorum meorum.* Pſalm. 27.12. Targ. בִּרְעוּת *in voluntatem,* deſiderium. *Inimici mei* בְּנֶפֶשׁ *in anima,* Pſ.17.8. i.e. *capitales,* vel ut Targ. בִּרְעוּת נַפְשְׁהוֹן *in voluntate animæ ſuæ.* Cum Affixis, mutat utrumque (..) in (:) R.122. & prius (: in (-) R.6. facítque נַפְשִׁי *Anima mea in medio leonum,* Pſ.57.5. Targ. גִּשְׁמִי *corpus meum.* (Et cum ו loco (י) נַפְשׁוֹ, Pſ.24.3. ubi ſecundùm puncta eſt נַפְשִׁי & ſecundùm literas נַפְשׁוֹ *anima ejus.*) וְנַפְשִׁי *& anima mea,* בְּנַפְשִׁי *in anima mea* לְנַפְשִׁי *ad animam meam.* בְּנַפְשִׁי *in anima mea.* נַפְשְׁךָ *animam tuam.* נַפְשֵׁנוּ *anima noſtra. In ferrum venit* נַפְשׁוֹ *anima ejus* Pſalm.105.18. i.e. corpus ejus, וְנַפְשׁוֹ *& anima ejus.* בְּנַפְשׁוֹ *in anima ſua.* נַפְשָׁם *anima eorum. Et miſit maciem* בְּנַפְשָׁם *in animam ipſorum,* Pſ.106.15. i.e. corpus. *Vt peterent cibum* לְנַפְשָׁם *pro anima eorum,* Pſ.78.18. id eſt, pro deſiderio ſuo In plur. mutato priori (..) in (:) & poſteriori in (ּ) R.122. fit נְפָשׁוֹת *animæ.* In Regim. converſo (-) in (:) R.114. prius (:) tranſit in (-) R,6. fitq; נַפְשׁוֹת *animas beneficiorum ſuorum,* Pſ.97.

Psal. 97.10. וְנַפְשׁוֹת *& animas pauperum*, Ps. 72.13.

134 אֵין *non*, vel, *nulla*, אֵין est particula negativa, idē quod לֹא *non*: vel nominaliter, *nullus, a, um, nihil*. Cum Præfix. כְּאַיִן *sicut nihil*, Psal. 39.6. Et Ps. 73.2. כְּאַיִן Targ. כִּלְמָא *propemodùm effusi sunt gressus mei*. וָאַיִן *& nullus*, Psalm. 69.21. (ubi ו ante accentum distinctivum Athnach, gestat (ָ) R. 7.8. Cum Præfixo מ, est adverbium loci, idem quod מֵאַן *unde*! Ps. 121.1. מֵאַיִן *unde veniat auxilium meum*. Sæpiùs per contractionem effertur אֵין *nullus, nemo, nihil*: & præponitur Nominibus, ac Participiis, non autem Verbis, Psal. 18.42. וְאֵין מוֹשִׁיעַ *& non salvās*, Ps. 146.3 שֶׁאֵין לוֹ תְשׁוּעָה *cui non illi salus*, i.e. in quo non est salus.

135 יְשׁוּעָתָה לוֹ (non) *omnimodo salus ei*, i.e. nulla prorsus, actum jam est de ipso. (Fuerat enim tum Proverbium contra David, Ei, *qui furatus est ovem*, (Bethsabeam) *& occidit pastorem* (Uriam) *poterit esse salvatio?* A יָשַׁע *salvavit*, Nom. fœm. יְשׁוּעָה *salus*, &, ad majorem auxesin, cum duplici signo fœminino ה & ת, R. 27. יְשׁוּעָתָה *omnimoda salus*, quomodo ter tantùm legitur in Bibliis, Jon. 2.9. hoc loco, & Ps. 80.3. cum Præfixo, *Et adsis* לִישֻׁעָתָה לָנוּ *ad omnimodam salutem nobis*, ubi (ֻ) est pro ו R. 107. & (:) sub י tollitur ob præcedens (*chir.*) R. 8.

136 לוֹ *ei*, ל est nota Dat. & ו affixum: facítq; לוֹ *ei, sibi*, וְלוֹ *& ei*. Notandum autem hìc est, ל habere dagesh forte quod Hebræis dicitur *Athe merahhok*. Vide Reg. 134. n. 2.

137 בֵּאלֹהִים *per Deum*. A sing. אֱלוֹהַּ *Deus*, (quod quater legitur in Ps. 18.32. 50, 12. 114, 7. 139. 19.) fit pl. אֱלֹהִים excluso (ַ) furtivo, & punctulo Mappik, R. 10, & 11. Est autem ELOHIM unum ex præcipuis Dei nominibus, & ei tribuitur, in quantum est Conditor. Rector, Gubernator, Princeps & Judex Universi. Ex consuetudine hujus Linguæ ferè semper pluraliter ponitur, ídq; ad ejus summam majestatē & singularem gloriam indicandam. Tribuitur autem hoc nomen *Elohim* non solùm *vero Deo*, verùm etiam *Angelis & homini-*

bus magnis, qui aliis præſunt & proſunt. *Angelis*, Pſalm. 8. 6. *Minuiſti eum paulò minùs* מֵאֱלֹהִים *ab Angelis*, Pſ. 86. 8. *Non eſt ſimilis tui* בָאֱלֹהִים *inter Deos*. Targ. בְּאַנְגְּלֵי מְרוֹמָא *inter angelos excelſos*, Pſ. 97. 7. *Incurvate vos ei omnes Dii*; i. e. Angeli, ut exponitur Hebr. 1. 6. *Iudicibus & Magiſtratibus*, Pſ. 82. 1. *In medio Deorum judicat*, Pſ. 138. 1. *Coram Diis pſallam tibi*, &c. Denique ipſa *ſimulachra*, & *Dii fictitii*, nomine *Elohim* vocantur, quòd illis ſui cultores vim quandam divinam attribuerent, Pſ. 96. 5. *Omnes* אֱלֹהֵי הָעַמִּים *Dii populorum idola*. Cum ה Emphat. *Civitas* הָאֱלֹהִים *ipſius Dei*, Pſal. 87. 3. Cum Præfixis וכלב habet (¨) quieſcente א, R. 82. בֵּאלֹהִים, pro בָּאֱלֹהִים, *in Deo*, vel *per Deum*, jurantis (Legitur etiam בָאֱלֹהִים Pſ. 86. 8. excluſo ה Emphat. ſed forſitan metri causâ.) לֵאלֹהִים *ad Deum*, Pſ. 42. 3. כֵּאלֹהִים *ſicut Deus*, Pſal. 77. 4. In Regimine facit אֱלֹהֵי *Deus*, לֵאלֹהֵי *Deo*, מֵאֱלֹהֵי *à Deo*. Cum Affixis, excluſo ם. R. 105. facit אֱלֹהַי (& in pauſa אֱלֹהָי) *Deus mi, meus*, מֵאֱלֹהַי *à Deo meo*, לֵאלֹהַי *Deo meo*, וֵאלֹהַי & *Deus mi, meus*, וּבֵאלֹהַי & *in Deo meo*, אֱלֹהֵינוּ *Deus noſter*, וֵאלֹהֵינוּ & *Deus noſter*, לֵאלֹהֵינוּ *Deo noſtro*, אֱלֹהֶיךָ *Deus tuus* maſc. אֱלֹהַיִךְ *Deus tuus* fœm. Pſal. 146. 10. אֱלֹהָיו *Deus ejus*, אֱלֹהֵיכֶם *veſter*, אֱלֹהֵיהֶם *illorum*. Cæterùm etymon hujus vocis eſt incertum; nulla enim ejus radix verbalis apud Hebræos extat, niſi fortè velis ex Arabico أَلِهَ אָלַהּ (aliha) *colere, ſervire, adorare*. Deus enim ſummus ſolus religiosè colendus & adorandus eſt.

138 סֶלָה Vox hæc 71 vicibus legitur in Pſalmis, & ter in Habakuk. Quid ſignificet, valde incertũ eſt. Sit conjectura: A סָלַל *exaltavit, elevavit, viam lapidibus ſtravit*, ut emineat; fit סֶל *exaltatio, elevatio*, & cum ה adverbiali (geſtat enim accentũ in penult.) סֶלָה *in exaltatione, altè*: quia vox cantoris ibi erat ele-

elevanda, (unde forsitan in Musica, *Sol, la.*) & simul notanda quædam *exaggeratio* eorum quæ dicta sunt, q.d. *Nota bene, Considera hoc*, &c. V. G. h. l. *Multi dicunt animæ meæ, nulla prorsus salus ei, per Deum*, vel *in Deo! Sela*, Considera hoc, quàm deploranda est mea calamitas, quòd etiam Dei erga me paternam providentiam, & ejus miserationem, prorsus denegant! Verisimile etiam est, eos, cùm ad *Sela* perventum fuerat, pulsâsse organa: nam ferè semper in illis psalmis occurrit, quæ nomine מִזְמוֹר prænotantur. Targum לְעָלְמִין *in æternum*. LXX. διάψαλμα, (à διαψάλλω *percino*) quæ vox Suidæ est μέλους ἐναλλαγὴ *carminis, vel metri mutatio*. In Vulgata versione nullibi reperitur.

Vers.4.

139 מָגֵן *clypeus*. LXX. ἀντιλήπτωρ μου *susceptor meus*, h.e. protector, defensor. A גָּנַן *texit, protexit*. Nomen defect. Heemanth. מָגֵן *clypeus, scutum*, quo corpus tegitur & defenditur, וּמָגִן *& clypeus*, Ps. 84.12.

140 בַּעֲדִי *circa me*. A עָדָה *transivit*, fit עַד *Ad, Usque* *donec*. Et in forma Regiminis, עֲדֵי *usque*, Ps. 83.18. Amat Affixa Nominum pluralium, R. 101. ideóque facit עָדֶיךָ *usque ad te*, Ps. 65.3. Cum Præfixo ב, בְּעַד *in, pro, circa*, quod cum Affixis mutat (-) in sheva compositum (-:) R. 121. & punctat præcedentem, R. 13. facítque בַּעֲדִי *circa, vel, pro me. Et nox est lux* בַּעֲדֵנִי *circa me*, Ps. 139.11. LXX. ἐν τῇ τρυφῇ μου *in deliciis meis*. (Fortè legerunt בְּעֶדְנִי, à עֵדֶן *voluptas, deliciæ.*) בַּעֲדוֹ *pro eo*.

141 כְּבוֹדִי *gloria mea*, id est, qui me honorabilem & gloriosū reddis. A כָּבֵד *gravis fuit*, fit Nom. masc. כָּבוֹד *gloria, honor*, q. gravitas. Sumitur etiam pro *hominis anima*, quæ corporis est decor, majestásq; Cum Præfixo וְכָבוֹד *& gloria*, בְּכָבוֹד *in gloria*. הַכָּבוֹד *illius gloriæ*, In Regimine & Affixione mutato (-) in (:) R. 114. facit כְּבוֹד אֵל *gloriam Dei*, Psalm. 19. 2. וְכָבוֹד *& gloria*, כְּבוֹדִי *gloria mea*. Item *linguæ mea*, sive, *anima mea*, Ps. 17. 9. וּכְבוֹדִי *& gloria mea. Habita-*

culum כְּבוֹדֶךָ *gloria tua*, Psal. 26.8. וּכְבוֹדֶךָ *& gloriam tuam.* כְּבוֹדוֹ *gloria ejus*, בִּכְבוֹדוֹ *in gloria sua*, Psal.102.17.) ubi in ב omittitur dagesh lene post (:) quiesc. quoniam hoc (:) profectum est ex (-) R.16.

142 וּמֵרִים *& extollens.* A רום *altum, elatum, evectum esse.* Part. Hiph. excluso ו & compensato per (..) מֵרִים R. 58. ו *Et*, ante Labialem.

143 רֹאשִׁי *caput meum.* Nom. mas. genere ראש *caput, initium, principium* cujuslibet rei; *Summitas, cacumen, vertex*, Ps. 119.160. ראש *caput verbi tui veritas*, Targ. שֵׁרוּי *initium*, Psalm. 137.6. *Ierusalem* עַל־ראש *super caput lætitiæ meæ.* Targ. שֵׁרוּי *initium*, Psal. 141.5. *Oleum* ראש *capitis*, i.e. præstans. Cum Præfixis, הָראש *ipsum caput*, לְראש *in caput*, בְּראש *in capite*, i.e. summitate Psal.76.16. Cum Affixis, רֹאשִׁי *caput meum*, לְרֹאשִׁי *in caput meum.* לְרֹאשֵׁנוּ *in caput nostrum*, לְרֹאשׁוֹ *in caput ejus*, בְּרֹאשׁוֹ *in capite ejus*, רֹאשָׁם *caput eorum.*

Vers. 5.

144 קוֹלִי *Voce meâ*, cum ellipsi ב, pro בְּקוֹלִי Nom. masc. cum pl. fœm. קוֹל *Vox, sonus*, Comprehendit omnes sonos, etiam *tonitru*; quod Græcis est *φωνὴ δίος, Vox, Iovis.* Cum Præfix. מִקּוֹל *à voce*, וְקוֹל *& voce*, Ps. 98.5. בְּקוֹל *in voce*, לְקוֹל *ad vocem, voci.* Cum Affix. קוֹלִי *vox mea*, בְּקוֹלִי *voce meâ*, לְקוֹלִי *ad vocem meam*, (& cum defectu ו) קֹלוֹ *vocem suam*, Ps. 18.14. בְּקֹלוֹ *in vocem ejus*, Psal. 95.7. בְּקֹלוֹ *vocem suam*, Ps. 46.7. קוֹלָם *vox eorum.* In pl. fœm. cum Præfixo, מִקֹּלוֹת *à sonis*, Ps. 93.4.

145 אֶקְרָא *clamabo*, Targ. אֲצַלֵּי *orabo.* A קָרָא nomine, aut verbis, *vocavit, invocavit* voce significativâ, & cœptis verbis, *clamavit, inclamavit.* Fut. Kal, in quo א quiescit in (-) R.64. Flectitur; in Psalmis sic: אֶקְרָא *invocabo*,

אקראך

אקראך *inclamabo te*, Psal.86.7. יקרא *clamabit*. Item *nominabit*, Pſ.147.4. יקראני *vocabit me*, Pſal.89.27. ויקרא *& inclamavit*, Pſ. 50.1. (cum ו converſivo Futuri, R.79.) נקרא *invocabimus*, Pſ.80.19. ויקראו *clamabunt*, Pſ.147.9. (cum (ָ) loco (:) ob pauſam Sylluk. R. 132.) יקראהו *invocabunt ipſum*, Pſalm, 145.18. cum *kibb.* loco ו R.107.

146 ויענני *& exaudivit me*. Targ. *& recepit orationem meã*. Ubi nota, divinæ opis celeritatem deſcriptam eſſe per *vocabo* in futuro, & *reſpondit*, vel *exaudivit*, in Præterito, Cajetan. A ענה *incipere loqui, reſonare, reſpondere*, verbo, vel reipsâ, *exaudire, petitionem implere*. Item *humiliare, affligi*, quòd fortaſſis tali viro opus ſit aliorũ reſponſione & auxilio. Fut. Kal. quod in Pſalmis flectitur ſic: אענה *priuſquàm loquetur* (Targ. אסתגף *affligerer*) *ego errabam*, Pſalm. 119. 67. ואענה *& reſpondebo*, Pſ.119.42 תענה *reſpondebis*, Pſalm.22.3. (Formationem horum pete ſuprà ex Num.34.) Cũ Affixis, ה radicale tollitur, R.103. facítque אענך *reſpondebo tibi*, Pſ. 81.8. (pro analogo אענהך ubi ſublato ה radicali, Scheva compoſitum (ֱ) amittit ſuum (:) ob ſequens (:) R.15. ואענהו *& reſpondeboei*, Pſalm. 91. 15. תענני *exaudies me*, תעננו *proloqueris nobis*, Pſ.65.6. ותענני *& reſpondiſti mihi*, Pſ.119.26. cum ו converſivo Futuri, R.79. יענני *exaudiet me*, & cũ ו converſivo. R.79. ויענני *& reſpondit mihi*, יעננו *exaudiet nos*, יענך *exaudiet te*, Pſ. 20.2. (ubi (ֲ) ſub ע amittit ſuũ (:) ob ſequens (:) R.15. יענם *exaudiet eos*, ויענם *& reſpondebit eis*. In tertia perſ. fœm. apocopato ה, R. 67. תען *reſonabit lingua mea*, Pſal.119.172. pro תענה ubi ob (:) ſub intellectũ ſub ן, (ֲ) amittit ſuum (:) R.15.

147 מהר *ex monte* ſanctitatis ſuæ. Targ. *de monte domûs ſanctuarii ſui*. Intelligit montem Moriæ, in quo Templum ædificatum fuit à Salomone, quod David Prophetico ſpiritu jã proſpiciebat. הר vide ſuprà Num.84. Cum Præfixis, מהר

ex monte, ubi מ ante indageshabilē cum (..) R. 74. הָהָר *ille mons*, Pſ. 68. 17. (ubi poſtremū (ּ) eſt ob accentum Rebhia R. 131.) כְּהַר *ſicut mons* בְּהַר *in monte*, לְהַר *ad montem.* Cum Affixo, הַרְכֶם (in) *montem veſtrum*, Pſ. 11. 1. In pl. ſcribitur cum (ּ) ad compenſandum defectum τ8 dagesh. R. 125. conf. cum R. 19. facítque הָרִים *montes*, quod aliquando notat res altas & excellentes, Pſ. 18. 8. *Fundamenta* הָרִים *montium commovebuntur*, pro quo 2. Sam. 22. 8. habetur, שָׁמַיִם *cœlorum*. Cum ה Emphat. הֶהָרִים *ipſi montes*, Pſ. 114. 4.) ubi ה geſtat (ֶ) pro (ַ) ante gutturalē kametſatam, R. 109. (Et excluſo ה R. 81. בֶּהָרִים *in iſtos montes*, Pſal. 104. 32.

148 In fine hujus verſûs iterum ponitur סֶלָה (de quo dictum Num. 138.) q. d. *Nota bene.* Nam, de divino auxilio obtinendo, tanta fiducia erat Davidis, ut, cùm orare proponeret, jam ſe exauditum crederet.

Verſ. 6.

149 שָׁכַבְתִּי *accubui.* Targ. *ego requievi.* A שָׁכַב *cubuit, procubuit, accubuit*, dicitur de quacunque cubatione hominis. Præt. Kal, quod in Pſalmis flectitur ſic: Pſ. 41. 9. *Et qui* שָׁכַב *decumbit, non addet ſurgere*, Targ. מְרַע *ægrotat*, שְׁכַבְתִּי *cubui.*

150 וָאִישָׁנָה *& dormivi.* A יָשֵׁן *dormivit, ſoporatus fuit*, Fut. Kal, quod in Pſalmis flectitur ſic: אִישַׁן *dormiam* (ubi prima radic. (י) quieſcit in (ִ) R. 55.) וְאִישָׁן *& dormiam*, Pſ. 4. 9. cum (ּ) ob pauſam, וָאִישָׁנָה *& dormivi*, eſt cum ה parag. R. 102. & ו converſivo Fut. quod geſtat (ָ) ante gutturalem R. 79. תִּישַׁן *dormies*, יִישָׁן *dormiet*, Pſal. 121. 4. cum (ּ) ob pauſam R. 131.

151 הֱקִיצוֹתִי *evigilavi*, Targ. אִתְעָרֵת *expergefactus fui.* A קוּץ in Hiph. abjectâ mediâ radicali, R. 58. הֵקִיץ *evigilavit, expergefactus fuit.* In prima perſ. aſſumto ו ante תִי R. 62. הֱקִיצוֹתִי mutato (ֵ) in Scheva compoſ. (ֱ) R. 116.

152

152 יִסְמְכֵנִי *sustentabit me.* A סָמַךְ *sustentavit, stabilivit, fulcivit*, Fut. Kal, quod in Ps. legitur tantùm cum Affixis תִּסְמְכֵנִי *sustentabis me*, Ps. 51. 14. יִסְמְכֵנִי *suffulciet me.* Ubi ob Affixa, ֹ (quod est punctum terminale Futuri Kal.) transit in (:) R. 119.

Vers. 7.

153 אִירָא *timebo.* A יָרֵא *timuit, reveritus est.* Fut. Kal, quod in Psalmis flectitur sic: אִירָא *timebo*, (ubi (י) quiescit in (*chir.*) R. 55. & א in (ָ) R. 64.) *Ne* תִּירָא *timeas, si quis ditescat*, Ps. 49. 17. i.e. ne cures, יִירָא *timebit*, נִירָא *timebimus*, יִירְאוּ *timebunt*, וְיִירְאוּ *& timebunt*, Et in pausa יִירָאוּ *timebunt*, Ps. 64. 5. וְיִרְאוּ *& timebunt*, Psal. 40. 4.

154 מֵרִבְבוֹת *à myriadibus*, ingentem numerũ denotat; sicut Latina vox *sexcenta*; numer⁹ finit⁹ pro indefinito. A רָבַב *multiplicavit*, Nom. fœm רְבָבָה *myrias*, multitudo decem millium. וּרְבָבָה *& myrias*, Ps. 91. 7. in pl. facit רְבָבוֹת Et in Regim. correpto (ָ) in (:) R. 114. & verso priori (:) in (ִ) R. 6. fit רִבְבוֹת. At quædam exemplaria habent רִבֲבוֹת cũ (ֲ), quod sub non gutturalib⁹ est tantùm adventitium. Cum Præfixo, מֵרִבְבוֹת. Targum מִמְּצוּתָא דְעַמָּא *à lite populorum*, (respexit ad רִיב *litigavit rixatus fuit*.)

155 עָם *populi.* Vide infrà Num. 167.

156 סָבִיב *circumquaque.* A סָבַב *circumdedit*, fit סָבִיב *circuitus*, propriè est nomen. Vide infrà, Num. 771. sumitur etiam adverbialiter, pro *circà, circùm, circumquaque, circumcirca*, Ps. 12. 9. & cum Præfixo, מִסָּבִיב *ex circuitu, undiquaque*, Ps. 31. 14.

157 שָׁתוּ *posuerunt* contra me, i.e. aciem adversùs me instruxerunt, Targ. אִתְכַּנְּשׁוּ *congregati sunt.* A שׁוּת *ponere*, quod constructum cum עַל est hostile, *castra ponere*, Præt. Kal, quod in Psal. flectitur sic: שָׁת *posuit*, abjectâ secundâ radicali ו R. 58. definit in (ָ) R. 59 שָׁתוּ *posuerunt.* Et resoluto (ָ)

in(-) & dagesh, שַׁתּוּ *posuerunt* Ps.73.9. *positi sunt*, Psal.49.14. quasi esset à שָׁתַת.

Vers.8.

158 קוּמָה *Surge*. A קוּם *surgere*, (quod est Infinit. Kal, unde בְּקוּם *in surgendo*, Psal. 124.2. i.e. quando surgit.) Imperat. Kal, cum ה parag. קוּמָה *surge*, habet vim excitativam. וְקוּמָה *& surge*, subitò adsis, Psal.35.2.

159 הוֹשִׁיעֵנִי *Salvum fac me*, Targ. פְּרוֹק יָתִי *redime me*. A יָשַׁע quod in Hiph. mutato (י) in ו R.57. facit הוֹשִׁיעַ *salvavit, servavit*, à præsentissimo periculo *eripuit, auxiliatus fuit*. Imper. Hiph. quod in Ps. in secunda pers. flectitur sic: הוֹשַׁע & contractè הוֹשַׁע *salva*, Psal.86.2. Cum ה parag. הוֹשִׁיעָה *salutem affer*, Psal.12.2. וְהוֹשִׁיעָה *& salutem fer*, Ps. 86.16. Cum Affixis, הוֹשִׁיעֵנִי *salva me*, וְהוֹשִׁיעֵנִי *& salva me*, הוֹשִׁיעֵנוּ *salva nos*.

160 הִכִּיתָ *percussisti*. A נָכָה quod in Hiph. absorpto נ per dagesh, R.69. facit הִכָּה *percussit, feriit, cecidit*. Præt. Hiph. quod in Ps. flectitur sic: הִכָּה *percussit*, Psal.78.20. Cum Præfixo, שֶׁהִכָּה *qui percussit*, Psalm.135.8. (ubi שֶׁ ex אֲשֶׁר R.75.) הִכִּיתָ *percussisti* Psal.69.27.) ubi tertia radical. ה mutatur in (י) quiescens. R.66.

161 אֹיְבַי *inimicos meos*, Targ. כָּל־בַּעֲלֵי דְבָבִי *omnes auctores inimicitiæ meæ*. Ab אָיַב *inimicatus est, odit*. Nomen participiale Kal, אוֹיֵב (& absque ו, אֹיֵב) *inimicus*, q. inimicans, *osor*. Cum Præfixo, הָאוֹיֵב *ô inimice*, Ps.9.7. (ubi ה est nota Vocativi, R.33.) Cum Affix. & in pl. num. mutato (..) in (:) R.117. facit אֹיְבִי *inimicus meus*, מֵאֹיְבִי *ab inimico meo*. In pl. אֹיְבִים *inimici*, בְּאוֹיְבִים *in inimicos*. מֵאֹיְבִים *ab inimicis*. In Regim. אֹיְבֵי *inimici regis*, Ps.45.6. וְאֹיְבֵי *& inimici*. Cum Affixis, אֹיְבַי & אוֹיְבַי & אֹיְבַי *inimici mei*, מֵאֹיְבַי *ab inimicis meis*. וְאֹיְבַי *& inimici mei*, Psal. 18.

18.41.i.e.quod inimicos meos attinet, R.130.not. וּבְאֹיְבַי & *in inimicos meos*, אֹיְבֶךָ & אוֹיְבֶךָ *inimici tui*, אֹיְבָיו & אוֹיְבָיו *inimici ejus*, וְאֹיְבָיו & *inimici ejus*, וְאֹיְבֵינוּ & *inimici nostri*, אֹיְבֵיהֶם *inimicos eorum*.

162 לֶחִי *maxillâ*, in ignominiam. *Percutere maxillâ*, fuit signũ ignominiæ, ut videre est in Historia Samsonis. Aut *in maxillam*, quasi בַּלְּחִי. Ab inusitato לָחָה fit לְחִי *maxilla*, *mandibula*, *gena*. Legitur in Psalmis hoc loco tantùm, לֶחִי in pausa cum (ֶ) loco (ְ) R.132. Targ. לְסַתְּהוֹן *genas ipsorum*. LXX. *Percussisti adversantes mihi* ματαίως *sine causa*, fortè per Apocopen legerunt לְחִנָּם *gratis*, *sine causa*: sicque hæc verba *sine causa* non sunt jungenda cum *percussisti*, sed cum *adversantes mihi*. Potest etiam legi, μάτιας, h.e. *maxillas*.

163 שִׁנֵּי *dentes*. A שָׁנַן *acuit*, fit nom. commun. gen. שֵׁן *dens*, quòd dens sit acutus. Habet formam dualem, ob duplicem seriem dentiũ: facitq; שִׁנַּיִם *dentes*, mutato (ֵ) in (ִ) & expresso dagesh, R.125. In Regimine, converso יִם. in יֵ. R.34. שִׁנֵּי *dentes*. Cum Affix. שִׁנָּיו *dentibus suis*, שִׁנֵּיהֶם & שִׁנֵּימוֹ *dentibus eorum*. לְשִׁנֵּיהֶם *dentium eorum*, Psal. 124.6.

164 שִׁבַּרְתָּ *penitùs effregisti*. A שָׁבַר *fregit*, *rupit*. Præt. Pihel. שִׁבֵּר *confregit*, auget sẽsum, à Kal, ob dagesh: flectitúrque in Psal. h. m. שִׁבַּר *fregit*, Psal.76.4.cum (ַ) loco (ֵ) R.108. שִׁבַּרְתָּ *confregisti*, Psalm. 74.13.

Vers. 5.

165 לַיהוָה JEHOVÆ scil. est, vel *ad Iehovam* scil. pertinet, vel, *A Iehova est*, nam articulus לְ, hæc omnia importat. Ab Hebræis vulgò legitur לַאדֹנָי *Ladonai*, quoniam eandem punctationem sortiuntur: Targ. *A facie Domini redemptio*. De voce יְהוָה dictum est suprà Num. 16. hic perpendenda est cum Præfixis, מֵיְהוָה *à Iehova*, Psal.33.8. ad formam מֵאֲדֹנָי R.74. שֶׁיְהוָה *cujus Iehova*, Ps.144.15. omisso dagesh

in (ּ) ad formam שְׁאֲדֹנָי Et sic consequenter cū literis וכלב imitatur punctationem Nominis אֲדֹנָי R.82. וַיהוָה & Iehova, Psal.9.8. כַּיהוָה sicut Iehova, Ps.113.5. לַיהוָה Iehovæ, בַּיהוָה in Iehova, Psalm.34.3. וּבַיהוָה & in Iehova, Psal.26.1. Semel legitur וְלַיהוִה & Iehovæ, Psalm.68.21. ad formam לֵאלֹהִים R.82.

166 הַיְשׁוּעָה *ipsa salus*, יְשׁוּעָה *salus*. Vide suprà Num. 135. Cum ה Emphat. esset הַיְשׁוּעָה R.76. at dagesh ex (ּ) schevato tollitur, R.20. sicque (:) sub litera suâ naturâ dagesh. legitur, R.5. Cum Præfixis ו & ל, (:) sub (י) excluditur, quoniam istæ literæ gestant (*chir.*) profectū ex (:) R.8. facitque וִישׁוּעָה *& salutis*, Ps. 118.15. לִישׁוּעָה *in salutem*, Ps. 118.14. In Regimine facit יְשׁוּעַת *salutem* Israëli, Ps.14.7. & cum *kibb.* loco ו R.107. יְשֻׁעַת *salutem*, Ps.53.8. Cum Affixo, לִישׁוּעָתְךָ *ad salutem tuam*, Psal.119.66. & in pausa, לִישׁוּעָתֶךָ Ps.119.123.

167 עַמְּךָ *populum tuum.* A עָמַם *texit, operuit.* Nom. masc. עַם *populus*, multitudo hominum terram tegens & operiens. עַם *populus Dei Abraham*, Ps.47.10. LXX. *cum Deo Abraham* legerunt, עִם *cum.* Cum accentibus Regiis facit עָם Ps.3.7. Cum Præfixis, מֵעָם *è populo*, Ps.89.20. לְעָם *populo*, בְּעָם *in populo*, וְעָם *& populus*, הָעָם *populus ille*, Ps.33.12 Et excluso ה Emphat. לָעָם *huic populo*, Ps.68.36. בָּעָם *in hoc populo*, Ps.94.8. Cum Affix. & plurali numero assumit dagesh, ad compensandum defectum literæ absentis, R.125. facitque, עַמִּי *populus meus*, עַמְּךָ *populus tuus*, וְעַמְּךָ *& populus tuus. Obliviscere* עַמֵּךְ *populi tui.* fœm. Psalm.45.11. עַמּוֹ *populus ejus*, לְעַמּוֹ *populo suo*, בְּעַמּוֹ *in populum suum.* In plur. עַמִּים *populi*, וְעַמִּים *& populi*, הָעַמִּים *isti populi.* Et excluso ה Emphat. בָּעַמִּים *inter istos populos*, Psal.9.12.

168 בִּרְכָתֶךָ *benedictio tua.* A בֵּרַךְ *benedixit*, quod, cùm

cùm Deo tribuitur, significat *benefacere, bona conferre*. Nom. fœm. בְּרָכָה *benedictio*, copia & abundantia omnis boni. Cum Præfix. אֶת־הַבְּרָכָה *ipsam benedictionem*, Ps. 133. 3. לִבְרָכָה *in benedictionem*, Psalm. 37. 46. בִּבְרָכָה *in benedictione*, Ps. 109. 17. in quib' ב & ל notantur cum (.) ob sequens (:) R. 6. In Regimine, converso ה in ת & (ּ) in (:) R. 114. et priori (:) fit (.) R. 6. facit בִּרְכַּת *benedictio Iehovæ*, Psalm. 129. 8. Et cum Affixo, בִּרְכָתֶךָ *benedictio tua*. In plur. absoluto facit בְּרָכוֹת *benedictiones*, Ps. 21. 7. In constr. mut. (ּ) in (:) ut antè, בִּרְכוֹת *benedictiones boni*, Ps. 21. 4.

Hîc tertiâ vice occurrit סֶלָה & quoniam claudit Psalmum, inde constat, non exordiū alterius rythmi, aut sententiæ, &c. sed potiùs denotare vocis simul & mentis elevationem in Deum, cum perpensione eorū, quæ dicta fuerant, *O exuberantiam bonitatis Dei! &c.* Imò & Aben Esræ sententia hîc locum habere potest, quòd nimirum sit particula confirmans dictorum veritatem, *Verè, profectò, Amen.*

Psalmus 4. ד׳.

169 לַמְנַצֵּחַ *Archimusico*. A נָצַח *Vicit, Vrsit, Præfuit*. Nomen Participiale Pihel מְנַצֵּחַ *Vincens, Victor, Præfectus Præcentor*, cui cura est de re musica, instátq; ut ad finem debitum perducatur. לַמְנַצֵּחַ *præfecto* sc. cantorum, ad cujus imperium Psalmi decantabantur. Occùrrit in psalmis 35. vicibus Estque in forma emphatica לַמְנַצֵּחַ, pro לְהַמְנַצֵּחַ, sed ל excludit ה Emphat. R. 80. & dagesh ex litera schevata tollitur R. 20. cujus vicem Metheg supplere solet. R. 133. ideóque sæpiùs scribitur לַמְנַצֵּחַ cum Metheg, Ps. 5. & 6. &c. atq; sic hoc (:) est mobile. R. 5. LXX. εἰς τὸ τέλος, *in finem*, sc. Præfecto illi qui alios ad opera provocat, & urget, ut finem faciant.

170 בִּנְגִינוֹת *in instrumentis pulsatilibus*, LXX. ἐν ὕμνοις *in carminibus*. A נָגַן manu *pulsavit* aliquod instrumentū musicum, Nom. fœm. נְגִינָה *pulsatio fidium, musica modulatio, symphonia*. Et alia forma עַל־נְגִינַת *super pulsatione fidium*, Psal. 61. 1. Cum Affixo, *Recordabor* נְגִינָתִי *pulsationis meæ*, Ps. 77. 7. i.e. musicæ meæ. In plur. נְגִינוֹת, Cum Præfixo

וּנְגִינוֹת & *cantica*, vel carmina musica, loquentur. *bibentis ficeram* Psal. 69.13. בִּנְגִינוֹת *in pulsationibus fidium*, Ps. 6.1.

Vers. 2.

171 בְּקָרְאִי *In clamando me*, i. e. dum clamo. Targ. *In tempore orationis meæ*. A קָרָא suprà Num. 145 Infinit. Kal, qui regulariter esset קְרֹא At cum Affix. prima radical. suscipit (ְ) & secunda (:) R. 98. facítque קָרְאֵנוּ *clamare nos*, id est dum clamamus, Psal. 20.10. Et cum Præfixo, בְּקָרְאִי *in invocando me*, i. e. dum invoco, Ps. 4. 4. ubi ב efficit Gerundium in Do. R. 41.

172 עֲנֵנִי *exaudi me*. Targ. *Recipe me, Deus justitiæ meæ*, LXX. *Cùm invocarem*, εἰσήκουσέ μου *exaudivit me*. Legerunt in Præterito עָנָנִי *exaudivit me*. A עָנָה suprà N. 146. Imperat. Kal עֲנֵה *exaudi*, ubi ה quiescit in (..) R. 65. & gutturalis assumit (ֲ) R. 13. Cum Affix. ה radicale tollitur, R. 103. facítq; עֲנֵנִי *responde mihi*, וַעֲנֵנִי & *exaudi me*, Ps. 27. 7. Et cum ו loco (ו) וַעֲנֵנוּ Ps. 60. 7.

173 צִדְקִי (Deus) *justitiæ meæ*, i. e. largitor meæ justitiæ & sanctitatis. A צָדַק *justificavit*. Nom. masc. צֶדֶק *justitia*, de sermone *firmitas*, *veritas*, *fidelitas*. *Feci judicium* וָצֶדֶק & *justitiam*, Psal. 119. 121. (ubi ו ante Atnach gestat (ָ) R. 78. בְּצֶדֶק *in justitia*. Cum Affix. mutat utrumque (ֶ) in (:) R. 122. & prius (:) in (.) R. 6. facítque צִדְקִי *justitia mea*. כְּצִדְקִי *secundùm justitiam meam*, צִדְקְךָ *justitia tua*, כְּצִדְקְךָ *secundùm justitiam tuam*, צִדְקוֹ *justitia ejus*, כְּצִדְקוֹ *secundùm justitiam ejus*.

174 הִרְחַבְתָּ לִּי *dilatari fecisti me*, i. e. ex angustia liberâsti & exhilarâsti me. A רָחַב *dilatatus*, *ampliatus fuit*, de corde *exhilaratus fuit*, nam in tristitia cor cõtrahitur, in lætitia dilatatur. Præt. Hiph. quod in Psalmis flectitur sic: הִרְחַבְתָּ *dilatâsti*, הִרְחִיבוּ *dilatatæ sunt* Ps. 25. 18. scil. angustiæ ob multitudinem.

175 לִי *mihi*) Pronom. Dativi casûs, R. 36. ubi ל habet da-

dagesh dictum *Athe merahik*, de quo vide suprà Num. 136. וְלִי & *mihi*, vel *meus*, *est Menasseh*, Psal. 60, 9.

176 חָנֵּנִי *gratiosus esto mihi*, A חָנַן *misertus est*, *gratiam fecit*, *pepercit*, *condonavit*. Imperat. Kal, Esstq; regulariter חֲנוֹן at syncopatâ mediâ radicali R. 71. fit חוֹן Ob Affixa autem suscipit dagesh, & mutat ו in (ָ) R. 125. facítque חָנֵּנִי *misereremei*, vel *gratiosè largire mihi*, Ps. 119, 29. וְחָנֵּנִי & *miserere mei*, חָנֵּנוּ *miserere nostri*, Psal. 124. 5.

177 וּשְׁמַע & *exaudi*. A שָׁמַע *audivit*, *exaudivit*, *auscultavit*, Imperat. Kal, ac in Psalm. flectitur sic: שְׁמַע *exaudi*, וּשְׁמַע & *audi*, (ubi ו gestat ו ante literā shevatāR. 78.) שִׁמְעָה *audi*, Psal. 17. 1. (ubi ob ה paragog. R. 102. (ְ) transit in (ִ) R. 121. & prius (ְ) in (ַ) R. 6.) In fœm. שִׁמְעִי *audi filia*, Ps. 45. 11. In pl. שִׁמְעוּ *audite*, Ps. 34. 12.

178 תְּפִלָּתִי *supplicationem meam*. A פָּלַל de causa & lite *judicavit*. It. *ad judicem supplicavit*. Nom. fœm. Heemanthic. תְּפִלָּה *oratio*, *precatio* propriè per mediatorem ad judicem supplicatio, Ps. 109. 4. *Et ego* תְּפִלָּה *oratio*, i. e. orationi deditus, Targ. אֲצַלִּי *orabo*. In Regim. תְּפִלַּת *orationem nudatissimi*, Psal. 102. 18. בִּתְפִלַּת *in orationem populi tui*, Ps. 80. 5. Cum Affix. mutato ה in ת facit תְּפִלָּתִי *supplicatio mea*, וּתְפִלָּתִי & *supplicatio mea*, תְּפִלָּתָם *supplicatio eorum*. In plur. תְּפִלּוֹת *supplicationes*, *preces*, Psal. 72. 20.

Vers. 3.

179 בְּנֵי־אִישׁ *Filii viri*, LXX. Υἱοὶ ἀνθρώπων *filii hominum*. Est Apostrophe ad aulicos Saulis: nam בְּנֵי־אִישׁ vocantur filii *nati viro præstanti*, אִישׁ enim notat hominem potentem, principem illustrem. At בְּנֵי אָדָם sunt *nati plebejo homine*. Nomen enim אָדָם vel אֱנוֹשׁ

אֱנוֹשׁ usurpari solet, cùm de miseris & abjectis hominibus agitur. Discrimē hoc percipitur ex Ps. 49.3 גַּם בְּנֵי־אָדָם גַּם בְּנֵי־אִישׁ *Etiam filii hominis, etiam filii viri*, h.e. tam nobiles & potentes, quàm pauperes & ignobiles. Et Ps. 62.10. *Verùm tamen vanitas* בְּנֵי־אָדָם *filii hominis, mendacium* בְּנֵי־אִישׁ *filii viri*. Tale discrimen etiam est apud Latinos inter *Virum* & *Hominem*. Vir enim à virtute, qui eâ præstat, Hominis nomine, quicunque vulgaris, nuncupari consuevit. Unde verè Herodotus in Polyhymnia dixit: *Multos esse homines, paucos viros*. De formatione vocis בְּנֵי vide infrà Num. 569.

180 עַד־מֶה *Usquequò* עַד est particula interrogativa temporis. Vide suprà Num. 140. מָה Pronomen interrogat. Suprà Num. 50.

181 לִכְלִמָּה *in ignominiam* scil. erit. LXX. πότε βαρυκάρδιοι, ἱνατί; *Usquequò gravi corde! quare?* Pro כְּבוֹדִי *gloria mea*, legerunt כִּבְדֵי *graves* & לִכְלִמָּה acceperunt pro duabus dictionibus, commutato כ in ב, לֵב לָמָּה *corde, ut quid*. A כָּלַם in Niph. נִכְלַם *pudefactus, confusus fuit, puduit, erubuit*. Nom. fœm. כְּלִמָּה *ignominia, pudor, vituperium, dedecus*. (unde forsitan Latinum *Calumnia*.) Cum Præfix. וּכְלִמָּה *& ignominia*, לִכְלִמָּה *in vituperium*, (ubi ל cum (.) ob sequens (:) R. 6. Cū Affix. mutato ה in ת R. 104. כְּלִמָּתִי *ignominia mea*, וּכְלִמָּתִי *& ignominia mea*. Semper autem nomen hoc gestat dagesh euphonicum in tertia radicali.

182 תֶּאֱהָבוּן *diligetis*. Ab אָהַב *dilexit* (antitheton est verbo שָׂנֵא *odio habuit*.) quod dupliciter formatur in Fut. Kal. cum א quiescente in ו R. 53. וָאֹהֲבֵם *& dilexi ea*, Psalm. 119. 167. (ex אֹהַב *diligam*, ubi propter Affixum ם..(¨) mutatur in sheva compositum (-:) R. 117. cum ו conversivo, R. 79. Et cū א mobili, וַיֶּאֱהַב *& dilexit*, Ps. 109. 17. (cum ו conversivo) תֶּאֱהָבוּן *diligetis*, cum ן paragogico, quod secundæ radicali substernit (ָ) R. 102. n. 5. in quibus

bus duobus, prima radical. accipit (ֵ) quod punctat præcedentem cum (ִ) R.13.

183 תְּבַקְשׁוּ *studiosè quæritis.* Hæc est lectio Stephani, aliæ editiones habent sine dagesh, תְּבַקְשׁוּ. A בִּקֵּשׁ in Pih. בִּקֵּשׁ *quæsivit, studiosè requisivit,* (ubi dagesh significationem intendit.) In secunda pers. Plur. Fut. Pih. תְּבַקְשׁוּ. Cætera, quæ hîc desiderantur, vide infrà Num. 1142.

184 כָּזָב *mendacium.* A כָּזַב *mentitus est,* Nom. masc. כָּזָב *mendacium,* Pf. 62. 10. כָּזָב *mendacium sunt filii viri,* i. e. res inconstans, sicut halitus.

Hic sub finē istius versûs ponitur סֶלָה ut eò magis obstinatus animus inimicorū ostendatur: Unde Targ. *quæretis mendacium in æternum.*

Vers 4.

185 וּדְעוּ *Et scitote.* Vel, *Quin potiùs scitote,* ita ut ו habeat vim adverbii eligendi. A יָדַע suprà num. 47. Imperat. Kal, & abjectâ primâ radicali (י) R.54. flectitur sic in Psalmis דַּע וְדַע *& scito,* Pf. 139. 23. וּדְעוּ *scitote,* Pf. 100. 3. וּדְעוּ *& scitote,* Psal. 46. 11. (ubi ו ante literam shevatam gestat ו R, 78.)

186 הִפְלָה *selegit.* Targ. פְּרֵשׁ *separavit.* A. פָּלָה quod nō est in usu in Kal, sed in Hiph. Præt. הִפְלָה (ubi ה quiescit in (ָ) R.65.) *divisit, signo aliquo excellenti separavit.* Unde LXX ἐθαυμάστωσε *mirificavit,* insignem & celebrem fecit.

187 חָסִיד לוֹ *pium sibi,* cui bene vult. Targ. *misericordem sibi,* ubi Relativum לוֹ *sibi,* est in dandi casu, h. e. in sui gloriam & clientelam, LXX. τὸν ὅσιον αὐτοῦ, *sanctum suum.* Nom. radicale חָסִיד *pius, probus, benignus, beneficus,* qui alteri benefacit. Et relatum ad Deum significat *eum, qui à Deo beneficium accepit;* cui Deus benefacit, Pf. 145. 17. וְחָסִיד *& beneficus in omnibus operibus suis,* Deo tribuitur, qui propensus est ad largiendum. Cum Affix. mutato (ָ) in (ֲ) R.14. facit חֲסִידֶיךָ *benignum tuum,* Pf. 16. 10. i. e. quem benignitate prosequeris (ubi (י) redundat, ut notatū est in margine textûs.) לַחֲסִידֶךָ *sancto tuo,* Pf. 89. 20. In pl. *In congregatione* חֲסִידִים *sancto-*

ſanctorum Pſ.149.1.Cum Affix. *Congregate mihi* חֲסִידָי *beneficos meos*, Pſ.50.5.i.e.quos benevolentiâ proſequor: חֲסִידֶיךָ (*coram*) *beneficis*, Pſalm.52.11. וַחֲסִידֶיךָ *& benefici tui*, Pſ.132.9. וַחֲסִידֶיהָ *& beneficos ejus*, Pſalm.132.16. *Pſallite Iehovæ*, חֲסִידָיו *pii ejus*, Pſal.30.5. qui ejus bonitatem experti eſtis. *Non derelinquet* אֶת־חֲסִידָיו *beneficos ſuos*, Pſal.37.28.quos benevolentiâ proſequitur *Mors* לַחֲסִידָיו *ſanctorum ejus*, Pſal. 116.15.

188 יִשְׁמַע *audiet*. A שָׁמַע *audivit, exaudivit, intellexit, obedivit, acquievit*; quæ omnia pendent ab *Audire*, ſi enim nō audieris, cætera vix obſervabis Fut.Kal, quod in Pſal. flectitur ſic: אֶשְׁמַע *audiam*, in pauſa אֶשְׁמָע *audiebam*, Pſalm.81.6. i.e. intelligebam. Et cum ה parag. mutato (-) in (:) R.123. אֶשְׁמְעָה *audiam*, Pſalm.85.9. תִּשְׁמַע *audies*, יִשְׁמַע & in pauſa יִשְׁמָע *audiet*, וַיִּשְׁמַע *& exaudivit*, Pſ.40.2.cum ו converſiv. תִּשְׁמָעוּ *audiveritis*, Pſ.95.7.cum (ˉ) ob pauſam, R.132. יִשְׁמְעוּ *audient*, & in pauſa יִשְׁמָעוּ Pſal.115.6. תִּשְׁמַעְנָה *audient aures meæ*, Pſal.92.12. i.e. cum voluptate audient.

189 בְּקָרְאִי אֵלָיו *in clamando me ad eum*. Vide ſuprà Num.171.

Verſ. 5.

190 רִגְזוּ *Commoveamini*. Targ. זוּעוּ מִנֵּהּ *Contremiſcite ab eo*, i.e. Deum timete, LXX. ὀργίζεσθε, *iraſcimini*, & ſic D.Paulus ad Epheſ.4.25. A רָגַז *horruit, trepidavit, tremuit*, præ metu, vel irâ. (Latinè, tremor, qui fit ob iram, verbo *Iraſcendi*, ob timorem *Horrendi*, redditur.) Imperativ. pl. Kal, רִגְזוּ.

191 וְאַל *& non*, אַל *ne, non*. Dehortandi particula, rariùs Negandi: & ferè Futuris tantùm præponitur. Geminata intendit deprecationem, Pſ.6.2. אַל ne in furore arguas me, וְאַל & ne in ira corripias me. Et ſic Pſ.25,2.121,3,&c.

192 תֶּחֱטָאוּ *peccabitis*. A חָטָא quocunque modo *erravit*, à via, vel ſcopo, *aberravit, deflexit*; *peccavit, deliquit*, q. à Lege divina deviavit. Fut.Kal,

quod

quod in Psalmis flectitur sic: אֶחֱטָא *peccabo*, Psalm. 119. 11. (ubi א quiescit in (ָ) R. 64. & gutturalis assumit (ֱ) R. 12. In secunda plur. תֶּחֶטְאוּ *peccetis*, ubi ob accentum Tiphcha, ט est cum (ָ) R. 132. not. pro analogo תֶּחֶטְאוּ.

193 אִמְרוּ *dicite*, examinate conscientiam vestram. Ab אֱמֹר Imper. Kal, אֱמֹר *dic*, Ps. 35. 3. cum (ֱ) pro (:) R. 12. pl. אִמְרוּ *dicite*, vel, *loquimini*.

194 בִלְבַבְכֶם *in corde vestro*, (LXX. *quæ dicitis in cordibus vestris*, Legerunt pro אִמְרוּ *dicite*, אמרן supplendo אֲשֶׁר *quæ dixistis*, vel, *dicitis*.) Nom. masc. cum duplici plur. לֵבָב *cor, animus, mens, cogitatio*, & generaliter, quælibet tandē actio, quæ in corde sedē habet & perficitur. Metaphoricè; pro *rei medio*, ut cor est, medium in animali. Cum Affix. mutato (..) in (:) R. 116. facit, לְבָבִי *cor meum*, וּלְבָבִי *& cor meum*, בִּלְבָבִי *in corde meo*, כִּלְבָבְךָ *secundùm cor tuum*, לְבָבוֹ *cor ejus*. בִּלְבָבוֹ *in corde ejus*, בִּלְבָבָם *in corde eorum*,

In Regimine converso (..) in (:) R. 116. & (ָ) in (ַ) R. 115. fit לְבַב *cor sapientiæ*, Ps. 90. 12. Unde cum Affixo Gravi, R. 96. לְבַבְכֶם *cor vestrum*, בִּלְבַבְכֶם *in corde vestro*, omisso dagesh leni in כ quoniam in Affixo כֶם nunquam ponitur & in ב, quoniam (:) sub ל est ex (..) profectum R. 17.

195 מִשְׁכַּבְכֶם *cubili vestro*. A שָׁכַב *cubuit*. Nom. masc. Heemanth. מִשְׁכָּב *cubitus, accubitus*, & res, super qua quis recubat, *lectus, cubile*. Cum Affixis Levibus retinet (ָ) Ps. 36. 5. *super* מִשְׁכָּבוֹ *lecto suo*. Cum Gravibus autem mutat (ָ) in (ַ) R. 115. *super* מִשְׁכַּבְכֶם *cubili vestro*. Legitur in S. S. cum duplici plurali, sed in Ps. in fœm. tantùm מִשְׁכָּבוֹת cum Affixo, *super* מִשְׁכְּבוֹתָם *cubilibus suis*, Ps. 149. 5. mutato (ָ) in (:) R. 114.

196 וְדֹמּוּ *& silete*, desinite ab operibus vestris, arma deponite, paci studete. LXX. *in cubilibus vestris* κατανύγητε *compungimini*. A דָּמַם *siluit, conticuit, conquievit*, est vocis

& sermonis, ac facti & operis motúsque animi. Imper. Kal. syncopatâ mediâ radicali, R. 71. facit דוֹם pro דְּמוֹם Ps. 37.7. דּוֹם לַיהוָה *Sile Iehova*, id est, expecta Jehovam. Et cùm vox à fine crescit, assumit dagesh R. 71. fitque Psalm. 62.7. *Ad Deum* דֹּמִּי *sile, anima mea*, i. e. spera, confide. וְדֹמּוּ *& tacete*, quod Vatabl. ait esse pro Futuro, *& tacebitis*. q.d. Si perpẽderitis apud vestrũ animum, quæ contra me jactatis, desinetis malè loqui.

In fine hujus versûs ponitur dictio סֶלָה éstque h.l. nota gravissimæ ac notatu dignissimæ sententiæ; unde Targum: *Dicite orationem vestram in ore vestro, & petitionem vestram in corde vestro, & orate super cubile vestrum, & mementote diei mortis semper.*

Vers. 6.

197 זִבְחוּ *Sacrificate.* A זָבַח *pecudes mactavit, occidit.* (in qua significatione ter legitur in S.S. Gen. 31. 54. *mactare* mactationem, id est, *pecudem*, Deut. 16. 2. *mactare pascha*, Ezech. 34. 3. *mactare ovem.*) Aliâs de sacrificiis dicitur, & in Kal semper de vero Deo, in Pihel autẽ de idolis, usurpatur: *sacrificavit, immolavit.* Imper. Kal, Psal. 50. 14. זְבַח *sacrifica*, plur. זִבְחוּ *sacrificate*, Targ. *Domate concupiscentias vestras, & reputabitur vobis, sicut sacrificium justitiæ.*

198 זִבְחֵי *sacrificia.* זֶבַח nom. masc. *mactatio, animal mactatum, victima*; sæpiùs de victimis Deo immolatis usurpatur, *sacrificium*. In pausa mutato (ֶ) in (ָ) R. 131. fit עַל־ זָבַח *super sacrificio*. Psal. 50. 5. In plur. converso (ֶ) penult. in (ְ) R. 122. & (ַ) ultimo in (ָ) R. 121. facit זְבָחִים Cum Affixo, עַל־זְבָחֶיךָ *super sacrificiis tuis*, Psal. 50. 8. In Regim. correpto (ָ) in (ְ) R. 114. ex priori (ְ) fit *chir.* emanátque זִבְחֵי *sacrificia justitiæ*, i. e. sacrificia justè & iñocenter oblata, quibus adest pietas & justitia.

199 וּבִטְחוּ *& sperate.* A בָּטַח *fidit, confidit, speravit, confidentiam habuit, securus fuit*; Imperat. Kal, בְּטַח *spera*, וּבְטַח *& spera*, בִּטְחוּ *sperate*, וּבִטְחוּ *& confidite.*

Verſ. 7.

200 יַרְאֵנוּ *faciet videre nos*, i. e. oſtendet nobis. *Oſtendere* autem *bonum*, eſt afficere beneficiis, tam perſpicuis, ut publicè cerni cognoſciq; poſſint. A רָאָה *vidit*, in Hiph. הֶרְאָה *videre fecit*, *ſivit*. i. e. oſtendit, demonſtravit. Futur. Hiph. quod in Pſalm. flectitur cum Affix. tantùm, ac proinde ה radicale hic excluditur, R. 103. אַרְאֶנּוּ *faciam videre illum in ſalutem*, Pſalm. 50. 23. i. e. efficiam, ut fruatur ſalute, (pro אַרְאֶהְנוּ & ſic in reliquis:) וְאַרְאֵהוּ *& faciam videre illum in ſalutem meam*, Pſal. 91. 16. i. e. faciam ut fruatur ſalute meâ. יַרְאֵנִי *videre faciet me in hoſtibus meis*, Pſal. 59. 11. i. e. faciet ut aſpiciam cum lætitia in hoſtes meos. Targ. יְחַמְּנַנִי נִקְמְתָא *oſtendet mihi ultionem*. יַרְאֵנוּ *oſtendet nobis bonum*, i. e. ut bonis fruamur efficiet.

201 טוֹב *bonum*. טוֹב *bonus*, *ſuavis*, *gratus*, *pulcher*, ſed abſolutè poſitum *bonum*, *bonitas*. Dicitur de omni bonitate, animi jucunditate, omni dote corporis, imò & de opulentia, & divitiarum copia, Cum Præfixis מִטּוֹב *à bono*, & *præ bono*: Pſal. 52. 5. וְטוֹב *& bonum*, בְּטוֹב *in bono*, לְטוֹב *in bonum*, הַטּוֹב *ipſum bonum*, & excluſo ה Emphat. בַּטּוֹב *ipſo bono*, Pſal. 103. 5. In pl. *judicia tua*, טוֹבִים *bona ſunt*, Pſal. 119. 39. & excluſo ה Emphat. *Benefac, Iehova*, לַטּוֹבִים *ipſis bonis*, Pſal. 125. 4.

202 נְסָה־ *eleva ſuper nos lumen*, &c. i. e. benignò nos vultûs tui favore proſequaris. LXX. ἐσημειώθη *ſignatum eſt ſuper nos lumen*, id eſt, ſigni aut vexilli inſtar elevatum eſt; credibile eſt eos reſpexiſſe ad נָסַס *elevare vexillum*, unde נֵס *ſignum*, *vexillum*.) A נָשָׂא *tulit*, *levavit*, *elevavit*, *ſuſtulit*, *abſtulit*; de peccato, *condonavit*, nam remiſſio peccati eſt ejus ablatio. Imperat. Kal. quieſcente א in (ּ) R. 64. נְשָׂא *extolle*, Pſal. 10. 12. & mutato שׂ in ס ac א in ה R. 1. נְסָה *attolle*. Interdū etiam amittit נ R. 69. facitque וְשָׂא *& attolle*. i. e. ignoſce *peccatis meis*, Pſal. 25. 18.

18. Plur. שְׂאוּ *attollite*, Pſ. 24. 7. וּשְׂאוּ *& attollite*, verſ. 9.

203 אוֹר *lucem.* אוֹר *lux*, *lumen*, *ſplendor*, *claritas*, propriè eſt lux incorporea & ſpiritualis. מָאוֹר verò corpus lumine refertum, *luminare*. Lucis autem nomine omnis generis bona repræſentantur, *lætitia*, &c. ſicut è contrà per tenebras *calamitates*; Pſ. 97, 11. אוֹר *lux orta eſt juſtis: & rectis corde lætitia*, poſterius hoc prioris eſt declaratio. Cum Præfixis, וְאוֹר *& lux*, בָּאוֹר *in luce*. Et *egredietur* כָּאוֹר *ſicut ipſa lux lætitia tua*, Pſ. 37. 6. (excluſo ה Emphat.) Cum Affix. אוֹרְךָ *lux tua*, בְּאוֹרְךָ *in luce tua*. In fœm. אוֹרָה *lux*, Pſal. 139. 12. כַּחֲשֵׁיכָה כָּאוֹרָה *ſicut tenebræ, ita ipſa lux*, ubi כ geminatum notat æqualitatem & viciſſitudinem. In plur. אוֹרִים Pſal. 136. 7. Facienti אוֹרִים *luces magnas*, id eſt, luminaria magna.

204 פָּנֶיךָ *facierum tuarum*. פָּנִים *facies*. vide ſuprà, Num. 125. Quantum ad effectū duo ſunt vultus in Deo, alter *lucidus*, quo reſpicit bonos, Pſal. 25. 16. *Reſpice ad me & miſerere mei.* Alter *vindicativus*, quo punit malos, Pſ. 34. 17. פְּנֵי יְהוָה *vultus Domini in facientes malum*. Cum Præfixo, לִפְנֵים *in faciebus*, id eſt, coram, è regione, ante, olim, Pſal. 102. 26. לְפָנִים *in faciebus terram fundâſti*, i. e. ante, olim. In Regim. פְּנֵי *facies*, וּפְנֵי *& facies*. Vide ſuprà Num. 125. Pſal. 72. 17. לִפְנֵי *in faciebus ſolis propagabitur nomen ejus*. i. e. quamdiu ſol fuerit, Pſalm. 147. 17. לִפְנֵי *in faciebus frigoris*, id eſt, coram frigore, Pſ. 72. 5. *Timebunt te cum ſole*, וְלִפְנֵי *& in faciebus lunæ*, i. e. quamdiu ſol & luna fuerint. מִלִּפְנֵי *ab à faciebus Iehovæ*, Pſal. 97. 5. pleonaſmus. Cum Affix. Levibus retinet (ּ) Cum Gravibus autem corripit (ּ) in (:) facitque פָּנַי *facies mea*, לְפָנַי *in faciebus meis*, פָּנֶיךָ *vultus tuus*. *Ad tempus* פָּנֶיךָ *faciei tuæ*, Pſalm. 21. 10. Targ. רוּגְזָךְ *ira tua*. לְפָנֶיךָ *ante facies tuas*, Pſal. 79. 11. *Et ſemen ipſorum*, לְפָנֶיךָ *in faciebus tuis firmabitur*, Pſ. 102. 29. i. e.

i.e, quamdiu tu fueris, in æternum. מִפָּנֶיךָ *à faciebus tuis.* מִלְּפָנֶיךָ *ab à faciebus tuis,* Psal. 17.2. Pleonasmus. In fœmin. פָּנַיִךְ *faciem tuam,* Ps. 45. 13. מִפָּנָיו *à facie ejus.* In fœmin. לְפָנֶיהָ *coram facie ejus;* Ps. 80.10. i.e. ante eam. פָּנֵימוֹ *facies ejus,* Psal. 11.7. פְּנֵיהֶם *facies eorum,* וּפְנֵיהֶם *& facies eorum,* לִפְנֵיהֶם *in faciebus eorum,* Psal. 69.23. id est, coram eis, מִפְּנֵיהֶם *à faciebus eorum.*

Vers. 8.

205 נָתַתָּה *dedisti, posuisti.* A נָתַן *dedit, posuit,* Præt. Kal. quod in Psal. flectitur sic: נָתַן *dedit,* וְנָתַן *& dedit.* Cum Affix. mutato (ָ) in (ְ) R. 114. & (ַ) in (ָ) R. 121. facit נְתָנַנִי *tradidit me,* Ps. 118.18. נְתָנָנוּ *exposuit nos,* Ps. 123.6. נָתְנָה *dedit illa,* נָתַתָּ *dedisti,* Ps. 61.6. (pro נָתַנְתָּ eliminatâ tertiâ radicali, R. 73. not.) & cum ה parag. נָתַתָּה R. 102. n. 2. In pl. נָתְנוּ *posuerunt,* Ps. 119, 110.

206 שִׂמְחָה *lætitiam.* A שָׂמַח *lætari,* Nom. fœmin. שִׂמְחָה *lætitia, hilaritas,* Psal. 51.10. *gaudium,* וְשִׂמְחָה *& lætitiam,* בְּשִׂמְחָה *in lætitia.* in Regimine facit שִׂמְחַת *lætitiam exultationis meæ,* Ps. 43. 4. בְּשִׂמְחַת *in lætitia gentis tuæ,* Psal. 106. 5. Cum Affixis Super caput שִׂמְחָתִי *lætitiæ meæ,* Ps. 137.6. In plur. imitatur formam צְדָקוֹת ideóque sub prima radicali possidet (ְ) sub secunda (ָ) R. 33. fitque *satietas* שְׂמָחוֹת *lætitiarum* Psalm. 16. 11. Cum Præfixo, בִּשְׂמָחוֹת *in lætitiis,* Ps. 45.16.

207 בְלִבִּי *in corde meo.* לֵב *cor,* idem est quod לֵבָב supra Num. 194. nisi quòd hoc sit contractum. Cum Præfixis כְּמֵת מִלֵּב *sicut mortuus à corde,* Ps. 31.13. id est, penitùs. וָלֵב *& cor. Cùm movebuntur montes* בְּלֵב יַמִּים *in cor marium,* Ps. 46.3. Targ. בְּפִילָגוֹס *in pelagus.* בְּלֵב *in corde inimicorum regis,* Psal. 45.6. in medio. בְּלֵב וָלֵב *in corde & corde loquentur,* Ps. 12.3. id est, duplici corde

corde, aliud dicunt, aliud sentiunt, ubi ו gestat (ָ) quoniam hæc duo junguntur in sensu uno, *R.* 78.) In Affixione & flexione numeri assumit dagesh compensativum, & mutat (ֵ) in *chir.* R. 125. fitque לִבִּי *cor meum,* וְלִבִּי *& cor meum,* בְּלִבִּי *in corde meo.* לִבֵּנוּ *cor nostrum,* לִבְּךָ *cor tuum,* לִבְּכֶם *cor vestrum* לִבּוֹ *cor ejus,* בְּלִבּוֹ *in corde suo,* לִבָּם *cor eorum,* וְלִבָּם *& cor eorum.* בְּלִבָּם *in corde eorum.* In pl. ex forma fœm. facit לִבּוֹת *corda,* Psalm. 7. 10. Cum Affixo, בְּלִבּוֹתָם *in cordibus suis,* Ps. 125. 4.

208 דְּגָנָם (*à, vel in, tempore*) *frumenti eorum.* LXX. ἀπὸ καρποῦ σίτου, *à fructu frumenti.* Nom. masc. sine plur. דָּגָן *frumentum,* generale est ad omnes species frumenti, cujus species sunt quinque, חִטָּה *triticum,* כֻּסֶּמֶת *spelta,* שְׂעֹרָה *hordeum,* שִׁבֹּלֶת שׁוּעָל *spica vulpis,* seu panicum, שִׁיפוֹן *avena.* In Regim. correpto priori (ָ) in (:) R. 115. facit וּדְגַן *& frumentum cœlorum,* Psal. 78. 14. Cum Affix. itidem mutato (ָ) priori in (:) R. 144. fit דְּגָנָם *frumentum eorum,* Psal. 65. 10. וּדְגָנָם *& frumentum eorum.*

209 וְתִירוֹשָׁם *& musti eorum.* A יָרַשׁ *possedit.* Nom. Heemanth. masc. sine plurali. תִּירוֹשׁ *vinum, mustum, oleum,* quòd sit possessio hominis. Est generale hujus generis liquidorum, quàmvis de musto, sive vino novo, quod adhuc in uvis continetur, Esa. 65. 8. הַתִּירוֹשׁ בָּאֶשְׁכּוֹל *mustum in botro*) præcipuè intelligatur. Unde LXX. οἴνου καὶ ἐλαίου αὐτῶν *vini, & olei sui.*

Vers. 9.

210 בְּשָׁלוֹם *In pace.* A שָׁלַם *pacificus, consors fuit.* Nom. masc. שָׁלוֹם *pax, tranquillitas, concordia, incolumitas,* omnis generis prosperitas. Cum Præfix. בְּשָׁלוֹם *in pace,* & excluso ה Emphat. בַּשָּׁלוֹם *in ipsa pace,* Psal. 29. 11. In Regim. cum Affix. & plur. num. mutato (ָ) in (:) *R.* 114. facit, שְׁלוֹם *pace servi sui,*

sui, Psal. 35.27. Cum Affixis איש שלומי *Vir pacis meæ*, Psal. 41.10. i. e. colens pacem mecum. In plur. שלומים Cum Præfix. ולשלומים & (illud, quod debet esse) *pro retributionibus*, Psal. 69.23. mutatâ significatione ex שלומים *retributiones*. Cum Affix. בשלומיו *in paces ejus*, Psal. 55.21. i. e. in pacificos suos, colentes pacem secum.

211 יחדו *Simul*. A יחד *simul, unà, pariter*, est particula congregandi. Et cum ו ad formam Nominum pluralium cum Affixo, interposito (י) יחדיו *simul, unà ipse*, quomodo ter legitur in S.S. Gen. 13.6. 1.R.3.19. Jer. 46.12. aliâs semper sine (י) יחדו

212 אשכבה *cubabo*. LXX. κοιμηθήσομαι *dormiam*. A שכב *cubuit, jacuit*, dicitur & de dormientibus, qui jacent. Fut. Kal. quod in Psalm. flectitur sic: אשכב & cum ה parag. *In medio leonum* אשכבה *cubabo*, Psal. 57. 5. Targ. אדמוך *dormiam*. In plur. *Si* תשכבון *jacueritis*, Psalm. 68 14. cum ן paragog.

213 לבדד *Solùm*. A בדד *unicus, solitarius fuit*. Nom masc. בדד *solitudo, solitas*. Latini exprimunt *solus, solitarius*; sed sumitur semper adverbialiter, *solùm, seorsim, solitariè*. Cum Præfixo ל, (quod aliis est ל Prostheticū,) legitur ter in S.S. Num. 23.9. Mich. 7.13. & hoc loco. לבדד *solitudine* (i. e. solum, vel solus) *audacter permanere me facies*. Targ. לבלחודי & LXX. κατὰ μόνας, *singulariter*.

214 לבטח *Ad fiduciam*. A בטח *fidit*. Nom. masc. sine plur. בטח *fiducia, spes, securitas*. Cum Præfixo ל, (quod gestat (ָ) ante vocem dissyllabam penacutam, R. 86.) adverbiascit, לבטח *securè, tutò, audacter, confidenter*. Targum בסברא *in spe*, & sic LXX. ἐπ᾽ ἐλπίδι.

215 תושבני *facies me sedere, habitare*. A ישב suprà Num. 13. Fut. Hiph. secunda Pers. cum Affixo, תושיבני *facies ut habitem*, ubi prima radical. (י) transit in ו R. 57.

Psalmus 5 ה

216 אֶל־הַנְּחִילוֹת *Super instrumentis pneumaticis.* Targum. *Ad laudandum* עַל־חִינְגִּין *super choros.* LXX. ὑπὲρ τῆς κληρονομούσης, *pro ea, quæ hæreditatem consequitur*, (à נָחַל *possedit.* Est nomen plur. fœmin. quid autem significet, valde incertum est; nisi forsitan velis deducere à חָלַל *perforavit*, unde נְחִילוֹת pro נחלות (resoluto dagesh in vocalem longam) *instrumenta excavata & perforata*, quæ inflari solent, ut sunt Tibiæ, Tubæ, Buccinæ. In tota S. S. legitur hoc loco tantùm.

Vers. 2.

217 אֲמָרַי *Verba mea.* Ab אָמַר *dixit*, Nom. masc. אֹמֶר *dictum, edictum, verbum, sermo.* Psal. 77. 9. *Consumptus est* אֹמֶר *sermo in generationem & generationem*; i. e. promissum ejus. In pl. mutato *chol.* pē. in scheva cōpositū (-:) R. 118. & (ֵ) in (ָ) R. 122. fit אֲמָרִים *verba, sermones.* Cum Affixo אֲמָרַי *sermones meos.*

218 הַאֲזִינָה *auribus percipe.* Ex nomine אֹזֶן *auris*, est verbum effictum in Hiph. הֶאֱזִין *auribus percipere, aurem accommodare*, q. aurem facere, Imper. Hiph. cum ה paragog. הַאֲזִינָה (gestat (-:) sub gutturali א) In plur. הַאֲזִינוּ *auribus percipite*, Ps. 49. 2.

219 בִּינָה *intellige.* A בּוּן *intelligere*, in Hiph. (ejecto ו R. 58.) הֵבִין *intelligentem fecit*, & absolutè, *intellexit*, Imper. Hiph. qui dupliciter formatur, cum ה characteristico, & sine eo. Sine ה Characteristico absolutum est, בִּין *intellige*, בִּינוּ *intelligite*, Psal. 50. 22. Cum ה Characteristico transitivum est, הָבֵין *fac intelligere*, unde cum Affixo, (mutato (ֵ) in (ִ) R. 114. הֲבִינֵנִי *fac intelligere me*, Psal. 119. 27. i. e. ut intelligam.

220 הֲגִיגִי *meditationem meam.* A הָגָה supra Num. 19. fit Nom. masc. הָגִיג *meditatio, gemitus, murmur*; geminatâ secundâ radicali, & abjectâ tertiâ. Legitur bis tantùm in tota S. S. idque in Psalmis cum Affixo

Affixo , הֲגִיגִי *meditationem meam*, Targ. רִנְנַי *desiderium meum*. LXX. *κραυγῆς μου clamorem meum.* בַּהֲגִיגִי *in meditatione mea*. Ps.39.4.

Vers.3.

221 הַקְשִׁיבָה *Attende* A קָשַׁב *attendit, aurem advertit*, gestus est diligenter auscultantis. Imperat. Hiph. qui occurrit in Psalm. cum ה paragog. tantùm הַקְשִׁיבָה לִּי *attende mihi*, Psalm. 55. 3. וְהַקְשִׁיבָה *& attende*, Psalm. 86. 6.

222 שַׁוְעִי *clamoris mei.* A שָׁוַע in Pih. שִׁוַּע *vociferatus est*. Nom. formæ masc. sed nullibi legitur in tota S.S. præterquam hoc loco. Analogicè esset שֶׁוַע *clamor*, & ob Affix. mutato (ֶ) in (ְ) R. 122. & (ַ) itidem in (ְ) R.121. ex priori (ְ) fit (ַ) R. 6. emanátq; שַׁוְעִי

223 אֶתְפַּלָּל *supplex orabo*. A פָּלַל suprà Num. 178. In Hithp. *se judicavit, oravit, preces fudit*, q. se judicando, h. e. indignum faciendo, divinam misericordiam imploravit. Fut. Hithp. quod in Psal. flectitur sic: אֶתְפַּלָּל *orabo*, cum (ָ) ob pausam, יִתְפַּלֵּל *supplex orabit*, Psalm. 22. 6. וְיִתְפַּלֵּל *& supplex orabit*, Psal. 72. 15.

Vers.4.

224 בֹּקֶר *manè*. A בָּקַר *quæsivit*, בֹּקֶר *manè, tempus matutinum*, ab ortu auroræ ad 4. vel 6. horas diei, quòd tunc ea, quæ noctis tenebris tecta latebant, *quæri*, i. e. agnosci & discerni, possint. Aben Esra, quòd tunc inter formas quærere, i. e. discernere & distinguere liceat. בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי *Manè audies vocem meam*, &c. quia hoc tempus, antequã homo occupatur rebus mundanis, aptissimũ est ad inquirendum Deum. *Ad respiciendum* לִבְקָר *manè*, Psalm. 46. 6. Targ. לְעִדָּנֵי צַפְרָא *ad tempora matutina*, maturè, celeriter. Cum Præfixis וּבֹקֶר *& manè*, Ps. 55. 18. (ubi ante vocem penacutam cum ( ) R. 78.) Et excluso ה Emphat. בַּבֹּקֶר *in ipso manè*, Ps. 90. 5. וּבַבֹּקֶר *& in hoc ipso*

pſo manè, Pſal. 88.14. לַבֹּקֶר in ipſo manè, Pſal. 49. 15. וְלַבֹּקֶר & in hoc manè, Pſ. 30.6. In plur. mutãdo chol. in (:) R. 118. & (..) in (..) R. 122. facit בְּקָרִים cum Præfixo, לַבְּקָרִים in ipſis matutinis, Pſ. 73.14. 10 eſt, ſingulo manè: nam ל junctum nominib. pluralib. tempus ſignificantibus diſtributionem importat.

225 אֶעֱרָךְ־לְךָ ordinabo tibi. ſcil. preces. Targ. Manè אסדר קדמך ordinabo coram te. A עָרַךְ quod ſumitur vel Activè, vel Neutraliter. Activè, ordinare, inſtruere, diſponere; & tum ſæpe Accuſativ. deeſt, ac ex ſententia verborum ſubintelligitur. Neutraliter, æquiparari, æſtimari, ſignificatione ſumptâ à Nom. עֵרֶךְ æſtimatio, pretium, q. pretium alterius rei eſſe. Fut. Kal. quod in Pſalm. flectitur ſic: אֶעֱרֹךְ orationem inſtruam, cum (..) loco chol. ob Maccaph. R. 134. וְאֶעֶרְכָה & ordine diſponam, rationes ordinabo ante oculos tuos, Pſ. 50.21. (ubi ob ה parag. chol. tranſit in (:) R. 119. & (..) amittit ſuum (:) R. 15. תַּעֲרֹךְ inſtrues, Pſal, 23, 5. Quis in cœlo, יַעֲרֹךְ comparabitur Iehova; Targ. מִשְׁתְּוֵי ſimilis eſt, Pſ. 89.7

226 לְךָ tibi. לָךְ tibi, te, in te, compoſitum ex ל notâ Dativi, & Affixo ךָ. וּלְךָ & tibi. In pauſa tranſpoſitis punctis fit לָךְ R. 131. In plur. facit לָכֶם vobis, R. 36.

227 וַאֲצַפֶּה & intenſè ſpeculabor. Targ. וְאֶסְתַּכֵּי & reſpiciam, oculos intendã. & expectabo, ut des mihi petitionẽ meam. LXX. Manè παραστήσομαί σοι καὶ ἐπόψει με. aſtabo tibi, & videbis me. A צָפָה ſpeculatus eſt, oculos animúmque in aliquid intendit. Fut. Pihel quod hoc loco tantùm legitur in Pſalm. וַאֲצַפֶּה ubi ה quieſcit in (..) R. 65. & ו cum (-) ob ſequens (-:) R. 13.

Verſ. 5.

228 אֵל Deus. אַיִל fortis, & eliſo (י) אֵל fortitudo, potentia. : per Antonomaſiam DEVS, quòd ſit potentiſſimus, ſitque ipſa fortitudo. Pſ. 36.6. ſicut montes אֵל Dei, Targ. תַּקִּיפַיָּא fortes, firmi, Pſal. 80.1. cedri אֵל Dei, quæ

Pſ.

Psal.104.16. vocantur עֲצֵי יְהוָה *arbores Iehovæ.* Vide ſuprà Num.23. Cum Præfix. מֵאֵל *à Deo,* שֶׁאֵל *cui Deus,* Pſal.146. 5. הָאֵל *Ipſe Deus, integra via ejus,* Pſalm.18.31. id eſt, quod Deum attinet, R.130.not. לָאֵל *ad Deum*, vel *Deo,* וְאֵל *& Deus.* Uſurpatur tantùm cum Affixo primæ perſ. ſingularis, אֵלִי *Deus mi,* Pſal.18.3. 22, 2. In plur. אֵלִים *fortes,* i. e. Angeli & principes, בְּנֵי אֵלִים *filii fortium,* Pſal.29.7. h.e. potentum, Principum, בִּבְנֵי אֵלִים *inter filios fortium,* Pſal. 89. 7. Targum בְּאוּכְלוֹסָא מַלְאֲכַיָּא *in ὄχλοις Eccleſia Angelorum.*

229 חָפֵץ *Volens.* A חָפֵץ *voluit, oblectatus eſt, complacentiâ maximâ in aliquid affectus eſt.* In tertia perſ. Præt. Kal deſinit in (··) R.43. & in Benoni incipit à (ָ) ſicque Præt. חָפֵץ *voluit,* & Particip. חָפֵץ *volens,* nonniſi ex ſenſu diſtinguuntur. In ſecũda perſ. חָפַצְתָּ *delectatus es,* In prima חָפַצְתִּי *delectatus fui,* & in pauſa cum (ָ) R.131. חָפָצְתִּי Pſ.40.9.

230 רֶשַׁע *improbitatem.* A רָשַׁע ſuprà Num. 7. Nom. maſc. רֶשַׁע *inquietudo, ſeditio, impietas, improbitas,* Pſal.84.11. *In tabernaculis* רֶשַׁע *inquietudinis,* id eſt, ſolicitudinis de rebus hujus ſeculi. בְּרֶשַׁע *in iniquitate.* Et in pauſa mutato priori (ֶ) in (ָ) R. 131. *Virga* הָרָשַׁע *iniquitatis,* Pſal. 125. 3. Cum Affixo. mutato (ֶ) & (ַ) in (:) R.120.121. ex priori (:) fit *chir.* R.6. רִשְׁעוֹ *iniquitatem ejus,* Pſ. 10.15.

231 לֹא יְגֻרְךָ *Non cohabitabit tibi.* Targum לָא אִתּוֹתַב עִמָּךְ *non commorabitur tecum.* A גּוּר *modicùm habitavit, incoluit, advena fuit, peregrinatus eſt.* Cum Accuſativo, *congregavit, collegit,* (q. ab אָגַר) Cum præpoſitione מִן *pavit, timuit,* q. ſe ab alicujus commoratione retraxit. Fut. Kal, formæ קוּם R.58. flectitúrque in Pſalmis ſic; אָגוּרָה *commorabor,* (cum ה paragog.) יָגוּר *commorabitur.*

Cum

Cum Affixo, mutato (ָ) in (ְ) R. 114. & pro ו ſubſtituto (וּ) R. 107. יָגֻרְךָ commorabitur *tibi*, id eſt, יָגוּר עִמְּךָ *habitabit tecum*, יָגוּרוּ *timebunt*, Pſ. 38. 8. Et Pſalm. 56. 7. יָגוּרוּ Targum יִכְנְשׁוּן *congregabunt*, & *abſcondent*. LXX. παροικήσουσι, *inhabitabunt*. Et Pſalm. 59. 4. יָגוּרוּ עָלַי *congregabunt ſe contra me*. Targ. מִתְכַּנְּשִׁין *congregantur*. Et Pſ. 140. 3. יָגוּרוּ *congregabunt bella*, Targum מְגָרְגִין *excitantes*.

232 רָע *Malum*, Targ. בִּישָׁא *malus*. A רוּעַ *malum eſſe*, Nom. Maſc. רַע & רָע *malus*, & ſubſtantivè, *malum*, *malitia*, quæ ab homine; *miſeria*, quæ à Deo ob malum culpæ. Cum Præfix. בְּרָע *in malo*, Pſal. 10. 6. *Brachium improbi*. וָרָע & *mali*, ubi ו cum (ָ) ob Accentū Rebhia R. 78. מֵרָע *à malo*, הָרָע *ipſum malum*, וְהָרָע & *hoc malum*, לָרָע *in ipſum malum*, Pſ. 56. 6. excluſo ה Emphat. In Regimine, mutato (ָ) in (ַ) R. 115. facit, רַע *malitia improborum*, Pſal. 7. 10. In plurali, *Angelorum* רָעִים *malorum*, Pſ. 78. 49. In ſing. fœmin. facit רָעָה *malum*, וְרָעָה & *malum*, בְּרָעָה *in malo*. In Regimine mutato ה in ת R. 34. מֵרָעַת *propter malitiam inhabitantium*, Pſal. 107. 34. Cum Affix. mutato ה in ת fit רָעָתִי *malum meum*, וּבְרָעָתָם & *in malitia eorum*, In plural. fœmin. רָעוֹת *mala*, וְרָעוֹת & *mala*, בְּרָעוֹת *in malis* Cum Affixo, *Et oratio mea*, בְּרָעוֹתֵיהֶם *in malis ipſorum*, Pſal. 141. 5. LXX. ἐν ταῖς εὐδοκίαις *in beneplacitis ipſorum*. Acceperunt fortè pro בִּרְעוֹתֵיהֶם *in familiaribus ipſorum*, qui ſibi bene placent: aut legendum κακίαις.

Verſ. 6.

233 הוֹלְלִים *Inſani*. A הָלַל *inſanivit*, *gloriabundus fuit*. Legitur in tota S. S. quater tantum in Kal, idq; in Pſalmis: ſemel in Futuro irregulari, Pſal. 75. 5. & ter in Benoni plur. הוֹלְלִים *gloriabundi*, *jacta-*

jactabundi בַּהוֹלְלִים in ipsos jactabundos, Psalm. 73. v.3. לְהוֹלְלִים ipsis gloriabundis, Psal.75.5. in quibus ב & ל excludunt ה emphatic.

234 לְנֶגֶד coram. Dictio indeclinabilis, נֶגֶד coram, ante, è regione, ex adverso. Cum ל pleonastico, לְנֶגֶד in coram, id est, ex adverso. Cum מ plerumque notat procul, Ps.31.23 מִנֶּגֶד à coram oculis tuis, i.e. procul, Psalm.38.13. socii mei, מִנֶּגֶד è regione plagæ meæ, & proximi, מֵרָחוֹק ex longinquo, ubi posterius explicatio prioris. Cū ה paragogico & Affixis posterius (..) transit in (:) R. 122. facitque נֶגְדָה coram, Ps. 116.14. נֶגְדִּי coram me, לְנֶגְדִּי à coram me, נֶגְדְּךָ (& in pausa נֶגְדֶּךָ) coram te, לְנֶגְדְּךָ in coram te, נֶגְדּוֹ coram eo, מִנֶּגְדּוֹ à coram eo, לְנֶגְדָּם à coram eis.

235 עֵינֶיךָ oculis tuis Nom.commun.gener. עַיִן oculus, in pausa mutato (-) in (..) R.131. facit עָיִן Psal.17.8. In Regimine Affixione & Duali num. (-) & (chir.) contrahuntur in (..) R.124. fitque עֵין oculus Iehovæ, Ps.33.18. עֵינִי oculus meus, עֵינֵנוּ oculus noster. In Duali עֵינַיִם oculi. & oculos, Ps.18.28. & וְעֵינַיִם in pausa עֵינָיִם Ps.139.9. In Regimine converso יִם in י. R. 34. fit עֵינֵי oculi Iehovæ Psal. 34.16. לְעֵינֵי in oculis gentium, Ps.98.2. בְּעֵינֵי in oculis Iehovæ, Ps.116.15. כְּעֵינֵי sicut oculi servorum, Psalm.123.2. Cum Affixis עֵינַי oculi mei, לְעֵינַי oculis meis, בְּעֵינַי in oculis meis, עֵינֵינוּ oculi nostri, בְּעֵינֵינוּ in oculis nostris, לְעֵינֵינוּ coram oculis nostris. Targ. לְמֶחֱמֵינָא ut nos videamus, Psalm.79.10. עֵינֶיךָ oculi tui, לְעֵינֶיךָ in oculis tuis. Mille anni בְּעֵינֶיךָ in oculis tuis, sicut dies hesternus, Psal.90.5. Targ. מִתְחַשְׁבִין קֳדָמָךְ reputantur coram te. עֵינָיו oculi ejus. בְּעֵינָיו in oculis ejus, עֵינֵיהֶם oculi eorum. Exivit præ adipe עֵינֵימוֹ oculi eorum, Psal.73.7. i.e.

id est, uterque oculus eorum: nam, cùm Verbum & Nomen discrepant numero, distributio notatur, R.48 n.2. (LXX. ἡ ἀδικία αὐτῶν *iniquitas eorum*, Fortè legerunt עֲוֹנֵימוֹ) Quidam codices habent עֵינֵמוֹ absque (י).

236 שָׂנֵאתָ *Odisti*. A שָׂנֵא *odit, odio habuit*, tanquam hostem tractavit: & aliquando non propriè est odio habere, sed non *amare*, ut quẽadmodũ *Lea* dicitur *exosa Iacobo*, i. e. non amata à Jacobo, Gen.29.31. Præter. Kal, quod in Psalmis flectitur sic: שָׂנֵא *odio habuit*, cum א quiescente in (··) R.64. שָׂנְאָה *odit* (fœm.) *anima ejus*, Ps.11.5. שָׂנֵאתָ *odio habuisti*, שָׂנֵאתִי *odi*, שְׂנֵאתִים *odi eos*, Ps.139.22. ubi ob Affixum, (ָ) corripitur in (:) R.114. שְׂנֵאוּנִי *oderunt me*, Ps.25.19. ex שָׂנְאוּ ubi ob Affixum (ָ) transit in (:) R. 114. & (:) reducitur ad suam originem, i. e. in (··) R. 121.

237 פֹּעֲלֵי *Operatores*. A פָּעַל *fecit, operatus est*, Benoni Kal, quod non solùm actum, verùm etiam habitum notat, R.42. פֹּעֵל *faciens*, i. e. factor, operator. וּפֹעֵל *& faciens*. In plurali constructo, וּפֹעֲלֵי *& factores*. מִפֹּעֲלֵי *ab operatoribus iniquitatis*, Ps.59.3.

238 אָוֶן *Iniquitatis*. LXX. ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, notantur scelerati & flagitiosi. אָוֶן *mendacium*, sed est in rebus tantùm, non verò in verbis, i.e. cùm quis bonũ, quod operari debet, omittit, & malum perpetrat: ideóque frequenter jungitur verbo פָּעַל, *Falsitas, injuria, iniquitas, molestia, ærumna* עַל־אָוֶן *propter iniquitatem ejice eos*, Psalm. 56.9. Targ. עַל־שְׁקַר *propter falsitatem*. LXX, ὑπὲρ τοῦ μηδενὸς, *pro nihilo*, fortè legerunt עַל־אַיִן *pro non, nihili*. Cum Præfix. *Cum operantibus* הָאָוֶן *ipsam iniquitatem*, Psal.125.5. וְאָוֶן *& perversitas*, וָאָוֶן *& ærumna*, Psalm.107. ubi ו cum (ָ) ob Accentum Sylluk. R. 78.

Vers. 7.

239 תְּאַבֵּד *Perdes*. Ab

אבד

אָבַד *periit*, quod in Kal est neutrum: in Pihel activum, אִבֵּד *perdidit, fecit ut periret, destruxit*. Fut, Pih. quod in Ps. legitur in secunda persona tãtùm. תְּאַבֵּד *omnino perdes*. Ps. 21.11.

240 דֹּבְרֵי *loquentes*, i. e. locutores. A דָּבַר *locutus est*, Benoni Kal, quod sumitur pro Nomine, R. 42. דֹּבֵר *loquens*, i. e. locutor וְדֹבֵר *& loquens veritatem*, Psal. 15.2. notat habitum. In plur. masc. cum ה Relativo, R. 76. וְהַדֹּבְרִים *& qui loquuntur*, Psal. 109.20. In Regim. דֹּבְרֵי *loquentes pacem*, Psal. 28.3. In plur. fœm. *Labia* הַדֹּבְרוֹת *quæ loquuntur contra justum*, Psal. 31.19. cum ה Relativo.

241 אִישׁ־דָּמִים *virum sanguinum*, i. e. sanguinolentũ, Targ. אֱנָשׁ שָׁדֵי דַּם זַכַּאי *hominem effusorem sanguinis innocentis*. דָּם *sanguis*, à rubedine, q. ab אָדַם *rubuit*. Cum Præfix. מִדָּם *è sanguine*, וְדָם *& sanguis*, לְדָם *in sanguinem*, בְּדָם *in sanguine*. In Regim. mutato (ָ) in (ַ) R. 115. facit דַּם *sanguis servorum tuorum*. Psalm. 79.10. בְּדַם *in sanguine improbi*, Psalm. 58.11. Cum Affix. בְּדָמִי *in sanguine meo*, דָּמָם *sanguis eorum*. In plur. דָּמִים *sanguines*. *Libera me* מִדָּמִים *à sanguinib9*, Ps. 51 16. Targ. מִדִּין קְטוֹל *à judicio cædis*. בַּדָּמִים *cum istis sanguinibus*, Psal. 106.38. excluso ה Emphat.

242 וּמִרְמָה *& doli*, i. e. dolosum. R. 34. n. 3. A רָמָה *jecit, projecit*. Nom. fœm. Heemanth. מִרְמָה *fraus, dolus, imposture*, לְמִרְמָה *in dolo*. In plur. מִרְמוֹת *fraudes*. *Maledictione os ejus plenum est*, וּמִרְמוֹת *& fraudibus*, LXX. καὶ πικρίας *& amaritudine*, fortè legerunt מָרָה *amaritudo*, Ps. 10.7.

243 יְתָעֵב *abominabitur*. Targ. יְרַחֵק *longè propellet*. A תָּעַב *abominatus, aversatus fuit*

fuit, visu, aut alio sensuum, *detestabilem habuit, reddidit.* Fut. Pih. quod in Psalm. flectitur sic : וָאֲתַעֵבָה *& abominatus fui*, Psal. 119.163. cum (ֵ) sub ע ob accentum Athnach, R. 132. absorpto dagesh, R. 19. & cum ו conversivo, quod gestat (ָ) R. 79. יְתָעֵב *detestabitur.* compensato dagesh per (ָ) R. 19. וַיְתָעֵב *& abominatus est*, Psal. 106. 40. excluso dagesh ex (י) schevato, R. 20. quod ו Conversiv. imprimere debuit, R. 79. תְּתָעֵב *abominabitur anima eorum*, Ps. 107.18. absorpto dagesh.

Vers. 8.

244 בְּרֹב *in multitudine.* A רָבַב *multum, copiosum esse.* Nom. masc. רֹב *copia, multitudo, amplitudo*, Psalm. 37. 11. Et cum ו. אֶת־רוֹב *multitudinem*, Psal. 106.7. Cum Præfix. וְרֹב *& multitudo*, כְּרֹב *secundùm multitudinem*, בְּרֹב *in multitudine*, וּבְרֹב *& in multitudine.* Et ob Maccaph. correpto. *chol.* in (ָ) R. 134. fit בְּרָב־ *in multitudine*, Psalm. 33.16.

245 חַסְדְּךָ *benignitatis tuæ.* Nom. masc. חֶסֶד *benignitas, beneficentia, beneficium, pietas, misericordia, humanitas* : propriè, affectus propensior etiam in non promeritum, ad conferendum ei qualiacunque bona, vel animi, vel corporis. *Percutiat me justus* חֶסֶד *bonitate*, Psal. 141. 5. pro בְּחֶסֶד ellipsis. In pausa חָסֶד Ps. 109. 12. Cum Præfix. *Cum Iehova* הַחֶסֶד *ipsa beneficentia*, Psalm. 130.7. וְחֶסֶד *& benignitas. Bonum* וָחֶסֶד *& benignitas*, Ps. 23.6. (ubi ו cum (ָ) quoniam utrumque junguntur in sensu uno, R. 78.) בְּחֶסֶד *in benignitate.* Cum Affix. mutato utroque (ֶ) in (:) R. 122. prius (:) transit in (ַ) R. 6. facit חַסְדִּי *benignitas mea*, וְחַסְדִּי *& benignitas mea*, חַסְדְּךָ *benignitas tua*; in pausa. *Propter* חַסְדֶּךָ *benignitatem tuam*, Ps. 6. 5. כְּחַסְדְּךָ (in pausa כְּחַסְדֶּךָ) *secundùm benignitatem tuam*, בְּחַסְדְּךָ (in pau-

pausa בְּחַסְדֶּךָ) *in benignitate tua.* וּבְחַסְדְּךָ *& in benignitate tua.* חַסְדּוֹ *misericordia ejus,* וְחַסְדּוֹ *& benignitatem suam,* Psalm. 66.20. לְחַסְדּוֹ *in benignitate ejus.* In Plurali, converso posteriori (ֶ) in (ָ) & priori in (ֲ) *R.* 111. facit חֲסָדִים· Cum Affixis חֲסָדֶיךָ *benignitates tuæ,* & cum defectu (י) חֲסָדֶךָ Psal. 119.41. *Recordare miserationum* וַחֲסָדֶיךָ *& benignitatum tuarum,* Psal. 25.6. *Secundùm multitudinem* חֲסָדָו *benignitatum suarum,* Psal. 106.45. suppresso (י) pro חֲסָדָיו. In Regimine, mutato (ָ) in (:) R.114. (ֲ) sub ח amittit suum (:) R.15. fit חַסְדֵי *Benignitates Iehovæ,* Psal. 89.2.

246 אָבוֹא *ingrediar.* A בּוֹא *venire, ingredi,* Futur. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: אָבוֹא *veniam, ingrediar,* (pro analogo אֶבְווֹא R. 58. esset enim radix regulariter בָּוָא) & cum defectu וְאָבֹאוּ *ingrediar,* Psal. 118.19. Et cum ה paragog. וְאָבוֹאָה *& intrabo,* Psal. 43.4. תָּבוֹא *venies, ingredieris,* יָבוֹא (& יָבֹא) *veniet* וַיָּבוֹא *& ingredietur,* וַיָּבֹא *& venit,* Psalm. 105.23. cum ו conversivo Futuri. תָּבוֹא *veniet* fœm. scil. anima, Psal. 49.20. Et sine ו, וְשַׁוְעָתִי תָּבֹא *& clamor meus veniet,* Ps. 18.7. וַתָּבֹא *& venit,* Psal. 109.8. cum ו conversivo. אַל תְּבוֹאֵנִי *ne aggrediatur me pes superbiæ,* Psalm. 36.12. (ubi ob Affixum (ָ) sub ת transit in (:) R. 114. Et sic, וַתְּבוֹאֵהוּ *& evenit ei,* Psal. 109.11. In pl. נָבוֹאָה *veniemus,* Ps. 132.7. cum ה paragogico יָבוֹאוּ (& יָבֹאוּ) *venient,* יְבֹאוּן *ingredientur,* Psal. 95.11. ubi ob ן paragogic. (ָ) transit in (:) Et sic cum Affix. יְבֹאוּנִי *obvenient mihi,* Ps. 119.77. וִיבֹאֻנִי *& eveniet mihi,* Psal. 119.41. cum (ֻ) loco וּ R. 107. sublato (:) sub (י) ob præcedens *chir.* R. 8. In tertia plur. fœm. תְּבֹאֶינָה *venient,* Psal. 45.16. ubi ante syllabam afformativam נָה est (י) Epentheticum, pro תָּבֹאנָה.

247 בֵּיתֶךָ *domum tuam*

בַּיִת *ædes, domus*, in genere notat quamcunque mansionem. הַבַּיִת *illa domus.* In Regim. & cum Affixis, contracto (-) & *chir.* in (··) R. 124. fit בֵּית *domum Domini*, Psal. 42. 5. מִבֵּית *è domo Iehovæ*, Psalm. 118. 26. לְבֵית *in domum munitionum*, Ps. 31. 3. בְּבֵית *in domo Iehovæ*, Psalm. 23. 6. בֵּיתִי *domus mea*, בֵּיתְךָ *domus tua*, מִבֵּיתְךָ *è domo tua*, לְבֵיתְךָ *domui tuæ*, בֵּיתוֹ *domûs ejus*, בְּבֵיתוֹ *in domo ejus. Posuit eum Dominum* לְבֵיתוֹ *domûs suæ*, Psal. 105. 21. *Ciconia in âbietibus* בֵּיתָהּ *domus ejus*, Psal. 104. 17. id est, nidus, quemadmodum dicitur Psal. 84. 4. *Etiam passer invenit* בַּיִת *domum*, i. e. nidum. Sic quoque Virgil. 2. Georg. *Antiquásque domos avium cum stirpibus imis Eruit.* Cum ה *Locali*, R. 102. n. 2. posterior vocalis mutatur in (:) R. 124. *Habitare faciens unicos* בַּיְתָה *in domo*, Psal. 68. 7. i. e. efficit, ut familiam habeant & multiplicentur. In plurali assumit dagesh בָּתִּים (battim) *domus* pro בַּנְתִּים q. ex בָּנָה *ædificavit*: éstque præter Linguæ analogiam cum vocali longa (ָ) ante dagesh sine accentu, ídque ut differat à בַּתִּים *bathi* (*bathus* nomen mensuræ) & בַּתִּים *desolati.* Cum Affixo, בָּתֵּימוֹ *domus eorum*, Psal. 49. 12

148 אֶשְׁתַּחֲוֶה *incurvabo meipsum.* Targ. אֶסְגּוֹד LXX. προσκυνήσω *adorabo.* A שָׁחָה *incurvatus, humiliatus fuit.* In Hithpah. הִשְׁתַּחֲוָה *incurvavit se, inclinavit se*, adorandi causâ totum corpus depressit. Est verbum irregulare, nam ante ה semper assumit ו R. 66. n. 2. Futur. Hithpah. quod in Psalm. flectitur sic: אֶשְׁתַּחֲוֶה *incurvabo me*, (pro אֶתְשַׁחֲוֶה transpositio ש & ת, R. 47. n. 1.) תִּשְׁתַּחֲוֶה *incurvabis te*, נִשְׁתַּחֲוֶה *incurvabimus nos*, In tertia plur. abjecto ה ante ו R. 66. יִשְׁתַּחֲווּ *incurvabunt se*, וְיִשְׁתַּחֲווּ & *incurvabunt se*, וַיִּשְׁתַּחֲווּ & *incurvârunt se*, Psal. 22. 30. cum ו conversivo Futuri.

249 אֶל־הֵיכַל *ad templum*,

plum, Nom.Masc. הֵיכָל *palatium*, *regia*, domus magnifica. Tabernaculũ fœderis primò, pòst Templum Salomonis, eo nomine dictum fuerat. In Regimine converso (ָ) in (ַ) R. 115. fit הֵיכַל *templum*, בְּהֵיכַל *in templo sanctitatis suæ*, Psalm. 11.4. Item, *In palatio regis*, Psal. 45.16. Cum Affix. *In medio* הֵיכָלֶךָ *templi tui*, Psal. 48 10. מֵהֵיכָלֶךָ *ex templo tuo*, מֵהֵיכָלוֹ *è templo ejus*, בְּהֵיכָלוֹ *in templo ejus*, וּבְהֵיכָלוֹ *& in templo ejus*. In plural. הֵיכָלִים unde in Regim. (ָ) in (ְ) R. 114. מִן־הֵיכְלֵי *è palatiis dentis*, Psal. 45. 9.

Vers. 9.

250 נְחֵנִי *duc me*. A נָחָה *duxit*, *deduxit*, Imper. Kal occurrit in Psalm. cum Affixo tantùm, נְחֵנִי *duc me* (pro נְחֵהֵנִי excluso ה R. 103.) וּנְחֵנִי *& duc me*, Psal. 27.11.

251 בְצִדְקָתֶךָ *in justitia tua*. A צָדַק *justificavit*, Nom. fœm. צְדָקָה *justitia*, Psal. 24. 5. *Tolles benedictionem à Jehova*, וּצְדָקָה *& justitiam*, i. e. beneficium. LXX. ἐλεημοσύνην. בִּצְדָקָה *in justitia*. Ps. 72.3. ubi ב cum *chir.* ob sequens (ְ) R. 6. & sic) לִצְדָקָה *in justitiam*, Psalm. 106.31. Cum Affix. mutato ה in ת, & (ָ) penult. in (ְ) ex priori (ְ) fit *chir.* facítque צִדְקָתְךָ *justitia tua*, (in pausa ךָ) בְּצִדְקָתְךָ (in pausa ךָ) *in justitia tua*, וְצִדְקָתְךָ *& justitia tua*, וּבְצִדְקָתְךָ *& in justitia tua*, צִדְקָתוֹ *justitia ejus*, וְצִדְקָתוֹ *& justitia ejus*. In pl. צְדָקוֹת *justitias diligit*.

252 לְמַעַן *propter*, מַעַן vox indeclinabilis, & semper habet adjunctum ל, Cum verbo significat *Vt*, sine verbo *propter*, *propterea*, *eò quòd*. לְמַעַן חַסְדֶּךָ *propter benignitatem tuam*, Psalmo 6. 5. וּלְמַעַן שִׁמְךָ *& propter nomen tuum*, Psal. 31.4. לְמַעַן תִּצְדַּק *ut justificeris*, Psalmo 51. 6. לְמַעַן תִּוָּרֵא *ut timearis*, Psal. 130. 4. &c. (additur verbo in omnibus temporibus.) Potest referri ad עָנָה *respondit*, q.

causæ redditionem & responsionem dicere.

253 שׁוֹרְרָי *inimicos meos.* Targ. *Propter* תּוּשְׁבַּחְתִּי *laudem meam*, q. esset à שָׁר *cecinit, laudavit.* A שׁוּר *intuitus, contemplatus est, observavit*, Benoni Kal, quod semper sumitur in malum, שׁוֹרֵר *contemplator. observator, hostis*, quia aliorum actiones observat, &c. Legitur in Psal. in pl. tantùm cum Affix. שׁוֹרְרַי & in pausa שׁוֹרְרָי *inimicos meos*, Psal. 27. 11. לְשׁוֹרְרָי *hostibus meis*, בְּשׁוֹרְרָי *in hostes meos:* Et contractè, בְּשׁוּרָי *in observatoribus meis*, Psalm. 92. 12. quod tamen satius est referre ad שׁוּר quod est ejusdem significationis, *oculos intendere, solicitè observare, insidiari.*

254 הוֹשַׁר *Dirige.* A יָשַׁר *rectus, planus fuit.* In Hiph. mutato (י) in ו R. 57. הוֹשִׁיר *rectum fecit, rectificavit, direxit, complanavit.* Imperativ. Hiph. הוֹשַׁר *complana*, cum (-) in ultima, loco (..) propter ר R. 108. & cum ו mobili, loco ו ex Syriacismo. R. 135. pro הוֹשֵׁר Masorethæ (ut est in margine Psalterii) legunt הַיְשַׁר quasi illud י in הַוְשַׁר sit (י) protractum ob aliquod mysterium.

255 דַּרְכֶּךָ *Viam tuam.* דֶּרֶךְ *Via*, suprà Num. 8. Cum Affixis, mutat utrumque (..) in (:) R. 122. & prius (:) in (-) R. 6. *Et posuit integram* דַּרְכִּי *viam meam*, Psal. 18. 33. *Doce me* דַּרְכֶּךָ *viam tuam*, Psal. 27. 11. דַּרְכּוֹ *via eius*, וְדַרְכּוֹ *& via ejus*, דַּרְכָּם *via eorum.* In plur. mutato priori (..) in (:) & posteriori in (ָ) R. 122. fit דְּרָכִים *viæ.* Cum Affix. *Custodiam* דְּרָכַי *vias meas*, Psal. 39. 2. In pausa. *Non noverunt* דְּרָכָי *vias meas*, Psalm. 95. 10. בִּדְרָכַי *in viis meis.* דְּרָכֶיךָ *Vias tuas doce me*, Psalm. 25. 4. *Ad custodiendum te in omnibus* דְּרָכֶיךָ *viis tuis*, Psalm. 91. 11. i.e. quicquid egeris in hac vita. *Notas fecit* דְּרָכָיו *vias suas*, Psal. 103. 7. Et deficiente (י) דְּרָכָו Psal. 10. 5. בִּדְרָכָיו *in viis suis.* In Regimine, mutato (ָ) in (:) R. 114. ex priori (:) fit

fit (-) R. 6. דַּרְכֵי *vias Iehovæ*, Pſ. 18. 22. בְּדַרְכֵי *in viis Iehovæ*, Pſal. 138. 5.

Verſ. 10.

256 בְּפִיהוּ *in ore ejus.* פֶּה *os, oris*, concavum illud, in quo continētur lingua & dentes; metaphoricè de quacunque concavitate dicitur, imò & gladio (propter voracitatem) tribuitur. In Regimine facit פִּי mutato הּ in (י) פִּי *os justi*, Pſal. 37. 30. *Quod deſcendit* עַל־פִּי *ſuper os veſtium ejus*, Pſ. 133. 2. Targ. אִמְרָא *oram veſtis ejus.* Rabbinis dicitur בֵּית הַצַּוָּאר *domus colli*, eſt enim in tunicis in conſutilibus ſupernè os anguſtum, per quod induuntur ad collum מִפִּי *ex ore infantium*, Pſ. 8. 2. Cum Affixis, itidem mutat ה in (י) atque ſic Affixum ſingulare primæ perſonæ & Regimen confunduntur, פִּי *os meum*, מִפִּי *ab ore meo*, וּפִי *& os meum*, לְפִי *ori meo*, בְּפִי *in ore meo*, פִּינוּ *os noſtrum*, פִּיךָ *os tuum.* פִּיו & *os ejus*, בְּפִיהוּ & בְּפִיו *in ore ejus*, פִּיהָ *os ſuum*, Pſ. 69. 16. מִפִּיו *ex ore ejus*, פִּיהֶם & פִּימוֹ *os eorum*, בְּפִיהֶם & בְּפִימוֹ *in ore eorum.*

257 נְכוֹנָה *Recta* id eſt *rectum*: Nam adjectivum abſolutè poſitum neutraliter effertur, R. 28. A כּוּן in Niph. quieſcente ו in וֹ R. 61. נָכוֹן *aptus, paratus, firmus, certus, rectus fuit.* Particip. Niph. *Ego ad claudicationem* נָכוֹן *aptus*, Pſal, 38. 18. i. e. diſpoſitus. נָכוֹן *Rectum eſt cor meum*, Pſ. 57. 8. *Cor ipſorum non eſt* נָכוֹן *paratum.* Targ. מְהֵימַן *fidele.* In fœm. mutato (ָ) in (ְ) R. 114. נְכוֹנָה *certum.* LXX. ἀλήθεια *veritas.*

258 קִרְבָּם *Intimum illorum.* A קָרַב *appropinquavit*, קֶרֶב *propinquum, intimum, medium*, pars interior cujuſque rei, quæ aliis partibus propinquiſſima. Cum Præfix. מִקֶּרֶב *è medio*, וְקֶרֶב & *intimum.* בְּקֶרֶב *in medio.* Cum Affix. correpto utroque (ֶ) in (ְ) R. 122. ex priori (ְ) fit *chir.* R. 6. *Incaluit cor meum* בְּקִרְבִּי *in medio mei*, Pſalm. 39. 4. Targ.

בגושמי

בְּגוּשְׁמִי *in corpore meo,* בְּקִרְבֵּךְ *in medio tui* (fœmin. ſcil. Jeruſalem) Pſalm. 147. 3. בְּקִרְבּוֹ *in medio ejus,* maſcul. בְּקִרְבָּהּ *in medio ejus,* fœm. Pſalm. 55. 11. קִרְבָּם *Intimum eorum, domus ipſorum in ſeculum,* Pſalm. 49. 12. i. e. hæ ſunt cogitationes ipſorum, domus fore perpetuas. LXX. οἱ τάφοι αὐτῶν *ſepulchra eorum,* tranſpoſitis literis legerunt קִבְרָם. à קֶבֶר *ſepulcrum,* בְּקִרְבָּם *in medio eorum.* Unde וּבְקִרְבָּם *& in intimo eorum maledicent,* Pſalm. 62. 5. Targ. בְּלִבְּהוֹן *in corde ſuo.* In plurali mutato priori (ּ) in (:) & poſteriori in (ָ) R. 122. fit קְרָבִים unde cũ Affixo, *Et omnia* קְרָבַי *interiora mea,* Pſalm. 103. 1. i. e. renes, cor, &c.

259 הַוּוֹת *Ærumnæ*

T. גוּפֵיהוֹן מְלֵין אִתְרְגוּשְׁתָּא *corpora eorum plena ſunt tumultus.* LXX. ἡ καρδία αὐτῶν ματαία, *cor eorum vanum eſt.* A הָוָה *fuit.* Nom. fœm. הַוָּה quicquid fit, aut evenit, *accidens, eventus,* ſed ſemper dirus & malus, *calamitas, infortunium, damnum.* Cum Affixo. *corroborabitur* בְּהַוָּתוֹ *in ærumna ſua,* Pſ. 52. 9. Targ. בְּמָמוֹנֵהּ *in mammone ſuo,* i. e. in divitiis ſuis, ab הַוָּיָה *opulentia, opes.* In plur. *Locuti ſunt* הַוּוֹת *pravitates,* Pſal. 38. 13. Targ. שִׁקְרָא *mendacium,* Pſal. 52. 24. הַוּוֹת *ærumnas cogitabit lingua tua,* Pſalm. 91. 3. *A peſte* הַוּוֹת *ærumnarum,* i. e. ærumnoſiſſima.

260 קֶבֶר *Sepulcrum.* A קָבַר *ſepelivit,* Nom. maſc. קֶבֶר *ſepulcrum,* ſepeliendi locus. בַּקֶּבֶר *in ipſo ſepulcro,* Pſ. 88. 12. excluſo ה Emphat.

261 פָּתוּחַ *Apertum.* A פָּתַח *aperuit,* Pahul Kal, quod notat paſſionem adhuc durantem פָּתוּחַ *ſemper patens,* paratum, ut cadavera in illud conjiciantur. T. הֵיךְ שְׁיוֹל פְּתִיחַ *ſicut infernus patens.*

262 גְּרוֹנָם *Guttur eorum.* A גָּרָה *attraxit, excitavit* ſc. bellum, Nom. maſc. Heemanthic. ſine plurali גָּרוֹן *guttur,* ab excitatione ſpirituum.

Cum

Cum Affixis mutat (ָ) in (ְ) fitque גְּרוֹנִי *guttur meum*, גְּרוֹנָם *eorum*, בִּגְרוֹנָם *in gutture eorum*. Quidam deducunt à גָּרַר *succidit, ruminavit*; sed quoniam cum Affixis mutat (ָ) in (ְ) est formæ רָצוֹן à רָצָה. Nam si esset à גָּרַר (ַ) immutabile maneret, quoniam includeret dagesh compensativum, pro גַּרּוֹן.

263 לְשׁוֹנָם *Linguâ eorum*, pro בִּלְשׁוֹנָם cum ellipsi. Nom. commun. gener. sed fœmin. sæpiùs, לָשׁוֹן *lingua*, non solùm corporis membrum significat, verùm etiam *sermonem*, & *sermonis idioma*. אִישׁ לָשׁוֹן *Vir linguæ non stabilietur in terra*, Psal. 140. 12. i. e. vir maledicus. Targum גְּבַר דְּמִשְׁתְּעֵי לִשָּׁן תְּלִיתַי *vir, qui loquitur linguâ tertiâ*, i. e. delator, obtrectator, *calumniator*, qui lædit tres animas, מְסַפֵּר *narrantis*, מְקַבֵּל *accipientis*, וּמִי שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו & *ejus*, *de quo dicitur*, conscientiam suam atrociter sauciat, auditorem veritate privat, & delatum injuriâ afficit. Et verissimè Herodotus; Διαβολή ἐστι δεινότατον, ἐν τῇ δύο μὲν εἰσιν οἱ ἀδικέοντες, εἷς δὲ ὁ ἀδικεόμενος. *Calumnia res iniquissima: in qua duo quidem sunt, qui inferunt injuriam, unus qui ferat.* Cum Præfixo, מִלָּשׁוֹן *à lingua dolosa*, Psal. 120. 2. In Regimine, cum Affixis, & plurali numero, mutato (ָ) in (ְ) R. 114. facit לְשׁוֹן *linguam canum tuorum*, Psalm. 68. 24. לְשׁוֹנִי *lingua mea*, וּלְשׁוֹנִי & *lingua mea*, בִּלְשׁוֹנִי *in lingua mea*, וּלְשׁוֹנֵנוּ & *lingua nostra*, לִלְשׁוֹנֵנוּ *cum lingua nostra prævalebimus*, Psalm. 12. 5. לְשׁוֹנְךָ *lingua tua*, וּלְשׁוֹנְךָ & *lingua tua*, לְשׁוֹנוֹ *lingua ejus*, וּלְשׁוֹנוֹ & *lingua ejus*, לְשׁוֹנָם *lingua eorum*, וּלְשׁוֹנָם & *lingua eorum*, וּבִלְשׁוֹנָם & *in lingua eorum*. In plur. fœmin. *A lite* לְשֹׁנוֹת *linguarum*, Psalm, 31. 21.

264 יַחֲלִיקוּן *Dolosè blandiuntur*. A חָלַק *molle, tenue, glabrum, lubricum reddidit*: de lingua, *blanditus, adu*la-

latus est, q. sermonem glabrum effecit. Futur. pl. Hiph, cum ן paragogico יַחֲלִיקוּן Targ. מְשַׁעְשְׁעִין *lenificant.* LXX. ἐδολιοῦσαν· *dolosè agebant.*

Vers. 11.

265 הַאֲשִׁימֵם *Reos fac eos*, Targ. הַיִב לְהוֹן *condemna eos*, LXX. κρῖνον αὐτοὺς *judica eos.* Ab אָשַׁם *vastavit*, *deliquit*, *in culpa fuit.* In Hiph. הֶאֱשִׁים *devastavit*, *delinquere fecit*, *reum effecit*: quod semel tantùm legitur in S. S. hoc loco in Imperat. הַאֲשִׁימֵם *delinquere fac eos*, vel *devasta eos*,

266 אֱלֹהִים *O Deus.* Vide suprà Num. 137.

267 יִפְּלוּ *Cadent.* Targ. יִתְבַּטְּלוּן *irriti fient.* A נָפַל *ruit*, *corruit*, *cecidit*, *decidit* è loco superiori in inferiorem. Fut. Kal, quod commutatâ radicali נ in dagesh, R. 69. in Psalm. flectitur sic: יִפּוֹל *cadet* & ob Maccaph correpto ו in ( ) R. 134. יִפָּל־ Psalm. 35. 8. וַיִּפּוֹל *& cecidit*, Psalm. 7. 16. cum ו conversivo Futuri, R. 79. תִּפֹּלוּ *cadetis*, Psal. 82. 7. cum ו loco (:) ob accentum Sylluk, R. 132. יִפֹּלוּ *cadent.*

268 מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם *A consiliis suis*, LXX. ἀπὸ τῶν διαβουλιῶν αὐτῶν, *à cogitationibus suis.* A יָעַץ *consuluit.* Nom. fœmin. Heemanthic. mutato (י) in ו R. 161. n. 1. מוֹעֵצָה *consilium*, *consultatio*: sed legitur in plurali tantùm מוֹעֵצוֹת *consilia*, *consultationes.* Cum Præfix. & Affix. בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם *in consiliis suis*, Psalm. 81. 13. מִמּוֹעֲצוֹתֵיהֶם *à*, vel *præ consiliis eorum.*

269 פִּשְׁעֵיהֶם *Defectionum suarum.* A פָּשַׁע *transgressus est*, Nom. Masc. פֶּשַׁע *prævaricatio*, *defectus*, à re aliqua, cui tenearis, *rebellio*, quavis etiam levi de causa. מִפֶּשַׁע *à defectione.* Cum Affix. mutato (ֶ) & (ַ) in (ְ) R. 121. 122. & priori (ְ) in *Chir.* R. 6. פִּשְׁעִי *defectio mea.* פִּשְׁעָם *defectio eorum.* In plurali converso (ַ) in (ָ) R. 121. & (ֶ) in (ְ) R. 122. fit פְּשָׁעִים quod cum Affixis Levibus retinet (ָ) cum Gravibus verò cor-

corripit (ָ) in (ְ) facitque פְּשָׁעַי *defectiones meæ*, & in pausa פְּשָׁעָי וּפְשָׁעַי *& defectiones meæ*, פְּשָׁעֵינוּ *defectiones nostræ*, פִּשְׁעֵיהֶם *defectiones eorum.*

270 הַדִּיחֵמוֹ *impelle eos.* LXX. ἔξωσον αὐτοὺς. A נָדַח *impulit, expulit, propulit.* Imperat. Hiphil, converso נ in dagesh. R.69.

271 מָרוּ *Rebelles fuerunt.* LXX. παρεπίκρανάν σε *irritaverunt te.* A מָרָה verba, vel mentem, alicujus *immutavit*, dictum, aut fœdus, *variavit*, contradixit, contrafecit. *rebellis fuit*, q. dictum, pactum, præceptum, amarum reddidit. ita ut conveniat cum מָרַר *amarus fuit.* Sumitur semper in malum. Tertia per. plural. Præt. Kal, מָרוּ *rebellârunt.* Psalm. 105. 28. abjecto ה pro מָרְהוּ R. 66.

272 בָךְ *In te.* Targum בְּמֵימְרָךְ *verbo tuo.* Sunt voculæ serviles ב in ךָ *te*, unde בְּךָ *in te*, & cum ה paragog. בְּכָה Psalm. 41. 8. In pausa verò transpositis punctis fit בָּךְ R. 132.

Vers. 12.

273 וְיִשְׂמְחוּ *Et lætabuntur.* A שָׂמַח *lætatus est.* Fut. Kal, quod in Psal. flectitur sic: אֶשְׂמַח *lætabor.* cum ה parag. mutato (ַ) in (ְ) R. 121. אֶשְׂמְחָה *lætabor*, Psalm. 9. 3. וְאֶשְׂמְחָה *& lætabor*, Psalm. 31. 8. יִשְׂמַח *lætabitur*, & in pausa יִשְׂמָח Psalmo 109. 27. וַתִּשְׂמַח *& lætata est Tsion*, Psalm. 97. 8. cum ו conversivo Futuri. נִשְׂמְחָה *lætabimur*, (cum ה paragog.) וְנִשְׂמְחָה *& lætabimur*, יִשְׂמְחוּ *lætabuntur*, in pausa converso (ְ) in (ָ) R. 132. יִשְׂמָחוּ Psalm. 69. 33. וְיִשְׂמְחוּ *& lætabuntur*, Ps. 34. 3. וַיִּשְׂמְחוּ *& læti sunt*, Psalm. 107. 30. cum ו conversivo Futuri.

כָּל־חוֹסֵי בָךְ *Omnes confidentes in te.* Vide suprà Num. 120. T. כָּל־מְסַבְּרִין בְּמֵימְרָךְ *omnes qui sperant in verbo tuo*, Vide suprà Num. 72,

274 לְעוֹלָם *In seculum.* A עָלַם *abscondit*, עוֹלָם *ævum, seculum*, quia ventura secula nobis abscondita. Scribitur modò cum ו modò sine ו. Si ad Deum referatur, notat *Æternum*, secùs est *duratio longa*, sed *finita*. Cùm de Jubilæo dicitur, notat 50. annos, עוֹלָם שֶׁל לְוִיִּם חֲמִשִּׁים שָׁנָה *seculum Levitarum, quinquaginta anni*. Attribuitur tam tempori Futuro, quàm Præterito, unde fortè Latinum *Olim*. *Et elevamini portæ* עוֹלָם *seculi*, Psal. 24. 7. id est, mansuræ, quamdiu templum durabit. Cum Præfix. מֵעוֹלָם *à seculo*, מֵהָעוֹלָם *ab ipso seculo*, Psalm. 41. 14. וּמֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם *& à seculo usque in seculum*, Psalm. 90. 2. id est, antequam mundus esset, & ad finem ejus. עַד־הָעוֹלָם *usque ad ipsum æternum*, Psalm. 28. 9. לְעוֹלָם *in seculum*. וּלְעוֹלָם *& in seculum* הַלְעוֹלָם *An in æternum irascetur nobis?* Psal. 85. 6. ubi ה Interrogativum gestat simplex (-) ob sequens (:) R. 77. In plur. עוֹלָמִים *secula*, & sine ו, *Regnum omnium* עֹלָמִים *seculorum*, Psalm. 145. 13. הַלְעוֹלָמִים *An in æternum rejiciet?* Psal. 77. 8. ubi ה Interrogativum cum (-) ut antè.

275 יְרַנְּנוּ *Cantabunt*, Targ. יְשַׁבְּחוּן *laudabunt*. A רָנַן in Pihel רִנֵּן *vociferatus est, exclamavit præ lætitia, ovavit, cantavit*. Futur. Pih. quod in Psalm. flectitur sic: אֲרַנֵּן *cantabo*, וַאֲרַנֵּן *& cantabo misericordiam tuam*, Psal. 59. 17. Targ. וְאַבּוּעַ *& prædicabo*. תְּרַנֵּן *cantabit lingua mea*, Psal. 51. 16. נְרַנְּנָה *cantabimus*, cum ה paragogico, וּנְרַנְּנָה *& cantabimus*, יְרַנֵּנוּ *cantabunt*, & in pausa, converso (:) in (··) R. 132. יְרַנֵּנוּ Psal. 89. 13. וִירַנְּנוּ *& cantabunt*, Psalm. 67. 5. ubi (:) sub (ו) tollitur, ob præcedens *chir*. R. 8. תְּרַנֵּנָּה *cantabunt labia mea*, Psalm. 71. 23. pro תְּרַנֵּנְנָה ubi tertia radicalis

נ ante syllabam afformativam נָה excidit R. 73.

276 וְתָסֵךְ *Et operies*(super eos) Targ. וְתַטְלֵל עֲלֵיהוֹן *& obumbrabis super eos.* LXX. καὶ κατασκηνώσεις ἐν αὐτοῖς, *& habitabis in eis*, significatione desumptâ à סוֹךְ *tabernaculum, habitaculum.* A סָכַךְ *operuit, texit*, ita ut tegumentum à re contecta divisum sit. In Hiph. syncopatâ mediâ radicali, R. 70. הֵסֵךְ *cooperire fecit, protexit.* Unde in secunda pers. Futuri, וְתָסֵךְ, Et in tertia יָסֵךְ לָךְ *proteget te*, Psal. 91. 4. ubi propter vicinitatem alterius accentûs in לָךְ (..) in voce יָסֵךְ transit in (..) R. 127.

277 וְיַעְלְצוּ *Et exultabunt* (*in te*) Targ. *in verbo tuo.* A עָלַץ *lætatus fuit, exultavit*, Fut. Kal, quod in Psal. flectitur sic: וְאֶעֶלְצָה *& exultabo*, Psal. 9. 3. pro אֶעֱלְצָה ex אֶעֱלוֹץ ubi (..) ob sequens (:) amittit suum (:) R. 15. Sic in tertia plur. יַעַלְצוּ *exultabunt*, Psalm. 25. 2. Targ. יְחַדוּן *gaudebunt*, pro יַעֲלְצוּ ubi (-:) amittit suum (:) *Et* וְיַעְלְצוּ *& lætabuntur*, ubi (-:) amittit suum (-) & transit in (:) R. 15.

278 אֹהֲבֵי *Amatores*, Ab אָהַב vel אָהֵב, *amavit, dilexit*, Benoni Kal, אֹהֵב *diligens*, Psal. 33. 5. וְאֹהֵב *& diligentem violentiam*, Ps. 11. 5. In plur. mutato (..) in (-:) R. 117. אֹהֲבִים unde in Regim. אֹהֲבֵי *diligentes salutem tuam*, Ps. 40. 18. וְאֹהֲבֵי *& diligentes nomen ejus*, Psalm. 69. 37. לְאֹהֲבֵי *diligentium nomen tuum*, Psalm. 119. 132. Cum Affix. אֹהֲבַי *diligentes me*, אֹהֲבֶיךָ *te*, אֹהֲבָיו *eum*.

279 שְׁמֶךָ *Nominis tui.* שֵׁם *nomen*, genere masc. (fortè ex Syriac. ܫܡܝ שַׁמִּי *nominavit.*) Cum Præfix. בְּשֵׁם *in nomine*, וּבְשֵׁם *& in nomine*, לְשֵׁם *ad nomen*. Perpetuò cum Affixis mutat (..) in (:) R. 117. n. 2. ita tamen, ut sequente alio (:) prius migret in *chir.* R. 6.

R. 6. fitque שְׁמִי nomen meum, וּבִשְׁמִי & in nomine meo, שִׁמְךָ nomen tuum, (& in pausa, שְׁמֶךָ) וְשִׁמְךָ & nomen tuum, כְּשִׁמְךָ secundùm nomen tuum, לְשִׁמְךָ (& in pausa לִשְׁמֶךָ) nomini tuo, וּלְשִׁמְךָ & nomini tuo, בְּשִׁמְךָ in nomine tuo, וּבְשִׁמְךָ & in nomine tuo. שְׁמוֹ nomen ejus, לִשְׁמוֹ nomini ejus, בִּשְׁמוֹ in nomine ejus, שְׁמָם nomen eorum. In plurali ex forma fœmin. facit שְׁמוֹת nomina. Cum Affix. mutato (..) in (:) שְׁמוֹתָם nomina eorum, בִּשְׁמוֹתָם nominibus suis, Psalm. 49. 12.

Vers. 13.

280 תְּבָרֵךְ *Maximè benedices.* A בָּרַךְ in Pihel בֵּרַךְ vel בֵּרֵךְ *benedixit, felicia precatus est, optima in aliquem verbo, vel reipsâ, contulit dona, munera dedit.* Cùm Deo tribuitur, *Deus benedicens nobis est,* cùm bona & dona sua largitur & cumulatè tribuit nobis *Deus benedictus à nobis est,* cùm nos dona ejus agnoscimus, cúmq; pro bonis in nos collatis laudamus tantùm & extollimus. Secunda pers. Fut. Pih. תְּבָרֵךְ pro תְּבָּרֵךְ, ubi exclusum dagesh compensatur per (ֵ) R. 19. Cætera, quæ hîc desunt, vide infrà, Num. 672.

281 כַּצִּנָּה *Tanquam scuto.* Targ. הֵיךְ תְּרִיסָא *velut clypeo.* Ab inusitato צָנַן Nom. fœmin. צִנָּה *spina,* in qua significatione rarum est, sæpiùs *scutũ, clypeus,* quòd hujusmodi clypei cuspidem habuerint in medio ad instar spinæ peracutam. *Apprehende* מָגֵן וְצִנָּה *clypeum & scutum,* Psal. 35. 2. Targ. וְעִגִּיל *& scutum rotundum.* Cum כ similitudinis, excluso ה Emphat. כַּצִּנָּה *tanquam ipso scuto.*

282 רָצוֹן *Benevolentiâ,* Targ. רַעֲוָא טָבָא *voluntate bonâ.* LXX. ὡς ὅπλῳ εὐδοκίας *ut scuto bonæ voluntatis.* A רָצָה *benevolus fuit, placuit, complacuit.* Nom. Masc. Heemanth. רָצוֹן *voluntas, benevolentia, complacentia, favor,*

no-

notatur affectus animi in aliquid. *Satians omne vivum,* רָצוֹן *benevolentiâ,* Pſ. 145. 16. vel *ad placitum,* ſcil. cujuslibet viventis, juxta deſiderium & appetitum ejus. לִרְצוֹן *in beneplacitum,* Pſalm. 19. 15. In Regim. & cum Affixis, mutato (ָ) in (ְ) R. 114. fit רְצוֹן *beneplacitum timentium eum.* Pſalm. 145. 19. בִּרְצוֹן *in beneplacito populi tui,* Pſalm. 106. 4. *Ad faciendum* רְצוֹנְךָ *voluntatem tuam,* Pſalm. 40. 9. בִּרְצוֹנְךָ (& in pauſa) בִּרְצוֹנֶךָ *in voluntate tua.* וּבִרְצוֹנְךָ *& in beneplacito tuo.* רְצוֹנוֹ facientes *beneplacitum ejus,* Pſal. 103. 21. בִּרְצוֹנוֹ *in benevolentia ejus.*

283 תַּעְטְרֵהוּ *Coronabis eum.* A עָטַר *coronavit,* in modum coronæ circumdedit. Fut. Kal, quod in Pſalmis legitur h. l. tantùm pro תַּעֲטֹר ubi ob affixũ, *chol.* tranſit in (ְ) R. 119. & (ֲ) amittit ſuam vocalem (ַ) R. 15.

Psalmus 6. א

284 עַל־הַשְּׁמִינִית *ſuper inſtrumento octo chordarum* עַל־כִּנָּרָא דִּתְמַנְיָא נִימִין T. *ſuper citharam octo chordarum,* LXX. ὑπὲρ τῆς ὀγδόης *pro octava.* A שָׁמַן Nom. numerale ordinale fœminini generis שְׁמִינִית *octava;* ter accipitur ſubſtantivè pro inſtrumento muſico 8. chordarum, h. l. & Pſ. 12. 1. & 1. Chron. 15. 21.

Verſ. 2.

285 תּוֹכִיחֵנִי *Redarguas me.* A יָכַח in Hiph. mutando (י) in וֹ R. 57. הוֹכִיחַ *arguit, redarguit, diſputando contendit,* palàm, corã teſtibus *reprehendit, increpavit.* Futur. Hiph. quod in Pſalm. flectitur ſic: אוֹכִיחֲךָ *arguam te,* Pſalm. 50. 21. & in pauſa אוֹכִחֶךָ v. 8. תּוֹכִיחֵנִי *corripies me,* Pſal. 38. 2. יוֹכִיחַ *reprehendet,* Pſal. 49. 10. & contractè וַיּוֹכַח *& reprehendit,* Pſalm. 105. 14. cum ו con-

conversivo וַיּוֹכִיחֵנִי *& corripiet me*, Psal. 141. 5.

286 בַּחֲמָתְךָ *In furore tuo.* A יָחַם *incaluit*, Nomen fœmin. חֵמָה *æstus, excandescentia, furor*, q. calor maximus ardor. Eodem planè modo formatur, ut עֵצָה suprà Num. 6. Cum Præfixo בְּחֵמָה *in furore*. In Regim. חֲמַת *furor hominis*, Psal. 76. 11. Cum Affixis חֲמָתְךָ & in pausa חֲמָתֶךָ *furor tuus*, בַּחֲמָתְךָ *in æstu tuo*: וּבַחֲמָתְךָ *& in furore tuo*, חֲמָתוֹ *furor ejus*. In plurali, *Reliquias* חֵמוֹת *furorum*, Psal. 76. 11.

287 תְיַסְּרֵנִי *Corripias me.* A יָסַר in Pihel יִסֵּר *castigavit, corripuit*, dicitur de reali correptione, vel saltem de acriori reprehensione: Fut. Pih. quod in Psalmis flectitur in secunda pers. tantùm cum Affixis, תְּיַסְּרֵנִי *castiges me*, Psalm. 38. 2. *Beatus ille vir*, אֲשֶׁר תְּיַסְּרֶנּוּ *quem castigabis eum*, Psal. 94. 12. (pleonasmus, ut suprà Num. 39.) ex תְּיַסֵּר ubi ob Affixum (··) transit in (:) R. 117.

Vers. 3.

288 אֻמְלַל *Languidus ego sum.* T. מְטוּל דְּחַלָּשׁ אֲנָא *quoniam debilis ego sum.* Ab אָמַל *infirmus, debilis fuit.* Nom. masc. ex conjugat. Pyhal deductum אֻמְלָל *infirmus, ægrotus, imbecillis*, quod legitur semel in Bibliis, Es. 16. 8. duplicato ל loco dagesh, pro אֻמַּל unde hoc loco אֻמְלָל rectiùs etiam scriberetur cum (ˌ) quàm cum (-).

289 רְפָאֵנִי *Sana me.* A רָפָא *sanavit, dolorem mitigavit, curavit, pristinæ bonitati restituit.* Imper. Kal, qui in Psalmis flectitur sic: רְפָה *sana fracturas ejus* sc. terræ. Ps. 60. 4. i. e. ad pristinum statum restitue eam, pro רְפָא cum ה loco א, Et cum ה paragogico, רְפָאָה *sana animam meam*, Psal. 41. 5. i. e. remitte peccata, peccatum enim vulnus animæ Cum Affixo, רְפָאֵנִי *sana me.*

290 נִבְהֲלוּ *Conturbata*

sunt

ſunt. Targ. אתבהלו *obſtupuerunt.* A בהל in Niph. נבהל *ſubitò motus fuit*, corpore vel animo, *territus, perculſus, turbatus fuit*: cum motu importat celeritatem. In præterito Niph. flectitur ſic: נבהלה *conturbata eſt*, verſ. 4. נבהלו *territi ſunt*, Pſal. 48. 6. נבהלנו *conturbati ſumus*, Pſal. 90. 7. Cum (ָ) ob accentum ſylluk. In participio נבהל *conſternatus fui*, Pſal. 30. 8. In Futuro. ויבהלו *& conturbabuntur.* Infrà verſ. 11.

291 עצמי *Oſſa mea.* A עצם *robuſtus, ſolidus fuit*, Nom. commun. gen. עצם *robur.* It. *os oſſis*, quòd ſit ſolidum. Cum Affix. mutat utrumque (ֶ) in (ְ) R. 122. & priùs (ְ) in (ַ) R. 6. facítque עצמי *os meum.* In plurali, (mutato poſteriori (ֶ) in (ָ) & priori in (ֲ) R. 122.) utramque terminationem admittit, עצמים & עצמות *oſſa mea.* Cum Affix. עצמי *oſſa mea*, ועצמי *& oſſa mea*, בעצמי *in oſſibus meis*, עצמינו *oſſa noſtra.* In plurali fœminino in Regim. & cum Affix. mutat (ָ) in (ְ) R. 114. ideóque (ֲ) amittit ſuum (ְ) R. 15. facítque עצמות חנך *oſſa obſidentium te*, Pſalm. 53. 6. Targ. תקוף *robur. Omnia* עצמותי *oſſa mea*, Pſalm. 35. 10. Targ. אברי *membra mea.* In pauſa עצמותי Pſal. 22. 15. ועצמותי *& oſſa mea*, בעצמותי *in oſſa mea*, עצמותיו *oſſa ejus.* בעצמותיו *in oſſa ejus.*

Verſ. 4.

292 נבהלה *Conturbata eſt*, vide ſuprà Num. 290.

293 מאד *Valde.* Nom. maſc. מאד *multitudo, copia.* Bis tantùm legitur in Bibliis, Deuter. 6. 5. 2. Reg. 23. 24. Aliâs ſemper eſt adverbium intendendi, *valde, multùm, copioſè. Ne derelinquas me* עד־מאד *uſque valde*, Pſalm. 119. 8. i. e. quàm maximè, penitùs, in perpetuum, quoad vixero. *Superbi derident me*, עד־מאד *uſque valde*, verſ. 51. i. e. quàm maximè, admodùm, valde.

294 עַד־מָתַי *Vsquequò*, quamdiu scil. finis me affligi. Targ. עַד אֵימָתַי רְוַח לִי *usque quò refrigerium mihi*, scil. eris. מָתַי est particula interrogativa temporis, *quando*, Psal. 41. 6. מָתַי *quando morietur?* עַד־מָתַי *quousque fumabis?* Psalm 80. 5. In pausa scribitur מָתָי cum (ָ).

Vers. 5.

295 שׁוּבָה *Revertere.* A שׁוּב *reverti, redire in locum unde antea discesserat*, constructum cum Accusativo est *reducere, restituere.* Imperat. Kal, in quo secunda radicalis ו quiescit in וּ R. 60. & in Psalm. flectitur sic: שׁוּב *revertere*, & cum ה parag. שׁוּבָה & transitivè שׁוּבָה *Reduc*, redire fac, *captivitatem nostram*, Psal. 126. 4. In fœm. שׁוּבִי *Revertere anima mea*, Psalm. 116. In plur. שׁוּבוּ *Revertimini filii hominum.* Psalm. 90. 3. scil. corpore in pulverem, & spiritu ad me.

296 חַלְּצָה *Erue.* Targ. פַּצִּי *libera.* A חָלַץ *extraxit, spoliavit, eripuit*, ex ærumna, miseria, periculo *eruit, liberavit.* Imper. Pih. qui in Psalm. legitur in secunda pers. sing. tantùm, חַלְּצָה *libera*, cum ה parag. Et cum Affix. חַלְּצֵנִי *erue me*, Psalm. 140. 2. וְחַלְּצֵנִי *& erue me*, Psalm. 119. 153. in quibus (..) transit in (:) R. 117. ex חַלֵּץ.

Vers. 6.

297 בַּמָּוֶת *in ipsa morte* A מוּת *mori.* Nomen masc. מָוֶת *mors*, tam naturalis, quàm violenta. Cum Præfixis מִמָּוֶת *à morte*, הַמָּוֶת *ipsa mors.* Et excluso ה Emphat. בַּמָּוֶת *in ipsa morte.* לַמָּוֶת *ad ipsam mortem.* Cum ה parag. posterior vocalis mutatur in (:) R. 124. facitque הַמָּוְתָה *ipsa mors piorum ejus.* Psal. 116. 15. In Regim. & cum affix. contracto (ֶ) & (ו) in וֹ R. 124. fit מוֹת *mors rectorum.* לְמוֹתָם *ad mortem eorum*, Psalm. 73. 3.

בְּמוֹתוֹ *in morte ejus*, Psalm. 49. 18.

298 זִכְרֶךָ *Memoria tui.* A זָכַר *recordatus est*, Nomen masc. זֵכֶר *memoria*, tam privata, (quæ est recordatio) quàm publica (quæ est monumentum, historia.) לְזֵכֶר *in memoriam*. Cum Affix. mutat (..) penult. in (:) R. 116. & (..) ult. in (:) R. 122. ac ex priori (:) fit *chir*. R. 6. facítque זִכְרְךָ *memoria tui*, וְזִכְרְךָ *& memoria tui*, זִכְרָם *memoria eorum*.

299 בִּשְׁאוֹל *In sepulcro* LXX. ἐν τῷ ᾅδῃ *in inferno*. A שָׁאַל *petiit, capiit*. Nom. gen. com. sed sæpiùs fœmin. שְׁאוֹל *sepulcrum*; locus ubi mortui sepeliuntur: sic dictus ab insatiabilitate, q. semper efflagitaturus, prioribus cadaveribus consumptis. Metaphoricè dicitur *infernus*, quòd semper aliquid inferri cupiat. *Angustiæ* שְׁאוֹל *inferni invenerunt me*, Psal. 116. 3. i. e. horribilis animi consternatio, ducens ad sepulcrum. Cum Præfixis מִשְּׁאוֹל *ex inferno inferiori*, Psalm. 86. 13. i. e. infimo, לִשְׁאוֹל *in sepulcro*, Psal. 16. 10. It. *ad infernum*, Psalm. 84. 4. בִּשְׁאוֹל *in inferno*, (in quibus ל & ב habent *chir*. ob sequens (:) Cum ה Locali, R. 102. n. 2. *Revertentur impii* לִשְׁאוֹלָה *ad infernum usque*, Psal. 9. 18.

300 יוֹדֶה־לָּךְ *Confitebitur tibi*. A יָדָה *jecit, projecit*, in Hiph. הוֹדָה *vocem projecit*, i. e. *liberè fassus, confessus est, laudavit, celebravit*. Futur. Hiph. quod est duplicis anomaliæ, nam (י) mutatur in (ו) R. 57. & ה quiescit in (..) R. 65. facítque אוֹדֶה *celebrabo, confitebor*, וְאוֹדֶה *& celebrabo*, יוֹדֶה *celebrabit*, נוֹדֶה *celebrabimus*. (cætera, quæ hîc desunt, vide infrà Num. 875.) Est verò hîc in יוֹדֶה־לָּךְ post Maccaph dagesh, dictum *Dahik*, quod has duas dictiones arctiori nexu in unam coarctat R. 134. n. 1.

Vers. 7.

301 יָגַעְתִּי *Laboravi*. A

יָגַע *laboravit, defatigatus fuit,* prima perſ. Præt. Kal, יָגַעְתִּי *defatigatus ſum,* Pſal. 69. 4.

302 בְּאַנְחָתִי *In gemitu meo.* Ab אָנַח *gemuit, ingemuit, præ dolore ſuſpiravit,* Nom. fœmin. אֲנָחָה *gemitus, ſuſpirium,* cujus Synonyma ſunt דְּאָבָה & יָגוֹן, ſed דְּאָבָה notat *dolorem de præterito,* יָגוֹן *mœſtitiam de futuro,* אֲנָחָה *ſuſpirium de præſenti,* Cum Præfixo, בַּאֲנָחָה *in ipſo gemitu,* Pſal. 31. 11. excluſo ה Emphatico. In Affixione mutat ה in ת, & (ָ) penult. in (:) R. 114. Sícque (ֲ) tranſit in (ַ) ſimplex R. 15. fitque *A voce* אַנְחָתִי *gemitûs mei,* Pſal. 102. 6. וְאַנְחָתִי *& gemitus meus,* בְּאַנְחָתִי *in gemitu meo.*

303 אַשְׂחֶה *Natare faciam,* Hebraiſmus pro *madefaciam, irrigabo.* A שָׂחָה *navit, natavit,* Futur. Hiph. אַשְׂחֶה, quod hoc loco tantùm legitur in tota S. S. ubi ה quieſcit in (ֶ) R. 65.

304 מִטָּתִי *Lectum meam.* A נָטָה *extendit, inclinavit.* Nom. fœmin. Heemanthic. מִטָּה *lectus, reclinatorium,* quòd homo dormiens ſe ſuper illud extendat: (éſtque pro מִנְטָה R. 161. n. 4.) Cum Affixo, mutato ה in ת, fit מִטָּתִי R. 104.

305 בְּדִמְעָתִי *In lacryma mea.* A דָּמַע *lacrymatus eſt,* Nom. fœm. דִּמְעָה *lacryma. Paviſti eos* לֶחֶם דִּמְעָה *pane lacrymæ,* Pſalm. 80. 6. Targ. לְחֶם טְמִישׁ בִּדְמָעוּתָא *pane tincto lacryma,* בְּדִמְעָה *in lacryma.* Cum Affix. mutato ה in ת fit דִּמְעָתִי *lacryma mea,* בְּדִמְעָתִי *in lacryma mea.* In plurali facit דְּמָעוֹת *ad formam* צְדָקוֹת R. 32. unde בִּדְמָעוֹת *cum lacrymis,* Pſalm. 80. 6.

306 עַרְשִׂי *Spondam meam.* עֶרֶשׂ *lectus ex ligno, ſponda, grabbatum,* cujus etymon ignoratur, quater tantùm in S. S. legitur. Cum Affixo, mutat utrumque (ֶ) in (:) R. 122.

122. & prius (:) in (-) R. 6. facítque עָרְשִׂי.

307 אֲמַסֶּה *Liquefaciam.* Targ. אֲטַמֵּשׁ *lavabo* A מָסָה *liquefecit, dissolvit.* Futur. Hiph. quod in Psalm. flectitur sic: אַמְסֶה *dissolvam,* ubi ה quiescit in (··) R. 65. יַמְסֶה. Cum Affixo excluso ה. R. 103. facit וַיַּמְסֵם *& dissolvet eos,* Psal. 147. 18.

Vers. 8.

308 עָשְׁשָׁה מִכַּעַס *Corrosus est præ ira oculus meus.* Targ. חֲשֵׁיכַת *obscuratus est,* Facies mea similis est vesti, à tineis arrosæ, præ angore. A עָשֵׁשׁ *tineas genuit* propriè, *depastus, corrosus fuit à tinea;* Præt. Kal; quod ter legitur in S. S. ídque in Psalm. tantùm עָשְׁשָׁה *depastus est oculus meus,* h. l. & Psalm. 31. 10. עָשְׁשָׁה *consumptus est oculus meus.* Targ. בְלָאַת *inveteratus est,* Ibid. vers. 11. *Ossa mea* עָשֵׁשׁוּ *consumpta sunt,* contabuerunt. Cum (··) loco (:) ob pausam, R. 132.

מִכַּעַס *ab indignatione.* A כָּעַס *indignatus fuit.* Nom. masc. כַּעַס quod sumitur nunc activè, *Irritatio, Provocatio,* nunc passivè, *Indignatio, Ira.* Cum Præfixis, מִכַּעַס *præ indignatione,* בְּכַעַס *in indignatione,* וָכַעַס *& indignatio,* ubi ו cum (ָ) ante vocem dissyllabam penacutam. R. 78. Cum Affixo, *Et irritam redde* כַּעַסְךָ *iram tuam,* Psal. 85. 5.

309 עָתְקָה בְּכָל־צוֹרְרָי *Crassus evasit in omnes adversarios meos,* vel, *consenuit.* Targ. אִתְבְּלִיאַת *inveteratus est.* A עָתַק *durus, crassus, densus, robustus fuit;* It. *vetus, antiquus fuit.* quæ enim robusta sunt, durant, ætatem ferunt. Præt. Kal, quod in Psalm. legitur h. l. tantùm.

צוֹרְרָי *Oppressores meos.* A צָרַר *ligavit, vinxit,* metaph. *tribulavit,* q. angustum reddidit, coarctavit. Benoni Kal, quod supplet vicem Nominis, צוֹרֵר *arctans,* i. e. hostis, oppressor, tribulator. Cum Affix. *Et eripui* צוֹרְרִי *opprimentem me,* Psal. 7. 5. In plural. צוֹרְרִים In Regimine. *Omnes*

צֹרְרָי *oppressores animæ meæ*, Psalm. 143. 12. Cum Affix. צֹרְרַי, in pausa צֹרְרָי *hostes mei*, צֹרְרֶיךָ & צוֹרְרֶיךָ *hostes tui*, צוֹרְרָיו *hostes ejus.*

Vers. 9.

סוּרוּ *Recedite*, Vide infrà Num. 1347.

בִּכְיִי *fletûs mei.* Vide infrà Num. 1212.

Vers. 10.

תְּחִנָּתִי *orationem meam.* Vide infrà Num. 1869.

יִקָּח *accipiet.* Vide infrà Num. 1777.

Vers. 11.

יֵבֹשׁוּ *Erubescent.* Vide infrà Num. 1113.

וְיִבָּהֲלוּ *& confundentur.* Vide suprà Num. 290.

יָשֻׁבוּ *revertentur.* Vide infrà Num. 1041.

רָגַע *momento.* LXX. σφόδρα διὰ τάχους *valde, velociter.* Vide infrà Num. 1210.

Psalmus 7. ז

Inscriptio hujus Psalmi est: שִׁגָּיוֹן לְדָוִד *Ode erratica Davidis*, i. e. varia, omnibus rationibus musicæ decantabatur simul. LXX. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ *Psalmus Davidi*, Targum, תַּרְגְּמָא דְתוֹרִיתָא לְדָוִד *Interpretatio Legis Davidis.* A שָׁגָה *erravit, ignoravit, per ignorantiam peccavit*, fit שִׁגָּיוֹן quid propriè significet, incertum. Legitur in tota S. S. h. l. tantùm, & Hab. 3. 1. in plurali. Aliis est *species carminis*, aliis *Cantio erratica*, ut jam dictum, Marino *Error Davidis, quem cecinit*, &c. quasi in hoc Psalmo contineretur curarum Davidis summa, ob quarum intentam cogitationem fatuus penè creditus est. Nec hæc interpretatio displicet, idem enim etiam Chaldæum sensisse, puto. Habakuk usus est in plur. fœmin. *Oratio Habakuk Prophetæ super* שִׁגְיֹנוֹת *erroribus*, h. e. super quibusdam curis maximis, de quibus agitur in tota illa oratione.

שָׁר *cecinit.* Vide infrà Num. 2168.

310 דְּבְרֵי (super) *verba*, vel, *ad factum*. Nomen masc. דָּבָר *verbum*, *sermo*, *rei gestæ narratio*, *res ipsa*, *factum*, *negotium*, *causa*, לְדָבָר *ad verbum*. In Regim. mutat prius (ָ) in (ְ) R. 114. & posterius in (ַ) R. 115. facitque עַל־דְּבַר *super rem gloriæ nominis tui*. Psal. 97. 9. Targ. מְטוּל *propter gloriam*- בִּדְבַר *in Verbo Iehovæ*, Psal. 33. 6. Cum Affix. & numero plur. corripit (ָ) prius in (ְ) fitque דְּבָרְךָ *verbum tuum*, כִּדְבָרֶךָ *secundùm verbum tuum*, בִּדְבָרְךָ *in verbo tuo*, לִדְבָרְךָ *verbo tuo*. וּמִדְּבָרֶיךָ *& à verbo tuo*, Psal. 119. 161. cum (ו) redundāte, לִדְבָרוֹ *verbo ejus*, וְלִדְבָרוֹ *& in verbo ejus*. In plur. דְּבָרִים *verba*. In Regim. mutato (ָ) in (ְ) R. 114. ex priori (ְ) fit chir. R. 6. facitque דִּבְרֵי *verba cantici*, Psal. 18. 1. וְדִבְרֵי *& verba odii*, Psalm. 109. 3. Cum Affix. דְּבָרַי *verba mea*, דְּבָרֶיךָ *tua*. דְּבָרָיו *ejus*, בִּדְבָרָיו *verbis ejus*.

311 כּוּשׁ Nomen proprium viri, Gen. 10. 6. qui Arabibus Æthiopibúsque nomen dedit: unde Æthiopia *Chusch* dicta, 2. Reg. 19. 9. Hic autem hoc scomate perstringitur Saul, filius קִישׁ, cuj⁹ cor nunquam mutatum fuit ab odio Davidis, perinde ac Æthiops pellem mutare nequit.

312 בֶּן־יְמִינִי *filii Iemini*. Targ. עַל־תְּבִירָא דְשָׁאוּל בַּר קִישׁ דְּמִשִּׁבְטָא דְבִנְיָמִין *Super interitu Saulis filii Kis, qui erat de tribu Binjamin.* יְמִינִי nomen gentile patronymicum ex Benjamin. q. *Iemineus*.

Vers. 2.

313 בְּךָ חָסִיתִי *in te speravi*. Targ. *In verbo tuo speravi*. A חָסָה suprà Num. 120. Præt. Kal, quod cum ו Conversivo R. 79. facit וְחָסָה *& sperabit*, Psal. 64. 11. In prima pers. mutato ה in (י) R. 66. חָסִיתִי *confisus sum*, Psal. 11. 1. pro חָסָהְתִּי. In plur. abjecto ה, R. 66. חָסוּ *sperârunt*, Psalm. 37. 40. pro חָסָהוּ.

314 רֹדְפַי *persequentibus me.* A רָדַף *secutus, prosecutus, persecutus est*, de quacunque sectatione dicitur, sive in bonum, sive in malum. Benoni Kal, רוֹדֵף. Cum Affix. mutato (‥) in (:) R. 117. fit רֹדְפָם *persequens eos*, Psal. 35. 6. Et sic in plur. רוֹדְפִים In Regim. רֹדְפֵי *persecutores sceleris*, Psalm. 119. 150. Cum Affix. רֹדְפַי *persequentes me.* מֵרֹדְפַי *à persequentibus me*, Psal. 142. 7. (ubi מ cum (..) ob indageshabilem, R. 74.) וּמֵרֹדְפַי *& à persequentibus me*, בְּרֹדְפַי *in persequentes me.*

315 וְהַצִּילֵנִי *& eripe me*, A נָצַל in Hiph. compensato נ per dagesh, R. 69. הִצִּיל *rapuit, liberavit, eripuit*, dicitur de ereptione, quæ fit servandi causâ, rariùs de simplici ablatione. Imperativ. Hiph. qui flectitur in Psalm. sic: הַצִּילָה *eripe*, Psal. 22. 21. cum ה parag. Cum Affix. הַצִּילֵנִי *libera me*, וְהַצִּילֵנִי *& libera me.* In plur. הַצִּילוּ *eripite*, Ps. 82. 4.

Vers. 3.

316 יִטְרֹף *rapiat*. Targ. יִתְבַּר *conterat.* A טָרַף *rapuit, carpsit, dentibus dilaceravit*, propriè dicitur de feris. Futur. Kal, quod in Psal. flectitur sic: אֶטְרֹף *rapiam*, Psalm. 50. 22. יִטְרֹף *rapiet.*

317 כְּאַרְיֵה *sicut leo.* Ab אָרָה *discerpsit*, Nom. masc. אַרְיֵה *leo grandior*, qui jam prædã carpit & discerpit. *Salva me ab ore* אַרְיֵה *leonis*, Psal. 21. 14. Cum כ similitudinis, כְּאַרְיֵה *sicut leo*, Psal. 10. 9.

318 פֹּרֵק *rumpens.* A פָּרַק *rupit, abrupit, laceravit, cutem à carne avulsit.* Benoni Kal.

319 מַצִּיל (& non) *liberans.* A נָצַל suprà Num. 315. Particip. Hiph. מַצִּיל *liberator, liberans*, Ps. 35. 10. pro מַנְצִיל compensato נ per dagesh, R. 69.

Vers. 4.

320 עָשִׂיתִי *feci.* A עָשָׂה *fecit*

fecit, Præt. Kal, quod in Psal. flectitur sic: עָשָׂה *fecit*, quiescente ה in (ָ) *R*. 65. עָשִׂיתָ *fecisti*. Psal. 9. 5. mutato ה in (י) quiescens, R. 66. עָשִׂיתָה *fecisti hoc*, Psal. 109. 27. ubi (ob Affix. ָה) (ָ) sub ת, ne duæ vocales concurrant, ejicitur, R. 97. & (ָ) sub ע mutatur in (ֲ) R. 114. עָשִׂיתִי *feci*, Psalm. 51. 6.

321 זֹאת *hoc*. Pronom. Demonstrativ. fœmin. gen. זֹאת *hæc*, *ista*, supplet vicem Neutrius, quo Hebræi carent, *hoc*, *istud*. Cum Præfix. הַזֹּאת *istius*, *inquam*, Psalm. 18. 1. בְּזֹאת *in hoc*, Psal. 27. 3.

322 יֵשׁ־ *est*, Ab inusitato יָשָׁה, Verbum irregulare, omnis generis & personæ. *Est*, *Sunt*. Ad Maccaph scribitur cum (ֶ) R. 134. יֶשׁ *sunt*, Psal. 58. 12. Cum Præfix. וְיֵשׁ *& est*, Psal. 73. 11. Cum ה Interrogativo, R. 77. הֲיֵשׁ *an est?* Psalm. 14. 2.

323 עָוֶל *iniquitas*, Targ. טְלוּמָא *injuria*. A עָוַל *iniquus fuit*, Nom. masc. sine plur. עָוֶל *iniquitas*, *perversitas*, omne malum contra jus, Psal. 53. 2. Et in forma fœmin. עוֹלָה. *In facientes* עוֹלָה *iniquitatem*, Psalm. 37. 1. *A viro doli* וְעַוְלָה *& iniquitatis*, Psal. 43. 1. i. e. doloso & iniquo. Et ad majorem auxesin, cum utroque signo fœminino ה & ת R. 27, עוֹלָתָה *omnimoda iniquitas*. *Et non in Iehova* עוֹלָתָה בּוֹ *ulla prorsus iniquitas in eo*, Psal. 92. 16. *Ne immittant* בְּעַוְלָתָה *in summam iniquitatem manus suas*, Psalmo 125. 3.

324 בְּכַפָּי *in volis meis*. A כָּפַף *incurvavit*, Nomen fœm. כַּף *concavitas*, *curvitas cujuslibet rei*, *vola* manûs vel pedis. In pausa כָּף *volâ*, Psal. 98. 8. Cum Præfix. מִכַּף *è vola*. In affixione, & Duali numero assumit dagesh, ad compensandum defectum literæ absentis, R. 125. facítque בְּכַפִּי *in vola mea*, כַּפֶּכָה *manum tuam*, Psal. 139. 5. cum ה paragog. כַּפּוֹ *volam suam*. Psal. 129. 7. In Duali, *Innocens*

 כַּפַּיִם

כַּפַּיִם *volis*, Psalm. 24. 4. Cum Affix. *Et elevabo* כַּפַּי *manus meas*, Psalm. 119. 48. In pausa, *Lavabo in innocentia* כַּפָּי *manus meas*, Psalm. 26. 26. בְּכַפָּי *in volis meis*, כַּפֵּינוּ *volæ nostræ*, כַּפֶּיךָ *volarum tuarum*, Psalm. 128. 2. *Et in prudentiis* כַּפָּיו *manuum suarum, ducet eos*, Psalm. 78. 72. allusio ad pastores, qui gubernát gregem baculo manûs suæ.

Vers. 5.

325 גָּמַלְתִּי *retribui*. A גָּמַל *rependit, retribuit, bonum vel malum retulit*. Præt. Kal. quod in Psalm. flectitur sic: גָּמַל *Retribuit super me*. Psal. 13. 6. *Retribuit super te*, Psalm. 116. 7. Targ. גְּמַל טוֹבָה *retribuit bonum* LXX. εὐηργέτησε, *benefecit* שֶׁגָּמַלְתְּ *quæ retribuisti*, fœm. Psalm. 137. 8. cum ש Relativo. R. 75. גָּמַלְתִּי *malum intuli*.

326 שׁוֹלְמִי *pacifico meo*, i. e. pacem colenti mecum. Targ. לְבַעַל שְׁלָמִי *autori pacis meæ*, A שָׁלַם *pacificus fuit, pacem habuit*, vel *coluit*, Ben. Kal, quod legitur h. l. tantùm cum Affixo.

327 וָאֲחַלְּצָה *sed liberavi*, vel, *& spoliavi* affligentem me. Targ. וּרְחֶקֶת מְעִיקַי *& afflixi eos, qui me angebant*. A חָלַץ suprà Num. 296. Fut. Pihel, quod in Psalm. flectitur sic: אֲחַלֵּץ cum ה parag. mutato (..) in (:) R. 117. וָאֲחַלְּצָה (ubi ו Conversiv. cum (-) ante א R. 79.) Et sic cum Affixis, וָאֲחַלֶּצְךָ *& liberavi te*, Psalm. 81. 8. אֲחַלֶּצְךָ *liberabo te*. Psalm. 50. 15. (ubi prius (:) in medio transit in (..) R. 6. אֲחַלְּצֵהוּ *liberabo eum*, Psal. 91. 15. יְחַלְּצֵנִי *liberabit me*, Ps. 18. 20. וַיְחַלְּצֵם *& liberavit eos*, Ps. 34. 8. ubi ex (י) dagesh tollitur, R. 20. quod ו Conversiv. imprimere debuit. R. 79.

326 רֵיקָם *gratis*. A רִיק suprà Num. 54. fit רֵיקָם *gratis, frustrà, sine causa, immeritò* Psal. 25. 3. ubi ם Heemanth. format adverbium, R. 23.

Vers. 6.

Vers. 6.

329 יִרְדֹּף *Persequetur, & alios ad persequendum incitabit*, Futur. compositum ex Kal & Pihel, à רָדַף suprà Num. 314. In Kal formatur sic: אֶרְדּוֹף *persequar*, Psal. 18.38. תִּרְדְּפֵם *persequeris eos*, Psalm. 83.16. (ubi ob Aff. ֹ transit in (:) R. 117.) וַיִּרְדֹּף *& persequutus est*. Psalm. 109.16. (cum ו conversiv. Futuri, R. 89.) In plur. יִרְדְּפוּנִי *prosequentur me*, Psal. 13.6. In tertia sing. persona Kal, יִרְדֹּף *persequetur*; in tertia singul. Pihel, יְרַדֵּף *ad persequendum instigavit*: ex utroque conflatum יִרַדֹּף LXX. καταδιώξαι ἄρα *persequatur meritò*.

330 וְיַשֵּׂג *& assequetur*. A נָשַׂג in Hiph. commutato נ in dagesh, R. 69. הִשִּׂיג *attigit, apprehendit, assecutus est*, Futur. Hiph. quod cum Affixis, gestat (ִי) sine eis (ֵ) וְאַשִּׂיגֵם *& assequar eos*, Psal. 18.38. יַשִּׂיגֵם *assequetur eos*. Psalm. 69.25. וְיַשֵּׂג *& apprehendet*.

331 וְיִרְמֹס *& conculcabit*. Targ. וְיִכְבּוֹשׁ *& subiget*. A רָמַס *calcavit, conculcavit*, Fut. Kal. quod in Psalm. flectitur sic: תִּרְמֹס *calcabis*, Ps. 91.31. וְיִרְמֹס *& calcabit*.

332 לָאָרֶץ *in ipsam terram*, אֶרֶץ *terra*, centrum cœli, suprà Num. 57. Et quia terra est humili loco sita, ideò locus infimus vocatur terra. Psalm. 138.15. *In inferioribus* אָרֶץ *terræ*, i. e. in utero, loco infimo. Cum Præfixo, *Cœli* וָאָרֶץ *& terræ*, Psal. 69.35. ubi gestat (ָ) ante accentū Athnach. R. 78. כָּאָרֶץ *sicut terra*, בְּאֶרֶץ *in terra*. Cum ה Emphat. הָאָרֶץ *ipsa terra*, & excluso ה Emphatico à literis כלב R. 81. לָאָרֶץ *ipsius terræ*, Psal. 12.7. בָּאָרֶץ *in ipsa terra*, וּבָאָרֶץ *& in ipsa terra*.

333 חַיַּי *vitam meam*. Kimchi genuinam ejus radicem ait esse חָיַי (idem quod חָיָה) *vixit*, quod unicum saltem

tem verbum apud Hebræos habet tertiam literam radical. (י) Nom. masc. per Syncopen חַי *vivens, vivum*, Psal. 18. 47. חַי יְהוָה *vivens est Iehova*: & in pausa cum (ָ) לְאֵל חָי *ad Deum viventem*, Psalm. 42. 3. In plur. ad compensandum defectum secundæ radical. assumit dagesh, R. 125. חַיִּים *viventes, vivi*, Psalm. 38. 20. *Et inimici mei*, חַיִּים *viventes*, Psalm. 124. 3. *Tunc* חַיִּים *vivos deglutivissent nos.* Cum ה Emphat. *In luce* הַחַיִּים *ipsorum viventium*, Psalm. 56. 14. Aliâs substantivè חַיִּים *vita*, plures complectens annos aut gradus; éstque plurale tantùm, Psalm. 16 11. *Semitam* חַיִּים *vitæ*. Cum Præfixo מֵחַיִּים *præ vita*, Psalm. 63. 4. בַּחַיִּים *in hac vita*, Psal. 17. 14. excluso ה Emphat. Cum Affix. *Omnibus diebus* חַיַּי *vitæ meæ*, Psalm. 23. 6. וְחַיַּי *& vitæ meæ*, בְּחַיָּי *in vita mea. Omnibus diebus* חַיֶּיךָ *vitæ tuæ*, Psal. 128. 5. *Qui redimit è fovea* חַיָּיְכִי *vitam tuam*, Psal. 103. 4. ubi Affix. fœmin. Syro-Chald. כִּי pro Hebr. ךְ R. 146. & (ָ) ob pausam, בְּחַיָּיו *in vita ejus*, Psal. 49. 14.

334 לֶעָפָר *in ipso pulvere.* Nom. masc. cum plur. fœmin. עָפָר *pulvis*; terra humore destituta & arida, ac in minutissimas partes dissoluta, quæ Lat. dicitur *pulvis*, à pellendo, quòd ventorum impetu pellatur. *Omnes descendentes* עָפָר *in pulverem*, Psal. 22. 30. calamitosam vitæ conditionem significat. *An celebrabit te* עָפָר *pulvis?* Psalm. 30. 10. i. e. homo in pulverem redactus. *Et inimici ejus* עָפָר *pulverem lingent*, Psal. 72. 9. notatur summa demissio, adeò demittēt capita sua in terram, ut videātur pulverem lingere. Cum Præfix. *Erigens* מֵעָפָר *ex pulvere tenuem*, Ps. 113. i. e. ex infima & vilissima sorte ac conditione, sicut pulvis vilissima terræ pars, כְּעָפָר *sicut pulverem à facie venti*, Ps. 18. 43. Cum ה Emphat. facit הֶעָפָר cum (ֶ) ante guttural. Kametsatã, R. 76. unde excluso ה Emphat. R. 81. *Et pluit super eos*, כֶּעָפָר *sicut ipsum pulverẽ, carnem*, Ps. 78. 27. i. e. iñumerabilem,

lem, sicut pulvis numero caret. *Incurvata est*, לֶעָפָר *ad pulverem ipsum anima nostra*, Ps. 44. 27. notat ærumnosam demissionem & fractum animum. In Regim. converso priori (ָ) in (ֲ) R. 114. posteriori (ָ) in (ַ) R. 115. fit וְלַעֲפַר *& in pulvere mortis collocabis me*, Psalm. 22. 16. Cum Affix. mutato priori (ָ) in (ֲ) facit עֲפָרָהּ *pulverem ejus*, Psal. 102. 15. עֲפָרָם *pulverem eorum*, Ps. 104. 29.

335 יַשְׁכֵּן *habitare faciet*. A שָׁכַן *habitavit, mansit*, in Hiph. הִשְׁכִּין *habitare, manere fecit, collocavit*. Fut. Hiph. quod in Psalm. flectitur in tertia pers. singul. tantùm, יַשְׁכֵּן *faciet ut habitem*, וַיַּשְׁכֵּן *& habitare fecit*, Psalm. 78. 55. cum ו Conversiv. Futuri R. 79.

Vers. 7.

336 הִנָּשֵׂא *Elevare*, i.e. *eleva te*. A נָשָׂא *tulit, elevavit*, Imperativ. Niph. qui habet significationem reciprocam הִנָּשֵׂא *extolle te*, Ps. 92. 2. In plur. וְהִנָּשְׂאוּ *& attollite vos*, Psal. 24. 7.

337 בְּעַבְרוֹת *in furoribus*. A עָבַר *transiit*. Nomen fœm. עֶבְרָה *ira in alium hominem q. transiens, furor, ignis more pervadens*. Cum Affix. mutato ה in ת R. 104. עֶבְרָתְךָ (sic) *furor tuus*, Psal. 90. 11. בְּעֶבְרָתֶךָ *in excandescentia tua*, Psal. 90. 9. In plur., ad formam צְדָקוֹת fit עֲבָרוֹת R. 32. In Regim. correpto (ָ) in (:) R. 114. (ֲ) amittit suum (:) R. 115. fitque בְּעַבְרוֹת. LXX ἐν τοῖς πέρασι *in finibus inimicorum tuorum*. Ex significatione עֲבָרִים *termini, latera, fines*.

338 וְעוּרָה *& evigila ad* (quod) *mandâsti*. Targum. וְסַרְהֵב לִי דִינָא *& accelera mihi judicium*. A עוּר *evigilare, expergisci*, & transitivè *excitare*. Imperativ. Kal, עוּרָה *evigila*, Psal. 44. 24. ut suprà קוּמָה Num. 158.

339 צִוִּיתָ *præcepisti*. A צָוָה, in Pih. צִוָּה *jussit, mandavit*,

vit, præcepit. In tertia perſ. maſc. Præteriti, ה quieſcit in (ָ) R. 65. הוּא צִוָּה *ipſe mandavit*, Pſal. 33. 9. In ſecunda ה mutatur in (י) quieſc. R. 66. צִוִּיתָ *mandaſti*, & cum ה paragog. צִוִּיתָה Pſalm. 119. 4. pro צִוֵּהתָ.

Verſ. 8.

340 תְּסוֹבְבֶךָ *Circumdabit te.* A סָבַב *circumivit, circumdedit*, in Pihel, mutato dagesh in (ו) R. 45. סוֹבֵב *circumvertit, circumdedit.* Fut. Pihel, quod in Pſalmis flectitur ſic: וַאֲסוֹבְבָה *& circumdabo*, Pſal. 26. 6. mutato (··) in (:) R. 117. ob ה paragogic. Et ſic cum Affix. תְּסוֹבְבֵנִי *circumdabis me*, Pſal. 32. 7. יְסוֹבְבֶנּוּ *circumdabit eum*, Pſ. 32. 10. תְּסוֹבְבֶךָ *circumibit te*, pro תְּסוֹבְבֶנְךָ ubi in Affixo ךָ eſt dagesh propter excluſũ נ Epentheticum R. 110. וִיסוֹבְבוּ *& circumibunt*, Pſal. 59. 6. ubi (:) ſub (ו) tollitur ob præcedens (·) R. 8. יְסוֹבְבֻהָ *circumdabunt eam*, Pſal. 55. 11. cum ( ) loco ו R. 107.

341 לַמָּרוֹם *In altum* Targ. לְבֵית שְׁכִינְתָךְ *in domum Majeſtatis tuæ.* A רוּם *altum, ſublime, excelſum eſſe*, Nomen Maſc. Heemanthic. מָרוֹם *excelſum, altum, ſublime, altitudo*, & adjectivè, *excelſus, ſublimis.* Pſal. 10. 5. מָרוֹם *altitudo ſunt judicia tua.* Pſal. 56. 3. *Inferunt mihi bellum*, מָרוֹם *ô Excelſe.* Targ. אֱלָהָא דִּי כֻּרְסְאֵהּ בִּמְרוֹמָא *ô Deus, cujus thronus eſt in excelſo.* L X X. ἀπὸ ὕψους *ab altitudine* (fortè legerunt מֵרוֹם *ab altitudine*) Pſ. 71. 19. *Juſtitia tua*, עַד־מָרוֹם *uſque ad excelſum.* Targ. שְׁמֵי מְרוֹמָא *cælos altitudinis.* Cum Præfix. *Mittet* מִמָּרוֹם *ex alto*, Pſ. 18. 17. i.e. ex cœlo. *Aſcendiſti* לַמָּרוֹם *in ipſam altitudinem*; Pſal. 68. 19. excluſo ה Emph. *Potens* בַּמָּרוֹם *in ipſo excelſo Iehova*, Pſal. 93. 4. i.e. in ipſis cœlis. In Regimine, & plurali num. mutato (ָ) in (:) R. 114. fit מִמְּרוֹם *ex altitudine ſanctitatis ſuæ*, Pſal. 102. In plur. *Laudate eum*, בַּמְּרוֹמִים *in ipſis*

ipsis excelsis, Psal. 148. 1. excluso ה Emphat.

Vers. 9.

342 יָדִין (Jehova) *causam aget* populorum. Targum: *Verbum Domini judicabit populos.* A דִּין *judicavit, jus dixit, in judicio contendit, litigavit.* Futur. Hiph. excluso י, R. 58. sitque in secunda persona תָּדִין, unde cum Affixo, mutato (ָ) in (:) R. 114. תְּדִינֵנִי *causam ages meam*, Psalm. 54. 3. In tertia pers. יָדִין *jus dicet*, Psalm. 9. 9. *judicium exercebit*, Psal. 110. 6.

343 שָׁפְטֵנִי *judica me.* A שָׁפַט supra Num. 108. Imperativ. Kal, שְׁפוֹט *judica*, at cum ה parag, & Affix. י transit in (ָ) R. 98. sitque שָׁפְטָה *judica*, Psal. 82. 8. שָׁפְטֵנִי *judica me*, Psalm. 26. 1. In plur. שִׁפְטוּ *judicate*, Psal. 82. 3.

344 וּכְתֻמִּי *Et secundùm integritatem meam* super me, Targ. וּכְשַׁלְמוּתִי פְּרַע לִי & *secundùm perfectionem meam, persolve mihi.* LXX. κ̀ κατὰ τὴν ἀκακίαν μȣ, *& secundùm innocentiam meam.* A תָּמַם *integer, perfectus fuit*, Nom. Masc sine plur. תֹּם *perfectio, integritas vitæ, morum simplicitas*, Psal. 25. 21. תֹּם *integritas & rectitudo custodient me.* Cum Præfix. כְּתֹם *secundùm integritatem*, Psal. 78. 72. בְּתָם־ *in integritate*, Psal. 101. 2. mutato ֹ in (ָ) ob Maccaph. R. 134. Cum Affixis adsciscit dagesh, & mutat ֹ in (ֻ) R. 125. sitque בְּתֻמִּי *in integritate mea*, Psal. 26. 1. כְּתֻמִּי *juxta integritatem meam.*

Vers. 10.

345 יִגְמָר־ *Deficiat.* Targ. יִשְׁתֵּיצֵי *destruatur.* A גָּמַר quod in Psalmis legitur quinquies, & sumitur vel in bonum vel in malum. In bonum, *perfecit, absolvit, completum reddidit.* In malum, *defecit, destructus, consumptus, abolitus fuit*, Psal. 12. 2. *Salva, Iehova, quoniam* גָּמַר *defecit pius*, vel *complevit pius*, scil. bene agere, vel, pium *consumit* impius, Ps. 77. 9. גָּמַר *cessavit sermo*, Targ. שְׁלֵים *consumptus est*, Fut. Kal. quod legitur in tertia persona tan-

tantùm. *Iehova*, יִגְמֹר בַּעֲדִי *perficiet pro me*, Psalm. 138. 8. Targ. יִפְרַע לְהוֹן בִּישָׁא *rependet eis malum pro me*. Et ob Maccaph correpto *cholin* (ׂ) R. 134. fit– יִגְמָר.

346 נָא *Quæso*, נָא est temporis, ac precandi & obsecrandi, particula, *Nunc*; *Quæso*, *Obsecro*.

347 וּתְכוֹנֵן *Et stabilies*. A כּוּן, in Pihel, quiescente secundâ in ו, & geminatâ tertiâ, R.63. כּוֹנֵן *aptavit, firmavit, stabilivit, disposuit*, includit firmitatem & certitudinem. Fut. Pihel: In secunda pers. *In nervis tuis* תְּכוֹנֵן *aptabis contra faciem ipsorum*, Psal.21.13. scil. sagittas tuas. In tertia. Et *juxta flumina* יְכוֹנְנֶהָ *stabilivit eam*, Psalm. 24. 2. scil. terram. Et cum ו Conversivo Futuri וַיְכוֹנְנֶהָ *& aptavit ei*, Psal.7.13. scil. sagittas. וַיְכוֹנְנוּ *& stabiliverunt*, Psal. 107. 36. וַיְכוֹנְנוּנִי *& aptârunt me*, Psal. 119. 73. in quibus dagesh ex ו shevato excidit. R. 20, quod ו imprimere debuit, R.79.

348 וּבֹחֵן *Et probans*. A בָּחַן *probavit, exploravit, examinavit*, Benoni Kal, cum ו ante Labialem, R. 78.

349 וּכְלָיוֹת *Et renes*. A כָּלָה *desideravit*, Nom. plur, fœminin. absque singulari, כְּלָיוֹת *renes*, quòd sint sedes desiderii & libidinis: inde sumitur pro occultis cogitationibus & affectibus. *Probas corda*, וּכְלָיוֹת *& renes*, i. e. affectus. Recipit Affixum primæ personæ tantùm, ob quod correpto (ׂ) in (:) R 114, ex priori (:) fit *chir* facítq; כִּלְיוֹתַי, & in pausa כִּלְיוֹתָי *renes mei*, וְכִלְיוֹתַי *& renes mei*.

Vers. 11.

350 מָגִנִּי *Clypeus meus*. LXX. ἡ βοήθειά μου *adjutorium meum*, elegans Metaphora. מָגֵן *clypeus*, suprà Num. 139. In Affixione & flexione numeri assumit dagesh, & mutat (··) in *chir* R. 26. (ׂ) verò invariatum retinet, quoniam est sub מ Heemanthico defectivorum, R. 114. facítque מָגִנִּי *clypeus meus*, וּמָגִנִּי *& clypeus meus*, מָגִנֵּנוּ *clypeus noster*, וּמָגִנֵּנוּ *& clypeus noster*,

ומגנם

וּמָגִנָּם *& clypeus eorum.* In plur. מָגִנִּים, unde in Regim. מָגִנֵּי אֶרֶץ *scuta terræ*, Psal. 47. 10. i. e. principes & magistratus, qui subditos defendunt.

351 מוֹשִׁיעַ *salvantem.* A יָשַׁע, in Hiph. mutato (י) in ו R. 57. הוֹשִׁיעַ *salvavit, auxilium fecit*, vel ante mala, vel in ipsis malis, *liberavit*, Particip. Hiph. מוֹשִׁיעַ *salvans, servans*, i. e. salvator, servator, Psal. 17. 7. Cum Affixo, (excluso (-) furtivo R. 10.) *Obliti sunt Dei* מוֹשִׁיעָם *salvatoris eorum*, Psal. 106. 21.

352 יִשְׁרֵי־לֵב *rectos corde.* A יָשַׁר *rectus fuit*, Nom. adjectiv. יָשָׁר *rectus, æquus, justus*, & substantivè, *rectum*, Psalm. 11. 7. וְיָשָׁר *& rectus est Iehova*, Psalm. 25. 8. וְיָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ *& rectum judicia tua*, Psal. 119. 137. i. e unumquodque judiciorum tuorum, notatur distributio. R. 35. n. 3. In plural. mutato (ָ) in (:) R. 114. facit יְשָׁרִים. *Et dominabuntur in eos* יְשָׁרִים *recti*, Psalm. 49. 15. Cum Præfix. לַיְשָׁרִים *ad ipsos rectos*, Psalm. 33. 1. excluso ה Emphat. R. 18. simul & dagesh ex (י) shevato, R. 20. quod ה Emphat. ei imprimere debuit, R. 76. וְלַיְשָׁרִים *& rectis in cordibus eorum*, Psal. 125. 4. ubi (י) amittit suum (:) ob præcedens *chir* R. 8. In Regim. converso (ָ) in (:) R. 114. ex priori (:) fit *chir* R. 6. facitque יִשְׁרֵי. Cum Præfix. לְיִשְׁרֵי *in rectos corde*, Psal. 11. 2. וּלְיִשְׁרֵי *& rectis corde*, Psalm. 97. 11. In fœmin. genere, mutato itidem (ָ) in (:) fit יְשָׁרָה *recta*, בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה *per viam rectam*, Psal. 107. 7.

Vers. 12.

353 וְאֵל זֹעֵם *Et Deus indignans.* Targ. וּבִתְקָפָא רְגֵז *& in fortitudine irascitur*, (ab איל *fortitudo*,) A זָעַם *indignatus, detestatus fuit*, denotat iram summam, ejúsque ostensionem per minas & diras includit. Benoni Kal, זֹעֵם *irascens*, legitur h. l. tantùm.

Vers. 13.

Verſ. 13.

אם־לא ישוב *Si non reverſus fuerit.* LXX. ἐὰν μὴ ἐπιστραφῆτε. *niſi converſi fueritis.* Legerunt in ſecunda perſona plur.

354 חַרְבּוֹ *Gladium ſuum.* A חָרַב *exſiccatus, vaſtatus fuit.* Nom. fœm. חֶרֶב *gladius*, quòd exſiccet hominem ſanguine, vel, quòd mundū vaſtet, (ſicut & Latinis dicitur *à clade*) ſignificat autem omne inſtrumentum, quod ſcindit & findit, ſive ſit metallum, ſive lapis acutus. In pauſa, mutato priori (ֶ) in (ָ) R. 131. ſcribitur חָרֶב Pſal. 63. 11. Cum Præfixis, מֵחֶרֶב *à gladio*, וְחֶרֶב *& gladius*. Et cum literis בכלב excluſo ה Emphat. R. 51. כְּחֶרֶב *tanquam ipſum gladium*, Pſal. 64. לַחֶרֶב *ipſi gladio*, Pſalm, 78. 62. בַּחֶרֶב *ipſiſſimo gladio ceciderunt*, Pſal. 78. 64. Cum Affix. mutat utrumque (ֶ) in (:) R. 122. & prius (:) in (-) R. 6. facítque וְחַרְבִּי *& gladius meus*, חַרְבְּךָ *gladius tuus. Eripe animam meam ab impio* חַרְבֶּךָ *gladio tuo*, Pſal. 17. 13. vel, *gladii tui*, i. e. qui eſt gladius tuus. Targ. דְּאִתְחַיַּב קְטוֹל בְּסַיְפָךְ *qui dignus eſt, ut interficiatur gladio tuo.* צוּר חַרְבּוֹ *aciem gladii ſui*, Pſalm. 89. 44. חַרְבָּם *gladius eorum*, בְּחַרְבָּם *in gladio eorum.* In plur. fœmin. converſo poſteriori (ֶ) in (ָ) & priori in (ֲ) R. 122. fit חֲרָבוֹת *gladii.* Pſalm. 59. 8. חֲרָבוֹת *gladii in labiis ipſorum*, Targum. מִלַּיָּא דִשְׁנִינָן הֵיךְ סַיְפָא *verba acuta, ut gladius.*

355 וְלָטוֹשׁ *Acuet.* A לָטַשׁ *acuit, polivit*, dicitur de inſtrumentis ferreis, vel æneis, Fut. Kal, quod legitur hoc loco tantùm.

356 קַשְׁתּוֹ *Arcum ſuum* A Chaldaico קְשַׁת *jaculatus eſt.* Nom. Commun. gener. ſed fœmin. ſæpiùs קֶשֶׁת *arcus.* In pauſa ſcribitur קָשֶׁת Pſalm. 76. 4. Cum præfixo, כְּקֶשֶׁת *ſicut arcus.* Cum Affix. & plur. num. formatur eodem planè modo, ut חֶרֶב ſuprà Num. 354. קַשְׁתִּי *arcus meus*, בְּקַשְׁתִּי *in arcu meo*, קַשְׁתּוֹ

ar-

arcus ejus, קַשְׁתָּם *eorum*. In plur. קְשָׁתוֹת, hinc cum Affixo, mutato (ְ) in (ֹ) ex priori (ָ) fit (ַ) וְקַשְׁתוֹתָם *&* *arcus eorum*, Pſ. 37. 15.

357 דָּרַךְ *Tetendit*. דָּרַךְ *calcavit*, cùm dicitur de arcu aut ſagittis, *tetendit*, *extendit*, q. d. calcavit arcum, ut jaciat ſagittas. Præt. Kal. quod flectitur ſic: דָּרַךְ *tetendit*, דָּרְכוּ *tetenderunt*, Pſal. 46. 4. וַיִּדְרְכוּ *&* *tetenderunt*, Pſal. 34. 14.

Verſ. 14.

358 הֵכִין *Aptavit*. A כּוּן Pr. Hiph. (excluſo ו R. 58. הֵכִין *aptavit*, *firmavit*, *conſtituit*, &c. (ut ſuprà Num. 347. in Pihel.) In ſecunda perſona aſſumpto ו R. 62. *Tu* הֲכִינוֹתָ *aptâſti*, vel *ſtabiliviſti*, *luminare*, Pſal. 74. 16. In tertia plur. הֵכִינוּ *aptârunt*, Pſ. 57. 6.

359 כְּלֵי־מָוֶת *inſtrumenta mortis*. כְּלִי *inſtrumentum*, ſup. Num. 102. In plurali eſt anomalum כֵּלִים *inſtrumenta*, pro כְּלָיִים ſyncopato (י) & in Regimine, converſo (ֵ) in (ְ) R. 116. כְּלֵי.

360 חִצָּיו *Sagittas ſuas*. A חָצַץ *diſcidit*, *dimidiavit*, Nom. maſc. חֵץ *ſagitta* dividens, vel diſcindens, quod tangit. Cum Præfixo, מֵחֵץ *à ſagitta*. In Affixione & plurali num. aſſumit dagesh compenſativū, ac mutat (ֵ) in *chir*. R. 125. fitque חִצָּם *ſagitta eorum*. In plural. וְחִצִּים *&* *ſagittæ*, כְּחִצִּים *ſicut ſagittæ in manu fortis*, Pſal. 127. 4. quæ manu fortis emiſſæ feriunt & occidunt. In Regim. חִצֵּי *ſagittæ fortis*, Pſal. 120. 4. Cum Affix. חִצֶּיךָ *ſagittæ tuæ deſcenderunt in me*, Pſal. 38. 3. id eſt, morbi ſagittis acutis ſimiles. *Miſit* חִצָּיו *ſagittas ſuas*, Pſal. 18. 15. i. e. fulmina.

361 לְדֹלְקִים *In perſecutores faciet*, vel, *in ardentes efficiet*. Targ. *Sagittis ſuis* לְרָדְפֵי צַדִּיקַיָּא *in perſecutores juſtorum operabitur*, A דָּלַק *inſecutus*, *perſecutus eſt*, It. *accenſus fuit*, *exarſit*: metaphora ſumpta ab igne, qui res proximas quasq; urendo inſectatur. Benoni plur. Kal. quod legitur h. l. tantùm.

362 יִפְעָל *Efficiet*. A פָּעַל

fecit, egit, operatus est, quod in pausa scribitur פָּעַל, Psal.11.3. In plur. פָּעֲלוּ *operati sunt, fecerunt*, Psal.119.3. Fut. Kal, quod flectitur sic: יִפְעַל *faciet*, & in pausa, converso (-) in (ׇ) *in foveam*, (quam) יִפְעָל *efficiet*, Psal.7.16. In plur. תִּפְעָלוּן *facietis*, Ps.58.3. cum (ׇ) ob pausam.

Vers. 15.

363 הִנֵּה *Ecce*, הֵן, & cum ה parag. הִנֵּה *en, ecce*, particula demonstrandi, usurpatur de rebus præsentibus & futuris, וְהִנֵּה *& ecce*. Cum Affixo, הִנֶּךָּ *ecce te*, Psal.139.8.

364 יְחַבֶּל־ *Cum dolore pariet*. A חָבַל *ligavit, doluit, cum dolore enixa est, parturivit*, Fut. Pih. יְחַבֵּל ob Maccaph. (ֵ) transit in (ֶ) R. 134.

365 וְהָרָה *Et concipiet*. Ab הָרָה *concepit*. Præt. Kal. cum ו conversivo Præteriti, R.75.

366 עָמָל *Aerumnosum laborem*. A. עָמַל *laboravit, defatigatus fuit*, N. m. עָמָל *ærumnosus labor*, quo quis defatigatur, corpore vel animo, *defatigatio, miseria, molestia*. וְאָוֶן וְעָמָל *& iniquitas, & miseria, in medio ejus*, Ps.55.11. בְּעָמָל *in ipso labore*, Psal. 107. 12. excluso ה Emphatico. In Regim. converso priori (ׇ) (ֲ) R. 114. & posteriori in (-) R. 15. facit עֲמַל *perversitas labiorum eorum*, Psal. 140. 10. בַּעֲמַל *in miseria hominis ærumnosi non sunt*, Ps.73.5. וַעֲמַל *& ærumnosum laborem nationum possidebant*, Ps.105.44. id est, quod partum est ærumnoso labore. Cum Affix. וַעֲמָלִי *& molestia mea*, עֲמָלוֹ *labor ejus*.

367 שָׁקֶר *Mendacium*. A שָׁקַר *mentitus est*. No. radicale sex punctorum שֶׁקֶר *mendacium, falsitas, falsum*. In pausa converso priori (ֶ) in (ׇ) R. 131. scribitur שָׁקֶר. Usurpatur & adverbialiter *falsò, frustrà, sine causa*, Ps.35.19. *Ne lætentur de me* שֶׁקֶר *falsò*, (sine causa) Psal. 38. 20. *qui oderunt me* שֶׁקֶר *falsò*, Psal. 119.76. שֶׁקֶר *falsò*, sine causa, *persecuti sunt me*. In plur. mutato priori (ֶ) in (:) & posteriori in (ׇ) R. 122. fit שְׁקָרִים *mendacia*, Psal. 101, 7.

Vers.

Vers. 16.

368 בּוֹר *Foveam*, N. masc. radicale, בּוֹר *fossa, fovea*, tum ad recipiendas aquas pluviales, tum etiam ad struendas insidias, & ad sepelienda cadavera. *Ne descenderem* בּוֹר *in foveam*, Psal. 30.4. id est, ne sepelirer. *Comparatus sum cum descendentibus* בּוֹר *in foveam*, Ps. 28.1. i. e. iis, qui sepeliuntur. Cum Præfix. *Eduxit me* מִבּוֹר *è fovea tumultûs*, Ps. 40.3. i. e. miseriâ, quâ premebar. *Posuisti me* בְּבוֹר *in fovea inferiori*, Ps. 88.7. i. e. multitudine calamitatum.

369 כָּרָה *fodit*, i.e. struxit mihi insidias. Præt. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: כָּרָה *fodit, perfodit. Aures* כָּרִיתָ *perfodisti mihi*, Psal. 40.7. id est, aperuisti, (ubi tertia radical ה mutatur in (י) quiescens, R. 66.) כָּרוּ *foderunt*, Psal. 57.7. (ubi tertia radical. ה ante ו ejicitur, R. 66.)

370 וַיַּחְפְּרֵהוּ *& excavavit eam*, A חָפַר *fodit, cavavit, excavavit*; & mutuatâ significatione à חָרַף *erubuit, pudere, ignominiâ affectus fuit*, quasi se perfodit. Fut. Kal, quod flectitur in Psal. in tertia persona tantùm, וַיַּחְפְּרֵהוּ *& effodit eam*, est cum ו conversivo Futuri, R. 79. ex יַחְפּוֹר (ubi ob Affix. הוּ.. (וֹ) vertitur in (:) R. 119. & (-:) amittit suum (-) R. 15. In plur. וְיַחְפְּרוּ *& pudore afficientur*, Psalm. 35.4. pro יַחְפְּרוּ; Et sic: Ps. 32, 26. 40. 15. 70, 3. 83, 18. Et in pausa cum (ָ) יֶחְפָּרוּ *pudore suffundentur*, Ps. 34.6. pro יֶחְפְּרוּ.

371 בְּשַׁחַת *In foveam*. N. fœmin. sine plurali, שַׁחַת *fovea, corruptio. Cùm descendero* אֶל־שַׁחַת *ad foveam*, Ps. 30.10. Targ. בֵּית קְבוּרְתָא *domum sepulturæ*. In pausa mutato priori (-) in (ָ) R. 131. scribitur שָׁחַת, Psal. 94.13: *Non dabis sanctum tuum videre* שַׁחַת *foveam*, Psal. 16.10. vel *corruptionem*; ut LXX. Διαφθοράν, & Act. 3. 27. Cum Præfix. מִשַּׁחַת *è fovea. Non videbit* הַשָּׁחַת *ipsam corruptionem*, Psal. 49.10. בְּשַׁחַת *in fovea*.

Verſ. 17.

372 קרקדו *verticem ejus.* A קדד *verticem* · *inclinavit,* Nom. maſc. ſine plur. קדקד *vertex*, ſumma pars capitis, in qua capilli dividuntur, parte unâ ad dextram, alterâ ad ſiniſtram tendendo, Pſalm. 68. 22. קדקד שער *verticem capilli,* id eſt, pillorum, dividentem capillos ad dextram & ad ſiniſtram. Ob affix. mutato *chol.* in (:) R. 119. fit קדקדו.

373 חמסו *violentia ejus.* A חמס *rapuit,* violenter egit. Nom. maſc. חמס *vis, violentia, rapina.* In Regimine חמס *violentia manuum, veſtrarum,* Pſalm. 58. 3. (ut ſuprà Num. 366.) Cum affix. חמסו *violentia ejus.* In plur. מאיש חמסים *à viro violentiarum.* Pſal. 140. 2. i. e. violentiſſimo

374 ירד *deſcendet.* A ירד *deſcendit,* Fut. K. in quo (י) occultatur in (..) R. 55. & indifferenter deſinit in (··) vel (-) R. 109. facitque ותרד *& deſcendes,* Pſal. 144. 5. id eſt, deſcende. ירד deſcendet, (pro וירד) וירד *& deſcendit,* Pſalm. 18. 10. cum ו converſivo. In plur. ירדו *deſcendent,* Pſalm. 104. 8.

Verſ. 18.

375 ואזמרה *& pſallam.* A זמר *pſallit, cecinit,* ſuprà num. 122. Fut. Pihel, quod flectitur ſic: אזמרה *pſallam,* Pſal. 9. 3. (cum ה parag. mutato (··) in (:) ex אזמר) ואזמרה *& pſallam* (ubi ו loco (:) aſſumit punctum ſimplex compoſiti ſubſequentis, R. 15.) & in pauſa, revocato (··) R. 132. fit אזמרה *pſallam,* Pſalm. 18. 49. ואזמרה *& pſallam,* Pſal. 57. 8. Cum Affix. אזמרך *pſallam tibi,* Pſal. 57. 10. (ubi prius (:) in medio tranſit in (·) R. 6.) Et in pauſa אזמרך, ſic ואזמרך *& pſallam tibi,* Pſalm. 108. 4. יזמרך *cantabit tibi,* Pſ. 30. 13. ונזמרה *& pſallemus,* Pſal. 21. 14. יזמרו *pſallent,* ויזמרו *& pſallent,* Pſalm. 66. 4. (ubi (י) amittit (:) ob præcedens *chir.* R. 8.

376 עליון *excelſus.* A עלה *aſcendit, excelſus fuit,* Nom. maſc.

masc. Heemanthic. עֶלְיוֹן *excelsus. sublimis*, quod etiam est unum ex nominibus divinis. *Excelsus Deus*, qui est altus super omnia. *Psallam nomini tuo*, עֶלְיוֹן ô *Excelse*, Psal. 9. 3. *Habitans in latibulo* עֶלְיוֹן *Excelsi*, Psal. 91. 1. Et appellativè עֶלְיוֹן *excelsum posuisti habitaculum tuum*, Psal. 91. 9. *Tu Iehova* עֶלְיוֹן *excelsus*, Psalm. 97. 9. Cum Præfix. וְעֶלְיוֹן & *Excelsus dedit vocem suam*, Ps. 18. 14. *Et solve* לְעֶלְיוֹן *Excelso vota tua*, Ps. 50. 14. *Et est scientia* בְּעֶלְיוֹן *in excelso!* Psal. 73. 11.

Psalmus 8. ח

377 עַל־הַגִּתִּית *Super instrumento musico torculari.* A גַּת *torcular*, Nom. formæ fœm. גִּתִּית quod, quid sit, incertum. Ter tantùm legitur in tota S.S. Ps. 8, 1. 81, 1. 84, 1. LXX. ὑπὲρ τῶν ληνῶν *pro torcularibus*, i.e. quòd ad tempus torcularium, sive vindemiæ, Psalmi isti decantarentur. Targ. *Ad laudandum*, עַל־כִּנָּרָא דְאַיְתִי מִן גַּת *super cithara, quam attulit ex Gath*, quam sc. attulerit David ex Gath, cùm erat apud regem Achis.

Vers. 2.

378 אֲדֹנֵינוּ *Domine noster*. Targ. רִבּוֹנַנָא *Præceptor noster*. אָדוֹן *Dominus*, suprà Num. 72. in plurali אֲדֹנִים *Domini*, cùm Deo tribuitur, habet sensum singularem. Cum Affix. excluso ים. facit אֲדֹנֵינוּ *Dominus noster*, & semel cum ו, *magnus* אֲדֹנֵינוּ *Dominus noster*, Psal. 147. 7. וַאֲדֹנֵינוּ & *Dominus noster*, Psalm. 135. 5. *Quoniam ipse* אֲדֹנַיִךְ *Dominus tuus*, (cum Affix. fœmin.) Ps. 45. 12. *Ad manum* אֲדוֹנֵיהֶם *dominorum suorum*, Ps. 122. 2.

379 אַדִּיר *magnificum*, LXX. θαυμαστὸν *admirabile*. Ab אדר *robustus, fortis, admirabilis fuit*, Nom. adjectiv. אַדִּיר *magnificus, validus, robustus, grandis*, אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְהוָה *Magnificus in excelso Iehova*, Psal. 93. 4. (hinc Rabbinis nomen divinum *Addir*,) In plur. אַדִּירִים *potentes, Sublimes.* In Regim. *Ad sanctos, qui in terra*

terra ipsi sunt, ואדירי *& ad magnificos*, Psal.16.3. ubi status Regiminis positus est pro absoluto אדירים.

380 אשר תנה הודך *quòd ponere*, i.e. quòd posuisti. A נתן *dedit, posuit*. Imp. Kal, abjecto נ, R.68. תן, & cum ה par. mutato (¨) in (:) R. 117. תנה עון *pone iniquitatem super iniquitatem ipsorum*, Ps. 69.28. תנה עזך *da robur tuum*, Ps.86.16. Hinc Infinitiv. ad formam Imperativi, תנה *ponere*, pro Præterito, *posuisti*.

381 הודך *gloriam tuam*, id est, materiam laudis tuæ. Nomen radicale, הוד *gloria, majestas, dignitas, laus*. Cum Affix. הודך *gloria tua*, In pausa, *gloriæ*, הודך *majestatis tuæ*, Ps. 145.5.

Vers. 3.

382 עוללים *parvulorum*. A עלל *egit, fecit, machinatus est*, Nomen participiale Kal, עולל *parvulus, infans* qui jam aliquid molitur, incipit ludere, loqui, &c. In plur. עוללים. Cum Affix. *Et allidit* את־עולליך *parvulos tuos* (fœm.) Ps.137.9. quasi à sing. עולל. *Et relinquent residuum eorum* לעולליהם *parvulis eorum*, Ps. 17.14. cum (-:) sub non gutturali loco (:)

383 ויונקים *& lactentium*. A ינק *suxit*, Nomen participiale Kal, יונק *lactens parvulus*, lac sugens. In plurali יונקים *lactentes, sugentes*, qui, cùm nondum voces nutricum imitari sciant, ore tamen suo vocem illam *IAH*, *IAH*; quæ est una ex nominibus divinis, (potiùs *yâ*, *yâ*.) sponte suâ sonant, ac ingeminant, ut notavit Arias Montanus.

384 יסדת *firmiter fundâsti*. LXX. κατηρτίσω *perfecisti*. Præt. Pihel. à יסד *fundavit*, ubi dagesh significationem intendit, R.45.

385 עז *robur, imperium*, vel, *laudem*, quòd robur sit materia laudis. A עזז *fortis, potens, robustus fuit*, Nom. masc. sine plur. עז *potentia, robur, fortitudo*, ex usu Arabum *regnum, imperium*. Cum Præfix. ועז *Et potentia regis judicium amat*

amat, Pſ. 99.4. *Gloriam* וָעֹז & *robur*, Pſ. 29.1. (ubi ו ante accentum Sylluk cum (ָ) R. 78.) Cum Affix. aſſumit dageſh, & mutat ו in (ְ) rariùs in (ָ *breve*) R. 125. fitque עֻזִּי *robur meum*, עֻזְּךָ, & in pauſa עֻזֶּךָ, *robur tuum*, בְּעָזְּךָ *in robore tuo*, Pſal. 21.2. & in pauſa, בְּעָזְּךָ verſ. 4. עֻזּוֹ *robur ejus*. *Quærite Iehovam*, וְעֻזּוֹ & *fortitudinem ejus*, Pſal. 105.4. id eſt, arcam fœderis (vide infrà Num. 3212.) בְּעֻזּוֹ *in fortitudine ſua*. עֻזָּמוֹ *robur eorum*.

386 לְהַשְׁבִּית *ad ceſſare faciendum*, id eſt, ad compeſcendum. A שָׁבַת *ceſſavit*, *quievit*. In Hiph. הִשְׁבִּית *ceſſare fecit*. Infinit. cum ל nota Gerundii, *R*. 41. לְהַשְׁבִּית Targ. לְבַטָּלָא בְּעֵל דְּבָבָא *ad ceſſare faciendum autorem inimicitiæ*.

387 וּמִתְנַקֵּם & *ultorem ſui*. A נָקַם *ultus eſt*, *vindicavit*, in Hithp. הִתְנַקֵּם *ſeipſum vindicavit*, unde Part. מִתְנַקֵּם *ultor ſui*, Pſ. 44.17. habet enim conjugatio hæc ſignificationem immanentem, R. 47.

Verſ. 4.

388 כִּי אֶרְאֶה *Quoniam videbo*. Al. *Quoties videbo*, vel, *Cùm aſpiciam*. A רָאָה *vidit*, *aſpexit*, *obſervavit*, conſtructum cum בְּ, *deſpexit*, *contempſit*, Fut. Kal. quod in Pſalm. flectitur ſic: אֶרְאֶה *videbo*, *reſpiciam*, (ubi ה quieſcit in (ֶ) R. 65.) אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי *videbo in oſoribus meis*, Pſal. 118. 7. Targ. אֶחֱזֵי פוּרְעֲנוּתָא *videbo ultionem*. תִּרְאֶה *reſpicies*, *videbis*, יִרְאֶה *videbit*, מִי יִרְאֶה־לָּמוֹ *quis videbit eis*? Pſalm. 64.6. id eſt, providebit. נִרְאֶה *videbimus*, יִרְאוּ *videbunt*, excluſo ה pro יִרְאֲהוּ, R. 66.) יִרְאוּ־בִי *videbunt in me*, Pſal. 22.18. Targ. מְבַזֵּן לִי *contemnunt me*, וְיִרְאוּ & *videbunt*.

389 שָׁמֶיךָ *cœlos tuos*, שָׁמַיִם *cœli*, ſuprà Num. 70, Cum Præfix. מִשָּׁמַיִם *è cœlis*. In Regim. mutato ם in י R. 34.

R. 34. & (ָ) in (:) *R.* 14. facit, *Equitanti* בִּשְׁמֵי שְׁמֵי־קֶדֶם *in cœlis cœlorum antiquitatis*, Pſ. 68. 34. id eſt, antiquis, שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם *cœli cœlorum*, Pſal. 148. 4. i.e. altiſſimi, R. 29. n. 2. מִשְּׁמֵי *è cœlis ſanctitatis ejus*, Pſ. 20. 7. In Affixione, abjecto ים, R. 105. fit שָׁמֶיךָ, unde *Inclina* שָׁמֶיךָ *cœlos tuos*, Pſal. 144. 5.

390 מַעֲשֵׂה *opus.* A עָשָׂה *fecit*, Nom. Heemanth. maſc. מַעֲשֶׂה *opus, factum.* In Regim. (ֶ) ante ה tranſit in (ֵ) R. 122. fitque מַעֲשֵׂה *opus manuum ejus*, Pſalm. 28. 5. וּמַעֲשֵׂה *& opus manuum noſtrarum*, Pſal 90. 17. בְּמַעֲשֵׂה *in opere manuum tuarum*, Pſal. 143. 5. כְּמַעֲשֵׂה *ſecundùm opus manuum ſuarum*, Pſalm. 28. 4. In Affixione, & flexione numeri, ejecto ה R. 103. facit מַעֲשֵׂהוּ *opus ejus*, כְּמַעֲשֵׂהוּ *ſecundùm opus ejus*, וּמַעֲשֵׂהוּ *& opus ejus.* In plur. מַעֲשִׂים In R. בְּמַעֲשֵׂי *in operibus manuum tuarum*, Pſal. 8. 7. Cum Affix. *Dicens ego* מַעֲשַׂי *opera mea de rege*, Pſalm. 45. 2. id eſt, poëmata mea. מַעֲשֶׂיךָ *opera tua.* כְּמַעֲשֶׂיךָ *ſecundùm opera tua.* מַעֲשָׂיו *opera ejus*, בְּמַעֲשָׂיו *in operibus ejus.* מַעֲשֵׂיהֶם *opera eorum*, בְּמַעַלְלֵיהֶם *in operibus eorum*, Pſ. 106. 39.

391 אֶצְבְּעֹתֶיךָ *digitorum tuorum.* A צָבַע *tinxit, coloravit.* Nom. fœmin. Heemanth. formatum per א, R. 23. אֶצְבַּע *digitus*, quòd eo pingimus & operamur; unde *Digitus Dei* pro divina energia & efficacia ſumitur, Exod. 8. 19. *Digitus Dei eſt*; & Luc. 11. 20. *Si digito Dei ejicio dæmonia*: pro quo Matth. 12. 18. habetur *Si per ſpiritum Dei.* Latinis autem dicitur à digerendo, quòd natura decenti ordine digitos digeſſerit. In plur mutato (ַ) in (ָ) R. 121. אֶצְבָּעוֹת *digiti.* Cum Affix. correpto (ָ) in (:) R. 114. fit אֶצְבְּעוֹתַי *digitos meos*, Pſal. 144. 1. אֶצְבְּעוֹתֶיךָ *digiti tui.*

392 יָרֵחַ *lumen.* N. rad.

יָרֵחַ *luna*, affine nomini רֵיחַ *odor*, *fragrantia*, quòd Luna noctu reſpirationem & fragrantiã præbeat rebus, interdiu Solis ardore aduſtis. Latinis verò à lucendo, quòd noctu ſola luceat. עַד־בְּלִי יָרֵחַ *Donec non luna*, Pſal. 72. 7. id eſt, quamdiu mundus durat. Cum Præfix. אֶת־הַיָּרֵחַ *ipſam Lunam*, Pſ. 139. 9. וְיָרֵחַ *& luna*, כַּיָּרֵחַ *ſicut luna*.

393 וְכוֹכָבִים *& ſtellas*. Nom. maſc. כּוֹכָב *ſtella*, in plur. כּוֹכָבִים *ſtellæ*. Cum Præfix. וְכוֹכָבִים *& ſtellæ*. Computans numerum לַכּוֹכָבִים *ipſarum ſtellarum*, Pſal. 147. 4. (excluſo ה Emphat.) In Reg. corripit (ָ) in (ְ) R. 114. unde *Laudate eum* כּוֹכְבֵי אוֹר *ſtellæ lucis*, Pſ. 148. 3. id eſt, quinque reliqui, præter Solem & Lunam, Planetæ, qui majorẽ lucem terræ præbent, quàm reliquæ ſtellæ. Etymon hujus vocis eſt incertũ, niſi forte velis à כָּבָה *extinxit*, per antiphraſin, quòd ſtella ſit lux, aut lucerna, ſemper lucens: geminatâ priore radicali כ, ſicut & Latinis ſtella à ſtando, quòd ſtellæ ſtare videantur, quamvis ſemper moveantur.

394 כּוֹנַנְתָּה (quæ tu) *firmâſti*, *ſtatuiſti*, *ſtabiliviſti*. A כּוּן ſuprà Num. 347. Præt. Pihel. quod ſic flectitur: כּוֹנֵן *ſtabilivit*, Pſalm. 9. 8. כּוֹנַנְתָּ *ſtabiliviſti*, Pſal. 99. 4. & in pauſa mutato (ַ) in (ָ) כּוֹנָנְתָּה cum ה paragog. Et cum Affixo, כּוֹנַנְתָּהּ *ſtabiliviſti*, *confirmâſti eam*, Pſalm. 68. 10. In plur. כּוֹנְנוּ *aptârunt*, Pſ. 11. 2.

Verſ. 5.

395 מָה־אֱנוֹשׁ *Quid eſt homo?* Ab אָנַשׁ *lethali morbo ægrotavit*, *calamitoſus fuit*. Nom. maſc. אֱנוֹשׁ *ærumnoſus homo*, miſeriis & calamitatibus obnoxius, & verè id, quod Latinis *Mortalis*. *Cognoſcant gentes* (quòd) אֱנוֹשׁ הֵמָּה *homo ipſi*, Pſal. 9. 20. Targ. דְּבַר נָשׁ *quòd filii hominis ſint*, id eſt, miſeri & calamitoſi. Dicitur præſertim de paulò-pòſt virili ætate, quòd ea doloribus animi & corporis magis ſit obnoxia. In plural. eſt anomalum,

אֲנָשִׁים *homines*. In Regim. mutato (ָ) in (:) R. 114. (ֲ) amittit suum (:) R. 15. fitque אַנְשֵׁי *viri sanguinum*, Psalm. 26.9. i.e. sanguinolenti. אַנְשֵׁי *viri consilii*, Psal. 119.24. id est, consiliarii, וְאַנְשֵׁי & *viri sanguinum*, Psal. 139.19. וּמֵאַנְשֵׁי & *à viris sanguinum*, Psalm. 59.3.

396 תִּזְכְּרֶנּוּ (quòd) *recorderis ejus*, id est, quòd curam ejus habeas; nam verba memoriæ conjunctos habent affectus. A זָכַר *memor fuit, recordatus est*. Futur. Kal, quod flectitur sic: אֶזְכּוֹר *recordabor* Psal. 77.12. cum *Cholem* in vertice literæ (ו.) Et cum ה par. אֶזְכְּרָה, Psal. 42.5. mutato ו in (:) R. 119. Cum Affixo אֶזְכָּרְךָ *recordabor tui*, Psalm. 42.7. mutato ו in (ָ *breve*) ob Affix. ךָ: R. 119. אֶזְכְּרֵכִי *recordabor tui*, Ps. 137.6. cum Affixo fœm. Syror. כִי pro Hebr. ךְ., R. 146. In secunda persona תִּזְכּוֹר, unde cum Maccaph. mutato ו in (ָ *breve*) R. 134. תִּזְכָּר־לָנוּ *recorderis nobis*, Ps. 79.8. Cum Affixo, תִּזְכְּרֵנוּ *memor ejus es*. In tertia pers. יִזְכֹּר *recordabitur*, Psal. 20.4. וַיִּזְכֹּר & *recordatus est*, Psal. 78.39. Cum ו conversivo Fut. R. 79. In plur. יִזְכְּרוּ *recordabuntur*, Psal. 22.28. וַיִּזְכְּרוּ & *recordati sunt*, Psal. 78.35. cum ו Conversivo.

397 אָדָם. Ab אָדַם *rubuit*, אָדָם *homo terrenus*. (מֵאֲדָמָה *ex terra rubra formatus*;) Includit utrumque sexum; *Et vocavit nomen eorum* אָדָם *homo*, Gen. 5. 2. *Iuxta decorem* אָדָם *hominis*, Esa. 44.13. Targ. דְּאִשְׁתָּא *fœminæ*. Comprehendit universum genus humanum cujuscunq; ordinis. *Palpebræ ejus probabunt* בְּנֵי־אָדָם *filios hominis*, Psal. 11.4. Cùm autem opponitur אִישׁ *Viro, Magnati*, notat *hominem plebejum*. Vide suprà Num. 179. Cum Præf. מֵאָדָם *ab homine*, Ps. 135.8. וְאָדָם בִּיקָר בַּל־יָלִין *Et homo in honore non permanebit*. Vel, *Et Adam in honore non pernoctabit*, Ps. 49.13. *Omnis* הָאָדָם *homo mendax*; Ps. 116.11. כְּאָדָם *sicut*

sicut plebejus homo moriemini, Psal. 82. 7. *Accepisti dona* בָּאָדָם *propter hominem*, Ps. 68. 19. excluso ה Emphat.

398 תִּפְקְדֶנּוּ *visites eum*, id est, *gratiosè* provideas, solicitus sis de eo. A פָּקַד *visitavit*, quod, in bonum, notat recordationem & providentiam; in malum, pœnam. Fut. Kal, cum Affixo, ut suprà Num. 396. ex תִּפְקוֹד.

Vers. 6.

399 וַתְּחַסְּרֵהוּ *Et minorem fecisti eum*. LXX. ἠλάττωσας *minuisti*, A חָסֵר *defecit, caruit, minuit, imminuit*. Fut. Pih. cum ו Conversivo ex תְּחַסֵּר, ubi propter Affixum, (··) transit in (:) R. 117.

400 וְהָדָר *& honore*, Nom. masc. radicale הָדָר *decus, honor, gloria, pulchritudo*. Cum Præfix. בְּהָדָר *& honor, in ipsa gloria*, Psal. 29. 4. ubi ב excludit ה Emphat. ut suprà Num. 334. In Regim. converso priori (ָ) in (ֲ) R. 114. & posteriori in (ַ) R. 115. fit הֲדַר *decus, gloria*, Psal. 145. 5. Cum Affixis & num. plur. prius tantùm (ָ) mutatur in (ֲ) facítque וַהֲדָרְךָ *& honor tuus*, & in pausa, וַהֲדָרֶךָ *& honore tuo*, Psal. 45. 4. In plur. הֲדָרִים. unde in Regim. converso (ָ) in (:), (ֲ) amittit suum (:) R. 15. בְּהַדְרֵי *in pulchritudinibus sanctitatis*, Psal. 110. 3. id est, locis pulchris & amœnis.

401 תְּעַטְּרֵהוּ *coronabis eum*. A עָטַר suprà Num. 283. Fut. Pihel, ex תְּעַטֵּר, ubi ob Affixum, (..) transit in (:).

Vers. 7.

402 תַּמְשִׁילֵהוּ *Dominum constitues eum*. A מָשַׁל *dominatus est*. In Hiph. הִמְשִׁיל *dominum constituit, præfecit*. Futur. cum Affixo. תַּמְשִׁילֵהוּ *præficies eum*.

403 יָדֶיךָ (operibus) *manuum tuarum*, id est, aliis creaturis. A יָדָה *projecit, jaculatus est*, fit יָד *manus*, à projiciendo, quâ jacitur, vel projicitur aliquid: sicut Latinis ab emanãdo. In R. mutat (ָ) in (ַ) R. 115.

R. 115. fitque יָדְךָ *manum dextræ tuæ*, Psal. 121. 5. מִיַּד *è manu canis*, Ps. 22. 21. וְיַד *& manus improborum*, Psal. 36. 12. וּמִיַּד *& è manu Saulis*, Ps. 18. 1. לְיַד *ad manum semitæ*, Psal. 140. 6. id est, ad latus viæ, בְּיַד *in manum inimici*, Psal. 31. 9. id est, in potestatem. Cùm Affix. יָדִי *manus mea*. *Ab hominibus* יָדְךָ *manu tua*, Ps. 17. 14. id est, qui sunt plaga tua. In pausa, יָדֶךָ *manum tuam*, Ps. 10. 12. מִיָּדֶךָ *è manu tua*, בְּיָדְךָ *in manu tua*. *Non meminerunt* אֶת־יָדוֹ *manum ejus*, Psal. 78. 42. Targ. נִסָּא דִידֵהּ *miraculum manus ejus*. *Posui in mari* יָדוֹ *manum ejus*, Ps. 89. 26. Targ. שׁוּלְטָנֵיהּ *potestatem ejus*, quod de Christo interpretatum per hypallagen est, *Posui mare in manum ejus*, ita ut non solùm terræ imperet, verùm etiam *venti & mare obediant ei*. בְּיָדוֹ *in manu ejus*, יָדָם *manus eorum*, בְּיָדָם *in manu eorum*. In Duali, יָדַיִם *duæ manus*. It. *spatia*. *Hoc mare magnum, & latum* יָדַיִם *manibus*, Psalm. 104. 25. Targ. תְּחוּמִין *terminis*, LXX. εὐρύχωρος. In Regimine, mutato (ם) in (י) R. 34. & (-) in (:) R. 114. facit יְדֵי, unde עַל־יְדֵי *juxta manus gladii*, Ps. 63. 11. id est, gladio. מִידֵי *è manibus improbi*, pro מִיְּדֵי, dempto dagesh ex (י) shevato, R. 20. & ablato (:) sub (י) ob præcedens chir. R. 8. Et sic בִּידֵי *in manibus petræ*, Psalm. 141. 6. id est, lateribus. Cum Affix. Levibus servat (-) cum Gravibus verò assumit formam Regim. *Secundùm puritatem* יָדַי *manuum mearum*, Psalm. 18. 25. *Et opus* יָדֵינוּ *manuum nostrarum*, Psalm. 90. 17. יָדֶיךָ *manus tuæ*. *Violentia* יְדֵיכֶם *manuum vestrarum*, Psal. 58. 3. & suppresso (י) *Elevate* יְדֵכֶם *manus vestras*, Ps. 134. 2. יָדָיו *manus ejus*. יְדֵיהֶם *manus illis*, scil. sunt, Ps. 115. 7. *Secundùm opus* יְדֵיהֶם *manuum eorum*, Ps. 28. 4. אֲשֶׁר־בִּידֵיהֶם *quorum in manibus eorum scelus*,

lus, Pſ. 26.10. Pleonaſmus, ut ſuprà Num. 39.

404 שַׂתָּה *poſuiſti*. A שׁוּת *ponere*, ſuprà Num. 157. In Præt. Kal, fit שָׁת *poſuit*, maſc. in fœm. שָׁתָה *poſuit illa*, In ſecunda perſona analogicè eſſet שׁוּתָה, at excluſo ו R. 58. manet שָׁתָה, ſed ad vitandum concurſum ſimilium literarũ, ת radicale deficit, R. 73. fitque שַׁתָּ *poſuiſti*, Pſ. 90.8. & cum ה parag. R. 101. n. 2, שַׁתָּה. Cum Affixo שַׁתַּנִי *poſuiſti me*, Pſal. 88.7. Et ſic in prima perſona שַׁתִּי *poſui*, Pſal. 73.28.

405 תַּחַת *ſub*; Præpoſitio, תַּחַת *ſub, ſubter, infrà, infernè, pro, loco, vice*. Et caligo תַּחַת *infra pedes ejus*, Pſal. 18. 10. רָעָה תַּחַת טוֹבָה *Malum pro bono*; Pſ. 35.12. Aſſumit Affixa Nominum pluralium, R. 100. cum quibus mutat (-) ultimum in (:) R. 121. fitque תַּחְתַּי *ſub me*, תַּחְתֵּינוּ *ſub nobis*, תַּחְתֶּיךָ *ſub te*.

406 רַגְלָיו *pedibus ejus*. A רָגַל *oblocutus eſt, detraxit*, Nom. fœm. רֶגֶל *pes*, quòd detractores jugiter eant & excurrant, enarréntque verba hujus alteri, q. d. *pedare*. pedibus deferre. In pauſa, mutat prius (ֶ) in (ָ) R. 131. *Tranſiverunt* בָרָגֶל *in pede*, Pſal. 66.6. id eſt, pede. Cum Affix. & Duali num. mutat utrumque (ֶ) in (:) R. 122. & prius (:) in (-) fitque רַגְלִי *pes meus*, לְרַגְלִי *pedi meo*, Pſ. 119.105. רַגְלֵנוּ *pes noſter*, רַגְלְךָ (& in pauſa רַגְלֶךָ) *tuus*. רַגְלָם *eorum*, In Duali רַגְלַיִם *pedes*. Cum Affixis, *Rectificans* רַגְלַי *pedes meos* Pſ. 18.34. וְרַגְלַי *& pedes meos*, Pſal. 22.17. *ſub* רַגְלֵינוּ *pedibus noſtris*, Pſ. 47.4. לְרַגְלֶיךָ *pedibus tuis*. *Caligo* תַּחַת רַגְלָיו *ſub pedibus ejus*, Pſalm. 18.10. רַגְלֵיהֶם *pedes illis*, ſcil. ſunt, Pſ. 115.17.

Phraſis autem hæc, *Subjicere omnia pedibus*, denotat pleniſſimam poteſtatem, & infimam ſubjectionem. Pſ. 18.39. יִפְּלוּ תַּחַת רַגְלָי *cadent ſub pedibus meis*, id eſt, totaliter ſubjicientur. Et Pſalm. 47.4. *perdet populos, & nationes* תַּחַת רַגְלֵינוּ *ſub pedibus noſtris*.

Verſ. 8.

407 צֹנֶה *Ovis*, id eſt, oves. Nomen collectivum צֹאן *Ovis*, pecus lanigera; communiter ſumitur pro minutis animalibus, qualia ſunt *Oves* & *Capræ*; interdum definitè pro aliqua ſpecie, ove aut capra. Quando de una ove dicitur, uſurpatur שֶׂה, cùm verò de una capra, ponitur עֵז. In hac autem forma צֹנֶה *grex pecudum tonſilium*, א omittitur, & ה parag. ſuperadditur. Cum Præfix. *Veſtiuntur paſcua* הַצֹּאן *ipſis gregibus*, Pſal. 65. 14. וְצֹאן & *grex paſcui tui*, Pſ. 79. 13. *Poſuiſti nos* כְּצֹאן מַאֲכָל *ut oves cibi*, Pſ. 44. 12. id eſt, ut oves cibarias. Targ. דִמְסִירָא לְנִכְסָא *quæ traduntur ad mortem*. Et excluſo ה Emphat. *Et diſpoſuit* כַּצֹּאן *tanquam ipſas oves familias*, Pſ. 107. 41. multitudinem & fœcunditatem notat. בְּצֹאן *in gregem*. Cum Affix. צֹאונֵנוּ *pecudes noſtræ millenis pariant*, Pſalm. 144. 13. ubi ו in ſcriptione redundat.

408 וַאֲלָפִים *& boves*. Ab אָלַף *aſſuefecit, docuit*, Nom. radicale אֶלֶף *doctor, dux*. Item *bos*, quaſi ſui gregis dux. In plur. num. prius (ֶ) tranſit in (ֲ) & poſterius in (ָ) R. 122. fitque cum *Præfixo* וַאֲלָפִים *& armenta*.

כֻּלָּם *Omnia illa*. Vide infrà Num. 1200.

וְגַם *& etiam*. Vide infrà Num. 1060.

409 בַּהֲמוֹת *beſtias*. Nom. fœm. בְּהֵמָה *beſtia, jumentum*, comprehendit pecora majora quadrupedia, domeſtica & ſylveſtria. Sunt autem in SS. quatuor animalium genera. 1. בְּהֵמָה & חַיָּה *animal* quadrupes majus. 2. עוֹף *volatile*, omnes ſpecies pennatorum. 3. רֶמֶשׂ *calcatile*, minorum animantiũ & humilium, quæ quatuor quidem pedibus moventur, & terram calcant, ſed eam proximè contingunt: ut, glires, mures, bufões, ranæ, &c. 4. שֶׁרֶץ *motabile*, quæ quaternis, vel pluribus pedibus, repẽdo tamen magis, quàm calcando, progrediuntur, ut ſerpẽtes, viperæ, lacerti, &c. ubi in univerſum

versum omnium bestiolarum, vermiū & vermiculorum formæ comprehenduntur. *Ab homine* עַד־בְּהֵמָה *usque ad bestiam*, Psalm. 135. 8. *Hominem* וּבְהֵמָה *& bestiam salvabis*, Psal. 36. 7. id est, conservabis. *Dans* לִבְהֵמָה *bestiæ panem ejus*, Ps. 147. 9. ubi ל cum *chir.* ob sequens (:) Et excluso ה Emphatic. *gramen* לַבְּהֵמָה *ipsi bestiæ*, Psal. 104. 14. In Regimine & Affixione assumit formam בְּהֶמַת, R. 106. unde mutato utroque (ֶ) in (:) prius (:) sub ב manet, & posterius sub ה cum Affixis transit in (ְ) fitque וּבְהֶמְתָּם *& jumentum eorum*, Psal. 107. 38. Pl. בְּהֵמוֹת *bestiæ*, חַיְתוֹ יָעַר בְּהֵמוֹת *Bestiæ sylvestres, jumenta*, &c. Psal. 50. 10. ubi hoc notandum, quando hæc duo חַיָּה & בְּהֵמָה junguntur, illud חַיָּה significat *animal ferum*, hoc בְּהֵמָה *domesticum*, cicurum, כַּבְּהֵמוֹת *sicut ipsæ bestiæ*, Psal. 49. 13, excluso ה Emphat. Ps. 73. 22. *Et ego* בַעַר *brutum*, *& nescivi:* בְּהֵמוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ *Bestia fui tecum*, ubi per plur. בְּהֵמוֹת non fit allusio ad magnitudinem illius bestiæ, quæ Job 40. 10. dicitur בְּהֵמוֹת (vulgò *Elephas*, à mole corporis, quòd sit tanquam compendium bestiarum, unde Latinis κατ' ἐξοχὴν *Bellua* vocatur,) sed ad stupiditatem & stoliditatē illam, quæ in animantibus magnæ molis conspicitur: sic igitur homo ignarus non est bestia tantùm, sed magna bestia, ingens *BEHEMOTH*, imò plures bestiæ, monstrosa Bellua.

410 שָׂדָי *agrorum*, id est, agrestes, Nom. radicale masc. שָׂדֶה *ager, fundus, prædium*. Cum ה Emphatic. *Sicut flos* הַשָּׂדֶה *ipsius agri*, Ps. 103. 15. In Regim. mutat (ָ) in (:) & (ֶ) ante ה in (ֵ) R. 122. fitque שְׂדֵה (in) *agro Tsoan*, Ps. 78. 12. pro בִּשְׂדֵה, ut habetur Psal. 78. 43. In plur. abjecto ה R. 103. facit שָׂדִים, & ex terminatione Syra, R. 31. שָׂדַי *agri*. *Et animal* שָׂדַי *agrorum mecum*, Ps. 50. 11. id est, agreste. In pausa, *Bestia* שָׂדָי *agrorum*, Psal. 104. 11. Et semel ex

forma

forma fœm. *Et severunt* שָׂדוֹת *agros*, Ps. 107.37.

Vers. 9.

411 צִפּוֹר *Volatile cœli*, id est, aëris. A צָפַר *maturavit*, Nom. comm. gener. צִפּוֹר *avicula*; commune omni volatili minori, & in specie sæpius capitur pro *passere*: quòd statim ex ovo exclusus plumas & ungues maturet. Vel potiùs nomen est à sono, quem aviculæ, & præsertim passeres edunt *Tsip-Tsip*. *Fuge in montem vestrum*, צִפּוֹר *avicula*, vel, *ut avicula*, Psal. 11.1. *Etiam* צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת *passer invenit domum*, Psalm. 84.4. Cum Præf. וְצִפּוֹר כָּנָף *& volatile alæ*, Ps. 148.10. i. e. alarum. *Anima nostra*, כְּצִפּוֹר *sicut avicula*, Psal. 124.7. כְּצִפּוֹר *sicut passer solitarius*, Psal. 102.8. In plur. *Ubi* צִפֳּרִים *aviculæ nidificant*, Psal. 104.17. quod saltem unum est inter Nomina Hebræa mutans ו in (ֳ)

412 וּדְגֵי *& pisces*. A דָּגָה *multiplicari*, *instar piscium augeri*, Nom. masc. דָּג *piscis* à fœcunditate & copia. In plur. דָּגִים In Regim. converso (ָ) in (:) וּדְגֵי *& pisces*. Et in forma fœmin. דָּגָה *piscis* collectivè, unde cum Affixo, mutato ה in ת, R. 104. *Et interfecit* דְּגָתָם *piscem eorum*, Ps. 105.19. i. e. pisces.

413 הַיָּם *ipsius maris*. Ab inusitato יָמַם fit יָם *mare*, *salum*, quod non propriè ipsam aquã, sed locum ipsum maris, denotat, Gen. 1.22. *Et replete aquas in maribus*. Cum Præfix. מִיָּם עַד־יָם *à mari ad mare*, Ps. 72.8. id est, à mari rubro usque ad mare magnum, sc. occidentale. וְיָם *& mare*, מֵי הַיָּם *aquæ ipsius maris*, Psal. 33.7. וּמִיָּם *& à mari*. בַּיָּם *in ipso mari via tua*, Ps. 77.20. In plur. assumto dagesh mutat (ָ) in (ַ) R. 125. fitque יַמִּים *maria*, בַּיַּמִּים *in ipsis maribus*, Ps. 135.6. excluso ה Emphat.

414 עֹבֵר *transiens*, seu, *quod transit*, id est, quicquid trãsit, quicquid permeat semitas maris, de omnibus piscibus tam marinis quàm fluvialibus, acci-

accipiendum, (nam maris nomine appellantur etiam lacus) LXX. *διαπορευόμενα ea, quæ perambulant.* A עָבַר *transivit* Benoni Kal, עוֹבֵר *transiens.* In plur. הָעֹבְרִים *qui transeuntes sunt,* id est, transeunt, Pſ. 129.8. In Reg. עֹבְרֵי *transeuntes viam,* Pſ. 80.13.

415 אֳרָחוֹת *ſemitas.* Ab אָרַח *iter fecit.* Nom. maſc. cum plur. fœm. אֹרַח *via, ſemita; iter.* בְּאֹרַח *in ſemita.* Cum Affix. cognationis causâ transit in (ׂ) R. 118. & (-) in (:) R. 121. fitque אָרְחִי *iter meum;* Pſ. 139.3. מִנִּי אָרְחֶךָ *à via tua,* Pſ. 44.19. אֶת־אָרְחוֹ *ſemitam ejus,* Pſ. 119.9. In plur. (-) transit in (ָ) R. 121. & ו interdum mutatur in (ֳ) interdum manet, fitque אֳרָחוֹת & אָרְחוֹת. In Reg. (ָ) transit in (:) R. 114. & (ֳ) amittit ſuum (:) R. 115. facítque אָרְחוֹת *ſemitas effractoris,* Pſ. 17.4. Cum Affix. אֹרְחוֹתֶיךָ *ſemitas tuas,* Pſ. 25.4.

Psalmus 9. ט.

416 עַל־מוּת לַבֵּן *Super mortem Labben,* vel, *ejus, qui in medio,* nempe Goliathi, qui אִישׁ הַבֵּנַיִם *Vir medietatum,* ſive, *intermedius* dicitur, 1. Sam 17.4. quod inter duas acies conſiſteret. Tar. עַל־מִיתוּתָא דְּבַן *ſuper mortem filii,* LXX. *ὑπὲρ τῶν κρυφίων τοῦ υἱοῦ, pro occultis filii,* quaſi à עָלַם *occultavit,* R. Kimchi ait, eſſe brevitatis atq; concinnitatis gratiâ contractum, pro עַל־עֲלָמוֹת quod eſt inſtrumentum muſicum, de quo infrà Num. 1707. A מוּת *mori,* Nom. maſc. מוּת, idem quod מָוֶת, *mors.* Legitur h. l. tantùm, & Pſal. 48.15. *Ipſe ducet nos* עַל־מוּת *ad mortem,* id eſt, עַד־מוֹתֵנוּ *uſque ad mortem noſtram;* uſque dum moriamur. Targ. טַלְיוּתָנָא *in diebus pueritiæ noſtræ,* q. à עֶלֶם *adoleſcens.*

לַבֵּן Arias Montan. per inverſionem literarum interpretatur *Nabal.* Aliis ל eſt ſervile, & בֵּן nomen proprium canto-

ris, de quo 1. Chron. 15. 18. *Zacharias* בֵּן *Benus*: sed quoniam ל excludit hic ה Emphat. (quod nunquam Propriis præponitur) ideóque certum est, בֵּן esse appellativum.

Vers. 2.

417 נִפְלְאוֹתֶיךָ *mirabilia tua*. A פָּלָא in Niph. נִפְלָא *separatus, divisus fuit*, Item *mirabilis, admirabilis fuit*, q. disjunctus à cognitione, ratione & intellectu. Partic. Niph. נִפְלָא *mirabilis, mirabile*. In plur. masc. נִפְלָאִים *mirabilia opera tua*, Ps. 139. 14. Sæpiùs in fœm. *Faciens* נִפְלָאוֹת *mirabilia*, Ps. 86. 10. וּבְנִפְלָאוֹת *& in mirabilibus, arduis*. Psal. 131. 1. Cum Affixis, mutato (ָ) in (ְ) facit נִפְלְאוֹתֶיךָ (& absque ו, נִפְלְאֹתֶיךָ, Ps. 145. 5.) *mirabilia tua*, בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ *in mirabilibus tuis*, נִפְלְאוֹתָיו (& absque ו, נִפְלְאֹתָיו, Ps. 105. 2) *mirabilia ejus*, וְנִפְלְאוֹתָיו *& mirabilia ejus*, בְּנִפְלְאוֹתָיו *in mirabilibus ejus*. לְנִפְלְאוֹתָיו *mirabilibus suis*, Ps. 111. 4.

Vers. 4.

418 בְּשׁוּב *In revertendo*, i. e. postquàm reversi fuerint. A שׁוּב *reverti, reducere*, suprà num. 105. Infin. Kal, cum præfixo ב, quod facit circumlocutionem Conjunctivi, *Cùm, Postquàm*, R. 41. בְּשׁוּב *In reducendo*, id est, cùm reducet *captivitatem*, Ps. 53. 7. & sic Ps. 126. 1.

419 אָחוֹר *retrò*. Ab אַחַר *post*, fit אָחוֹר *posterius*, & adverbialiter *retrò, retrorsum*, *Convertentur hostes mei* אָחוֹר *retrò*, Psal. 56. 10. Targ. מְחַזְרֵי קְדָל *obvertentes cervicem*. *Percussit hostes suos* אָחוֹר *retrò*. Ps. 78. 66. Targ. בִּטְחוֹרַיָּא בְּאַחוֹרֵיהוֹן *ulceribus*, sive, *ficubus in posterioribus eorum*. Cum Præfixo, *quod converteris*, לְאָחוֹר *ad posterius*, Psal. 114. 5. i. e. retrorsum.

420 יִכָּשְׁלוּ *impingent*. A כָּשַׁל *impegit*, pedibus *offendit*, Fut. Plur. Niph. quod in Ps. legitur h. l. tantùm.

Vers. 5.

421 וְדִינִי *& causam meam*

meam. A דִּין *judicare, jus dicere*, Nom. masc. sine plur. דִּין *judicium, causa, lis. Audivisti* דִּין *causam*, Psal. 76. 9. Cum Affixo, וְדִינִי.

422 לְכִסֵּא *in solio*. Nom. commun. gener. cum plur. fœminin. כִּסֵּא *solium, thronus.* Cum Præf. *Ponam* לְכִסֵּא־לָךְ *in solio tibi*, Psal. 132. 11. Cum Affix. & plur. num. mutat (...) in (:) R. 117 sempérque excludit dagesh, R. 20. כִּסְאֲךָ *solium tuum*, Psal. 45. 7. Et in pausa, *basis* כִּסְאֶךָ *throni tui*, Psal. 89. 15. כִּסְאוֹ *solium ejus*, Psal. 9. 8. וְכִסְאוֹ *& solium ejus*, Psalm. 89. 15. In plur. כִּסְאוֹת *solia*, Ps. 122. 5. bis.

Vers. 6.

423 גָּעַרְתָּ *Increpâsti.* A גָּעַר quod constructum cum בְּ *increpavit in aliquem*, id est, duris verbis, & cum pedū strepitu, *objurgavit.* Cum Accusativo adhuc durius est, *increpando perdidit*, Præter. Kal, secunda pers. גָּעַרְתָּ זֵדִים *increpâsti superbos*, Ps. 119. 21.

424 אִבַּדְתָּ *penitùs perdidisti.* A אָבַד *periit*, Præt. Pih. אִבֵּד *perdidit, abolevit.* Nam dagesh secundæ radicali adhibetur, vel, *ad intendendam* thematis significationem, vel, *ad invertendam*, In secunda pers. אִבַּדְתָּ.

425 מָחִיתָ *delevisti.* A מָחָה *delevit, abolevit*, propriè *spongiâ abstersit.* Præter. Kal, quod legitur h. l. tantùm, in secunda persona מָחִיתָ, pro מָחַהְתָּ, mutato ה in (י) quiescens, R. 66.

426 וָעֶד *& æternum.* A עָדָה *transiit*, עַד *usque, adhuc.* Item *æternitas, perpetuum*, q. *adhuc, adhuc, & adhuc diceres:* longius est, quàm עוֹלָם *seculum.* עֲדֵי־עַד *usque in æternum*, Ps. 83. 13. Cum ו semper scribitur cum (ָ) & nomini עוֹלָם postponitur. *Iehova rex* עוֹלָם וָעֶד *seculi & æternitatis*, Psal. 10. 16. Eeque ו in majori distinctione gestat (ָ) R. 78. Legitur & cum Præfixo לְ, *Permanens* לָעַד *in æternum*, Ps. 19. 10. ubi ל ante monosyllabam poscit (ָ) R. 80.

Sustentati לָעַד־לְעוֹלָם *in æternum, in seculum*, Psal. 111.8. *Peribit* לָעַד *in æternum*, Psal. 9.18. ubi posterius (ָ) ob pausam Sylluk.

Vers. 7.

427 תַּמּוּ (ô inimice) *an finitæ sunt*. A תָּמַם *integer fuit, absolvit, finivit, consummatus, consumptus fuit*. Præt. Kal, quod per Syncopen facit תַּם, R.70. & in plur. compensatâ secundâ radic. per dagesh. תַּמּוּ *consumpti fuerunt*, Psal. 73.19. Est autem hic ellipsis ה interrogativi, תַּמּוּ, pro הֲתַמּוּ *an consummatæ sunt?* R. 77. not.

428 חֳרָבוֹת *vastitates*. LXX. ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι *defecerunt frameæ*. Legerunt חֲרָבוֹת *gladii*. A חָרַב *vastavit*, Nom. formæ fœmin. חָרְבָּה *vastitas, desolatio, solitudo*, (quod unicum est vocabulum apud Hebræos, quod inter formas fœmininas scribitur cum (ֳ) sub prima litera radicali.) In plur. חֳרָבוֹת *vastitates*. *Fui sicut noctua* חֳרָבוֹת *vastitatum*, Ps. 102.7. id est, quæ degit in locis desertis. Targ. דִּי בְּאַרְעָא נְגוּבְתָּא *quæ est in terra vasta*. Cum Affixo, *Et quærent* מֵחָרְבוֹתֵיהֶם *à vastitatibus eorum*, Ps. 109.10. id est, ædibus suis desolatis. Ubi, ob Affixum, (ָ) sub ר corripitur in (:) R.114. sicque (ָ) amittit suum (:) R.15.

429 לָנֶצַח *in æternum*. A נָצַח *vicit*, Nom. masc. נֵצַח (& quater in Bibliis cum (..) נֶצַח) *victoria, robur, vis, fortitudo*, cujusvis rei, vel actionis consummatio. Cum עַד, vel לְ, significat *in perpetuum, perpetuò, omninò*, q. d. in victoriam temporis, i. e. æternitatē, quæ omnia vincit עַד־נֶצַח *in perpetuum non videbunt lucem*, Psalm. 49.20. *Oblivisceris mei* נֶצַח (in) *perpetuum*, Ps. 13.2. ubi subauditur לְ. *Quoniam non* לָנֶצַח *in æternum oblivioni tradetur egenus*, Ps. 9.19: ubi ל ante vocem dissyllabam penacutam gestat (ָ) R. 80.

430 וְעָרִים *& urbes*. Nom. comm. gener. עִיר *urbs*, κατ' ἐξοχὴν *Jerusalem*, ob principatum in religione. Venit à עוּר *excitare*, quòd urbs sit q. excitata muris, turribus, domibus

bus, item hominum actionibus Cum Præfix. מֵעִיר *ab urbe.* כְּעִיר *sicut urbs.* בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ *in urbe Dei nostri,* Psalm. 48. 2. Targum בִּירוּשְׁלֵם קַרְתָּא דֶאֱלָהָנָא *in Ierusalem urbe Dei nostri.* (Sic in Nov. Test. Matt. 4. *in urbem sanctam,* Luc. 4. 9. *in Ierusalem.*) *Vidi violentiam* בָּעִיר *in ipsa urbe,* Ps. 55. 10. excluso ה Emphat. In plural. est anomalum, עָרִים *urbes.* וְעָרִים *& urbes.* In Regim. עָרֵי *urbes Iehudæ.* Psalm. 69. 36. ubi (ּ) non mutatur, quoniam includit literam quiescentem (י R. 114.

431 נָתַשְׁתָּ *extirpâsti,* A נָתַשׁ *evulsit, eradicavit, extirpavit,* propriè de arboribus dicitur, Præt. Kal, נָתַשְׁתָּ, legitur in Psalmis h. l. tantùm.

432 אָבַד *periit.* Suprà Num. 48. Præt. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: אָבַד *periit fuga à me,* Psalm. 142. 5. Targ. הוּבַד *ablata est.* וְאָבַד *& peribit nomen ejus,* Psal. 41. 6. cum ו conversivo præteriti, R. 79. אָז אָבַדְתִּי *tunc periissem,* Psal. 119. 92. אָבְדוּ *perierunt gentes* Psal. 10. 16.

433 הֵמָּה *illorum* (inquam) A sing. הוּא *ille,* plur. הֵם *illi,* Ps. 38. 11. הֵם וְהֵם *isti & illi,* Ps. 95. 10. Cum ה parag. הֵמָּה *hi, ipsi, illi,* וְהֵמָּה *& ipsa,* sc. verba, Ps. 55. 22. *Et illi,* Ps. 63. 10. Cum Præfixo מֵהֶם *ex ipsis,* Ps. 106. 11.

Vers. 8.

434 יֵשֵׁב *sedebit.* A יָשַׁב suprà Num. 13. Futur. Kal, in quo prima radical. (י) occultatur in (..) R. 55. flectiturque sic: אֵשֵׁב *sedebo, habitabo,* תֵּשֵׁב *sedebis,* Item *permanebis,* Psal. 102. 12. יֵשֵׁב *sedebit,* וַיֵּשֶׁב *& sedit,* Psal. 29. 10. ubi ו conversivum retrahit accentum, & mutat (..) in (.) R. 127. יֵשְׁבוּ *sedebunt.*

Vers. 9.

435 וְהוּא *Et ipse.* Pronom. masc. tertiæ person. הוּא *ille, iste, ipse.* וְהוּא *& ille.* Cum ה Emphat. בַּיּוֹם הַהוּא *in illo ipso die,* Ps. 146. 4. pleonasmus.

436 יִשְׁפֹּט *judicabit.* A שָׁפַט *judicavit, gubernavit, vindicavit, damnavit, condemnavit*, Fut. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: אֶשְׁפֹּט *judicabo*, תִּשְׁפֹּט *judicabis*, יִשְׁפֹּט *judicabit*, תִּשְׁפְּטוּ *judicabitis*.

437 תֵּבֵל *orbem habitabilem.* Nom. radicale, plerunque fœmin. תֵּבֵל *orbis*, pars terræ habitabilis, οἰκουμένη, convenit cum תֶּבֶל (à בָּלַל *confudit*,) *confusio, mixtio*, quod in hoc mundo omnia sint mixta, confusa אֶרֶץ וְתֵבֵל *terra & orbis habitabilis*, Ps. 90.2.

438 בְּמֵישָׁרִים *in rectitudinibus.* A יָשַׁר *rectus, æquus fuit*, fit plurale tantùm מֵישָׁרִים *rectitudines, æquitates*. Nom. Heemanthic. ubi (י) quiescit in (..) R. 161. num. 1. *Oculi tui videbunt* מֵישָׁרִים *rectitudines*, Psalm. 17.2. *Ego* מֵישָׁרִים *rectitudines judicabo*, Ps. 75.3. id est, rectissimè, ut Psalm 96.10. *Judicabit populos* בְּמֵישָׁרִים *in rectitudinibus*, ubi ב est periphrasis adverbii, R. 8, n. 3.

Vers. 10.

439 וִיהִי *Et erit.* Ab הָיָה *fuit*, Fut. Kal, quod flectitur sic: אֶהְיֶה *ero*, (ubi ה quiescit in (..) R. 65, וָאֶהְיֶה *& fui*, Psal. 102.8. (ubi ו conversiv. ante א est cum (ָ) R. 79.) *Possessio eorum in seculum* תִּהְיֶה *erit*, Psal. 37.18. At frequentiùs flectitur apocopatâ tertiâ radicali ה, & quiescente mediâ (י) quod huic verbo speciale est, R. 67. num. 5. ut autem (י) quiescat, exigit ante se *chir.* ac (:) cùm simplex, tum compositum, subjicitur literis אתין tanquã nativum illorum punctum, R. 25. sicque facit אֱהִי *ero*, וָאֱהִי *& fui*, Psalm. 18.24. cum ו Conversivo יְהִי *sit, erit*, Psal. 33.22. וַיְהִי *& fuit*, Psal. 18.19. sublato dagesh ex (י) R. 20. quod ו Conversivum imprimere debuit, R. 79. *Ipse dixit* וַיֶּהִי *& fuit*, Psal. 33.9. id est, factum est, ubi, ob accentum Athnach. (:) convertitur in (..) R. 152. וִיהִי *& erit*, ubi (:) sub (י) tollitur, quoniam præcedit *chir.* R. 8. תְּהִי *sit, erit.* (fœm.) Psal. 69.26. וַתְּהִי *& fuit*, Ps. 69.11. In plur. ante afformativ. ו tollitur ה, R. 66. fit-

fitque יִהְיוּ תִּהְיוּ *fitis*, Pf. 32.9. וִיהְיוּ *fint, erunt*, Pfal. 19.15. & תִּהְיֶינָה *erunt*, Pfalm. 106.36. אָזְנֶיךָ *fint aures tuæ*, Pf. 130. 2. (ubi ante fyllabam afformativ. fœm. נָה ה mutatur in (י) quiefcens, præcedente (ִ) R. 66.

440 מִשְׂגָּב *locus editus.* A שָׂגַב *exaltatus fuit, in loco fublimi ftetit*, Nom. Heemant. mafc. fine plurali, מִשְׂגָּב *exaltatio, locus editus* & hoftibus inacceffus, *refugium, afylum*. Cum præfixo, לְמִשְׂגָּב *in locum refugii*, Pf. 48. 4. Cum Affixo refolvit (ָ) in (ְ) & dagesh, R. 112. fitque מִשְׂגַּבִּי *locus editus meus*, Pf. 18.3.

441 לַדָּךְ *ipfi pauperi*. A דָּכַךְ *contudit, contrivit*, Nom. mafc. fine plur. דָּךְ *pauper, mifer*, q. contufus. Legitur in SS. ifque in Pfal. ter tantùm. *Ne reducas* דָּךְ *attritum, ignominiâ affectum*, Pfal. 74. 21. Targ. מִסְכֵּן *pauperem*. In paufa fcribitur cum (ָ) *Refugium* לַדָּךְ *pauperi*, ubi ל excludit ה Emphat. *Ad judicandum pupillum* וָדָךְ & *pauperem*, Pf. 10.18. ubi ו cum (ָ) ante accentum diftinctivum Tiphcha.

442 בַּצָּרָה *in ipfa anguftia*. A mafc. צַר, fuprà Num. 128. fit fœm. צָרָה *angufta*, & fubftantivè *anguftia, angor animi, cruciatus corporis, mœftitia*. Cum Præfix. וְצָרָה & *anguftia*, בְּצָרָה *in anguftia*, & excluſo ה Emphatic. בַּצָּרָה *in hac anguftia*, h. l. Et cum duplici figno fœminino, ad majorem emphaf. בַּצָּרָתָה לִּי *in ipfa fumma anguftia mihi*, i. e. mea, Pfal. 120.1. ut fuprà Num. 135. Cum Affix. mutato ה in ת, R. 104. *In die* צָרָתִי *anguftia mea*, Pfal. 77.3. In pl. צָרוֹת *anguftiæ*, בְּצָרוֹת *in anguftiis*. Cum Affx. *Ab omnibus* צָרוֹתָיו *anguftiis ejus*, Pf. 25. 22. צָרוֹתָם *anguftiis eorum*, Pf. 34. 18.

Verf. 11.

443 וְיִבְטְחוּ בְךָ *Et fperabunt in te*. Targ. וְיִתְרַחֲצוּן בְּמֵימְרָךְ & *confident in verbo tuo*. A בָּטַח *fidit, fperavit*, Fut. Kal, quod in Pfalm. flecti-

tur sic: אֲבַטֵּחַ *sperabo*, & in pausa cum (ָ) אֶבְטָח *confidam*, Psal. 44.7. וַיִּבְטַח *& speravit*, Ps. 52.9. cum ו conversivo, אַל־תִּבְטְחוּ *ne confidatis*, Psal. 62.11. וְיִבְטְחוּ *& confident.*

444 לֹא־עָזַבְתָּ *non dereliquisti.* A עָזַב *deseruit, dereliquit*, tueri aut juvare omisit, noluit. Præt. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: עָזַב, unde cum Affix. mutato (ַ) in (ֲ) R. 114. & (-) in (ָ) R. 121. עֲזָבַנִי *dereliquit me*, Ps. 38.11. עֲזָבוֹ *dereliquit eum*, Ps. 71.11. עָזַבְתָּ *dereliquisti.* Cum Affixo, אֵלִי אֵלִי לָמָה עֲזַבְתָּנִי *Deus mi, Deus mi, quare deseruisti me?* Psalm. 22.2. Targum אֱלָהִי אֱלָהִי לְמָא שְׁבַקְתָּנִי *Deus mi, Deus mi, quare dereliquisti me*, quibus verbis Salvator noster in cruce pendens usus est, Marc. 15.34. ἐλωὶ, ἐλωὶ λαμᾶ σαβαχθανί; ubi ἐλωὶ ex אֱלָהִי, omisso ה, (quoniam Græcis aspiratio in medio non est in usu) & λαμᾶ σαβαχθανί ex לְמָא שְׁבַקְתָּנִי, dilatato (:) per vocalem, a: עָזַבְתִּי *dereliqui*, Psal. 119.87. וְעָזְבוּ *& reliquerunt*, Ps. 49.10. Cum Affix. transpositis punctis, R. 98. עֲזָבוּנִי *dereliquerunt me*, Psal. 27.10. ex עָזְבוּ.

445 דֹּרְשֶׁיךָ *quærentes te.* A דָּרַשׁ *studiosè quæsivit, exquisivit, investigavit* Benoni Kal, דֹּרֵשׁ *studiosè quærens sanguinem*, Ps. 9.13. i. e. reposcit, & cum ו, דּוֹרֵשׁ *quærens animam meam*, Ps. 142.5. In plur. דּוֹרְשִׁים. In Reg. דֹּרְשֵׁי *quærentes Deum*, Psalm. 69.33. וְדֹרְשֵׁי *& quærentes Iehovam*, Ps. 34.11. Cum Affix. דֹּרְשֶׁיךָ *quærentes te*, דֹּרְשָׁיו *quærentes eum*, Ps. 22.27. & suppresso (י) דֹּרְשָׁו, Ps. 22.6.

Vers. 12.

446 זַמְּרוּ *Psallite.* A זָמַר supra Num. 375. Imp. pl. Pihel. זַמְּרוּ *Canite Domino*, Targ. שַׁבְּחוּ קֳדָם יי *Laudate coram Domino.* Et in pausa revocato (:) ad suam originem, id est, in (..) R. 132. זַמֵּרוּ *psallite* Ps. 37.7. (est enim in singulari זַמֵּר)

(זַמֵּר) וְזַמְּרוּ & *psallite*, Psalm. 98. 4.

447 הַגִּידוּ *annunciate*. A particula נֶגֶד *coram*, verbum formatum in Hiph. abjecto נ, R. 69. הִגִּיד *nunciavit*, *annunciavit*, q. res novas *coràm indicavit*. Imperat. plur. Hiph. הַגִּידוּ *coràm indicate*.

448 עֲלִילוֹתָיו *opera ejus*. A עָלַל *aliquid operatus est*. Nom. fœm. עֲלִילָה *opus*, *studium*, *conatus*, & in malum, *fraus*, *turpe opus*, Psalm. 14. 1. In plur. עֲלִילוֹת *opera*, *operationes*, Psal. 141. 4. Cum Affix. וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ *& in operibus tuis*, עֲלִילוֹתָיו *opera ejus*, עֲלִילוֹתָם *opera eorum*.

Vers. 13.

449 אוֹתָם *illorum*, אֵת *articulus Accusativi casûs*: cum Affixis Levibus mutat (..) in וֹ, fitque אוֹתִי *me*, Ps. 31. 6. אוֹתְךָ *te*, Ps. 25. 6. אוֹתוֹ *eum*, Ps. 18. 1. אוֹתָהּ *eam ipsam rem*, Ps. 27. 4. אוֹתָם *eos*. Cum Gravibus autem mutat (..) in (∴) אֶתְכֶם *vos*, Ps. 129. 8.

450 זָכַר *recordatus est*, A זָכַר, supra Num. 369. Præt. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: זָכַר *memor fuit*, & in pausa cum (ָ) R. 131. זָכָר. Cum Affix. mutato (ָ) in (:) & (-) in (ָ) R. 121. זְכָרָנוּ *recordatus est nostri*, Ps. 115. 12. זְכַרְתָּ *recordatus es*. cum Affix. correpto (ָ) in (: אֲשֶׁר לֹא־זְכַרְתָּם *quorum non memor fuisti ipsorum*, Psal. 88. 6. pleonasmus, ut suprà Num. 39. זָכַרְתִּי *memor fui*. Cum Affx. mutato (ָ) in (:) זְכַרְתִּיךָ *recordatus sum tui*, Psal. 63. 7. זָכְרוּ *recordati sunt*.

451 לֹא שָׁכַח *non oblitus est*. A שָׁכַח *oblitus fuit* Præt. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: שָׁכַח *oblivioni tradidit*, Ps. 10. 11. הֲשָׁכַח *an oblitus est*. Psal. 77. 10. cum ה Interrogativo. R. 77. שָׁכַחְתָּ *oblitus es*. Cum Affx. mutato (ָ) in (:) שְׁכַחְתָּנִי *oblivisceris mei* Psal. 42. 2. שָׁכַחְתִּי, & in pausa, שָׁכָחְתִּי *oblitus sum*, Ps. 119. 61. שָׁכְחוּ *obliti sunt*, שָׁכַחְנוּ *obliti sumus*. Cum Affix. mutato

I (-) in

(ָ) in (ְ) שְׁכֵחֲנוּךָ *obliti ſumus tui*, Pſal. 44.18. ubi (ְ) ſub gutturali dilatatur per (ֲ).

452 צַעֲקַת *clamoris*. A צָעַק *clamavit*. Nom. fœmin. צְעָקָה *clamor, vox magna*. In Reg. converſ. ה- in ת- & (ָ) pē. in (ְ) ſub gutturali in compoſitum (ֲ) quod punctat præcedentem, fit צַעֲקַת.

453 עֲנָיִים *pauperum, manſuetorum*. A עָנָה *afflixit, humiliavit*, Nom. maſc. עָנָו *afflicts, humilis, manſuetus*. In plur. mutato (ָ) in (ֲ) עֲנָוִים *manſueti*, h.l. עֲנָיִים cum (י) ſecundùm literas eſt עֲנִיִּים *pauperes*, & ſecundùm puncta עֲנָוִים *manſueti*. Ubicunque igitur occurrit cum (ָ) ſub נ, ſemper legendum eſt עֲנָוִים, aliàs עֲנִיִּים. Cum Præf. וַעֲנָוִים *& manſueti*, Pſalm. 37.11. In Regim. mutato (ָ) in (ְ) R. 114. (ֲ) amittit ſuum (ְ) R. 15. fitque עַנְוֵי *manſuetos terræ*, Pſal. 79.10.

Verſ. 14.

454 חָנְנֵנִי *Miſerere mei*. A חָנַן, ſuprà Num. 176. Imper. K. quod regulariter eſſet חֲנוֹן At ob Affixum, ו tranſit in (ָ) R. 98. fitque חָנְנֵנִי per tranſp. vocal.

455 רְאֵה *vide*. A רָאָה *vidit*, Imper. Kal, exit in (ֵ) R. 65. רְאֵה *vide*, וּרְאֵה *& vide*, Pſ. 59.5. In fœm. genere & num. plur. abjecto ה, R. 66. facit וּרְאִי *& vide (filia)* Pſal. 45.11. וּרְאוּ *& videte*, Pſalm. 34.9.

456 עָנְיִי *afflictionem meam*. A עָנָה *afflixit*, Nom. maſc. ſine plur. עֳנִי *afflictio facultatū, carnis & mentis*. *Vincti* עֳנִי וּבַרְזֶל *afflictione & ferro*, Pſ. 107.10. i.e. fune & compedibus. In pauſa, mutato (ֳ) in *chol*. fit עֹנִי, R. 132. unde מֵעֹנִי *ab afflictione*. Pſal. 88.10. מֵעוֹנִי *ab afflictione*, Pſal. 107.41. Cum Affixis *chir*. ante (י) tranſit in (ְ) R. 123. & (ֳ) amittit ſuum (ְ) R. 15. facítque עָנְיִי *afflictionem meam*, Pſalm. 25.18. בְּעָנְיִי *in afflictione mea*, Pſal. 119.50. *Obliviſceris* עָנְיֵנוּ *afflictionis noſtræ*, Pſ. 44.25.

457 מִשֹּׂנְאָי *ab oſoribus meis*.

meis. A שָׂנֵא, suprà Num. 236. Nom. participiale Kal, שֹׂנֵא *odio habens*, *osor*. In pl. שֹׂנְאִים Cum Affix. מִשֹּׂנְאַי *ab osoribus meis*, Psalm. 66. 15. & in pausa מְשַׂנְאַי cum (ָ) וּמִשֹּׂנְאַי & *ab osoribus meis*.

458 מְרוֹמְמִי *exaltans me*. A רוּם *altus fuit*, in Pihel quiescente secundâ in ו. & geminatâ tertiâ, R. 63. רוֹמֵם *elevavit*, *exaltavit*, *evexit*, *in altum sustulit*. Partic. Pih. cum Affixo, מְרוֹמְמִי, vel cum (ְ) loco (:) מְרוֹמְמִי. *elevans me*.

459 מִשַּׁעֲרֵי־מָוֶת *è portis mortis*. Targ. מִמַּעֲלָנֵי מוֹתָא *ab introitibus mortis*. Nom. radicale masc. שַׁעַר *porta urbis*, & synecdochicè *ipsa urbs*. In pausa, mutato priori (-) in (ָ) R. 131. facit שָׁעַר Inde *Erubescent* יָשִׁיחוּ (in) *porta*, Ps. 69. 13. i. e. in loco judicii, quod in porta exercebatur. Cum Præfix. *Ista est* הַשַּׁעַר *illa porta Iehovæ*, Psal. 118. 20. & excluso ה Emphat. *Cùm loquetur cum inimicis* בַּשָּׁעַר *in ipsa porta*, Psalm. 127. 5. Targ. בִּתְרַע בֵּית דִּינָא *in porta domûs judicii*. In plur. mutato priori (-) in (:) & posteriori in (ָ) R. 120. 121. fit שְׁעָרִים *ô portæ*, Ps. 24. 7. In Reg. mutato (ָ) in compositum (ֲ) quod punctat præcedentem, R. 13. fit שַׁעֲרֵי *portæ mortis*, Ps. 107. 18 *Diliget Dominus* שַׁעֲרֵי *portas Sionis*, Psal. 87. 2. Targ. מַעֲלָנֵי בָּתֵי מִדְרְשַׁיָּא *portas scholarum* בְּשַׁעֲרֵי *in portis filiæ Sion*, Ps. 9. 15. Cum Affixis, בִּשְׁעָרַיִךְ *in portis tuis* fœm.) *ô Ierusalem*, Psalm. 122. 2. & in pausa cum (ָ) *Vectes* שְׁעָרָיִךְ *portarum tuarum*, Psal. 147. 13. *Ingredimini* שְׁעָרָיו *portas ejus*, Ps. 100. 4.

Vers. 15.

460 כָּל־תְּהִלָּתֶיךָ *omnem laudem tuam*, propriè *laudes tuas*. Ab הָלַל *laudavit*. Nom. fœm. Heemanthic. תְּהִלָּה *laus*, *celebratio*, *prædicatio*. *Rectis decora est* תְהִלָּה *laus*, Ps. 33. 1. id est, prædicatio. בִּתְהִלָּה *cum laude*, Ps. 100. 4. ubi ב cum *chir*. obsequens (:) R. 6. In Regim. mutato ה in ת R. 34.

R. 34. fit תְּהִלַּת *laus Iehovæ*, Psal. 145. 21. Cum Affixis convertit ה in ת, R. 104. fitque תְּהִלָּתִי *laus mea*, תְּהִלָּתֶךָ *laus tua*, & in pausa, *Totâ die* תְּהִלָּתֶךָ *laudem tuam*, Psalm. 35. 28 בִּתְהִלָּתֶךָ *in laude tua*, תְּהִלָּתוֹ *laus ejus*, וּתְהִלָּתוֹ & *laus ejus*. In plur. תְּהִלּוֹת *laudes Israëlis*, Pſ. 22. 4. Nota. Hoc loco in תְּהִלָּתֶיךָ jungitur Affix. plurale ־ֶיךָ nomini singulari, ideóque distributio notatur. R. 35. num. 5. ut sensus sit, *Enarrabo laudes tuas*, id est, omnes & singulas laudes tuas.

461 בַּת־צִיּוֹן *filiæ Sionis*. Targ. בְּמַעֲלָנֵי תַרְעֵי כְּנִשְׁתָּא דְצִיּוֹן *In ingressibus portarum ecclesiæ Sionis*. A בֵּן *filius*, suprà Num. 90. Nom. fœm. בַּת *filia*, eliso נ, pro בֶּנֶת, ut disertissimè commonstrat plurale בָּנוֹת. *Audi* בַּת *filia*, Pſ. 45. 11. וּבַת צוֹר & *filia Tyri*, Pſalm. 45. 13. Targum וְיָתְבֵי כְּרַכָּא דְצוֹר & *habitatores arcis Tyri*: nam nomen *Filii*, aut *Filiæ*, accommodatur ad urbis, loci, aut populi alicujus cives & incolas, quorum quasi mater est locus nativitatis & educatiōis eorum. In plur. בָּנוֹת. In Regim. & cum Affixis correpto (ָ) in (ְ) R. 114. fit בְּנוֹת *filiæ regum*, Pſal. 45. 10. Cum Affix. בְּנוֹתֵינוּ *filiæ nostræ*, Pſ. 144. 12. *Sacrificârunt* אֶת־בְּנוֹתֵיהֶם *filias suas*, Psalm, 106. 37. וּבְנוֹתֵיהֶם & *filiarum suarum*, Ibid. v. 38.

462 אָגִילָה *exultabo*. A גּוּל *exultare*, suprà Num. 111. Futur. Hiph. quod abjectâ mediâ radicali ו, R. 58. in Psalm. flectitur sic: אָגִילָה *exultabo*, Pſ. 31. 8. cum ה paragog. Et ex terminatione (..) יָגֵל *exultabit*, Pſ. 13. 6. & retracto accentu ad penultimam ob vicinitatē alterius accentûs (ne videlicet ex conflictu duorum dura evaderet pronunciatio) ac mutato (:) in (·.·) R. 127. fit מַה־יָּגֶל *quàm exultabit*, Pſal, 21. 2. redundante (י). Sic itidem ob ו Conversiv. וַיָּגֶל & *exultavit* Pſ. 17. 2. תָּגֵל *exultabit* (fœm.) *terra*, Pſ. 97. 1. וְתָגֵל & *exultabit*, Pſal. 96. 11. & ex terminatione (י) תָּגִיל *exultabit anima*

ma

ma mea, Pl.35.9. נָגִילָה *exultabimus*, Psalm.118.24. cum ה parag. יָגִילוּ *exultabunt*, Psal. 13.5. *In nomine tuo* יְגִילוּן *exultabunt*, Psal.89.17. ubi ן paragog. trahit secum accentum, & mutat (ֶ) in (:) R. 102.n. 5. In tertia fœm. plur. תָּגֵלְנָה *exultabunt ossa*, Psalm. 51.10. ubi elegans metaphora de re inanimata. Et cum ו Conversivo, וַתָּגֵלְנָה & *exultârunt filiæ Iehuda*, Ps.97.8.

463 בִּישׁוּעָתֶךָ *in salute tua*, יְשׁוּעָה *salus*. Suprà Num. 166. בִּישׁוּעָה *in salute*, Psal. 149.4. ubi (:) sub (י) tollitur, ob præcedēs *chir*. R.8. In Regimine converso ה in ת facit יְשׁוּעַת *salutem Deo nostro*, Ps. 98.3. Cum Affixis. mutato ה in ת, fit יְשׁוּעָתִי *salus mea*, מִישׁוּעָתִי *à salute mea*, Psalm. 22.2. pro מִיְשׁוּעָתִי, ubi dagesh ex (י) shevato excluditur, R. 20. quod Præfixum מ ei imprimere debuit, R.74. sicque (:) sub (י) tollitur, ob præcedens *chir*. R.8. וִישׁוּעָתִי & *salus mea*, Ps. 62.3. בִּישׁוּעָתִי *in salutem meam*, Ps.91.16. יְשׁוּעָתְךָ & in pausa יְשׁוּעָתֶךָ *salus tua*. בִּישׁוּעָתֶךָ *in salute tua*, Psal. 13.6. וּבִישׁוּעָתְךָ & *in salute tua*, Psalm.21.2. יְשֻׁעָתֵךְ *salus tua*, ô anima, fœm. Ps. 35.3. cum (ֻ) loco וּ, R. 107. *Deus* יְשׁוּעָתֵנוּ *salutis nostræ*, Psalm. 68.20. *Annunciate* יְשׁוּעָתוֹ *salutem ejus*, Ps. 96.2. בִּישׁוּעָתוֹ *in salute ejus*, Psalm. 34.9. In plural. יְשׁוּעוֹת *salutes*, Psalm. 18.51.

Vers.16.

464 טָבְעוּ *Demersæ sunt gentes*. A טָבַע *immersus, demersus, infixus fuit*. Præt. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: טָבַעְתִּי *immersus sum in lutum*, Psal. 69.3. טָבְעוּ *immersæ sunt*.

465 עָשׂוּ (in foveam, quam) *fecerunt*. Præt. Kal, à עָשָׂה *fecit, effecit, perfecit*, ad certum usum aptavit. ubi ה quiescit in (ָ) R. 65. *Hæc est dies illa, quam* עָשָׂה *fecit Dominus*, Psal. 118.24. id est, solennem instituit. Cum Affixis ה radicale excluditur, R. 103. *Ipse*

ipse עָשָׂנוּ *fecit nos*, Pſ. 100. 3. id eſt, evexit, exaltavit nos. *Cujus eſt mare, & ipſe* עָשָׂהוּ *fecit illud*, Pſal. 95. 5. In plurali ante Afformativum ו, itidē ה ejicitur, R. 66. fitque עָשׂוּ *fecerunt*. Cum Affixo, *Manus tuæ* עָשׂוּנִי *fecerunt me*, Pſ. 119. 73.

466 בְּרֶשֶׁת *in rete*. Nom. radicale fœm. ſine plur. רֶשֶׁת *opus reticulatum*, *rete*, (unde & Latinis hæc ipſa vox *Rete*, excluſo ש) רֶשֶׁת *Rete paraverunt pedibus meis*, Pſal. 57. 7. id eſt, inſidias poſuerunt mihi. Cum Præfixo: *Ipſe eduxit* מֵרֶשֶׁת *è reti pedes meos*, Pſal. 25. 15. id eſt, ex inſidiis. Cum Affixis, mutat utrumque (ֶ) in (:) & prius (:) in *chir*. fitque וְרִשְׁתּוֹ *& rete ejus capiat eum*, Pſal. 35. 8. בְּרִשְׁתּוֹ *in rete ejus*, Pſal. 10. 9. רִשְׁתָּם *rete eorum*, Pſal. 35. 7.

467 זוּ (quod) *illi abſconderunt*. Targ. דְּנָא דְּכַמְנוּ *hoc, quo inſidiabantur* זוּ Pronom. demonſtrativum rei, loci & temporis, communis generis, utriuſque numeri, *hic*, *is iſte*; *hi*, *illi*, *iſti*. *In cogitationibus* זוּ, *quas illi cogitârunt*, Pſ. 10. 2. *A generatione* זוּ *iſta in ſeculum*, Pſ. 12. 6.

468 טָמָנוּ *abſconderunt*. A טָמַן *abſcondit*, *abdidit*, *occultavit*, Præt. Kal, quod in Pſalm. flectitur ſic: טָמַן *abſcondit*, Pſ. 35. 8. In plur. טָמְנוּ *absconderunt*, Pſ. 31. 5. Et in pauſa, (h. l. ob accentum Rebhia) טָמָנוּ, redeunte (:) in (ָ) R. 132.

469 נִלְכְּדָה *captus eſt*, pes eorum. A לָכַד *cepit*, *apprehendit*, *comprehendit*, Præt. fœm. Niph. נִלְכְּדָה, nam רֶגֶל *pes*, eſt apud Hebr. fœm.

Verſ. 17.

470 נוֹדַע *Notum ſe fecit*. Targ. גְּלֵי קֳדָם יְיָ *Manifeſtum eſt coram Domino judicium, quod fecit*. A יָדַע *novit*: ſuprà Num. 47. Præt. Niph. mutato (י) in ו, R. 56. נוֹדַע *notus factus eſt*, *innotuit*. In pauſa cum (ָ) נוֹדָע *innotuit*, Pſalm. 48. 4. & in plur. נוֹדְעוּ *innoteſcunt*, Pſ. 77. 20.

471 בְּפֹעַל *in opere volarum ſuarum*. A פֹּעַל *operatus eſt*, Nom. maſc. פֹּעַל *opus*, *operatio*

ratio, actio, פָּעַל פָּעַלְתָּ *opus operatus es*, Pſ. 44. 2. Cum Affixis, mutat *chol*, in (ָ) R. 118. & (ַ) in (ְ) compoſitum (ֳ) R. 121. facítque פָּעֳלִי *opus meum*, Pſal. 95. 9. פָּעָלְךָ *opus tuum*, Pſ. 77. 13. בְּפָעֳלֶךָ *in opere tuo*, Pſal. 92. 5. פָּעֳלוֹ *opus ejus*, Pſal. 111. 3. לְפָעֳלוֹ *ad opus ſuum*, Pſ. 104. 23. כְּפָעֳלָם *ſecundùm opus ipſorum*, Pſ. 28. 4.

472 נוֹקֵשׁ *illaqueatus eſt*. Vel eſt à יָקַשׁ *laqueum, aut rete tetendit, illaqueavit, irretivit*, & tunc eſt Præt. Niph. mutato (י) in ו, R. 56. נוֹקַשׁ (paſſivè *illaqueatus, irretitus, laqueo captus fuit*, cum (ֵ) loco (ַ) R. 108. pro נוֹקַשׁ. Vel eſt à נָקַשׁ, verbo ejuſdem ſignificationis, & tunc eſt Benoni Kal, נוֹקֵשׁ (activè) *irretitur, illaqueatur, ruit* impius.

473 הִגָּיוֹן סֶלָה *res meditanda, Sela*. Targ. יְרַנְּנוּן צַדִּיקַיָּא לְעָלְמִין *Cantabunt juſti in æternùm*. Hieron. *Meditatio ſemper*. L X X. omiſerunt. A הָגָה, ſuprà Num. 19. Nom. maſc. ſine plurali, הִגָּיוֹן *locutio, meditatio*, (quòd ex corde removeatur) *murmur, ſonus*. Quater legitur in S. S. ſed ſemel tantùm h. l. cum *Sela*, הִגָּיוֹן סֶלָה *Locutio, vel meditatio, Sela!* q. d. Hoc, quod diximus, requirit meditationem intentam memori mente recolendam; & *Sela* vocis & animi ad Deum elevationem. *Super decachordo, & ſuper nablio* עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר *ſuper locutione in cithara*, Pſal 92. 4. id eſt, ſuper murmure, vel ſono illo, quem cithara edit. In Regim. (converſo (ָ) in (ְ) R. 114. dagesh ex litera shevata (ג) tollitur, R. 20. ſicque pro *chir.* ſubſtituitur (ֶ) R. 107.) facit וְהֶגְיוֹן לִבִּי *& meditatio cordis coram te*, Pſal. 19. 15. Et ſic cum Affixo, *Labia inſurgentium contra me*, וְהֶגְיוֹנָם *& meditatio* (vel murmur) *eorum contra me totâ die*, Thren. 3. 21.

Verſ. 18.

474 שְׁכֵחֵי אֱלֹהִים *oblita Dei*. A שָׁכַח *oblitus fuit*, Nom. Participiale Kal, שָׁכֵחַ *oblitus*, plural. שְׁכֵחִים, mutato (ָ) in (ְ) R. 114. evaneſcente (ַ) fur-

(-) furtivo, R. 10. In Regim. שְׁכְחֵי. Et cum *chol.* ad formam Benoni Kal, שֹׁכְחֵי אֱלוֹהַ *obliτores Dei*, Ps. 50. 22.

Vers. 19.

475 יִשָּׁכַח *oblivioni tradetur.* A שָׁכַח *oblitus fuit*, Fut. Niph. exterminatione (-) pro (··) R. 108.

476 אֶבְיוֹן *egenus.* Ab אָבָה *voluit, cupiit*, Nom. masc. Heemanthic. אֶבְיוֹן *egenus, inops, valde pauper*, q. *cupidus, semper volens*, quicquid enim videt, cupit, vult, cùm nihil habeat. *Pauper* וְאֶבְיוֹן & *egenus*, Ps. 35. 10. *Dives* וְאֶבְיוֹן & *pauper*. Psalm. 49. 3. In plur. אֶבְיוֹנִים *inopes*, Psal. 12 6. *Dedit* לָאֶבְיוֹנִים *Ipsis inopibus*, Ps. 112. 9. excluso ה Emphat. Cum Affixo אֶבְיוֹנֶיהָ *egenos ejus satiabit pane*, Psal. 132. 15.

477 תִּקְוַת *expectatio*, LXX. ἡ ὑπομονὴ τῶν πενήτων *patientia pauperum.* A קָוָה *expectavit*; de aqua & hominibus, *confluxit, congregavit.* Nom. fœm. Heemanth. תִּקְוָה *expectatio, spes*, quòd sit alicujus rei desideratæ in mentem collectio. In Regimine, תִּקְוַת Cum Affixo, תִּקְוָתִי *spes mea*, Psalm. 62. 6. mutato ה in ת, R. 104.

478 עֲנִיִּים *afflictorum.* A עָנָה *afflixit*, Nom. masc. עָנִי *afflictus, oppressus*, præsertim ob paupertatem, *miser, pauper*, Cum Præfix. וְעָנִי & *pauper*. לֶעָנִי *pauperi. Præparabis in bonitate tua*, לֶעָנִי *ipsi pauperi*. Ps. 68. 11. ubi ל cum (··) ob exclusum ה Emphatic. ut supra Num. 334. In plural. assumpto dagesh euphonico, R. 18. facit עֲנִיִּים *pauperes.* In Regim. עֲנִיֵּי *pauperes populi*, Ps. 72. 4. Cum Affix. *Catervam* עֲנִיֶּיךָ *pauperum tuorum*, Psal. 74. 19. וַעֲנִיֶּיךָ & *afflictos tuos* scil. judicabit, Ps. 72 2.

Nota: hæc verba; *Spes pauperum peribit in æternum*, aut sunt accipienda interrogativè *peribit in æternum?* aut repetendum ex priori membro לֹא *Non peribit in æternum*, ut Targum לָא תְהוֹבַד *non peribit.*

Vers. 20.

479 אַל־יָעֹז *ne prævaleat*,

leat. Targ. *Ne* יִתְעַשַּׁן *robore-tur.* LXX. *μὴ κραταιούσθω non confortetur.* A עָזַז *robustus, fortis fuit, prævaluit, roboravit.* Fut. Kal, syncopatâ mediâ radicali, R.70. flectitur in Psalm. in tertia persona tantùm, יָעֹז *corroborabitur in malo suo*, Ps. 52.9. (vide suprà Num. 259.) תָּעֹז *prævalebit, robusta erit* (fœm.) *manus tua*, Ps. 89.14.

480 יִשָּׁפְטוּ *judicentur.* A שָׁפַט *judicavit*, Futur. plur. Niph. יִשָּׁפְטוּ *in judicium vocentur, redarguantur.*

Vers. 20.

481 שִׁיתָה *Pone*, vel, *Incute.* A שׁוּת *ponere*, Imper. Hiph. per aphæresin ה characterist. ut suprà Num. 219. שִׁית & cum ה parag. שִׁיתָה *impone.* Cum Affixo, שִׁיתֵמוֹ *pone eos*, Ps. 83.12. In plur. שִׁיתוּ *apponite cor vestrum*, Ps. 48.14.

482 מוֹרָה. Targ. דַּחַלְתָּא *timorem.* Sicque erit à יָרֵא *timuit*, Nom. Heemanth. מוֹרָא *timor, terror, res terribilis*, mutato (י) in ו, R.161. n. 1. *Afferte munus* לַמּוֹרָא *ipsi terrori*, Ps. 76.12. id est, formidabili, scil. Deo. (excluso ה Emphat.) Et permutatis literis א & ה. R.2. מוֹרָה *timor.* LXX. verò reddunt. *Κατάστησον νομοθέτην ἐπ' αὐτούς*: *Constitue legislatorem super eos*, i. e. pone doctrinam, institue eos, ut sciant, quòd homines sint. Sicque erit à יָרָה *docuit*, unde מוֹרָה, quod in SS. legitur h. l. tantùm.

483 לָהֶם *eis.* Compositum ex ל nota Dativi, (quod ante Affixa amat (ָ) R.101.) & affixo הֶם.

484 יֵדְעוּ *agnoscant.* A יָדַע *novit*, suprà Num. 47. Fut. Kal, quod occultato (י) in (..) R.55. in Psalm. flectitur sic: אֵדַע *novi*, & in pausa cum (ָ) לֹא אֵדָע *non novi*, Ps. 101.4. Cum ה parag. mutato (-) in (:) R.121. אֵדְעָה *sciam*, Ps. 39.5. וְאֵדְעָה *& cognoscam*, Ps. 119.125. תֵּדַע *cognosces.* In pausa cum (ָ) וַתֵּדָע *& cognovisti*, Psal. 139.1. cum ו conversivo Futuri. Et sic cum Affixo cum (ָ) R. 121. *Quid est homo?*

 וַתֵּדָעֵהוּ.

ותדעהו *& (quod) cognovisti eum*, Pſ. 144. 3. ידע *cognoſcet. evenit ipſi interitus*, לא ידע *non cognoſcet*, Pſ. 35. 8. i. e. non ſentiet: & in pauſa cum (ָ) לא ידע *non cognoſcet*, Pſalm. 92. 7. נדע *cognoſcemus*. Cum Affixo, & ו Converſiv. ונדעם *& cognovimus ea*, Pſalm. 78. 3. ידעו *cognoſcent*, וידעו *& cognoſcent*, Pſal. 59. 14.

---

*P*SALMUS 10. 9.

485 תעמד *ſubſiſtis*. A עמד, ſuprà Num. 10. Fut. Kal, ubi prima radical. ע aſſumit (ֲ) & punctat præcedentem cum (ַ) R. 12. 13. flectitúrque in Pſalm. ſic: *Et tu* תעמד *ſubſiſtes, manebis*, Pſal. 102. 27. *Et quis* יעמד *ſtabit, conſiſtet in faciebus tuis*, Pſal. 76. 7. Cum ו Converſivo, *Ipſe mandavit*, ויעמד *& ſtetit, conſtitit*, Pſalm. 33. 9. pro quo Pſalm. 148. 5. habetur, ונבראו *& creata ſunt. Conſilium Iehovæ*, תעמד *ſtabit, permanebit*, Pſalm. 33. 11. Cum ו Converſiv. *ſtabiliviſti terram*, ותעמד *& ſubſiſtit*, Pſ. 119. 90. *Super montes* יעמדו *ſtabunt aquæ*, Pſ. 104. 6. ubi ob ſequens (:) (ֲ) amittit ſuum (:) R. 15. Et in pauſa, revocato iterum *chol*. R. 132. *E regione plagæ meæ* יעמדו *ſtabunt*, Pſ. 38. 12.

486 ברחוק *in longinquo*. A רחק *longè, procul abfuit*. Nom. maſc. רחוק *longinquus, remotus*, & adverbialiter *longè, procul*, tam loci, quàm temporis eſt. רחוק *procul à ſalute mea*, Pſ. 22. 2. Cum Præfix. *Et propinqui mei* מרחוק *è longinquo ſteterunt*, Pſ. 38. 12. id eſt, procul. ברחוק *in longinquo*, ſive longè. In plur. mutato (ָ) in (:) R. 13. facit רחוקים, unde Pſ. 65. 6. *Fiducia omnium extremitatum terræ* וים *& maris longinquorum*, רחקים Targ. ונגות ימא דרחיקין מן יבשתא *& inſularum maris, quæ longè diſtant ab arida*. LXX. καὶ τῶν ἐν θαλάσσῃ μακράν, *& eorum, qui in mari longè*.

487 תעלים *abſcondes*, ſcil. oculos tuos, vel *abſcondes te, abſconderis*. LXX. ὑπερορᾷς *deſpicis*. A עלם *abſcondit, occultavit, celavit*, Secunda perſona

ſona

ſona Futur. Hiph. תְּעַלִּים

488 לְעִתּוֹת *in temporibus*. LXX. ἐν εὐκαιρίαις *in opportunitatibus*. Vide ſuprà Num. 30.

Verſ. 2.

489 בְּגַאֲוַת *In ſuperbia impii*. A גָּאָה *elatus, elevatus fuit*, Nom. fœm. mutato ה in ו R. 161. n. 3. גַּאֲוָה *elatio, ſuperbia, arrogantia, faſtus*: de Deo *magnificentia, excellentia. Et retribuet plus ſatis* עֹשֵׂה גַאֲוָה *facienti ſuperbiam*, Pſal. 31. 24. vel, *faciens res magnificas*, בְּגַאֲוָה *in ſuperbia*, Pſ. 31. 19. In Regim. mutato ה in ת, בְּגַאֲוַת & ſic cum Affix. *Super Iſraël* גַּאֲוָתוֹ *excellentia, magnificentia ejus*, Pſal. 68. 35. בְּגַאֲוָתוֹ *in elatione ejus*, Pſ. 56. 4.

490 יִדְלַק עָנִי *fervidè infeſtatur pauper*. Vel, *perſecutionem patitur afflictus*, ut Targum. LXX. *Dum ſuperbit impius* ἐμπυρίζεται ὁ πτωχὸς *incenditur pauper*. Hier. *In ſuperbia impii ardet pauper*. A דָּלַק *arſit, exarſit*, metaphoricè, *ardenti & infeſto animo inſectatus, perſecutus eſt*. Tertia perſona Fut. Kal, & legitur in Pſalmis h. l. tantùm.

491 יִתָּפְשׂוּ *capientur* A תָּפַשׂ *cepit, prehendit, apprehendit*, Fut. Niph. quod legitur h. l. tantùm, יִתָּפְשׂוּ *apprehendentur*.

492 בִּמְזִמּוֹת *in pravis cogitationibus*. Targum בְּנִכְלוּתָא *in fraude*. LXX. ἐν διαβουλίαις *in conſiliis*. A זָמַם *cogitavit*, plerumque ſumitur in malum. N. fœm. Heemanthic. מְזִמָּה *cogitatio, ut plurimùm prava, conſilium malum, ſcelus* לִמְזִמָּה *in ſcelere* Pſal. 139. 20. ubi לְ cum *chir.* ob ſequens (:) In plural. מְזִמּוֹת *ſcelerata cogitationes*, Pſ. 37. 7. בִּמְזִמּוֹת *in cogitationibus*, ſcil. pravis. Cum Affixo, מְזִמּוֹתָיו *pravæ cogitationes ejus*, Pſalm. 10. 4.

493 זוּ חָשָׁבוּ *quas commenti ſunt*. A חָשַׁב *cogitavit, excogitavit, commentus eſt*; ornatè dicitur de artifice ingenioſo, cui multâ cogitatione opus ſit. Præt. Kal, quod in Pſalm. flectitur in tertia plur. tantùm, חָשָׁבוּ *excogitârunt*, Pſal. 21. 12. & in pauſa, reducto

(:) in

(:) in (ָ) R. 132. חָשְׁבוּ.

Verſ. 3.

494 הִלֵּל *Laudavit ſe.* Targ. אִשְׁתַּבַּח *gloriatur.* LXX ἐπαινεῖ(ται) ὁ ἁμαρτωλὸς, *laudatur peccator*, Præt. Pihel, quod in Pſalm. flectitur ſic: הִלֵּל *laudavit, illuſtrem, clarum reddidit, prædicavit, celebravit. Septies in die* הִלַּלְתִּיךָ *celebravi te*, Pſ. 119. 164. *In Deo* הִלַּלְנוּ *laudabimus nos*, Pſ. 44. 9.

495 תַּאֲוַת (ſuper) *deſiderio.* Targ. עַל־רְגִגַת נַפְשֵׁהּ *ob concupiſcentiam animæ ſuæ.* Ab אָוָה *cupiit, deſideravit*, Nom. fœm. Heemanth. תַּאֲוָה *cupiditas, deſiderium.* In Reg. mutato ָה in ַת R. 34. fit תַּאֲוַת *deſiderium pauperum*, Pſal. 107. Cum Affix. converſo ה in ת, R. 104. facit תַּאֲוָתִי *deſiderium meum*, וְתַאֲוָתָם *& deſiderium eorum fecit venire eis*, Pſal. 78. 29. id eſt, id, quod concupiverant, *& non receſſerunt* מִתַּאֲוָתָם *à deſiderio eorum*, Ibid. v. 30.

496 וּבֹצֵעַ *& quæſtum faciens.* A בָּצַע *vulneravit, laceravit, in fruſta concîdit*, Item *avaritiæ, lucro ſtuduít, nimio deſiderio concupivit*, q. concídit aliquid ab his rebus, quæ neceſſariæ ſunt victui. Rarum eſt, & h. l. tantùm legitur in Pſal. in Benoni Kal, cum (ַ) furtivo, וּבֹצֵעַ *& avaritiæ ſtudens.* Targ. וּדִמְבָרֵךְ גַּבְרָא טְלִימָא *& qui bene precatur homini perverſo.* LXX. καὶ ὁ ἀδικῶν ἐυλογεῖται, *& iniquus benedicitur.*

497 בֵּרֵךְ *benedixit*, vel per Euphemiſmum, *maledixit, blaſphemavit.* (ſed rariùs, nam in hac ſignificatione legitur tantùm Job. 1. 5. 10. & 2. 5. 9. & 1. Reg. 21. 10. 13. & forſitan h. l.) Præter. Pihel, ubi dageſh excluſum compenſatur per (ֵ) R. 19. flectitúrque in Pſalm. ſic: בֵּרַךְ, pro בֵּרֵךְ, & ex terminatione (ֶ) בֵּרֵךְ *benedixit*, Pſ. 147. 13. unde cum Affixo, בֵּרַכְךָ *benedixit tibi*, Pſ. 45. 3. In prima plur. בֵּרַכְנוּ *benedicemus*, Pſ. 129. 8.

498 נִאֵץ יְהוָה *contumelioſè ſprevit Iehovam.* Targ. רָחִיק מֵימְרָא דַיְיָ *abominatur Verbum Domini.* A נָאַץ in

in Pihel נִאֵץ *irritavit, exacerbavit, contumeliis affecit, blasphemavit.* Præter. Pihel, quod in Psalm. flectitur sic: *Ad quid* נִאֵץ *exacerbavit impius Deum*, Psalm. 10. 13. absorpto dagesh, R. 19. In plur. נִאֲצוּ *contumeliosè spreverunt*, vel *blasphemârunt*, nomen tuum, Ps. 74. 18.

Vers. 4.

499 בְּגֹבַהּ אַפּוֹ *in elatione nasi sui*, id est, in superbia, quam præ se fert facie. Targ. בְּגַסוּת רוּחֵהּ *in arrogantia spiritûs sui.* A גָּבַהּ *altus, sublimis fuit*, Nom. masc. sine plur. גֹּבַהּ *altitudo, sublimitas, elatio, superbia*, ubi הּ legitur quoniam habet Mappik, R. 21.

500 בַּל־ *nequaquam* Particula negandi, בַּל *nequaquam, neutiquam, nihil omnino*, Psalm. 16, 2. *Bonum meum* בַּל־עָלֶיךָ *nequaquam super te.* Cum Præfix. וּבַל אֶשָּׂא *& nequaquam tollam*, Ibid. v. 4.

501 יִדְרשׁ *inquiret.* A דָּרַשׁ, suprà Num. 445. Fut. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: תִּדְרשׁ *inquires*, Psalm. 10. 13. יִדְרשׁ *inquiret*, יִדְרְשׁוּהוּ *inquirent eum*, Ps. 119. 2.

אֵין אֱלֹהִים כָּל־מְזִמּוֹתָיו *Non* (est) *Deus, omnes cogitationes ejus.* Targ. יֵימַר בְּלִבֵּהּ לָא גַלְיָן קֳדָם יְיָ כָּלְהוֹן מַחְשְׁבָתֵיהּ *dicet in corde suo, non sunt manifestæ coram Deo omnes cogitationes ejus.*

Vers. 5.

502 יָחִילוּ *Dolore afficientur viæ ejus.* Vel, *Dolebunt viæ ejus.* Vel, *Parient vias suas*, id est, enixè urgebunt. Targ. מַצְלְחִין אָרְחָתֵיהּ *prosperantur viæ ejus*, (q. ab חָיִל *validum esse, prosperari, crescere.*) LXX. βεβηλοῦνται *inquinatæ sunt viæ ejus* (q. à חָלַל *polluit, profanavit.*) A חוּל *dolere, cruciari*, Item *in partu dolere, parturire, cum dolore parere.* Metaphoricè *tremere, contremiscere.* Fut. Hiph. quod abjectâ secundâ radicali ו, R. 58. in Psalm. flectitur in tertia persona tantùm. *Vox Domini* יָחִיל *dolore afficit desertum*, Psal. 29. 8. *Cor meum.* יָחִיל *dolebit intra me.*

Psal. 55. 5. Targ. יִרְתַּת *tremet*, Et ex terminatione (..) cum ו Convers. in tertia fœm. וַתָּחֶל *& doluit ipsa terra*, Psal. 97. 4. i. e. contremuit. In plur. יָחִילוּ *dolebunt*. It. *timebunt*, sc. aquæ, Ps. 77. 17.

503 יָפִיחַ (in omnes hostes ejus) *exsufflabit* in eos. Targ. יִזְעוֹף לְהוֹן *irascetur in illos*, id est, flatu oris indignationem animi indicabit. Vel, *exsufflabit in eos*, i. e. contemnet, despiciet, vel, *illaqueabit* eos, sumptâ significatione à Nom. פַּח *laqueus*. A פּוּחַ *flare, sufflare, exsufflare*, metaph. *loqui*, q. verba exsufflare, Fut. Hiph. quod abjecto (ו) R. 58. flectitur in Psalm. in tertia sing. tantùm, יָפִיחַ *exsufflabit illi*, Ps. 12. 6. cum (-) furtivo.

504 בָּהֶם *in eos*. ב Præpositio *In*, cum Affixis amat (ּ) *Posuit tentorium* בָּהֶם *in eis*, Ps. 19. 3.

Vers. 6.

505 בַּל־אֶמּוֹט *Nequaquam dimovebor*. A מוֹט *motus, dimotus fuit, vacillavit*, Fut. Niph. quod exit in ו, R. 61. & in Psalm. flectitur sic: אֶמּוֹט *movebor*, יִמּוֹט *dimovebitur*, Psal. 13. 5. תִּמּוֹט *movebitur*, fœm. sc. *urbs*, Psal. 46. 6. יִמּוֹטוּ *dimovebuntur*, Ps. 82. 5. & cum Cholem in vertice literæ (ו) יִמּוֹטוּ *movebuntur*, sive *cadent*, Ps. 140. 11.

506 לְדֹר וָדֹר *in generationem & generationem*. A דּוּר *habitare, ordine & successivè vivere*, Nom. masc. דּוֹר *generatio, duratio*, tempus vitæ humanæ unâ ætate durans, habitatio mundana hominis. Cum Præfix. לְדוֹר *generationi posteræ*, Psal. 48. 19. *Enarrabo nomen tuum in omnem* דֹּר וָדֹר *generationem & generationem*, Ps. 45. 18. id est, quamcunque & diversam, ubi ו copulativ. (quod hîc gestat (ּ) R. 78.) notat diversitatem, R. 35. n. 5. multa secula, & q. perennitatem. לְדוֹר וָדֹר *in generationem & generationem*, Ps. 49. 12. בְּדֹר וָדֹר *in generationem & generationem*, Psalm. 90. 1. מִן הַדּוֹר זוּ *ex hac generatione ista*, Ps. 12. 8. Pleonasm. Et exclusо ה Emphat. לְדוֹר *huic gene-*

generationi, Pſ. 22. 31. In plur. בְּדוֹר הוֹרִים *in generatione generationum anni tui*, Pſalm, 102. 25.

Verſ. 7.

507 אָלָה *Exſecratione.* Targ. לוֹטִין *maledictionibus.* Ab אָלָה *juravit, pejeravit,* Nom. fœm. אָלָה *exſecratio, imprecatio.* Cum Præfixo וּמֵאָלָה *& ex imprecatione* Pſ. 59. 13.

508 מָלֵא *plenum eſt.* A מָלֵא *plenus fuit*, & activè *implevit, complevit.* Præt. Kal, quod in Pſalm. flectitur ſic: מָלֵא (ubi א quieſcit in (..) R. 64. מָלְאָה *plena fuit*, ſcil. dextra, Pſal. 26. 10. *Ilia mea* מָלְאוּ *plena fuerunt*, Pſ. 38. 8.

509 וָתֹךְ *& dolo.* A תָּוֶךְ *medium*, fit תֹּךְ *fraus, dolus*, quòd medium hominis ſit fraudulentum, vel, quòd fraus in medio cordis abſcondita lateat. Scribitur & ſine ו, תֹּךְ *dolus*, Pſalm. 55. 12. Cum Præfix. מִתּוֹךְ *à dolo*, Pſal. 72. 14. (ubi eſt cum ו expreſſo. וָתֹךְ *& dolus*, ubi ו cum (ָ) ante accentum Athnach. R. 78.

Verſ. 8.

510 בְּמַאְרַב *in inſidiis.* Ab אָרַב *inſidiatus eſt.* Nom. maſc. Heemanth. ſine plur. מַאְרָב *inſidiæ, locus inſidiarum*, latebra. In Regim. mutato (ָ) in (ַ) R. 115. fit cum Præfixo, בְּמַאְרַב.

511 חֲצֵרִים *villarum.* Targ. בְּכַמְנֵי דַרְתָּא *in inſidiis atriorum*, LXX. *μετὰ πλουσίων cum divitibus.* (fortè per ע & ש legerunt, עֲשִׁירִים *divites.*) Ab חָצֵר *atrium*, locus exterior domûs, ubi gramen & fœnum ſuccreſcere ſolent: hinc *villa, rus*, quòd villæ, ut atria, expoſitæ ſint & ſine mœnib⁹. Legitur cum duplici plurali, חֲצֵרִים *villæ, atria*, unde cum Affixo, חֲצֵרֶיךָ *atria tua*, Pſal. 65. 5. בַּחֲצֵרֶיךָ *in atriis tuis.* Pſ. 84. 11. Et ex terminat. fœm. חֲצֵרוֹת, unde in Regim. & Affix. mutato (..) in (:) R. 116. (ֲ) amittit ſuum (:) R. 15. fitque cum Præfix. לְחַצְרוֹת *ad atria Iehovæ*, Pſalm. 84. 3.

בְּחַצְרוֹת *in atriis Dei noſtri,* Pſ.92.14. Cum Affix. חֲצֵרוֹתָיו *atria ejus,* Pſ.100.4. לְחַצְרוֹתָיו *in atria ejus,* Pſ.96. 8.

512 בְּמִסְתָּרִים *in latebris.* A סָתַר *abſcondit.* Nom. maſc. Heemanth. מִסְתָּר *abſconſio,* ipſa actio, & locus ad abſcondendum aptus, *latebra.* Cum Præfixo, בַּמִּסְתָּר *in ipſo latibulo,* Pſal. 10. 9. excluſo ה Emphat. In plurali מִסְתָּרִים. Cum Præfix. בְּמִסְתָּרִים *in latibulis,* Pſal. 17. 12. & excluſo ה Emphat. בַּמִּסְתָּרִים *in ipſis latibulis.*

513 יַהֲרֹג *occidet.* Ab הָרַג *occidit, interfecit,* quovis modo & formâ necavit, mortem intulit, Fut. Kal, quod in Pſalm. flectitur ſic: תַּהֲרֹג *occides,* (cum (-:) ſub ה, quod punctat præcedentem, R. 13.) unde cum Affix. *Ne* תַּהַרְגֵם *interficias eos,* Pſal. 59. 12. ubi ob Affix. ֹ tranſit in (:) R. 119. & (-:) amittit ſuum (:) R. 15. יַהֲרֹג *occidet,* Pſalm. 78.47. & cum ו converſ. וַיַּהֲרֹג *& occidit,* Pſ.78.3. In plur. יַהַרְגוּ *occidentur,* Pſ.94.6. cum *chol.* ob accentum Athnach, R. 132.

514 נָקִי *innocentem,* A נָקָה *purus, innocens fuit,* fit נָקִי *purus, liber à quavis re, immunis, innocens, inſons.* In Reg. correpto (ָ) in (:) R. 114. facit נְקִי כַפַּיִם *purus manibus,* Pſ.24.4. qui nullum ſcelus perpetravit.

515 לְחֵלְכָה *contra pauperem,* LXX. εἰς τὸν πένητα *in pauperem,* Targum לְמִסְכְּנַיָא *ad pauperes.* Ab inuſitato חָלַךְ fit חֵלֶךְ *pauper, afflictus, miſer,* (formæ חֵבֶל.) Legitur in tota SS. ter, idque in hoc Pſalmo tantùm. Cum ה Par. לְחֵלְכָה *ad miſerum.* Et in pauſa, retracto accentu ad pen. חֵלְכָה *pauper, afflictus,* v.14. in plur. חֵלְכָאִים *cœtus pauperum.* v.10. mutato ה in א. Vel, חֵל eſt *exercitus, cœtus,* pro חַיִל ſuppreſſo (י) & כָה Affixum, ut ſenſus ſit: *Oculos ſuos* לְחֵלְכָה *exercitui tuo* (in congregationem afflictam tuam) *abſcondent.* Et v. 14. *Super te derelinquet ſe* חֵלְכָה *exercitus tuus,* (congregatio tua afflicta) v. 10.

v. 10. *Et cadet in fortibus ejus.* חלכאים *cœtus humilium*, q. percussorum, vel dolentium. A חיל *cœtus*, & נכה *percussit.* vel, à חיל *vires*, & כאה *attrivit*, unde חל כאה *viribus attritus*, & in plur. legendo divisim, חל כאים (quoniam כ est dageshatum) *viribus attriti*, vel *cœtus attritorum.* Targ. *ut cadat* בתקוף כמנוהי עניי *in fortitudine insidiarum ejus pauper.*

516 יצפנו *delitescunt.* Targ. יטושון *clàm observant.* A צפן *abscondit*, præsertim ut reservaret, *recondidit, celavit.* Fut. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: תצפון *abscondes*, cum Affix. mutato ו in (:) R. 119. תצפנם *abdes eos*, Psal. 31, 21. יצפון *abscondet*, cum Affix. יצפנני *abscondet me*, Ps. 27. 5. יצפנו *abscondent*, & in pausa, convers. (:) in *chol. R.* 132. יצפונו Ps. 56. 7.

Vers. 9.

517 יארב *Insidiabitur.* Ab ארב *insidiatus est*, Fut. Kal, quod legitur in Psalm. h. l. tantùm, יארב cum (.:) sub א, quod punctat præcedentem, R. 13.

518 בסכה *in tugurio suo.* A סכך *texit, protexit*, Nom. masc. סוך *tegumentum, tugurium, tabernaculum, latibulum*, à protegendo sic dictum. Quinquies legitur in tota SS, sed semper cum Affixo, ob quod assumit dagesh, & mutat ו in (:) *R.* 125. facitque סכו & pro ו substituto ה, סכה *tugurium ejus*, בסכה *in tugurio suo*, Psal. 27. 5. Ac cum ו loco (:) R. 107. סוכו *tabernaculum ejus*, Ps. 76, 3.

519 לחטוף *ad rapiendum.* Ab חטף *citò & velociter rapuit, abripuit.* Legitur hoc versu tantùm, & Judic. 21. 21. Infinitiv. Kal, cum ל nota Gerundii, R. 41. ubi guttural. ח pro (:) assumit (-:) quod punctat præcedentem, R. 13.

520 יחטוף *rapiet.* Fut. Kal, pro יחטוף, ubi (-:) liberè redit in (:) simplex, R. 14.

521 במשכו *in trahendo ipsum.* A משך *traxit, pertraxit*, Infin. Kal, משוך, at ob Affix.

Affix. tranſit in (ָ *breve*) ut ſupià Num. 124.

Verſ. 10.

522 וְדִכֶּה *Conteretur*, vel *conteret ſe*, i. e. ſimulabit ſe contritum (quid tamen ſignificet in Kal, non convenit.) A דָּכָה *contrivit*, *comminuit*, Fut. Kal, quieſcente ה in (‥) R. 65. quod h. l. tantùm legitur in tota SS. וְדִכֶּה. pro יִדְכֶּה, ubi ו eſt productum (ו) ob aliquod fortè myſterium. Vel ſecundùm puncta eſt יִדְכֶּה *conteretur*, ſecundùm literas וְדָכָה *& contritus factus eſt*.

523 יָשֹׁחַ *humiliabitur*. A שָׁחַח *curvatus*, *incurvatus*, *proſtratus*, *humiliatus fuit*, *ſuccubuit*, Fut. Kal, quod, ſyncopatâ mediâ radicali, R. 70. in Pſal. flectitur in tertia perſona tantùm. יָשֹׁחַ *incurvabit ſe*, cum (ַ) Furtivo וַיָּשֹׁחוּ *& proſtrati ſunt*, Pſal. 107. 39. cum ו Converſivo, R. 79.

524 וְנָפַל *& cadet*. נָפַל, ſuprà Num. 267. Præt. Kal, quod in Pſalm. flectitur ſic: נָפַל *cecidit*, וְנָפַל *& cadet*, cum ו Converſivo Præteriti, R. 79. נָפְלוּ *ceciderunt*, Pſ. 16. 6 & in pauſa, converſo (:) in (ָ) R. 132. *Gladio* נָפָלוּ *ceciderunt*, Pſalm. 78. 64. וְנָפָלוּ *& ceciderunt*, Pſ. 20. 9.

525 בַּעֲצוּמָיו *in robuſtis ejus*, ſcil. oſſibus, vel, *in robore ejus*. Targ. *& cadet* בִּתְקוֹף בְּמָנוֹהִי עַנְיֵי *in fortitudine inſidiarum ejus pauper*. A עָצַם *robuſtus*, *fortis fuit*, dicitur de omni fortitudine, divitiarum, virium, multitudinis verborum, &c. Pahul Kal, עָצוּם *robuſtus*, *fortis*. *In populo* עָצוּם *robuſto laudabo te*, Pſal. 35. 18. i. e. numeroſo. In plur. mutato (ָ) in (ֲ) R. 114. fit עֲצוּמִים. *Et occîdit reges* עֲצוּמִים *robuſtos*, Pſal. 135. 10. Cum Affixo בַּעֲצוּמָיו *in robuſtis ejus*, ubi ב habet punctum ſimplex compoſiti ſubſequentis, R. 13.

Verſ. 11.

526 הִסְתִּיר *abſcondit* faciem ſuam. LXX. ἀπέστρεψε *avertit*, irati ſolent faciem avertere, dedignantes aſpectus cos,

eos, quibus sunt infensi. A סָתַר *abscondit*, Præt. Hiph. הִסְתִּיר *abscondit, occultavit*, est aversantis & detestantis. In secunda persona הִסְתַּרְתָּ *abscondisti faciem tuam*, Ps. 30. 8.

527 בַּל־רָאָה *nequaquam vidit*. A רָאָה *vidit* oculis, vel mente, suprà Num. 388. non solùm visûs est, verùm etiam aliorum sensuum, pro *sentire*, *experiri*. Præt. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: רָאָה *vidit*, (quiescente ה in (ָ) R. 65.) Fœmin. terminatur in תָה Ibid. רָאֲתָה *vidit oculus noster*, Ps. 35. 21. *In hostibus meis* רָאֲתָה *vidit oculus meus*, Psalm. 54. 9. Targ. addit נִקְמְתָא *ultionem*. In secunda & prima persona utriusque numeri, mutato ה in (י) quiesc. R. 166. facit רָאִיתָ *vidisti*, Psal. 31. 18. & cum ה parag. רָאִיתָה, Psal. 35. 22. & suppresso (י) רָאִתָה, Psal. 10. 14. וְלֹא רָאִיתִי *& non vidi*, Psal. 37. 25. רָאִינוּ *vidimus*, Ps. 48. 9. In pl. verò ante ו deperditur ה, R. 66. fitque רָאוּ *viderunt*, Ps. 48. 6. וְרָאוּ *& viderũt*, Ps. 97. 6. רָאוּךָ *viderunt te aquæ*, Ps. 77. 17.

Vers. 12.

נְשָׂא יָדֶךָ *extolle manum tuam*. Suprà Num. 202. Targ. קַיֵּם שְׁבוּעַת יְדָךְ *confirma jusjurandum manûs tuæ*.

528 אַל־תִּשְׁכַּח *ne obliviscaris*. A שָׁכַח, suprà Num. 451. Fut. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: אֶשְׁכַּח *obliviscar*, (cum dagesh leni post (:) R. 17. Cum Affix. mutato (-) in (ָ) R. 121. אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ *si oblivíscar tui*, (fœm.) Ps. 137. 5. תִּשְׁכַּח *oblivisceris*. Cum Affix. תִּשְׁכָּחֵנִי *oblivisceris mei*, Ps. 13. 2. In fœm. וְאַל־תִּשְׁכְּחִי *& ne obliviscaris* sc. anima, Ps. 103. 2. תִּשְׁכַּח *obliviscatur dextra mea*, Ps. 137. 5.

529 עֲנִיִּים secundùm puncta legitur עֲנָוִים *mansuetorum*, & secundùm literas עֲנִיִּים *pauperum*, suprà N. 453.

Vers. 14.

530 תַּבִּיט *intuêris*. A נָבַט, in Hiph. converso נ in dagesh, R. 69. הִבִּיט *aspexit respexit*, primum videndi actum importat, & si aliquando planè

planè idem significet, quod רָאָה, cum quo conjungitur, modò ante, modò post. Fut. Hiph. quod in Psalm. flectitur sic: תַּבִּיט *intueris*, Psal. 91. 8. וַתַּבֵּט *& intuitus est oculus meus*, Psal. 92. 12. ex terminatione (..) cum ו Conversivo Futuri.

531 לָתֵת *ad dandum*. A נָתַן, suprà Num. 29. Inf. Kal, deperdito utroque נ, R. 58. תֵּת *dare*, Ps. 78. 20. pro תֶּנֶת, cum ל nota Gerundii, quod ante monosyllabam gestat (ָ) R. 80. לָתֵת *ad dandum*, Ps. 104. 27.

532 יַעֲזֹב *derelinquet se*. A עָזַב, suprà Num. 444. Fut. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: תַעֲזֹב *derelinques*, Psalm. 16. 10. cum (ֲ) sub gutturali ע, quod punctat præcedentem, R. 13. Cum Affixo mutat *chol*. in (ְ) R. 119. & (ֲ) amittit suum (ְ) R. 15. fit אַל־תַּעַזְבֵנִי *ne derelinquas me*, Psal. 27. 9. לֹא־יַעֲזֹב *non deseret*, Ps. 37. 28. לֹא־יַעַזְבֶנּוּ *non derelinquet eum*, Psalm. 37. 33. In plur. אִם־יַעַזְבוּ *si derliquerint*, Ps. 89. 31.

533 יָתוֹם *pupilli tu fuisti*. Ab inusitato יָתַם fit masc. יָתוֹם *pupillus, orphanus*. וְיָתוֹם *& pupillum*. In plur. mutato (ָ) in (ְ) R. 114. יְתוֹמִים *pupilli*. אֲבִי יְתוֹמִים *pater pupillorum*, Ps. 68. 6. וִיתוֹמִים *& pupillos interficient*, Ps. 94. 6. ubi (ְ) sub (ו) tollitur ob præcedens *chir*. R. 8. Et sic cum Affixo, *Ne sit gratiam faciens* לִיתוֹמָיו *pupillis ejus*, Psalm. 109. 12.

534 עוֹזֵר *auxiliator*. A עָזַר *juvit, auxiliatus est, adjumento fuit*, Benoni Kal, quod supplet vicem nominis, עוֹזֵר *auxilians*, id est, *auxiliator*. In plur. עוֹזְרִים. Cum Affix. *Iehova mihi* בְּעֹזְרָי *in auxiliatoribus meis*, Ps. 118. 7. inter auxiliatores.

Vers. 15.

535 שְׁבֹר *Frange*. A שָׁבַר *fregit, res duras comminuit*, Imp. Kal, legitur h. l. tantùm.

536 זְרוֹעַ *brachium*. Nom. masc. זְרוֹעַ *brachium*, pars humani corporis, conjuncta humeris,

meris, in cujus extrēo est manus. A זָרַע *seminavit*, videtur enim quodammodo è corpore seri, vel, per transposit. literarum, à עָזַר *auxiliatus est*, q. auxilium corporis dicas. Dicitur etiam de *armo* bestiarum. Item, quoniam in brachio est robur, pro *potentia* & sustentatione sæpe sumitur. *Fuerunt* זְרוֹעַ *brachium filiis Lot*, Psal. 83.9. Targ. לְסַעַר *in auxilium*. Cum Præfix. וּזְרוֹעַ *& brachium*, בִּזְרוֹעַ *in brachio*, וּבִזְרוֹעַ *& in brachio*. Cum Affix. excluso (-) Furtivo, R. 10. זְרוֹעִי *brachium meum*, זְרוֹעֲךָ *brachium tuum*, וּזְרוֹעֲךָ *& brachium tuum*, זְרוֹעָם *eorum*. In plur. ex terminat. fœmin. זְרוֹעוֹת *brachia*, Psalm. 37.17. Cum Affixo זְרוֹעֹתָי *brachia mea*, Ps. 18.35.

537 בַּל־תִּמְצָא *nequaquam invenies*. A מָצָא *invenit, reperit, casu nactus est, labore acquisivit*, Fut. Kal, quod exit in (ָ) R. 64. ac in Psalm. flectitur sic: אֶמְצָא *inveniam*, תִּמְצָא *invenies*, & fœmin. תִּמְצָא *inveniet manus tua omnes inimicos tuos*, Psal. 21. 9. i. e. assequetur.

Vers. 16.

538 מֵאַרְצוֹ *è terra ejus*. אֶרֶץ *terra*, cœli centrum, rerum corporeatum viventium habitaculum, à quibus teritur; *humus*, à mari humido, cui cōjungitur; *tellus*, quia fructus ejus tollimus; *arida*, quia araturæ & culturæ est apta, vel, quia propriâ siccitate à mari & rebus humidis est distincta. Vide suprà, Num. 57. Cū Præf. *Fructus ejus* מֵאֶרֶץ *è terra peribit*, Psal. 21. 11. Cum Affix. mutat utrumque (ֶ.ֶ) in (ְ) R. 122. & prius (ְ) in (-) R. 6. facit וְאַרְצֵנוּ *& terra nostra*, בְּאַרְצֵנוּ *in terra nostra*, אַרְצְךָ *terra tua*, מֵאַרְצוֹ *è terra ejus*, (ubi מ ante ר cum (..) R. 74.) אַרְצָם *terra eorum*, בְּאַרְצָם *in regione eorum*, Psal. 105. 32. In plur. mutato priori (ֶ) in (ֲ) & posteriori in (ָ) R. 122. fit ex terminatione fœm. אֲרָצוֹת *terra*, וּמֵאֲרָצוֹת *& è terris collegit eos*, Ps. 107. 3. LXX ἐκ τῶν χωρῶν *è regionibus*. *Et ad dispergendum eos* בָּאֲרָצוֹת *per istas terras*, Psalm. 106. 27.

excluſo ה Emphat. In Regim. correpto (ָ) in (:) R. 114. (ֲ) amittit ſuum (:) R.115. fitque אַרְצוֹת *terras gentium*, Pſal. 105,44. LXX. *χώρας regiones.* בְּאַרְצוֹת *in terris viventium*, Pſal.116.9. id eſt, præſenti hoc ſeculo.

*Verſ.*17.

539 שָׁמַעְתָּ *audiviſti*. A שָׁמַע, ſuprà Num. 181. Præter. Kal, quod in Pſal. flectitur ſic: שָׁמַע *audivit*, & ex terminatione (ַ) R. 43. cum (ַ) Furtivo, R.10. שָׁמֵעַ, Pſalm. 22.25. שָׁמְעָה *audivit* (fœm.) *Tſion*, Pſal. 97. 8. שָׁמַעְתָּ *audiviſti*, שָׁמַעְתִּי *audivi*, & in pauſa, producto (ַ) in (ָ) R. 132. שָׁמָעְתִּי, Pſ. 62. 12. שָׁמְעוּ *audiverunt*, שָׁמַעְנוּ *audivimus*. Cum Affix. mutato (ָ) in (:) ſub gutturali (:) dilatatur per (ֲ) fitque שְׁמַעֲנוּהָ *audivimus illud*, Pſ. 132. 6. ubi Affix. fœm. ה abſolutè poſitum neutraliter effertur.

540 תָּכִין *ſtabilies*. A כּוּן. in Hiph. הֵכִין. ſuprà Num. 58. Fut. Hiph. quod in Pſalm. adjecto י, R. 58. flectitur ſic: אָכִין *ſtabiliam*, תָּכִין *ſtabilies*, *firmabis*, *præparabis*, Pſal. 66.10. Cum Affix. mutato (ִ) in (:) R. 114. תְּכִינֶהָ *providebis de ea*, Ibid. & abſque (י) תָּכֵן *ſtabilies veritatem tuam*, Pſ. 89. 3. יָכִין *parabit*, Pſ. 78.20.

541 תַּקְשִׁיב *advertes*. A קָשַׁב ſuprà Num. 221. Fut. Hiph. quod in Pſalm. legitur h. l. tantùm, תַּקְשִׁיב *advertes aurem*, i. e. inclinabis.

542 אָזְנֶךָ *aurem tuam*. Nom. fœm. genere אֹזֶן *auris*, pars capitis, quâ vocem accipimus & haurimus, (diciturque ſic ab *hauriendo*, aſpiratione detractâ, quòd vocem q. haurire videatur, vel certè ab *audio*, ut aures q. *audes*, quomodo & Chald. אוּדַן *auris*, mutato ז in ד) In Affix. & Duali numero, mutato *chol.* in (ָ*bre.*) R.118. & (ֶ) in (:) R. 122. facit אָזְנִי *auris mea*, אָזְנְךָ (& in pauſa אָזְנֶךָ) *tua*. In fœm. *Et inclina* אָזְנֵךְ *aurem tuam*, Pſalm. 45. 11. אָזְנְכֶם *aurem veſtram*, אָזְנוֹ *ejus*. In Duali אָזְנַיִם *utraque auris*, Pſ.40.7.

Cum

Cum Affix. excluso ים R. 105. אזני *aures meæ*, באזנינו *auribus nostris*, אזניך *aures tuæ*, ואזניו *& aures ejus*, באזניו *in aures ejus*,

---

Vers. 18.

543 לשפוט *Ad judicandum*, i.e. ut judicet. A שפט, suprà Num. 108. Infinit. Kal, לשפוט, ubi ל nota Gerundii, R. 41. gestat *chir.* ob sequens (:) R. 6.

544 בל־יוסיף *ne addat*, id est, ne pergat. Targum לא יוסיפון תוב בני נשא *nec apponent rursus filii hominum*. A יסף *addidit, adjecit, apposuit*, in Hiph. mutato (י) in ו. R. 57. הוסיף *addidit*, sæpiùs habet post se Infinitivum. Fut. Hiph. quod in Psalm. flectitur sic: תוסיף *adjicies*, Psal. 61. 7. לא יוסיף *non addet surgere* Psalm. 41. 9. Et cum defectu ו לא יסיף *non addet benefacere*, Psal. 77. 7. Et ex terminatione (..) יסף *adjiciet super vos*, Psal. 115. 14. In plur. ויוסיפו *& perrexerunt peccare*, Psalm. 78. 17. cum ו Conversivo Futuri, R. 79.

545 עוד *ampliùs*. Hîc accentus Athnach nihil distinguit, at secundùm Chaldæum tamen distinguit. Dictio indeclinabilis עוד *adhuc, ampliùs, ultrà*. Cum Præfix. ועוד *& ampliùs*, בעוד *in adhuc*, Ps. 39. 2. i.e. dum, כי־עוד *nam adhuc, tandem*, Ps. 141. 5. Cum Affix. ועודי *& adhuc ego*, Psal. 139. 18. בעודי *in adhuc meo*, Psal. 104. 33. i.e. dum exto, extans sum.

546 לערץ *ad terrendum*, vel, *ad exagitandum*, vel, *tyrannùm agere*. Targum לאתברא מן קדם רשיעי ארעא *ut conterantur à conspectu impiorum terræ*. LXX. μεγαλαυχεῖν *magnificare se*. A ערץ *fractus, contritus, consternatus fuit*; transitivè, animo & corpore *contrivit*, i.e. *terruit, exagitavit*. Infin. Kal, planè ut suprà, Num. 519.

PSALMUS II. א

547 איך *quomodo!* Par-

ticula interrogativa de qualitate rei, vel admirãtis, אֵיךְ *quomodo, qualiter*, & cum ה par: אֵיכָה *quomodo?* Pſal. 73. 11.

548 תֹּאמְרוּ *dicetis.* Ab אָמַר *dixit, obloquutus eſt, cum altero locutus eſt.* Futur. Kal, quod ſemper primam ſyllabã facit per *chol.* R. 53. & in Pſalm. flectitur ſic: אֹמַר *dicam*, Pſal. 50. 12. (ſuppreſſio altero א, ne duo א concurrant, pro אאמר) Cum ה parag. אֹמְרָה, Pſal. 42. 10. & cum ו converſivo, (quod geſtat (ָ) ante guttural. R. 79.) וָאֹמַר *& dixi*, Pſ. 55. 7. תֹּאמַר *dices*, & cum ו converſivo cum (ֶ) ob retractum accentum, R. 127. וַתֹּאמֶר (q. ex תֹּאמַר) *& dixiſti*, Pſal. 89. 20. יֹאמַר *dicet*, וְיֹאמַר *& dicet*, Pſ. 58. 12. Cum ו converſivo, וַיֹּאמַר Pſal. 18. 2. & וַיֹּאמֶר *& dixit*, Pſal. 52. 2. In plur. תֹּאמְרוּ *dicetis*, יֹאמְרוּ *dicent*, וְיֹאמְרוּ *& dicent*. In pauſa converſo (ְ) in (ֵ) R. 132. יֹאמֵרוּ *dicent*, Pſal. 145. 6. Cum ו converſivo, וַיֹּאמְרוּ *& dixerunt*, Pſ. 54. 2. Cum Affixo excluſo א, יֹמְרוּךָ *obloquentur tibi*, Pſal. 139. 20. In tertia fœm. תֹּאמַרְנָה *dicent*, Pſ. 35. 10.

549 נוּדִי *fuge* (in) *montem veſtrum, tu avicula*, ſcil. ut ibi ſerveris. A נוּד *motus, vagus fuit, fugit, profugit, migravit.* Differt à נוּעַ (quod idem ipſum ſignificat) quòd hoc ſive ſtando, ſive ſedendo, vel aliud quid agendo, corpus tantùm movet & agitat; illud verò de loco in locum transfert. Imperat. Kal, formæ קוּם R. 60. Juxta puncta legitur in fœm. נוּדִי *transmigra*, ſicque convenit cum צִפּוֹר *ô avicula*: at ſecundùm literas, נוּדוּ *transmigrate.*

Verſ. 2.

550 יִדְרְכוּן *intendent* arcum. A דָּרַךְ, ſuprà Num. 357. Fut. Kal, quod in Pſalm. flectitur ſic: תִּדְרֹךְ *calcabis*, ſcil. leonem & baſiliſcum. Pſ. 91. 13. יִדְרֹךְ *intendet ſagittas ſuas*, Pſ. 58. 8. In plur. cum ן parag. R. 102. n. 5. יִדְרְכוּן *extendent.*

551 עַל־יֶתֶר *ſuper nervum.* LXX. *paraverunt ſagit-*

tas

τὰς εἰς φαρέτραν *in pharetra.* A יָתַר *expandit, abundavit,* Nom. masc. יֶתֶר *reliquum, superabundantia, residuum*, & in hac significatione plurali caret. Per translationem, *ehorda, nervus, funis, restis*, ex quavis materia, ab expansione, quòd expandatur, vel, quòd eò res aliæ distendantur: & in hac significatione habet plurale, *Si ligaverint me septem* יְתָרִים *nervis viridibus*, Judic. 16. 7. id est, viminibus, sarmentis. Ex quo loco apparet, quid propriè יֶתֶר significet, scil. ramiculos salicum, aut aliarum arborum, teneriores; quibus rustici ad alligandum pro funibus utuntur, *Vimen*, q. arboris superfluum diceres; & largiùs pro *quolibet fune.*

552 לִירוֹת *ad jaculandum.* Targ. לְמִרְמֵי *ut feriant*, LXX. τοῦ κατατοξεῦσαι *ut sagittent.* A יָרָה *jecit, projecit*, fortem, lapidem, sagittam *jaculatus, ejaculatus est*, Infinitiv. Kal esset יְרוֹת, R. 65. & cum לְ nota Gerundii, R. 41. לִירוֹת *ad jaculandum*, Psal. 64. 5. ubi (:) sub(י) tollitur, ob præcedēs *chir.* R. 8.

553 בְּמוֹ *in.* בְּ particula inseparabilis, ut possit per se dictionem constituere, elegātiæ causâ assumit syllabas expletivas מוֹ & דֵי, R. 83. בְּמוֹ *in.* *Præcipitati sunt* בִּידֵי סֶלַע *in petram*, Ps. 141. 6. pro בִּידֵי *in.* Vel potest exponi *in manus petræ.*

554 אֹפֶל *caligine.* Nom. radicale אֹפֶל *caligo*, notat densiores tenebras, quàm חֹשֶׁךְ *A peste* בָּאֹפֶל *in ipsa caligine* Psal. 91. 6. excluso הַ Emphat.

Vers. 3.

555 הַשָּׁתוֹת (cùm) *fundamenta ipsa, positiones.* LXX. ὅτι ἃ σὺ κατηρτίσω, *quoniam quæ tu perfecisti*: (legerunt verbaliter הַשַּׁתָּ *quæ posuisti.*) A שׁוּת *ponere*, שֵׁת *fundamentum*, q. rei alicujus positio. Legitur in plurali tantùm, הַשָּׁתוֹת *ipsa fundamenta posita.*

556 יֵהָרֵסוּן *diruentur.* Targum אִין אֻשַּׁיָּא יִתַּרְעוּן מְטוּל מָה עֲבַד צַדִּיקָא זְכוּתָא *Si fundamenta destruentur,*

entur, cur operatur, justus justitiam? LXX. αὐτοὶ καθεῖλον *ipsi destruxerunt.* Ab הָרַס *diruit, destruxit, demolivit,* dicitur propriè de ædificiis, éstq; antitheton בָּנָה *ædificavit.* Fut. Pl. Niph. cum ן parag. יֵהָרֵסוּן ubi prius (..) sub (י) est ob exclusum dagesh, R. 19. & posteriùs sub ר ob accentum Athnach, R. 132. pro יֵהָרְסוּן.

Vers. 4.

557 יֶחֱזוּ (oculi ejus) *intuentur.* A חָזָה *vidit, prævidit, perspexit,* mente & oculis, id est, *consideravit*: magis est Syrorum, quàm Hebr. & sæpe dicitur de Prophetis, qui animo futura prædicunt, & divina contemplantur. Fut. Kal, quod in Ps. flectitur sic: אֶחֱזֶה *contemplabor,* Psal. 17. 15. (ubi ה quiescit in (ֶ) R. 65. & ח assumit (ֱ) R. 12.) In plur. יֶחֱזוּ *videbunt,* Ps. 11. 7. (ubi ה ante ו *abjicitur,* R. 66. & ח punctat præcedentem cum (ֱ) R. 13.) *oculi tui* תֶּחֱזֶינָה *videbunt,* Ps. 17, 3. (ubi ה ante syllabam נָה mutatur in (י) quiesc. præcedente (ֶ) R. 66.

558 עַפְעַפָּיו *palpebræ ejus,* id est, pupillæ oculi ejus. A עוּף *volare,* celerem in aëre avium agitationem alarum remigio notat. Unde Duale עַפְעַפַּיִם *palpebræ,* tegumentum oculorum, & vallum quoddam visûs, à celeri motu & vibratione sic dictæ, & nonnunquam ipsam *oculi pupillam* significant. Cum Affix. excluso יִם R. 105. facit עַפְעַפָּיו *palpebræ ejus. Si dedero* לְעַפְעַפַּי *palpebris meis dormitationem,* Psal. 132. 4. in somno enim palpebræ claudunt oculos.

559 יִבְחֲנוּ *probabunt.* LXX. ἐξετάζει *interrogat.* A בָּחַן *probavit, examinavit, exploravit,* propriè dicitur de eo, qui experitur aliquid, ut melius reddat, & postea dicitur simpliciter *expertus est, periculum fecit.* Fut. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: אֶבְחַן *probabo,* & cum Affixo, mutato (ַ) in (ָ) R. 121. אֶבְחָנְךָ *probabo te,* Psal. 81. 8. יִבְחָן *probabit,* Psal. 11. 5. cum (ָ) ob accentum Tiphcha, R. 132. not. In plur. יִבְחֲנוּ *probabunt* (ֲ) ob guttural.

Vers.

Vers. 6.

560 יַמְטֵר *Pluet.* A מָטַר *pluit*, Fut. Hiph. ex terminatione (..) יַמְטֵר *pluere faciet.* Cum ו convers. וַיַּמְטֵר *& pluit*, Ps. 78. 24.

561 פַּחִים *laqueos.* A פּוּחַ *illaqueare*. suprà Num. 503. פַּח *laqueus, decipula*, instrumentum, quo aves, aut feræ, capiuntur. Cum Præfix. מִפַּח *è laqueo*, Psal. 91. 3. הַפַּח *laqueus ille*, Ps. 124. 7. לְפָח *in laqueum*, Psal. 69. 23. cum (ָ) ob accentum Athnach. In pl. פַּחִים *laquei*.

562 אֵשׁ *ignis.* Targum יַחֵית מִטְרָא דְפֻרְעָנוּתָא עַל־רַשִׁיעַיָא מְפַחִין אֶשָּׁתָא *Descendere faciet pluvias vindictæ, super impios spirantes ignem*, אֵשׁ *ignis*, commun. gener. sæpius fœmin. sine plurali; nomen habet à sono, quem edit, dum humidam materiam absumit: Latinis verò ab *I N* privatione, & *gignendo* dicitur, quòd in eo nihil nascatur. Metaphoricè significat *calamitates. Iuvenes ejus devoravit* אֵשׁ *ignis*, Ps. 78. 63. id est, bellum. וְאֵשׁ *& ignis accensus est in Israël*, Psal. 78. 21. *Incessimus* בָאֵשׁ *per ipsum ignem*, Psal. 66. 12. excluso Emphat. כָּאֵשׁ *sicut ignis*, Psal. 83. 15.

563 וְגָפְרִית *& sulphur.* גָּפְרִית *sulphur*, Nom. fœm. sine plur. cujus etymon ignoratur.

564 זִלְעָפוֹת (& ventus) *presterum*, id est, procellosissimus. Nom. fœm. quadriliterum, זַלְעָפָה *Prester*, ventus repentinus, cum igne spirans, *Procella* celerrima ac gravissima. Legitur in SS. ter. זַלְעָפָה *procella apprehendit me*, Psal. 119. 53. In plurali cum *chir:* זִלְעָפוֹת h. l. & cum (ַ) *A facie* זַלְעֲפוֹת *procellarum famis*, Thren. 5. 10.

565 מְנָת כּוֹסָם *pars calicis eorum.* A מָנָה *numeravit*, Nom. fœm. R. 27. מְנָת *pars, portio*, q. d. id, quod alicui destinatum sit. In Regimine servat (ְ) ante ת. R. 115. quomodo ter legitur in SS. h. l. & Ps. 16. 5. מְנָת חֶלְקִי *pars partis meæ*, & Psalm. 63. 11. מְנָת שֻׁעָלִים

שׁוּעָלִים *pars vulpium erunt*, Targum. מֵיהָבִית *domum*, id est, occumbent gladio, & vulpes aliæq; bestiæ devorabunt ipsos.

כּוֹסָם *calicis eorum*, כּוֹס *calix*. Vide infrà Num. 665.

Verſ. 2.

566 אָהֵב *Dilexit.* Ab אָהַב, vel ex terminatione (..) אָהֵב *amavit, dilexit, charum habuit*, Præt. Kal, quod in Pſal. flectitur ſic: אָהֵב *dilexit*, vel *diligit*, Pſal. 99. 4. Cum Affixo, mutato (ּ) in (ֲ) R. 114. אֲהֵבָהּ *diligit illam*, Pſ. 119. 140. ſcil. dictionem, id eſt, verbum אָהַבְתָּ *dilexiſti*, אָהַבְתִּי *dilexi*, & in pauſa mutato (ַ) in (ּ) אָהָבְתִּי, Pſ. 119. 47.

PSALMUS 12. יב.

Verſ. 2.

567 כִּי־פַסּוּ *quoniam defierunt*, vel, *diminuti ſunt*. Targ. סָפוּ *finiti ſunt*. LXX. ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι, *diminutæ ſunt veritates*. A פָּסַס *defiit, defecit, diminutus, imminutus. ad menſuram volæ redactus fuit*, (ex Dan. 5. פַּס יְדָא *particula manûs.*) Legitur in tota SS. h. l. tantùm in Præt. Kal per ſyncopen פַּס, in plur. פַּסּוּ, R. 70.

568 אֱמוּנִים *veraces*. Ab אָמַן, in Niph. נֶאֱמַן *verax, fidus fuit*, plural. maſc. abſque ſingul. אֱמוּנִים *veritates, fidelitates*, Pſal. 31. 24. אֱמוּנִים *veritates cuſtodit Dominus*, i. e. veraces, fideles.

569 מִבְּנֵי *à filiis hominum*. בֵּן *filius*, ſuprà Num. 90. In plur. abſoluto & Affix. Levibus habet (ּ) pro (..) facítque בָּנִים *filii*. *Venite* בָנִים *filii, obedite mihi*, Pſal. 34. 10. id eſt, diſcipuli, ſicut Matth. 11. 19. *Iuſtificata eſt ſapientia à filiis ſuis*, id eſt, Phariſæi à ſuis diſcipulis. *Hæreditas Domini* בָּנִים *filii*, Pſal. 127. 3. i. e. liberi. אֵם הַבָּנִים *matrem filiorum*, Pſal. 113. 9. id eſt, liberorum. Cum Affixis Levibus: בָּנֵינוּ *filii noſtri*, בָּנֶיךָ *filii tui*, בָנִים לְבָנֶיךָ *filios filiorum tuorum*, Pſ. 128. 6. *Benedicet* בָּנַיִךְ *filiis tuis*.

tuis, (fœm.) Pſ. 147.13. בָּנַיִךְ *filii ejus*. In Regim. & Affixis Gravibus mutat (ָ) in (:) facítque בְּנֵי. *Vt ſolvat* בְּנֵי תְמוּתָה *filios mortis*, Pſal. 102. 21. בְּנַיָּא דִמְסִירִין לְמִיתוּתָא *filios, qui traditi ſunt ad mortem*. בְּנֵי הַנְּעוּרִים *filii juventutis*, Pſ. 127.4. id eſt, quos quis juvenis genuit. Cum Præfix. מִבְּנֵי *de filiis*, וּבְנֵי *& filii hominis*, Pſal. 36. 8. כִּבְנֵי־צֹאן *ſicut filii gregis*, Pſ. 114.4. id eſt, ſicut agni & hœdi, לִבְנֵי *inter filios hominum*, Pſ. 12. 9. לִבְנֵי עֹרֵב *filiis corvi*, Pſ. 147.9. i.e. pullis. בִּבְנֵי אֵלִים *in filiis fortium*, Pſ. 89 7. id eſt, inter filios. Cum Affixis Gravibus וְעַל־בְּנֵיכֶם *& ſuper filios veſtros*, Pſal. 115. 14. בְּנֵיהֶם *filios eorum*, Pſ. 90. 16. מִבְּנֵיהֶם *è filiis eorum*, Pſ. 78.4. לִבְנֵיהֶם *filiis ipſorum*, Pſ. 78.5.

Verſ. 3.

570 שָׁוְא *Mendacium* Nom. radicale fœm. ſine plur. שָׁוְא *vanum, vanitas, mendacium*; appoſitum verbo adverbiaſcit, *fruſtrà, temerè*, eſt pro שָׁוְא. Etymon ejus ignoratur. *Propter quid* שָׁוְא *fruſtrà creâſti hominem*, Pſal. 89. 48. שָׁוְא *fruſtrà laborant ædificatores*, Pſal. 127. 1. Cum Præfix. וְשָׁוְא *& mendacium eſt ſalus hominis*, Pſal. 60. 13. *Qui non tulit* לַשָּׁוְא *in vanum animam ejus*, Pſ. 24.4. excluſo ה Emphat.

571 אֶת־ *cum*. aliquando notat Accuſativum, ſuprà Num. 64. aliquando eſt Præpoſitio *cum*, infrà Num. 580.

572 רֵעֵהוּ *proximo ſuo*. A רָעָה *pavit*, tam ſe, quàm alios. Chald. רְעָא *voluit*, (pro Hebr. רָצָה) Nom. maſc. רֵעַ & רֵעֶה *ſocius, amicus, proximus, familiaris, neceſſarius*, ſic dictus à communi victu, q. unâ paſcens: vel à voluntate, ex Chaldaica ſignificatione. Cum Præfixo, כְּרֵעַ *ſicut amicus*, Pſal. 35. 14. *Elongâſti à me diligentem* וָרֵעַ *& amicum*, Pſ. 88. 19. ubi ו cum (ָ) ante accentum Athnach, R. 78. Cum Affix. & plur. num.

formatur à רָעָה, unde excluso ה. R. 103. facit רֵעֵהוּ, pro רֵעֶהוּ, (nam Affix. הוּ non cohæret Nominibus, nisi in ה finitis. R. 91.) *Linguâ lædens* רֵעֵהוּ *proximum suum*, Psalm. 101.5. לְרֵעֵהוּ *proximo suo*, Ps. 15.3. In plur. רֵעִים *socii. amici*, Cum Affix. וְרֵעַי *& proximi mei*, Psal. 38.22. in pausa, וְרֵעָי Psal. 122.8. עִם רֵעֵיהֶם *cum proximis eorum*. Psal. 28.3.

573 שְׂפַת *labio*. Nom. fœm. שָׂפָה *labium, idioma*, nominis ratio ignota. בְּשָׂפָה *in labio*, Psal. 22. 8. In Regim. mutato ה- in ת- & (ָ) in (ְ) fit שְׂפַת. Cum Præfix. מִשְּׂפַת *è labio*, Ps. 120.2. v. Num. 576.

574 חֲלָקוֹת *blanditiarum*, id est, sermone blando. A חָלַק *in partes divisit, planum, glabrum reddidit*. Nom. fœm. חֶלְקָה *Glabrities*, de sermone, *blanditiæ*, Est formæ חֶרְפָּה R. 32. ideóque in plurali facit חֲלָקוֹת *lubricitates, blanditiæ*, Cum Præfixo, בַּחֲלָקוֹת *in lubricitatibus pones eos*, Ps. 73.18. id est, in locis lubricis. Targ. בְּקַבְלָא *in tenebris*.

Vers. 4.

575 יַכְרֵת *Exscindet*. A כָּרַת *scidit, excîdit, amputavit*, Fut. Hiph. quod in Psalm. flectitur in tertia persona tantùm יַכְרֵת *succîdet*, וְיַכְרֵת *& exscindet*, Psal. 109.15.

576 שִׂפְתֵי *labia*. A שָׂפָה suprà Num. 573. fit Duale שְׂפָתַיִם *labia*, mutato ה in ת, R. 30. In Regim. converso יִם in י R. 34. & (ָ) in (ְ) R. 114. ex priori (ְ) fit *chir*, R. 6. facit שִׂפְתֵי (omisso dagesh leni in ת. quoniam hoc (ְ) profectum est ex vocali longa, R. 17. בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה *in non labiis doli*, Psalm. 17.1. id est, absque labiis dolosis. וְשִׂפְתֵי *& labia cantionum*, Psal. 63.6. Cum Affixis, itidem excluso יִם R. 105. facit שְׂפָתַי *labia mea*, & in pausa, שְׂפָתָי, Psal. 16.4. בִּשְׂפָתָי *in labiis meis*, שְׂפָתֵינוּ *labia nostra*. *In verbo* שְׂפָתֶיךָ *labiorum tuorum*. Psal. 17.4. וּשְׂפָתֶיךָ *& labia tua*,

tua. Et pronunciatum שְׂפָתָיו *labiorum ejus*, Pſ. 21. 3. בִּשְׂפָתָיו *labiis ſuis. Verbum* שְׂפָתֵימוֹ *labiorum eorum*, Pſalm. 59. 13. Ex Duali formatur plur. fœm. שְׂפָתוֹת, unde cum Affix. mutato (ָ) in (ְ) ut ſuprà, בְּשִׂפְתוֹתֶיךָ *in labiis tuis*, Pſal. 45. 3. בְּשִׂפְתוֹתֵיהֶם *in labiis eorum*, Pſ. 59. 8.

577 לָשׁוֹן מְדַבֶּרֶת *linguam loquentem*. A דִּבֶּר ſuprà Num. 76. Partic. fœm. Pih. מְדַבֶּרֶת.

578 גְּדֹלוֹת *magna*, id eſt, ſuperba, arrogantia, contemptū præ ſe ferentia. LXX. γλῶσσαν μεγαλοῤῥήμονα *linguam magniloquam. A* גָּדַל *crevit, magnus fuit*, Nom. maſc. גָּדוֹל *magnus*, quantitate vel qualitate, *magnificus.* גָּדוֹל כְּבוֹדוֹ *magna gloria ejus*, Pſal. 21. 6. In plur. mutato (ָ) in (ְ) גְּדוֹלִים *magni*, גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי יְהֹוָה *magna opera Iehovæ*, Pſ. 111. 2. Cum ה Emphat. עִם־הַגְּדֹלִים *cum magnis*, Pſal. 115. 13. Et ſic in fœm. גְּדוֹלָה *magna*. In plur. גְּדֹלוֹת *magna*, quod abſolutè poſitum neutraliter exprimitur, R. 28. *Magnalia, res magna*, de qualitate rei propriè dicitur. *Feciſti* גְּדֹלוֹת *magnalia*, Pſal. 71. 19. *Non ambulavi*, בִּגְדֹלוֹת *in magnis rebus*, Pſal. 131. 1.

Verſ. 5.

579 נַגְבִּיר (linguam noſtram) *prævalidam faciemus*, vel (linguâ noſtrâ) *prævalebimus. A* גָּבַר virtutibus, robore, aut potentiâ *valuit, prævaluit*, in Hiph. הִגְבִּיר *fortem, potentem fecit, reddidit.* Bis tantùm legitur in tota SS. Dan. 9. 28. in Præterito, & h. l. in Futuro.

580 אִתָּנוּ *nobiſcum*. אֵת præpoſitio, idem valens, quod עִם *cum*. Ad Maccaph. mutat (..) in (ֶ) ut ſuprà N. 64. *Et non conſtans fuit* אֶת־אֵל *cum Deo ſpiritus ejus*, Pſ. 78. 8. Cum Affixis mutat (..) in *chir.* & dageſh, R. 101. fitque אִתִּי *mecum*, q. d. cum me. אִתָּנוּ *nobiſcum.* אִתְּךָ *tecum.* מֵאִתִּי *à cum me*, Pſ. 66. 20. id eſt, à me

מֵאִתְּךָ *à cum te laus mea*, Psal. 22.26. id est, à te, vel, de te.

581 לָנוּ *nobis*, ל nota Dativi & נו Affix. Vide suprà N. 483.

Vers. 6.

582 מִשֹּׁד *A vastatione*, id est, propter vastitatem. A שָׁדַד *vastavit*, Nom. masc. sine plur. שֹׁד *vastatio, depopulatio*. Cum præfixo מִשֹּׁד *à depopulatione*, ubi מ notat causam, *propter*.

583 מֵאַנְקַת *à gemitu* id est, propter gemitum. Ab אָנַק *ingemuit*, Nom. fœmin. אֲנָקָה *gemitus, morientium* propriè. Legitur semel tantùm in statu absoluto, Mal. 2.13. & ter in Regim. ubi mutato ה־ in ת־ & (־) in (:) R. 114, (-:) amittit suum (:) R. 15. essétque regulariter אֲנָקַת, sed, euphoniæ gratiâ, (-) mutatur in (..) R. 107. facítque אֶנְקַת אָסִיר *gemitus vincti*, Psal. 79.11. & 102.21. Cum Præf. מֵאַנְקַת *à gemitu egenorum*. LXX. *ἕνεκεν τῆς ταλαιπωρίας, propter miseriam inopum.*

584 אָקוּם *surgam*, id est, ostendam potentiam meam, accingar ad judicandum populum meum. A קוּם *surgere*, Fut. Kal, vide suprà Num. 42.

585 אָשִׁית *ponam*. A שׁוּת *ponere*, Futur. Hiph. quod abjecto ו, R. 58, in Psalm. flectitur sic: אָשִׁית *ponam*, תָּשִׁית *pones*, & ex terminatione (..) תָּשֶׁת, unde ob Maccaph, mutato (..) in (.) R. 134. תָּשֶׁת־חֹשֶׁךְ *pones tenebras*, Ps. 104.20. Cum ו Conversivo, retracto accentu ad penultimam R. 127. וַתָּשֶׁת *& posuisti*, Psal. 139.9. Cum Affix. mutato (..) in (:) R. 114. תְּשִׁיתֵהוּ *dispones illi*, Psal. 21.7. תְּשִׁיתֵמוֹ *pones eos*, Psal. 21.13. In tertia persona יָשֵׁת *ponet*, & cum (..) ob vicinitatem alterius accentûs, R. 127. יָשֶׁת חֹשֶׁךְ *ponet tenebras*, Psalm. 18.12. In plurali אַל תָּשִׁיתוּ *ne apponatis*, Psal. 62.11. יָשִׁיתוּ *ponent*, Psalm. 17.11. & cum Affixo, יְשִׁיתֻהוּ *ponent eum*, Ps. 84.7.

586 בְּיֵשַׁע *in salute*. Targ. אֵשְׁוֵי פֻּרְקָן לְעַמִּי וּלְרַשִׁיעֵי אסעיר.

אַסְעִיר עֲלֵיהוֹן בִּישְׁתָא *statuam redemptionem populo meo & in impios testificabor super eos malum.* A יָשַׁע *salvavit,* Nom. masc. sine plur. יֵשַׁע *salus, liberatio,* Psal. 20. 7. בְּיֵשַׁע *in salute,* Psal. 50. 23. Cum Affix. correpto (.) in (:) R. 116. & (-) in (:) R. 121. ex priori (:) fit *chir.* R. 6. facítque ; *Deus* יִשְׁעִי *salutis meæ,* Psal. 18. 47. וְיִשְׁעִי *& salus mea. Deus* יִשְׁעֵנוּ *salutis nostræ,* Psal. 65. 6. *Clypeum* יִשְׁעֶךָ *salutis tuæ,* Psal. 18. 47. cum (·) ob pausam, וְיֶשְׁעֲךָ *& salutem tuam dabis nobis,* Ps. 85. 8. יִשְׁעוֹ *salus ejus.*

Vers. 7.

587 אִמֲרוֹת *Verba* (Jehovæ.) Ab אָמַר *dixit,* Nom. fœm. אִמְרָה *verbum, sermo,* quod in sing. non legitur in SS. in statu absoluto, sed tantùm in Regim. & cum Affix. unde mutato ה in ת in Regim. facit אִמְרַת *sermo Iehovæ,* Ps. 18. 31, וּלְאִמְרַת *& ad verbum justitiæ tuæ,* Psal. 119. 123. Cum Affix. *Audi* אִמְרָתִי *sermonem meum,* Ps. 17. 6. אִמְרָתְךָ *verbum tuum,* כְּאִמְרָתֶךָ *secundùm verbum tuum,* לְאִמְרָתֶךָ *ad verbum tuum,* בְּאִמְרָתֶךָ *in verbo tuo,* אִמְרָתוֹ *verbum ejus.* In plurali in statu simplici א est cum (-:) אֲמָרוֹת *dicta, eloquia.* In Regim. autem א est cum *chir.* & (ׇ) mutatur in (:) R. 114. אִמְרוֹת Quædam exemplaria hic sub מ habent (-:) אִמֲרוֹת.

588 טְהֹרוֹת (verba) *pura.* A טָהֵר *mundus* à peccatis, *purus* à sordibus *fuit.* Nom. masc. טָהוֹר *purus,* dicitur tam de animo, quàm de corpore, sed præcipuè de animo. לֵב טָהוֹר *Cor mundum crea mihi,* Psal. 51. 12. In fœminin. mutato (ׇ) in (:) טְהוֹרָה *pura, munda.* יִרְאַת יְהוָה טְהוֹרָה *Timor Iehovæ purus est,* Psal. 19. 10. In plur. טְהֹרוֹת.

589 כֶּסֶף *argentum.* A כָּסַף *concupivit, desideravit,* Nom. masc. כֶּסֶף *argentum,* humani generis deliciæ, quòd ab omnibus expetatur & diligatur,

gatur. In pausa, mutato priori (··) in (ָ) R. 131. scribitur כָּסֶף, Psal. 66. 10. Cum Præfix. וְכָסֶף & *argenti*, Psal. 119. 72. ubi ante accentum Sylluk gestat (ָ) R. 78. בְּכֶסֶף *cum argento*, Psal. 105. 37. & excluso ה Emphat. בַּכֶּסֶף *argento*, Psal. 68. 14. In Affixione mutat utrumque (··) in (:) R. 122. & prius (:) in (ַ) R. 6. כַּסְפּוֹ *argentum suum*, Psal. 15. 5. per synecdochen, *pecuniam suam*,

590 צָרוּף *conflatum*, *purgatum*, vel *examinatum*. A צָרַף *conflavit*, *igne purgavit*, *examinavit*, *defæcavit*, dicitur propriè de metallis. Pahul Kal צָרוּף *defæcatum*. In fœm. אִמְרַת יְהוָה צְרוּפָה *verbum Iehovæ purgatum*, *defæcatum*, Ps. 18. 31.

591 בַּעֲלִיל *in catino terræ*. id est, in catino terreo, in sublimatorio. Targum בְּכוּרָא עַל־אַרְעָא *in fusorio super terram*. A עָלַל *operatus est*, Nom, masc. עֲלִיל *factura*, *vas terreum*, quo sublimatur argentum, *catinus*, q. operatorium. Legitur in Bibliis h. l. tantùm Cum Præf. בַּעֲלִיל, pro בַּעֲלִיל ut quædam exemplaria habent

592 מְזֻקָּק *defæcatum*. A זָקַק *fudit*, *liquefecit*, *defæcavit*, aurificum est. Particip. Pyhal, מְזֻקָּק.

593 שִׁבְעָתָיִם *septies*. Targ. שַׁבְעָתֵי זִמְנִין *septem vicibus*. A masc. שֶׁבַע *septem*, *multum*, & adverbialiter *septies*, Ps. 119. 164. שֶׁבַע *septies in die laudavi te*, id est, sæpiùs, frequenter. Fit fœm. שִׁבְעָה & in Duali, mutato ה in ת, R. 30. שִׁבְעָתַיִם *septies*, sumitur pro uno septem. *Redde vicinis nostris* שִׁבְעָתַיִם *septies*, Psalm. 79. 12. Targ. חַד עַל שִׁבְעָה *unum pro septem*. In pausa, שִׁבְעָתָיִם cum (ָ) In plur. שִׁבְעִים *septuaginta*, Ps. 90. 10.

Vers. 8.

594 תִּשְׁמְרֵם *custodies eos*. A שָׁמַר *custodivit*, *servavit*, *observavit*, *reposuit*, Fut. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: אֶשְׁמוֹר *custodiam*, & cum Maccaph, correpto *chol*. in (ָ°) R.

R. 134. אֶשְׁמָור־לוֹ *asservabo ei*, Psal. 89. 29. cum ו redundante. Cum ה paragog. & Affix. mutato *chol.* in (:) R. 119. אֶשְׁמְרָה *custodiam*, וְאֶשְׁמְרָה *& custodiam*, וָאֶשְׁמְרָה *& custodivi legem tuam*, Ps. 119. 55. ubi ו Conversiv. ante א cum (ּ) R. 79. וְאֶשְׁמְרֶנָּה *& observabo eam*, (scil. legem) Ps. 119. 34. תִּשְׁמוֹר *custodies*. Cum Maccaph. mutato *chol*, in (ּ°) *Si iniquitates* תִּשְׁמָר־יָהּ *observaveris Domine*, Psal. 130. 3. Cum Affix. mutato *chol.* in (:) תִּשְׁמְרֵם *servabis eos.* יִשְׁמֹר *custodiet.* Cum Maccaph. יִשְׁמָר־ *custodiet exitum tuum*, Ps. 121. 8. וְיִשְׁמָר־אֵלֶּה *& custodiet ista*, Psal. 107. 43. Cum Affix. mut. *chol.* in (:) יִשְׁמְרֵהוּ *custodiet eum*, Psal. 41. 3. vel in (ּ) ob sequens (:) R. 119. יִשְׁמָרְךָ *custodiet te*, Ps. 121. 7. In plural. יִשְׁמְרוּן *custodient.* Cum ו Conversi. וַיִּשְׁמְרוּ *& custodiverunt*, Ps. 59. 1. Et in pausa reducto (:) ad suam originē, id est, in *chol.* R. 132. יִשְׁמֹרוּן *custodient*. Ps. 56. 7.

595 תִּצְּרֶנּוּ *praeservabis eum*, A נָצַר *servavit, praeservavit, observavit, protexit, defendit*, Fut. Kal, quod aliquando retinet נ, aliquando amittit; & flectitur in Psalm. sic: Compensato נ per dagesh, R. 69. אֶצֹּר *observabo mandata tua*, Psal. 119. 69. Cum Affix. & ה p. mutato *chol.* in (:) וְאֶצְּרָה *& observabo*, Psalm. 119. 34. וְאֶצְּרֶנָּה *& observabo eam*, Ps. 119. 33. *statuta tua*, אֶצֹּרָה *observabo*, Ps. 119. 145. ubi, ob accentum Sylluk, (:) reducitur in *chol.* R. 132. תִּצֹּר חַיַּי *praeservabis vitam meam*, Ps. 64. 2. Cum Affix. תִּצְּרֵנִי *proteges me*, Psal. 32. 7. תִּצְּרֶנּוּ *proteges eum*, יִצְּרוּנִי *praeservabunt me*, &, expresso נ, תִּנְצְּרֵנִי *proteges me*, Psal. 140. 2. יִנְצֹּרוּ *observabunt*, Ps. 78. 7. cum *chol.* ob accentū Sylluk, R. 132. יִנְצְרֻהוּ *praeservabunt eum*, Psal. 61. 8. cum (:) loco ּ, R. 107.

Vers. 9.

596 יִתְהַלָּכוּן *indesinenter obambulant*. Ab הָלַךְ, supra Num. 5. in Hithpah. הִתְהַלֵּךְ *continuò, assiduè ambulavit, obambulavit, perrexit*,

xit, propriè *se deduxit*. Futur. Hithp. quod in Psalm. flectitur sic: אֶתְהַלֵּךְ *assiduè ambulabo*, Psal. 43. 2. Cum ה parag. mutato (..) in (:) R. 117. וְאֶתְהַלְּכָה *& continuè ambulabo*, Ps. 119. 45. יִתְהַלֵּךְ, & ob Maccaph, mutato (..) in (ּ) R. 134. יִתְהַלֶּךְ־אִישׁ *indesinenter obambulavit vir*, Psal. 39. 7. יִתְהַלָּכוּ *continuè obambulabunt*, וַיִּתְהַלְּכוּ *& obambulaverunt*, Psalm. 105. 13. cum ו conversivo Futuri. In pausa, converso (:) in (ּ) R. 132. יִתְהַלָּכוּ *obambulabunt*. Psal. 77. 18. & cum ן paragog. יִתְהַלְּכוּן.

597 כְּרֻם *secundùm exaltari*, id est, postquàm exaltatæ fuerint, cùm evehentur. A רוּם *elevari, evehi, altum esse*, Infinit. Kal, R. 60. cum כ similitudinis, quod Infin. junctum importat significationem temporis Præteriti, *postquàm*, R. 41. כְּרֻם, cum (ּ) loco ו, R. 107. Quædam exemplaria legunt בְּרֻם *in exaltando*.

598 זֻלֻּת *vilitates*. id est, homines viles, leves, contempti, ignobiles. Semel tantùm legitur in Bibliis, h.l. & dubitatur, ex qua radice, & quid significet. Potest referri ad זוּל *vile esse*, rectiùs ad זָלַל (ut apparet ex dagesh, quod defectum alterius ל innuit) *vilipendit*, unde זוֹלֵל *epulo*, qui carnes voracissimè edit; *comessator, lurco*, qui omnia vilipendit & absumit. Hinc זֻלּוּת (ut plerique codices legunt in fœmin. sing. (*comessatio, vilitas*, vel in plurali זלּוּת *comessationes, vilitates*. Targ. כַּעֲלוּקָה דְמִיצְצָא דְמָהוֹן דִבְנֵי נָשָׁא *ut sanguisuga, quæ sugit sanguinem filiorum hominum*. (q. esset pro כְּרֻם כִּרְמָה *sicut vermis*.) LXX. κατὰ τὸ ὕψος σου ἐπολυώρησας τοὺς υἱοὺς ἀνθρώπων, *secundùm altitudinem tuam multiplicâsti filios hominum*. (acceperunt fortè pro סלות *exaltâsti*, aliis punctis commutato ז in ס.)

599 לִבְנֵי אָדָם *inter filios Adam*, לִבְנֵי suprà Num. 569.

PSAL.

PSALMUS 13. יג·

Vers. 2.

600 עַד־אָנָה *Usquequò?* אָן *quò?* particula interrogativa loci, præcedente (ה) R.102. n. 2. gestat accentū in penult. אָנָה *quò, quorsum, in quem locum?* exceptis duobus locis, quæ habent accentum in ultima, אָנָה *quò*, Deut. 1. 28. & Ps.139.7. אָנָה *quò ibo à spiritu tuo?* Et interdum נ est cum dagesh, וְאָנָה *& quò*, ibid. Cum־עַד semper est interrogat. temporis, עַד־אָנָה *quousque?* id est, *an semper?* quomodo quater legitur hoc Psalmo. Est etiam אָנָּה sexies in SS. obsecrantis, *quæso, obsecro*, אָנָּה יְהוָה *obsecro, Iehova*, Ps. 116,4. 16, sed sic ponitur pro אָנָּא, quod semper orationem inchoat, Psal.118.25. bis אָנָּא יְהוָה *obsecro, Iehova, &c.*

601 תַּסְתִּיר *abscondes*. A. סָתַר, suprà Num. 526. Futur. Hiph. quod in Psalm. flectitur sic: תַּסְתִּיר *abscondes*, & ex terminat. (..) אַל־תַּסְתֵּר *ne abscondas*, Ps.27.9. Cum Affix. תַּסְתִּירֵנִי *abdes me*, Psal.17.8. תַּסְתִּירֵם *abdes eos*, Ps.31.21. יַסְתִּירֵנִי *abscondet me*, Psalm. 27.5.

Vers. 3.

602 יָגוֹן *dolorem*. A יָגָה *doluit, mœstus fuit*, Nom. masc. sine plur. יָגוֹן *dolor, tristitia, mœror*. Cum Præfix. בְּיָגוֹן *in dolore* וְיָגוֹן *& mœrore*.

603 יָרוּם *efferet se*. A רוּם *exaltari*, ex loco, vel conditione, inferiore *elevari*, Fut.Kal, exit in ו, R.60.& in Ps. flectitur sic; אָרוּם *exaltabor*, bis Ps.46.11. תָּרוּם *exaltabis*, Ps.89.14. & cum *sehur*. in gremio literæ (י) תָּרִים v.18. יָרוּם *elevabitur*, vel *extollet se, caput meum*, Ps.27.7. signum victoriæ. In fœm. תָּרוּם *exaltabitur*, Psal.89.25. In plur. אַל־יָרִימוּ *ne extollant se*, Ps. 66.7. cum (י) loco (ו).

*Vers.*4.

Vers. 4.

604 הַבִּיטָה *Intuere.* A נָבַט, suprà Num. 530. Imperat. Hiph. converso נ in dagesh, R. 69. הַבֵּט *aspice,* Psalm. 74. 20. וְהַבֵּט *& intuere,* Psal. 84. 10. Cum ה parag. semper est (ִי) הַבִּיטָה.

605 הָאִירָה עֵינַי *illumina oculos meos.* Targ. אַנְהַר עֵינַי בְּאוֹרָיְתָךְ *Illumina oculos meos in lege tua.* Ab אוֹר *luxit,* in Hiph. abjecto ו, R. 58. הֵאִיר *lucidum fecit, illuminavit, illustravit.* Imperat. Hiph. הָאֵר *illumina,* Ps. 80. 20. וְהָאֵר *& elucere fac,* ibid. v. 4. Cum ה parag. cum (ִי) הָאִירָה *illumina faciem tuam,* Psal. 31. 17. h. e. respice ad servum tuum, ostende te ipsi favere.

פֶּן־אִישַׁן הַמָּוֶת *ne obdormiã ipsâ morte.* Targum דִּילְמָא אֶחוֹב וְאֶדְמוֹךְ עִם הַיְּבֵי מוֹתָא *ne fortè peccem, & dormiam cum eis, qui rei sunt mortis.*

Vers. 5.

606 יְכָלְתִּיו *prævalui ei.* Targ. אַשְׁלְטֵית בֵּהּ *dominatus sum ei.* A יָכוֹל *potuit,* aliquando includit alterius victoriam, & significat *superavit, prævaluit.* Præter. Kal desinit in ו, R. 43. illúdque servat per omnes personas Præteriti, præterquàm in tertiis. Flectitur in Psalm. sic: יָכוֹל *potuit,* יָכֹלְתִּי *potui,* Psal. 40. 13. Cum Affixo semel tantùm h. l. in Bibliis legitur, יְכָלְתִּיו *superavi ipsum.* ubi (ָ) corripitur in (ְ) R. 114. & ו in (ֹ) R. 119. In pl. יָכְלוּ *potuerunt,* Ps. 36. 13.

כִּי אֶמּוֹט *cùm dimotus fuero,* suprà Num. 505. Targum אֲרוּם שְׁטֵאתִי מֵאָרְחָתָךְ *si declinavero à semitis tuis.*

Vers. 6.

607 בָּטַחְתִּי *confidit.* A בָּטַח, suprà Num. 199. Præt. Kal, quod in Psal. flectitur sic: בָּטַח *fidit,* בָּטַחְתִּי *confidi,* & in pausa, mutato (ַ) in (ָ) בָּטָחְתִּי, Ps. 31. 7. בָּטְחוּ *confisi sunt,* בָּטָחְנוּ *confidimus,* Psal. 33. 21. cum (ָ) ob pausam Syllab.

608 אָשִׁירָה *cantabo.* A

שׁוּר

שוּר *vocem intendit, cantavit, cecinit*, Fut. Hiph. quod abjecto ו, R. 57. in Psalm. flectitur sic: אָשִׁיר *canam*, Ps. 59.17. cum ה parag. אָשִׁירָה *cantabo*, Ps. 27.6. נָשִׁיר *cantabimus*, Ps. 137.4. & cum ה parag. נָשִׁירָה, Ps. 21.14. יָשִׁירוּ *cantabunt*, Ps. 65.14. *cantârunt*, Psal. 106.12. וְיָשִׁירוּ *& cantabunt*, Psalm. 138.5.

כִּי גָמַל עָלָי *quoniam retribuit super me*, suprà Num. 325. Targ. מְטוּל דִּפְרַע עֲלַי טַבְתָּא *quoniam retribuit mihi bonum*, LXX. τῷ εὐεργετήσαντί με *qui bona retribuit mihi.*

PSALMUS 14. יד.

609 נָבָל (Dixit) *stultus*. Targ. טַפְשָׁא *fatuus, insanus*. A נָבַל, suprà Num. 32. Nom. Masc. נָבָל *decidens, stolidus, pravus, nequam*, qui à bonis actionibus decidit. *Nebulo* propriè (sic ab ipsa voce Hebræa dictus.)

אֵין אֱלֹהִים *non* (est) *Deus*, Targum לָא שׁוּלְטָן אֱלָהָא בְּאַרְעָא *Non est potestas Dei in terra.*

610 הִשְׁחִיתוּ *corruperunt* Targ. חַבִּלוּ עוֹבָדֵיהוֹן *corruperunt opera sua*. A שָׁחַת, in Hiph. הִשְׁחִית *corrupit, depravavit*, dicitur tam de actione animi, quàm corporis. Præt. pl. Hiph. הִשְׁחִיתוּ.

611 הִתְעִיבוּ *abominabile effecerunt*. Vel, *abominabiles fuêre actione*. Targum רַחֲקוּ טַבְתָא *execrati sunt bonum*. A תָּעַב *abominabilis fuit*, in Hiph. הִתְעִיב *abominabile, detestabile reddidit*. Legitur ter in Præt. Hiph. semel Ezech. 16. 53. bis in Psal. h. l. & Psal. 53.2. וְהִתְעִיבוּ עָוֶל *& abominabilem reddiderunt iniquitatem*, h. e. immensam, non ferendam. Targ. וְאִשְׁתְּכַח בְּהוֹן *& inventa est in eis iniquitas.*

עֲלִילָה *turpe opus*, suprà Num. 448. Tar. אַשְׁכָּחוּ עִילָא *adinvenerunt occasionem*. (à עָלַל *occasionem quæsivit.*) LXX. ἐβδελύχθησαν ἐν ἐπιτηδεύμασιν *abominabiles facti sunt in studiis.*

עשה

612 עֹשֵׂה *faciens* bonum. A עָשָׂה *fecit*, Benoni Kal, exit in (ֵ) R.65. וְעֹשֶׂה *& faciens*, Psal.18.50. In Regim. (ֶ) ante ה transit in (..) R. 122. fit עֹשֵׂה־טוֹב *faciens bonum*, v.3. לְעֹשֵׂה *facienti mirabilia*, Ps. 136.4. In Affixione, num. plur. & fœm. genere excludit ה R. 103. *Coram Iehova*, עֹשֵׂנוּ *factore nostro*, Ps.95.6. plur. עֹשִׂים *facientes*. In Reg. בְּעֹשֵׂי *in facientes malum*, Psal.37.1. Cum Affix. *Lætabitur Israël* בְּעֹשָׂיו *in factoribus suis*, Psal. 149. 2. עֹשֵׂיהֶם *facientibus illa*, Ps. 111.10. In fœm. *Ventus procellæ*, עֹשָׂה *faciens verbum ejus*, Ps. 148. 9. pro עֹשָׂהָה.

Vers.2.

613 הִשְׁקִיף *prospexit*. A שָׁקַף *aspexit, ex alto prospexit*, ut alios conspiciat, sive ipse ab aliis videatur, sive non. Præt. Hiph. הִשְׁקִיף *prospexit ex altitudine sanctitatis suæ*, Psal. 102.20.

614 לִרְאוֹת *ad videndum*. i.e. ut videat. A רָאָה *vidit*, Infin. Kal exit in וֹת R. 65. cum ל nota Gerundii, R. 41. לִרְאוֹת *ad videndum foveam*, Psal.16.10. id est, experiri corruptionem. לִרְאוֹת *ad videndum bonum*, Psal. 34. 13. id est, ut bono fruatur. Cum מ negationem includit. Ibid. *Obscurabuntur oculi eorum* מֵרְאוֹת *à videndo*, Psal.69.24. id est, ne videant, Rom.11.10. τοῦ μὴ βλέπειν.

615 מַשְׂכִּיל (an sit) *intelligens*. A שָׂכַל *intellexit, intelligens, prudens fuit*. Partic. Hiph. מַשְׂכִּיל transit in naturam Nominis, *intelligens, prudens, sapiens*, Psal.41.2. Et semel adverbialiter, *Psallite* מַשְׂכִּיל *considerate, intelligenter*, cum intelligentia, Ps.47.8. Vel, *Psallite intelligens*, id est, quilibet intelligentium. Tredecim verò in locis מַשְׂכִּיל in titulis Psalmorum, sumitur pro carminis genere, ad erudiendum, sive intelligendum, comparato, q. d. *Ode didascalica*, intelligentiam dans, intelligentiam afferens, vel certè *Psalmus diligenter considerandus*,

dus, Psal. 32. 42, 44, 45, 52, 53, 54, 55, 74, 78, 88, 89, 142.

Verſ. 3.

616 סָר (Univerſitas) *receſſit, declinavit* à via bona: pro quo, Pſ. 53. 4. habetur סָג *retroceſſit*, Targ. כֻּלְּהוֹן זָרוּ לַאֲחוֹרָא *Omnes converſi ſunt retrò*. A סוּר *recedere, declinare, deflecti*, Præt. Kal, abjecto ו, R. 58. deſinit in (ָ) R. 59. סָר *receſſit, motus eſt*. In prima perſona סַרְתִּי *receſſi*, Pſ. 119. 103. pro סַרְתִּי, ob accentum Athnach. Nec per plures perſonas flectitur in Pſalm.

617 נֶאֱלָחוּ (ſimul) *putidi facti ſunt*. Targ. כַּחֲדָא אִתְרַשָּׁלוּ *ſimul obtorpuerunt*. Ab אָלַח, in Præt. Niph. נֶאֱלַח *putidus, fœtidus fuit*; (ubi guttural. punctat ſe cum (ֱ) & præcedentem cum (ֶ) R. 13.) Ter tantùm legitur in SS. וְנֶאֱלָח *& putidus*, Job 15. 16. נֶאֱלָחוּ *fœtidi ſunt*, h. l. & Pſ. 53. 4. cum (ָ) ob accentum Tiphcha, R. 132. not.

618 אֶחָד *unus*. Ab אָחַד *univit*. Nom. maſc. אֶחָד *unus*, principium numeri, paſſim pro *primo* uſurpatur. וּכְאַחַד *& ſicut unus*, Pſ. 82. 7. In pauſa, ultimum (ַ) vertitur in (ָ) R. 131. & prius, ante gutturalem Kametſatam, tranſit in (ֶ) R. 109. fitque אֶחָד, Pſal. 53. 4. In fœm. excluſo ד facit אַחַת *una* & abſolutè poſitum, notat *unam rem*; *Vnum*, R. 2. אַחַת שָׁאַלְתִּי *Vnum petii*, Pſal. 27. 4. Item *ſemel, unâ vice*. אַחַת דִּבֶּר *ſemel locutus eſt*, Pſalm. 62. 12.

Verſ. 4.

619 יָדְעוּ (Nonne) *noverunt*. A יָדַע, ſuprà Num. 47. Præt. Kal, quod in Pſalm. flectitur ſic: יָדַע *novit, ſcivit*, יָדַעְתָּ *noviſti*, & in pauſa cum (ָ) יָדָעְתָּ. Pſal. 46. 10. וְיָדַעְתִּי *novi*, יָדְעוּ *noverunt*, וְיָדְעוּ *& cognoſcent*, Pſal. 83. 18. cum ו Converſ. Præteriti. Cum Affixo (ָ) & (ְ) tranſponuntur, R. 89. unde *Et judicia* בַּל־יְדָעוּם *non noverunt ea*, Pſal. 147. 20. vel tranſitivè, *non*

nota fecit illis, ut Targ. תּוֹדְעִנּוּן *fecit scire illos.*

620 אֹכְלֵי *comedentes populum meum.* Ab אָכַל *edit, comedit, consumsit, absumsit.* Benoni Kal אֹכֵל *comedens*, & cum ו, אוֹכֵל, Psal. 41. 10. Plur. in Regim. אֹכְלֵי *consumentes*, LXX. οἱ ἐσθίοντες τὸν λαόν μου, *qui devorant populum meum.*

621 אָכְלוּ (ac si) *comederent*, LXX. ἐν βρώσει ἄρτου in (sicut) *escam panis.* Præt. Kal. quod in Psal. flectitur sic: אָכַל *comedit*, fœmin. אָכְלָה־אֵשׁ *consumsit ignis*, Ps. 78. 63. Cum Affix. mutato ה ־ in ת_ R. 97. (־) & (:) transponuntur, R. 98. *Zelus domûs tuæ*, אֲכָלַתְנִי *consumsit me*, Psalm. 69. 10. pro אֲכָלַתְנִי, cum (־) ob accentum Athnach. Et sic, אָכַלְתִּי *comedi*, Ps. 102. 10. אָכְלוּ *comederunt.*

622 לֶחֶם *panem.* A לָחַם *cibum sumsit, edit.* Nom. masc. sine pl. לֶחֶם *cibus, esca*, quicquid mandi potest, sed præcipuè *panis*, quod frequenter in cibis sit. *Dans* לֶחֶם *panem omni carni*, Ps. 136. 25. Targ. מְזוֹנָא *escam*, LXX. τροφήν. Cum accentu Sylluk, prius (··) mutatur in (־) R. 131. *Quærens* לָחֶם *panem*, Psal. 37. 25. Cum Præfix. וָלֶחֶם *& panis*, כַּלָּחֶם *sicut ipsum panem*, Psal. 102. 10. excluso ה Emphat. Cum Affix. corripit utrumque (··) in (:) R. 122. & prius (:) vertit in (-) R. 6. fitque לַחְמִי *cibum meum*, Ps. 41. 10. לַחְמָהּ *cibum ejus*, Ps. 147. 9.

623 לֹא קָרָאוּ *non invocârunt.* A קָרָא, suprà Num. 623. Præt. Kal, quod in Psalmis flectitur sic: קָרָא *clamavit, invocavit*, ubi א in Præterito Kal quiescit in (־) R. 64. קָרָאתָ *clamâsti*, קָרָאתִי *clamavi.* Et cum Affix. mutato priore (־) in (:) R. 114. קְרָאתִיךָ *invocavi te*, Ps. 17. 6. In tertia persona plur. קָרְאוּ *vocârunt*, Psal. 49. 11. In pausa, reducto (:) in (־) R. 172. קָרָאוּ *invocârunt.*

Vers. 5

624 שָׁם *Ibi.* Adverbium loci remoti. שָׁם *ibi, illic*, Cum ה parag. שָׁמָּה *ibi*, Psal.

122.

122. 5. cum (ָ) longo. Et cum Præfixo שׁ, R. 75. שֶׁשָּׁם quod ibi, Pſ. 122. 4.

625 פָּחֲדוּ *paverunt*. A פָּחַד *pavit, expavit, territus fuit*, Præt. Kal, quod in Pſal. flectitur ſic: פָּחַד *pavit*, פָּחֲדוּ *paverunt*, cum (ֲ) loco (ְ) & in pauſa, וְלֹא פָחָדוּ *& non paverunt*, Pſ. 78. 53.

626 פַּחַד *pavorem*, Pſal. 53: 6. additur לֹא הָיָה פָחַד (ubi) *non erat pavor*, id eſt, malum, pavoris cauſa. Et ſic Targ. תַּמָּן דְּלַחוּ דְּלוּחְתָּא דְשִׁקַר דְּלָא חֲמֵי לְמִדְלַח *Ibi timuerunt timore falſo, quo non decebat timere*. Nom. maſc. פַּחַד *timor, pavor*, item *malum ſubitum*, pavoris cauſa, *pernicies*. In pauſa, mutato priori (ַ) in (ָ) R. 132. פָּחַד Cum Præfixis מִפַּחַד *à pavore*, וּפַחַד *& pavor* (eram) *notis meis*, Pſal. 31. 12. Cum Affix. mutato poſteriori (ַ) in (ְ) R. 121. fit פַּחְדָּם *pavor eorum*, מִפַּחְדְּךָ *à pavore tuo*, Pſ. 119. 120.

Verſ. 6.

627 תָּבִישׁוּ *pudore afficietis*. A בּוֹשׁ *puduit*, in Hiph. abjecto ו, R. 58. הֵבִישׁ *pudefecit, pudore affecit*, ſemper ſumitur in malum. Fut. Hiph. quod in Pſal. flectitur in ſecunda perſona tantùm, תָּבִישׁ *pudore afficies*. cum Affixo, mutato (ִ) in (ְ) אַל־תְּבִישֵׁנִי *ne pudore afficias me*, Pſ. 119. 31. תָּבִישׁוּ *pudore afficietis*.

628 מַחְסֵהוּ *receptaculum ejus*. Ab חָסָה, ſuprà Num. 120. Nom. Heemanth. maſc. ſine plur. מַחְסֶה *hoſpitium, protectio, receptaculum*, locus, quo quis ſe recipit in tutum. Scribitur aliquando מַחֲסֶה cum (ֲ) *Deus nobis* מַחֲסֶה *protectio*, Pſ. 46. 2. LXX. καταφυγὴ *refugium*. Cum Affix. excluſo ה, R. 103. fit מַחְסִי *protectio mea*, Pſal. 62. 8. LXX. ἐλπίς μου *ſpes mea* מַחְסִי *receptaculum meum*, מַחְסֵהוּ *receptus ejus*.

Verſ. 7.

מִי יִתֵּן *Quis dabit?* optantis eſt, vide ſuprà Num. 29. Tar. מַן יַרְחִישׁ מִצִּיּוֹן פֻּרְקָנָא דְיִשְׂרָאֵל *Quis depromet è Sione redemptionem Iſraëlis.*

629 יִשְׂרָאֵל *Iſraëli.* יִשְׂרָאֵל Nomen proprium Jacobi Patriarchæ, ab Angelo poſt luctam ſic appellati, Gen. 32.28. Compoſitum ex שַׂר *princeps* (quod à שָׂרָה *principatum obtinuit*) & אֵל *Dei,* quoniam *princeps fuit cum Deo,* Hoſ. 12.3. Notat etiam totum populum Judaicum, Pſ. 114.1. *Cùm egrederetur* יִשְׂרָאֵל *Iſraël ex Ægypto.* Cum Præf. לְיִשְׂרָאֵל *Iſraël,* וְיִשְׂרָאֵל & *Iſraëli,* בְּיִשְׂרָאֵל *in Iſraële,* וּבְיִשְׂרָאֵל & *in Iſraële.*

630 שְׁבוּת *captivitatem* A שָׁבָה *captivum duxit,* Nom. fœm. ſine plur. שְׁבוּת *captivitas, abductio.*

631 יַעֲקֹב *Iacob.* A עָקַב *calcem tenuit, ſupplantavit,* fit יַעֲקוֹב *Iacob,* patriarcha, filius Iſaac, ſic dictus, quòd calcem fratris Eſau, dum naſceretur, prehendiſſet, Gen. 25. vel quòd ſupplantavit fratrem, Hoſ. 12.3 *In utero* עָקַב *calce tenuit* (vel *ſupplantavit*) *fratrem ſuum.* Cum Præfix. וְיַעֲקֹב & *Iacob,* לְיַעֲקֹב *Iacobo, Deus dominans* בְּיַעֲקֹב *in Iacob,* Pſal. 59. 14. i. eſt, in Iſraële. Iſraëlitæ in V. T. vocantur *filii Iacobi,* non autem Abrahami, vel Iſaaci, quia ſolus Jacob habuit ſemen ſanctum.

*P*SALMUS 15. טו.

632 בְּאָהֳלֶךָ *in tabernaculo tuo.* Ab אָהַל *tentorium fixit, habitavit,* Nom. maſc. אֹהֶל *tentorium, tabernaculum* è velis tenſis factum. Cum Præfix. *Transferet te* מֵאֹהֶל *à tabernaculo,* Pſal. 52. 7. Targ. מִלְּמִתַּב בְּמַשְׁכְּנָא *ne habites in tabernaculo,* ubi מ negationem & privationem denotat. בְּאֹהֶל *in tentorio.* Cum Af. mutato *chol.* in (ָ) R. 118. & (ֶ) in (ְ) R. 122. ſub gutturali in compoſitum (ֳ) facit בְּאָהֳלֶךָ *in tentorio tuo,* Pſ. 61. 5. pro בְּאָהֳלְךָ, ubi (ֳ) ob ſequens (ְ) amittit ſuum (ְ) R. 15. In pauſa ſponte (ְ) redit אָהֳלוֹ · בְּאָהֳלֶךָ *tentorium ejus,* בְּאָהֳלוֹ *in tentorio ejus.* In plur. converſo (ֶ) in (ָ) fit

fit אֹהָלִים. In Regim. verso (ָ) in sheva compositum (ֳ) prius (ֳ) amittit suum (:) fitque אָהֳלֵי *tentoria Edom*, Psal- בְּאָהֳלֵי *in tentoriis Cham*, Ps. 78. 51. Cum Affix. בְּאָהֳלֵיהֶם *in tentoriis eorum.*

633 מִי־יִשְׁכֹּן *quis habitabit.* A שָׁכַן *habitavit, mansit, commoratus fuit*, Fut. Kal, quod in Ps. flectitur sic: אֶשְׁכּוֹן, & cum ה parag. וְאֶשְׁכְּנָה *& habitabo*, Psal. 55. 7. יִשְׁכּוֹן *habitabit*, & sine ו, יִשְׁכֹּן Ps. 16. 9. יִשְׁכְּנוּ *habitabunt*, וְיִשְׁכְּנוּ *& habitabunt*, & in pausa reducto (:) in *chol*. R. 132. יִשְׁכֹּנוּ *manebunt.*

Vers. 2.

634 הוֹלֵךְ *Ambulans.* Ab הָלַךְ, suprà Num. 5. Benoni Kal, הוֹלֵךְ *ambulans, abiens.* & sine ו, הֹלֵךְ, Ps. 101. 6. Cum ה Relativo, R. 76. הַהֹלֵךְ *qui ambulat*, Psal. 128. 1. In plur. הַהֹלְכִים *qui ambulant*, Psal. 119. 1. & excluso ה Relativo. לַהֹלְכִים *qui ambulantes sunt*, Ps. 84. 12.

635 תָּמִים *integer*, i. e. integrè, LXX. πορευόμενος ἄμωμος *qui ingreditur sine macula.* A תָּמַם *integer, perfectus fuit*, Nom. masc. תָּמִים *integer, perfectus*, substantivè *integritas*, & adverbialiter *integrè* בְּתָמִים *in integritate.* Psalm. 84. 12. In fœmin. gen. & num. plur. converso (ָ) in (:) R. 114. fit תְּמִימָה *integra.* תְּמִימִים *integri*, יְמֵי תְמִימִים *dies integrorum*, Psal. 37. 18. In Regim. תְּמִימֵי דָרֶךְ *integri viâ*, Ps. 119. 1.

636 אֱמֶת (loquens) *veritatem.* Ab אָמַן, in Niph. נֶאֱמַן *verax, firmus fuit*, Nom. fœm. absque plur. אֱמֶת *veritas, certitudo, firmitas.* pro אֱמֶנֶת abjectâ tertiâ radicali נ. Cùm autem hæc duo, חֶסֶד & אֱמֶת, junguntur, illud *beneficium, bonitatem*, hoc *beneficii firmitatem*, sive promissionum complementum, denotat: חֶסֶד Deus fecit Abrahamo, אֱמֶת Jacobo. Omnes viæ Jehovæ חֶסֶד

ואמת *bonitas & veritas*, Psal. 25.10. ubi ו cum (ָ) ob accentum Athnach, R. 79. חסד ואמת *bonitas & veritas*, Psal. 61, 7. 85.11. 89.15. ubi ו cum (ֶ) ob sequens (ֱ) R.13. Et sic באמת *in veritate*. Cum Affixis assumit dagesh, ad compensandum defectum literæ נ. facítque אמתך (in pausa אמתך) *veritas tua*, pro אמנתך ex אמנת, ubi ob Affix. utrumque (ֶ) transit in (ְ) & prius (ְ) in *chir.* באמתך (in pausa באמתך) *in veritate tua*, ubi ב cum (ַ) ob sequens (ֲ) אמתו *veritas ejus*, חסדך ואמתך *bonitatem tuam, & veritatem tuam*, Psalm. 40. 11. חסדו ואמתו *bonitatem suam & veritatem suam*, Ps. 57.4.

Vers. 3.

637 לא־רגל *Non detraxit* super lingua sua. Targ. לא אכל קורצין *non edit delationes*, id est, detulit, prodidit, ventris & cibi causâ. (Unde in N. T. Syro diabolus dicitur ܐܟܠܩܪܨܐ אכלקרצא *edens accusationem*, id est, accusator, calumniator, Matt. 4.) A רגל *detulit, detraxit*, propriè *pedavit*, q. pedibus discurrit, deferendi vel explorandi causâ. Legitur h.l. tantùm in tota SSa éstque elegans metaphora à pede ad linguam. LXX. ὃς οὐκ ἐδόλωσεν *qui non vitiat*, i. est, qui veritatem puram additamento alieno non vitiat: quicquid enim purum est, deteriori aliquo adjuncto δολοῦσθαι *vitiari* dicitur.

638 וחרפה *& opprobrium*. A חרף *probro affecit*, Nom. fœm. חרפה *dedecus, opprobrium, convitium*, dicitur tam de re, quàm de verbo. In Reg. & cum Affix. mutat ה in ת, fitque חרפת אדם *opprobrium hominis*, Ps. 22.7. חרפתי *opprobrium meum. Memento* חרפתך *opprobrii tui*, Psalm. 74.21. חרפתם *opprobrium eorum*. In plur. flectitur ad formam צדקות, R. 32. facítque חרפות. Cum Præf. לחרפות *in opprobria*, Psal. 69.11. ubi ל cum (ְ) ob sequens (ֲ) In Regim. חרפות חורפיך *& opprobria probris afficientium te*, Psal. 69.10. ubi mutato (ָ) in (ְ) R. 114. (ֲ) amittit suum

suum (:) R. 15. ut sit חֶרְפּוֹת & pro (-) substituitur (··) R. 107.

639 לֹא־נָשָׂא *non tulit*, id est, non convitiatus est proximo suo. A נָשָׂא *tulit, levavit, sustulit, elevavit extulit*, Præt. Kal. quod in Psalm. flectitur sic: נָשָׂא *tulit, reportavit*, ubi א quiescit in (ָ) R. 64. נָשָׂאתָ עָוֹן *sustulisti iniquitatem*, Psal. 32. 5. id est, remisisti, condonâsti. Cum Affix. mutato priori (ָ) in (:) נְשָׂאתַנִי *elevâsti me*, Psalm. 102.11. נָשָׂאתִי *tuli*, נָשְׂאוּ *extulerunt se*, Ps. 83.3.

640 קִרְבוֹ (contra) *proximum suum*. A קָרַב *appropinquavit*. Nom. masc. קָרוֹב *propinquus, proximus, vicinus*, de quavis propinquitate dicitur וְקָרוֹב שְׁמֶךָ & *propinquum* (est) *nomen tuum*, Psal. 75. 2. In fœmin. gen. Affixione & plur. num. mutato (ָ) in (:) facit צָרָה קְרוֹבָה *angustia propinqua*, Psalm. 22. 2. קְרוֹבוֹ *propinquus ejus*, קְרוֹבִים *propinqui*. Cum Affix. וּקְרוֹבַי & *propinqui mei*, Ps. 38.12.

Vers. 4.

641 נִבְזֶה *Contemptus est*, in oculis ejus. LXX. ἐξουδένωται *ad nihilum redactus est*. A בָּזָה *sprevit, contempsit*, Part. Niph. legitur bis in Psal. נִבְזֶה *contemptus, despectus*, exit in (ֶ) R. 65. וְנִבְזֶה & *contemptus*, Ps. 119.41.

642 נִמְאָס *reprobus*. LXX. πονηρευόμενος *malignus*. Targ. refert hæc ad semetipsum, דְּשִׁיט בְּאַנְפּוֹהִי וּדְבָסִיר *qui despectus est in suo ipsiusmet conspectu, & contemptus*. A מָאַס *sprevit, rejecit, respuit, reprobavit*, Part. Niph. נִמְאָס *rejectus, spretus, reprobatus*. Legitur h. l. tantùm.

643 יִרְאֵי *timentes* Jehovam. A יָרֵא *timuit*, suprà Num. 153. Nomen participiale Kal, יָרֵא *timens, pius, religiosus*. In Regim. sing. & num. plur. mutato (ָ) in (:) R. 114. (..) manet, R. 117. facitque יְרֵא יְהוָה *timens Iehovam*, Psal. 25. 12. יְרֵאִים *timentes, religiosi*. Cum Affix. יְרֵאֶיךָ *timentes te*, יְרֵאָיו *timentes eum*, לִירֵאֶיךָ *timentibus te*, Psal. 31. 20. ubi (:) sub (י) tol-

(ו) tollitur ob præcedens *chir.* R. 8. & ſic לִירֵאָיו *timentibus eum*, Pſ. 34. 9. In Regim. autem plurali (..) tranſit in (:) & prius (:) in *chir.* fitque יִרְאֵי יְהוָה *timentes Iehovam*, Pſal. 22, 24.

644 יְכַבֵּד *maximè honorabit*, vel *glorificabit*. A כָּבַד *aggravavit*, *grave reddidit*, metaphoricè *honoravit*, *honoribus affecit*, q. gravem honoribus reddidit. Fut. Pihel, quod in Pſalm. flectitur ſic: אֲכַבֵּד *maximè honorabo*, ubi dagesh ſignificationem intendit. Cum ה parag. & Affix. mutato (..) in (:) וַאֲכַבְּדָה *& honorabo*, Pſal. 86. 12. וַאֲכַבְּדֵהוּ *& honorabo eum*, Pſ. 91. 15. תְּכַבֵּד *honorabis*, וּתְכַבְּדֵנִי *& glorificabis me*, Pſ. 50. 15. יְכַבֵּד *honore afficiet*, יְכַבְּדָנִי *honore afficiet me*. & cum נ Epenthetico, R. 100. יְכַבְּדָנְנִי, Pſalm. 50. 23. וִיכַבְּדוּ *& honorem reddent*, Pſal. 86. 9. ſublato (:) ſub (ו) R. 8.

645 נִשְׁבַּע *juravit*. A שֶׁבַע *ſeptem*, verbum in Niph. נִשְׁבַּע *juravit* (paſſivè,) quòd nemo jurare niſi coactus debeat, idque *ſeptem*, id eſt, multis, adhibitis idoneis teſtibus, & gravi de cauſa. Præterit. Niph. quod in Pſ. flectitur ſic: נִשְׁבַּע *juravit*, נִשְׁבַּעְתָּ *juraſti*, נִשְׁבַּעְתִּי *juravi*, נִשְׁבָּעוּ *jurârunt*, Pſ. 102. 9. cum (ָ) ob accentum Sylluk, R. 132.

646 לְהָרַע *ad malefaciendum*. A רוּעַ *malum eſſe*, in Hiph. abjecto ו, R. 58. הֵרַע *malè egit*, *malum tribuit*. Infinit. Hiph. לְהָרַע *ad malefaciendum*, id eſt, ut ſibi malefaciat, ſe affligat. Targ. דְּיוֹמֵי לְאַבְאָשָׁא לְגַרְמֵהּ *jurat ad malum inferendum ſibi ipſi*. LXX. ὁ ὀμνύων τῷ πλησίον αὐτοῦ *qui jurat proximo ſuo*, legerunt לְהָרֵעַ *ipſi ſocio*. Alii, לְהָרַע *in malum* ſcil. proprium, ſed ſic ſcriberetur cum (ָ) לָהָרַע, quin etiam ל excluderet ה Emphat. לָרַע. Hebræi communiter exponunt hæc verba *Iuravit ad malefaciendum* ſcil. לְעַצְמוֹ *ſibimet ipſi*, Quòd autem ſit hoc malum pro-

propriũ, quod sibimet ipsi inferre liceat, exprimitur in lib. הליכות עולם ex sententia R. Juhanan, v. g. si quis fuerit in mari & voverit; *in luctu jejunus permanebo, donec domum revertar.*

647 יָמִר (& non) *mutabit*, LXX. καὶ οὐκ ἀθετῶν & *non decipit*, A מוּר, in Hiph. abjecto ו, R. 58. הֵמִיר *mutavit, permutavit.* Fut. Hiph, quod in Psalmis flectitur in tertia persona tantùm יָמֵר absque (י) pro יָמִיר *mutabit*, וַיָּמִירוּ & *mutârunt*, Ps. 106.43. cum ו Conversivo Futuri.

Vers. 5.

648 בְּנֶשֶׁךְ *in usuram.* A נָשַׁךְ *momordit.* Nom. masc, absque plur. נֶשֶׁךְ *usura*, q. substantiæ morsus, unde homo tabescit, paulatim ipsius facultatibus consumptis; *Fœnus*, q. funus. L XX. ἐπὶ τόκῳ *ad usuram.* παρὰ τοῦ τίκτειν *à pariendo*, quòd pecunia mutuò data pariat lucrum ei, qui dedit.

649 וְשֹׁחַד & *munus.* A שָׁחַד *donavit*, *muneravit*, Nom. masc. sine plur. שֹׁחַד *donum, munus.*

650 לֹא לָקָח *non accepit.* A לָקַח *tulit, cepit, accepit*, Præt. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: לָקַח *accepit*, & in pausa לָקָח, R. 131. לָקַחְתָּ *accepisti.*

651 אֵלֶּה (faciens) *ista.* Pronom. demonstrativ. plur. commun. gener. אֵל & cum ה parag. אֵלֶּה *illi*, vel *illæ*, & absolutè neutraliter *illa*, *ista*, וְאֵלֶּה & *isti*, Ps. 20. 8.

Psalmus 16. י

652 מִכְתָּם *Aureolum.* (Davidis.) Targum גְּלִיפָא תְרִיצְתָּא *Sculptura recta* Davidis. LXX. Στηλογραφία τῷ Δαυΐδ, *Tituli inscriptio ipsi David*, q. scriptura, seu inscriptio, in solidiore aliqua materia metalli, aut marmoris, exarata. A כֶּתֶם *massa auri nativi, purissimi ac nitidissimi.* & collectivè *aurea suppellex*, quæ supra vestes ponitur, ad ornatum pertinens, Psal. 45. 10. *Stat regina ad dextram tuam* בְּכֶתֶם

אוֹפִיר *in cultu aureo Ophir*, Targ. בְּאוֹפְרִיזוֹן *in obrizo*, auro, quod ex insula Ophir affertur. Nom. Heemanthic. מִכְתָּם *insigne aureum*, κειμήλιον, ex auro כֶּתֶם solidissimo factum, quo nomine David inscripsit Ps. 16, 56, 57, 58, 60. q. d. pretiosissimum carmen, verba aurea.

653 שָׁמְרֵנִי *custodi me*. A שָׁמַר verbo *conservandi* & *tuendi*, suprà Num. 594. Imp. Kal, שְׁמוֹר *custodi*, וּשְׁמוֹר *& custodi*. Cum Mac. mutato *chol*. in (ָ) R. 134. שְׁמָר־תָּם *custodi integrum*, Psalm. 37. 37. Cum Affix, & ה parag. prima radical. suscipit (ָ°) & secunda (:) suprà Num. 343. facítque שָׁמְרֵנִי *conserva me*, שָׁמְרָה *custodi*, Ps. 25.20.

Vers. 2.

654 טוֹבָתִי *bonum meum* בַּל־עָלֶיךָ *nequaquam super te*, vel, *non ad te*, i. e. nihil tibi confert, LXX. τῶν ἀγαθῶν μου οὐ χρείαν ἔχεις, *bonorum meorum non eges*. Targ. טַבְתִי לָא יְתִיהִיבָא בַר מִנָּךְ *bonum meum non datum est nisi à te*. A טוֹב *bonus*, fœm. טוֹבָה *bona*, & absolutè, substantialiter *bonum*, *bonitas*, לְטוֹבָה *in bonum*, Ps. 86.17. In Regim. & cum Affix. mutato ה in ת, facit לְטוֹבַת *in bonitatem electorum tuorum*, Psal. 106. 5. id est, felicitatem, טוֹבָתִי *bonum meum*, טוֹבָתְךָ *bonitas tua*, בְּטוֹבָתְךָ *in bonitate tua*.

Vers. 3.

655 לִקְדוֹשִׁים *Ad sanctos*. A קָדַשׁ *paravit*, *præparavit*, *aliquid destinavit*, & in specie *ab usu communi ad sacrum separavit*, *consecravit*. Nom. masc. קָדוֹשׁ *sanctus*, q. pro Deo paratus, vel à rebus profanis sejunctus, (ut Græc. ἅγιος, ab α privativo, & γῆ *terra*, q. *sine terra*.) Et substantivè *sanctum*. In Regimine, plurali numero & cum Affix. correpto (ָ) in (:) facit; קְדוֹשׁ *sanctum tabernaculorum*, Psal. 46.5. וּקְדוֹשׁ *& sanctum Israëlis*, Psal. 78.41. וְלִקְדוֹשׁ *& ad sanctum Israëlis*, Psalm. 89.19. ubi ל cum *chir*. ob sequens (:) R. 6. In plur. *In congregatione*

tione, קְדוֹשִׁים *ſanctorum*, Pſal. 89.6. לִקְדוֹשִׁים *ad ſanctos*, ut antè. Cum Affix. קְדֹשָׁיו *ſancti ejus*.

656 בָּם *in eis*, בְּ nota Ablativi cum Affix. maſc. ם. Pſal. 118.19. *Ingrediar* בָּם *per eas*, ſcil. *portas*.

Verſ.4.

657 יִרְבּוּ *Multiplicabuntur*. A רָבָה *multus, multiplicatus, auctus fuit, crevit*. Fut. Kal, quod in Pſalm. flectitur in tertia perſona tantùm, יִרְבֶּה *increſcet*, Pſ.49.17. quieſcente ה in (··) R.65. יִרְבּוּ *increſcent* abjecto ה, R.66. pro יִרְבֶּהוּ. Et cum ן parag. יִרְבּוּן *augebuntur*, Pſ.139.18. Cum ו converſivo, וַיִּרְבּוּ *& multiplicati ſunt*, Pſ. 107.38.

658 עַצְּבוֹתָם *dolores eorum*, ſcil. virorum Targ. מְסַגְּיָן צַלְמָנֵיהוֹן *multiplicant idola ſua*, q. eſſet עֲצַבֵּיהֶם *idola ſua*. A עָצַב *doluit, triſtis fuit*, Nom. fœm. עַצֶּבֶת *dolor, labor, triſtitia*, plur. עַצָּבוֹת, Cum Affix. mutato (ָ) in (:) עַצְּבוֹתָם *dolores eorum*. Et *ligans* לְעַצְּבוֹתָם *doloribus eorum*, Pſal. 147. 3. id eſt, emplaſtra imponens plagis aut vulneribus eorum.

659 אַחֵר (qui) *alium* ſc. Deũ, utpote *alterum*, aut *alienum*, nempe à vero Deo, cui ſoli debetur relig.o, vel *alieno* ſcil. Deo. Targ. וּמִן בָּתַר כֵּן *& poſt hæc*, & LXX. μετ̀ ταῦτα *poſtea*, legerunt אַחַר *poſtea*. Nom. radicale in ſingul. num. ex forma dageſhata אַחֵר pro אַחֵּר *alius, alter*, בְּדוֹר אַחֵר *in generatione altera*, Pſal. 105. 13. LXX. μιᾷ *una*, legerunt per ד, אֶחָד *una*. In plur. verò eſt ex forma kametſata אָחָר ideóque mutato (ָ) in (ֲ) R. 114. facit אֲחֵרִים *alii*, לַאֲחֵרִים *aliis*, Pſ. 49. 11. ubi ל cum (ַ) obſequens (ֲ).

660 מָהָרוּ (qui alienum) *dotârunt*, (vel alieno) *donârunt*, qui ſcil. connubium ſacrum cum Deo vero irritum fecerunt, & dotem, id eſt, cultum in alium falſum transferunt. Targ. מוֹחֲן *feſtinant* (à אחא *feſtinavit*) LXX. ἐτάχυναν *accelerârunt*. A מָהַר *feſtinavit*,

vit, festinanter, celeriter dedit, donavit, dotavit. Legitur h. l. tantùm in SS. in Præter. Kal, מִהֵרוּ, cum (ָ) ob pausam.

661 בַּל־אַסִּיךְ *ne quaquam libabo.* Targ. לְקָרְבָא קָרְבָּנֵיהוֹן *ut offeram munera sua.* LXX. οὐ μὴ συναγάγω τὰς συναγωγὰς αὐτῶν *non congregabo conventicula eorum,* (pro נָסַךְ videntur inversis literis legisse כָּנַס *congregavit.*) A נָסַךְ *fudit, libavit, liquida Deo obtulit,* verbum notum in sacrificiis. Sed apud profanas gentes Sacerdos, priusquàm vinum super victimā effunderet, illud ipse leniter delibabat & adstantibus gustandum deferebat, ut pariter ipsi libarent: ad quem ritum Apostolus allusisse videtur, 1. Cor. 10. 20. *Non potestis poculum Domini bibere, & poculum dæmoniorum,* Fut. Hiph. אַסִּיךְ, excluso נ pro אַנְסִיךְ, R. 69.

662 נִסְכֵּיהֶם *libamina eorum.* A נֶסֶךְ *fusio, libatio, libamen,* erat liquidorum, מִנְחָה verò *oblatio*, aridorum. Plur. נְסָכִים, ut suprà Num. 26. In Affixione correpto (ָ) in (:) ex priori (:) fit chir. נִסְכֵּיהֶם. *libamina eorum de sanguine* Per *libationem sanguinis* intelligitur totum sacrificium: nam *libare* est etiam *sacrificare Thura libare Diis.* Ovid. 4. de Ponto, Eleg. 8.

663 וּבַל־אֶשָּׂא *& nequaquam assumam* (nomina eorum,) id est, nequaquam jurabo per nomina ipsorum. Targum לָא אַדְכַּר *non mentionem faciam nominum ipsorum.* A נָשָׂא *tulit, sumpsit, levavit, elevavit,* suprà Num. 202. Fut. Kal, quod in Psal. flectitur sic: אֶשָּׂא *tollam, accipiam,* (ubi א quiescit in (ָ) R. 64. & נ vertitur in dagesh, R. 69.) וְאֶשָּׂא *& condonarem,* Ps. 55. 13. *& levabo,* Ps. 119. 48. תִּשָּׂא *accipies,* cum ו convers. וַתִּשָּׂא *& accepisti,* Ps. 50. 16. יִשָּׂא *accipiet, reportabit,* Cum ו Convers. וַיִּשָּׂא יָדוֹ *& levavit manum suam,* Psal. 106. 26. Targ. addit, בִּשְׁבוּעָה *in juramento,* id est, juravit. תִּשְׂאוּ *accipietis,* יִשְׂאוּ *elevabunt,* Psal. 72, 3. excluso dagesh ex שׂ shevato, R. 20. Cum Affix. redit (:) in (ָ) R. 122.

R. 122. ישאונך *tollent te*, Pſ. 91. 12. cum נ Epenthetico, R. 100.

Verſ. 5.

664 חלקי (pars) *partis meæ*, id eſt, pars mea abundantiſſima & ſufficientiſſima, ubi duo ſynonyma ſuperlativum denotant, R. 29. n. 2. Ab חלק *partitus eſt*, Nom. maſc. חלק *pars, portio, poſſeſſio*. Cum Affix. (ut ſuprà Num. 17.) חלקי *portio mea*, וחלקי *& pars mea*, חלקך *portio tua*, חלקם *eorum*.

665 וכוסי *& calicis mei*, Nom. radicale כוס *calix, poculum* כוס ישועת *calicem ſalutum ſumam*, Pſ. 116. 13. ſic vocatur calix, qui in convivio plenus cum gratiarum actione pro ſalute imperata attollitur. Metaphoricè *ſors*, ſive conditio hominis tam bona, quàm mala: ſicut enim amicis calicē benevolentiæ exhibemus: ſic è contrà hoſtibus refertum indignatione propinamus. *Quoniam* כוס *calix in manu Iehovæ*, Pſal. 75. 9. Targ. כס דלוט *calix maledictionis*. Cum Affix. כוסי *calix meus exuberans*, Pſal. 23. 5. id eſt, abundantia omnium rerum neceſſariarum. *Et ventus procellarum* מנת כוסם *pars calicis eorum*, Pſal. 11. 6. Metaphora ab eo, qui præeſt convivio, & unicuique diſtribuere ſolet, quod bibat. In N. T. *Transfer à me calicem hunc*, Matt. 26. 29. q. Pater calicem plenum irarum propinaret Chriſto.

666 תומיך *ſuſtentans*. A. תמך *ſuſtinuit, ſuſtentavit*, Benoni Kal, תומיך, pro תומך, cum י. loco (..) R. 107. *ſuſtentans*.

667 גורלי *ſortem meam*. Nom. radicale גורל *ſors*, & res, quæ ſorte obvenit. Ejus etymon ignoratur. In Regim. mutato (ָ) in (ַ) R. 115. גורל הצדיקים *ſorte juſtorum*, Pſal. 125. 3. Cum Affix. גורלי *ſors mea*.

Verſ. 6.

668 חבלים *Funes*. Targ. ערבין נפלו לי *ſortes ceciderunt mihi*. A חבל *ligavit*. Nom. maſc. חבל *funis*, cum 6. pun-

punctis, at חֵבֶל, cum 5. punctis, *devastatio*, *corruptio*, *dolor vehemens*. q. puerperæ. quòd dolore, ceu fune, detineamur & constringamur. Ornatè sumitur pro *possessione*, *agro*, quoniam funiculis dimensoriis agri dividebantur, (videtur etiam, antiquos habuisse certam mensuram, dictam חֶבֶל nobis hodie ignotam, ut observare licet ex 2. Sam. 8. 2. *Et mēsus est eos*, בַּחֶבֶל (vulgò) *funiculo*.) Cum Præf. בְּחֶבֶל *in fune*, Ps. 78. 55. In plur. חֲבָלִים (ut suprà num. 26.) וַחֲבָלִים *& funibus*, Psal. 140. 6. In Reg. vide infrà Num. 745.

669 בִּנְעִימִים *in amœnis*, scil. locis. Targ. בְּבְסִימוּתָא *in dulcedine*. A. נָעֵם *jucundus*, *pulcher fuit*, Nom. masc. נָעִים *jucundus*, *pulcher*, *amœnus*, & substantivè *pulchrum*, *amœnum*. וּמַה־נָּעִים *& quàm jucundum*, Ps. 133. 1. כִּי־נָעִים *quoniam amœnum*. Psal. 135. 3. In plur. mutato (ָ) in (ְ) fit נְעִימִים *jucunditates*, & excluso ה Emphat. בַּנְּעִימִים *in amœnitatibus*. Et semel in plur. fœm. נְעִמוֹת *amœnitates in* *dextra tua*, Psal. 16. 11. Targ. בְּבְסִימוּתָא *dulcedo*.

670 אַף *etiam*. Conjunctio copulat. אַף *etiam*, *adhuc*, *ampliùs*, אַף מִן קָמַי *etiam ab insurgentibus* (contra) *me*, Ps. 18. 48. pro quo 2. Sam. 22. 49. habetur, וּמִקָּמַי *& ab insurgentibus* (contra) *me*, LXX. ἐξ ἐχθρῶν μου ὀργίλων *ab inimicis meis iracundis*, (acceperunt pro אַף *ira*) וְאַף *& etiam*.

671 שָׁפְרָה (hæreditas, quæ) *pulchra fuit*. A שְׁפַר (quod non est in usu apud Hebræos, sed apud Chald. שְׁפַר Dan, 3. 31. *pulcher*, *decorus fuit*, & ob id *placuit*. Tertia persona fœm. Præt. Kal, שָׁפְרָה legitur h. l. tantùm. LXX. κρατίστη μοι ἐστιν *præclara mihi est*. Quid si sit nomen? שִׁפְרָה (formæ חָכְמָה) *hæreditas pulchritudinis* (est) *super me*, & sic Targ. אַחְסַנְתָּא שַׁפִּירָא *hæreditas pulchra*.

Vers. 7.

672 אֲבָרֵךְ *Benedicam*. A בָּרֵךְ, suprà Num. 280. Fut.

Pihel,

Pihel, quod in Psalm. flectitur sic: אֲבָרֵךְ *benedicam*, pro אֲבָרֵךְ, excluso dagesh, R. 19. Cum ה parag. & Affix. mutato (..) in (:) R. 117. אֲבָרְכָה *benedicam*, וַאֲבָרְכָה *& benedicam*, cum Affix. אֲבָרֶכְךָ *benedicam tibi*, Psal. 63. 5. mutato priori (:) in (·.·) R. 6. & in pausa אֲבָרְכֶךָּ, Psalm. 145. 2. תְּבָרֵךְ *benedices*, יְבָרֵךְ *benedicet*, וִיבָרֵךְ *& benedicet*, Psal. 145. 21. sublato (:) sub (י) ob præcedens *chir*. R. 8. Cum Aff. יְבָרְכֵנוּ *benedicet nos*, וִיבָרְכֵנוּ *& benedicet nos*, Psalm. 67. 2. יְבָרֶכְךָ *benedicet te*, Psal. 28. 5. mutato priori (:) in (·.·) יְבָרֲכֶנְהוּ *benedicet eum*, Psal. 72. 15. cum נ Epenthetico, R. 100. וַיְבָרְכֵם *& benedixit eos*, Psal. 107. 38. excluso dagesh ex (י) R. 20. quod ו Conversivum ei imprimere debuit, R. 79. נְבָרֵךְ *benedicemus*, יְבָרְכוּ *benedicent*, & in pausa cum (..) R. 132. יְבָרֵכוּ, Psal. 62. 5. Cum Affix. יְבָרְכוּכָה *benedicent te*, Ps. 145. 10. ubi ה est parag.

673 יְעָצָנִי *consuluit mihi*. LXX. συνετίσαντά με qui *tribuit mihi intellectum*. A יָעַץ *consuluit*, *consilium dedit*, *deliberavit*, cùm ad Deum refertur, *intellectum dedit*, quia non solùm *moraliter*, ut ajunt, Deus in suis per externa objecta agit, verùm etiam *physicè* intellectum & voluntatem renovat, & efficaciter afficit. Pr. Kal, יָעַץ *consuluit*, ob Affix. mutato (-) in (:) R. 114. (-) in (+) R. 121. יְעָצָנִי. In plur. יָעֲצוּ *deliberârunt*, Ps. 62. 5.

674 יִסְּרוּנִי *erudiverunt me*. A יָסַר *castigando erudivit*, suprà Num. 287. Præt. Pihel, quod in Psal. flectitur sic: יִסֵּר, & cum Affix. mutato (..) in (:) יִסְּרַנִּי *castigavit me*, Ps. 118. 18. absorpto נ Epenthetico per dagesh, pro יִסְּרַנְנִי, R. 100. יִסַּרְתָּ *castigâsti*, יִסְּרוּ, & cum Affix. יִסְּרוּנִי *castigârunt me*.

Vers. 8.

675 שִׁוִּיתִי *Posui*. Targ. שַׁוִּיתִי מֵימְרָא דַיְיָ *Posui verbum Domini*. LXX. προωρώμην *Prospiciebam*, sat appositè, Deus enim ponitur coram aliquo, cùm quis oculis fidei prospicit & con-

& contemplatur eum, quem non poteſt aliter capere. A שָׁוָה *adæquavit, æqualem, planum, & ſimilem reddidit*, ex Chaldaiſmo, *poſuit*, (Dan, 5. 21. *Et cor illius cum feris* שַׁוִּי *poſuit.*) Præter. Pihel. quod in Pſalm. flectitur in prima perſona tantùm, mutato ה in י quieſcẽs. R. 66. שִׁוִּיתִי *adæquavi* (poſui) *auxilium*, Pſal. 89. 20. *Iudicia tua* שִׁוִּיתִי *adæquavi*, Pſal. 119. 30. *ſi non* שִׁוִּיתִי *adæquavi* (compoſui) *animam meam*, Pſal. 131. 2.

676 תָּמִיד *jugiter*. Nom. maſc. ſine plur. תָּמִיד *jugis, continuus*; & abſolutè tranſit in adverbium continuationis, *jugiter, continuò, ſemper, quotidie*, Pſ. 25. 15. *Oculi mei* תָּמִיד *ſemper ad Dominum.* Targum מִסְתַּכְּלִין תְּמִידָא *reſpiciunt ſemper.*

677 כִּי מִימִינִי *quoniam à dextra* (eſt) *mihi*, id eſt, præſtò adeſt mihi, ad ferendam opem. Targum אֲרוּם שָׁרְיָא שְׁכִינְתֵּהּ מִן יַמִּינִי *quoniam quieſcit majeſtas ejus à dextra mea.* Nom. fœmin. ſine plur. יָמִין *dexter*, qui eſt ad latus dextrum, ſæpiùs *dextra*: eleganter *vires, potentia, robur*; dextra enim eſt, quâ maxima ex parte res gerimus, pugnamus & hoſtes ferimus. In Regim. & cum Affix. mutato (ָ) in (:) יְמִין *dextra mendacii*, Pſ. 144. 8. *Exaltâſti* יְמִין צָרָיו *dextram hoſtium ejus*, Pſal. 89. 43. geſtus eſt victoris. Cum Affix. יְמִינִי *dextra mea* יְמִינְךָ (in pauſa יְמִינֶךָ) *dextra tua*, *Dominus* עַל־יְמִינְךָ *juxta dextram tuam*, Pſal. 110. 5. id eſt, tibi auxiliatur. *Et Satan ſtabit* עַל־יְמִינוֹ *juxta dextram ejus*, Pſalm. 109. 6. id eſt, magno conatu obſtabit, ictus, qui à dextra proficiſcuntur, repellet. Cum Præfix. מולב (:) ſub (י) tollitur ob præcedens chir. R. 8. מִימִינִי (pro מִיְמִינִי) *à dextra mea*, מִימִינֶךָ *à dextra tua*, וִימִינְךָ *& dextra tua*, וִימִינָם *& dextra eorum. Stabit* לִימִין אֶבְיוֹן *ad dextram pauperis*, Pſ. 109. 30. aderit ipſi. לִימִינִי *ad dextram meam*, לִימִינְךָ *ad dextram tuam*, בִּימִינְךָ (in pauſa בִּימִינֶךָ) *in dextra tua.*

Verſ. 9.

Verſ. 9.

678 לָכֵן *Idcirco* lætum eſt cor meum. Idem, quod עַל־כֵּן. ſuprà Num. 41. Eſtque compoſitum ex לְ *in, ad,* & כֵּן *ſic,* q. d. *In ita,* vel *ad ita,* i. e. propterea.

679 בְּשָׂרִי *caro mea,* Nom. maſc. ſine plur. בָּשָׂר *caro,* comprehendit, quicquid oſſa tegit, *carnem & pellem,* imò & de toto *corpore* dicitur, corporis enim præcipua pars caro eſt. Per metaph. pro *re fragili & debili,* caro enim animâ carẽs res mortua eſt. *Recordatus eſt* ; כִּי בָשָׂר הֵמָּה *quòd caro ipſi eſſent,* Pſal. 78. 39. *quid faciet* בָּשָׂר *caro mihi,* Pſ. 56. 5. Habens adjunctum כָּל notat *genus humanum* tantùm. *Benedicet* כָּל־בָּשָׂר *omnis caro nomen tuum,* Pſalm. 145. 21. homines tantùm, & non reptilia animalia. (Gen. 6. 3 *Finis* כָּל־בָּשָׂר *omnis carnis venit,* LXX. ἀνθρώπου *hominis,* ſequitur v. 11. *quia repleta eſt terra violentiâ ipſorum.*) In Regim. mutato priori (ָ) in (ְ) & poſteriori in (ַ) R. 115. facit בְּשַׂר *carnem fortium,* Pſ. 50. 12. Cum Affix. correpto priori (ָ) in (ְ) fit בְּשָׂרִי *caro mea,* וּבְשָׂרִי *& caro mea,* לִבְשָׂרִי *carni meæ,* Pſ. 102. 6. *Non eſt* מְתֹם בִּבְשָׂרִי *integritas in carne mea.* Targum אָסוּ בְגוּשְׁמִי *ſanitas in corpore meo,* Pſ. 38. 4.

יִשְׁכֹּן *habitabit,* ſuprà Num. 633. LXX. κατασκηνώσει *commorabitur, velut in tabernaculo,* viz. dum jacebit in ſepulchro.

Verſ. 10.

לֹא תַעֲזֹב *Non derelinques,* (ſuprà Num. 532.) ita notatur reſurrectio Chriſti, Act. 2. 29. נַפְשִׁי *animam meam* (ſuprà Num. 133.) id eſt, me, pro perſona. לִשְׁאוֹל *in ſepulchro,* ſuprà Num. 299. Mercer. לִשְׁאוֹל *in Dativo lego ſepulchro,* id eſt, *in poteſtate ſepulchri, ut ibi me tanquam ſuum, cæterorum hominum more detineat.*

לֹא תִתֵּן *non ſines* (ſuprà Num. 29.)

חֲסִידְךָ *benignum tuum* (ſuprà Num. 187.) לִרְאוֹת *ad videndum,* id eſt, experiri

ſuprà Num. 614.

שַׁחַת *corruptionem* (ſuprà Num. 371.) D. Kimchi ex Midrash citat hanc ſententiam: *Poſt mortem docet, non dominaturum ipſi vermem, vel tineam*, quod ad ipſum Davidem applicari nequit.

Verſ. 11.

680 תּוֹדִיעֵנִי *Scire me facies* viam vitarum. A יָדַע, in Hiph. mutato (י) in ו, R. 57. הוֹדִיעַ *ſcire fecit, manifeſtavit*, certiorem quovis modo reddidit. Futur. Hiph. quod in Pſalm. flectitur ſic: אוֹדִיעַ *ſcire faciam*. Cum Affix. אוֹדִיעֲךָ *ſcire faciam te*, Pſ. 32. 5. תּוֹדִיעַ *notum facies*. Cum Affix. תּוֹדִעֵנִי *Manifeſtabis mihi*, יוֹדִיעַ *manifeſtabit.*

681 שֹׂבַע *ſatietas lætitiarum* cum faciebus tuis: omne lætitiarum genus, earúmque copioſiſſima abundantia. *A* שָׂבַע *ſatiatus, ſatur fuit*, Nom. maſc. ſine plur. שֹׂבַע *ſatietas, abundantia.*

PSALMUS 17. יז.

682 רִנָּתִי (*Audi juſtitiam*, id eſt, juſtam poſtulationem, *intende*) *clamori meo*. A רָנַן, ſuprà Num. 275. Nom. fœmin. ſine plur. רִנָּה *clamor*, vel lætantiũ, vel conquerentium, quavis de cauſa, eleganter *oratio*, quam, vel ob lætos, vel ob triſtes, caſus, Deo fundimus. בְּרִנָּה *in cantu*, Pſ. 105. 43. Cum Affix. mutato ה in ת, fit רִנָּתִי *clamor meus*, רִנָּתָם *clamorem eorum*, Pſal. 106. 44. Targ. צְלוֹתְהוֹן *precationem ipſorum*. לְרִנָּתִי *ad clamorem meum*, Pſ. 88. 3.

Verſ. 2.

683 יֵצֵא *Egredietur*. A יָצָא *exiit*, palàm *prodiit*, *egreſſus eſt*, Fut. Kal, quod occultatâ primâ radicali (י) in (..) R. 55. in Pſalm. flectitur ſic: אֵצֵא *exibo*, תֵּצֵא *exibis*, יֵצֵא *prodibit*, תֵּצֵא רוּחוֹ *exibit ſpiritus ejus*, Pſal. 146. 4.

Verſ. 3.

684 בָּחַנְתָּ *Probâſti* cor meum. A בָּחַן *probavit, tentavit, exploravit*, Præter. Kal, quod

quod in Pſ.flectitur ſic: בָּחַנְתָּ *explorâſti*. Cum Affix. mutato (ָ) in (ְ) בְּחַנְתָּנוּ *explorâſti nos*, Pſ.66.10. בְּחָנוּ *probârunt*. Cum Affix, tranſpoſitis punctis, R. 98. בְּחָנוּנִי *probârunt me*, Pſ.95.9.

685 פָּקַדְתָּ *viſitâſti*. פָּקַד verbum notum, ſed latæ ſignificationis, *Viſitavit*, quod ſuperioris eſt, inde Inviſit, Recordatus eſt, tam in bonum, quàm in malum. Inſpexit, Curavit. Item *Viſitando aliquid requiſivit*, inde Diſpoſuit, Juſſit, Mandavit, Numeravit, Recenſuit, Repoſuit, Depoſuit, Præpoſuit. In Pſalm. flectitur ſic: פָּקַדְתָּ *viſitâſti*, וּפָקַדְתִּי & *viſitabo*, Pſal. 89.33. ubi ו Converſiv. Præteriti trajicit accentum ad ultimam, R. 79. ex פָּקַדְתִּי.

686 צְרַפְתַּנִי *examinâſti me*, ſicut fabri aurum igne explorant. A צָרַף *liquefecit, conflavit, igne purgavit, examinavit*: propriè de metallis dicitur, eleganter ad tribulationes transfertur. Præter. Kal, quod in Pſ. flectitur ſic: צָרְפָה. Cum Affix. mutato ה־ in ת־ R.97. & tranſpoſitis punctis, R. 98. צְרָפַתְהוּ unde in pauſa cū אִמְרַת יְהוָה צְרָפָתְהוּ (ָ) *Verbum Domini exploratum illud eſt*, Pſ.105.19. צָרְפַת. Cum Affix. mutato (ָ) primæ ſyllabæ in (ְ) & ſublato (ָ) ultimo ſub ת, R. 97. צְרַפְתַּנִי *explorâſti me*, צְרַפְתָּנוּ כִּצְרָף־כָּסֶף *examinâſti nos ſecundùm defæcationem argenti*, Pſal. 66.10. Targ. אִתְכַּתְנָא הֵיךְ קִנְאָה דְמַתִּיךְ סִימָא *liquefeciſti nos, ſicut aurifaber liquefacit argentum.*

בַּל־תִּמְצָא *nequaquam invenies*, ſuprà Num. 537. Targ. וְלָא אַשְׁכַּחְתָּ שְׁחִיתָא & *non inveniſti corruptionem.*

687 זַמֹּתִי (id quod) *cogitavi*. Targ. ſupplet בִּישְׁתָא *malum*. A זָמַם *cogitavit*, indifferens eſt ad bonum & malum, ſed ad malum potiùs. Præt. Kal. quod ſemel flectitur in Pſalmis integrè; *Tollere animam meam* זָמָמוּ *cogitârunt* Pſ. 31.14. cum (ָ) ob pauſam R. 135. LXX. ἐβουλεύσαντο *conſultârunt*. Et ſemel contractè h. l. זַמּוֹתִי *cogitavi*, inſerto ו ante ſyllabam תִי, R.71.

688 בַּל־יַעֲבָר nequaquam

quam transgredietur os meum, id est, non aliter cogitavi, quàm locutus sum. A עָבַר *transiit, præteriit*, de quacunque redicitur, Fut. Kal, quod in Psal. flectitur in tertia persona tantùm, יַעֲבוֹר *transibit*, cum (ֲ) quod punctat præcedentem cum (ַ) R. 13. & ob Maccaph mutato ו in (*ꞏbr.*) יַעֲבָר־ R. 134. יַעַבְרוּ *transibunt*, Psal. 66.6. pro יַעֲבְרוּ, ob sequens (:) R. 15. Cum ן parag. בַּל־יַעֲבֹרוּן *nequaquam transibunt*, Psalm. 104.9. reducto (:) in *chol.* ob accentum Athnach, R. 132.

Vers. 4.

689 לִפְעֻלּוֹת *Ad opera hominum* scil. quod attinet. A פָּעַל *operatus est*, Nom. fœmin. פְּעֻלָּה *opus*, per metonymiam, *merces operis*. In Regim. פְּעֻלַּת שֹׂטְנַי *opus adversariorum meorum*, Ps. 109.20. id est, merces. In plur. פְּעֻלּוֹת *opera*, לִפְעֻלּוֹת *ad opera*, ubi ל cum *chir.* ob sequens (:).

690 שָׁמַרְתִּי *ego observavi*. A שָׁמַר, suprà Num. 594. Præt. Kal, quod in Psalm. flectitur sic. שָׁמַר *custodivit, observavit*, שָׁמְרָה *observavit anima mea*, Psalm. 119. 167. שָׁמַרְתִּי *custodivi*, שָׁמְרוּ *custodiverunt*, וְשָׁמְרוּ *& custodiverunt*. In pausa שָׁמָרוּ, Psal. 78.56. cum (ָ) R. 132.

691 פָּרִיץ (semitas) *latronis*. Targ. חֲצִיפָא *robusti* id est, attendi technas, quibus conatur me hostis, ut latro, obruere. Vel, Diligenter cavi, ne ingrederer per vias ejus, qui leges tuas, ut latro, violat. LXX. ἐφύλαξα ὁδοὺς σκληρὰς *custodivi vias asperas*, q. esset querela, *propter opera hominum, &c.* id est, propter insidias, quas struunt mihi hostes, ego latebras, speluncas, nemora, ubi viæ sunt asperæ, & non tritæ, custodivi, id est, instar latronis in locis abstrusis me abdidi. A פָּרַץ *rupit. perrupit*. Nom. masc. פָּרִיץ *ruptor, irruptor*, latro, qui omnia jura & leges infringit. q. *exlex*. Sexies legitur in SS.

Vers. 5.

692 תָּמֹךְ *Sustenta*. LXX. κατάρτισαι *perfice*. A תָּמַךְ, suprà Num. 666. Imper. Kal, ad for-

formam infinitivi פְּקוֹד. Targ. סְעוֹד *sustenta.*

693 אֲשֻׁרַי *gressus.* Ab אָשַׁר *beatè incessit*, fit אָשׁוּר *itio ipsa, ambulatio, gressus, incessus*, quòd *aptare gressus suos* in via bona felix sit, Psal. 40.3. in forma dageshata אַשּׁוּר *pedem* significat. Cum Affix. & plur. num. scribitur cum (ֻ) אֲשֻׁרֵנוּ *gressum nostrum*, Psal. 44.19. Plur. אֲשֻׁרִים. Cum Affix. אֲשֻׁרַי *gressus meos*, Psalm. 40.3. *Non vacillabit* אֲשֻׁרָיו *gressus* (plur.) *ejus*, Psal. 37.31. distributivè, id est, unus gressuum ejus.

694 בְּמַעְגְּלוֹתֶיךָ *in orbitis tuis.* A Syriaco עֲגַל ܥܓܠ *in orbem volvit, circulavit*, Fit Hebr. Nom. Heemanthic. מַעְגָּל *gyrus castrorum, castra.* quòd in rotunditatem plaustris cingerentur, *vallum.* Hinc in Lingua Punica *Nagal*, quod villam, aut certè castra, significat, quo vocabulo usus est Virgil. Æneid. 1. *Miratur molem Æneis*, (id est, arces) *magalia quondam*: (ubi quondam villæ fuere.) Deinde, מַעְגָּל *Via* scil. *semita plaustro trita, orbitas habens*, & per synecdochen *orbita*, vestigium decurrentis rotæ *Expanderunt rete* לְיַד מַעְגָּל *ad manum orbitæ*, Psal. 140.6. Targ. לִסְטַר אָרְחָא *ad latus viæ*, id est, ad locum, ubi fuit gressus meus. Est cum duplici plur. מַעְגָּלִים. In Regim. correpto (ָ) in (ְ) בְּמַעְגְּלֵי *in orbitis justitiæ*, Psal. 23.3. Cum Affix. וּמַעְגָּלֶיךָ *& semitæ tuæ* (vel castra tua) *stillabunt pinguedinem*, Psalm. 65.12. id est, nubes, super quas Deus ambulare dicitur, stillabunt pluviam, quæ terram fœcundat. LXX. καὶ τὰ πεδία σου *& campi tui implebuntur ubertate.* Et in forma fœmin. בְּמַעְגְּלוֹתֶיךָ *in orbitis tuis.*

695 בַּל־נָמֹטּוּ *ne dimoveantur.* A מוֹט, suprà Num. 505. Præt. Niph. נָמוֹט *dimotus fuit*, exit in ו, R. 61. in plur. נָמֹטוּ, quod quidam Codices legunt cum dagesh, נָמֹטּוּ, q. à מָטַט.

696 פְּעָמַי *pedes mei.* A פָּעַם *impulit, percussit, pulsavit*, fit פַּעַם *Vice*, q. manuum percussionem per interval-

la diceres, & adverbialiter *Nunc*, q. hac vice. Item *malleus*, *uncus*, à percussione activa, vel passiva. Item in plurali פְּעָמִים *pedes*, quibus terra quatitur. (mutato priori (-) in (:) R. 120. & posteriori in (ׇ) R. 121.) Cum Affix. פְּעָמַי *pedes mei*, לִפְעָמַי *pedibus meis*, פְּעָמֶיךָ *pedes tuos*, פְּעָמָיו *pedes ejus*.

Vers. 6.

697 הַט *inclina*. A נָטָה *inclinavit*, in Hiph. mutato נ in dagesh, R. 69. הִטָּה *extendit*, *inclinavit*, *inclinare fecit*, *declinavit*, dicitur de animo, corpore & motu quolibet. Imper. Hiph. הַטֵּה *inclina*, Psal. 31.3. & per apocopen, R. 67. הַט *inclina*, Psalm. 119. 36. In fœm. וְהַטִּי *& inclina*, Psalm. 45. 11. pro הַטִּיִּי, abjecto ה, R. 66. & sic in plur. הַטּוּ *inclinate*, Psal. 78. 1.

Vers. 7.

698 הַפְלֵה *Separa benignitates tuas*. Targ. פְּרִישׁ זַכְוָתָךְ *Mirandam exhibe puritatem tuam*, LXX. θαυμάστωσον *Mirifica*. A פָּלָה, suprà Num. 186. Imper. Hiph. h. l. tantùm.

699 מִמִּתְקוֹמְמִים *ab insurgentibus*. Targum פְּרַע לְהוֹן מִן מַן דְּקָיְמִין עֲלֵיהוֹן *ulciscere illos ab illis, qui insurgunt in ipsos*. A קוּם, suprà N. 42. in Hithpah. format. solummodò Partic. Unde quiescente ו in וֹ, geminatâ tertiâ, R. 63. fit מִתְקוֹמֵם *insurgens*, supplet vicem nominis ac semper sumitur in malum pro *hoste*, plural. מִתְקוֹמְמִים. Cum Affixo, מִמִּתְקוֹמְמַי. Targum מִן קָיְמִין עֲלַי *à surgentibus contra me*, Psalm. 59. 2. וּבִתְקוֹמְמֶיךָ *& in insurgentes contra te*, Psalm. 139. 21. cum defectu מ, fortè ad evitandum concursum quatuor literarum servilium ab initio, pro וּבְמִתְקוֹמְמֶיךָ.

Vers. 8.

700 כְּאִישׁוֹן (custodi me) *sicut pupillam, filiam oculi*, quòd sit in oculo, vel intra oculum, vel, quòd tenera ut filia id est, puella, (quâ ratione etiam

etiam Latini *pupillam* dixere) Vel, *ut nigrum pupillæ oculi.* Targum הֵיךְ כְּבַרַת גַּלְגַּל דִּמְצִיעוּת עֵינָא *ſicut pupillam orbicularem, quæ eſt in medio oculi.* Ab אִישׁ *vir*, Nom. maſc. abſque plur. אִישׁוֹן *pupilla oculi*, in qua tota videndi facultas, quod opus Dei admirandum, (in tenebris lux,) conſiſtit: ubi וֹן diminutionem notat, R. 23. q.d. *Virunculus*, quoniam in ea imago אִישׁ *viri* conſpicitur, *Plin. l. 28. c. 6. Augurium ex homine ipſo eſt, non timendi mortem in ægritudine, quamdiu oculorum pupillæ imaginem reddunt.* Legitur 4. in SS. & bis Prov. 6. & 20. ſumitur pro ipſa *nigredine noctis*, ſive tenebrarum: quoniam tenebræ nigrore pupillam oculi referunt.

701 בַּת־עָיִן *filiam oculi*, (ſuprà Num. 461.) Vel *pupillæ oculi*, ita ut ſit in Regim. pro בָּבַת, quod extat Zach. 2. 8. cõtractè בַּת. Ab abſoluto בָּבָה *pupilla*, ſive circulus oculi, in medio uveæ tunicæ, idẽ quod אִישׁוֹן. niſi quòd hoc dicitur à colore, illud à figura.

702 בְּצֵל *in umbra. LXX.* ἐν σκέπῃ in protectione. A צָלַל *texit, obumbravit*. Nom. maſc. abſque plur. צֵל *umbra*, Cum Præfix. בְּצֵל *in umbra*, כְּצֵל *ſicut umbra*: וּבְצֵל & *in umbra*. Cum Affix. Aſſumit dagesh, & mutat (..) in *chir.* ſuprà Num. 30. צִלְּךָ *umbra tua*, Pſal. 121. 5. צִלָּהּ *ejus*, Pſal. 80. 11.

703 כְּנָפֶיךָ *alarum tuarum*, Targ. בְּטֻלָּל שְׁכִינְתָךְ *in umbra majeſtatis tuæ.* A כָּנַף *congregavit*, Nom. fœm. כָּנָף *ala avis*, cujus etymon patet ex Matth. 23. *ſicut gallina congregat pullos ſuos ſub alas.* In Duali facit כְּנָפַיִם. Cum Affix. excluſo יִם R. 105. כְּנָפֶיךָ *alæ tuæ*, כְּנָפָיו *ejus*. In Regim: converſo (ָ) in (ְ) ex priori (ְ) fit (ַ) כַּנְפֵי שָׁחַר *alas auroræ*, Pſ. 139. 9. id eſt, lucem auroræ, quæ ſub ortum, tanquam ala, ſe latè diffundit, & *expanditur ſuper montibus*, Joël. 2.

Verſ. 9.

704 שַׁדּוּנִי (qui) *vaſtarunt me. LXX.* τῶν ταλαιπωρησάντων με, *qui afflixerunt me.* A שָׁדַד

A שָׁדַד *vastavit, spoliavit.* Præt. Kal, per Syncopen שַׁד, R. 70. legitur h. l. tantùm in plur. Cum Affixo שַׁדּוּנִי.

705 יַקִּפוּ (inimici me in anima, id est, capitales) *circuibunt* contra me. LXX. οἱ ἐχθροί μου ψυχήν μου περιέσχον, *inimici mei animam meam circumdederunt.* A נָקַף, in Hiph. mutato (נ) in dagesh, R. 69. in 1. הִקִּיף *circumivit, circumdedit, cinxit.* Futur. Hiph. pro יַקִּיפוּ. Legitur h. l. tantùm in Psalm. 18.

Vers. 10.

706 חֶלְבָּמוֹ *Adipem suum.* חֵלֶב, cum quinque punctis, *adeps, pinguedo animalis,* per translationem *electum & optimum cujusque rei,* sicut pinguedo adipina est optima & lectissima pars carnis. Convenit cum חָלָב *lac,* est enim q. *lac coagulatum.* Cum Præfix. *Egressus est* מֵחֵלֶב *præ pinguedine oculus ejus,* Psal. 73. 7. obesorum oculi eminent, macilentorum deprimuntur מֵחֵלֶב *de adipe frumenti,* Psalm. 81. 17. Targ. מִטּוּב *de bonitate,* id est, præstantissimo in tritico. *Impinguatum est,* כַּחֵלֶב *sicut adeps, cor eorum,* Psal. 119. 70. LXX. ἐτυρώθη ὡς γάλα *coagulatum est sicut lac.* Legerunt cum aliis punctis. כֶּחָלָב) Cum Affixo חֶלְבָּמוֹ *adeps eorum,* ut Num. 17.

707 סָגְרוּ *occluserunt.* A סָגַר *clausit, occlusit, conclusit,* Præt. plur. Kal, Legitur h. l. tantùm in Psalmis.

708 דִּבְּרוּ *locuti sunt.* A דָּבַר, suprà Num. 76. Præt. Pihel, quod in Ps. flectitur sic: דִּבֶּר *locutus est,* Ps. 81. 1. (cum (.) R. 45.) וְדִבֶּר *& locutum est* os meum, Ps. 66. 14. דִּבַּרְתָּ *locutus es,* דִּבַּרְתִּי *locutus fui,* דִּבְּרוּ *locuti sunt.*

709 בְגֵאוּת *in elatione.* LXX. os eorum locutum est ὑπερηφανίαν superbiam. A גָּאָה suprà Num. 489. Nom. fœmin. sine plur. גֵּאוּת *elatio,* in bonum *excellentia,* in malum, *fastus,* גֵּאוּת *celsitudine indutus,* Ps. 93. 1. *Tu dominaris* בְּגֵאוּת *in fastum maris.* Psalm. 89. 10. LXX.

LXX. τῷ κράτους τῆς θαλάσσης *potestati maris*.

Vers. 11.

710 אַשֻּׁרֵנוּ *Quod ad gressum nostrum* scil. attinet, אַשּׁוּר est ex forma dageshata, suprà Num. 693. LXX. ἐκβάλλοντές με *projicientes me*, legerunt verbaliter.

711 סבבוני Secundùm literas est סְבָבוּנִי *circumdederunt me*, ut LXX. legerunt, περιεκύκλωσάν με; Secundùm puncta est סְבָבוּנוּ *circumdederunt nos*, ut est in margine. A סָבַב *circumdedit, ambivit, gyravit*, Præt. Kal, quod in Ps. legitur in tertia plur. tantùm. סָבְבוּ, & cum Affix. transpositis punctis, R. 98. סַבּוּנִי גַּם סְבָבוּנִי *circumiverunt me, etiam circumdederunt me*, Ps. 118. 11. ubi syncopatum סַב est neutrum, *circumiit*, integrum verò סָבַב est activum, *circumdedit*, סְבָבוּנִי *circumdederunt nos*, scribitur cum *Shurek* in gremio literæ (ו).

712 לִנְטוֹת *ad inclinandum*. A נָטָה, cum Accusativo transitivum, *inclinavit, extendit, distendit*, absque eo absolutum, *declinavit, extensus, distensus fuit*. Infinit. Kal exit in וֹת, R. 65. cum ל nota Gerundii לִנְטוֹת h. l. tantùm in Psal.

Vers. 12.

713 דִּמְיֹנוֹ *Similitudo, ejus*, ut leo. LXX. ὑπέλαβόν με ὡσεὶ λέων ἕτοιμος εἰς θήραν *susceperunt me, quasi leo paratus ad prædam*, sensum, non verba, expresserunt. A דָּמָה *similis fuit*. Nom. Heemanth. דִּמְיוֹן *similitudo*. Legitur h. l. tantùm in S.S.

714 יִכְסוֹף (qui) *expetit*. A כָּסַף *appetiit, concupivit, desideravit*, verbum fictum à כֶּסֶף *argentum*, quod ad se allicit omnium hominum voluntates. In Kal legitur bis tantùm in tota SS. idq; in Futuro, תִּכְסוֹף *desiderabis*, Job. 14. 11. יִכְסוֹף *desiderabit*, h. l.

715 לִטְרוֹף *ad rapiendum*. A טָרַף, suprà Num. 319. Gerundium Kal, לִטְרוֹף, h. l. tantùm in Psalm.

716 וְכִכְפִיר *& ut leunculus*. A כָּפַר *texit*, Nom. masc.

כְּפִיר *leunculus*, nuper גּוּר *catulus*, qui non multùm adhuc è latibulo progressus est, sed ibi q. tectus latuit. Cum כ similitudinis כִּכְפִיר *sicut leunculus*. In plur. כְּפִירִים *Leunculi egebunt*, Ps. 34. 11. Targ. בְּנֵי אַרְוָיָא *filii leonum*. *LXX*. πλούσιοι ἐπτώχευσαν. *Divites eguerunt*, per Metaph. Cum præf. מִכְּפִירִים *à leunculis* הַכְּפִירִים *ipsi leunculi*.

Vers. 13.

717 קַדְּמָה *anticipa facies ejus*. *LXX*. πρόφθασον αὐτοὺς, *præveni eos*. A קָדַם *prævenit, præivit, anteivit, anticipavit*. Imper. Pihel, cum ה parag. קַדְּמָה, h. l. tantùm in Psalmis.

718 הַכְרִיעֵהוּ *prosterne eum*. *LXX*. ὑποσκέλισον αὐτοὺς *subverte eos*. A כָּרַע *curvavit*, In Hiph. הִכְרִיעַ *incurvavit, prostravit, depressit, humiliavit*, dicitur de animo, obquodvis infortunium depresso. Imp. Hiph. Cum Affix. legitur h. l. tantùm in Psalm.

719 פַּלְּטָה *erue*. A פָּלַט *liberatus, ereptus fuit*, è malo, aut periculo, in Pihel est Activum, unde Imper. Pihel cum ה parag. ut suprà Num. 717. Cum Affixo, פַּלְּטֵנִי *erue me*. In pl. פַּלְּטוּ *eruite*.

Vers. 14.

720 מִמְתִים. *Ab hominibus* (qui sunt) manus tua. sc. libera animam meam. *LXX*. ἀπὸ ἐχθρῶν τῆς χειρός σου *ab inimicis manûs tuæ*, Legerunt in Regim. Ab inusitato מְתָה, fit plur. absque sing. מְתִים *homines*, convenit cum מֵתִים (à מוּת) *mortui*, q. *mortales*, à sua conditione. Cum Præfixo scriberetur מִמְּתִים, sed dagesh ex litera shevata excidit, R. 20. cujus absentiā Methegh supplet, R. 136. ideóque, ut hoc (:) esset mobile, מ assumit (-:) In Regim. מְתֵי מִסְפָּר *homines numeri*, Psal. 105. 12. id est, pauci, numerabiles. *LXX*. ἀριθμῷ βραχεῖς *numero breves*.

721 מֵחֶלֶד *de seculo*, i. e. ab hominibus temporis. *LXX*. ἀπὸ ὀλίγων ἀπὸ γῆς *à paucis de terra*. Nom. masc. sine plur. חֶלֶד *seculum, ævum*, status hujus seculi citò cessans, per transpo-

transpositionem literarum à חָדַל *cessavit*, q. cessationem dicas. In pausa scribitur חָלֶד Ps.49.2. *habitatores* חָלֶד *seculi.* Targ. אַרְעָא *terra*, *LXX.* *qui habitatis* τὴν οἰκουμένην *orbem*, Ps.89.48. מֶה־חָלֶד *quàm* (sim) *seculum*, Targ. דִּי אֲנָא אִתְבְּרִיתִי מִן עַפְרָא *quòd ego creatus sim ex pulvere.* L X X. τίς μου ἡ ὑπόστασις *quæ mea substantia.* Cum Affix. mutato posteriori (:·) in (:) fit וְחֶלְדִּי *& seculum meum* (ætas mea) quasi nihil, Psal.39.6. Targum וְגַשְׁמִי *& corpus meum.* *LXX.* καὶ ἡ ὑπόστασίς μου *& substantia mea.*

חֶלְקָם *pars eorum* in hac vita, suprà Num. 664. L X X. διαμέρισον αὐτοὺς *divide eos* in vita eorum. Legerunt verbaliter חַלְּקֵם.

722 וּצְפוּנְךָ *& recondito suo* sc. thesauro, bonis apud te asservatis. LXX. καὶ τῶν κεκρυμμένων σου. *& de absconditis tuis.* A צָפַן *abscondit*, Nom. ex Pahul Kal, צָפוּן *absconditus*, substantivè *absconditum*, *reconditum.* Cum Affix. mutato (ָ) in (:) וּצְפִינְךָ. ubi (י) est contractum ו, pro וּצְפוּנְךָ In plur. *consultabunt* עַל־צְפוּנֶיךָ *contra absconditos tuos*, Psal. 83.4. id est, contra eos, quos tu protegis. LXX. κατὰ τῶν ἁγίων σου *contra sanctos tuos.*

723 תְּמַלֵּא *implebis.* A מָלֵא *implevit*, *complevit*, *perfecit*, *præstitit*, Fut. Pihel, quod in Psalm. flectitur sic: אֲמַלֵּא Cum Affix. וַאֲמַלְאֵהוּ *& implebo illud*, Psal. 81.11. תְּמַלֵּא *implebis*, יְמַלֵּא *implebit* consilium tuum, Psal. 20. 5. Targ. יְשַׁלֵּם *perficiet.* In fœm. cum ו Convers. וַתְּמַלֵּא *& implevit* terram, Psal.80.10.

724 בִּטְנָם *ventrem eorum.* Nom. fœm. sine plur. בֶּטֶן *uterus*, *venter*, scil. ab ipsa voce Hebræa. In pausa scribitur בָּטֶן Cum Præfix. מִבֶּטֶן *ex utero*, in pausa, מִבָּטֶן *ab utero*, Ps.22.10. פְּרִי הַבָּטֶן *fructus uteri*, Psal. 127.3. בַּבֶּטֶן *in utero*. Cum Affix. mutato utroque (ֶ) in (:) & priori (:) in *chir.* fit וּבִטְנִי *& venter meus*, Ps.31.10. id est, viscera mea, בִּטְנֵנוּ *venter noster*, בִּטְנְךָ *tuus*, בִּטְנָם *eorum.*

725 יִשְׂבְּעוּ *saturabuntur*. A שָׂבַע *satiatus, satur fuit*; Fut. Kal, quod in Psalm. flectitur sic; אֶשְׂבַּע. & cum ה parag. mutato (ַ) in (:) אֶשְׂבְּעָה *satiabor*, תִּשְׂבַּע *saturabitur*, scil. anima, Psal. 63. 6. נִשְׂבְּעָה *satiabimur*, יִשְׂבְּעוּ (& in pausa יִשְׂבָּעוּ, & cum ן par. יִשְׂבְּעוּן) *satiabuntur*, וְיִשְׂבְּעוּ & *saturabuntur*. Cum ו conversiv. וַיִּשְׂבְּעוּ & *satiati sunt*.

726 וְהִנִּיחוּ & *relinquent*. LXX. καὶ ἀφῆκαν & *dimiserunt*. A נוּחַ, in Præterit. Hiph. absorpto (ו) per dagesh, R. 69. n. 1. הִנִּיחַ, *reliquit, dimisit, permisit*, in plur. הִנִּיחוּ.

727 יִתְרָם *residuum eorum*. יֶתֶר *residuum, excellentia, dignitas*, suprà Num. 551. Cum Affix, converso utroque (ֶ) in (:) ex priori (:) fit *chir*. יִתְרָם.

Vers. 15.

728 בְּהָקִיץ *in expergisci*, id est, dum expergiscetur (amore) imago tua (anima.) Vel satiabor, dum expergefacta fuerit similitudo tua. Vel, satiabor, cùm expergiscar, similitudine tuâ. T. אֶשְׂבַּע בְּעִדָּן דְּאִתְּעַר אִיקַר פַּרְצוּפָךְ *Satiabor in tempore, quo evigilaverit gloria vultûs tui*. LXX. Satiabor ἐν τῷ ὀφθῆναί μοι τὴν δόξαν σου *cùm apparuerit mihi gloria tua*. A קוּץ, suprà Num. 151. Inf. Hiph. abjecto ן, R. 58. הָקִיץ. Cum literis *Bachlam*, R. 41. מֵהָקִיץ *ab expergiscendo*, Ps. 73. 20. בְּהָקִיץ.

729 תְּמוּנָתֶךָ *similitudo tua*. Ab inusitato מוּן, Nom. fœm. Heemanth. תְּמוּנָה *similitudo, figura, imago*. Cum Affix, mutato ה in ת, תְּמוּנָתֶךָ. Legitur in Ps. h. l. tantum.

PSALMUS 18. יח.

730 לְעֶבֶד *servo* Jehovæ. LXX. τῷ παιδὶ κυρίου *puero Domini*. A עָבַד *servivit*, Nom. masc. עֶבֶד *servus, famulus, minister*. Dicitur de servitute, tam libera, quàm coacta; éstque antitheton ad אָדוֹן *dominus*, & חָפְשִׁי *liber*. Præfix. ל notat vel casum Dativum.

לעבד

לְעֶבֶד *servo*, vel Præposit.. *In*, *pro*, לְעֶבֶד *in servum venditus est*, Psal. 105, 17. vel, *pro servo*. Cum Affix. & num. plural. formatur ut מֶלֶךְ, suprà Num. 56. עַבְדִּי *servus meus*, עַבְדְּךָ (in pausa, עַבְדֶּךָ) *tuus*, עַבְדּוֹ *suus*, מֵעַבְדְּךָ *à servo tuo*, וְעַבְדְּךָ *& servus tuus*, לְעַבְדְּךָ: (in pausa לְעַבְדֶּךָ) *servo tuo*, בְּעַבְדְּךָ *in servum tuum*. In plur. עֲבָדִים *servi*. In Regim. עַבְדֵי יְהוָה *servi Iehovæ*. Cum Affix. עֲבָדֶיךָ *servi tui*, עֲבָדָיו *ejus*, בַּעֲבָדָיו *in servis suis*.

731 הַשִּׁירָה *hujus cantici*. A שִׁיר *canere*, Nom. fœm. שִׁירָה (idem quod שִׁיר, sed rariùs) *canticum*, cum ה Emphat.

732 הִצִּיל (die, quâ) *liberavit*. A נָצַל, Præt. Hiph suprà Num. 351. quod in Psalm. flectitur sic: הִצִּיל (pro הִנְצִיל) *eripuit*. Cum Affix. הִצִּילַנִי *eripuit me*, הִצִּילָם *eos*, הִצַּלְתָּ *eripuisti*, וְהִצַּלְתָּ *& eripuisti*.

733 וּמִיַּד שָׁאוּל (è vola omnium hostium) *& è manu Saulis*. Hîc ו post totum notat partem nobiliorem, R. 78. not. A שָׁאַל *petiit*. Nom. proprium ex Pahul Kal, שָׁאוּל *Saul*, filius Kish, primus Rex Israëlitarum, q. d. *petitus*, *postulatus*, vel *accommodatus*. Cum præfix. לְשָׁאוּל *Sauli*.

Vers. 2.

734 אֶרְחָמְךָ *Ex visceribus diligam te*. A רֶחֶם *viscera*, *matrix*, formatur verbum רָחַם *vehementer dilexit*, q. *inviscerauit*, intra viscera conclusit, ut matrix fœtum. Legitur in S.S. semel (idque h. l. tantùm) in Fut. Kal. אֶרְחוֹם, cum Affix. mutato ו in (ᵥbr.) R. 119. fit אֶרְחָמְךָ. Vel si ad (ᵥ) fit accentus, est *A* longum, ex אֶרְחַם, אֶרְחָמְךָ, producto (‐) in (ᵥ) R. 121.

735 חִזְקִי *firmitas mea*. LXX. ἡ ἰσχύς μου *fortitudo mea*. Ab חָזַק *prævaluit*, Nom. masc. formæ 5. punctorum, חֵזֶק *firmitas*, *fortitudo*. In tota SS. legitur h. l. tantùm: & formatur ut חֵפֶץ, suprà Num. 17. nisi

quòd hic prius (:) mutetur in *chir.*

Verſ. 3.

736 סַלְעִי *petra mea.* Targum תָּקְפִּי *fortitudo mea.* LXX. στερέωμά μου *firmamentum meum.* Nom. maſc. סֶלַע *petra, rupes montium* propriè, transfertur ad fortitudinem, munitionem & arcem, quòd conſervatur ut plurimùm ſuper petram. In pauſa ſcribitur סָלַע Cum Præfix. מִסֶּלַע *è petra,* הַסֶּלַע *ipſa petra.* Cum Affix. mutato (-) & (∴) in (:) R. 121. 122. ex priori (:) fit (-) R. 6. סַלְעִי *petra mea,* Pſal. 41. 10. Targ. רְחִצְנִי *ſpes mea.* In plur. converſo (-) in (ּ) R. 121. & (∴) in (:) R. 122. סְלָעִים *petræ.*

737 וּמְצוּדָתִי *& propugnaculum meum.* LXX. καὶ καταφυγή μου *& refugium meum.* A מְצַד *arx,* Nom. fœmin. מְצוּדָה *propugnaculum, aſylum.* Cum Affix. מְצוּדָתִי *aſylum meum.* In plur. *In domum* מְצוּדוֹת *receptuum,* Pſ. 31. 3.

738 וּמְפַלְטִי *& liberator meus.* A פִּלֵּט *evadere fecit, eripuit,* ſuprà Num. 719. Nomen Participiale Pihel, מְפַלֵּט *liberator.* Cum Affix. mutato (..) in (:) מְפַלְטִי *liberator meus,*

639 צוּרִי *rupes mea,* LXX, βοηθός μου *adjutor meus.* A צוּר *preſſit, anxit,* Nom. maſc. צוּר *rupes, petra,* ſive mons præruptus, propriè dicitur de petris acutiſſimis, quòd moleſtiam afferant. *Avertiſti* צוּר חַרְבּוֹ *petram gladii ejus,* Pſal. 89. 44. id eſt, aciem, LXX. τὴν βοήθειαν *adjutorium gladii ejus.* Cum Præfix. הַצּוּר *ipſa petra,* וְצוּר *& petra,* וּמִצּוּר *& è petra* לְצוּר *in petram,* בְּצוּר *in petra exaltabit me,* Pſ. 27. 5. Targum בִּכְרַךְ תַּקִּיף *in arce forti.* Cum Affix. צוּרִי *rupes mea.* In plur. צֻרִים *rupes,* Pſ. 78. 15. cum (ֻ) loco (וּ).

740 אֶחֱסֶה־בּוֹ *ſperabo in eo.* Ab חָסָה, ſuprà Num. 120, Fut. Kal, prima perſona ſing. אֶחֱסֶה *ſperabo,* Pſal. 57. 2. quieſcente ה in (∴) R. 65. Et cum (..) ſub ח pro (:) אֶחֱסֶה־בּוֹ, ubi in ב dageſh dictum *Dahhik,* R. 137. n. 1.

741 וְקֶרֶן *& cornu.* Nom. com-

comun. gener. קֶרֶן *cornu* animalis, sic scil. dictum ab ipsa Hebræa voce. In pausa scribitur קָרֶן. Per Metaphoram significat *robur*, *potentiam*, *gloriam*, *fortitudinem*, quoniam animalium cornutorum robur & gloria consistit in ipsorum cornibus. Formatur ut מֶלֶךְ, suprà Num. 56. unde cum Affix. *Erexit ut unicornis* קַרְנִי *cornu meum*, Ps. 92. 11. Targ. תּוֹקְפִּי *robur meum*, קַרְנֵנוּ *cornu nostrum*. *Ne elevetis* קַרְנְכֶם *cornu vestrum*, Ps. 75. 5. Targ. אִיקָרְכוֹן *gloriam vestram*. קַרְנוֹ *cornu ejus exaltabitur*, Ps. 112. 9. Targ. תָּקְפֵּהּ *robur ejus*. In Duali קַרְנַיִם, in Regim. קַרְנֵי רְשָׁעִים *cornua impiorum exscindam*, Ps. 75. 11. Targ. תְּקוֹף רוּם *robur altitudinis*. וּמִקַּרְנֵי רֵמִים & *à cornibus unicornis*, Psal. 22. 22. id est, potentià hostium. In plur. fœmin. קְרָנוֹת. In Reg. קַרְנוֹת צַדִּיק *cornua justi*, Ps. 75. 11.

Vers. 4.

742 מְהֻלָּל *Laudatum*. Ab הלל, suprà Num. 494. Part. Pyhal מְהֻלָּל *laudatus*, וּמְהֻלָּל & *laudatus*

743 אוֹשֵׁעַ *servabor*. A יָשַׁע, in Niph. mutato (י) in ו, R. 56. נוֹשַׁע *salvatus*, *servatus*, *liberatus* à præsentissimo periculo *fuit*. Fut. Niph. quod mutato (י) in ו dageshatum, ibid. In Psalm. flectitur in prima persona tantùm אוּשֵׁעַ *salvabor*, (cum *chir.*) sub א loco (··) R. 107. cum ה parag. וְאִוָּשֵׁעָה & *servabor*, Psal. 119. 117. וְנִוָּשֵׁעָה & *servabimur*, Psal. 80. 4. cum (..) loco (:) ob pausam.

Vers. 5.

744 אֲפָפוּנִי *Aggressa sunt me*. LXX. περιέσχον με *circumdederunt me*. Targ. אַקְפּוּנִי *ambierunt me*. Ab אָפַף, quod videtur factum ex אַף *nasus*, q. d. *naso in aliquem excanduit*, *in furore aliquem aggressus est*. Latini carent verbo correspondente, plerumque exponunt per *circumire*, *circumdare*. Quinquies legitur in Bibliis, idque tantùm in tertia persona plur. Præt. Kal, ac in-

animatis rebus tantùm tribuitur. אפפון *aggressa sunt* (exarserunt) *super me mala*, Psal. 40.13. Cum Affix. transposito (÷) & (:) R.98. אפפוני *aggressi sunt me laquei mortis*, Ps. 116.3.

745 חבלי *tormina mortis*. Targ. עקא כאתתא דיתבא על־מתברא וחיל לית לה למילד והיא מסתכנא למרת *angustia sicut mulieris, quæ sedet in partu, nec vis est ei pariendi, ipsáq; periclitatur ad mortem*, חבל *dolor, funis*, suprà Num. 668. In plur. חבלים In Regim. mutato (÷) in (:) R. 114. (-:) amittit suum (:) R.15. ut sit חבלי, at (-) & (÷) alternant, R.107. fitque חבלי מות *dolores mortis*, pro quo 1. Sam, 23. legitur משברי מות *contritiones mortis*. חבלי רשעים *funes impiorum apprehenderunt me*, Psal. 119. 61. Targum סיעת רשיעיא אתכנשו עלי *catervæ impiorum congregatæ sunt contra me*: notat turbam, instar funis coadunatam, sicut σπεῖρα Græcis, Matt. 27.27.

746 ונחלי *& torrentes*. A נחל *possedit*, Nom. masc. נחל *vallis*, montium angusta, in qua non est aqua: (fortasse quòd vallis quodammodò sit possessio montium) eleganter sumitur pro *torrente*, qui tempore pluviæ defertur in ejusmodi valles. In pausa scribitur נחל. Cum ה parag. נחלה; gestat accentum in pen. נחלה *torrens transiit super animam nostram*, Ps. 124.4. notat subitum damnum. Cum Præfix. מנחל *à torrente*, בנחל *in torrente*, ונחל *& torrente voluptatum tuarum potabis eos*, Ps. 36.9. notat copiam rerum bonarum. *Fidisti fontem* ונחל *& torrentem*, Ps. 78.15. ubi ו cum (÷) ob accentum Athnach, R. 74. In plur. formatur ut שער suprà Num. 459. ונחלים *& torrentes*, בנחלים *per has valles*, Psal. 104.10. ubi ב excludit ה Emphat. In Regim. נחלי.

747 בליעל *Belial*. Targ. וסיעת טלומיא *& caterva per-*

perversorum, LXX. καὶ χείμαρροι ἀνομίας *& torrentes iniquitatis*, (aquarum inundationi comparantur iniqui) Nom. masc. sine plur. compositum ex בְּלִי *absque* & יַעַל, utilitate, ita ut בְּלִיַּעַל sit *homo inutilis*, *nequam*, *nihil*. Vel à בְּלִי *absque* & עֹל *jugo*, qui jugum pietatis excussit. Sumitur aliquando in abstracto pro ipsa *impietate*, aliquando in concreto pro *impio*, *nequam*: ut apud Latinos *scelus*, pro scelesto. דְּבַר בְּלִיַּעַל *verbum* (res) *impietatis*, Psal. 41. 9. Targ. טְלוּמָא *injustum*, LXX. παράνομον *iniquum*. In N. T. *Quæ concordia Christo cum* βελίαλ, 2. Cor. 6. 15. Syrus ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܣܛܢܐ *Messia cum Satana*? est enim Diabolus nequam.

748 יְבַעֲתוּנִי *terrebunt me*. A בָּעַת *terruit*, *perterruit*, Fut. Pih. absorpto dagesh, legitur h. l. tantùm in Psalm.

Vers. 6.

749 קִדְּמוּנִי *anticipârunt me*. A קָדַם, suprà Num. 717. Præt. Pih. quod in Psalm. flectitur sic: קִדַּמְתִּי *anticipavi*, קִדְּמוּ *præcesserunt*, Psalm. 68. 26. Cum Affixo קִדְּמוּנִי *prævenerunt me*.

750 מוֹקְשֵׁי *tendiculæ mortis*. Targum אַקְדִּימוּ יָתִי דִמְזֵינִין בְּזֵינֵי קְטוֹל *prævenerunt me armati armis occisionis*. A יָקֹשׁ *laqueum, aut rete tetendit*, Nom. masc. cum duplici plur. מוֹקֵשׁ *illaqueatio*, *irretitio*, Item *laqueus*, *rete*, *tendicula*. Differt à פַּח, suprà Num. 561. quòd מוֹקֵשׁ semper capiat. Cum Præfix. לְמוֹקֵשׁ *in tendiculam*. In plur. מוֹקְשִׁים (& absque ו, מֹקְשִׁים, Psalm. 140. 6.) *laquei*, *retia*, *tendiculæ*.) In fœmin. וּמוֹקְשׁוֹת *& laqueos*, Psalm. 141. 9. In Regim. מוֹקְשֵׁי מוֶת *illaqueationes mortis*.

Vers. 7.

751 אֲשַׁוֵּעַ *vociferabor*. A שִׁוַּע *clamavit*, *vociferatus est*. Fut. Pihel, quod in Psalm. flectitur sic: אֲשַׁוֵּעַ *clamabo*, cum (-) furtivo: & cum ה pa-

rag. וָאֲשַׁוֵּעָה & *vociferabar*, Psal. 119. 147. ubi ו conversiv. cum (-) ante א, R. 79. יְשַׁוְּעוּ *vociferabuntur.*

752 וְשַׁוְעָתִי & *vociferatio mea.* Nom. fœmin. שַׁוְעָה *clamor, vociferatio.* Cum Affix. mutat ה in ת, שַׁוְעָתִי *clamor meus*, וְשַׁוְעָתִי & *clamor meus*, שַׁוְעָתָם *clamorem eorum*, Ps. 34. 16.

Vers. 8.

753 וַתִּגְעַשׁ *Et concussa est.* A גָּעַשׁ *motus, commotus, concussus fuit*, propriè dicitur de terra vel mari. Futur. Kal, (cum ו Convers.) quod legitur h. l. tantùm in SS. pro quo 2. Sam. 22. 8. habetur וַתִּגְעַשׁ quod secundùm literas est וַתִּגְעַשׁ. & secundùm puncta וַתִּתְגָּעַשׁ, ex Hithpah.

754 וַתִּרְעַשׁ & *tremuit*, A רָעַשׁ *concussus fuit cum impetu & strepitu, trepidavit*, propriè dicitur de terræmotu. Fut. Kal, quod in Psalm. flectitur in tertia persona tantùm, יִרְעַשׁ *commovebitur, sicut Libanus fructus ejus*, Psal. 72. 16. id est, spicæ frugum adeò bonæ erunt, ut vento flante moveantur, sicut arbores sylvæ. וַתִּרְעַשׁ & *commota fuit*, cum ו Conversiv. יִרְעֲשׁוּ *commovebuntur.*

755 וּמוֹסְדֵי & *fundamenta montium.* A יָסַד *fundavit.* Nom. Heemanth. plurale tantùm מוֹסָדִים *fundamenta*, sed non legitur in SS. nisi in Regim. ideóque mutato (-) in (:) facit מוֹסְדֵי *fundamenta terræ*, Psal. 82. 5. Et in forma fœm. מוֹסָדוֹת, quod semel legitur in statu absoluto. לְמוֹסָדוֹת *pro fundamentis*, Jerem. 51. 26. aliâs in Regim. מוֹסְדוֹת *fundamenta Orbis habitabilis*, Psal. 81. 16.

756 יִרְגָּזוּ *horrebunt*, A רָגַז, suprà Num. 190. Fut. Kal, quod flectitur tantùm in tertia persona plur. יִרְגְּזוּ *contremiscent*, Psal. 77. 18. & in pausa, mutato (:) in (-) יִרְגָּזוּ, R. 133.

757 וַיִּתְגָּעֲשׁוּ & *invicem sese concusserunt.* A גָּעַשׁ, suprà Num. 753. Fut. Hithpah. in se agens

agens. Legitur h. l. tantùm in Pſalm. וַיִּתְגָּעֲשׁוּ *& ſe moverunt, concuſſa ſunt*, cum ו Converſ.

758 חָרָה לוֹ (cùm) *ira exarſerit ei.* Ipſum thema חָרָה *exarſit, incenſus, inflammatus fuit.* Conſtructum cum אַף *ira* notat *excanduit, iratus fuit*, ſed ſæpe אַף deſideratur, ac tũ ferè conſtruitur cum לְ. Legitur in Pſal. h. l. tantùm, & ſuâ naturâ eſt vox acuta, R. 128. ſed geſtat accent. in penult. ob vicinitatem alterius accentûs, qui eſt in לוֹ, pro חָרָה לוֹ, R. 127.

Verſ. 9.

759 עָשָׁן *fumus.* A עָשַׁן *fumavit*, Nom. maſc. ſine plur. עָשָׁן *fumus. Sicut propellitur* עָשָׁן *fumus*, Pſ. 68. 3. res inanis, evanida, brevis. Cum Præfix. כֶּעָשָׁן *ſicut fumus*, בֶּעָשָׁן *in ipſo fumo*, Pſ. 37. 20. excluſo ה Emphat.

760 תֹּאכֵל *comedet.* Ab אָכַל *comedit*, ſuprà Num. 620. animantium eſt propriè, metaphoricè tribuitur igni & gladio. Futur. Kal, quod facit primam ſyllabam cum *chol.* (ſuprà Num. 548.) ac in Pſal. flectitur ſic: אֹכַל *comedam*, הַאוֹכַל *an comedam?* Pſal. 50. 13. ubi ה interrogat. debet habere (ֲ) R. 77. quod ante guttural. tranſit in ſimplex (ַ) R. 16. תֹּאכַל *comedes*, יֹאכַל *comedet*, cum ו Converſ. וַיֹּאכַל *& abſumpſit*, Pſal. 105. 35. תֹּאכֵל *comedet* (ignis.) Pſal. 50. 3. Cum Affix. וְתֹאכְלֵם *& comedet eos ignis*, Pſal. 21. 10. יֹאכְלוּ *comedent;* cum ו Converſ. וַיֹּאכְלוּ *& comederunt*, Pſ. 78. 29.

761 גֶּחָלִים *prunæ*, i. e fulgura. Nom. plur. maſc. abſque ſing. גֶּחָלִים *carbones igniti, prunæ.* Ejus ſingul. eſſet גָּחָל, ad formam גָּנָב, pro גַּחָל at (ַ) ante gutturalem kametſatam tranſit in (ֶ) R. 109. emanátque גֶּחָל, unde plural. גֶּחָלִים. In Regim. autem, mutato (ָ) in (:) compoſit. (ֲ) R. 114. ſub ג nativum (ַ) redit R. 109. fitque גַּחֲלֵי *prunæ juniperorum*, Pſal. 120. 4. וְגַחֲלֵי

& prunæ ignis, Psalm. 18. 13.

762 בָּעֲרוּ *succensæ sunt*, A בָּעַר *arsit*, dicitur tam de igne, quàm de re, quæ igne ardet; metaphoricè de ira, suprà Num. 117. Præt. plur. Kal, quod legitur h. l. tantùm in Psal.

Vers. 10.

763 וַיֵּט *Et inclinavit.* A נָטָה *extendit, inclinavit.* suprà Num. 712. Fut. Kal. quod in Psalm. flectitur in tertia persona tantùm; Analogicè esset יִנְטֶה, at converso נ in dagesh, R. 69. fit יִטֶּה Rursus ob ו Conversiv. apocopatur ה. R. 67, ut sit וַיִּטּ, at dagesh ex ultima litera tollitur, R. 20. & loco *chirek* sub (י) ponitur (..) R. 67. n. 3. fitque וַיֵּט *& inclinavit*, Psal. 40. 2. In fœm. וַתֵּט *nec declinavit*, Psal. 44. 19. pro תִּנְטֶה

764 וַעֲרָפֶל *& caligo.* Nom. quadriliterũ, masc. sine plur. עֲרָפֶל *caligo, tenebræ densæ*, 15. vicibus legitur in SS. ac de Deo dicitur. עָנָן וַעֲרָפֶל *nubes & caligo circuitus ejus*, Psal. 97. 2.

Vers. 11.

765 וַיִּרְכַּב *Et equitavit.* A רָכַב *equitavit*, super quavis re *insedit*, *vectus est*. Fut. Kal, cum ו Conversi. legitur in Psal. h. l. tantùm.

766 כְּרוּב (super) *Cherub*, id est, super nubem, quòd nubes sint velut alæ Dei, & ob motûs celeritatem vehi ac volare videantur. כְּרוּב est nomẽ universale ad omnem figuram: habet affinitatẽ cum superiori רָכַב (literis transpositis) *vehi*, & notat vel rem spiritualem, vel corporalem imaginem, manu artificis fabrefactam, quæ tanquam volucris alis expansis vehatur. Apud Mosen כְּרוּב *est imago humana, sed alata*, Ex. 25. repræsentans Angelos invisibiles, quos ita appellat Gen. 3. 24. ut populus hoc nomine noto posset melius apprehendere Angelos invisibiles. Rabbin. est cõpositum ex כ similitudinis, & voce Chald. רְבִיא *parvulus*, q. d. *sicut parvulus*, quòd juvenili formâ Cherubim effingerẽtur. At apud Ezech. habent figuram 4. animalium ibi descriptorum: ea, quæ *animalia* di-

dicuntur, c. 1. Cherubim appellantur c. 10. Et c. 1. *facies bovis*, c. 10. dicitur *facies Cherub*. Denique *Rex* ob majestatem vocatur *Cherub*, quòd in modum Cherub alas suas (dominium) longè extendat, Ezech. 28. 14. *Et tu Cherub*, id est, Rex, *magnus, extentus & protegens*. In plur. כְּרוּבִים, Psal. 99. 1. Cum ה Emphat. הַכְּרֻבִים *Cherubinos*, Ps. 80. 2.

767 וַיָּעֹף *& volavit*. A עוּף *volare, pennis aërem secare*, proprium est alas habentium, transfertur etiam ad alia, quæ celeriter feruntur, F. Kal, formæ קוּם, & in Ps. flectitur sic: אָעוּפָה *avolabo*, Ps. 55. 7. cum ה parag. יָעוּף (quæ) *volabit*, Psal. 91. 5. וַיָּעֹף *& volavit*, cum ו convers. Et sic וַנָּעֻפָה *& avolavimus*, Psal. 90. 10.

768 וַיֵּדֶא *& velociter volavit*, pro quo 2. Sam. 22. 11. habetur וַיֵּרָא *& visus est super alis venti*, commutatis literis similibus ר & ד. A דָּאָה *vultur*, legitur semel, Lev. 11. 14. formatur verbum in Fut. Kal, יִדְאֶה *pernicitate quadam volabit*, quòd avis illa volatu celeri polleat: quomodo ter legitur in SS. & semel h. l. cum ו convers. וַיֵּדֶא, ubi ה apocopatur, & (∴) ad primam radicalem rejicitur, ac (..) sub ו loco chir. assumitur, R. 67. num. 2. & 3.

Chaldæus hunc versum sic interpretatur: וְאִתְגְּלִי בִּגְבוּרְתֵּהּ עַל כְּרוּבִין קַלִּילִין וְדַבַּר בִּתְקוֹף עַל גַּדְפֵּי זַעְפָּא *Et visus est in robore suo super Cherubim levissimis, & adduxit potentem super alas turbinis.*

Vers. 12.

769 חֹשֶׁךְ (ponet) *tenebras*. Ab חָשַׁךְ *obscuratus fuit*, Nom. masc. sine plurali חֹשֶׁךְ *tenebræ*, privatio lucis: eleganter significant *tribulationes*: nam calamitoso totus mundus est caliginosus. *An notum fiet* בַּחֹשֶׁךְ *in ipsis tenebris mirabile tuum?* Ps. 88. 13. id est, in sepulchro, ubi ב excludit ה Emphat. Cum Affix. mutat ו in (ְ) ut suprà Num. 85. *Illuminabit* חָשְׁכִּי *tenebras meas*, infrà v. 29. id est calami-

lamitatem meam in prosperitatem vertet.

770 סִתְרוֹ *latibulum suum*, h.e. latebit sub tenebris, ne ad eum sit accessus. A סֵתֶר suprà Num. 526. Nom. masc. סֵתֶר *absconsio*, tam actio ipsa, quàm locus, ubi aliquid absconditur, *latibulum*. Cum Præfix. בַּסֵּתֶר *in latibulo*, בַּסֵּתֶר *in ipso latibulo*, Ps. 101. 5. excluso ה Emphat. וּבַסֵּתֶר *& in latibulo*. Cum Affix. mutato (..) in (:) & (∵) itidem in (:) ex priori (:) fit *chir*. סִתְרִי *latibulum meum*, סִתְרוֹ *ejus*.

771 סְבִיבוֹתָיו *in circuitibus ejus*. סָבִיב *circuitus*, *ambitus*, suprà Num. 156. est cum duplici plural. סְבִיבִים. Cum Affix. כָּל־סְבִיבָיו *omnes* (qui estis in) *circuitu ejus*, Ps. 76. 12. וּסְבִיבָיו *& circa eum*, Ps. 50. 3. In fœm. סְבִיבוֹת *circumcirca*, Psal. 79. 3. Cum Affix. סְבִיבוֹתַי *circa me*, סְבִיבוֹתֶיךָ *in circuitibus tuis*, סְבִיבוֹתָיו *in circuitibus ejus*, לִסְבִיבוֹתֵינוּ *in circuitibus nostris*, Psal. 44. 14. circùm nos, ubi ל cum *chir*. ob sequens (:).

772 סֻכָּתוֹ *tabernaculum ejus*, tenebrosæ nubes fuêre tabernaculum ejus. A masc. סוֹךְ, suprà Num. 518. Nom. fœmin. סֻכָּה *tugurium*, *tegumentum* à protegendo, *tabernaculum*, בַּסֻּכָּה *in tugurio*. Cum Affix. mutato ה in ת, סֻכָּתוֹ *tugurium ejus*. In plur. סֻכּוֹת *tuguria*, & nomen proprium loci *Succoth*, à tuguriis sic dicti, Genes. 33. 17. וְעֵמֶק סֻכּוֹת אֲמַדֵּד *& vallem Succoth metiar*, Psal. 60. 8. LXX. τῶν σκηνῶν *tabernaculorum*, acceperunt pro appellativo.

773 חֶשְׁכַת *caliginem aquarum*, pro quo 2. Sam. 22. 12. legitur חַשְׁרַת־מַיִם *colligationem aquarum*: colligatio nubium inducit caliginem. Ab חָשַׁךְ, suprà Num. 769. Nom. fœm. חֲשֵׁכָה *obscuritas*, *caligo*. Cum Præfix. בַּחֲשֵׁכָה *in tenebris*, כַּחֲשֵׁכָה *sicut tenebræ*. In Regim. correpto (..) in (:) R. 117. (-:) amittit suum (:) R. 15. ut fit (converso ה־ in ת־) חֶשְׁכַת. sed (-) & (∵) alternant, R. 107. fitque חֶשְׁכַת.

774 עָבֵי *densitates*. A

עוּב

עוב, in Hiph. העיב *obnubilavit*, vel à עבה *densus fuit*, Nom. fœm. cum duplici plur. עב *densitas*, item *nubes*, à densitate, quam habet. In plur. עבים & עבות *nubes*, בעבים *in nubibus*. In Regim. עבי manente (ּ) quoniam includit literam quiescent. R. 114. Cum Affix. עביו *densa nubes ejus*.

775 שחקים *nubium*. A שחק *comminuit*, Nom. masc. שחק *pulvis contusus* & pertenuis, in qua significatione legitur semel, Esa. 40. 15. וכשחק & *sicut pulvisculus bilancium*, qui nullius est ponderis, & flatu removetur. Per translationem *Nubes superiores* levissimæ & tenuissimæ, vel ipsum *cœlum*, à subtilitate sic dictũ. *Quis* בשחק *in ipso cœlo comparabitur Iehova*? Psal. 89. 7. *Et testis* בשחק *in ipso cœlo fidelis*, Ibid. v. 38. in quibus ב excludit ה Emphat. In plur. שחקים, ut suprà Num. 459. *Et virtus* (potentia) *ejus* בשחקים *in ipsis nubibus* Ps. 68. 35. sunt enim nubes variarum in Orbe efficientiarum administræ, sunt Dei currus, aquarum, grandinis, nebularum receptacula, ac velut armaria &c.

Vers. 13.

776 מנגה *A splendore*. Nom. radicale נגה *splendor*, *lux*. Cum Præfixo מ. à נגה, infrà Num. 822.

777 עברו *transierunt*. A עבר *transiit*, *præteriit*, *transgressus est*. Præt. Kal, quod in Psal. flectitur sic: עבר *transivit*, עברה *transivit*, sc. ventus, Ps. 103. 16. עברו *transiverunt*, *progressi sunt*, & in pausa, עברו. Psal. 42. 8.

778 ברד *grando*, Nom. masc. sine plur. ברד *grando*, pluvia in aëre conglaciata. Cum Præfix. וברד *& grando*, לברד *in grandinem*, בברד *in grandine*, ubi ל & ב excludunt ה Emphat.

Vers. 14.

779 וירעם *Et intonuit*, A רעם *tonuit*, *intonuit*, Fut.

Hiph. cum ו convers. וַיַּרְעֵם propriè & *tonitru fecit.*

Vers. 15.

780 וַיִּשְׁלַח *Et emisit* sagittas suas, A שָׁלַח *misit, emisit*, Fut. Kal. quod in Psalm. flectitur sic: תְּשַׁלַּח *emittes palmites ejus*, Ps. 80.12. id est, propagabis. תִּשְׁלַח יָדְךָ *emittes manum tuam*, Ps, 138.7. id est, extendes, יִשְׁלַח *mittet*, & cum ו convers. וַיִּשְׁלַח & *emisit*, לֹא-יִשְׁלְחוּ *non extendent manus suas*, Psal. 125. 3.

781 וַיְפִיצֵם & *dispersit eos.* A פּוּץ *sparsus, dispersus fuit*. In Hiph. abjecto ו, R. 58. הֵפִיץ *dispersit, frangendo dissipavit.* Fut. Hiph. quod in Ps. flectitur sic: תָּפִיץ *disperges.* Cum Affix. mutato (..) in (:) וּתְפִיצֵם & *disperges eos*, Psal. 144.6. Et sic: וַיְפִיצֵם *Et dispersit eos*, ubi ex (י) dagesh tollitur, R. 20. quod ו Conversiv. ei imprimere debuit, R. 79 pro וַיְּפִיצֵם.

782 וּבְרָקִים & *fulgura.* A בָּרַק *fulguravit.* Nom. masc. בָּרָק *fulgur*, & *fulmen*, ignis, qui aquâ nō extinguitur quæ duo tamē differunt, quod *fulgur* sit splendor ipsius fulminis, *fulmen* autem ipsum telum. In plur. בְּרָקִים *fulgura.* וּבְרָקִים & *fulgura.* Cum Affix. בְּרָקָיו *fulgura ejus.*

783 רָב *jaculatus est*, LXX. ἐπλήθυνε *multiplicavit.* A רָבַב *multiplicavit.* Item *jaculatus est*, à vicino verbo רָבָה *sagittavit.* Præter. Kal, per syncopen. R. 70. רַב, sed ob accentum Rebhia רָב. Targ. accepit pro nomine רַב *multus*, וּבַרְקִין סַגִּיאִין & *fulgura plurima.*

784 וַיְהֻמֵּם & *turbavit eos.* Ab הָמַם *turbavit, conturbavit*, rumorem turbando excitavit; *profligavit*, verbum castrense. Fut. Kal, quod syncopatâ mediâ radicali. R. 70. in Psal. flectitur sic: תָּהוּם *profligabis*; cum Affix. assumit dagesh, & mutat ו in (:) R. 125. וּתְהֻמֵּם & *profligabis* eos,

eos, Psal. 144. 6. Et sic וַיְהֻמֵּם cum ו Convers. ut antè Num. 718.

Vers. 16.

785 וַיֵּרָאוּ *Et apparuerunt.* A רָאָה, suprà 318. In Niph. נִרְאָה *visus est, apparuit, conspiciendum se præbuit,* Fut. Niph. quod (compensato dagesh per (..) R. 19.) in Psal. flectitur sic: וְאֵרָאֶה *& videbor*, apparebo, יֵרָאֶה *videbitur*, conspicitur. וַיֵּרָאוּ *& apparuerunt*, cum ו Convers. excluso ה, R. 66.

786 אֲפִיקֵי *fortitudines aquarum.* LXX. αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων *fontes aquarum.* Ab אָפַק *corroboravit*, Nom. masc. אָפִיק *fortitudo, vis, robur*; ornatè dicitur de *rapiditate fluxu & impetu fluviorum*; & de *alveo*, in quem fluvius delabitur. In plur. כַּאֲפִיקִים *ut alvei in meridie*, Ps. 126. 4. sive in siccitate. In Regim. עַל־אֲפִיקֵי *super rapiditatibus aquarum*, Psalm. 42. 2. vel, super alveos aquarum.

787 וַיִּגָּלוּ *& revelata sunt* fundamenta. A גָּלָה *revelavit. manifestavit*, Fut. Niph. abjecto ה, R. 66. יִגָּלוּ, pro יִגָּלְהוּ.

788 מִגַּעֲרָתְךָ *ab increpatione tua.* A גָּעַר, Num. 423. Nom. fœm. גְּעָרָה *increpatio*, cùm de Deo dicitur, duriùs sonat. In Regim. & cum Affix. mutato (ָ) penult. in (:) sub gutturali in compos. (ֲ) quod punctat præcedentem, fit מִגַּעֲרַת *ab increpatione faciei tuæ*, Psalm. 80. 17. Cum Affix. מִגַּעֲרָתְךָ, Psalm. 76. 7. & מִן־גַּעֲרָתְךָ *ab increpatione tua*, Psal. 104. 7.

789 מִנִּשְׁמַת *propter halitum*, vel, *ab halitu*, venti iræ *tuæ*, LXX. ἀπὸ ἐμπνεύσεως πνεύματος ὀργῆς σου, *ab inspiratione spiritûs iræ tuæ*. Nom. fœmin. נְשָׁמָה *halitus*, anima corporis motiva, quæ vitã ei tribuit. Dicitur propriè de *anima* hominis *immortali*, quam Deus in illum insufflavit, Gen. 2. Usurpatur etiam de *vento*; quòd & ipse sit quodammodo Dei flatus; quin etiam *halitum cujusque animantis* significat כָּל הַנְּשָׁמָה *Omnis iste halitus*

laudet Iah, Psal. 150. 6. LXX. *πᾶσα πνοὴ omnis spiratio*. In Regim. converso הָ in תְ & (ְ) penult. in (:) ex priori (:) fit *chir*. נִשְׁמַת.

Vers. 17.

790 יַמְשֵׁנִי *extrahet me* ex aquis multis, id est, liberabit me ex multis angustiis. A מָשָׁה *traxit, extraxit, eduxit*, Fut. Hiph. quod bis tantùm legitur in SS. h. l. & 2. Sam. 22. 17. יַמְשֵׁנִי, excluso הָ radicali ob Affix. R. 103. pro יַמְשֵׁהֵנִי.

Vers. 18.

791 יַצִּילֵנִי *Liberabit me*. A נָצַל, Num. 315. Fut. Hiph. quod compensato נ per dagesh, R. 69. in Psalm. flectitur sic: וְאַל־תַּצֵּל *& ne abripias*, Psal. 119. 43. cum (..) loco (י) Cum Affix. תַּצִּילֵנִי *liberabis me*, in tertia persona יַצִּיל *eripiet*. Cum Affix. יַצִּילֵנִי *eripiet me*, יַצִּילְךָ *te*, יַצִּילֵהוּ & יַצִּילֶנּוּ *liberabit eum*. יַצִּילֵם *eos*.

792 עַז (ab inimico meo) *robusto*. A עָזַז *robustus, fortis, fuit*, Nom. masc. per syncopen עַז *robustus, fortis*. In plur. assumpto dagesh, R. 125. facit עַזִּים *robusti*, Psl. 59. 4.

793 אָמְצוּ *fortes fuerunt*, מִמֶּנִּי *præ me*, id est, robustiores me erant. Ab אָמַץ *robustus, validus, fortis fuit*, vel evasit: non multùm frequens est in SS. Præt. Kal, quod in Psalm. legitur h. l. tantùm, & Psl. 142. 7. אָמְצוּ מִמֶּנִּי *fortiores me fuerunt*, ubi מִ sumitur comparativè, R. 29.

Vers. 19.

794 יְקַדְּמוּנִי *Prævenerunt me*. A קָדַם, suprà Num. 717. Fut. Pihel, quod in Psalm. flectitur sic: תְּקַדֵּם *prævenies*. Cum Affix. mutato (..) in (:) תְּקַדְּמֶנּוּ *prævenies eum*. Et sic in tertia persona יְקַדְּמֵנִי *anticipabit me*, תְּקַדְּמֶךָּ *præveniet te* sc. oratio mea, Psalm. 88. 14. נְקַדְּמָה *anticipabimus*, Psalm. 95. 2. cum ה par. יְקַדְּמוּ *anticipabunt*. Cum Affix. יְקַדְּמוּנִי *anti-*

anticipabunt me, יְקַדְּמוּנִי *præveniant nos*, Psal. 79. 8.

795 אֵידִי (in die) *calamitatis meæ*. Targum בְּיוֹם טַלְטוּלִי *in die migrationis meæ*. Nom: masc. sine plur. אֵיד *afflictio, pernicies, exitium*, status rerum tristis & calamitosus. Convenit cum אֵד *nubes, pluvia* noxia plantis, refertúrque ad calamitatem ex improviso accidentem. Legitur in Psalm. h. l. tantùm.

796 לְמִשְׁעָן *in sustentaculum*. Targum וַהֲוָה מֵימְרָא דַיְיָ סְמִיךְ לִי *& fuit verbum Domini fulcrum mihi*. LXX. καὶ ἐγένετο κύριος ἀντιστήριγμά μου *& factus est Dominus protectio mea*. A שָׁעַן, in Niph. נִשְׁעַן *nixus, innixus fuit*. Nom. masc. sine plur. מִשְׁעָן *scipio, baculus*, quo quis nititur, *fulcimentum, sustentaculum*. Ter tantùm legitur in SS. Esa. 3. 1. 2. Sam. 22. 19. & h. l. לְמִשְׁעָן *in scipionem*, id est, vice, pro, loco, scipionis.

Vers. 20.

797 וַיּוֹצִיאֵנִי *Et eduxit me*. A יָצָא, suprà Num. 683. in Hiph. mutato (י) in ו. R. 58. הוֹצִיא *exire fecit*, id est, eduxit. Fut. Hiph. quod in Psal. flectitur sic: תּוֹצִיא *educes*. Cum Affix. תּוֹצִיאֵנִי *educes me*. Cum ו convers. וַתּוֹצִיאֵנוּ *& eduxisti nos*, Psal. 66. 12. יוֹצִיא *educet*, Cum ו Convers. וַיּוֹצִיא *& eduxit*, Psal. 78. 16. & cum defectu (י) וַיּוֹצִא, Psal 105. 43. & cum (..) loco (י) וַיּוֹצֵא, Ps. 136. 11. Cum Affix. וַיּוֹצִיאֵנִי *& exire fecit me*, יוֹצִיאֵם *eduxit eos*, וַיּוֹצִיאֵם *& eduxit eos*.

798 לַמֶּרְחָב *latitudini* id est, in latitudinem. A רָחַב suprà Num. 174. Nom. masc Heemanth. מֶרְחָב *latitudo* locus amplus & spatiosus. Sexies legitur in SS. Cum Præfix. בַּמֶּרְחָב *in latitudine*, Psalm. 31. 9. & 118. 5. לַמֶּרְחָב *in latitudinem*, in quibus ב & ל excludunt ה Emphat.

799 בִּי *in me*, ב est Præp. *In*, & (י) affix. ex utroque fit בִּי.

Vers. 21.

Verſ. 21.

800 יִגְמְלֵנִי *Retribuet mihi.* A גָּמַל *cumulatè retribuit.* Num. 325, Fut. Kal, quod in Pſalm. flectitur ſic: תִּגְמֹל *retribues*, יִגְמוֹל *retribuet*, & ob Aff. mutato ו in (:) יִגְמְלֵנִי.

801 כְּבֹר *ſecundùm puritatem.* A בָּרַר *purus, mundus fuit.* Nom. maſc. ſine plur. בֹּר *puritas, munditia.* Septies legitur in SS. Cum כ ſimilitudinis כְּבֹר יָדַי *juxta puritatem manuum mearum*, infrà v. 25. pro quo 2. Sam. 22. 25. legitur כְּבֹרִי *juxta puritatem meam.*

802 יָשִׁיב *reſtituet mihi.* A שׁוּב, ſuprà Num. 295. In Hiph. abjecto ו, R. 58. הֵשִׁיב *redire fecit, in locum ſuum reſtituit, redegit.* Conſtructum cum פָּנִים *faciem avertit, rejecit, repulit.* Fut. Hiph. quod in Pſalm. flectitur ſic: אָשִׁיב *redire faciam, Quod non rapui,* אָז אָשִׁיב *tunc rependi*, Pſal. 69. 5. ubi particula אָז convertit Fut. in Præterit. R. 79. LXX. ἃ οὐχ᾽ ἥρπαζον τότε ἀπετίννυον, *quæ non rapui, tunc exſolvebam*, Cum ו converſiv. & ה parag. וָאָשִׁיבָה *& redire feci*, Pſ. 119. 79. תָּשִׁיב *redire facies.* אַף־תָּשִׁיב צוּר חַרְבּוֹ *etiam redire facies aciem gladii ejus*, Pſal. 89. 44. id eſt, retundes. Et cum (..) תָּשֵׁב *rediges hominem ad contuſionem*, Pſal. 90. 3. אַל־תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ *Ne avertas faciem uncti tui*, Pſal. 132. 10. Cum Affix. mutato (ִ) in (:) תְּשִׁיבֵנוּ *feciſti redire nos*, Pſ. 44. 11. id eſt, feciſti ut cederemus. יָשִׁיב *faciet redire*, & cum ו loco (ִ) יָשׁוּב, Pſalm. 54. 7. (vel eſt יָשׁוּב, ex Kal. *revertetur*) Cum ו converſ. (ut ſuprà Num. 462.) וַיָּשֶׁב *& reſtituit*, Pſ. 18. 25. *& redire fecit*, Pſalm. 94. 23. id eſt, convertit. יָשִׁיבוּ *reverti facient.*

Verſ. 22.

803 רָשַׁעְתִּי (& non) *injuſtus fui*, (certè *condemnatus, reus.*) à Deo meo; Vel *non me improbè averti.* Targ. וְלָא הֲלִכַת בְּרֶשַׁע *& non ambulavi in improbitate.* LXX. κὴ οὐκ ἠσέβησα *nec impiè geſſi*,

A רשע

A רָשַׁע, suprà Num. 7. Præterit. Kal, h. l. tantùm in Psalm.

Verſ. 23.

804 וְחֻקֹּתָיו *& ſtatuta ejus.* A maſc. חֹק, ſuprà Num. 88. Nom. fœm. חֻקָּה *ſtatutum* Cum Affix. חֻקָּתִי *ſtatutum meum.* In plural. חֻקּוֹת. Cum Affix. בְּחֻקֹּתֶיךָ *in ſtatutis tuis,* וְחֻקֹּתָיו *& ſtatuta ejus.*

805 אָסִיר *faciam recedere,* id eſt, amovebo. A סוּר *cedere, recedere,* in Hiph. abjecto ו, R. 58. הֵסִיר *fecit recedere,* id eſt, removit, amovit, abſtulit. Fut. Hiph. h. l. tantùm in Pſ. אָסִיר.

Verſ. 24.

806 וָאֱהִי *Et fui,* ſuprà N. 439. תָמִים *perfectus.* N. 635.

807 עִמּוֹ *cum eo,* Præpoſitio עִם *cum, apud.* Cum Præfix. מֵעִם *à cum* Jehova, Pſal. 121. 2. pleonaſm. וְעִם *& cum* Cum Affix. aſſumit dagesh, (q. eſſet ex עָמַם) ſitque עִמִּי *mecum,* עִמָּךְ *tecum,* penes te, וְעִמָּךְ *& tecum.* In pauſa tranſpoſitis punctis, R. 135. עִמָּךְ *tecum,* Pſal. 39. 13. עִמָּנוּ *nobiſcum.* עִמּוֹ *cum eo,* מֵעִמּוֹ *à cum eo.* Pſal. 89. 34. i. e. ab eo עִמָּם *cum eis.*

808 וָאֶשְׁתַּמֵּר *& meipſum cuſtodivi* ab iniquitate mea, id eſt, ne iniquitatem operarer. A שָׁמַר, Num. 699. In Hithp. הִשְׁתַּמֵּר *cuſtodivit ſe, cavit ſibi,* pro הִתְשַׁמֵּר. tranſpoſito שׁ & ת, R. 47. n. 1. Legitur h. l. tantùm in Pſ. in Fut. cum ו converſ. וָאֶשְׁתַּמֵּר, pro וָאֶתְשַׁמֵּר.

809 מֵעֲוֹנִי *à prævaricatione mea,* id eſt, ne iniquè agam. A עָוָה *curvus, obliquus fuit,* Nom. maſc. Heemanthic. cum duplici plur. עָוֹן *iniquitas, pravitas, perverſitas,* tam culpæ, quàm pœnæ, *prævaricatio.* Scribitur cum ו. & ſine ו, עָוֹן. עָון בְּעָוֹן *in iniquitate.* In Regimin. Affix. & plur. num. converſ. (ָ) in (ֲ) facit עֲוֹן חַטָּאתִי *iniquitatem peccati mei,* Pſal. 32. 5. Cum Affix. עֲוֹנִי *iniquitas mea,* מֵעֲוֹנִי *ab*

ab iniquitate mea, וַעֲוֹנִי *& iniquitas mea*, בַּעֲוֹנִי *in iniquitate mea*, Pſ.31.11. LXX. ἐν πτωχείᾳ *in paupertate*, legerunt עָנְיִי *paupertas*, לַעֲוֹנִי *iniquitatem meam*, Pſal.25.11. *Qui condonat* לְכָל־עֲוֹנֵכִי *omni iniquitati tuæ*, Pſal.103.3, pro עֲוֹנֵךְ. Cum Affix. Syrorum כִּי R. 149. עֲוֹנוֹ *iniquitas ejus*. עֲוֹנָם *eorum*. In plur. עֲוֹנִים *&* עֲוֹנוֹת *iniquitates*. Item עֲוֹנֹת, Pſ.79.7. Cum Affix. עֲוֹנֹתַי *iniquitates meæ*, עֲוֹנוֹתֵינוּ *noſtræ*, עֲוֹנוֹתָיו *ejus*, כַּעֲוֹנוֹתֵינוּ *juxta iniquitates noſtras*, Pſalm. 103. 10. וּמֵעֲוֹנוֹתֵיהֶם *& propter iniquitates ſuas*, Pſ.107.17.

Verſ. 26.

810 תִּתְחַסָּד *beneficum* (miſericordem) *te exhibes*. Ab חָסַד, ſuprà Num. 245. Verbum factum in Hithp. הִתְחַסֵּד *miſericordem, pium ſe effecit, præbuit*. Legitur tantùm bis in SS. ídque in Fut. h. l. & 2. Sam. 22. 26. תִּתְחַסָּד *pium te præbebis*, cum (ׇ) ob pauſam.

811 גְּבַר (cum) *viro integro*. A גָּבַר *prævaluit*, fit גֶּבֶר *vir*, formæ Chald. pro גֶּבֶר. Nam Chaldæi Hebræorum duplex (∵) mutant in (:) & (ׇ) Legitur h. l. tantùm, pro quo 2. Sam. 22. 26. habetur עִם גִּבּוֹר *cum heroë*.

812 תִּתַּמָּם *teipſum perfectum reddes*. A תָּמַם *integer, perfectus fuit*, Fut. Hithp. quod bis tantùm legitur in SS. h. l. & 2. Sam. 22. 26. תִּתַּמָּם *perfectum te reddes, oſtendes*, pro תִּתְתַּמָּם, abſorpto ת, ſigno conjugationis, R. 47. n. 2. & cum (ׇ) ob pauſam.

Verſ. 27.

813 נָבָר (cum) *puro, purificante ſe*. LXX. μετὰ ἐκλεκτοῦ *cum electo*. A בָּרַר *purus, mundus fuit*. Partic. Niph. נִבְרָר, at ſyncopatâ mediâ radicali, & compenſatâ per (ׇ) ſub נ, R. 70. fit נָבָר. Legitur h. l. tantùm & 2. Sam. 22. 27.

814 תִּתְבָּרָר *purum te præbebis*. LXX. ἐκλεκτὸς ἔσῃ *electus eris*. A ſuperiori בָּרַר in Hithp. הִתְבָּרֵר *ſe purum, nitidum*

tidum reddidit,dicitur tantùm de animo. Fut. Hiph. quod analogicè esset תִּתְכַּבֵּר, sed prius (-) est ob ejectum dagesh, R. 19. posterius ob pausam. Pro hoc autem תִּתְבָּרָר 2.Sam. 22.27. contractè habetur תִּתָּבָר, ubi, punctis retractis, secunda radical. ר abjicitur, & (:) sub ת in dagesh transit.

815 עִקֵּשׁ *perverso*. A עָקַשׁ *pervertit*, Nom. masc. עִקֵּשׁ *perversus, versutus, tortuosus*: dicitur de animo tantùm à recto decidente. לֵבָב עִקֵּשׁ *cor perversum*, Ps. 101.4.

816 תִּתְפַּתָּל *perversum te reddes*, id est, ages cum eo pro merito. LXX. διαστρέψεις *perverteris*; Alii, *luctaris*. A פָּתַל, in Niph. נִפְתַּל *contortus, distortus fuit*, per Metonym. torquendo *cum altero luctatus est*, donec eum vincat. In Hith. הִתְפַּתֵּל *se pervertit, perversum reddidit*. Legitur in SS. bis tantùm, idque in Fut. תִּתְפַּתָּל h.l. & 2.Sam. 22.27. contractè תִּתַּפָּל *simulabis te perversum*, ubi ת charact. Hith. abjicitur, & radicales פ & ת transponuntur.

Vers. 28.

817 תּוֹשִׁיעַ *servabis*. A יָשַׁע, in Hiph. הוֹשִׁיעַ, suprà Num. 159. Fut. Hiph. quod in Psalm. flectitur sic: תּוֹשִׁיעַ *servabis*. *Hominem & bestiam* תּוֹשִׁיעַ *conservabis*, Psal. 36.7. יוֹשִׁיעַ *servabit*. Cum Affix. יוֹשִׁיעֵנִי *servabit me*, יוֹשִׁיעֵם *eos*, וְיוֹשִׁיעֵנִי *& servabit me*. וְיוֹשִׁיעֵם *& servabit eos*. Cum ו convers. וַיּוֹשִׁיעֵם *& servavit eos*. In fœm. תּוֹשִׁיעַ. Cum Affix. תּוֹשִׁיעֵנִי *salvabit me*, sc. gladius, Ps. 44.7. וְתוֹשִׁיעֵנִי *& servabit me*, scil. dextra tua, Psal. 138.7.

818 רָמוֹת (oculos) *elatos*. A רוּם *altum, elatum esse*, Nomen participiale Kal, רָם *altus, elatus, excelsus*, וָרָם *& excelsus*, Psal. 99.2. In plur. *Ædificavit*, כְּמוֹ־רָמִים *sicut excelsos sanctuarium suum*, Psalm. 78.68. Targ. sicut קַרְנָא דְרֵמָנָא *cornu unicornis*,

nis, & *LXX.* ὡς μονόκερωτ@- *ſicut unicornis*: legerunt cum (..) רְמִים *unicornes*. In fœm. רָמָה. plur, רָמוֹת *elati, elatæ.*

819 תַּשְׁפִּיל *dejicies*. A שָׁפֵל *humilis, depreſſus fuit*, in Hiph. הִשְׁפִּיל *humiliavit, depreſſit*, de quacunque depreſſione dicitur. Fut. Hiph. quod in Pſalm. flectitur ſic: תַּשְׁפִּיל *humiliabis*. *Hunc* יַשְׁפִּיל *humiliabit*, & *illum* יָרִים *exaltabit*, Pſal. 75. 8.

Verſ. 29.

820 תָּאִיר *illuminabis*. Ab אוֹר, in Hiph. הֵאִיר *lucere fecit, illuminavit*, ſuprà Num. 605. Fut. Hiph. quod in Pſal. flectitur ſic: תָּאִיר *lucere facies*, יָאִיר *illuminare faciet*, & cum (..) יָאֵר *illuſtrabit*, Pſ. 67. 2. Cum ו Converſ. וַיָּאֶר & *lucem monſtravit*, Pſal. 118. 27. ubi (·.·) in ultima ob accentū, R. 126. not.

821 נֵרִי *lucernam meam*, id eſt, omnia felicia mihi concedes. Nom. maſc. נֵר *lucerna, lampas*, in libris *Moſis* ſcribitur נֵיר, cum (י) epenthetico, Pſal. 119. 105. נֵר *lucerna pedibus meis verbum tuum*. Targ. הֵיךְ שְׁרָגָא דִי מְנַהֲרָא *tanquam candela, quæ lucet*. Cum Affix. נֵרִי.

822 יַגִּיהַּ *illuminabit*. A נָגַהּ *ſplenduit*, in Hiph. mutato נ in dagesh. R. 69. הִגִּיהַּ *ſplendeſcere fecit, illuſtravit*. Legitur in SS. ter tantùm, idque in Futuro, h. l. 2. Sam. 22. 29. & Eſ. 13. 10. יַגִּיהַּ *ſplendeſcere faciet*.

Verſ. 30.

823 אָרֻץ *percurram*. A רוּץ *currere, percurrere, velociter feſtinare*, Fut. Kal, ubi ו quieſcit in ֻ, R. 60. ac in Pſalm. flectitur ſic: אָרוּץ *curram*, Pſ. 119. 32. & cum (ֻ) loco וּ, R. 107. אָרֻץ, יָרוּץ *curret*. In plur. יָרוּצוּ, & cum ן parag. mutato (ּ) in (:) R. 102. n. 5. יְרֻצוּן *current*, Pſal. 59. 5.

824 גְּדוּד *turmam*. *LXX.* ἐν σοὶ ῥυσθήσομαι ἀπὸ πειρατηρίου *in te eripiar à tentatione*. A גָּדַד *turmatim conveni-*

re,

re, *latrocinari*, *exscindere*, Nom. masc. גְּדוּד *turma*, *globus militum*, quòd soleant deprædari ac exscindere quidvis obvium. Legitur h.l. tantùm in Psalmis.

825 אֲדַלֶּג־ *transiliam*, id est, tantâ celeritate occupabo, ac si saltu ingrederer. A דָּלַג *saliit*, *subsiliit*, *transiliit*, Fut. Pih. legitur h.l. tantùm in Psalm. essétque אֲדַלֵּג, at ob Maccaph. (..) transit in (.·.) R. 137.

826 שׁוּר *murum*. A שׁוּר *aspicere*, Nom. masc. שׁוּר *murus*, *propugnaculum*, unde prospicitur. Legitur h.l. tantùm in Psalm.

Vers. 32.

827 מִבַּלְעֲדֵי *præter*. Dictio indeclinabilis, sub forma Nom. plur. in Regim. מִבַּלְעֲדֵי *præter*, *excepto*: composita ex בַּל *nequaquam*, & עַד *usque*, q.d. *nec*, *usque*. Legitur h.l. tantùm in Psal. ut & sequens.

828 זוּלָתִי *præter*. Ab inusitato זָלַת, fit particula exceptiva זוּלַת *præter*, *nisi*, *excepto*: legitur semel 2. Reg. 24. 14. sæpius cum (י) parag. זוּלָתִי.

Vers. 33.

829 הַמְאַזְּרֵנִי *qui accingit me*. Ab אָזַר, in Pih. אִזֵּר *cinxit*, *præcinxit*. Partic. Pihel מְאַזֵּר, cum Affix. mutato (..) in (:) מְאַזְּרֵנִי. Cum ה Relativo, R. 76. הַמְאַזְּרֵנִי, at utrumque dagesh tollitur, R. 5. sicque (:) legitur. R. 5.

830 חַיִל *robore*. Nomen primitivum חַיִל *robur*, *vigor*, *fortitudo*, tam animi, quàm corporis: ornatè *exercitus*, *divitiæ*, fortunæ quælibet, quæ sunt robur hominis. In pausa scribitur חָיִל. *Dextra Dei* עֹשָׂה חָיִל *faciens fortitudinem*, Psal. 118. 15. 16. id est, strenuè & fortiter egit, quod bis repetit ad majorem emphasin, & dextræ Dei ter meminit. Cum Præfix. מֵחַיִל אֶל־חָיִל *de virtute in virtutem*, Ps. 84. 8. vel, *ab exercitu ad exercitum*. Targ. מִבֵּית מִדְרְשָׁא לְבֵית מִדְרְשָׁא *ex schola in scholam*. In Affixione *chir.* & (-) contrahuntur in (..) R. 124. *Populus*

uus spontaneus in die חֵילֶךָ *exercitûs tui*, Psal. 110.3. Targ. קְרָבָךְ *belli tui*, in die, quo bellum commiseris. בְחֵילָךְ *in robore tuo. Pax* בְּחֵילֵךְ *in munitione tua*, Ps. 122.7. LXX. ἐν τῇ δυνάμει σου *in virtute tua*, חֵילוֹ *copia ejus*, וְחֵילוֹ *& copia ejus*. *Ponite cor vestrum* לְחֵילָהּ *ad robur ejus*, Psal. 48. 14, id est, antemurale ejus. Targ. לְאוּכְלְסָהָא *ad ecclesiam*, (populum) *ejus*, חֵילָם *opes eorum*.

Vers. 34.

831 מְשַׁוֶּה *Adaquans*. A שָׁוָה, suprà Num. 675. Partic. Pih. מְשַׁוֶּה, exit in (..) R. 65.

832 כָּאַיָּלוֹת *sicut cervarum*. Ab אַיָּל *cervus*, aries ferus, pedum pernicitate & cursu valet velocissimo, & siti affectus, vehementer expetit aquam, כְּאַיָּל תַּעֲרֹג *sicut cervus glocitat ad fluenta aquarum*, Psal. 42.2. ubi construitur cum verbo fœmin. quia est nomen speciei. Fœm. אַיָּלָה *cerva &* אַיֶּלֶת, Psal. 22.1. In plur. אַיָּלוֹת *cervæ*. Cum כ similitudinis, exclusо ה Emphat. כָּאַיָּלוֹת *sicut cervarum*. Targ. קְלִילִין כְּאַיַּלְתָּא (pedes) *celeres, ut cervarum*, magnam liberationem, & expeditam evasionem periculi, indicat.

833 בָּמוֹתַי (super) *excelsa mea*, Nom. fœmin. בָּמָה *excelsum*, celsitudo cujusque rei. Item collis altus, in quo sacrificabatur, altare in excelso exstructum. In plural. בָּמוֹת Cum *Affix*. servat (ׇ) בָּמוֹתַי *excelsa mea. Et irritaverunt eum* בְּבָמוֹתָם *in excelsis eorum*, Psal. 78.58. LXX. ἐν τοῖς βουνοῖς αὐτοῦ *in collibus ejus*.

834 יַעֲמִידֵנִי *constituit me*. A עָמַד, suprà Num. 10. in Hiph. הֶעֱמִיד *stare fecit, constituit, stabilivit*. Futur. Hiph. quod flectitur in Psalm. in tertia persona tantùm, יַעֲמִיד cum (-:) sub ע. Cum ו conversiv. וַיַּעֲמֵד *& constituit*, Ps. 107.25. Cum *Affix*. יַעֲמִידֵנִי *firmavit me*. וַיַּעֲמִידֶהָ *& statuit illud*, Ps. 105.10. וַיַּעֲמִידֵם *& constituit ea*, Ps. 148.6.

Vers. 35.

Verſ. 35.

835 מְלַמֵּד *Docens.* A לָמַד *didicit*, in Pih. לִמֵּד *docuit*, *diſcere fecit*, *aſſuefecit.* Partic. Pih. מְלַמֵּד. Cum הַ Relativo, הַמְלַמֵּד *qui docet*, Pſal. 94. 10. In plural. cum Affix. מְלַמְּדַי *docentibus me*, Pſalm. 119, 99.

836 לַמִּלְחָמָה *ad bellum.* A לָחַם *edit*, *comedit*, per tranſlationem, *bellavit*, *pugnavit*, q. aliquem devoravit. Nom. fœm. מִלְחָמָה *bellum*, cum מ Heemanth. Cum Præfixis וּמִלְחָמָה *& bellum*, לַמִּלְחָמָה *ad ipſum prælium*, בַּמִּלְחָמָה *in ipſo prælio*, in quibus ל & ב excludunt הַ Emphat. In plur. מִלְחָמוֹת *bella.*

837 וְנִחֲתָה *& fractus eſt arcus.* LXX. καὶ ἔθου τόξον χαλκοῦν τοὺς βραχίονάς μου, *poſuiſti arcum æreum brachia mea*: (legerunt forſitan וְנָתַתָּה *& poſuiſti.*) Ab חָתַת *territus*, *conſternatus*, *fractus animo fuit.* In Præt. Niph. ſyncopatâ mediâ radicali, R. 70. נִחַת, & in fœm. compenſato defectu ſecundæ radical. נִחֲתָה, ſed, per ſpecialem anomaliam, dagesh ex ת tollitur, & (-) ſub ח aſſumitur, fitque נִחֲתָה, pro quo 2. Sam. 22. 35. habetur נִחַת קֶשֶׁת *& depreſſus eſt arcus*, pro נִנְחַת, à נָחַת (nam קֶשֶׁת eſt commun. gen.)

838 נְחוּשָׁה *chalybis*, id eſt, chalybeus. A נָחַשׁ *futura ex accidentibus rerum obſervavit*, *divinavit*, *auguratus eſt.* Nom. maſc. נְחוּשׁ, & fœm. נְחוּשָׁה ſine pl. *as*, quòd ex ejus ſono obſervatio fieret in augurio. Item *chalybs*, æs ferro mixtum, quando ſcil. vox iſta in SS. ponitur roboris notandi causâ.

Verſ. 36.

839 וְתִסְעָדֵנִי *ſuſtentabit me.* LXX. ἀντελάβετό μου *ſuſcepit me.* A סָעַד *fulcivit*, *ſuſtentavit*, quovis modo *corroboravit*, Fut. Kal, quod in Pſalm. flectitur ſic: יִסְעָד *ſuſtentabit*, Pſ. 104. 15. cum (-) ob pauſam Cum Affix. itidem habet (-) pro (-) R. 121. יִסְעָדֵנִי *ſuſtentabit me*, יִסְעָדֶךָ *fulciet te*, Pſ.

20. 3. Targ. יְסַיְעִנָךְ *juvabit te*, יְסַעֲדֶנּוּ *sustentabit eum.* In fœm. תְּסַעֲדֵנִי *sustentabit me.*

840 וְעַנְוָתְךָ *& mansuetudo tua.* A עָנָה *afflixit*, Nom. fœmin. עֲנָוָה *humilitas, mansuetudo, modestia*, virtus animi, quam quis habet, עָנָו *mansuetus* appellatur, (quòd afflictione ut plurimùm mites evadamus) *Equita super verbum veritatis*, וְעַנְוָה צֶדֶק *& mansuetudinis (&) justitiæ*, Pf. 45. 5. id est, oftende te sublimē, vectus tanquam curru, quem trahunt veritas, mansuetudo & justitia. Cum Affix. mutato ה in ת. וְעַנְוָתְךָ. LXX. καὶ ἡ παιδεία σου *& correctio tua.*

841 תַּרְבֵּנִי *auxit me.* LXX. με διδάξει *me docebit.* A רָבָה *multus, auctus fuit*, in Hiph. הִרְבָּה *multiplicavit, auxit, multiplicare fecit.* Fut. Hiph. quod in Psalm. legitur hoc loco tantùm, תַּרְבֶּה, & ob Affix. excluso ה. R. 103. תַּרְבֵּנִי.

Vers. 37.

842 תַּרְחִיב *Dilatabis.* A רָחַב, suprà Num. 174. Futur. Hiph. תַּרְחִיב *dilatabis cor meum*, Pf. 119 32. id est, exhilarabis, וַיַּרְחִיבוּ *& dilatârunt*, Psal. 35. 21. nec ampliùs in Pf. in Fut.

843 צְעָדִי *gressum meum.* A צָעַד *gressus est.* Nom. masc. צַעַד *gressus*, propriè *passus.* Cum Affix. mutato posteriori (-) in (ָ) צְעָדִי.

844 מָעֲדוּ *vacillârunt.* A מָעַד *mutavit, vacillavit, titubavit*, oppositum ad עָמַד, Num. 10. Præter. plural. Kal. מָעֲדוּ.

845 קַרְסֻלָּי *tali mei.* LXX. τὰ ἴχνη μου *vestigia mea*, Nom. Plur. tantùm קַרְסֻלַּיִם, bis reperitur in SS. h. l. & 2. Sam. 22. 23. cum Affixo, קַרְסֻלָּי. Videtur esse compositū ex קָרַס *incurvatus fuit*, q. קָרְסוּ לִי *deflectuntur mihi*, quòd hæ corporis partes eundo flectantur.

Vers. 38.

846 כַּלּוֹתָם (usque) con-

consumere eos, id est, usque dum consumpti fuerint. LXX. ἕως ἂν ἐκλείπωσιν *donec defecerint*, A כָּלָה *absolvit, perfecit, finivit*, de quocunque fine dicitur tam in bonum, quàm in malū. Infinit. Pih. exit in וֹת, R. 65. fitque cum Affix. כַּלּוֹתָם.

Vers. 39.

847 אֶמְחָצֵם *vulnerabo eos*. LXX. ἐκθλίψω αὐτοὺς *confringam eos*. A מָחַץ *vulneravit, transfixit, sauciavit, cruentavit*, Futur. Kal, quod in Ps. flectitur sic: אֶמְחַץ, cum Affix. mutato (-) in (ָ) R. 121. אֶמְחָצֵם *transfodiam eos*. תִּמְחַץ *cruentes* (inficias) *pedem tuum*, Psal. 68. 24. יִמְחַץ *vulnerabit*.

848 יָכְלוּ *poterunt*. A יָכוֹל supra Num. 606. Fut. Kal, quod mutatâ primâ radicali (י) in ו. R. 55. in Psalm. flectitur sic: אוּכַל *prævalebo*, & in pausa אוּכָל *potero*, יוּכַל *poterit*. Cum הֲ Interrogativo, R. 77. הֲיוּכַל *num poterit?* Ps. 78. 19. יוּכְלוּ, & in pausa יוּכָלוּ, *poterunt*, & cum (ִ) loco ו, R. 107. יָכְלוּ.

849 קוּם *surgere*. Infinit. Kal, exit in ו, R. 60. Vide Num. 42.

Vers. 40.

850 וַתְּאַזְּרֵנִי *Et præcinxisti me*. Ab אָזַר, suprà Num. 829. Fut. Pih. תְּאַזֵּר. Cum Affix. mutato (..) in (:) cum ו convers. facit וַתְּאַזְּרֵנִי, pro quo 2. Sam. 22. 40. repulso א habetur וַתַּזְרֵנִי, R. 141.

851 תַּכְרִיעַ *procumbere fecisti*. LXX. συνεπόδισας *supplantâsti*, A כָּרַע, suprà Num. 718. Fut. Hiph. cum (-) furtivo תַּכְרִיעַ h. l. tantùm in Psal.

Vers. 41.

852 עֹרֶף (Et inimicorum meorum dedisti mihi) *cervicem*, id est, domabiles eos effecisti. LXX. νῶτον *dorsum*. A Chald. עָרַף *stillavit*. Nom. masc. עֹרֶף *cervix*, quòd per cervicem medulla, è cerebro in spinam dorsi delata, ossa rigat & humectat, ut è cœlo ros & imber

imber hæc inferiora. Cervicis autem hæc commoditas est, ut ad dextrâ sinistrámve prorsus, retrorsum vertatur: hinc, qui nec flecti nec cogi possunt, cervicis duræ perhibentur. Legitur h. l. tantùm in Psalm.

853 וּמְשַׂנְאַי. LXX. καὶ τοὺς μισοῦντάς με & odientes me. A שָׂנֵא odit, suprà Num. 236. in Pihel legitur tantummodo Particip. in SS. מְשַׂנֵּא, & usurpatur pro nomine, osor, hostis, inimicus, activè & passivè. Cum Affix. מְשַׂנְאַי osor meus, Psal. 55. 13. ubi (..) mutatur in (:) R. 117. & brevitatis causâ dagesh ex litera shevata tollitur, R. 19. In plur. מְשַׂנְאִים, in Regim. מְשַׂנְאֵי osores Iehovæ, Ps. 81. 16. cum Affix מְשַׂנְאַי osores mei, וּמְשַׂנְאֵינוּ & osores nostri, מְשַׂנְאֶיךָ osores tui, מְשַׂנְאֶיו & osores tui, וּמְשַׂנְאֶיךָ osores ejus, וּמְשַׂנְאָיו & osores ejus. In quibus (:) sub נ legitur, quoniam est sub litera suâ naturâ dageshanda.

854 אַצְמִיתֵם succidam eos. LXX. ἐξωλόθρευσας disperdisti. (Legerunt fortè in secunda persona ex Conjug. Chald. Aphel. אַצְמִתֵּם) A צָמַת excidit, succidit, strinxit, constrinxit. Fut. Hiph. quod in Ps. flectitur sic: אַצְמִית constringam. Cum Affix. אַצְמִיתֵם constringam eos. תַּצְמִית succides, יַצְמִיתֵם constringet eos. Ps. 94. 23. Targ. יְגַמְרִנּוּן consumet eos.

Vers. 42.

855 עָנָם exaudivit eos A עָנָה, suprà Num. 172. Præt. Kal, quod in Psalm. flectitur cum Affix. tantùm, עָנָנִי exaudivit me, pro עֲנָהַנִי, excluso ה, R. 103. וַעֲנָנִי & exaudivit me, עָנָם exaudivit eos.

Vers. 43.

856 וְאֶשְׁחָקֵם. LXX. καὶ λεπτυνῶ αὐτοὺς & comminuam eos. Targ. וּדוּשְׁשְׁתִנּוּן & conculcavi eos. A שָׁחַק contudit, contrivit, comminuit, moluit, Fut. Kal, quod bis tantùm legitur in SS. h. l. & 2. Sam. 22. 43. cum Affix. וְאֶשְׁחָקֵם & molui eos, ut pulverem.

857 כְּטִיט LXX. ὡς πηλὸν ut

ut lutum. Nom. masc. sine plur. טִיט *lutum, limus, cœnum.* Cum Præfix. כְּטִיט *sicut lutum. Libera me* מִטִּיט *ex luto* Psalm. 69. 15. Targ. מִן גָּלוּתָא דְמַתִילָא לְטִינָא *ex captivitate, quæ similis est luto.*

858 חוצות *platearum.* Nom. fœm. חוּץ, quod Latinis exprimitur per Adverbium, *foris, foràs, extrà*, per translationem, *vicus, compitum, platea*, quæ sunt extra ædificia. In pl. חוצות *plateæ.* Cum Affix. בְּחוּצוֹתֵינוּ *in plateis nostris.*

859 אֲרִיקֵם *friabo eos.* Targ. בַּעֲטֵת בְּהוֹן *conculcavi eos.* L X X. λεανῶ αὐτοὺς *delebo eos.* A רוּק, in Hiph. abjecto ו, R. 58. הֵרִיק *attenuavit, exinanivit, evacuavit, evacuare fecit.* Fut. Hiph. אָרִיק cum Affix. mutato (ָ) in (ֲ) אֲרִיקֵם *attenuabo, evacuabo* (ejiciam) *eos*: pro quo 2. Sam. 22. 43. legitur אֲדִיקֵם *comminuam eos.* A דּוּק *comminuit.*

Vers. 44.

860 תְּפַלְּטֵנִי *Eripies me.* A פָּלַט, suprà Num. 719. Fut. Pih. Legitur in Psal. cum Affixo tantùm, תְּפַלְּטֵנִי *érues me.* Ps. 43. 1.

861 מֵרִיבֵי *à litibus populi.* A רוּב *litigare.* Nom. masc. רִיב *lis, rixa verbalis* propriè, *controversia.* Cum Præfix. מֵרִיב *à lite,* וְרִיב & *lis.* Cum Affix. רִיבִי *lis mea,* לְרִיבִי *in litem meam,* רִיבְךָ *lis tua.* In plur. רִיבִים, in Regim. רִיבֵי. Cum Præfix. מֵרִיבֵי.

862 תְּשִׂימֵנִי *pones me.* A שׂוּם *ponere,* in Hiph. הֵשִׂים *posuit, exposuit, constituit, collocavit.* Fut. Hiph. quod in Ps. flectitur sic: תָּשִׂים *pones.* Cum Affix. mutato (ָ) in (ְ) תְּשִׂימֵנִי *expones me,* Ps. 39. 9. תְּשִׂימֵנוּ *nos,* Ps. 44. 14. יָשִׂים *ponet,* & cum (..) loco *chir.* יָשֵׂם *ponet,* id est, rediget, Ps. 107. 33. וְיָשֵׂם & *disponet.* Cum ו convers. mutato (..) in (ֶ) ob retractum accentum, R. 126. וַיָּשֶׂם & *disposuit.* Psal. 107. 41. וַיְשִׂימוּ & *ponent,* וַיָּשִׂימוּ & *posuerunt,* Psalm. 109. 5.

863 יַעַבְדוּנִי *servient mihi.* A עָבַד, suprà Num. 109. Fut. Kal, quod in Psalm. flectitur in tertia persona tantùm, יַעֲבוֹד *serviet*, ubi guttural, ע puuctat se cum (-:) & præcedentem cum (-) R. 13. Cum Affix. & plur. num. ו transit in (:) R. 119. sicque (-:) sub ע amittit suum (:) R. 15. יַעַבְדֶנּוּ *serviet ei*, Ps. 22. 31. וַיַּעַבְדוּ & *coluerunt*, Ps. 106. 30. יַעַבְדוּנִי *servient mihi*, יַעַבְדוּהוּ *ei*.

Vers. 45.

864 לְשֵׁמַע *Ad auditum.* A שָׁמַע, Num. 177. Nom. masc. שֵׁמַע & שֶׁמַע *auditus*, activè & passivè in pausa scribitur שָׁמַע. *In cymbalis* שֶׁמַע *auditûs*, Ps. 150. 5. id est, soni, sonum edentibus LXX. εὐήχοις *bene sonoris*.

865 יִשָּׁמְעוּ *obedient.* A שָׁמַע *audivit*, in Niph. נִשְׁמַע *auditus fuit, ad audiendum se accommodavit*, Fut. plur. Niph. יִשָּׁמְעוּ *ad audiendum se præbebunt*.

866 נֵכָר (filii) *alienigenæ.* A נָכַר *notus, cognitus fuit*, Nom. masc. sine plur. נֵכָר *alienatio, alienigena, alienus, ignotus*: sic eleganter dicitur per antiphrasin, sicut & Latin. *Lucus*, quod luce careat. Vel, quòd ignota, eò quod ignota sunt, à nobis discuntur & cognoscuntur. לְאֵל נֵכָר *Deo alienationis*. Psal. 18. 10. id est, alieno, עַל־אַדְמַת נֵכָר *super terram alienam*, Psal. 137. 4.

867 יְכַחֲשׁוּ *mentientur mihi*, id est, præ timore negabunt, se mihi malè fecisse: pro quo 2. Sam. 22. 45. legitur יִתְכַּחֲשׁוּ *mentientur*, cultum fictū exhibebunt, se mihi subjectos simulabunt, (nam Conjug. Hithp. simultatem etiam includit, R. 47.) Targum יִתְכַּדְּבוּן קֳדָמַי *mentientur in præsentia mea*, A כָּחַשׁ *mentitus est, negavit*, dicitur tam de re, quàm de actionibus, Fut. Pih. absorpto dagesh, quod flectitur in Psal. in tertia persona tantùm, יְכַחֲשׁוּ־לָךְ *mentientur tibi hostes tui*, Ps. 66. 3. id est, negabunt, se esse hostes tuos. *Osores Iehovæ* יְכַחֲשׁוּ־לוֹ *negabunt illi*, Psal. 81. 16. sc. se esse idololatras, vel osores ejus.

Vers. 46.

Verſ. 46.

868 וְיַחְרְגוּ *& pavebunt*, animum deſpondebunt in ſuis munitionibus. Targum וִיטַלְטְלוּן *& migrabunt*. LXX. καὶ ἐχώλαναν *& claudicaverunt*, legerunt ex 2. Sam. 22. 46. וִיחַגְּרוּ *& accingent ſe*, per tranſpoſitionem literarum, ſed in Chald. ſignificat חֲגַר *pede cinxit*, id eſt, claudicavit. Ab חָרַג *motus fuit, pavit, horruit, trepidavit*. Extat hoc loco tantùm in Bibliis. Formationem vide ſuprà Num. 370.

869 מִמִּסְגְּרוֹתֵיהֶם *è clauſtris ſuis*. Targ. מִבֵּירָנִיָּתְהוֹן *ex palatiis ſuis*. A סָגַר *clauſit*. Nom. fœm. Heemanth. plur. tantùm מִסְגְּרוֹת *clauſtra, conclavia*. Ob Affix. mutato (ָ) in (ְ) מִסְגְּרוֹתֵיהֶם.

Verſ. 47.

870 וּבָרוּךְ *& benedicta* (petra mea) A בָּרַךְ, ſuprà Num. 280. Pahul Kal, בָּרוּךְ *benedictus*, וּבָרוּךְ *& benedictus*, plur. בְּרוּכִים *benedicti*.

Verſ. 48.

871 הַנּוֹתֵן *qui dat*. A נָתַן, Num. 29. Benoni Kal, נוֹתֵן *dans, ponens*, & abſque ו, נֹתֵן, Pſal. 28.6. וְנוֹתֵן *& dans*. Cum ה Relativo הַנּוֹתֵן *qui dans eſt*, i. e. qui dat.

872 נְקָמוֹת *ultiones*. A נָקַם *ultus eſt*. Nom. maſc. נָקָם *ultio, vindicta, pœna talionis*. Pſalm. 58. 11. In fœmin. נְקָמָה. Formatur ut נְשָׁמָה, Num. 789. In Reg. נִקְמַת דָּם *ultionem ſanguinis*, Pſal. 79. 10. In plur. נְקָמוֹת.

873 וַיַּדְבֵּר *& duxit*, vel, *in ordinem redegit*, populos ſubtus me. Vel, *interemit* populos pro me. A דָּבַר, in Hiph. הִדְבִּיר ex Chald. *duxit*, | vel *interemit*, (à Nomine דֶּבֶר *peſtis*) ut peſtis ſolet. Bis habetur in SS. idque in Fut. h. l. וַיַּדְבֵּר cum ו converſ. pro quo 2. Sam. 22. 48. legitur וּמוֹרִיד *& dejecit, ſubjecit*. Targ. וּמְתַבַּר *& conterens*, LXX. καὶ ὑποτάξας *& ſubdidiſti*. Et Pſalm. 47. 4.

יַדְבֵּר *ducet* (interimet) populos sub(pro) nobis. Targ. יִקְטֹל בְּמוֹתָנָא *occidet internecione*, peste LXX. ὑπέταξε *subjiciet*.

Vers. 49.

874 תְּרוֹמְמֵנִי *exaltabis me*. A רוּם *elevare*, in Pih. quiescente ו in וֹ,.& geminatâ tertiâ, R. 63. רוֹמֵם *tulit, sustulit, extulit, evexit, exaltavit*, est antitheton הִשְׁפִּיל *humiliavit*. Fut. Pih. quod in Psf. flectitur sic: אֲרוֹמֵם *extollam*, Cum Affix. & ה parag. (..) transit in (:) quòd si aliud (:) sequatur, mutatur in *ehir*. facitque אֲרוֹמִמְךָ *extollam te*, Ps. 30. 2. תְּרוֹמְמֵנִי *extolles me*, יְרוֹמְמֵנִי *exaltabit me*, וִירוֹמִמְךָ *& exaltabit te*, Psal. 37. 34. ubi ו cum *ehir*. ob sequens (:) R. 7. Cum ו convers. וַתְּרוֹמֵם גַּלָּיו *& extulit* (ventus) *fluctus ejus*, Psal. 107. 25. LXX. ἐσίγησαν *& siluerunt*. Cum ה par. וּנְרוֹמְמָה *& exaltabimus*. Cum Affix. וִירוֹמְמוּהוּ *& exaltabunt eum*. at תְּרוֹמַמְנָה *exaltabuntur cornua justi*, Ps. 75. 11. est ex Pyhal.

Vers. 50.

875 אוֹדְךָ *celebrabo te*. LXX. ἐξομολογήσομαί σοι *confitebor tibi*. A יָדָה, Num. 300. in Hiph. הוֹדָה *gratias agendo celebravit*, (hinc Græcis *Oda*.) Eleganter dicitur de confitēte peccata sua; nam se accusat, & divinam misericordiam, ad dimittenda peccata pronam, laudibus effert. Fut. Hiph. quod in Psalm. flectitur sic: אוֹדֶה, suprà Num. 300. Cum Affix. & num. plur. (ante ו) ה, tollitur ut אוֹדְךָ (in pausa אוֹדֶךָּ) *celebrabo te*, וְאוֹדְךָ *& confitebor tibi*, אוֹדֶנּוּ *celebrabo eum*, הֲיוֹדְךָ *an celebrabit te?* Ps. 30. 10. cum ה interrogativo. *Furor hominis*, תּוֹדֶךָּ *celebrabit te*, Psal. 76. 11. LXX. ἐνθύμιον ἀνθρώπου *cogitatio hominis confitebitur tibi*. In plur. יוֹדוּ *celebrabunt*. Cum Affix. יוֹדוּךָ *celebrabunt te*, וְיוֹדֻךָ *& celebrabunt te*, Ps. 49. 19. cum (:) loco ו, R. 107.

Vers. 51.

Verf. 51.

876 מַגְדִּיל *Magnificans* i.e. magnificat, magnas præbet falutes. A גָּדַל *magnus fuit*, in Hiph. הִגְדִּיל *magnificavit, magnum reddidit, auxit*. Particip. Hiph. מַגְדִּיל, pro quo 2. Sam. 22. 51. habetur מִגְדּוֹל, ut fit nomen, *augmentator, augmentans*. In plur. cum ה Relativ. R. 76. הַמַּגְדִּילִים *qui fe magnificant*, Pf. 35. 26.

Verf. 52.

877 וּלְזַרְעוֹ *& femini ejus*. A זָרַע *feminavit*, Nom. mafc. זֶרַע *femen* uniuscujufque rei, tam femen ipfum, quàm quod ex femine provenit. In paufa fcribitur זָרַע. Cum Præfix. הַזֶּרַע *ipfum femen*, Pf. 126. 6. וְזֶרַע *& femen impiorum peribit*, Pf. 37. 28. Targ. וּבְנֵיהוֹן *& filii ipforum*. Cum Affix. ut fuprà Num. 736. זַרְעֲךָ *femen tuum*, זַרְעוֹ *ejus*, וְזַרְעוֹ *& femen ejus*, וּלְזַרְעוֹ *& femini ejus*, זַרְעָם *femen eorum*, וְזַרְעָם *& femen eorum*.

PSALMUS 19. יט.

878 מְסַפְּרִים (cœli) *enarrantes funt*, i.e. enarrant. A סָפַר numeravit. Part. pl. Pihel מְסַפְּרִים clarè & perfpicuè *enarrant*.

879 מַגִּיד *annuncians*. id eft, annunciat. A נָגַד, Num. 447. Particip. Hiph. מַגִּיד, pro מַנְגִּיד, exclufo נ, R. 69.

880 הָרָקִיעַ *ipfum expanfum*. A רָקַע *expandit*, in latitudinem diduxit, Nom. mafc. fine pl. רָקִיעַ *expanfum*, id, quod expāditur & diffunditur, ut vela & cortinæ. Corpus illud fuper univerfam terrā expanfum, quod dividit aquas ab aquis, Gen. 1. quod, quia firmiffimum perfeverat, potentiâ Dei fuffultum, à fua conftantia & ftabilitate LXX. dicitur στερέωμα *firmamentum*. Ab hac foliditate Homer. cœlum appellat χάλκεον οὐρανόν, & χαλκοβατὲς δῶματα. & σιδήρειον οὐρανόν. Plato quoque Aftrologiam verfari dixit circa στερεῶν φορὰν *folidi motum*. Cum ה Emphat. הָרָקִיעַ *illud expanfum*. In Reg. mutato (ָ) in (ְ) R. 114. בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ

in expanso fortitudinis ejus, Pſ. 150. 1.

Verſ. 3.

881 יַבִּיעַ *eructabit.* Metaph. à fonte aquas perennes egerente. A נָבַע *ſcaturivit, ebullivit*, in Hiph. converſo נ in dagesh, R. 69. הִבִּיעַ *ſcaturire, ebullire fecit*; de ſermone, *copioſè dixit*, q. voces effudit. Fut. Hiph. quod in Pſalm. flectitur ſic: אַבִּיעָה *eructabo*, Pſ. 78. 2. verba effundã adinſtar ſcaturiginis, cum ה paragog. יַבִּיעָה *eructabit*, יַבִּיעוּ *eructabunt, loquentur durum*, Pſ. 94. 4. (verba ſeſquipedalia) Cum ן parag. יַבִּיעוּן, Pſ. 59. 8. In tertia fœm. plur. תַּבַּעְנָה *proferent*, Pſ. 119. 171. pro תַּבִּעְנָה. cum (-) loco (..) ob guttural. R. 108.

882 יְחַוֶּה *indicabit.* Ab חִוָּה *patefecit, pronunciavit, indicavit*, magis Chald. eſt, quàm Heb. Fut. Pih. h. l. tantùm in Pſalmis.

883 דָּעַת *ſcientiam*, ſive ſapientiam Dei. A יָדַע *novit.* Nom. fœm. abjecto (י) דַּעַת *ſcientia*, in pauſa ſcribitur דָּעַת Pſ. 94. 10. וָדַעַת *& ſcientia*, Pſ. 119. 66. ubi ו cum (ָ) quoniam duo nomina junguntur in ſenſu uno, R. 78.

Verſ. 4.

884 בְּלִי *abſque*, id eſt, ubi non. A בַּל *non, neutiquam* בְּלִי *non, ſine, præter, abſque*. dictio negativa, vel excluſiva.

885 נִשְׁמָע *audita eſt* (vox,) A שָׁמַע, Num. 865. Part. Niphal. Eſt autem ſenſus hujus verſus: *Non* (eſt) *ſermo, & non* (ſunt) *verba* (id eſt, nullæ ſunt gentes aut populi, cujuſcunque ſermonis, aut dialecti) *abſque* (ubi non) *audita ſit vox eorum*, i. e. ad quos non cœli & expanſi voces pervenerint; nam apud omnes hæc *vox, cœlorum*, idem ſonat.

Verſ. 5.

886 יָצָא *exivit.* Præt. Kal, יָצָא *palàm exiit, prodiit*, It. *emicuit*, Pſ. 73. 7. exit in (ָ) R. 64.

887 קַוָּם *linea, amuſſis, norma eorum.* A קָוָה *ſperavit*,

vit, expectavit, in mentem rem desideratam collegit. Nom masc. sine plur. קַו *linea, perpendiculum,* ædificii *regula, filum,* quo utuntur cœmẽtarii, à collectione, quòd sit *funiculus* ex multis filis collectus. Est ex Pihel deductum, ideóq; cùm Affixo assumit dagesh, קַוָּם *delineatio eorum,* perfectio illa cœlorum & expansi, velut pulcherrima scriptura ad amussim facta. Targ. מְתַח עִנְיָנֵיהוֹן *extensio negotii eorum*: alludit ad extensionem funiculi & amussis. LXX. ὁ φθόγγος αὐτῶν *sonus eorum,* legerunt קוֹלָם quod est versu præcedenti, sed sensu eodem, nam *sonus* verbo *enarrandi, linea* verò *indicandi,* apposite respondet.

888 וּבִקְצֵה *& in extremum* Orbis. A קָצָה *amputavit,* Nom. masc. cum duplici pl. קָצֶה *finis, extremitas, extremum.* In Regim. mutato (ֶ) in (ֵ) R. 114. & (ֵ) in (ְ) R. 112. fit עַד־קְצֵה הָאָרֶץ *usque ad finem terræ,* Ps. 46.10. מִקְצֵה *ab extremo cœli,* Ps. 119.7. i.e. ab ortu, pro מִקְּצֵה, excluso dagesh, R. 20. Targ. מִסּוֹפֵי *à finibus.* LXX. ἕως ἄκρου *usque ad summum cœli,* ultra quod motus solis non protenditur, h. e. oriens.

889 מִלֵּיהֶם *sermones eorum*: structura cœli ad regulã facta, est vice verborum. A מָלַל *locutus est, dixit.* Nom. fœm. cum plur. masc. מִלָּה *sermo, dictum, dictio, verbum.* Chald. est pro Hebr. דָּבָר. In pl. מִלִּים. Cum Affix. מִלֵּיהֶם.

890 לַשֶּׁמֶשׁ *ipsi soli.* A Chald שְׁמַשׁ *servivit, ministravit,* Nom. Commun. gener. שֶׁמֶשׁ *sol,* quòd lucem administret. Lat. *Sol,* q. solus, quòd unicus sit, & non plures. שֶׁמֶשׁ *Sol & clypeus Iehova,* Psal. 84. 12. i.e. lux, decus, gloria. In pausa scribitur שָׁמֶשׁ *Timebunt te* עִם־שָׁמֶשׁ *cum sole,* Psal. 75.5. i. e. quamdiu sol fuerit. Cum Præfix. הַשֶּׁמֶשׁ *ipse sol,* לַשֶּׁמֶשׁ excluso ה Emphat. *Luminare* וָשָׁמֶשׁ *& solem,* Psal. 74.16. ubi ו cum (ָ) ob accentum Sylluk R. 78. *Et solium ejus* כַּשֶּׁמֶשׁ *sicut iste sol coram me,* Ps. 89.37. notat eximiam dignitatis pulchritudinẽ, & divinum quoddam decus.

891 שָׂם *posuit.* A שׂוּם *po-*

ponere, Præt. Kal, abjecto ן, R. 58. desinit in (ָ) R. 59. אֲשֶׁר־שָׂם *qui posuit Iehovam fiduciam suam*, Ps. 40. 5. LXX. *cujus* τὸ ὄνομα *nomen Dei spes ejus*, legerunt שֵׁם *nomen*. Cum ה Relativo, R. 76. הַשָּׂם *qui posuit*, Ps. 66. 9. Cum Affix. שָׂמוֹ *posuit eum*, Ps. 105. 21. In Participio etiã desinit in (ָ) וְשָׂם *& ponens, componens*, Ps. 50. 23. In secunda pers. Præt. שַׂמְתָּ *posuisti*. In prima וְשַׂמְתִּי *& ponam*, Ps. 89. 26. cum ו Convers. Præteriti, R. 79. In plur: שָׂמוּ *posuerunt*, שָׂמוּךָ *posuerunt te*.

Vers. 6.

892 כְּחָתָן *sicut sponsus*. Nom. masc. sine plur. חָתָן *sponsus*, respectu sponsæ; *gener*, respectu parentum sponsæ; *affinis*, respectu cognatorum. Etymon ignoratur.

893 יֹצֵא *exiens*. A יָצָא Num. 186. Benoni Kal, יֹצֵא, in fœm. יוֹצֵאת *exiens*, Ps. 144. 14. pro יוֹצֵאת, R. 111.

894 מֵחֻפָּתוֹ *è thalamo suo*, Targ. מִגְּנוּנֵהּ *ex protectorio suo*. Ab חָפַף *texit, operuit*. Nom. fœm. sine pl. חֻפָּה *tegumentum, velum*, sub quo fit desponsatio, *cubiculum nuptiale*, in quo se abscondunt sponsi. Cum Affix. mutato ה in ת, R. 104. חֻפָּתוֹ.

895 יָשִׂישׂ *gaudebit*. A שׂוּשׂ *gaudere, lætari*, Fut. Hiph. abjecto ו R. 58. יָשִׂישׂ *gaudebit*, תָּשִׂישׂ *gaudebis*, (fœm.) scil. anima, Psal. 35. 9. יָשִׂישׂוּ *gaudebunt*, וְיָשִׂישׂוּ *& gaudebunt*.

896 כְּגִבּוֹר *ut potens, fortis*. LXX. ὡς γίγας *ut gigas*, non satis aptè, quoniam ad expeditè currendũ, præ corporis mole, minùs idonei sunt. A גָּבַר *prævaluit*, Nom. masc. גִּבּוֹר *potens, fortis*, cui est vis & robur *heros*, bellicâ virtute præditus. Cum Præfix. הַגִּבּוֹר *ô fortis*, Ps. 45. 4. וְגִבּוֹר *& robustus*. Plur. גִּבּוֹרִים. In Reg. גִּבֹּרֵי כֹחַ *potentes virtute*, Ps. 103. 20.

897 לָרוּץ *ad currendum*. Infin. Kal, רוּץ *currere, festinare, velociter ire*, cum ל nota Ge-

Gerundii, quod gestat (ָ) ante monosyllabam, R. 80.

Vers. 7.

898 מוֹצָאוֹ *exitus ejus*, i. e. ortus ejus. A יָצָא *exiit*, Nom. masc. Heemanth. מוֹצָא *exitus*, *egressio*, quicquid egreditur (mutato (י) in ו, R. 164. n. 1.) Cum Præfix. מִמּוֹצָא *ab exitu.*, sc. solis, Ps. 75. 7. וּמוֹצָא *& exitum labiorum*, Ps. 89. 35. i. e. pronunciatum. Cum Affix. מוֹצָאוֹ *exitus ejus*. In plur. מוֹצָאִים. In Reg. מוֹצָאֵי בֹקֶר וָעֶרֶב *exitus matutini & vespertini*, Ps. 65. 9. i. e. ortus solis & lunæ ac stellarum. וּמוֹצָאֵי מַיִם *& exitus aquarum*, Psal. 107. 33. Targ. וּמַבּוּעֵי דְמַיָּא *& fontes aquarum*. לְמוֹצָאֵי מַיִם *in exitus aquarum*, *vers.* 35.

899 וּתְקוּפָתוֹ *& circumvolutio ejus*. Targ. וְתֻקְפֵהּ *& robur ejus*, q. à תֹּקֶף *robur*. A קוּף, idem quod נָקַף, *circuivit*, Nom. fœm. תְּקוּפָה *circumvolutio*, *revolutio*, extat 4. in SS. Ob Affix. mutato ה in ת, fit תְּקוּפָתוֹ.

900 קְצוֹתָם (super) *extrema eorum*, Targ. סִטְרֵיהוֹן *latera ipsorum*. קָצָה, suprà Num. 888. facit in plur. קְצוֹת Cum Affix. mutato (ְ) in (:) R. 114. קְצוֹתָם.

901 נִסְתָּר (non) *latens*, non est, qui se abscondat. A סָתַר *abscondit*, Partic. Niph. נִסְתָּר *absconditum*, *latens*. In fœm. לֹא נִסְתָּרָה *non absconditus est*, sc: gemitus, Ps. 38. 10. In pl. fœm. מִנִּסְתָּרוֹת *ab occultis erroribus*, vel peccatis, Psal. 19. 13.

902 מֵחַמָּתוֹ *à calore ejus*. Ab חָמַם *caluit*, *incaluit*, Nom. mascul. חַם *calidus*, חַם־לִבִּי *calidum est cor meum*, Psal. 39. 4. unde fœm. sine pl. חַמָּה *calor*, dicitur de sole, quòd calorē ingeneret; quinquies legitur in SS. Cum Præfix. & Affix. מֵחַמָּתוֹ, ut suprà Num. 894.

Vers. 8.

903 מְשִׁיבַת *redire fa-*

ciens, animam, i.e. recreans, instaurans, dolore oppressam erigẽs, & q. è corpore evolaturã iterum in corpus reducens. A שׁוּב *redire*, in Hiph. abjecto ו, R.58. הֵשִׁיב *redire fecit, reduxit, restituit, refocillavit*. Part. masc. מֵשִׁיב (quod habetur Ruth.4.15.) & fœm. מְשִׁיבָה, quod legitur h. l. tantùm in Regim. מְשִׁיבַת.

904 עֵדוּת *testimonium*. A עוּד *testari, obtestari*, Nom. fœmin. עֵדוּת & עֵדֻת *testimonium*, elegãs legis divinæ epitheton, quâ nobis Deus voluntatem suam testatur. Cum Affixo וְעֵדֹתִי *& testimonium meum*, Ps.132.12. In pl. עֵדְוֹת cum ו mobili, quod Chald. familiare est. Cum Affix. עֵדְוֹתֶיךָ *testimonia tua*, מֵעֵדְוֹתֶיךָ *à testimoniis tuis*, בְּעֵדְוֹתֶיךָ *in testimoniis tuis*.

905 נֶאֱמָנָה *fidele*, firmum, certum, & incorruptum, sibi perpetuò constans. Ab אָמַן in Niph. נֶאֱמַן *fidelis, verax, firmus, stabilis, constans fuit*, Part. Niph. נֶאֱמָן *fidelis, verax*, Ps.89.38. ubi guttur. habet (-:) quod punctat præcedentem. In fœmin. נֶאֱמָנָה & נֶאֱמֶנֶת *constans*, Psal.89.29. In plur. נֶאֱמָנִים *fidelia mandata ejus*. Ps.111.7. In R. בְּנֶאֱמְנֵי־אֶרֶץ *in veraces terræ*, Psal.111.6. ubi mutato (-) in (:) R.114. (∵) amittit suum (:) R.15.

906 מַחְכִּימַת *sapientem efficiens*. LXX. σοφίζουσα *sapientiam præstans*. Ab חָכַם *sapuit*, in Hiph. הֶחְכִּים *sapientem, peritum reddidit*. Legitur semel tantùm in SS. idque h.l. in partic. fœm. in Regimine.

907 פֶּתִי *simplicem* LXX. νήπια *parvulos*; non refertur ad ætatem, sed ad conditionẽ ætatis. A פָּתָה *persuasit*, Nom. masc. פֶּתִי *simplex*. cui facilè persuadetur, *rudis, imperitus*, qui quasi in puerorum ordinẽ redigitur. In pausa scribitur פֶּתִי, ut suprà Num.162. In pl. mutato *chir.* in (-) R.135. fit פְּתָיִים *simplices*, Psal.119.130. & ex Chaldaismo converso (י) in א. פְּתָאִים, Ps.116.6.

Vers. 9.

908 פִּקּוּדֵי *Mandata*. LXX. τὰ δικαιώματα *Iustitiæ de-*

domini, quod per mandata, si quid à justo deviatum sit, corrigatur, A פָּקַד, Num. 685, Nom, plur. פִּקּוּדִים *mandata, commissa*, q. d. deposita fideliter servanda, tanquam munera quædam eximia, à dante visitanda & reposcenda. Dicitur de præceptis divinis, & legitur tantùm in Reg. פִּקּוּדֵי; & cum Affix. פִּקּוּדֶיךָ *mandata tua*, מִפִּקּוּדֶיךָ *à mandatis tuis*, וּמִפִּקּוּדֶיךָ *& à mandatis tuis*. לְפִקּוּדֶיךָ & בְּפִקּוּדֶיךָ *in mandatis tuis*, פִּקּוּדָיו *mandata ejus*.

909 מְשַׂמְּחֵי *lætificantia* cor. A שָׂמַח *lætatus est*, In Pih. שִׂמַּח *lætificavit, exhilaravit*, animum refocillavit. Partic. Pihel מְשַׂמֵּחַ. plural. מְשַׂמְּחִים, in Reg. מְשַׂמְּחֵי.

910 מִצְוַת *præceptum*. A צִוָּה *præcepit*, Nom. fœm. Heemanth. מִצְוָה *præceptum* jubens vel vetans. In Regim. מִצְוַת. Cum Affix. מִצְוָתְךָ *præceptum tuum*. In plur. מִצְוֹת *præcepta*, Cum Affix. וּמִצְוֹתַי *& præcepta mea*; מִצְוֹתֶיךָ *præcepta tua*, מִמִּצְוֹתֶיךָ *à præceptis tuis*, וּמִצְוֹתֶיךָ *& præcepta tua*, בְּמִצְוֹתֶיךָ *in præceptis tuis*, לְמִצְוֹתֶיךָ *ad præcepta tua*, וּמִצְוֹתָיו *& præcepta ejus*, בְּמִצְוֹתָיו *in præceptis ejus*.

911 בָּרָה *purum*, electum. LXX. τηλαυγὴς *lucidum*, refertur ad illuminationem oculorum. A בָּרַר *purus, mundus fuit*. Nom. masc. syncopatum בַּר *purus, mundus*, וּבַר *& purus*, Psal. 24. 4. In fœm. בָּרָה, *pura, munda*, pro בְּרָה, ubi (ָ) efficitur ex dagesh, R. 19. In plur. בָּרִים. In Regim. לְבָרֵי לֵבָב *mundis corde*, Psal. 73. 1. ubi (ָ) manet, quoniam includit dagesh, R. 114. not.

912 מְאִירַת *illuminans*. Ab אוֹר, Num. 605. Part. fœm. Hiph. מְאִירַת, in Regim, ut Num. 903.

Vers. 10.

913 עֹמֶדֶת *permanens*, consistens, A עָמַד, Num. 10. Benoni Kal, עֹמֵד, in fœmin. עוֹמֶדֶת *permanens*, Ps. 112. 3.

& עֶמְדַת, Psal. 111. 3. In plur. masc. עֹמְדִים. Cum ה Relativo, הָעֹמְדִים *qui statis*, Psal. 134. 1. pro quo Ps. 135. 2. legitur cum שׁ Relativo, שֶׁעֹמְדִים. In plur. fœm. עֹמְדוֹת הָיוּ *stantes fuerunt*, vide suprà Num. 22.

914 צָדְקוּ *justificata sunt* pariter, id est, nulla in eis inventa est iniquitas, nullum vitium, sed omnia ad unum sunt justa. A צָדַק *justus, æquus, verax fuit*, & talis agnitus est. Verbum forense, & dicitur tam de sermone, quàm de actionibus, sive rebus. Præt. pl. Kal, hoc loco tantùm in Psal.

Vers. 11.

915 הַנֶּחֱמָדִים *Desiderabilia*. Ab חָמַד *desideravit, optavit, cupiit*, Part. Niph. נֶחְמָד *optabile, desiderabile*. 4. legitur in SS. & notat res pretiosas ac valdè gratas. In plur. cum ה Relativo, הַנֶּחֱמָדִים *quæ sunt desiderabilia*, pro הַנֶּחְמָדִים, ut suprà Num. 905.

916 מִזָּהָב *præ auro*, id est, magis, quàm aurum. Nomen masc. sine plur. זָהָב *aurum* (ab ὠρεῖν *custodire*, quia præcipuè custoditur. Plin. l. 33. c. 3. *Vtinam posset è vita in totum abdicari auri sacra fames.*) Cum Præfix. מִזָּהָב *præ auro*, ubi מ habet vim comparativi, inque comparationibus excessum notat, R. 29. וְזָהָב *&* *aurum*. In Regim. correpto priori (ָ) in (ְ) R. 114. & posteriori in (ַ) R. 115. facit זְהַב. Cum Præfix. מִזְּהַב *ex auro Seba*, Psal. 72. 15.

917 וּמִפָּז *& præ auro solidissimo*. Targ. וּמִן אוֹבְרִיזִין *& præ obryzo*. A פָּזַז *roboravit, consolidavit*, Nom. masc. sine plur. פָּז *aurum solidissimum*, & purgatissimum, quod nec igni minuitur, nec consumitur. *Coronam* פָּז *auri puri*, id est, auream, Psal. 21. 4. Targ. דְּהַב סְנִינָא *auri colati*, purificati, LXX. ἐκ λίθου τιμίου *de lapide pretioso*. מִפָּז רָב *præ auro multo*. LXX. λίθον τίμιον πολὺ *lapidem pretiosum multum*. At Psal. 119. 127. *Dilexi præcepta tua præ auro* וּמִפָּז *& præ auro solidissimo*. LXX. reddunt ὑπὲρ τοπά-

τοπάζιον & topazion, quæ eſt gemma, auri colorem referens & inter cæteras admodum nobilis.

918 וּמְתוּקִים *& dulcia.* A מָתַק *dulcis, ſuavis fuit,* Pahul pl. Kal, מְתוּקִים.

919 מִדְּבַשׁ *præ melle,* id eſt, magis, quàm mel. Nom. maſc. ſine plur. דְּבַשׁ *mel.* Cum Præfixo, מִדְּבַשׁ.

920 וְנֹפֶת *& ſtillatione.* A נוּף *agitavit,* in Hiph. הֵנִיף *ſtillavit.* Nom. fœm. נֹפֶת *ſtillatio, favus, cella apum.* Legitur in Pſalm. hoc loco tantùm, וְנֹפֶת צוּפִים *& favo favorum,* Targ. וּכְוֹבְרִיתָא חֲלִיתָא *& favo dulci.*

921 צוּפִים *favorum.* Liquor favorum eſt, q. *mellis medulla,* éſtque id, quod in alveario eſt purius, & ſponte ex favo ſtillat, ſine compreſſione. A צוּף *natare, inundare.* Nom. maſc. צוּף *favus.* Legitur bis in SS. h. l. & Pſ. 16. 24.

Verſ. 12.

922 נִזְהָר *illuſtratur eis,* vel, *admonet ſe.* A זָהַר *ſplenduit, fulſit*; mètaphoricè, *monuit, commonefecit,* quaſi lucidum ſe fecit. Partic. Niph. legitur hoc loco tantùm in Pſal. נִזְהָר *commonefactus eſt.* LXX, *φυλάσσει αὐτὰ cuſtodit ea,* referunt ad praxin.

923 בְּשָׁמְרָם *in cuſtodiendo ea,* nempe mandata. A שָׁמַר, Num. 594. Infinit. שְׁמוֹר *cuſtodire.* Cum Præfix. לִשְׁמֹר. Cum Affix. בְּשָׁמְרָם, punctis tranſpoſitis, ut ſuprà Num. 124. Vel, ſi ante Affix. præceſſerit (:) ֹ tranſit in (ָ) R. 119. fitque לִשְׁמָרְךָ *ad cuſtodiendum te,* Pſ. 91. 11.

924 עֵקֶב *merces* multa, nempe vita beata. LXX. *ἀνταπόδοσις retributio.* Nom. maſc. ſine plur. עָקֵב *calx, calcaneus,* extrema pars pedis imi, ſive plantæ pedis: ſed non dicitur de animantium calcaneo, (hoc enim עָקֵב ſignificat.) verùm de *extremitate,* ſive *fine,* cujusque rei, hinc ſumitur pro *mercede*, quæ eſt finis laboris. *Et cuſtodiam illam* עֵקֶב *propter mercedem,* vel, *in finem uſque,* Pſal. 119. 33. Targ. עַד־גְּמִירָא *uſq; ad cônſummationem* mundi, vel vitæ meæ. Item לְעוֹלָם

עֵקֶב *in seculum, in finem*, vers. 112. Targ. עַד־סוֹפָא *usque in finem*.

Vers. 13.

925 שְׁגִיאוֹת *Errores.* A שָׁגָה *erravit, aberravit, oberravit*, Nom. pl. fœm. שְׁגִיאוֹת *ignorantia errores*, legitur hoc loco tantùm in SS. & comprehendit omne id, quod in N. T. dicitur ἁμάρτημα, ἀδικία, ἀνομία & παράπτωμα.

926 יָבִין (quis) *intelliget*? id est, nullus. A בִּין *intelligere*, in Hiph. הֵבִין, Num. 219 *mente*, vel *judicio consideravit*, cognitionem prudentiâ & providentiâ instructam significat. Fut. Hiph. quod in Psalm. flectitur sic: אָבִין, cum ה parag. אָבִינָה *intelligam*, יָבִין *intelliget*, יָבִינוּ *intelligent*.

927 נַקֵּנִי *munda me*, absolve me. A נָקָה, in Pih. נִקָּה *mundavit, purgavit, liberum reddidit, innocentem declaravit*. Imp. Pih. נַקֵּה, ob Affix. excluso ה, R. 103. נַקֵּנִי.

Vers. 14.

928 מִזֵּדִים *à superbis*. Targ. מִזֵּדְנַיָא *à superbis*. LXX. ἀπὸ ἀλλοτρίων *ab alienis*, legerunt מִזָּרִים, à זוּר *alienari*. A זוּד *ebullire, superbire, superbè, temerè, deditâ operâ malum* (vulgò per præsumptionem) *agere*. Nom. masc. זֵד *superbus, temerarius*, qui scienter & deditâ operâ malũ perpetrat. In plur. מִזֵּדִים *ab insolentibus*, vel, *à superbis*, h. e. ab iis, quæ insolenter & scienter fiunt.

929 חֲשׂךְ *cohibe servum tuum*. LXX. φεῖσαι *parce servo tuo*. Ab חָשַׂךְ *prohibuit, cohibuit*, q. frænis & retinaculis retraxit. Imper. Kal, חֲשׂךְ cum (ֲ) pro (:) Legitur h. l. tantùm in Psalm.

930 יִמְשְׁלוּ (ne) *dominentur*. A מָשַׁל *dominatus est, jus & potestatem habuit, regnavit, præfuit*, Fut. Kal, quod in Psalm. flectitur in tertia plur. tantùm יִמְשְׁלוּ *dominabuntur*, cum ו Conversi. וַיִּמְשְׁלוּ *& dominati sunt*, Psal. 106. 41.

931 אֵיתָם *integer ero*.

Targ.

Targ. אֱהֵי בְלָא מוּם *ero absque macula. A* תָּמַם, Num. 427. in Niph. ſyncopatâ mediâ radicali, R. 70. נָתַם *perfectus, conſummatus, conſumptus fuit*, Fut. Niph. eſſétque אֶתַּם, ſed ex dagesh & (..) componitur (..) R. 112. & (-) ob accent. *Athnach* tranſit in (ָ) fitque אֵיתָם, cum (י) redundante. In plur. יִתַּמּוּ *conſummētur*, Pſ. 104.35. pro quo Pſ. 102.28. legitur יִתָּמוּ *finientur*. ubi vicem dagesh ſupplet (ָ).

932 וְנִקֵּיתִי *& inſons ero. A* נִקָּה, in Niph. נִקָּה pro נִנְקָה R. 69. *vacuus, innocens, liber, immunis fuit* à quavis re. Præt. Niph. mutato ה in (י) R. 66. cum ו Converſ. Præt. R. 79.

Verſ. 15.

933 אִמְרֵי *eloquia*. Nom. plural. in Regim. ab abſoluto אֲמָרִים, ſuprà Num. 217. ubi mutato (ָ) in (:) R. 114. (-:) amittit ſuum (:) R. 15. ut fit אִמְרֵי, rurſus ſubſtituto *chir.* pro (-) R. 107. fit אִמְרֵי *verba* לְאִמְרֵי *ad verba* oris mei, Pſ. 54.4.

934 וְגֹאֲלִי *& redemptor meus. A* גָּאַל *rem, aut perſonam venditam redemit, deperditam jure propinquitatis aut dominii ſibi aſſeruit*, Ben. Kal, גֹּאֵל *redimens, redemptor, liberator, propinquus, dominus*, ad quem jure pertinebat redimere. Cum ה Relativo הַגּוֹאֵל *qui redimens eſt*, id eſt, redimit, Pſ. 103.4. Cum Affix. mutato (..) in (-:) גֹּאֲלִי *redemptor meus*, גֹּאֲלָם *eorum*.

Psalmus 20. כ.

Verſ. 2.

935 יְשַׂגֶּבְךָ *exaltabit te. A* שָׂגַב *elevavit, exaltavit, in locum altum & munitum evexit, tutum præſtitit*, Fut. Pihel, quod in Pſ. flectitur ſic: אֲשַׂגֵּב ob Affix. mutato (..) in (:) R. 117. אֲשַׂגְּבֵהוּ *in edito collocabo eum*, Pſ. 91.14. תְּשַׂגְּבֵנִי *exaltabis me*, Pſalm. 59.2. Targ. תְּשַׁגְּבִנַּנִי *liberabis me*. וַיְשַׂגֵּב *& exaltabit*, Pſ. 107.41. cum ו Converſ. ut Num. 76. יְשַׂגֶּבְךָ *in edito collocabit te*, ob Affix. converſo (..) in (:) & priori (:) in (..) In fœm. תְּשַׂגְּבֵנִי *exal-*

exaltabit me. ſcil. ſalus tua, Pſ. 69. 30.

Verſ. 3.

936 עֶזְרְךָ *auxilium tuum.* A עָזַר *auxiliatus fuit.* Nom. maſc. ſine plur. עֵזֶר *auxilium, adjutorium.* Cum Affix. formatur ut חֵפֶץ. Num. 17. עֶזְרִי *auxilium meum*, עֶזְרֵנוּ *noſtrum*, עֶזְרְךָ *tuum*, עֶזְרָם *eorum*, בְּעֶזְרוֹ *in auxilio ejus.*

Verſ. 4.

937 מִנְחֹתֶיךָ *oblationes tuas.* Ab inuſitato מָנַח, Nom. fœm. מִנְחָה *oblatio, munus, quodcunque ſacrificium.* Item *oratio*, quæ fit tempore oblationis. Cum Præfix. וּמִנְחָה & *munus*, בְּמִנְחָה *cum munere.* In Reg. מִנְחַת עָרֶב (ſit) *oblatio veſpertina*, Pſal. 141. 2. Eſt formæ שִׂמְחָה, ideóque in pl. facit מְנָחוֹת, R. 32. Cum Affix. mutato (ָ) in (:) ex priori (:) fit *chir* מִנְחֹתֶיךָ *munera tua.*

938 וְעוֹלָתְךָ & *holocauſtum tuum*, A עָלָה *aſcendit*, Nom. fœm. עוֹלָה *aſcenſio*, ſæpiùs *holocauſtum, victima* quadrupedum & volatilium, quæ ſuper altare tota elevaretur, & combureretur. Cum Affix. עוֹלָתְךָ *holocauſtum tuum.* In pl. עוֹלוֹת *holocauſta*, בְּעוֹלוֹת *cum holocauſtis*, וְעוֹלֹתֶיךָ & *holocauſta tua.*

939 יְדַשְּׁנֶה *in cinerem vertet.* A דִּשֵּׁן, in Pih. *cineravit*, id eſt, *cinerem removit*, & *in cinerem redegit*, quod in ſacrificiis erat favoris divini ſignum. Per translationē, felicitate, deliciis affecit, id eſt, *impinguavit.* Fut. Pih. cum ה parag. quod præter morem admittit ante ſe (ֶ) loco (ַ) יְדַשְּׁנֶה. Targ. *holocauſta tua* יִדְהֲנָן *pingueſcant*, ſint pinguia, ideóque grata. LXX. *πιάνατο pingueſiat.*

Verſ. 5.

940 עֲצָתְךָ *conſilium tuum.* עֵצָה, ſuprà Num. 6. Cum Affix. mutato ה in ת & (ֵ) in (ֲ) R. 116. facit עֲצָתִי *conſilium meum*, עֲצָתְךָ *tuum*,

בַּעֲצָתְךָ in consilio tuo, לַעֲצָתוֹ consilio tuo, בַּעֲצָתָם in consilio eorum.

Vers. 6.

941 נִדְגֹּל vexillum erigemus, i. est, victoriam obtinebimus. LXX. μεγαλυνθησόμεθα magnificabimur: (legerunt literis transpositis נִגְדַּל, à גָּדַל magnus fuit.) A דָּגַל vexillavit, vexillum erexit, Fut. Kal, quod hoc loco tantùm legitur in Bibliis.

942 מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ petitiones tuas. A שָׁאַל petiit, Nom. plur. fœm. Heemanthic. מִשְׁאָלוֹת petitiones. Legitur bis tantùm in SS. hoc loco cum Affixo, & Psal. 37. 4. in Regim. מִשְׁאֲלוֹת לִבֶּךָ petitiones cordis tui.

Vers. 7.

943 הוֹשִׁיעַ salvum fecit, Præt. Hiph. suprà Num. 159. Cum Affix. הוֹשִׁיעוֹ salvavit eum. In fœm. הוֹשִׁיעָה salvavit, scil. brachium, Psalm. 44. 4. In secunda persona cum Affix. הוֹשַׁעְתָּנוּ salvos fecisti nos, v. 8. liberâsti nos.

944 בִּגְבוּרוֹת in fortitudinibus. A גָּבַר prævaluit, Nom. fœmin. גְּבוּרָה potentia, fortitudo, robur, vis. Cum Præf. בִּגְבוּרָה in potentia. In Reg. בִּגְבוּרַת הַסּוּס in fortitudine equi, Psal. 147. 10. Cum Affix. וּגְבוּרָתְךָ robur tuum, גְּבוּרָתְךָ & potentia tua, גְּבוּרָתוֹ potentia ejus, בִּגְבוּרָתוֹ in potentia sua. In plur. גְּבוּרוֹת fortitudines. Cum Præf. בִּגְבוּרוֹת in potentiis, & cum (:) loco ו, בִּגְבֻרוֹת, Ps. 71. 16. Cum Affix. גְּבוּרוֹתֶיךָ & fortitudines tuæ, גְּבוּרוֹתָיו ejus, בִּגְבוּרוֹתָיו in fortitudinibus ejus.

Vers. 8.

945 בָּרֶכֶב in curru. A רָכַב equitavit, Nom. masc. רֶכֶב currus, super quo insidetur, & præsertim bellandi causâ. Cum Præfix. וָרֶכֶב & currus, בָּרֶכֶב in ipso curru, excluso ה Emphat. R. 81.

946 בַּסּוּסִים *in equis.* Nom. masc. סוּס *equus*, tam collectivum, quàm individuū; Convenit cum נָסַס *vexillum extulit*, quod ejus naturam, & ad bellum propensionē, videtur indicare: est enim in bello agilis, & non tantùm caput, sed & totum corpus ac vocem attollit. Cum Præfix. *Fallax* הַסּוּס *equus ad salutem*, Psal. 33. 7. כַּסּוּס *sicut equus*, וְרֶכֶב וָסוּס *& currus & equus*, Psal. 76. 7. ubi ו cum (ָ) ante accētum Sylluk. R. 78. In plur. סוּסִים, & excluso ה Emphat. בַּסּוּסִים.

947 וַאֲנַחְנוּ *& nos*, Ex אֲנִי *ego*. plural. אֲנַחְנוּ *nos*, in pausa scribitur אֲנָחְנוּ, Psalm. 103 14. Cum Præfix. וַאֲנַחְנוּ *& nos*, ut suprà Num. 81. Ejus Affix. est נוּ, unde בָּנוּ *nobis*. לָנוּ *in nos*.

948 נַזְכִּיר *recordabimur*. LXX. ἐπικαλεσόμεθα *invocabimus*. A זָכַר, Num. 396. in Hiph. הִזְכִּיר *commemoravit, ad memoriam revocavit, mentionem fecit*. Fut. Hiph. quod in Psal. flectitur in prima persona tantùm אַזְכִּיר *memorabo*, & cum ה parag. אַזְכִּירָה, Psal. 45. 18. נַזְכִּיר *commemorabimus*.

Vers. 9.

949 כָּרְעוּ *incurvati sunt*. A כָּרַע *incurvavit se, procubuit*; propriè dicitur de brutis, dum pedes incurvāt, postea de hominibus, Præt. pl. Kal. כָּרְעוּ *procubuerunt*.

950 קַמְנוּ *surreximus*. A קוּם, Num. 42. Præt. Kal, quōd abjecto ו, R. 58. in Psalm. flectitur sic: קָם *surrexit*, R. 59. קָמוּ *surrexerunt*, קַמְנוּ *surreximus*.

951 וַנִּתְעוֹדָד *& ereximus nos*. Targ. וְאִתְחֵילְנָן *& confortati sumus*. A עָדַד *se erigere, conservare, sustentare*. Convenit cum עוֹד *adhuc*, q. adhuc, vel ulteriùs, se protrahere. Fut. Hithp. legitur tātùm hoc loco in SS. & loco dagesh assumit ו, R. 77. cum ו convers. וַנִּתְעוֹדָד *& nos ipsos adhuc* (ulteriùs) *esse fiemus*.

Vers. 10.

Verſ. 10.

הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ *Salutem præſta, Rex reſpondeat nobis.LXX.* σῶσον τ̃ βασιλέα, καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν. *Salvum fac Regem, & exaudi nos.* Joſeph. Scaliger Epiſt. 13. Illi Ἑλληνιςαὶ interpretes LXX, ut in aliis infinitis, ita hîc, claudicant. A principio Pſalmi ad coma ſeptimum. *Nunc ſcio, quòd Deus ſalvabit unctum ſuum*, Verba ſunt populi, Deum orantis pro expeditione, quam parat Rex A commate ſeptimo ad decimum Rex reſpondet, gratias agens Deo, quòd victoriam ejus clementiæ acceptam referat, ac non aliter, ac populus, oraverat; Dei, fatens, præſentem opem ſenſiſſe. Itaque quanquam preces concipi videantur à populo ante expeditionem, tamen hæc μιμητικῶς referuntur à populo jam partâ victoriâ. Tandem ultimo commate iterum populus orat Deum, ut præſtò adſit Regi in periculis, ita ut ipſe Rex habeat, unde poſſit Deo ἀνταχαριςεῖν & reſpondere ac ſuccinere populo, pro ejus ſalute vota nuncupanti, quemadmodum nunc facit. *Serva*, inquiunt, Regem. Et quoties concipiemus illas preces, quæ continentur 6. illis verſiculis, ille contrà ſuccinat illud ſolenne carmen, quod continetur 3. reliquis verſiculis; quod ſanè non fiet, niſi poſt victoriam habeat materiam Rex, unde poſſit nobis ſæpe reſpondere.

PSALMUS 21. כא.

Verſ. 3.

952 וַאֲרֶשֶׁת *& pronunciatum.* Targ. פֵּירוּשׁ *expoſitionem.* Ab inuſitato אָרַשׁ Nom. fœm. אֲרֶשֶׁת *prolatio, eloquium.* Legitur h. l. tantùm in SS.

953 בַּל־מָנַעְתָּ סֶּלָה *nequaquam cohibuiſti Sela. LXX.* καὶ τὴν θέλησιν τ̃ χειλέων αὐτοῦ οὐκ ἐςέρησας αὐτὸν *& voluntate labiorum ejus non fraudâſti eum*, i. e. petita obtinuit. A מָנַע *cohibuit, prohibuit, coërcuit.* Præt. Kal, מָנַעְתָּ, ubi poſt vocem penacutam deſinentem in תָ, ſequens vox סֶּלָה habet *Athe merahik*, R. 137. n. 2.

Verſ. 4.

954 עֲטֶרֶת *coronam.* A עָטַר *coronavit.* Nom. fœm.

עֲטָרָה & עֲטֶרֶת *corona, diadema*, sed hoc posterius usurpatur tantùm in Regimine.

Vers. 5.

955 אֹרֶךְ *longitudinem.* Ab אָרַךְ *longus fuit, prolongavit*, Nom. mascul. sine plural. אֹרֶךְ *longitudo, diuturnitas*, Cum Præfixo, לְאֹרֶךְ *in longitudinem.*

956 יָמִים *dierum*, יוֹם, suprà Num. 92. facit plural. יָמִים, sed irregulariter. In Regim. & cum Affixis Gravibus, mutat (ָ) in (:) at cum Affix. Levibus servat (ָ) fitque in Regim. יְמֵי חַיַּי *dies vitæ meæ*, Psal. 23.6. כִּימֵי שָׁמַיִם *sicut dies cœli*, Psal. 89.30. Targum כְּיוֹמַיָּא דִיקוּמוּן שְׁמַיָּא *sicut dies, quibus subsistunt cœli.* מִימֵי רָע *à diebus mali*, Psal. 94.13. בִּימֵי קֶדֶם *in diebus antiquitatis*, Psal. 44.2. וּבִימֵי רְעָבוֹן *& in diebus famis*, Psal. 37.19. (in his (:) sub (י) tollitur ob præcedens *chir.* R. 7. Cum Affix. יָמַי (in pausa יָמָי) *dies mei*, וּבְיָמַי *& in diebus meis.* יָמֵינוּ *dies nostri*, יָמָיו *ejus*, בְּיָמָיו *in diebus ejus*, יְמֵיהֶם *dies eorum*, בִּימֵיהֶם *in diebus eorum.* Et ex forma fœm. כִּימוֹת *secundùm dies*, Psalm. 90.15.

Vers. 6.

957 תְּשַׁוֶּה *adæquabis.* A שָׁוָה *Adæquavit*, Num. 65 Fut. Pih. exit in (ֶ) R. 65.

Vers. 7.

958 תְּחַדֵּהוּ *exhilarabis eum.* Ab חָדָה *lætatus est*, in Pihel חִדָּה *lætificavit, exhilaravit.* Legitur hoc loco tantùm in SS. idque in Fut. cum Affixo, תְּחַדֵּהוּ, pro תְּחַדֶּהֶהוּ. R. 103.

Vers. 8.

959 בֹּטֵחַ *sperans est*, id est, sperat. A בָּטַח, Num. 199. Benoni Kal, בֹּטֵחַ *confidens.* Cum הַ Relativo, הַבּוֹטֵחַ *qui confidit*, וְהַבּוֹטֵחַ *& qui confidit.* plur. הַבֹּטְחִים *qui confidunt.*

Vers. 9.

Verſ. 9.

960 שֹׂנְאֶיךָ *oſores tuos.* A שָׂנֵא, Num. 236. Ben. Kal, שׂוֹנֵא *odio habens*, id eſt, oſor. Cum Affix. שֹׂנְאִי *oſor meus*, (ubi שׂ repræſentat ו.) In plur. שֹׂנְאִים. In Regim. וְשֹׂנְאֵי & *odio habentes juſtum*, Pſ. 34. 22. Cum Affix. שֹׂנְאַי (in pauſa שֹׂנְאָי) *oſores mei*, בְּשֹׂנְאַי in *oſores meos*, שֹׂנְאֶיךָ *oſores tui*, שֹׂנְאֵיהֶם *eorum*.

Verſ. 10.

961 כְּתַנּוּר (Pones eos) *ſicut furnum* ignis, in quo ſcil. ligna conſumuntur: exitium denotat. Nom. maſc. תַּנּוּר *furnus, clibanus*, q. à נוּר *lucerna*, quòd igni luceat, cum כְּ ſimilitudinis.

962 לְעֵת פָּנֶיךָ *ad tempus faciei tuæ*, id eſt, iræ tuæ. Ut ſuprà Num. 125.

963 יְבַלְּעֵם *deglutiet eos*. A בָּלַע *deglutivit, citò abſorbuit*. In Pih. ferè ſemper dicitur per Metaph. pro *diſſipare, perdere*, quòd ea, quæ degluttiuntur, perduntur. Fut. Pihel Cum Affixo יְבַלְּעֵם *perdet eos*.

Verſ, 12.

964 נָטוּ *extenderunt*. Targ. חַשִּׁילוּ *cogitârunt*: A נָטָה, Num. 712. Præt. Kal, quod in Pſalm. flectitur ſic, נָטִיתִי *intendi, inclinavi*, Pſal. 119. 112. pro נָטַהְתִּי, mutato הּ in (י) R. 66. נָטוּ *intenderunt*, pro נָטְהוּ, abjecto ה.

Verſ. 13.

965 שֶׁכֶם (Pones eos) *humerum*, ſcil. averſum, ut terga dare cogantur. Hebraiſmus elegans. Targ. כְּתַף חַד *humerum unum*, cœtum unum, ut ſint conjuncti. LXX. νῶτον *dorſum*, nam, qui fugiunt, perſequentibus dorſum dant. Nom. maſc. ſine plur. שְׁכֶם *humerus*, pars ſublimior brachii, in quam cervix deſinit. In pauſa ſcribitur שֶׁכֶם. Cum Affix. שִׁכְמוֹ *humerus ejus*. Eſt & שְׁכֶם nomen oppidi *Sichem*, Pſal. 60. 8. ad quod Jacob alluſiſſe videtur, Gen. 48. 22. *Et ego dedi tibi* שְׁכֶם *humerum, &c.*

במיתריך

966 בְּמֵיתָרֶיךָ *in nervis tuis* diriges contra eos in arcu LXX. ἐν τοῖς περιλοίποις σου in *reliquis tuis*, (q. à יָתַר *reliquus fuit.*) A יֶתֶר *nervus*, suprà Num. 551. Nom. plur. masc. Heemanthic. מֵיתָרִים *nervi, funes*, Novies legitur in SS. sed cum Affix. tantum.

Vers. 13.

967 רוּמָה *exaltare*. A רוּם *elatus, evectus, exaltatus fuit*. Imper. Kal, רוּמָה, ut suprà Num. 158.

Psalmus 22. כב.

968 עַל־אַיֶּלֶת *super cerva*, vel, *de cerva*. Vide suprà Num. 832.

969 הַשָּׁחַר *ipsius auroræ*, id est, matutina, quæ ipso manè prodit ad pastum, id est, de Christo, quem Judæi manè, h. e, ab ipso exordio prædicationis prosequebantur. Targ. עַל־תְּקוֹף קָרְבַּן תְּדִירָא דְקְרִיצְתָּא *super potenti oblatione perpetua auroræ*, quod ab אֵיל *fortis*. LXX. ὑπὲρ ἀντιλήψεως ἑωθινῆς *pro susceptione matutina*. id est, pro auxilio matutino. A שָׁחַר *niger fuit*, Nom. masc. sine plur. שַׁחַר *aurora*, à nigredine sic dicta, cùm nondum mundus sole illuxit. In pausa scribitur שָׁחַר. *Evigilabo* שָׁחַר *in aurora*, Ps. 79. 9. Targ. לִצְלוֹתָא דְקְרִיץ *ad precationem auroræ*, id est, matutinam. *Accipiam* כַּנְפֵי־שָׁחַר *alas auroræ*, suprà Num. 703. aurora uno momento extenditur ab ortu ad occasum, ac si volaret. Cum ה Emphat. הַשָּׁחַר *aurora ipsa*,

Vers. 2.

אֵלִי אֵלִי *Deus mi, Deus mi*, suprà Num. 228. LXX. ὁ Θεός, ὁ Θεός μου, πρόσχες μοι *Deus. Deus meus, respice in me*, q. fuisset אֵלִי אֵלִי אֵלַי *Deus mi, Deus mi, ad me* scil. respice.

לָמָה עֲזַבְתָּנִי *ut quid deseruisti me?* Apud Evangelistas, *Sabachthani*, suprà Num. 444. Subtiliter Leo à Castro, cùm Christus dixit *Lama Sabachthani*, eum ad plantam *Sabec* allusisse, (scil. ad historiam Gen. 22. 13. *Et ecce aries retrò* deti-

detinebatur בְּסֻבַךְ *in perplexitate.* LXX. ἐν φυτῷ σαβὲκ *in planta Sabek.*) ut indicaret, se esse illum arietem pendentem ex arbore *Sabek*, id est, in cruce.

970 שַׁאֲגָתִי (verbis) *rugitûs mei.* Targ. אַכְלְיוּתִי *clamoris mei.* LXX. οἱ λόγοι τῶν παραπτωμάτων μου *Verba delictorum meorum.* Videntur legisse per Metathesin שְׁגָאתִי *erroris*, aut *peccati mei*, (à שָׁגָא *erravit*,) A שָׁאַג *rugiit.* Nom. fœmin. שְׁאָגָה *rugitus* leonis propriè, ob Affix. mutato ה in ת, R. 104. & (ָ) penult. in (:) sub gutturali in (ֲ) R. 114. quod punctat præcedentem, R. 13. fit cum Præfixo בְּשַׁאֲגָתִי *in rugitu meo*, Psal. 32. 3.

Vers. 3.

971 דוּמִיָּה (non) *silentium* mihi, id est, nunquam cesso clamare, Vel, nunquam cessant dolores mei. LXX. καὶ οὐκ εἰς ἄνοιαν ἐμοὶ *& non ad insipientiam mihi.* A דָּמָה *siluit, quievit*, Nom. fœm. sine plur. דוּמִיָּה *silentium, quies*, mutato ה in (י) mobile. Ter legitur in SS. idque solùm in Psalm. hoc loco & Psalm. 39. 3. *Obmutui* דוּמִיָּה *silentio*, id est, penitùs, Psal. 62, 2. *Tantùm ad Deum* דוּמִיָּה *silentium anima mea*, scil. habe. Semel cum (ְ) loco (ּ). *Tibi* דֻמִיָּה *silentium laus*, Psal. 65. 2. id est, majori laude silendo te dignum existimamus, quàm pauca de te dicere. Vel *tibi silet laus*, etiam ab ipsa laude non laudaris.

Vers. 4.

יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת *inhabitans laudes* Israël, vel, *sessor laudum*, id est, à populo tuo laudibus perpetuò celebraris.

Vers. 5.

972 בָּטְחוּ (In te) *speraverunt.* Targ. *In verbo tuo confisi sunt.* A בָּטַח *fidit*, suprà Num. 607. Præt. plur. Kal, בָּטְחוּ.

973 אֲבֹתֵינוּ *patres nostri.* Ab אָבָה *voluit*, Nom. masc. gen. fœ. declination. אָב *pater*, etiam ætate, honore & vitâ, quòd patrum voluntas

omnia

omnia volens, quæ filiis prosunt. In N. T. voce Syrâ dicitur אבא *ἀββᾶ ὁ πατὴρ Abba ô pater*, Mar. 14.36. Rom. 8.15. Gal. 4. 6. ubi unius & ejusdem duplicatio testatur, Deum Patrem æquè ad Judæos & Gentiles pertinere: quin & vox *Abba* retrò eodem modo legitur: est enim Deus *Abba*, etiamsi aversus videatur. In Regim. assumit (י.) & mutat (ָ) in (ֲ) R. 115. not. אֲבִי יְתוֹמִים *pater pupillorum*, Ps. 68.6. Cum Affixis (extra primam pers. sing.) assumit itidem (י.) & retinet (ָ) אָבִי *pater meus*, אָבִיךָ *tuus*. In plural. אָבוֹת. Cum Affix. corripit (ָ) in (ֲ) אֲבוֹתַי *patres mei*, אֲבוֹתֵינוּ & אֲבֹתֵינוּ *nostri*, וַאֲבֹתֵינוּ *& patres nostri*, אֲבוֹתֶיךָ *patres tui*, אֲבוֹתֵיכֶם *vestri*. אֲבֹתָיו *ejus*, אֲבוֹתָם *eorum*, כַּאֲבוֹתָם *sicut patres eorum*.

974 וַתְּפַלְּטֵמוֹ *& liberâsti eos*. A פָּלַט *eruit, liberavit*, Fut. Pih. quod in Ps. flectitur sic: אֲפַלֵּט Cum Affix. mutato (..) in (:) וַאֲפַלְּטֵהוּ *& liberabo eum*, תְּפַלֵּט *liberabis*. Cum Affix. וּתְפַלְּטֵנִי *& liberabis me*, & cum ו convers. וַתְּפַלְּטֵמוֹ *& eruisti eos*. In tertia persona יְפַלֵּט, infrà Num. 1486.

Vers. 6.

975 זָעֲקוּ *clamaverunt*. A זָעַק *clamavit, vociferatus est*, quavis de causa, ob dolorem, timorem, orandi causâ. Præt. Kal, quod in Psal. flectitur sic; זָעַק *clamavit*, זָעַקְתִּי *clamavi*, זָעֲקוּ *clamârunt*.

976 וְנִמְלָטוּ *& liberati sunt*. A מָלַט (quod idem est cum superiori פָּלַט, commutatis literis *Bumaph*. R. 1.) in Niph. נִמְלַט *liberatus, ereptus fuit, salvus evasit*, Præt. Niph. quod in Psalm. flectitur sic: נִמְלְטָה *erepta fuit*, scil. anima nostra, Psal. 124.7. נִמְלְטוּ, & in pausa נִמְלָטוּ, *salvi evaserunt*, נִמְלָטְנוּ *erepti sumus*, Psal. 124.7. itidem cum (ָ) ob pausam.

977 בוֹשׁוּ (& non) *erubuerunt*. A בּוֹשׁ *erubuit, confusus fuit*, ferè in malum. Præt. Kal, quod servat ו per omnes pers. R. 59. בּוֹשׁ *erubuit*, בּוֹשׁוּ & abs-

& absque ו, בשו *erubuerunt*, Psal. 71. 24.

Verſ. 7.

978 תּוֹלַעַת (ego) *vermis* ſum, & non vir. Targum זְחִיל חַלָּשׁ וְלָא גְּבַר *vermis infirmus & non fortis*. Nom. fœm. תּוֹלַעַת *vermis*, animalculum, quod ex putredine generatur, (Latin. à *vertendo*, quòd ſeſe vertendo torqueat.) Convenit cum לוּעַ *deglutire, perdere*, quod animalculum hoc facilè temeretur & conculcetur, tanquã omnium longè abjectiſſimum. Inde figuratè dicitur de re, vel in ſe, vel hominum opinione, vili, & maximè debili: perinde ut Græc. μύση καύθαρις *abominandus Scarabæus*, de contemptiſſimo & viliſſimo homunculo uſurpatur.

979 וּבְזוּי *& contemptus populi*. LXX. ὄνειδ☉ ἀνθρώπων, *abjectio plebis*, infimorum è populi fæce, quibus miſerorũ calamitatibus inſultare ſoleñe eſt. A בָּזָה *ſprevit, irriſit, contempſit, vilipendit*, oppoſitum ad כָּבֵד *honoravit*, Pah. Kal, mutato ה in (ו) R. 65. בָּזוּי. In Regim. converſo (ׇ) in (ְ) בְּזוּי, R. 154.

Verſ. 8.

980 רֹאַי *videntes me*. A רָאָה *vidit*, Ben. Kal, רֹאֶה *videns*, exit in (ֶ) R. 65. In Regim. (ֶ) ante ה tranſit in (ֵ) R. 122. רֹאֵה בָם *videns in eos*. Pſal. 64. 9. (habet formam Regiminis ante ב, R. 137. n. 1.) In plur. abjecto ה, R. 103. רֹאִים. Cum Affixo רֹאַי.

981 יַלְעִיגוּ *ſubſannabunt* mihi. A לָעַג, Num. 73. in Hiph. הִלְעִיג *ſubſannavit*, propriè cum riſu, ac corrugatione naſi, indice digito, in eũ, qui ridetur. Fut. Hiph. יַלְעִיגוּ pro præſenti, *ſubſannant*.

982 יַפְטִירוּ *diſtorſerunt*, vel, *diduxerunt* in labio. Hebraiſmus actum ſubſannantis exprimens. A פָּטַר *laxavit, diduxit, diſtorſit*. Fut. Hiph. legitur h. l. tantùm in SS.

983 יָנִיעוּ *movebunt* caput. Movere caput eſt inſultãtis, Pſal. 44. 15. & 109. 25. A נוּעַ *motus, vagatus fuit*. in Hiph. abjecto ו, R. 58. הֵנִיעַ *movit*.

movit, agitavit, quassavit, vagum reddidit. Fut. Hiph. quod in Psal. flectitur tantum in tertia plur. יָנִיעוּ, Cum ּ parag. mutato (ָ) in (:) R.101. n. 5. יְנִיעוּן *movebunt capita sua*, Psl. 109. 25. Et cum ו loco (ּ) *Ipsi* יְנוּעוּן *vagos reddent se ad edendum*, Targ. יְטַלְטְלוּן *vagabuntur*, sicque erit Fut. Kal, יְנוּעוּן, id est, stipe cibum quærent.

Vers. 9.

984 גֹּל *Devolve* curam, studia tua ad *Iehovam*; est Mimesis eorum, qui Christi spem ridebant: in reliquo versiculo, *eruat eum, eripiat eum*, est enallage personæ. A גָּלַל *volvit* ex summo ad imum, *devolvit*, Imp. Kal, גְּלוֹל, per Syncopen, R. 70. גֹּל. Est idem quod infrà Num. 143 2. גֹּל *Devolve onus tuum*, curam illius ferendi in alterum transfer. Potest etiam esse Præterit. ex forma גָּלוֹל (ut יָכוֹל. R, 43.) per Syncopen גֹּל. *Devolvit ad Iehovam, liberet eum.* Targ. יְשַׁבַּח קֳדָם יְיָ *laudat coram Iehova.* LXX. ἤλπισεν ἐπὶ κύριον, *speravit in Domino*, quod Matth. 27. 43. redditur πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεὸν *confidit in Deo*, Kimchi existimat esse Nom. Toar (id est, adjectivum) loco Beноni, *Devolvens*.

Vers. 10.

985 גֹחִי *extractor meus.* Targ. דְּאַפֵּקְתַּנִי *qui eduxisti me.* A גּוּחַ *erupit*, *erumpendo extraxit*, idque cum impetu. Nom. masc. גֹּחַ *eductor*, cum Affixo.

986 מַבְטִיחִי *confidere faciens me.* A בָּטַח, N. 199. Part. Hiph. cum Affixo, מַבְטִיחִי *faciens me sperare.*

987 שָׁדַי (super) *ubera*; id est, dum adhuc ab uberibus penderem. & sic Psal. 71. 6. *ab utero*, & 2. Tim. 3. 15. ἀπὸ βρέφους *ab infantia*, notat illud tempus, quo primùm incipimus uti ratione, ut apud Latin. à teneris unguiculis, à cunis, &c. Nō. masc. cum Duali, שַׁד (Chald. mutato שׁ in ת, תַּד, unde Græc. τιτθός) *mamma.* Dual. שָׁדַיִם *duæ mammæ.* In Regim. contracto יִם in י R. 34. & (ָ) in (:) R. 114. שְׁדֵי.

988 אִמִּי *matris meæ.* Ab inu-

inusitato אֵמֵם Nom. fœm. אֵם *mater*. Cum Affix. assumit dagesh, & mutat (..) in chir. R.125. אִמִּי *mater mea*, אִמְּךָ *tua*, אִמּוֹ *ejus*.

Vers. 11.

989 הָשְׁלַכְתִּי *projectus sum ab utero*, quòd in sinum tuum cecidi, pro quo Ps.71.6. habetur נִסְמַכְתִּי *innixus sum à ventre*. A שָׁלַךְ, in Hiph. הִשְׁלִיךְ, suprà Num.66. undè in Hoph. הָשְׁלַךְ *jactus, projectus fuit*, h.l. tantùm in Psalmis.

990 מֵרֶחֶם *ab utero, ab ortu*. Nom. masc. sine plural. רֶחֶם *uterus, matrix*, suprà Num.734. fœtum diligens & fovens. In pausa scribitur רָחֶם Cum Præfix. מֵרֶחֶם & מֵרָחֶם *ab utero*.

Vers. 12.

991 תִּרְחַק (ne) *te elonges à me*, id est, fer mihi opem. A רָחַק *longè, procul absfuit*, Fut. Kal, quod in Psal. flectitur sic: תִּרְחַק *procul discedas*, & in pausa תִּרְחָק, Psal.22.20. In tertia fœmin. cum ו Gonvers. וַתִּרְחַק *& longè absfuit*, scil. benedictio, Psal.109.17.

Vers. 13.

992 פָּרִים *juvenci multi*, id est, inimici robusti. Nom. masc. פַּר *juvencus*, medius inter עֵגֶל *vitulum*, בָּקָר *bovem*, & שׁוֹר *taurum*, qui sacrificiis erat commodus. Per Metaph. *homines robusti & potentes*. In pausa scribitur פָּר, Psal.50.9. In plur. פָּרִים, cum (ָ) loco dagesh, pro פַּרִּים, est enim ex פָּרַר *fregit*.

993 אַבִּירֵי *robusti Bashan*. LXX. ταῦροι πίονες *tauri pingues*. Nom. masc. אָבִיר, & ex forma dageshata אַבִּיר, *fortis, strenuus, robustus, bellator*, qui brachiis pollet, q. alatum dicas, ab אֵבֶר *penna, ala*. Dicitur de Deo, Angelis, & hominibus: per translationem de tauris & equis, ratione virium & roboris. In Regim. sing. formatur ex forma Kametsata, ideóque correpto (ָ) in (ֲ) R. 114. facit אֲבִיר. *Vovit* לַאֲבִיר

יַעֲקֹב *potenti Iacob*, Psal.132.2. LXX. τῷ Θεῷ *Deo Iacob*. In pl. ex forma dageshata לֶחֶם אַבִּירִים *panem robustorum comedit*, Psal. 78.25. LXX. τῶν ἀγγέλων *Angelorum*. Targum מְזוֹן דִּנְחַת מִמְּדוֹר מַלְאֲכַיָּא *cibum, qui descendit ex habitatione Angelorum. An comedam carnem* אַבִּירִים *robustorum*, Psalm.50.13. LXX. τῶν ταύρων *taurorum*. *Cœtus* אַבִּירִים *fortium* sive *taurorum*. Psalm. 68.31. In Regim. אַבִּירֵי לֵב *robusti corde*, Psal.76.6.

994 בָּשָׁן *Bashan*. Nomen proprium regionis uberrimæ in qua olim regnabat Og, Num. 21.34. In illo alebantur robustissimi tauri, nec non homines corporis proceritate reliquos superantes: unde *terra* רְפָאִים *gigantum* dicta, Deut.3.13. Hinc Prophetæ, ferociam, proterviam, & improbitatem hominum perstringentes, comparant viros *tauris*, fœminas *vaccis* illius regionis, Am. 4. 1. פָּרוֹת הַבָּשָׁן *vaccæ Bashan*, uxores maritis imperantes. Cum Præf. מִבָּשָׁן *ex Bashan*, Psal.68. 23. מֶלֶךְ הַבָּשָׁן *Rex Bashanis*, Psalm. 135.11.

995 כִּתְּרוּנִי *cinxerunt me*. A כָּתַר *cinxit, adinstar coronæ circumambivit, circumstetit*, sicut Lat. *corona* notat conventum hominum circumstantium. Præt. plur. Pih. h.l. tantùm in Psalmis.

Vers.14.

996 פָּצוּ *Aperuerunt*. A פָּצָה *aperuit*, scil. os. Præt.pl. Kal, פָּצוּ *aperuerunt*, Ps.66.14. pro פָּצְהוּ, ejecto ה, R.66.

אַרְיֵה *leo*, cum ellipsi כְּ, pro כְּאַרְיֵה *sicut leo*, ut suprà Num. 317.

997 טֹרֵף *lacerans*. A טָרַף, suprà Num.316. Ben.Kal

998 וְשֹׁאֵג *& rugiens*. A שָׁאַג, suprà Num.970. Ben. Kal.

Vers. 15.

999 נִשְׁפַּכְתִּי (sicut aqua) *effusus sum*, quæ consistentiam non habens, diffluit & dilabitur. A שָׁפַךְ *fudit, effudit*. Prima pers. Præt. Niph,

1000 וְהִתְפָּרְדוּ *& separaverunt se*, mutuam laxationem & solutionem *ossium* significat. A פָּרַד *separavit*, Præt. Hithpah. reciprocationem notat, R.47.

1001 כַּדּוֹנַג *sicut ipsa cera*, quæ admota igni liquescit. Nom. masc. sine plur. דּוֹנַג *cera*. In pausa scribitur דּוֹנָג, 4. legitur in SS. *Sicut liquescit* דּוֹנַג *cera*, Psal. 68.3. Cum Præfix. *Montes* כַּדּוֹנַג *sicut ipsa cera dissoluti sunt*, Psalm. 97. 5. (ubi כ excludit ה Emphat. R. 81.) Adagium est de rebus quæ facilè & celeriter contabescunt.

1002 נָמֵס *liquefactum est*, scil. cor præ metu, ut Ovid. de Ponto Eleg. 9. *Sic mea perpetuis liquescant pectora curis*. *A* מָסַס concreta, *liquefecit*, solida fluida reddidit, Præt. Niph. syncopatâ mediâ radicali. R. 70. נָמָס, & in pausa cum (ֶ) וְנָמָס *& putridus factus est*, Psal. 112. 10. Et ex terminatione (..) נָמַסּוּ *liquefacti sunt*, Psal. 67.5.

1003 בְּתוֹךְ *in medio*. Nom. masc. sine plur. תָּוֶךְ *medium*. In Regim. & cum Affix. ו quiescit, R. 124. fitque תּוֹךְ. Cum Præfix. בְּתוֹךְ *in medio*. וּבְתוֹךְ *& in medio*. Cum Affix. בְּתוֹכִי *in medio mei*, בְּתוֹכֵכִי *in medio tui*, Psal. 116.19. (cum Affixo Syro כִי pro בְּתוֹכֵךְ, R. 149.) בְּתוֹכוֹ *per medium ejus*, Psal. 136.14. בְּתוֹכָהּ *in medio ejus*, f. מִתּוֹכָם *è medio eorum*.

1004 מֵעַי *viscerum meorum*. Ab inusitato מֵעָה, fit duale מֵעַיִם *viscera*, quæ dictio comprehendit omnia membra interna, cor, hepar, pulmonem, &c. In SS. non legitur, nisi in Regim. & cum Affix. ideóque contracto (..) in (:) R. 119. facit in Regim. מִמְּעֵי אִמִּי *à visceribus matris meæ*, Psalm. 71.6. Cum Affix. retinet (..) *Lex tua in medio* מֵעָי *viscerum meorum*, id est, cordis: 40.9.

Vers. 8.

1005 יָבֵשׁ *Exaruit*. Præt.

Kal, יָבֵשׁ *aruit, exaruit, exsiccatus fuit*, exit in (..) R. 43. וַיִּבַשׁ *& aruit*, Psal. 90. 6.

1006 כַּחֶרֶשׂ *sicut ipsa testa*. Nom. masc. חֶרֶשׂ *testa, fictile*, cum כ similitud. quod excludit ה Emphat.

1007 כֹּחִי *vis mea*. Corpus meum simile est testæ, quæ igne excocta nihil humidi relinquit. A כּוֹחַ *Vis, virtus, potentia, robur*. Scribitur semel tantùm cum ו, כּוֹחַ, Dan. 11. 6. aliâs semper sine ו, כֹּחַ. Cum Præfix. בַּכֹּחַ *cum virtute*, Psal. 29. 4. excluso ה Emphat.. Cum Affix. *Cùm defecerit* כֹּחִי *virtus mea*, Psal. 71. 9. humidum radicale, quod membra conglutinat, בְּכֹחוֹ *virtute suâ*, Ps. 65. 7.

1008 מֻדְבָּק *adhæsit*, i. e. lingua, cui alioqui plus humoris natura attribuit, etiam exaruit; unde Dominus avidè potum expetivit, *sitio*, Joh. 19. 28. A דָּבַק *adhæsit*. Partic. Hoph. מֻדְבָּק *adhærens est*, cum (:) loco ⊤*br*. R. 46.

1009 מַלְקוֹחָי *faucibus meis*. A לָקַח *accepit*, Nom. Dual. מַלְקוֹחַיִם *fauces*, partes oris supra & infra linguam, quibus cibus capitur, Legitur h. l. tantùm in Bibliis.

1010 תִּשְׁפְּתֵנִי & in pulverem mortis, id est, terram sepulchri, *collocabis me*. A שָׁפַת *disposuit, ordinavit, intra certos limites posuit*: extat 4. in SS. Fut. Kal, תִּשְׁפֹּת, at ob Affix. *chol*. transit in (:) R. 119.

Vers. 17.

1011 כְּלָבִים *canes*, hostes crudeles & rabidi. Nom. radicale כֶּלֶב *canis*, ratio nominis ignota; convenit cum כֶּבֶל *compes*, q. à vilitate: alii per lusum כְּלֵב *quasi cor*, quòd sit fidelis. In pausa scribitur כָּלֶב. Cum Præfix. כְּכֶלֶב *sicut ipse canis*, Psalm. 39. 7. excluso ה Emphat. In plur. (formatur ut דֶּרֶךְ, Num. 255.) כְּלָבִים *canes*. Cum Affix. כְּלָבֶיךָ *canes tui*, Psal. 68. 24.

1012 מְרֵעִים (cœtum) *malignantium*. A רוּעַ *malum esse*, in Hiph. abjecto ו, R. 58. הֵרַע *malè egit, malè tractavit*

vit, *malum operatus est*, unde Partic. מֵרַע, vel מֵרֵעַ, *malefaciens*, *malignus*, qui non solùm aliis malefacit, verùm etiam suo exemplo alios ad malitiam allicit. In plur. mutato (..) in (:) R.116. מְרֵעִים *malefici*, Psf.26.5. (at מְרֵעִים, cum (..) sub מ *socii*, à רָעָה *pavit*, quod notandum.) Cum Præfix. בַּמְּרֵעִים *in malignos*, Psalm. 37.1. excluso ה Emphat.

1013 הִקִּיפוּנִי *cinxerunt me*. A יָקַף, in Hiph. הִקִּיף, suprà Num.705. *ambivit*, propriè circulum fecit, Præt. Hiph. quod in Ps. flectitur tantùm in tertia plur. הִקִּיפוּ *cinxerunt*, Ps.88.18. Cum Affixo הִקִּיפוּנִי *ambierunt me*.

1014 כָּאֲרִי *perfoderunt*. LXX. ὤρυξαν *foderunt*. A כּוּר (idem quod כָּרָה *fodit*,) *perfodit*, Præt. plur. Kal, כָּרוּ. & cum א Epenthetico (ut legunt Biblia Complutensia, Anno 1520. edita,) כָּאֲרוּ quemadmodum fit in וְקָאם *& exsurgit*, (à קוּם, Hos. 10.14.) quod א factum mobile, (sicut in רָאֲמָה *exaltabitur* à רוּם, Zach.14.10.) fit כָּאֲרוּ. Sed ו est hîc *diminutum*, *ut clarè innuat clavorum Christi stigmata*, (inquit *Marinus* in Arca Noë) fitque כָּאֲרִי, cum (י) punctato, ut habent Hispaniarum Regis Biblia, (quod non infrequens est in SS. Ezr. 10. v. ult. נָשְׂאֵי *acceperunt*, pro נָשְׂאוּ, &c. ac postea degeneravit in כָּאֲרִי. Secundùm puncta igitur (quæ lectio semper est verior) legendum כָּאֲרוּ, & secundùm literas כָּאֲרִי, sed sensu eodem Judæi legunt כָּאֲרִי *sicut leo*, ne cogantur fateri, in nullo alio completum fuisse hoc vaticinium, quàm in Jesu Christo: contra quos est Masora, (aliâs apud eos sacro-sancta.) Sic enim ad vocem כָּאֲרִי, Num. 24.9. Masora parva notat: ד׳ ב׳ קמצין ב׳ פתחין id est, vox hæc כָּאֲרִי *quater* extat, *bis cum Kamets*, *& bis cum Patahh*: scil. כַּאֲרִי cum (-) *sicut leo*, habetur Num. 24. 9. & Ezech.22.25. Cum (ָ) autem legitur hoc loco & Esa. 38. 18. Rursus ad hunc locum Psalmi eadem Masora. ב׳ קמצין בתרי לישני שויתי עד בקר

Duo כארי inveniuntur cum *Kameis*, sed *diversarum significationum*, scil. Esa. 38. 13. *Adæquavi usque ad manè*, כארי *sicut ipse leo*, pro כהארי, excluso ה Emphat. Quòd si illud כארי apud Es. significat *sicut leo*, necesse est, ut hoc nostrum significet aliud quid. Itidem in Masora finali, cujus collector R. Jacob Ben Chajim, (quæ addita est Codici Venetiano, & Buxtorfianis Bibliis,) habetur, אב' מן בב' וטרויהון בתר, לשנ, *Alphabethum* constans ex *binis* vocibus, *quæ diversam habent significationem*, id est, hujusmodi, quæ scripturâ conveniunt. significatione differunt, v. g. אמיר *summus ramus*, & אמיר *mutabo*, &c. ubi 98. voces reperies: & inter illas fol. 2. col. 2. כארי, quod, ait, occurrere Esa. 38. 13. & Ps. 22. 17. Ex quo luculenter apparet, quòd כארי alium sensum obtineat in Esa. & alium hoc loco. Procul dubio corruptela est particularis Codicũ, (non omnium) nam idem ibidem in litera אלף asserit *se in parte exemplarium correctorum invenisse scriptum* כארו, *sed in marginali, legendum esse, notetur* כארי. Et Joannes Isaacus (ex Judæo factus Christianus) contra Lindanum, *bonâ conscientiâ testatur, se apud avum suum vidisse Psalterium, in quo in textu scriptum fuerat* כארו. Targ. utramque lectionem exprimit: נכרין היך אריוא אידי ורגלי *Mordentes*, (alludit ad præcedens כלבים *canes*) *sicut leo manus meas, & pedes meos*, Targum secutus Avenarius, putat, esse כארו compositum ex כרו *perfoderunt*, & ארי *leo*; ut כארו sit idem, quod *sicut leo perfoderunt*, sed hoc est insolens, ut una & eadem litera, in eadem voce, obtineat duplex & diversum officium, scil. literæ Servilis & Radicalis simul.

Vers. 18.

אספרה *Numerabo*, suprà Num. 86. sensus est: In cruce distentus, ossibus meis diductis, ita ea enumerare potuissem; illi, nullâ mei miseriâ permoti, intuebantur & inspiciebant me cum voluptate.

1015. יביטו *intuebantur*. A נבט, suprà Num. 550. Fut. Hiph. ואביטה *& intuebor*,

bor, יַבִּיט *intuebitur*, יַבִּיטוּ *intuebuntur.*

1016 יִרְאוּ־בִי *inspiciebant in me*, ubi præpositio ב intentam & gratissimam intuitionem notat. Targ. מְבַזְּן לִי *illudunt mihi.* A רָאָה *vidit*, Fut. Kal, יִרְאֶה, suprà Num. 388. Cum Affixo, יִרְאוּנִי *videbunt me*, Psal. 159. 25.

Vers. 19.

1017 יְחַלְּקוּ *Divident.* Ab חָלַק *divisit, partitus est*, Fut. Pih. quod in Psal. flectitur sic: אֲחַלֵּק *dividam*, cum ה parag. אֲחַלְּקָה *in partem obtinebo*, Psal. 60. 8. תְּחַלֵּק *divides*, יְחַלְּקוּ *divident.*

1018 בְּגָדַי *vestes meas.* A בָּגַד *perfidè egit*, Nom. commun. gen. בֶּגֶד, quod bis significat *perfidia, prævaricatio*, Esa. 24. 15. Jer. 12. 1. aliàs *vestis*, q. signum perfidiæ in Deum. Cum Præfix. כְּבֶגֶד *sicut vestis*, & excluso ה Emphat. כַּבֶּגֶד *sicut ipsa vestis*, Psal. 102. 27. In plur. masc. בְּגָדִים, ut suprà Num. 255. Cum Affix. בְּגָדַי *vestimenta mea.* Et in forma fœmin. בְּגָדוֹת. Cum Affix. בִּגְדוֹתֶיךָ *vestes tuæ*, Psal. 45. 9.

1019 לְבוּשִׁי (super) *indumento meo.* A לָבַשׁ *indutus fuit*, Nom. masc. לְבוּשׁ *indumentum, habitus*, quicquid induitur. Cum Præfix. כַּלְּבוּשׁ *sicut ipsum indumentum*, Psal. 102. 27. excluso ה Emphat. Cum Affix. לְבוּשִׁי *vestimentum meum*, לְבוּשׁוֹ *ejus.*

1020 יַפִּילוּ *cadere facient*, projicient. A נָפַל, suprà num. 267. In Hiph. excluso נ, R. 69. הִפִּיל *cadere fecit, jecit, dejecit, projecit.* Fut. Hiph. quod in Psalm. flectitur in tertia persona tantùm, וַיַּפֵּל *& dejecit*, Ps. 78. 28. cum ו Convers. & (..) loco י. Cum Affix. יַפִּילֵם *dejiciet eos*, Psal. 140. 11. וַיַּפִּילֵם *& dejecit eos*, Psal. 78. 55. יַפִּילוּ *projicient.*

Vers. 20.

1021 אֱיָלוּתִי *fortitudo mea.* A masc. אֱיָל *fortitudo, potentia, robur*, Psal. 88. 5. *sicut*

Vir absque אֱיָל. Targ. חֵילָא *robore*, Nom fœm. אֱיָלוּת *fortitudo, vigor, robur, præsidium*, legitur h l. tantùm in S S.

1022 לְעֶזְרָתִי *ad auxilium meum*. A עָזַר *auxiliatus est*. Nom. fœm. עֶזְרָה *auxilium, adjutorium*, & semel alia formâ עֶזְרַת, Psal. 60.13. Cum Affix. עֶזְרָתִי *auxilium meum*, לְעֶזְרָתִי *in auxilium meum*, בְּעֶזְרָתִי idem, Psal. 35.2.

1023 חוּשָׁה *festina*, succurrendi necessitatem ostendit LXX. πρόσχες *conspice*. Ab חוּשׁ *festinare, properare*. Imp. Kal, cum ה parag. חוּשָׁה *propera*, f. 38.23.

Vers. 21.

1024 יְחִידָתִי *unicam meam*, id est, animam meam, omni auxilio destitutam, quæ appellatur *unica*, quia unica est in corpore, cujus plurima sunt membra. Targ. רוּחָא דְגוּשְׁמִי *spiritum corporis mei*. LXX. τὴν μονογενῆ μου *unigenitam meam*. A יָחַד *univit, unum effecit*, Nom. masc. יָחִיד *unicus, solitarius*, יָחִיד *unicus & pauper ego*, Psal. 25.16. omni ope destitutus. In plur. יְחִידִים, mutato (ָ) in (:) *Qui collocat* יְחִידִים *solitarios in domum*, Psalm. 68.7. id est, maritum & uxorem prole carentes. In fœmin. יְחִידָה *unica*, cum Affix. *Eripe à Leonibus* יְחִידָתִי *unicam meam*, Psal. 35.17. quam vers. 12. dixerat ad orbitatem reductam.

Vers. 22.

1025 רֵמִים (à cornibus) *unicornium*, id est, à potentia, ferocia hostium. Nom. masc. רְאֵם *unicornis*, (à רוּם *elevare*, habet n. cornu altum in nare, seu in fronte) Est indomita fera, quæ interimi quidem potest, nunquam viva capitur. In S S. describitur à *robore*, Num. 22. à *ferocia* indomabili, Job. 39. ab *eminentia cornuum*, Psal. 92.11. *Et exaltabitur cornu meum* כִּרְאֵים *sicut unicornis*, ubi post א inseritur (י) In pl. כְּמוֹ בֶן־רְאֵמִים *sicut filius unicornium*, Ps. 29.6. & contractè רֵמִים, more Syrorum, R.144.

1026 עֲנִיתָנִי *exaudivisti me*, id est, exaudiens liberâsti me, causa pro effectu. Targ. קַבְּלְתָּא

קִבַּלְתָּא צְלוֹתִי *accepiſti orationem meam*, L X X. τὴν ταπείνωσίν μου *humilitatem meam*, q. eſſet nomen. A עָנָה, ſuprà Num. 146. Præt. Kal, quod mutato ה in (י) R. 66. facit עָנִיתָ, Cum Affix. correpto (ָ) primæ ſyllabæ in (ֲ) R. 114. עֲנִיתָנִי *exaudiviſti me*, עֲנִיתָם *eos*, In prima perſona עֲנִיתִי Targ. שַׁבַּחַת *laudavi*, L X X. ἐταπεινώθην *humiliatus ſum*.

Verſ. 23.

1027 לְאֶחָי *fratribus meis*. Ab אָחָה *confibulavit*, Nom. maſc. אָח *frater*, à conſociatione, Pſal. 49. 8. אָח *Fratrem non redimendo redimet*. Vel (אָח vox naturalis, ſuſpirium ex dolore indicans:) *Ah nullus redimet*. Cum Præfix. כְּאָח *ſicut frater*. Cum Affix. aſſumit *chir*. tanquam ſupplementum tertiæ radical. ה, R. 99. not. בְּאָחִיךָ *in fratrem tuum*, Pſal. 50. 20. In plurali aliquando habet (ַ) aliquando (ָ) אַחִים *fratres*, & אָחִים, Pſal. 133. 1. Cum Affix. אַחַי *fratres mei*, Pſ. 122. 8. in pauſa, mutato ultimo (ַ) in (ָ) R. 134. prius (ַ) ante guttural. Kametſatam tranſit in (ֵ) R. 109. ſitque לְאֶחָי *fratribus meis*, Pſal. 69. 9.

1028 קָהָל (in medio) *eccleſiæ*. A קָהַל *congregavit*. Nom. maſc. קָהָל *congregatio. cœtus, eccleſia*. Cum Præfix. בְּקָהָל *in eccleſia*, לְקָהָל *in congregatione*. In Regim. correpto priori (ָ) in (:) R. 114. & poſteriori in (ַ) R. 115. בִּקְהַל *in congregatione populi*, Pſal. 107. 32.

1029 אֲהַלְלֶךָּ *laudabo te*. Ab הָלַל, ſuprà Num. 494. Fut. Pih. quod in Pſalm. flectitur ſic: אֲהַלֵּל *laudabo*. Cum ה parag. & Affix. mutato (..) in (:) R. 117. facit וַאֲהַלְלָה & *laudabo*, Pſ. 145. 2. Et aliquando ſublato dagesh, R. 20. אֲהַלְלָה *laudabo*, Pſal. 69. 31. אֲהַלְלֶךָּ *laudabo te*, Pſ. 35. 18. אֲהַלְלֶנּוּ *laudabo eum*, Pſalm. 109. 30. יְהַלֵּל *laudabit*, & ob Maccaph correpto (..) in (ֶ) R. 137. יְהַלֶּל־, Pſal. 102. 19.

tertia fœm. cum Aff. וְתְהַלְלֶךָּ & laudabit te, sc. anima mea, Psal. 119. 175. In plur. excidente dagesh, יְהַלְלוּ laudabunt. Cum Affix. יְהַלְלוּךָ laudabunt te. יְהַלְלוּהוּ eum.

Vers. 24.

1030 הַלְלוּהוּ laudate eum. A superiori הַלֵּל, Imper. Pih. הַלֵּל lauda. In fœm. gen. & num. plur. ejicitur dagesh, R. 20. sed (:) legitur sub litera suâ naturâ dageshanda, R. 5. הַלְלִי lauda (fœm.) anima mea, Psal. 146. 1. In plur. הַלְלוּ laudate. Cum Affix. הַלְלוּהוּ laudate eum.

1031 כַּבְּדוּהוּ honorate eum, amplificate beneficia ejus, intensionem significat. A כִּבֵּד honoravit, Imp. Pih.

1032 וְגוּרוּ & metuite ab eo. A גוּר pavit, timuit, suprà Num. 231. non tam metum, quàm reverentiam, quam impensè in nos beneficis exhibemus, notat: cui oppositum despicere, contemnere, sicque differt à יָרֵא timuit, ob certam & notam rationem, פַּחַד trepidavit, ob externam vim & autoritatem. Imp. Kal, formæ קוּם.

Vers. 25.

1033 לֹא־בָזָה non sprevit, Præt. Kal בָּזָה sprevit, contempsit, exit in (ָ) R. 65. Vide suprà Num. 979.

1034 שִׁקַּץ (& non) abominatus est. Præt. Pih. שִׁקֵּץ abominatus, detestatus est, q. illa, quæ in lege dicuntur שֶׁקֶץ vitabile, horribile, aversatile, execratus est, quæ quisquis tetigisset, à sacris ad certum expiationis tempus arcebatur. Exit in (ַ) pro (ֵ) R. 45.

1035 עֱנוּת afflictionem, A עָנָה afflixit, humiliavit; Nom. fœm. עֱנוּת afflictio, humilitas.

1036 וּבְשַׁוְּעוֹ & in clamando ipsum, id est, dum clamaret: ad ejulantium, gementium atque dolentium vocem refertur. A שׁוּעַ Num. 751. Infin. Pih. שַׁוַּע, at ob Affix. (ַ) furtivum tollitur, R. 10. & (ַ) transit in (:) R. 117. fitque בְּשַׁוְּעִי in clamore meo, Ps. 28. 1. id

id est, dum clamo, וּבְשַׁוְּעוֹ & *in vociferari* (ad) *eum*.

Verſ. 26.

1037 נְדָרַי *vota mea*. A נָדַר *vovit, promiſit* (nec aliud in hac Lingua occurrit, per quod *promittere* exprimi queat, notavit Mercerus) Nom. m. נֶדֶר *votum*, tam verbum, quàm res, quæ vovetur. In plur. נְדָרִים (ut ſuprà Num. 255.) Cum Affix. נְדָרַי *vota mea*, (in pauſa נדרי) לִנְדָרַי *in vota mea*, נְדָרֶיךָ *vota tua*.

1038 אֲשַׁלֵּם *reddam*. A שָׁלַם *complevit, abſolvit*, in Pih. שִׁלֵּם *completè finivit, rependit, retulit*, q. illud, quod non rependitur, non ſit abſolutum. Fut. Pih. quod in Pſ. flectitur ſic: אֲשַׁלֵּם *perſolvam*, cum ה parag. וַאֲשַׁלְּמָה & *rependam*, Pſ. 41. 11. תְּשַׁלֵּם *rependes*, יְשַׁלֵּם *perſolvet*, Cum שׁ Relativo, R. 75. שֶׁיְּשַׁלֶּם־ *qui rependet*, Pſalm. 137. 8. cum (:.) ob Maccaph, R. 137. In plur. cum Affix. יְשַׁלְּמוּנִי *rependent mihi*, Pſal. 35. 12.

Verſ. 27.

1039 יְחִי *vivet*. Ab חָיָה *vixit, revixit, recreatus, ſanatus fuit*, q. ægrotus non vivat, cùm malè vivat. Fut. Kal, quod formatur ut הָיָה, ſuprà Num. 439. אֶחְיֶה *vivam*, וְאֶחְיֶה & *vivam*, יִחְיֶה, & per Apocopen יְחִי, *vivet*, וִיחִי & *vivat cor veſtrum*, Pſal. 69. 33. id eſt, bono animo ſitis, תְּחִי *vivat anima mea*, Pſalm. 119. 175.

Verſ. 28.

1040 וְיָשֻׁבוּ & *revertentur*, convertentur. A שׁוּב *redire, reverti, reſipiſcere*, de quavis reverſione dicitur. Fut. Kal, formæ קוּם, R. 58. & in Pſalm. flectitur ſic: אָשׁוּב *revertar*, תָּשׁוּב *reverteris*, יָשׁוּב *revertetur*, & cum (:) יָשֻׁב *redibit in terram ſuam*, ſc. homo, Pſal. 146. 4. Cum ו יָשׁוּב

rever-

revertetur, Psal. 74. 21. Cum ו conversif. mutato ו in *rbr.* R. 126. וְשָׁב *& reversus est*, Psal. 60. 2. תָּשׁוּב *revertetur*, (fœm.) scil. oratio mea, Psalm. 35. 13. יָשׁוּבוּ *revertentur*, וְיָשׁוּבוּ *& revertentur*. Cum ו Conversif. וַיָּשׁוּבוּ *& reversi sunt*, Psalm. 78. 41. Et cum (:) loco ו, יָשֻׁבוּ *redibunt*, וְיָשֻׁבוּ *& redibunt*. Cum parag. mutato (־) in (:) R. 102. n. 5. יְשׁוּבוּן *revertentur*, Psalm. 104. 9.

1041 מִשְׁפְּחוֹת *familiæ*. Ab inusitato שָׁפַח, Nom. fœmin. שִׁפְחָה *ancilla*, unde Heemanthic. מִשְׁפָּחָה *familia* (prout Latin.) *à famula*. In plur. מִשְׁפָּחוֹת *familiæ*. In Regim. correpto (־) in (:) R. 114. מִשְׁפְּחוֹת *familiæ gentium*.

Vers. 29.

1042 הַמְּלוּכָה *Iehovæ est ipsum regnum*. A מָלַךְ *regnavit*. Nom. fœm. sine plur. מְלוּכָה *regnum*, cum ה Emphat.

1043 וּמוֹשֵׁל *& dominator*. A מָשַׁל *dominatus est*. Ben. Kal מוֹשֵׁל *dominans*, *dominator*, *dominus*, & sine ו, מֹשֵׁל, Psal. 59. 14.

Vers. 30.

1044 דִּשְׁנֵי *pingues*, vel *delicati* terræ. A דָּשֵׁן *in cinerem redigere*, in sacrificiis felicitatis signum, dum hostia igne cœlesti absumeretur: hinc *felicem effici*, cui Deus favet, *beari*, cujus sacrificia accepta sunt. Inde Nom. דָּשֵׁן *felix*, *beatus*, *delicatus*, vulgò *pinguis*. Ter legitur in SS. Esa. 30. 33. דָּשֵׁן *felix*, & *pinguis*. In plur. דְּשֵׁנִים *uberes erunt*, Ps. 92. 15. in Reg. correpto (..) in (:) ex priori (:) fit *chir.* דִּשְׁנֵי.

1045 יִכְרְעוּ *inclinabunt se*. A כָּרַע, suprà Num. 949. Fut. Kal, quod in Psalm. flectitur in plural. tantùm, וְנִכְרָעָה *& procumbemus*, Psalm. 95. 6. cum ה parag. יִכְרְעוּ *incurvabunt se*.

1046 יוֹרְדֵי *descendentes*

tes (in) pulverem, id est, miseri, morti proximi. A ירד *descendit*, Ben. Kal, יורד *descendens*. Cum שׁ Relativo, R.75. שׁיורד *quod descendit*, Psalm. 133.2. In plur. יורדים, in Regim. יורדי & ירדי *descendentes silentium*, Ps. 115.17.

1047 חִיָּה (& qui animam suam non) *vivificabit*, i.e. quorum nullus vivificat animam suã. *LXX.* καὶ ἡ ψυχή μου αὐτῷ ζῇ *& anima mea illi vivet*. Legerunt ונפשׁי לו חיה, pro לא *non*, לו *ei*, & נפשׁ fœm. genere non convenit cum masc. חיה Ab חיה, suprà Num. 1039. Præt. Pih. חיה *vivificavit, vivum conservavit, recreavit, nutrivit*. In fœmin. חִיְּתָה, R.65. cum Affix. חִיִּתַנִי *vivum conservavit me*, Psalm. 119.50. contractè pro חִיְּתַתְנִי. In secunda persona, mutato ה in (י) R.66. חִיִּית. Cum Affix. חִיִּיתַנִי *vivum conservâsti me*, Psal. 30.4. & in pausa, חִיִּתָנִי Psal. 119.33.

Vers. 31.

1048 יְסֻפַּר *Narrabitur*, *numerabitur* Domino. A ספר, suprà Num. 86. Fut. Pyhal יספר *recensebitur*, & cum ה Interrog. R.77. הֲיְסֻפַּר *an recensebitur?* Psal. 88.12.

Vers. 32.

1049 וְיַגִּידוּ *& annunciabunt*. Ab הגיד, suprà Num. 447. Fut. Hiph. quod in Psalm. flectitur sic: אגיד, & cum ה parag. אַגִּידָה *annunciabo*, יַגִּיד *annunciabit*, הֲיַגִּיד *num annunciabit?* Ps. 30.10. cum ה Interrogativo. וַיַּגֵּד *& annunciavit*, Psal. 52.2. cum ו Convers. וַיַּגִּידוּ, *& annunciaverunt*, Ps. 50.6. cum ו convers.

1050 נוֹלָד (populo) *genito*. A ילד *genuit*, in Niph. converso (י) in ו, R.56. נוֹלַד *genitus, partus fuit*, id est, natus. Part. Niph. נוֹלָד.

PSALMUS 23. כג.

1051 רֹעִי *pastor meus*, LXX. ποιμαίνει με *pascit me*. A רָעָה *pavit*, propriè pastorum

rum eſt, aut oviū, Benoni Kal, רֹעֶה *paſcens, paſtor.* Ob Affix. ſublato ה R.103. רֹעִי.

1052 אֶחְסָר (non) *deficiam.* Ab חָסֵר *defecit*, de quovis defectu rei & perſonæ, Num.399. Fut. Kal quod in Pſ. flectitur ſic. אֶחְסַר *deficiam*, cum (ָ) ob pauſam, יַחְסְרוּ *egebunt*, Pſ.34.11. pro יֶחְסְרוּ ubi (ֲ) ſub gutturali, R.13 amittit ſuam vocalem ob ſequens (ְ) R.15.

Verſ. 2.

בִּנְאוֹת *In tuguriis*, ſive caulis, vel, *in paſcuis amœnis*, Nom. plur. fœm. Legitur tantum in Reg. Vide infrà Num. 2508.

1053 דֶּשֶׁא *germinis*, ſive *herbæ*, id eſt, herbidis, Nom. maſc. ſine plur. דֶּשֶׁא *herba virens & tenera*, quæ fructum non facit, paſtui utilis.

1054 יַרְבִּיצֵנִי *faciet me cubare.* A רָבַץ *cubuit*, *accubuit*, *decubuit*, brutorum eſt, Fut. Hiph. cum Affix. יַרְבִּיצֵנִי.

1055 מֵי (ad) *aquas*, Nom. duale מַיִם, ſuprà Num. 27. In Regim. facit מֵי, R.34. מֵי הַיָּם *aquas maris*, Pſ.33.7. וּמֵי מָלֵא *& aquæ plenitudinis*, Pſal.73.10. Et aliquando per reduplicationem fit מֵימֵי, idque ſemper cum Affix. מֵימָיו *aquæ ejus*, Pſal.47.4. מֵימֵיהֶם *eorum*, Pſ.105.29.

1056 מְנֻחוֹת *quietum*, quæ, leniter fluentes, oviculis commodæ ſunt. A נוּחַ *quievit*, Nom. fœm. Heemanth. מְנוּחָה *quies*, *locus quietus*. Cum Affix. *Non venient ad* מְנוּחָתִי *requiem meam*, Pſal. 95.11. id eſt, terram promiſſam in qua vitam quietam duxerunt, cùm patres ipſorum fuerant vagi. לִמְנוּחָתֶךָ *ad requiem tuam*, Pſal.132.8. לִמְנוּחָיְכִי *ad requies tuas*, Pſal. 116.7. ex plur. maſc. pro לִמְנוּחָיִךְ, ubi Affix. Syror. כִי R.149. in pl. fœm. מְנוּחוֹת *quietes*.

1057 יְנַהֲלֵנִי *leniter ducet me.* A נָהַל *duxit*, propriè leniter, ut paſtor oves, Fut. Pih. quod, abſorpto dageſh, in Pſal. flectitur cum Affix. tantùm וּתְנַהֲלֵנִי *& deduces me*,

Pſal.

Psal.31.4. יַנְהֲלֵנִי *ducet me.*

Vers. 3.

1058 יְשׁוֹבֵב (animam meam) *reducet*, id est, reficiet. A שׁוּב *reverti*, in Pih. quiescente ו in ו & geminatâ tertiâ, R.63. שׁוֹבֵב *reduxit*, *restituit*, *refecit*, *quietum reddidit*, Fut. Pih. quod in Psalm. flectitur sic: תְּשׁוֹבֵב לָנוּ *restituas te nobis*, Ps. 60. 3. *quietem da.* יְשׁוֹבֵב *restituet*, pacatam reddet.

1059 יַנְחֵנִי *ducet me.* A נָחָה *duxit*, suprà Num. 250. Fut. Hiph. quod abjecto ה radicali, R.103. in Psalm. flectitur cum Affixis tantùm, תַּנְחֵנִי *duces me*, תַּנְחֵם *eos*, יַנְחֵנִי *ducet me*, יַנְחֵם *eos*, וַיַּנְחֵם *& duxit eos*, Psal. 78. 14. cum ו Convers. תַּנְחֵנִי *deducet me*, scil. manus tua, Psalm. 139. 10. יַנְחוּנִי *ducent me.*, Psal. 43. 3.

Vers. 4.

1060 גַּם *Etiamsi.* Dictio indeclinabilis, augendæ significationis vim habens, גַּם *etiam*, *etiamsi*, *insuper.* Cum Præfix. וְגַם *& etiam*, הֲגַם *an etiam?* Psal. 78. 20. cum ה Interrogativo.

1061 אֵלֵךְ *ambulavero.* A יָלַךְ *ivit*, *ambulavit*, (idem quod יָלַךְ) In Kal Imperativ. Futur & Infinit. tantùm usurpatur. Fut. Kal, quod suppresso (י) radicali, R. 55. in Ps. flectitur sic: אֵלֵךְ *ibo*, *ambulabo*, תֵּלֵךְ *ambulabis*, יֵלֵךְ *ibit*, cum ו convers. וַיֵּלֵךְ *& abiit*, Psal. 34. 1. תֵּלֵךְ *ambulabit*, sc. ignis, Psal. 97. 3. נֵלֵךְ *eamus*, יֵלְכוּ *ambulaverunt*, & cum ן parag. יֵלֵכוּן, Psal. 89. 31.

1062 בְּגֵיא *in valle.* L X X. ἐν μέσῳ *in medio*, non malè ad sensum, quia valles sunt in medio collium. Nom. radicale גֵּיא *vallis*, בְּגֵיא *in valle.*

1063 צַלְמָוֶת (in valle) *umbræ lethalis*, id est, ipsissima & profundissima mortis umbra. Nom. masc. sine plur. צַלְמָוֶת *umbra mortis*, composit. ex צֵל *umbra*, & מָוֶת *mors*, notat horribilem quandam mortis speciem & figuram (qualis morientium oculis

lis

lis obversatur) tristissimam, plena terroris, & ad mortem tendentia, pericula; terribile & jamjam imminens exitium, (qui n. ad umbram accedit, non longè à corpore abest.) Cum Præfix. וְצַלְמָוֶת *& umbra mortis*, בְּצַלְמָוֶת *in umbra mortis*.

1064 עִמָּדִי *mecum*. A עָמַד *stetit*, particula עִמָּד *cum*, sed non legitur, nisi cum Affix. primæ pers. sing. עִמָּדִי *mecum*, *penès me*, q. in loco, in quo sto.

1065 שִׁבְטְךָ *virga tua*, שֵׁבֶט *virga*, suprà Num. 100. *tribus*, Psal. 74. 2. quæ ex uno patre, tanquam baculus ex una arbore, enata est. וּבְשֵׁבֶט *& in tribu*, Psal. 78. 67. Cum Affixis (ut suprà Num. 770.) שִׁבְטְךָ *virga tua*. In plur. שְׁבָטִים (ut suprà Num. 225.) *tribus*, Psal. 122. 4. In Regim. שִׁבְטֵי *tribus Israël*, Psal. 78. 55. Cum Affix. בְּשִׁבְטָיו *in tribubus ejus*, Psal. 105. 37.

1066 וּמִשְׁעַנְתֶּךָ *& fulcrum tuum*, notat baculum fulcientem, pedum. *LXX.* ἡ βακτηρία σου *& baculus tuus*. A שָׁעַן *niti*, Nom. fœmin. Heemanth. מִשְׁעֶנֶת *fulcrum*, *sustentaculum*, *baculus*, *quo quis nititur*. Cum Affix. mutato utroque (∵) in (:) R. 122. ex priori (:) fit (-) R. 6. מִשְׁעַנְתְּךָ *sustentatio tua*.

1067 יְנַחֲמֻנִי *consolabuntur me*. Targ. *Pedum tuum, pastorale à metu liberabit me.* A נָחַם *consolatus est*, propriè verbis: dolore affectum ita disposuit, ut sententiam mutet, quod exprimitur per *pœnituit*, Fut. Pih. (ut paulò antè, Num. 1057.) (תְּנַחֲמֵנִי *consolaberis me*, Psal. 71. 21.) יְנַחֲמֻנִי (pro præsenti) *consolantur me*, cum (⁝) loco ֻ.

Vers. 5.

1068 שֻׁלְחָן *mensam*. A שָׁלַח *misit*, Nom. masc. Heemanth. שֻׁלְחָן *mensa*, à mittendis ferculis. Cum Aff. שֻׁלְחָנָם *mensa eorum*, לְשֻׁלְחָנֶךָ *ad mensam tuam*.

1069 דִּשַּׁנְתָּ *impinguâsti*, deliciis affecisti. A דָּשֵׁן, suprà Num. 939. Præt. Pihel.

1070 בַשֶּׁמֶן *ipso oleo*. A שָׁמֵן *pinguis fuit*, Nom. masc.

שמן

שֶׁמֶן *omnis pinguedo, oleum.* In pausâ scribitur שָׁמֶן. Cum Præf. מִשֶּׁמֶן *præ* (de) *oleo. Caro mea macilenta est* מִשָּׁמֶן *à pinguedine*, Psalm. 109. 24. Targ. מִלְמֶהֱוֵי פַּטִּים *ne sit pinguis.* בְּשֶׁמֶן *oleo,* בַּשֶּׁמֶן *ipso oleo,* כַּשֶּׁמֶן *sicut ipsum oleum,* וְכַשֶּׁמֶן *& ut ipsum oleum,* ubi ב & כ excludunt ה Emphat.

1071 רְוָיָה (calix meus) *exuberans.* LXX. τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον με. *calix tuus inebrians me,* referunt ad Deum. A רָוָה *irrigatus, humectatus, inebriatus, potu satur fuit, exuberavit.* Nom. fœm. sine plur. רְוָיָה *irriguus,* cui non deest humor, *exuberans, potu satur.* Extat bis in SS. h. l. & Ps. 66. 12. *eduxisti nos,* לָרְוָיָה *in irriguum,* locum exuberantem. LXX. εἰς ἀναψυχὴν *in refrigerium,* fortè legerunt לָרְוָחָה, ob vocum similitudinem.

Vers. 6.

1072 אַךְ טוֹב *Vtique bonitas. LXX.* ὡσεὶ κράτιστον *quàm optimum est:* conjunxerunt hæc versui præcedenti.

Dictio indeclinabilis Affirmativa אַךְ *sed, certè, sanè, utique,* in medio sententiæ ferè exclusiva est, *solùm, duntaxat, tantùm.*

1073 וְשַׁבְתִּי *& habitabo,* vel, *& revertar,* vel, *manere meum,* vel, *& quies mea.* Dictio æquivoca, est n. vel à שׁוּב *reverti,* & (permutatâ radicum significatione à יָשַׁב) *habitare;* unde excluso ו, R. 58. emanat Præt. Kal שַׁבְתִּי, & cum ו Convers. Præt. in Futur. וְשַׁבְתִּי *& habitabo,* vel, *revertar,* in plur. וְשָׁבוּ *& conversi sunt,* Psal. 78. 34. Vel est à יָשַׁב *habitavit, mansit,* unde Infin. Kal, excluso (י) R 54. שֶׁבֶת *sedere.* Cum Affix. mutato utroque (..) in (:) R. 102. & priori (:) in (-) R. 6. fit וְשִׁבְתִּי *& habitare meum.* Vel denique à שָׁבַת *quievit, cessavit,* Nom. masc. שֶׁבֶת *quies, cessatio.* Cum Affix. וְשִׁבְתִּי *& quies mea.*

PSALMUS 24. כד.

1074 וּמְלוֹאָהּ *& plenitudo ejus.* A מָלֵא *plenus fuit,*

S Nom.

Nom. masc. מְלוֹא *plenitudo.* Cum Affix. וּמְלוֹאָהּ *& plenitudo ejus*, & sine ׳ וּמְלֹאָה, Ps. 50. 12. וּמְלֹאוֹ masc. Ps. 96, 11.

1075 בָּהּ *in ea*, ב Præfix cum Affix. fœm. הּ quod habet Mappik, R. 21.

Vers. 2.

1076 יְסָדָהּ *fundavit eam.* A יָסַד *fundavit, fundamentum jecit, posuit*, Præt. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: יָסַד. Cum Affix, mutato (ָ) in (ְ) & (ַ) in (ָ) R. 121. fit יְסָדָהּ *fundavit eam*, יָסַדְתָּ *fundâsti.* Cum Affix. יְסַדְתָּם *fundâsti ea*, Ps. 89. 12.

1077 נְהָרוֹת *fluvios.* A נָהַר *cucurrit, decurrit*, Nom. masc. נָהָר *fluvius, amnis naturalis*, quòd in eo decurrant aquæ. בַּנָּהָר *in fluvium*, Psal. 66. excluso ה Emphat. וּמִנָּהָר *& ex fluvio*, Psal. 72. 8. In plur. ex forma fœm. נְהָרוֹת *flumina.* Cum Præfix. כַּנְּהָרוֹת *sicut ista flumina*, וּבַנְּהָרוֹת *& in istis fluviis.* In Regim. correpto (ָ) in (ְ) R. 114. assumit ַ (ַ) R. 13. נַהֲרוֹת *flumina fortitudinis*, Ps. 47. 12.

Vers. 3.

1078 יַעֲלֶה (Quis) *ascendet?* A עָלָה *ascendit*, Fut. Kal, formatur, ut עָשָׂה, suprà Num. 34. אֶעֱלֶה *ascendam*, Psal. 132. 3. in Hiph. cum (ֳ) אַעֲלֶה *faciam ascendere*, id est, offeram, Psalm. 15. In secunda autem & tertia persona Kal, & Hiph. solo tantùm sensu, non formâ, distinguuntur. תַּעֲלֶה *ascendes*, & תַּעֲלֶה *facies ascendere.* Cum Affix. Ne תַּעֲלֵנִי *facias ascendere me, in medio dierum meorum*, Psal. 102. 25. Targ. Ne תִּסַּלְּקִנַּנִי מִן עָלְמָא *auferas me ex mundo.* Et cum ׳ loco (י) תַּעֲלֵנוּ *educes me*, Psal. 72. 20. יַעֲלֶה *ascendet.* In Hiph. *faciet ascendere.* Cum Affix. & ו Convers. וַיַּעֲלֵנִי *& fecit ascendere me*, Ps. 40. 3. in plur. abjecto ה, R. 66. יַעֲלוּ *ascendent*, Psal. 104. 8. & יַעֲלוּ *facient ascendere*, Ps. 51. 21. i. e. offeretur.

1079

1079 בִּמְקוֹם *in loco* sanctitatis ejus. A קוּם *stare, consistere*. Nom. fœmin. Heemanth. מָקוֹם *locus*, q. basis rei. In Regim. & sequente אֲשֶׁר vel זֶה, vel שׁ, scribitur מְקוֹם. Pf. 10.48, אֶל־מְקוֹם זֶה *in locum, quem fundâsti*. Cum Præfix. וּמְקוֹם *& locum tabernaculi*, Pfal. 26. 8. בִּמְקוֹם *in loco sanctitatis*. Cum Affix. מְקוֹמוֹ *locus ejus*. In plural. מְקוֹמוֹת *loca*, Pf. 103.22.

Vers. 4.

Non tulit in vanum נַפְשׁוֹ. Juxta vocales legitur נַפְשִׁי *animam meam*, & refertur ad Deum, id est, *non accipit in vanum nomen meum*, ut habetur in Decalogo: vel, quemadmodum Deus jurat *per animam suam*, Amos 6.8. id est, per vitam suam, quæ eadem est cum ipso. Juxta consonantes legitur נַפְשׁוֹ *animam suam*, refertur ad hominem.

Vers. 6.

1080 זֶה *Hæc* est generatio. Pronom. demonstrat rei, loci, temporis, masc. sine plur. זֶה *hic, is, iste*. Cùm postponitur Nomini, & sequitur Verbũ, est Relativum. *Montem Sion,* זֶה *quem inhabitâsti*, Pf. 74.2. *In locum,* זֶה *quem fundâsti*, Pfal. 104.8. Cum Præfix. וְזֶה *& hunc*, Pfal. 75.8 מִזֶּה *exinde*, Pf. 75. 9.

1081 מְבַקְשֵׁי *quærentium* faciem tuam, Jacob. LXX. pro Affixo in פָּנֶיךָ expresserunt nomen Dei, *quærentium faciem τοῦ Θεοῦ Dei Iacob*. A בִּקֵּשׁ diligenter & cum cura *quæsivit*, differt à דָּרַשׁ, nam hoc utplurimùm significat quærere interrogatiõe & verbis, illud magis conatu & studio, quàm interrogatione. Part. Pih. מְבַקֵּשׁ *quærens*, וּמְבַקֵּשׁ *& quærens*. Cum Maccaph correpto (..) in (·.·) מְבַקֶּשׁ־ Pf. 37. 25. In plur. מְבַקְשִׁים InRegim. & cum Affix. excluso dagesh ex litera shevata, R. 20. מְבַקְשֵׁי *quærentes faciem*, מְבַקְשֶׁיךָ *quærentes te*.

Vers. 7.

1082 רָאשֵׁיכֶם *capita*

vestra. LXX. Tollite portas οἱ ἄρχοντες ὑμῶν *principes vestros,* ubi Affix. disjungitur ab eo, cui jungi debet. A רֹאשׁ *caput*, pl. anomal. רָאשִׁים *capita.* In Regim. רָאשֵׁי *capita draconum,* Psalm. 74.13. Cum Affix. רָאשֵׁיכֶם *capita vestra. Quàm invaluerunt* רָאשֵׁיהֶם *capita earum* sc. cogitationum, Ps. 139.17. id est, summa.

1083 פִּתְחֵי *ostia seculi* sic vocantur portæ Templi, ob diuturnam stabilitatē. per antithesin ad tabernaculum. A פָּתַח *aperuit*, Nom. masc. פֶּתַח *apertio illa,* quâ fit *ingressus* in domum: differt à דֶּלֶת. nam דֶּלֶת est *janua*, quâ פֶּתַח occluditur. Semel in SS. scribitur cum (..) Psal. 119.130. פֵּתַח *apertio verborum tuorum illuminabit.* Targ. גְּלִיף *sculptura LXX.* ἡ δήλωσις *declaratio.* In plur. פְּתָחִים, R. 116. & 120. In Regim. פִּתְחֵי, R. 114. & 6.

Vers. 8.

1084 עִזּוּז *robustus.* A עָזַז *fortis, robustus fuit*, Nom. masc. עִזּוּז *robustissimus*, est sine plur. & dagesh secundæ radicali impressum notat potentiam, habitum, aut aliam quandam vehementiam. Extat bis in SS. h. l. & Esa. 43.17.

Vers. 9.

1085 צְבָאוֹת (Jehova) *exercituum.* A צָבָא *militavit*, Nom. masc. cum dupl. pl. צָבָא *exercitus*, seu statio, quæ certo ordine & termino constituitur in bello. Item *potentia*, vis, potestas, quâ constat exercitus Tribuitur & *Angelis*, qui Deo militant: *Soli*, *Lunæ*, *Stellis*, quòd ordine quodam militari sint constitutæ, ac moveantur, &c. Cum Affix. צְבָאָם *exercitus eorum.* In plur. masc. צְבָאִים. Cum Affix. צְבָאָיו *exercitus ejus*, Psal. 103.21. & absque (ו) צְבָאָו, Psal. 148.2. In plur. fœm. צְבָאוֹת *exercitus*, Ps. 68.13. quæ vox de Deo dicitur, יְהוָה צְבָאוֹת *Iehova exercituum*, id est, Dominus copiarum, tam superiorum, quàm inferiorum: (non, ut vulgò putatur, *Dominus Sabbathorum,*

rum,) LXX. reddunt τῶν δυνάμεων *virtutum aut potentiarum*. Vocem Hebræam etiam Interpretes retinuerunt: *Dominus Deus Zebaoth*, Psl. 59.7. κύριος σαβαώθ, Rom. 9.29. κυρίου σαβαώθ Jac. 5.4. cum Affix. mutato (ָ) in (ְ) בְּצִבְאוֹתֵינוּ *in exercitibus nostris*, Psal. 44.10.

PSALMUS 25. כה.

Ex Psal. Alphabethicis (quorū versus procedunt juxta ordinem Alphab. Hebr. suntq; 6,) hic est primus, ubi (א post inscriptionem tituli) inchoat 1. versum: ב (post primam vocem v. 2.) secundum: ה & ו junguntur, v. 5. ר duos vers. incipit 18. & 19. ק omittitur: & ultimus versicul. incipit à פ, fortè, ut damnum amissi ק recompenſetur: Reliqui sunt, Psl. 34.111.112.119.145.

Vers. 3.

1086 קֹוֶיךָ *expectantes te*. A קָוָה *expectavit*, solùm Ben. Kal est in usu, קֹוֶה *expectans*, q. aliquid sibi aggerans, in mentem desiderium colligens: (habet n. hoc verbum *colligendi* significationem in Niph.) In pl. ejecto ה: R. 103. קֹוִים. In Regim. וְקֹוֵי *& expectantes Iehovam*, Psalm. 37.9. Cum Affix. קֹוֶיךָ *præstolantes te*.

1087 הַבּוֹגְדִים *qui perfidè agunt*. A בָּגַד *perfidus fuit, perfidè egit*, Ben. Kal בּוֹגֵד *perfidus, fœdifragus*. In plur. בּוֹגְדִים *perfidè agentes*, cum ה Relat. R. 76. In Regim. בֹּגְדֵי Psal. 59.6.

Vers. 4.

1088 הוֹדִיעֵנִי *scire fac me*. A יָדַע *novit*, in Hiph. mutato (י) in ו, R. 57. הוֹדִיעַ *scire fecit, monstravit, docuit, instituit*, Imp. Hiph. הוֹדַע *notum fac*, Psal. 90.12. cum (־) R. 108. Cum Affix. & plur. est cum (י). הוֹדִיעֵנִי *notum fac mihi*. הוֹדִיעוּ *scire facite*, Ps. 105.1.

1089 לַמְּדֵנִי *doce me*. A לָמַד, suprà Num. 835. Imper. Pih. לַמֵּד *doce*. Cum Affix. לַמְּדֵנִי *doce me*, וְלַמְּדֵנִי *& doce me*.

Vers. 5.

1090 הַדְרִיכֵנִי *Incedere*

fac me. A דָּרַךְ *calcavit*, in Hiph. הִדְרִיךְ *calcare, ire, incedere fecit.* Imper. Hiph. cum Affix. הַדְרִיכֵנִי *ire fac; duc me.* Pſ. 119.35.

1091 קִוִּיתִי *expectavi.* A קָוָה *expectavit*, q. in mentem rem desideratam collegit, suprà Num. 1086. Præt. Pih. in tertia fœm. R. 65. קִוְּתָה *expectavit*, sc. anima mea, Pſalm. 130.5. קִוִּיתִי *expectavit*, ut suprà Num. 675. קִוִּיתִיךָ *expectavi te*, Pſ. 25.21. plur. קִוּוּ *expectârunt*, Pſ. 56.7. pro קִוְּוּ.

Verſ. 6.

1092 זְכֹר־ *Recordare.* A זָכַר *recordatus est*, Imp. Kal זְכוֹר *recordare*, & ob Maccaph. mutato ו in (ֹ) R. 137. זְכָר־. Ob Affix. transposito ו, R. 98. זָכְרֵנִי *recordare mei*, Pſal. 106.4. In plur. זִכְרוּ *recordamini*, Pſ. 105.5.

1093 רַחֲמֶיךָ *misericordiarum tuarum.* A רֶחֶם *uterus*, suprà Num. 990. plur. masc. רַחֲמִים *misericordia*, à visceribus, caret singul. Cum Præfix. וְרַחֲמִים *& misericordiæ*, לְרַחֲמִים *in misericordias*, Pſ. 106.46. Cum Affix. רַחֲמֶיךָ *misericordiæ tuæ*, רַחֲמָיו *ejus*, וְרַחֲמָיו *& misericordiæ ejus*,

Verſ. 7.

1094 חַטֹּאות *peccatorum.* Ab חָטָא *peccavit.* Nom. fœm. ex Pih. deductum חַטָּאָה *erratum, peccatum, scelus*, contractè חַטָּאת. Cum Affix. וְחַטָּאתִי *& peccatum meum*, מֵחַטָּאתִי *propter peccatum meum*, Pſal. 38.10. וּמֵחַטָּאתִי *& à peccato meo*, מֵחַטֹּאתָם *à peccato eorum.* In Regim. correpto (ָ) in (ַ) R. 115. חַטַּאת *peccatum oris ejus*, Pſal. 59.13. וְחַטַּאת *& peccatum matris ejus*, Pſ. 109.14. In plur. חַטָּאוֹת. In Regim. & cum Affix. correpto (ָ) in (:) facit חַטְּאוֹת, at א, more Syrorum, rejicit suam vocalē ad præcedentem ſhevatam, R. 141. fitque חַטֹּאות. Cum Aff. חַטֹּאותַי

peccata

peccata mea, הַטֹּאתֵינוּ *nostra*,

1095 נְעוּרַי *pueritia mea*. A נָעַר *excussit*, Nom. נַעַר, *puer*, q. omnia excutiens, impatiens quiescendi. Hinc plur. masc. carens sing. נְעוּרִים *pueritia*, *juventus*. *Filii* הַנְּעוּרִים *juventutis*, Psal. 127. 4. quos in juventute quis procreavit. Targ. עוּלֵמַיָּא *adolescentes*. LXX. ἐκτετιναγμένων *excussorum*, acceperunt pro Pahul Kal. Cum Affix. נְעוּרַי *pueritia mea*, מִנְּעוּרַי *à pueritia mea*, נְעוּרֶיכִי *pueritia tua*, Psalm. 103. 5. cum Affix. Syro כִי R. 146. בִּנְעוּרֵיהֶם *in juventute eorum*.

1096 טוּבְךָ *bonitatem tuam*. Nom. masc. sine plur. טוּב *bonum*, *bonitas*, legitur ferè tantùm in Regim. & cum Affix. בְּטוּב *bonitas domûs tuæ*, Psal. 65. 5. טוּב טַעַם *præstantiam rationis* (bonitatem morum) *doce me*, Psal. 119. 66. Cum Affix. טוּבְךָ *bonitas tua*.

Vers. 8.

1097 יוֹרֶה *docebit*. A יָרָה *jecit*, in Hiph. mutato (י) in ו. R. 57. הוֹרָה *jecit*, *jaculatus est*, sæpiùs *scire fecit*, *docuit*, *indicavit*, q. doctrinam in aliquem jecit. Fut. Hiph. flectitúrque sic: אוֹרֶה *docebo*, (ut suprà Num. 300.) Cum Affix. וְאוֹרְךָ *& docebo te*, Psal. 32. 8. יוֹרֶה *docebit*, וְתוֹרְךָ *& docebit te*, sc. dextra tua, Psal. 45. 5. quod etiam potest esse Imper. Kal, à תּוּר *explorare*, וְתוֹרְךָ *& documenta edemirabilium*.

Vers. 9.

1098 יַדְרֵךְ *Incedere faciet*, Futur. Hiph. ab הִדְרִיךְ Num. 1090. Cum Affix. & ו Convers. וַיַּדְרִיכֵם *& incedere fecit eos*, Psal. 107. 7.

1099 וִילַמֵּד *& docebit*. A לִמֵּד *docuit*, Fut. Pih. quod in Psal. flectitur sic: אֲלַמֵּד *docebo*, cum ה parag. אֲלַמְּדָה, Psal. 51. 15. Cum Affix. אֲלַמֶּדְכֶם *docebo eos*, אֲלַמֶּדְכֶם *docebo vos*, Psal. 34. 12. mutato (:) sub מ in (··) R. 6. תְּלַמֵּד *docebis*. Cum Affix. תְּלַמְּדֵנִי *docebis*

 me

me, תלמדנו *eum*, ילמד *docebit*, וילמד *& docebit*, ſubiato (:) ſub (י) ob præcedens *chir.* R. 8.

Verſ. 10.

1100 לנצרי *cuſtodientibus.* A נצר, ſuprà Num. 595. Ben, Kal נצר *cuſtodiens.* plur. נצרים. In Regim. נצרי *cuſtodientibus teſtimonia ejus*, Pſal. 119. 2. לנצרי cuſtodientibus cum ל, nota Dativi.

1101 בריתו *fœdus ejus.* A ברה *elegit, comedit.* Nom. fœm. ſine plur. ברית *fœdus, pactum*, res, quam duo eligunt. & de ea conveniunt. Vel à *comedendo*; in fœderibus enim pangendis, diſſecto vitulo, aut alio animante, tranſibant per medium eorum, ſicque rata fiebant fœdera, Jer. 34. 19. ac poſtea convivabantur. *Intuere* לברית *ad ipſum fœdus*, Pſ. 74. 20. excluſo ה Emphat. Cum Affix. בריתי *fœdus meum*, ובריתי *& fœdus meum*, בבריתך *in fœdus tuum*, בריתו *fœdus ejus*, ובריתו *& fœdus ejus*, בבריתו *in fœdus ejus.*

1102 ועדתיו *& teſtimonia ejus.* A עוד *teſtari*, ſuprà Num. 904. Nom. fœm. עדה *teſtimonium* Differt à עדה *cœtus*, ſuprà Num. 45. nam hoc caret plur.) Plur. עדות *teſtimonia.* Cum Affix. עדתיך *teſtimonia tua*, ועדתיך *& teſtimonia tua*, בעדתיך *in teſtimoniis tuis*, מעדתיך *de teſtimoniis tuis*, Pſ. 119. 152. עדתיו *teſtimonia ejus*, ועדתיו *& teſtimonia ejus.*

Verſ. 11.

1103 וסלחת *& condonabis*, A סלח *condonavit, ignovit, pepercit.* Præt. Kal סלחת *condonaſti*, at ו Converſiv. Præteriti rejicit accentum ad ultimam, R. 75. וסלחת *& ignoſces.*

1104 יבחר (quam) *e-*

liget

liget. A בָּחַר *elegit, probavit, examinavit*, Fut. Kal, quod in Psal. flectitur sic: תִּבְחַר *eliges*, יִבְחַר (& in pausa cum (ָ) יִבְחָר) *eliget*, וַיִּבְחַר & *elegit*, Ps. 78. 8. cum ו Convers.

Vers. 13.

1105 תָּלִין *pernoctabit*, sc. *anima*. A לִין *pernoctavit. hospitatus est*, tam longiori, quàm breviori, tempore, Fut. Hiph. quod abjecto ו, R. 58. in Psalm. flectitur sic: אָלִין *pernoctabo*, יָלִין *pernoctabit*, תָּלִין *pernoctabit*. f. *Si non saturabuntur* וַיָּלִינוּ & *pernoctabunt*, Ps. 59. 16. LXX γογγύσουσι *murmurabunt*, (legerunt וַיִּלֹּנוּ cum dagesh.)

1106 יִירַשׁ *possidebit*. A יָרַשׁ *hæres constitutus est, hæreditatem obtinuit, possedit*, Fut. Kal, quod quiescente primâ radic. (י) in *chir*. R. 55. in Psalm. flectitur sic: יִירַשׁ *possidebit*, (pro יִירַשׁ) נִירְשָׁה *possidebimus*, Psal. 83. 13. cum ה parag. יִירְשׁוּ *possidebunt*, & in pausa cum (ָ) R. 135. יִירָשׁוּ, Psalm. 105. 44.

Vers. 14.

1107 סוֹד *Secretum*. Nom. radicale סוֹד *secretum, arcanum*. Item *consultatio*, quæ arcana esse debet. Item *cœtus consultantium*, quorum est celare consilia. *Simul communicavimus* סוֹד *secretum*, Psalm. 55. 15. LXX. ἐδέσματα *cibos*, q. è סַעַד *cibus*. Cum Præfix. *Abscondes me* מִסּוֹד *ab arcano* (vel à cœtu) *malignorum*, Psal. 64. 3. בְּסוֹד *in cœtu* (in arcano) *sanctorum*, Ps. 89. 8. בְּסוֹד *in cœtu* (in secreto) *rectorum*, Ps. 111. 1.

1108 לְהוֹדִיעָם *ad faciendum scire illos*, id est, ut sciant. A יָדַע *scivit*, Infin. Hiph. mutato (י) in ו, R. 57. הוֹדִיעַ. Cum ל, nota Gerundii, לְהוֹדִיעַ *ad demonstrandum*, Ps. 106. 8. & cum Affixo, לְהוֹדִיעָם *ad notum faciendum illis*, Psalm. 78. 5.

Vers. 15.

1109 פְּנֵה *Respice*. A פָּנָה

respexit, faciem advertit, Imp. Kal פְּנֵה *faciem adverte*, exit in (..) R. 65.

Vers. 17.

1110 מִמְּצוּקוֹתַי *ab angustiis meis. LXX.* ἐκ τῶν ἀναγκῶν μου *de necessitatibus meis.* A צוּק *arctari*, Nō. masc. Heemanth. מָצוֹק *angustia, pressura, afflictio*, וּמָצוֹק *& pressura*, Psal. 119. 143. in fœm. מְצוּקָה idem. Plur. מְצוּקוֹת, cum Præfix. & Affix. מִמְּצוּקוֹתַי *ab angustiis meis*, מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם *ab angustiis ipsorum*, Ps. 107. 6. & cum (:) loco ו, מִמְּצֻקוֹתֵיהֶם Ps. 107. 28.

1111 הוֹצִיאֵנִי *fac exire me.* A יָצָא *exiit*, in Hiph. converso (י) in ו, R. 57. הוֹצִיא *fecit exire*, id est, eduxit. Imper. Hiph. cum ה parag. הוֹצִיאָה *educ*, Psal. 143. 8. Cum Affix. הוֹצִיאֵנִי *educ me.*

Vers. 18.

1112 וְשִׂנְאַת *& odio violentiæ*, id est, violento. A שָׂנֵא *odio habuit.* Nom. fœm. שִׂנְאָה *odium*, תַּכְלִית שִׂנְאָה *perfectione odii odi eos*, Ps. 139. 22. id est, odi quam maximo. וְשִׂנְאַת *& odium*, in Regim. שִׂנְאַת.

Vers. 9.

1113 אֵבוֹשָׁה (ne) *erubescam.* A בּוֹשׁ *erubuit*, quod in Fut. Kal est q. compositum ex יָבֵשׁ *aruit*; ideòque sub literis formativis gestat (..) pro (ָ) R. 58. אֵבוֹשׁ *erubescam*, cum ה parag. אֵבוֹשָׁה idem, יֵבֹשׁוּ *erubescent*, וְיֵבֹשׁוּ *& erubescent.* Cum ו Conversi. וַיֵּבֹשׁוּ *& erubuerunt*, Ps. 109. 28.

Vers. 19.

1114 וָיֹשֶׁר *& rectitudo.* A יָשַׁר *rectus fuit*, Nom. masc. יֹשֶׁר *rectitudo*, תֹּם־וָיֹשֶׁר *integritas & rectitudo*, ubi ו cum (ָ) quoniam utrumque jungitur in sensu uno, R. 78. בְּיֹשֶׁר *in rectitudine*, Ps. 44. 27.

Vers. 20.

1115 פְּדֵה *Redime.* A פָּדָה

פְּדֵה *redemit, vindicavit.* Imper. Kal פְּדֵה, ut suprà Num. 1109. Cum Affix. excluso ה. R. 103. פְּדֵנִי *redime me,* וּפְדֵנִי *& redime me,* Ps. 44. 27.

Psalmus 26. בו.

1116 אֶמְעָד (non) *vacillabo.* A מָעַד *nutavit, vacillavit, titubavit,* pedibus insistere nequivit, est oppositum ad עָמַד *stetit.* Fut. Kal אֶמְעָד, cum (ָ) ob pausam. *Non* תִמְעַד *vacillabit gressus ejus,* Psalm. 37. 31.

Vers. 2.

1117 בְּחָנֵנִי *Proba me.* A בָּחַן *probavit, examinavit,* Imp. Kal בְּחַן, at ob Affix. (ְ) transit in (ָ) R. 121.

1118 וְנַסֵּנִי *& tenta me.* A נָסָה *tentavit,* in bonum *periculum fecit, exploravit:* in malum, ad malum solicitavit. Imp. Pih. נַסֵּה *tenta.* Cum Affix. נַסֵּנִי, ut suprà Num. 1115.

1093 צָרְפָה *excoque renes meos.* Targ. סְנַן *perpurga,* scil. ut aurifex excoquendo purgat aurum & argētū. A צָרַף suprà Num. 590. Imper. Kal צְרוֹף, at ob ה ָ parag. ו transit in (ָ) & rejicitur ad primam radical. R. 98. fitque צָרְפָה, & cum ו redundanti, צָרוֹפָה.

Vers. 3.

1120 וְהִתְהַלַּכְתִּי *& indesinenter ambulavi.* Ab הָלַךְ *ambulavit,* Præterit. Hithp. הִתְהַלֵּךְ *continuò, assiduè ambulavit, obambulavit,* propriè *seduxit.* In prima persona הִתְהַלַּכְתִּי *continuò ambulavi.*

Vers. 4.

1121 נַעֲלָמִים (& cum) *absconditis* (vel, *abscondentibus se*) non ingrediar, id est, cum occultè peccantibus, vel dissimulatoribus, quærentibus latibula, cum fucatis, non habui commercium. Targ. וְעִם מִטַמְרִין לְאַבְאָשָׁא לָא אֵעוֹל *Et cum occultantibus se, ut malè agant, non introibo.* LXX. μετὰ παρανομούντων *cum iniquè agen-*

gentibus. A עָלַם *abscondit*, in Niph. נֶעְלַם *latuit, absconditus, celatus fuit.* Sed non legitur in Psalm. præterquàm hoc loco in Part. plur. נַעֲלָמִים, pro נֶעְלָמִים, ubi (-:) sub gutturali punctat præcedentem.

Vers. 5.

1122 אֶרְחַץ *Lavabo. A* רָחַץ *lavit, abluit*, dicitur de carne tantùm propriè. Fut. Kal אֶרְחַץ *lavabo.* Cum ו convers. quod gestat (-) ante א, וָאֶרְחַץ *& lavi*, Psalm. 73. 13. יִרְחַץ *lavabit.*

1123 בְּנִקָּיוֹן *in innocentia* manus meas: mos erat abluere manus, expiationis causâ in hominum cædibus, Matth. 27. 24. *A* נָקָה *purus, mundus fuit*, Nom. masc. sine pl. נִקָּיוֹן *puritas, innocentia*, cum Præfixo בְּ.

1124 מִזְבַּחֲךָ *altare tuum. A* זָבַח *mactavit, sacrificavit*, Nom. Heemanth. masc. cum pl. fœm. מִזְבֵּחַ *altare*, super quo mactabantur pecudes, & de qualibet *ara* dici potest. Cum ה Emphat. הַמִּזְבֵּחַ *ipsum altare.* In Regim. mutato (··) in (-) R. 117. מִזְבַּח *altare Dei*, Psal. 43. 4. Cum Affix. converso (..) in (:) R. 117. (-:) quod est sub ח, mutat præcedens (:) in (-) מִזְבַּחֲךָ, pro מִזְבְּחֲךָ. Et cum (ּ) מִזְבַּחֲךָ *altare tuum*, Psal. 51. 21. q. ex מִזְבֵּחַ. In pl. fœm. cum Affix. מִזְבְּחוֹתֶיךָ *altaria tua*, Psalm. 84. 4.

Vers. 6.

1125 לַשְׁמִעַ *Ad audire faciendum*, id est, prædicandum. A שָׁמַע *audivit*, Infin. Hiph. הַשְׁמִיעַ, at (י) deficit, & ל, nota Gerundii, excludit ה Characteristic. R. 81.

1126 תּוֹדָה (voce) *confessionis.* A יָדָה, in Hiph. הוֹדָה *confessus est*, inde Nom. fœm. Heemanth. תּוֹדָה *gratiarum actio, confessio.* Item *sacrificium confessionis*, quod offerebatur Deo pro gratiarum actione. Differt à תְּהִלָּה *laus*, quòd תְּהִלָּה solùm laudet, תּוֹדָה verò se accuset, & Deo gratias agat, cùm laudat. Cum

Præ-

Præfix. וְתוֹדָה & *gratiarum actio*, בְּתוֹדָה *in gratiarum actione*, לְתוֹדָה *ad gratiarum actionem*. In plural. *persolvam* תוֹדוֹת *confessiones tibi*, Pſ. 56. 13. Targ. קָרְבְּנֵי תוֹדָן *oblationes confessionum*, ſacrificia εὐχαριστικά.

1127 וּלְסַפֵּר *& ad enarrandum*. A סָפַר, Num. 86. Inf. Pih. ל, nota Gerundii.

Verſ. 7.

1128 מְעוֹן *habitaculum*. LXX. εὐπρέπειαν *decorem* domûs tuæ. A עוּן *habitare*. Nom. maſc. Heemanth. מָעוֹן *habitatio, ſedes, locus*, Convenit cum עַיִן *aſpexit*, quod omnia libenter ſuum locum adſpiciant. In Regim. Affix. & gē. fœmin. mutato (ָ) in (:) fit מְעוֹן. Cum Præfixo בִּמְעוֹן *in habitaculo ſanctitatis ſuæ*, Pſal. 68. 6. Cum Affix. מְעוֹנְךָ *habitaculum tuum*. In fœm. מְעוֹנָה cum Affix. וּמְעֹנָתוֹ *& habitaculum ejus*. In plur. מְעוֹנוֹת. Cum Affix. מְעוֹנֹתָם *habitacula eorum*.

1129 מִשְׁכַּן *tabernaculum* gloriæ tuæ. A שָׁכַן *habitavit*, Nom. maſc. Heemanthic. מִשְׁכָּן *habitatio, tabernaculum*. In Regim. correpto (ָ) in (-) R. 115. מִשְׁכַּן. In plur. מִשְׁכָּנִים. In Regim. contracto (ָ) in (:) מִשְׁכְּנֵי, unde קְדֹשׁ מִשְׁכְּנֵי עֶלְיוֹן *ſanctitas habitaculorum excelſi*, Pſ. 46. 5. LXX. ἡγίασε τὸ σκήνωμα αὐτοῦ ὁ ὕψιστος *ſanctificabit tabernaculum ſuum altiſſimus*: legerunt קִדֵּשׁ מִשְׁכָּנוֹ *ſanctificavit tabernaculum ſuum*. Et ex forma fœm. מִשְׁכָּנוֹת *tabernacula*, Pſ. 132. 5. In Regim. מִשְׁכְּנוֹת *tabernacula Iacob*, Pſ. 87. 2. Cum Aff. מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ *tabernacula tua*, לְמִשְׁכְּנוֹתָיו *ad tabernacula ejus*, מִשְׁכְּנוֹתָם *tabernacula eorum*.

Verſ. 9.

1130 תֶּאֱסֹף (ne) *colligas*. LXX. συναπολέσῃς *ſimul perdas*. Ab אָסַף *collegit*, tam diſperſa, quàm non diſperſa, *congregavit, in unum redegit, coadunavit*: eſt oppoſitum ad גָּרַשׁ *expulit*, Fut. Kal, quod in

ſecun-

secunda persona formatur dupliciter; vel 1. imitatur verba Perfecta, sicque fit תַּאֲסוֹף, ut suprà Num. 116. Vel Imperfecta, tunc א quiescit in ו, R. 53. fitque תֹּאסֵף, & excluso א, Psl. 104. 29. תֹּסֵף רוּחָם colliges spiritum eorum, LXX. ἀντανελεῖς auferes. In tertia persona est analogum, יֶאֱסוֹף. Cum Affix. mutato ו in (:) R. 119 (-:) amittit suum (:) R. 15. יַאַסְפֵנִי (Dominus) collegit me, Psal. 27. 10. LXX. προσελάβετό με assumpsit me.

Vers. 10.

1131 וְזִמָּה (Quorum in manibus eorum. Pleonasm. suprà Num. 39.) scelus. Idem quod מְזִמָּה, suprà Num. 492. cogitatio sæpiùs mala, scelus, q. cogitatio ipsa perpetrata.

Vers. 12.

1132 בְמִישׁוֹר (Pes meus stetit) in rectitudine, vel in plano. A יָשַׁר rectus fuit, Nom. Heemanth. quiescente (י) in chir R. 161. n. מִישׁוֹר rectitudo, planities, q. rectitudinem terræ diceres,

1133 בְּמַקְהֵלִים in congregationibus. A קָהַל, suprà Num. 1028. Nom. plur. Heemanth. מַקְהֵלִים congregationes virorum. Legitur hoc loco tantùm in S. S. & in forma fœm. בְּמַקְהֵלוֹת in congregationibus, Psl. 68. 27.

Psalmus 27. כז.

1134 מָעוֹז robur. LXX. ὑπερασπιστὴς protector vitæ meæ. A עָזַז robustus fuit, Nom. Heemanth. מָעוֹז robur, fortitudo, vis. Esto mihi לְצוּר מָעוֹז in petram roboris, Psal. 31. 3. LXX. εἰς Θεὸν ὑπερασπιστήν. in Deum protectorem. וּמָעוֹז & robur. Cum Affix. assumit dagesh & mutat ו in (:) R. 125. sed retinet (ָ) sub מ, R. 114. not. fitque מָעֻזִּי robur meum, & cum ו loco (:) מָעוּזִּי. Psl. 43. 2. מָעֻזּוֹ robur ejus. Psalm. 52. 9. מָעֻזָּם eorum.

1135 אֶפְחָד pavebo. A פָּחַד pavit, expavit, trepidavit, Fut. Kal אֶפְחַד, cum (ָ) ob accent. Sylluk,

Vers. 2.

Vers. 2.

1136 בִּקְרוֹב עָלַי *In appropinquando contra me.* id est, cùm appropinquant. A קָרַב *accessit* ad aliquid, *appropinquavit*. constructum cum עַל, vel לְ, *pugnavit, belligeravit*, q. contra alium accessit. Infin. Kal בַּל קְרוֹב אֵלֶיךָ *ne appropinquare ad te*, Psal. 32.9. id est, ne appropinquent. מִקְּרָב־לִי *à pugnando contra me*, Ps. 55.19. ubi ob Maccaph. ו transit in (ָ) R. 137.

1137 לֶאֱכֹל *ad comedendum*, id est, ut comedant. Ab אָכַל *comedit*, Infin. Kal אֱכוֹל, Cum Præfix. לֶאֱכֹל *ad comedendum*, ubi (ֱ) punctat לְ, notam Gerundii, R. 41. cum (ֵ) R. 13. Et cum (ֲ) מֵאֲכֹל *à comedendo panem meum*, Ps. 102. 5. id est, ne comederem, ubi מ negationem includit, R. 41.

1138 כָּשְׁלוּ *impingent.* A כָּשַׁל *impegit*, pede *offendit*, *lapsus est, corruit*, Præt. Kal, כָּשַׁל *corruit robur meum*, Psal. 31.11. Targ. תְּקַל *debilitatum est*. In plur. כָּשְׁלוּ *corruent*.

Vers. 3.

1139 תַּחֲנֶה (Si) *obsidebit* contra me. Ab חָנָה manendi gratiâ *castra posuit*: constructum cum עַל *obsedit*. Tertia fœm. Fut. Kal תַּחֲנֶה, ut supra Num. 34.

1140 מַחֲנֶה *castrum.* A superiori חָנָה. Nom, Hecmanth. commun. gen. מַחֲנֶה *agmen, castrum, castra*, tam locus ipse, quàm exercitus. Cum Præfix. בְּמַחֲנֶה *in ipsis castris*, Psalm. 106.16. excluso ה Emphat. Cum Affix. מַחֲנֵהוּ *castra ejus*, Psalm. 78.28. excluso ה 103.

Vers. 4.

1141 שָׁאַלְתִּי (Unum) *petii.* A שָׁאַל, vel שָׁאֵל, *petiit, postulavit, interrogavit*, Præt. Kal, quod in Psal. flectitur sic: שָׁאַלְתָּ (non) *postulâsti*, Psal. 40.7. cum (ָ) ob accent. Sylluk שָׁאַלְתִּי *petii*, שָׁאֲלוּ *petierunt*. Cum Affix. שְׁאֵלוּנוּ *petie-*

petierunt à nobis, Psal. 137. 3. ubi ob Affix. (ָ) transit in (:) &(..)retinetur: nam, cùm thema exit in (..) cum Affixis manet.

1142 אֲבַקֵּשׁ *requiram*. A בִּקֵּשׁ *studiosè quæsivit*, Fut. Pih. Vide suprà Num. 183. אֲבַקֵּשׁ *inquiram*, & cum ה parag. אֲבַקְשָׁה, Psalm. 122. 9. Cum Affix. excluso dagesh, וָאֲבַקְשֵׁהוּ *& studiosè quæsivi eum*, Ps. 37. 36. ubi ו Convers. cum (ָ) ante guttural. יְבַקְשׁוּ *quærent*, Ps. 63. 10. וִיבַקְשׁוּ *& quærent*, Psal. 83. 17. sublato (:) sub (י) ob præcedens *chir* R. 8.

1143 שִׁבְתִּי *sedere me*, id est, ut sedeam. A יָשַׁב *sedit, habitavit*, Infinit. Kal, abjecto (י) desinit in ת. R. 54. שֶׁבֶת *sedere, habitare*, Psalm 133. 1. *moram facientes*, שֶׁבֶת *sedendo*, Psal. 127. 2. Cum Præfixo, לָשֶׁבֶת *ad habitandum*, Psal. 101. 6. ubi ל cum (ָ) ob vocem Milhel, R. 80. in pausa, לָשָׁבֶת, Psal. 113. 5. Cùm Affix. ut suprà Num. 1073. שִׁבְתִּי *sedere meum*, Ps. 139. 2. מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ *è sede habitare ejus*, Ps. 33. 14. id est, habitationis ejus, לְשִׁבְתּוֹ *ad habitandum (in) eo*, Ps. 68. 17.

1144 לַחֲזוֹת *ad videndum*. Ab חָזָה suprà Num. 557. Gerundium Kal, ut suprà Num. 552. ubi ל cum (-) ob sequens (-:) R. 13.

1145 בְּנֹעַם *in jucunditate*. A נָעַם *amœnus, gratus fuit*, Nom. masc. sine plur. נֹעַם *amœnitas, dulcedo, jucunditas*.

1146 לְבַקֵּר *& ad matutino tempore versandum*. A בִּקֵּר *manè*, Infinit. Pih. בַּקֵּר *pertransire manè, peragere tempus in aliquo opere*. Aliàs בִּקֵּר est *inquirere, investigare*, quòd dimissa vesperi manè inquirimus.

Vers. 6.

1147 וְאֶזְבְּחָה *& sacrificabo*, LXX. καὶ ἔθυσα *& immolavi*. A זָבַח *sacrificavit*, suprà Num. 197. (Latin. *immolavit*: nam apud gentes Sacerdos fruges, aut molam salsam, in caput victimæ deponebat,

bat, addito masculo thure, qui ritus vocabatur *immolatio*, q. molæ in caput victimæ collatio) Fut. Kal אֶזְבְּחָה *sacrificabo*, cum ה parag. אֶזְבְּחָה idem, וַיִּזְבְּחוּ *& sacrificabunt*, וַיִּזְבְּחוּ *& sacrificârunt*, Psal. 106. 37. cum ו Convers.

1148 תְּרוּעָה (sacrificia) *clangoris*. vel *jubilationis*, quæ offeruntur cum vociferatione, jubilatione & gaudio. A רִיעַ, in Hiph. הֵרִיעַ *personuit, clanxit*, vocem magnam edidit, ore, tubis, &c. præ gaudio, vel dolore. Nom. fœm. Heemanth. sine plur. תְּרוּעָה *clangor, acclamatio, jubilatio*, clamor gaudentium, vel dolentium, aut laudantium Deum, Ps. 150.5. *In cymbalis* תְּרוּעָה *jubilationis*. Cum Præfix. *Bene psallendo* בִּתְרוּעָה *in jubilatione*, Ps. 33.3.

Vers. 8.

1149 בַּקְּשׁוּ *studiosè quærite*. A בָּקַשׁ. Num. 1142. Imper. Pih. בַּקֵּשׁ *quære*, Ps. 34.15. Plur. בַּקְּשׁוּ *quærite*, Ps. 105.4.

Vers. 9.

1150 אַל־תַּט *ne declines in ira* (à) servo tuo. A נָטָה, suprà Num. 763. in Hiph. abjecto נ, R. 69. אַטֶּה *inclinare, fecit, declinavit, inclinavit, extendit*. Fut. Hiph. exit in (.·.) R. 65. אַטֶּה *inclinabo*, Psalm. 69.5. תַּטֶּה *inclinare fines*, & per apocopen, R. 67. אַל־תַּט *ne declines cor meum ad malum*, Ps. 141.4.

1151 תִּטְּשֵׁנִי (ne) *deseras me*. LXX. μὴ ἀποσκορακίσῃς με *ne repellas me*. A נָטַשׁ *reliquit, dereliquit, deseruit, curam abjecit*. Differt à עָזַב, nam עָזַב simpliciter reliquit, נָטַשׁ verò derelictionem & projectionem quandam includit. Fut. Kal, quod, compensato נ per dagesh, R. 69. fit תִּטֹּשׁ ob Affix. mutato ו in (:) תִּטְּשֵׁנִי In tertia persona יִטֹּשׁ (non) *derelinquet*, Ps. 94.14. וַיִּטֹּשׁ *& deseruit*, Ps. 78.6. cum ו Convers.

Vers. 11.

1152 הוֹרֵנִי *Doce me*., LXX. νομοθέτησόν με *Legem pone mihi*, (ex significatione no-

minis תּוֹרָה *lex*) Imp. Hiph. ab הוֹרָה *docuit*, suprà Num. 1097. cum Affix. excluso ה, R. 103. הוֹרֵנִי *doce me.*

Vers. 12.

1153 עֵדֵי *testes* mendacii, id est, mendaces. A עוּד, in Hiph. הֵעִיד *testatus est*, Nom. masc. עֵד *testis*: convenit cum עוֹד *adhuc*, quòd verus testis constãs sit, q. *adhuc* in eo, quod dixerat, perseverans. וָעֵד & *testis*. In plur. עֵדִים, in Regim. עֵדֵי *testes violentiæ*, Ps. 35. 11. id est, violenti. Et inserto (י) עֵידֵי.

1154 וִיפֵחַ & *mussitans* injuriam. LXX. καὶ ἐψεύσατο ἡ ἀδικία ἑαυτῇ & *mentita est iniquitas sibi*: nulla cum Hebræo affinitas. Nom. masc. radicale יָפֵחַ *loquens, locutor, mussitans*: convenit cum פּוּחַ *sufflare*, q. sufflator & efflator verborum. Bis legitur in SS. semel in statu absoluto וְיָפֵחַ & *loquen de fine*, Hab. 2. 3. & h. l. in Reg. mutato (ָ) in (ֵ) R. 114, quod sub (י) tollitur ob præcedens chir. R. 8. וִיפֵחַ & *locutor injuriæ.*

Vers. 13.

1155 לוּלֵא *Nisi*. Compositum, ex לוּ *forsitan*, & לֹא *non*, q. *si non, nisi*, (*fortasse verò non credidi*.) Sæpiùs scribitur cum (י) לוּלֵי, Ps. 94. 17. Notatur verò hæc vox לוּלֵא supernè cum tribus punctis: éstque una ex 15. vocibus punctatis, quarum 10. sunt in Lege. 4. in Prophetis, una in Hagiographis. Masora ד׳ כְּתִיב כֵּן לְירית בכתובין נָקוּד וְהוּא נָקוּד לְמַטָּה וּלְמַעְלָה 4. (לולא) sic scripta sunt (cum א,) *neque est in Hagiographis aliud punctatum, & hoc quidem est punctatum infrà & suprà.* Qui mysteria iuquirunt, insipidam dant rationem: scil. quòd hæc puncta denotẽt, scio, quòd des mercedem justis in futuro seculo; sed ego nescio, an mihi sit pars cum illis, nec ne.

1156 הֶאֱמַנְתִּי *credidissem*, sc. planè despondissem animum inter tot calamitates, nisi credidissem. Ab אָמַן, in Hiph. הֶאֱמִין *verum, stabile, certum reddidit, credidit*: credere

dere enim est firmum, ratúmque aliquid facere. Præt. Hiph. הֶאֱמַנְתִּי *credidi*, Psal. 116. 10. In pausa הֶאֱמָנְתִּי, Ps. 119. 66. הֶאֱמִינוּ *crediderunt*, Ps. 78. 22.

Vers. 14.

1157 קַוֵּה *Expecta*. A קָוָה vide retrò Num. 1091. Imper. Pih. קַוֵּה *expecta*, וְקַוֵּה & *expecta*, in hoc ipso versu.

1158 חֲזַק *confirma te*. LXX. ἀνδρίζου *viriliter age*. Ab חָזַק *validus, firmus fuit, fortiter egit, potitus est*, Imper. Kal חֲזַק, cum (-:) pro (:) In plur. חִזְקוּ. LXX. ἀνδρίζεσθε *viriliter agite*, Ps. 31. 25.

1159 וְיַאֲמֵץ *& forte reddet* cor tuum. Ab אָמֵץ *fortis, robustus fuit*, in Hiph. הֶאֱמִיץ *roboravit, forte reddidit*. Legitur ter in Fut. Hiph. Job. 16. 5 hoc loco & Psal. 31. 25. וְיַאֲמֵץ *& corroborabit*, cum (-:) loco (:) sub א pro יַאְמֵץ.

PSALMUS 28. כח.

1160 תֶּחֱרַשׁ (ne) *sileas*. Ab חָרַשׁ *aravit, fundum fodit*; Metaphoricè, *cogitavit, machinatus est*, quasi intentus alicui rei fuit, ut arator terræ. Hinc, quoniam surdi sunt cogitabundi, *surdũ egit, obsurduit siluit, tacuit*: sunt enim surdi muti. In hac ultima significatione legitur tantùm in Futur. Kal, תֶּחֱרַשׁ *silebis*: & exit in (-) ac incipit à (..) ut differat à תַּחֲרוֹשׁ *arabis*. Et sic יֶחֱרַשׁ *surdum aget*, Ps. 50. 3.

1161 תֶּחֱשֶׁה (ne quando) *taceas*. Ab חָשָׁה *tacuit, siluit, quievit*, Fut. Kal, exit in (..) R. 65. & guttur. punctat præcedentem cum (..) R. 13. In plur. excluso ה, R. 66. וַיֶּחֱשׁוּ *& siluerunt*, Ps. 107. 29. cum ו Convers.

1162 וְנִמְשַׁלְתִּי *& similis ero*. A מָשַׁל *dominatus est*, Item *parabolicè locutus est*: parabolæ enim dominantur in sermone; Præt. Niph. נִמְשַׁל *comparatus*, *assimilatus fuit*, quòd in parabolis utamur similitudinibus. In prima pers.

וְנִמְשַׁלְתִּי & *comparabor*, Pſ. 143. 7. cum ו Converſ. Præteriti, R. 79. In Partic. נִמְשָׁל *aſſimilatus*, Pſ. 49. 13.

Verſ. 2.

1163 תַּחֲנוּנַי (vocem) *ſupplicationum mearum*. Ab חָנַן *gratioſus fuit*, Nom. plur. Heemanth. maſc. abſque ſing. תַּחֲנוּנִים *ſupplicationes, preces*, pro impetrāda gratia. Cum Affix. תַּחֲנוּנַי *preces meæ*, Pſal. 28. 6. Et in forma fœm. *In vocem* תַּחֲנוּנוֹתַי *precum mearum*, Pſal. 86. 6.

1164 בְּנָשְׂאִי *in elevare me*, id eſt, dum elevo manus meas, geſtus eſt orantis. Targ. כַּד אֲפָרֵשׁ יְדַי בִּצְלוֹ *cùm expandero manus meas in oratione*. Ut Æneid. 2. *Suſtulit exutas vinclis ad ſydera palmas*. A נָשָׂא *tulit, elevavit*, Inf. Kal נְשׂא. Cum Affix. ut ſuprà Num. 124.

1165 דְּבִיר (ad) *oraculum*, vel ad locutorium. A דָּבַר *loqui*, Nom. maſc. ſine plur. דְּבִיר *oraculum, locutorium*, ſanctum ſanctorum, quod inde reſponſa daret Deus.

Verſ. 3.

1166 תִּמְשְׁכֵנִי (ne) *trahas me*. A מָשַׁךְ *traxit, protraxit, retraxit*, Fut. Kal תִּמְשֹׁךְ אַפֶּךָ *protrahes iram tuam*, Pſ. 85. 6. Cum Affix. mutato *chol*. in (:) תִּמְשְׁכֵנִי.

Verſ. 4.

1167 תֶּן־לָהֶם *Da eis*. A נָתַן *dedit*, Imper. Kal. abjecto נ, R. 68. תֵּן *da*, Pſ. 72. 1. Ob Maccaph converſo (..) in (∴) R. 137. תֶּן. In plur. תְּנוּ *date*, Pſ. 68. 38.

1168 וּכְרֹעַ & *ſecundùm malitiam*. A רוּעַ *malum eſſe*, Nom. maſc. ſine plur. רֹעַ *malitia* omnis generis.

1169 מַעַלְלֵיהֶם *operum eorum*. A עָלַל *molitus, operatus eſt*, Nom. pl. tantùm מַעֲלָלִים *opera, ſtudia, actiones, conatus*, ſæpiùs in malum ſumitur. In Regim. converſo (-) in (:) R. 114, (-:) amittit ſuum

suum(:)R.15. מַעַלְלֵי־יָהּ *opera Dei*, Pſ. 77. 12. וּמַעַלְלֵי אֵל *& opera Dei*, Pſalm. 78. 7. Cum Affix. בְּמַעַלְלֵיהֶם *in actiones eorum*, Pſ. 106. 29. 39.

1170 הָשֵׁב *redde*. A שׁוּב *reverti*, Imp. Hiph. ejecto ו, R. 58. הָשֵׁב *fac reverti*, וְהָשֵׁב *& restitue*, Pſ. 79. 12.

1171 גְּמוּלָם *retributionem eorum*. A גָּמַל *cumulatè retribuit*, Nom. maſc. גְּמוּל *retributio*, tam bona, quàm mala. Cum Affix. גְּמוּלָם *retributio eorum* Retribuet tibi גְּמוּלֵךְ *retributionem tuam*, Pſal. 137. 8. id eſt, maleficium. In plur. גְּמוּלִים. Cum *Affix*. גְּמוּלָיו *beneficia ejus*, Pſ. 103. 2.

Verſ. 5.

1172 יֶהֶרְסֵם *diruet eos*. *Ab* הָרַס *diruit, deſtruxit*: eſt oppoſitum ad בָּנָה *ædificavit*, & propriè dicitur de ædificiis. Fut. Kal יַהֲרֹס, at ob *Affix*. *chol* tranſit in (:) R. 119. & (·.·:) amittit ſuum (:) R. 15.

1173 יִבְנֵם (nec) *ædificabit eos*. *A* בָּנָה *extruxit, ædificavit*, Fut. Kal, quod exit in (·.·) R. 65. תִּבְנֶה *extrues*. Pſ. 51. 20. יִבְנֶה *extruet*, Pſ. 127. 1. וְיִבְנֶה *& ædificabit*, Pſ. 69. 36. Ob *Affix*. excluſo ה, R. 103. יִבְנֵם.

Verſ. 7.

1174 וְנֶעֱזָרְתִּי *& adjutus fui*. *A* עָזַר *juvit*, Præterit. Niph. quod nullibi legitur in SS. præterquàm hoc loco,

1175 וַיַּעֲלֹז *& exultavit*. *A* עָלַז *exultavit, præ gaudio geſtivit*, idem, per omnia, quod עָלַץ, ſuprà Num. 277. Fut. Kal אֶעֱלֹזָה *exultabo*, Pſ. 60. 8. cum ה parag. יַעֲלֹז *exultabit*, Pſ. 96. 12. Cum ו converſ. וַיַּעֲלֹז *& exultavit*, יַעְלְזוּ *exultabunt*, Pſalm. 149. 5. pro יַעַלְזוּ. In pauſa (:) redit in *chol*, R. 135 יַעֲלֹזוּ *geſtient*, Pſ. 94. 3.

1176 וּמִשִּׁירִי *& à* (de) *cantico meo*. *A* שׁוּר *canere*, Nom. maſc. שִׁיר *cantio, canticum*, quicquid cãitur, vel, datur

canatur, שִׁיר חָדָשׁ canticum novum, Psal. 33.3. non vulgare. Cum præf. מִשִּׁיר de cantico, בְּשִׁיר in cantico. Cum Affix. וּמִשִּׁירִי & de cantico meo, שִׁירֹה canticum ejus, Psal. 49.2. cum ה loco ו, pro שִׁירוֹ.

1177 אֲהוֹדֶנּוּ celebrabo eum. Ab הוֹדָה celebravit, suprà Num. 875. Fut. Hiph. esset אוֹדֶה, at ex Chaldaismo assumpto ה characteristico Conjugationis, R. 140. fit אֲהוֹדֶה, cum Affix. excluso ה, R. 103. אֲהוֹדֶנּוּ.

Vers. 9.

1178 וּבָרֵךְ & benedic. A בֵּרַךְ, suprà Num. 280. Imp. Pihel בָּרֵךְ. pro בַּרֵּךְ, excluso dagesh, R. 19.

1179 וּרְעֵם & pasce eos. Targ. וְזוּן יָתְהוֹן & ciba eos. A רָעָה pavit, Imper. Kal, exit in (..) R. 65. וּרְעֵה & pasce, Psal. 37.3. Cum Affix. ejecto ה, 103. רְעֵם.

1180 וְנַשְּׂאֵם & extolle eos. A נָשָׂא tulit, extulit, Imp. Pih. נַשֵּׂא, at ob Affix. (..) transit in (:).

PSALMUS 29. כט.

1181 הָבוּ Date. A יָהַב dedit; potiùs Chald. est: nam apud Hebr. non usurpatur, nisi in Imper. Kal, abjecto (י) R. 54. הַב da, euge, cedò. Cum ה parag. הָבָה, Psal. 60.13. (ubi (ָ) ob literam gutturalem dilatandam, pro הַבָה.) In plur. הָבוּ tribuite, Ps. 96.7.

בְּנֵי אֵלִים filii fortium, vel, filii Deorum, id est, potentum. Targ. כִּתֵּי מַלְאֲכַיָּא cœtus Angelorum. LXX. addunt, Afferte Domino filios arietum.

1182 הִשְׁתַּחֲווּ incurvate vos. Ab הִשְׁתַּחֲוָה, suprà Num. 248. Imper. Hithp. הִשְׁתַּחֲוֵה. In fœm. וְהִשְׁתַּחֲוִי & incurvate ipsam, Ps. 45.12. In plur. וְהִשְׁתַּחֲווּ & incurvate vos, Ps. 99.5.

1183 בְּהַדְרַת in decore sanctitatus. LXX. ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ in atrio sancto ejus, legerunt fortè per ח. בְּחַדְרַת in atrio

atrio. Ab הָדַר *honoravit, decoravit*, Nom. fœm. ſine plur. הֲדָרָה *decus, honor, gloria*, idē quod הוֹד, Num. 381. ſed de majori honore dicitur. In Regim. mutato הָ- in תְ- & (ָ) in (ְ), (ֲ) amittit ſuum (ְ) fit בְּהַדְרַת·

Verſ. 3.

1184 הִרְעִים *intonuit.* A רָעַם *tonuit, intonuit, ſonuit, murmuravit*, ut 4. Æneid. *Interea magno miſceri murmure cœlum Incipit.* Præt. Hiph. הִרְעִים idem.

Verſ. 5.

1185 שֹׁבֵר *frangens.* A שָׁבַר *fregit, rupit, disrupit*, res duras *comminuit*, Ben. Kal שֹׁבֵר.

1186 אֲרָזִים *cedros.* Nom. maſc. אֶרֶז *cedrus*, quæ eſt arbor perpetuò virens. Junipero non abſimilis, folio duro, acuto, mucrone capillato & ſpinoſo, ligno contorto, nodoſo, medullâ rubente odoratâ, baccis myrthi flavis, odoratis & eſculentis. Cedro æterna materies, cariem non ſentiens, hinc proverbialiter, *digna cedro*, dicuntur, quæ promerentur imortalitatem & ejusmodi judicātur, ut poſteritati cōſecrari debeant. Convenit cum רָזָה *attenuare, marceſcere*; à gracilitate & proceritate; in Cypro enim 130. pedum longitudine naſci traditur, craſſitudine autē ad quintum hominū complexum. Cum Præfix. *Juſtus* כָּאֶרֶז *ſicut cedrus creſcet*, Pſ. 92. 13. In plur. (formatur, ut אֶפֶס Num. 98. אֲרָזִים *cedri*, Pſ. 148. 9. In Regim. אַרְזֵי אֵל *cedri Dei*, Pſal. 80. 12. id eſt, altiſſimæ, vel, quas Deus plantavit. Vide ſuprà Num. 23.

1187 וַיְשַׁבֵּר *& confregit.* A שָׁבַר, ſuprà Num. 164. Fut. Pih. תְּשַׁבֵּר *franges.* יְשַׁבֵּר *franget*, cum ו Converſ. וַיְשַׁבֵּר *& fregit*, ut ſuprà Num. 76.

1188 הַלְּבָנוֹן *Libani.* לְבָנוֹן nomen montis altiſſimi. *Libanus*, à לְבוֹנָה *thus*, à thuris copia; vel, à לָבַן *albuit*, à candore nivium: Præcipuè à cedris præſtantiſſimis laudatur; inde, quoniam ex iis Templum Salomonis fuerat exſtru-

ctum, ipsum Templum, Libanus appellatur. *Aperi,* לְבָנוֹן *Libane, januas tuas,* Zach. 11. 1.

Vers. 6.

1189 וַיַּרְקִידֵם *Et fecit saltare eas.* scil. cedros, exsilire fecit è loco suo, puta per terræmotum, vel turbinem, LXX. καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς *& comminuit eas,* (fortè legerunt, וַיָּדִיקֵם, ab הֵדֵק *comminuit,*) A רָקַד *saliit, subsiliit,* in Hiph. הִרְקִיד *exsilire fecit.* Legitur h.l. tantùm in SS. in Futuro.

1190 כְּמוֹ *sicut.* Compositum ex כ similitudine, & particula expletiva מוֹ, R. 83. כְּמוֹ *sicut, quemadmodum,* cum Affix. Levibus habet (ָ) כָּמוֹךָ *sicut tu,* Psal. 35. 10. Cum Gravibus autem gestat (ְ) כְּמוֹהֶם *sicut illi,* Psal. 115. 8.

1191 עֵגֶל *vitulum,* tantâ facilitate, ac si essent molles ac tenelli vituli. A עָגַל, suprà Num. 694. Nom. masc. עֵגֶל *vitulus* plaustralis, saginatus, ideóque rotundus. In pl. עֲגָלִים in Regim. esset עֶגְלֵי, ut אַפְסֵי, Num. 98. at (ֶ) & (ֵ) alternant, R. 107. fit עֶגְלֵי. *Cœtum fortium* בְּעֶגְלֵי *cum vitulis populorum,* Psal. 68. 31. id est, cum principibus, divitibus.

1192 וְשִׂרְיוֹן (Libanum) *& Sirjon,* sicut (exilit) filius Unicornis. Targ. וְטוּר מַסְרֵי פֵּרִוִי *& montem producentem fructus.* LXX. καὶ ὁ ἠγαπημένος, ὡς υἱὸς μονοκερώτων *& dilectus,* (scil. tunc apparebit) *ut filius unicornium,* q. evulsis undique cedris, apparebunt dilecti hinnuli, gratiosi, instar pullorum unicornis. A שָׂרָה *solvit, humectavit,* Nomen proprium montis Hermon, Deut. 3. 9. Sidonii appellant Hermonem שִׂרְיוֹן *Sirjon.* LXX. per Metathesin יְשֻׁרוּן *dilectus.*

Vers. 7.

1193 חֹצֵב *exscindens.* Ab חָצַב *excidit, incidit,* propriè dicitur de petris, Ben. Kal חֹצֵב

1194 לַהֲבוֹת *flammas ignis,* id est, fulmina: quæ cum tonitru ejaculatur, videntur esse q. dissecta, unum ab alio. A masc. לַהַב *flamma* (à φλέγω ardeo)

ardeo) fit fœm. לֶהָבָה idem. Cum Præfix. וּכְלֶהָבָה *& sicut flamma*. In plur. לְהָבוֹת *flammæ*. In Regim. לַהֲבוֹת, nempe ad formam בַּקָּשָׁה formaretur לְהָבָה, sed (-) & dagesh ante gutturales kametsatas conflantur in (..) R.109. fitque לֶהָבָה, plur. לְהָבוֹת. Rursus in Regim. mutato (ְ) in (-:) R. 114. nativum (-) redit, R. 109. emanátque לַהֲבוֹת.

Vers. 8.

1195 מִדְבָּר *desertum*. A דָּבַר *locutus est*, Nom. masc. Heemanthic. sine plur. מִדְבָּר *desertum*, locus vastus & incultus, (per antiphrasin) q. sine locutione, ubi nullus homo loquitur. Cum Præfix. *Non ab ortu, nec ab occasu, neque* מִמִּדְבָּר *à deserto exaltatio*. Psalm. 75. 7. Targ. מִן צִפּוּנָא וּמִן דָּרוֹמָא *à septentrione & à meridie*, quòd desertum Judææ à meridie esset. *Duxit eos per abyssos*, כַּמִּדְבָּר *tanquam ipsum desertum*, Psalm. 78. 52. (excluso ה Emphat.) pro quo Exod. 11. legitur: *Et ingressi filii Israël per medium maris* בַּיַּבָּשָׁה *in ipsa arida*, בַּמִּדְבָּר *in deserto* בַּמִּדְבָּר *in ipso deserto*, לַמִּדְבָּר *in desertum*. In Regim. mutato (ָ) in (-) R. 115. מִדְבַּר *desertum Kadesh*.

1196 קָדֵשׁ *Kadesh*, fuit vasta & horrida solitudo in Arabia, in cujus parte una, Paran & Seir, peregrinati fuerunt Israëlitæ cum Mose.

Vers. 9.

1197 יְחוֹלֵל *parere facit*, Targ. מְבַטַּן *parere cogit* cervas: quæ difficilimè pariunt, sed pavore tonitrui consternatæ, penitùs fœtum enituntur. Ab חוּל *doluit*, sæpiùs dicitur de dolore partûs, *dolores partûs emisit*. Fut. Pih. in quo secunda radical. ו quiescit in ו, & tertia geminatur, R.63. fitque יְחוֹלֵל, pro יְחוּל. In tertia fœmin. cum ו Conversiv. וַתְּחוֹלֵל *& parturivit*, (creata est) *terra*, Psal. 90. 2.

1198 וַיֶּחֱשֹׂף *& denudavit* sylvas, privans eas arborib. Targ. וּמַזְלִית *& turbans be-*

 stias

ftias sylvæ. Ab חָשַׂף *nudavit, denudavit, disco operuit.* Fut. Kal יֶחְשֹׂף, pro יַחְשֹׂף, R. 13. cum Converſ.

1199 יְעָרוֹת *sylvas.* Nom. maſc. cum duplici plur. יַעַר *sylva, saltus.* In pauſa יָעַר, R. 134. *Invenimus eam in agris* יָעַר *sylvæ,* Pſalm. 132. 6. id eſt, in area Araunæ Jebuſæi, ubi arbores ſylveſtres erant. חֲזִיר מִיָּעַר *sus è sylva,* Pſal. 80. 14. id eſt, ſylveſtris, מ inter duo ſubſtantiva adjectivum efficit. In plur. fœm. יְעָרוֹת *sylvæ,* R. 120. 121.

1200 כֻּלּוֹ *totum ipsum* כֹּל *omne, totum, universum,* ſuprà Num. 33. Cum Affix. aſſumit dagesh, & mut. *chol,* in (ֻ) R. 124. כֻּלּוֹ *omne ejus,* כֻּלְּכֶם *omnes vos,* Pſalm. 62. 4. כֻּלָּהּ *omnia hæc,* Pſal. 139. 4. כֻּלָּם *universum illud,* וְכֻלָּם *& omne illud* לְכֻלָּם *omnibus illis,* וּמִכֻּלָּם *& ex omnibus illis.*

Verſ, 10.

1201 לַמַּבּוּל *in diluvio* (tempore diluvii.) A נָבַל *decidit, emarcuit,* Nom. maſc, Heemanth. ſine plur. abjecto נ, R. 164. n. 4. מַבּוּל fluviorum, mariſque *inundatio, diluvium,* in quo omnia נָבְלוּ *emarcuerunt* & corrupta ſunt. Cum ה Emphat. הַמַּבּוּל *ipsum diluvium,* at ה excluditur à ל, R. 81.

Psalmus 30. ל.

1202 חֲנֻכַּת (Pſalmus cantici) *dedicationis* domûs Davidis. Ab חָנַךְ rem novam ad uſum primum, proprium *destinavit, dedicavit:* propriè dicitur de domo, altari & muro, quæ initiari ſolebant quadam ſolennitate ciborum & tripudii. Nom. fœmin. חֲנֻכָּה *initiatio, dedicatio.* In Regim. חֲנֻכַּת.

Verſ. 2.

1203 דִלִּיתָנִי *exhausisti me.* Metaphora, id eſt, evexiſti me. A דָּלָה, in Pih. דִּלָּה *hausit, extraxit,* ut ſolet aqua exhauriri, *elevavit, evexit.* Præt. Pih. mutato ה in (י) R. 66.

66. דָּלִּיתָ, & legitur h. l. tantùm in SS.

1204 שִׂמַּחְתָּ *lætificâſti.* A שָׂמַח *lætatus eſt*, in Pih. activè *lætificavit.* Præt. Pihel שִׂמַּח. In ſecunda perſ. שִׂמַּחְתָּ. Cum Affix. שִׂמַּחְתַּנִי *lætificâſti me*, Pſ. 92. 5. In plur. שִׂמְּחוּךָ *lætificârunt te*, Pſ. 45. 9.

Verſ. 3.

1205 שִׁוַּעְתִּי *vociferatus fui.* A שָׁוַע *clamavit, vociferatus eſt*, Præt. Pih. שִׁוַּעְתִּי *clamavi*, Pſalm. 88, 9.

1206 וַתִּרְפָּאֵנִי *& curâſti me.* A רָפָא *curavit, ſanavit*, Fut. Kal, exit in (ָ) R. 64. תִּרְפָּא *ſanabis.* Cum Affix. & ו Converſ. וַתִּרְפָּאֵם *& ſanâſti eos*, וַיִּרְפָּאֵם *& ſanabit eos*, Pſ. 107, 20.

Verſ. 4.

1207 הֶעֱלִיתָ *feciſti aſcendere*, i. e. eduxiſti. A עָלָה *aſcendit*, in Hiph. הֶעֱלָה *fecit aſcendere, eduxit.* In ſecunda perſ. mutato ה in (י) R. 66. הֶעֱלִיתָ *eduxiſti.*

1208 מִיָּרְדִי *à deſcendere me*, i. e. ne deſcenderem in foveam, Tar. מִלְּמֵחַת לְבֵית קְבוּרְתָּא *ne deſcenderem in domum ſepulchri*, id eſt, impediviſti, ne morerer. A יָרַד *deſcendit.* Secundùm puncta eſt Infinit. Kal, יְרוֹד *deſcendere.* Cum Affix. mutato ו in (ָ) R. 98. יָרְדִי *deſcendere me.* Secundùm literas eſt Benoni pl. Kal, in Regim. (ut יוֹרְדֵי הַיָּם *deſcenſores maris in navibus*, Pſ. 107, 23.) מִיּוֹרְדֵי *à deſcendentibus.*

Verſ. 5.

1209 וְהוֹדוּ *& celebrate* Ab הוֹדָה *celebravit*, Imper. Hiph. הוֹדֵה *celebra*, excluſo ה R. 66. הוֹדוּ, vide infrà Num. 1293.

Verſ. 6.

1210 רֶגַע *momentum.* A רָגַע *ſcidit*, Nom. maſc. רֶגַע *ſciſſio, diſruptio*, It. *momentum*, tempus minutum: ſæpe adverbiaſcit, *citò.* In pauſa ſcribitur רָגַע, Pſal. 73. 19. כְּרָגַע *ſicut momentum.*

1211 בָּעֶרֶב *in vespera.* *A* עָרַב *miscuit*, Nom. masc, sine plur. עֶרֶב *vesper*, *vespera*, *serum*, tempus illud post occasum, quòd tunc omnia nobis mixta & confusa, ut rerum differentias non valeamus discernere. Vel, quòd tunc lux tenebris misceatur. In pausa עָרֶב Ps. 104. 23. Cum Præfix. בָּעֶרֶב *in vespera*, וָעֶרֶב *& vespera*, לָעֶרֶב *in ipsa vespera*. Ps. 59. 7. excluso ה Emphat.

1212 בְּכִי *fletus*. *A* בָּכָה *flevit*, Nom. masc. בְּכִי *fletus*, *planctus*, oppositum ad צְחוֹק *risus*. In pausa בֶּכִי, R. 135. Cum Præfix. בִּבְכִי *in fletu*, Ps. 102. 20. Cum Affix. בִּכְיִי *fletus meus*, ut suprà Num. 28.

Vers. 7.

1213 בְשַׁלְוִי *in tranquillitate mea*, i. e. dum tranquillè vitam ducerem. A שָׁלָה *prosper*, *tranquillus fuit*, (unde Latin. *salus*.) N. fœm. שַׁלְוָה *tranquillitas*, *prosperitas*, Psal. 122. 7. Cum Affix mutato ה in ת esset שַׁלְוָתִי, sed ת aliquādo syncopatur, R. 104. fitq; שַׁלְוִי.

Vers. 8.

1214 הֶעֱמַדְתָּה *constituisti*. A עָמַד *stetit*, in Hiph. הֶעֱמִיד *stare fecit*, *constituit*, *statuit*. Secunda pers, Pl. Hiph. הֶעֱמַדְתָּה, cum ה parag. R. 120. n. 2.

1215 לְהַרְרִי *in monte meo*. LXX. *præstitisti* τῷ κάλλει μου *decori meo potentiam* (legerunt לַהֲדָרִי, ab הָדָר *decus*) Ab הַר *mons*. Cum Affix. (ut suprà Num. 255.) הַרְרִי *mons meus*. In plurali הֲרָרִים. In Regim. כְּהַרְרֵי־אֵל *sicut montes Dei*, Ps. 36. 7. quicquid eximium, magnum & præstans est. id Dei esse dicitur. מֵהַרְרֵי טָרֶף *præ montibus rapinæ*, Psal. 76. 5. in quibus feræ rapaces quàm plurimæ habitant. בְּהַרְרֵי קֹדֶשׁ *in montibus sanctitatis*; Ps. 87. 1. i. e. sanctis, viz. Moria & Sion. עַל־הַרְרֵי צִיּוֹן *super montes Sionis*, Ps. 133. 3. i. e. qui circumcirca sunt.

Vers. 9.

Verſ. 9.

1216 אֶתְחַנָּן *deprecabor* *Ab* חָנַן *gratioſus fuit.* in Hithp. הִתְחַנֵּן *ſe gratum, dignum miſericordiâ, verbis, quoad potuit, reddidit, pro gratia deprecatus eſt.* Fut. Hithp. אֶתְחַנָּן *ſupplex pro gratia orabo,* Pſ. 142, 2.

Verſ. 10.

1217 מַה־בֶּצַע *Quid lucri? A* בָּצַע *fregit, ſcidit,* Nom. m. ſine pl. בֶּצַע *avaritia,* & res quæ avaritiâ parantur, *lucrum, quæſtus,* q. conciſio alicujus rei Legitur 23. vicibus in SS. & ſemper in malum. In pauſa בָּצַע, Pſ. 119. 36. Hoc loco a. in מַה־בֶּצַע Maccaph dictioni ſequenti *Dahik* imprimit, R. 137. n. 1.

1218 בְּרִדְתִּי *in deſcendere meo,* i. e. ſi deſcenderem. *A* יָרַד *deſcendit,* Infinit, Kal, abjecto (י) R. 54. רֶדֶת, cum *Affixo,* ut ſuprà 1143.

Verſ. 11.

1219 הֱיֵה *eſto. Ab* הָיָה *fuit,* Imper. Kal הֱיֵה *ſis, eſto,* Pſ. 31, 3. exit in (..) R. 65. & (.:) pro (:) R. 11.

Verſ. 12.

1220 הָפַכְתָּ *Vertiſti,* Ab הָפַךְ *vertit, convertit, pervertit,* quovis modo vertit, Præt. Kal הָפַךְ *vertit* mare in aridam, Pſ. 66. 6. i. e. convertit. הָפַכְתָּ *convertiſti,* הָפְכוּ *verterunt* (terga) *in die prælii,* Pſ. 78. 9. Targ. אַפְּכוּ קְדַל *verterunt cervicem.*

1221 מִסְפְּדִי *planctum meum. A* סָפַד *planxit,* Nom. maſc. Heemanth. מִסְפֵּד *planctus,* propriè mortuorum. Cum Affixo, mutato (..) in (:) מִסְפְּדִי.

1222 לְמָחוֹל *in tibiam.* Ab חָלַל *perforavit,* Nom. m. Heemanth. מָחוֹל *tibia,* inſtrumentum, ad canendum aptum, quòd perforatum ſit. Cum Præfixo, לְמָחוֹל *in tibiam,* בְּמָחוֹל *in tibia,* וּמָחוֹל & *tibia.*

1223 פִּתַּחְתָּ *ſolviſti.* Præt. Pih. à פָּתַח *aperuit, ſolvit.*

1224 שַׂקִּי *saccum meum.* id est, removisti à me luctum. Vox Catholica, idem sonans in omnibus Linguis, שַׂק *saccus, cilicium,* Metonymicè *luctus,* qui sacco, ceu lugubri veste declarabatur. Cum Affix. resolvit (ָ) in (ַ) R. 112. שַׂקִּי.

Vers. 13.

1225 יִדֹּם (non) *conticescet,* sc. gloria mea laudare te. A דָּמַם *siluit, conticuit,* Fut. Kal, esletque יִדְמוֹם, at syncopatâ mediâ radic. R. 70. יִדּוֹם & ex forma Chald. יִדֹּם.

PSALMUS 31. לא.

¶ *Ad titulum hujus Psalmi* LXX. addunt, τῷ Δαυὶδ ἐκστάσεως *ipsi David pro ecstasi,* id est, dum versaretur in vehementi angustia, ac pavore, ab hostibus incusso.

Vers. 3.

1226 מְהֵרָה *citò.* A מָהַר *festinavit, acceleravit,* Nom. fœm. מְהֵרָה *festinatio,* sed semper ponitur adverbialiter, sive sit cum בּ, sive sine eo, *festinanter, citò, velociter.*

1227 לְהוֹשִׁיעֵנִי *ad salvum faciendum me.* Ab הוֹשִׁיעַ *salvum fecit,* suprà Num. 159. Infinit. Hiph. לְהוֹשִׁיעַ *ad salvandum,* Psalm. 76. 10. Cum Affix. לְהוֹשִׁיעֵנִי.

Vers. 6.

1228 אַפְקִיד (In manum tuam) *depono* spiritum meum, id est, flatum, vitam, animam meam, ut eam mihi quasi depositorius custodias, & suo tempore restituas. A פָּקַד, suprà Num. 685. in Hiph. הִפְקִיד *commisit, deposuit, reposuit, commendavit,* Futur. Hiph. אַפְקִיד.

1229 פָּדִיתָה *redemisti* (me) A פָּדָה *redemit.* Num. 1115. Præt. Kal פָּדָה, Ps. 55. 19. Cum Affix. excluso ה, R. 103. פָּדָם *redemit eos,* Psal. 78. 42. In secunda pers. mutato ה in (י) R. 66, פָּדִיתָ *redemisti,* Psalm. 71. 23. & cum ה parag. פָּדִיתָה.

Vers. 7.

Vers. 7.

1230 הַשֹּׁמְרִים *qui observant.* A שָׁמַר, suprà Num. 653. Benoni pl. Kal, cum ה Relat. R. 76. Vide infrà Num. 1355.

1231 הַבְלֵי *vanitates,* mendacii, divinationes vanas, auguria falsa. Ab הָבַל *vanuit, evanuit,* Nom. m. הֶבֶל *vanitas, nihilum, flatus.* Cum Præfix. מֵהֶבֶל *à* (præ) *vanitate,* Pf. 62. 10. בַּהֶבֶל *in ipsa vanitate,* Psalm. 78. 33. *Homo* לַהֶבֶל *ipsi vanitati similis est,* Pf. 144. 4. id est, flatui, halitui. In plur. הֲבָלִים. In Regim. הַבְלֵי, ut suprà Num. 255.

Vers. 9.

1232 הִסְגַּרְתַּנִי *conclusisti me.* Targ. מְסַרְתַּנִי *tradidisti me.* A סָגַר *clausit, occlusit,* in Hiph. הִסְגִּיר *claudere fecit, conclusit,* Præt. Hiph. cum Affixo.

Vers. 11.

1233 כָּלוּ *defecerunt.* A כָּלָה *finitus, perfectus est, finem habuit*: de quocunque fine dicitur, sive perfectionis in bonum, sive defectûs in malum. Ex usu Chald. *confidit, anxiè expectavit,* quòd, præ nimia expectatione, animus q. consumitur, dum nihil obtinetur. Præt. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: כָּלָה, in fœm. mutato ה in ת, R. 65. כָּלְתָה רוּחִי *consumptus est spiritus meus,* Psalm. 143. 7. כָּלְתָה נַפְשִׁי *vehementer desideravit anima mea,* Psalm. 84. 3. Vel, desiderio consumitur. Item Psal. 119. 73. In prima pers. mutato ה in (י) R. 66. כָּלִיתִי *consumtus fui.* In plur abjecto ה, כָּלוּ כְּעָשָׁן כָּלוּ *consumpti sunt, sicut fumus consumpti sunt,* Psal. 37. 20. In prima plur. כָּלִינוּ *consumpti sumus,* Psal. 90. 7.

1234 וּשְׁנוֹתַי *& anni mei.* A שָׁנָה *mutatus, iteratus fuit,* Nom. m. cum duplici pl. שָׁנָה *annus,* quòd iteretur & alius alium sequatur, vel, propter varias vicissitudines, quæ in anno fiunt. (Latinis dicitur ab *annulo,* ut Varro vult; veteribus n. annulus unico O. scribebatur, qui & circuitum signi-

significat, quoniam digitum circuit. In Regim. mutato ה- in ת- & (־) in (:) שְׁנַת *annum bonitatis tuæ*, Psalm. 65.12. In plur. m. שָׁנִים *anni*, Psal. 90. 4. Cum Affix. *Consumpsimus* שָׁנֵינוּ *annos nostros*, ibid. v. 9. In pl. fœm. שָׁנוֹת. In Regim. שְׁנוֹת *annos æternitatis*, Ps. 77. 6. Et sic cum Affix. שְׁנוֹתַי *anni mei*, שְׁנוֹתֵינוּ *nostri*, שְׁנוֹתֶיךָ *tui*, וּשְׁנוֹתֶיךָ *& anni tui*, שְׁנוֹתָיו *anni ejus*, וּשְׁנוֹתָם *& annos eorum*, Psalm. 78.32.

Vers. 12.

1235 וְלִשְׁכֵנַי *& vicinis meis*. A שָׁכַן *habitavit*, Nom. masc. שָׁכֵן *vicinus*, qui propè habitat, q. cohabitator. In plur. manet (..) R. 117. שְׁכֵנִים. Cum *Affix*. לִשְׁכֵנַי *vicinis meis*, לִשְׁכֵנֵינוּ *nostris*, לִשְׁכֵנָיו *ejus*, ubi ל cum *chir.* ob sequens (:)

1236 לִמְיֻדָּעָי (& timor) *notis meis*, i. e. noti mei adesse mihi timent, ne propter me periclitentur. Metonymia actûs pro objecto actûs. *A* יָדַע *novit*. Part. Pyh. מְיֻדָּע *notus, familiaris*: Cum *Affix*. וּמְיֻדָּעִי *& familiaris meus*, Ps. 55.14. Pl. מְיֻדָּעִים. Cum *Affix*. מְיֻדָּעַי *notos meos*, Ps. 88. 9. In pausa לִמְיֻדָּעָי *familiaribus meis*.

1237 בַּחוּץ *foris*. חוּץ *platea, foris, extrà*, locus exterior platearum. Suprà Num. 858. Cum Præfix. בַּחוּץ *foris*, לַחוּץ *foràs*, Ps. 41. 7. excluso ה Emphat.

1238 נָדְדוּ *fugiunt*. *A* נָדַד *fugit, recessit, elongavit se*, oppositum ad קָרַב *appropinquavit*, Præt. Plur. Kal נָדְדוּ.

Vers. 13.

1239 נִשְׁכַּחְתִּי *Oblivioni traditus sum*. *A* שָׁכַח *oblitus fuit*. Prima pers. Præt. Niph. נִשְׁכַּחְתִּי.

1240 כְּמֵת *sicut mortuus* à corde, i. e. omnes in corde suo obliti sunt mei, ac si jam mortuus essem. *A* מוּת *mori*, Nom. Participiale Kal מֵת *mortuus*. Cum Præfix. כְּמֵת *ut mortuus*. In plur. *Et comederunt sacrificia* מֵתִים *mortuorum*

tuorum, Psal. 106. 28. i. e. idolorum, quæ sunt hominum mortuorum simulacra. Cum Præfix. הַמֵּתִים *ipsi mortui*, Ps. 115. 17. & excluso ה Emphat. בַּמֵּתִים *inter mortuos*, Ps. 88. 6. Cum ה interrogat. הֲלַמֵּתִים *an in ipsis mortuis*, ibid. v. 11. In Regim. כְּמֵתֵי *sicut mortui seculi*, Ps. 143. 3.

1241 אֹבֵד *periens*. Ab אָבַד *periit*, Ben. Kal אֹבֵד *periens, res perdita*; dicitur de omnimoda perditione. *Erravi, sicut pecus* אֹבֵד *perdita*, Ps. 119. v. ult.

Vers. 14.

1242 דִּבַּת *murmur, infamiam multorum*. LXX. ψόγον *vituperationem*. A דָּבַב *murmuravit, locutus fuit, effutivit*, Nom. fœm. דִּבָּה *murmur, fama, infamia, rumor*, In Regim. דִּבַּת.

1243 מָגוֹר *timorem* undique LXX. παροικούντων *commorantium in circuitu*. Legerunt ex altera significat. hujus Nominis. A גּוּר, suprà Num. 231, Nom. masc. Heemanth. מָגוֹר *incolatus, habitatio, timor*.

1244 בְּהִוָּסְדָם *in consultare eos* contra me. Targ. בְּאִתְכַּנְּשֵׁיהוֹן *cùm congregantur*. A יָסַד, suprà Num. 59. Infinit. Niph. mutato (י) in ו dageshatum, R. 56. הִוָּסֵד. Cum Præfix. & Affix. בְּהִוָּסְדָם.

1245 לָקַחַת *ad intercipiendum*. A לָקַח *accepit*. Infinit. Kal קַחַת *accipere*. R. 69. n. 2. ל nota Gerundii, R. 41. gestat (ָ) ante Milhel, R. 81.

Vers. 18.

1246 יִדְּמוּ *conticescant*, vel, *exscindantur* in sepulchro, LXX. καταχθείησαν *deducantur in infernum*. A דָּמַם *tacuit, conticuit, excisus fuit*, excisi n. conticescunt, & in locis devastatis altū silentium. Fut. plur. Niph. syncopatâ mediâ radic. & compensatâ per dagesh, R. 70. יִדַּמּוּ, sed euphoniæ gratiâ ejicitur dagesh, fitque יִדְּמוּ.

V *Vers.* 19.

Vers. 19.

1247 תֵּאָלַמְנָה *Muta reddantur* labia mendacii. *Ab* אָלַם *ligavit*, in Niph. נֶאֱלַם *linguâ ligatus fuit, obmutuit.* Tertia pl. fœm, Fut. Niph. regulariter תֵּאָלַמְנָה, sed ejectum dagesh ex א compensatur per (..) R. 19. & terminale (..) transit in (-) R. 108.

1248 עָתָק *durum*, i.e. verba dura, aspera. Tar. גִּדּוּפִין *probra*, LXX. ἀνομίαν *iniquitatem.* *A* עָתַק *durus fuit.* Nom. masc. עָתָק *durus, asper. Ne loquimini in collo* (extento) עָתָק *durum*, Psal. 75.6. i. e. asperum, superbum.

1249 וָבוּז (in elatione) *& contemptu.* *A* בּוּז *contemnere, spernere*, Nom. masc. sine pl. בּוּז *contemptus, irrisio.* It. *expilatio, direptio*, q. à בָּזַז *diripuit. Effundens* בּוּז *contemptum*, Ps. 107.40. Cum Præfix. הַבּוּז *ipsâ expilatione superborum*, Psal. 123.4. *Opprobrium* וָבוּז *& contemptum*, Psal. 119.22. ubi ו cum (ָ) ob accent. distinctivum, R. 78.

Vers. 20.

1250 צָפַנְתָּ *recondidisti.* *A* צָפַן *abscondit, recondidit, reposuit*, Præt. Kal צָפַנְתָּ *abscondisti.* צָפַנְתִּי *abscondi*, Ps. 119.11.

1251 פָּעַלְתָּ *operatus es.* *A* פָּעַל *fecit, operatus est*; secunda pers. Præt. Kal פָּעַלְתָּ, Ps. 44.2.

Vers. 21.

תַּסְתִּירֵם בְּסֵתֶר פָּנֶיךָ *Abscondes eos in abdito faciei tuæ*, i, e. in intimo conclavi tuo, Hebræi enim pro istis complementis titularibus; *Excellentia, Majestas, Celsitudo*, &c. *tua*; utuntur, *Vultus tuus, Facies tua, Anima tua.*

1252 מֵרֻכְסֵי *ab elationibus* viri, i.e. à superbiis. LXX. ἀπὸ ταραχῆς *à perturbatione hominum.* *A* רָכַס *elevavit.* Nom. pl, in Regim. רֻכְסֵי extat h. l. tantùm in SS.

Vers. 22.

1253 הִפְלִיא *mirabilem reddi-*

reddidit: vel *separavit*, pietatem suam, egregiam misericordiam exhibuit mihi. A פָּלָא *mirabilis fuit, separavit*. Præt. Hiph. הִפְלִיא *arduum fecit*.

1254 מָצוֹר (in civitate) *munitionis*. A צוּר *obsedit, oppugnavit*. Nom. m. Heemanth. מָצוֹר *munitio, urbs munita, propugnaculum*, Pſ. 60. 11.

Verſ. 23.

1255 בְּחָפְזִי *in festinando me*, id est, cùm festinarem. Targ. בְּאִתְבְּעוּתִי לְמֶעֱרַק *cùm festinarem fugere*. LXX. ἐν τῇ ἐκστάσει μου *in excessu mentis meæ*, i. e. in consternatione animi mei, tot malis obtenti, & q. extra se positi. Ab חָפַז *festinavit, aliò ire ob timorem acceleravit*, Infinit. Kal חָפוֹז. Cum Affix. mutato ֹ in (ְ ָ) R. 98. בְּחָפְזִי *in festinatione mea*, Pſal. 116. 11. Targ. בְּמֶעֱרְקִי *cùm fugerem*.

1256 נִגְרַזְתִּי *excisus sum*, securi abscissus, (convenit n. cum גַּרְזֶן *securis*) Targ. אִשְׁתֵּיצִית *perditus fui*. LXX. ἀπέρριμμαι *projectus sum*. A גָּרַז *abscidit, præscidit, exscidit*, Præt. Niph. Legitur h. l. tantùm in SS. & Pſal. 88. 6. נִגְזָרוּ *excisi sunt*, cum (ָ) ob pausam.

1257 אָכֵן *veruntamen*. Particula affirmandi אָכֵן *certè, verè*, idem quod כֵּן, suprà Num. 36. אָכֵן *keverâ, ut Adam, moriemini*, Pſ. 82. 7.

Verſ. 24.

1258 אֶהֱבוּ *Diligite*. Ab אָהַב *dilexit, charum habuit*, antitheton verbo שָׂנֵא *odio habuit*. Imp. Kal אֶהֱבוּ, cum (ֶ ֱ) quod punctat præcedentem, pro אֶהֱבוּ.

1259 וּמְשַׁלֵּם *& rependens*. A שִׁלֵּם, suprà Num. 1038. Part. Pihel מְשַׁלֵּם. In plur. in Regim. וּמְשַׁלְּמֵי *& rependentes malum*, Pſ. 38, 21.

Verſ. 25.

1260 הַמְיַחֲלִים *qui spe-*

sperantes estis. Targ. דְּכָלְיָן *qui sperant.* A יָחַל *speravit, expectavit.* Præt. Pih. מְיַחֵל *sperans. Consumpti sunt oculi mei,* מְיַחֵל *sperantis in dominum,* Psal. 69. 4. (Quidam Codices legunt ex Infin. מִיַּחֵל *præ expectare, sperare.*) In pl. cum ה Relat. R. 76. הַמְיַחֲלִים *qui sperant,* Ps. 147. 11. (pro הַמְּיַחֲלִים, ejecto dagesh, R. 20,) Et excluso ה Relat. 81, לַמְיַחֲלִים *expectantibus,* Ps. 33. 18.

PSALMUS 32. לב.

1261 נְשׂוּי *levatus, exoneratus* (à) *prævaricatione:* Vel, *ablatus transgressioni,* cujus transgressioni aliquid est ablatum, *scil.* reatus: nam hoc verbum, cùm de peccato dicitur, usitatè construitur cum ל, notâ Dativi, Psal. 25. 18. 90. 8, &c. LXX. ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι *quorum remissæ sunt iniquitates.* Videntur legisse in pl. in Regim. נְשׂוּיֵי. A נָשָׂא *tulit, abstulit,* Num. 639. de peccato, *condonavit,* nam remissio peccati est ejus ablatio. Pahul Kal נָשׂוּא at, more Quiescent. tertiâ ה, fit נָשׂוּי, R. 65. In Regim. correpto (ָ) in (ְ) R. 114, נְשׂוּי.

1262 כְּסוּי *tectus.* A כָּסָה *texit, operuit,* Pahul Kal, ut anté.

1263 חֲטָאָה (tectus à) *peccato,* ne videri possit; sicut color albus, superinducto colore nigro, tectus esse dicitur. Vel ut sordes tegi solent, ne oculos offenderent; Aut, synecdochicâ locutione, *tectus peccatum,* quemadmodum dicimus *nuda genu;* Vel, denique *tectus* (à reatu) *peccati.* Ab חָטָא *à scopo aberravit,* Nom. fœm. חֲטָאָה *peccatum, erratum;* per Metonymiam *sacrificium pro peccato,* quòd in hostias peccata populi quodammodo transferebantur: quo sensu dicitur, *Christum factum fuisse peccatum,* 2. Cor. 5. 21. Cum Præfix. *Holocaustum* וַחֲטָאָה *& peccatum non postulâsti,* Ps. 40. 7. i. e. קָרְבַּן עַל־חֲטָאָה *oblationem pro peccato. Et oratio ejus erit* לַחֲטָאָה *in peccatum,* Ps. 109. 7. LXX. εἰς ἁμαρτίαν *in errorem:* (in quibus ו & ל habent (ַ) ob sequens (ֲ))

Verſ. 2.

1264 יַחְשֹׁב *imputabit.* Ab חָשַׁב *cogitavit, excogitavit, putavit, reputavit, imputavit, computavit*, quod fit cogitando. Fut. Kal. יַחְשֹׁב *commentus eſt*, pro יַחְשֹׁב, vide ſuprà Num. 370. In tertia fœm. תַּחְשֹׁב *cogitabit*, ſc. lingua tua, Pſal. 52. 4. In plur. יַחְשְׁבוּ *excogitabunt*, & in pauſa יַחְשֹׁבוּן Pſ. 35. 10. cum ן parag.

1265 רְמִיָּה *dolus.* A רָמָה *jecit, projecit.* Nom. fœmin. רְמִיָּה *jactus, fraus, dolus, impoſtura*, q. animi à ſpe dejectio. *Sicut arcus* רְמִיָּה *fraudis*, Pſal. 78. 57. qui non jaculatur ſagittas eò, quò dirigit ſagittarius. *A lingua* רְמִיָּה *doli*, Pſ. 120. 2. i. e. dolosa.

Verſ. 3.

1266 הֶחֱרַשְׁתִּי *ſilui.* Ab חָרַשׁ, ſuprà Num. 1160. Præt. Hiph. הֶחֱרִישׁ *tacuit*, q. ſurdus eſſet, cogitabundus ſtetit. In prima perſ. וְהֶחֱרַשְׁתִּי *& ſilui*, Pſ. 50. 21.

1267 בָּלוּ *inveterârunt*. A בָּלָה *ſenuit, conſenuit*, de inanimatis, *inveteravit*, q. ſenio corruptus fuit, Præt. Kal, ut retrò Num. 1233.

Verſ. 4.

1268 תִּכְבַּד *gravis fuit.* A כָּבַד *gravis fuit*, tum quantitate, tum qualitate. Fut. Kal, in tertia fœmin. תִּכְבַּד *gravis erit.* In plur. יִכְבְּדוּ *graviores fuerunt*, Pſ. 38. 5.

1269 נֶהְפַּךְ *converſus eſt.* Ab הָפַךְ *vertit.* Præt. Niph. נֶהְפַּךְ *verſus, converſus, mutatus fuit*, pro נֶהְפַּךְ, R. 14. In pl. נֶהְפְּכוּ *mutati ſunt*, Pſ. 78. 57.

1270 לְשַׁדִּי *humor meus.* Targ. רוֹטְבִי *humor meus.* LXX. ἐστράφην εἰς ταλαιπωρίαν *converſus ſum in ærumnam.* Nom. radicale לְשַׁד *humidum radicale, viror præſtantiſſimus, humor.* Legitur in SS. Num. 11. 8. & h. l. cum Affixo לְשַׁדִּי, aſſumpto dagesh euphonico, R. 18. Shindl. placet à Chald.

שְׁרָא *fudit*, per prothesin לְשַׁד. ל *humor*, *succus*, qui funditur.

1271 בְּחַרְבוֹנֵי *in siccitates*. Targ. הֵיךְ שַׁרְבָא דְקַיְטָא *perinde, ut siccitate æstivâ* LXX. ἐν τῷ ἐμπαγῆναί μοι *dum infigitur mihi*: fortè legerunt בְּחַבְרֵנִי *dum associatur mihi*. Ab חָרֵב *siccatus, exsiccatus fuit*, Nom. pl. masc. חַרְבוֹנִים *siccitas*, *æstus*. In Regim. חַרְבוֹנֵי.

1272 קַיִץ *æstatis*. LXX. ἄκανθα *spina*, (q. à קוֹץ *spina*.) A קוּץ *tædio affici*. Nom. masc. absque plur. קַיִץ *æstas*, fortè quòd tum homines nonnihil molestiâ afficiantur ob calorem solis.

Vers. 5.

1273 כִּסִּיתִי (& iniquitatem meam non) *texi*, i. e. confessus sum. A כָּסָה *texit, operuit, abscondit*, Præt. Pih. כִּסָּה idem. In secunda & prima pers. mutato ה in (י) R. 66. כִּסִּית *texisti*. Cum Affix. כִּסִּיתוֹ *texisti eam*, sc. abyssum, Ps. 104.6. excluso (-) sub ת. In prima pers. כִּסִּיתִי, vide infrà 1643.

Vers. 6.

1274 מְצֹא (in tempore) *inveniendi*, i. e. quo inveniris. LXX. εὐθέτῳ *opportuno*. A מָצָא *invenit*, Infinit. Kal מְצֹא, & cum ל, nota Gerundii. לִמְצֹא *ad inveniendum*, Ps. 36.3.

1275 רַק *tantummodò*. A רָקַק *attenuavit*, רַק *tantùm*, *saltem*, *solùm*. Particula extenuandi & excludendi.

1276 לְשֵׁטֶף *in inundatione*. A שָׁטַף *inundavit*, plus est, quàm רָחַץ *lavit*, Nom. m. שֶׁטֶף *inundatio*, *cataclysmus*.

1277 יַגִּיעוּ *pertingent*. A נָגַע *attigit*, in Hiph. verso נ in dagesh, R. 69. הִגִּיעַ *attingere fecit*; *admovit*, & absolutè *pertigit*, *pervenit*, Fut. Hiph. יַגִּיעוּ, cum ו Convers. וַיַּגִּיעוּ & *pervenerunt*, Ps. 107.18.

Vers. 7.

1278 רָנֵּי *acclamationibus*

nibus, jubilationibus, vel *cantionibus*. *A* רָנַן *acclamavit*, ob gaudium *cecinit*, Nom. plur. in Regim. quod h.l. tantùm legitur in SS. רָנֵּי. LXX. τὸ ἀγαλλίαμά μου *exultatio mea*, legerunt cum alio puncto, רִנִּי.

1279 פַּלֵּט *eripiendi*, vel *evasionis*. LXX. λύτρωσαί με *erue me*. (Legerunt in Imperat. פַּלֵּט *erue*, supra Num. 719.) *A* פִּלֵּט *liberavit*, *eripuit*, vide suprà Num. 738. Infin. Pih. pro Nomine פַּלֵּט *liberare*, i. e. liberatio. Cum Maccaph, correpto (..) in (∴) R. 137. fit פַּלֶּט־. *Propter iniquitatem* פַּלֶּט־לָמוֹ *liberare* (vel *liberatio*) *eis*? Psal. 56. 8. interrogativè, scil. *An ob iniquitatem erit ipsis evasio*? Tar. רוֹקַן יְתְהוֹן *evacua illos*. LXX. ὑπὲρ τοῦ μηδενὸς σώσεις αὐτοὺς *pro nihilo salvos facies eos*.

Vers. 8.

1280 אַשְׂכִּילְךָ *Faciam te intelligere*. *A* שָׂכַל, suprà Num. 106. Fut. Hiph. אַשְׂכִּיל. Cum Af. אַשְׂכִּילְךָ *erudiam te*. Cum ה parag. אַשְׂכִּילָה *intelligentem faciam*, Ps. 101. 2. In secunda pl. תַּשְׂכִּילוּ *intelligetis*, Psal. 94. 8.

1281 אִיעֲצָה *consulam* super te oculo meo, id est, innuam tibi. LXX. ἐπιστηριῶ *firmabo* super te oculos meos. (Legerunt אִיעֲזָה, à יָעַז *robustus fuit*.) *A* יָעַץ *consuluit*, *consilium iniit*, *deliberavit*, Fut. Kal, quiescente (י) in *chir*. R. 55. אִיעַץ, & ob ה parag. mutato (-) in (-:) R. 121. אִיעֲצָה.

Vers. 9.

1282 כְּפֶרֶד *sicut mulus*. *A* פָּרַד *separavit*, *divisit*, Nom. masc. פֶּרֶד *mulus*, quòd non gignat, q. à generatione separatus. Estque animal equo stupidius & ineptius, cui homines à rationis usu alieni comparantur.

1283 הָבִין (sine) *intelligere*, i. e. intellectu. *A* בִּין, in Hiph. הֵבִין *intellexit*, suprà Num. 219. Infin. Hiph. הָבִין R. 58.

1284 בְּמֶתֶג *in freno:* Nom. radicale מֶתֶג *frenum,* ferrũ, quod ori jumenti inseritur, ad illud gubernandum. 4. legitur in SS. Inde Grammatic. accentus *Metheg.* quo syllaba refrænatur & producitur.

1285 וָרֶסֶן *& habena,* Nom. radicale רֶסֶן *habena,* ubi ו gestat (ָ) quoniam utrumque nomen jungitur in sensu uno, R. 78. Extat 4. in Biblus.

1286 עֶדְיוֹ *os ejus.* Targ. תִּקּוּנֵהּ *ornatum os ejus.* LXX. τὰς σιαγόνας αὐτῶν *maxillas eorum constringas.* A עָדָה *ornavit,* Nom. m. sine pl. עֲדִי *ornatus, ornamentum,* bis sumitur pro *ore,* h.l. & Psal. 103. 5. *Satians bono* עֶדְיֵךְ *os tuum,* Targ. יוֹמֵי סֵיבוּתֵיכִי *dies senectutis tuæ,* ex significat. עִדִּים *panni detriti. LXX.* τὴν ἐπιθυμίαν σου *desiderium tuum.* Est autem עֲדִי formæ פְּרִי, suprà Num. 28. ideóque cum Affix. mutato *chirek* in (:) prius (:) transit in (ְ) fitque עֶדְיוֹ *os ejus,* עֶדְיֵךְ *tuum.*

1287 לִבְלוֹם *ad constringendum,* i. e. constringere oportet, ne in te faciant impetum. A בָּלַם *constringere, obligare* extath. l. tantùm in SS. sed usitatius est apud Chald. & Syros. Infin. Kal בְּלוֹם, cum ל, nota Gerundii, R. 41.

Vers. 10.

1288 מַכְאוֹבִים *dolores. LXX.* μάστιγες *flagella.* A כָּאַב *doluit,* Nom. Heemanth. מַכְאוֹב *dolor,* tam animi, quàm corporis. Cum Affix. וּמַכְאוֹבִי *& dolor meus,* Psal. 38. 18. Plur. מַכְאוֹבִים *dolores, cruciatus.*

Vers. 11.

1289 שִׂמְחוּ *Lætamini.* A שָׂמַח *lætatus est,* Imper. pl. Kal שִׂמְחוּ *lætamini,* Psalm. 97. 12.

1290 וְהַרְנִינוּ *& cantate, LXX.* καὶ καυχᾶσθε *& gloriamini.* A רָנַן, suprà Num. 275. in Hiph. הִרְנִין *jubilare fecit, exhilaravit,* Imp. Hiph. הַרְנִינוּ *facite jubilare,* Psal. 81. 2.

Psalmus 33. לג.

1291 רַנְּנוּ *Cantate.* A רָנַן, suprà Num. 275. Imp. Pih. וְרַנְּנוּ *& cantate*, Pſ. 98. 4.

1292 נָאוָה (rectis) *deſiderabilis eſt*, vel *decora eſt*, ſive, *convenit*, laudatio. Ab אָוָה *cupiit*. In Niph. נָאוָה, infrà Num. 2733. *deſiderabilis, optatus fuit*, hinc *decuit*, *pulcher fuit*, quòd appeti ſoleant, quæ pulchra & decentia ſunt. Part. Niph. נָאוֶה, *pulcher*, *decorus*, *decens*, & in fœm. R. 103. נָאוָה *pulchra*, *decora*, ſed ſæpiùs quieſcente א, נָוָה, Pſal. 147. 1.

Verſ. 2.

1293 הוֹדוּ *Celebrate.* Imper. Hiph. à יָדָה, vide ſuprà Num. 1209.

1294 בְּכִנּוֹר *in cithara.* Nom. maſc. cum pl. fœm. כִּנּוֹר *cithara, pſalterium.* Cum Præfix. וּבְכִנּוֹר *& cithara*, בְּכִנּוֹר *in cithara.* In plur. כִּנּוֹרוֹת. Cum Affixo: *Suſpendimus* כִּנּוֹרוֹתֵינוּ *citharas noſtras*, Pſ. 137. 2.

1295 בְּנֵבֶל *in nablio.* Nom. maſc. נֵבֶל *uter*, *hydria*, *lagena*, à vacuitate (à נָבָל *ſtultus*, qui ſapientiâ vacat. Hinc *nablium*, (retentâ Hebræâ voce) inſtrumentũ muſicũ adinſtar utris, non diſſimile Chely, ſive teſtudini. Joſeph. l. 7. Antiqu. c. 10. ait: כִּנּוֹר plectro percuti ſolitum, נֵבֶל autem duodecim eſſe chordarum & digitis tangi conſuetum. Cum Præfix. הַנֵּבֶל *ipſum nablium*, Pſal. 57. 9. בְּנֵבֶל *in nablio*, Pſ. 44. 9.

1296 עָשׂוֹר *decachordo.* A עֶשֶׂר *decem*, fit עָשׂוֹר *decachordum*, inſtrumentum muſicum decem chordarum. עֲלֵי עָשׂוֹר *ſuper decachordo*, Pſ. 92. 4, Targ. כִּנּוֹרָא דְעַסְרְתִּי מִינִין *cithara decem chordarum.*

Verſ. 3.

1297 שִׁירוּ *Cantate.* A שִׁיר *vocem intendit*, *cecinit*, in Hiph. abjecto ו, R. 58, הֵשִׁיר idem. Imper. Hiph. per Aphæ-

 reſin

resin literæ Characteristicæ ה. ut suprà Num. 219. שִׁיר *canta*, pl. שִׁירוּ *cantate*.

1298 חָדָשׁ (canticum) *novum*, i. e. non vulgare, ut Matth. 26. *Cùm bibero vobiscum* καινὸν *novum in regno cœlorum*. Et Virg. Eccl. 3. *Pollio & ipse facit nova carmina*, i. e. inaudita, mira: Ab חִדֵּשׁ *innovavit*, Nom. radic. חָדָשׁ *novus,a,um*.

1299 הֵיטִיבוּ *bene agite*. A יָטַב *bonus fuit*, in Hiph. quiescente (י) in (..) R. 57. הֵיטִיב *benefecit*, *bonum fecit*. Imper. Hiph. הֵיטֵב, & cum ה parag. הֵיטִיבָה *benefac*, Psal. 51. 20. In plur. הֵיטִיבוּ *benefacite*. Cæterùm hoc Verbum, junctum alii Verbo, adverbiascit: ut, *Benefacite pulsare*. *LXX*. καλῶς ψάλατε *bene pulsate*.

1300 נַגֵּן *pulsare* (in jubilo.) A נִגֵּן *psall.t*, *fides pulsavit*, *instrumento musico lusit*, Infin. Pih. h. I.

Vers. 4.

1301 בֶּאֱמוּנָה *in veritate*. Ab אָמַן Num. 636. Nom. fœm. אֱמוּנָה *fides*, *veritas*, *firmitas*, *constantia*. Et *pascere* אֱמוּנָה (in) *fide*. *LXX*. ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτῆς *in divitiis ejus*, Psal. 37. 3. q. ה esset Affixum, divitiis n. fidunt homines (unde מָמוֹן *Mammona*, q. מַאֲמוֹן *divitiæ*, vel, *Deus divitiarum*: nam pecunia Dea ab Antiquis culta est: August. de C. D. *Dea pecuniæ condemnabantur, ut pecuniosi essent.*) Cum Præfix. בֶּאֱמוּנָה *in veritate*, וֶאֱמוּנָה *& (in) veritate afflixisti me*, Psal. 119. 75. i. e. verè (in quibus ב & ו habent (‥) ob sequens (.:) R. 1. Cum Affix. mutato ה in ת, R. 104. בֶּאֱמוּנָתִי *in veritate mea*, וֶאֱמוּנָתִי *& veritas mea*, *& pietas cum illo*, Psal. 89. 25. id est, beneficia præstita conservabo ei. אֱמוּנָתְךָ *veritas* (firmitas) *tua usque ad cœlos*, Psal. 36. 6. i. e. beneficia tua in æternum durant. In pausa אֱמוּנָתֶךָ *veritas tua in generationem & generationem*, Psal. 119. 19. i. e. per singulas ætates. *Ad annunciandum pietatem* וֶאֱמוּנָתְךָ *& veritatem tuam*, Ps. 92. 3. i. e. beneficia stabilia. בֶּאֱמוּנָתְךָ *in veritate tua*. Et cum (:) loco

loco, בֶּאֱמוּנָתֶךָ, Psalm. 143. 1. וֶאֱמוּנָתוֹ & *veritas ejus*, בֶּאֱמוּנָתוֹ *in veritate ejus*,

Verſ. 6.

1302 נַעֲשׂוּ (cœli) *facti ſunt*. A עָשָׂה *fecit*, in Niph. נַעֲשָׂה *factus eſt*. In plur. abjecto ה. R. נַעֲשׂוּ.

Verſ. 7.

1303 כֹּנֵס *colligens*. A כָּנַס *collegit, in unum congregavit*, antitheton ꝰ נָפַץ *diſperſit*, Ben. Kal.

1304 כַּנֵּד *tanquam cumulum*. Targ. הֵיךְ רוֹקְבָא, & LXX. ὡσεὶ ἀσκὸν *quaſi utrem*, legerunt נֹאד *uter*. A נוּד *motus, agitatus fuit*. Nom. maſc. ſine plur. נֵד *cumulus, acervus*, q. rei motæ in unum congregatio. Sexies legitur in SS. & ſemper de aqua dicitur. *Et conſtituit aquas*, כְּמוֹ נֵד *ſicut cumulum*. Pſalm. 78. 13. Targ. צְרִירִין הֵיךְ זִיקָא *conſtrictas, ſicut utrem*.

1305 בְּאוֹצָרוֹת *in theſauris*. Ab אָצַר *repoſuit, recondidit*, Nom. m. cum pl. fœm. אוֹצָר *theſaurus*, res recondita. Plur. אוֹצָרוֹת *theſauri*. Cum Affix. mutato (ָ) in (:) *Proferens ventum* מֵאוֹצְרוֹתָיו *ex theſauris ſuis*, Pſ. 135. 7. Ventus eſt quaſi res in theſauro poſita, quoniam neq; cernitur, neque, quâ vi creetur, facile eſt noviſſe. Antiqui pingebãt terram ſub nomine Veſtæ Deæ, geſtantis tympanum, quòd terra ventos intra ſe contineat.

1306 תְּהוֹמוֹת *abyſſos*. Nom. m. cum pl. fœm. תְּהוֹם *abyſſus*, idem quod ἄβυσσος *fundo carens*, Latin. *vorago*: notat quamcunq; & imperſcrutabilem profunditatem *aquæ, terræ*, &c. *Iudicia tua* תְּהוֹם *abyſſus*, Pſalm. 36. 7. Targ. עֲמִיקִין הֵיךְ תְּהוֹמָא *profunda, ut abyſſus*. Eleganter notat *ærumnas*, multitudinẽ malorum, in quibus, ceu in abyſſo, homini pereundum, תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרֵא *Abyſſus in abyſſum clamat*, Pſal. 42. 8. i. e. nondum tranſactâ primâ ærumnâ, altera q. ab illa advocata ſuccedit. Pl. תְּהוֹמוֹת

תְּהוֹמוֹת *abyssi, voragines,* Cum Præf. וּמִתְּהוֹמוֹת *& ex abyssis,* Psal. 71. 20. *Et potavit eos* כִּתְהוֹמוֹת *in abyssis multis,* Psal. 78. 15. i. e. potavit eos ex petra in deserto, tanquam ex abysso multa. Et excluso ה Emphat. בַּתְּהוֹמוֹת *in ipsis abyssis,* Psal. 106. 9.

Vers. 10.

1307 הֵפִיר *labefactavit,* vel, *irritum fecit.* A פּוּר *frangere, conterere,* Præt. Hiph. abjecto ו, R. 58. הֵפִיר *labefactavit, irritum reddidit, dissipavit.* In plur. cum (..) loco (ִ.) הֵפֵרוּ *irritum faciunt,* Psal. 119. 126.

1308 הֵנִיא *fregit.* Ab inusitato נוּא, Præt. Hiph. הֵנִיא *fregit, infregit,* propriè dicitur de animo, q. de sententia removit.

1309 מַחְשְׁבוֹת *cogitationes populorum.* Ab חָשַׁב *cogitavit.* Nom. fœm. Heemanth. מַחֲשָׁבָה *cogitatio, deliberatio.* Plur. מַחֲשָׁבוֹת. In Regim. & cum *Affix.* correpto (ָ) in (:) מַחְשְׁבוֹת *cogitationes hominis,* Psal. 94. 11. Cum *Affix.* מַחְשְׁבוֹתֶיךָ *cogitationes tuæ,* וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ *& cogitationes tuæ,* מַחְשְׁבוֹתָם *eorum.*

Vers. 12.

1310 בָּחַר (populus, quem) *elegit.* A בָּחַר *probavit, examinavit, elegit,* Præt. Kal, in pausa scribitur בָּחָר Psal. 78. 67. In prima pers. בָּחַרְתִּי *elegi,* in pausa בָּחָרְתִּי, Psal. 119. 30.

Vers. 13.

1311 הִבִּיט *intuitus est.* Præt. Hiph. הִבִּיט, suprà Num. 530. in pl. הִבִּיטוּ *intuiti sunt,* Psal. 34. 6.

Vers. 14.

1312 מִמְּכוֹן *ex loco* habitationis suæ. Targ. מִמְּדוֹר *ex habitatione.* A כּוּן *parare, aptare,* Nom. m. Heemanth. מָכוֹן *aptatio,* & *locus,* ubi aliquid aptatur, *sedes, habitatio, basis.* In Regim. correpto (ָ) in

in(:) מָכוֹן *sedes solii tui*, Psal. 89.15. In pl. מְכוֹנִים. Cum Affix. מְכוֹנֶיהָ *bases ejus*, Psal. 104.5.

1313 הִשְׁגִּיחַ *prospexit.* LXX. ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου αὐτοῦ ἐπέβλεψεν *de præparato habitaculo suo respexit.* Ab inusitato שָׁגַח, in Hiph. הִשְׁגִּיחַ *prospexit, respexit*, cum consideratione *aspexit*. Extat 3. in SS.

Vers. 15.

1314 הַמֵּבִין *qui intelligit.* A בִּין, in Hiph. הֵבִין, suprà Num. 219. Præt. Hiph. מֵבִין *intelligens, intelligentiam faciens*, Psal. 119.130. cum ה Relativo, R. 76.

Vers. 16.

1315 נוֹשָׁע *salvatur.* A יָשַׁע, in Niph. mutato (י) in ו, R. 56. נוֹשָׁע *salvatus, servatus fuit*, Partic. Niph.

1316 יִנָּצֵל (fortis non) *liberabitur.* LXX. γίγας οὐ σωθήσεται *gigas non salvabitur.* A נָצַל, in Niph. נִצַּל *separatus, liberatus, ereptus fuit* à malo. Fut. Niph. אִנָּצְלָה *eripiar*, Ps. 69.15. cum ה parag. יִנָּצֵל *eripietur.*

Vers. 17.

1317 לִתְשׁוּעָה *ad salutem.* A יָשַׁע, Nom. fœm. Heemanth. abjecto (י) תְּשׁוּעָה *salus, redemptio, liberatio*, caret pl. Cum Præfix. לִתְשׁוּעָה *ad salutem*, ubi ל cum *chir.* ob sequens (:) In Regim. תְּשׁוּעַת *salus hominis*, Psalm. 60.13. ותְשׁוּעַת & *salus justorum*, Ps. 37.39. Cum Affix. תְּשׁוּעָתִי *salus mea*, תְּשׁוּעָתְךָ, in pausa תְּשׁוּעָתֶךָ *salus tua*, ותְשׁוּעָתְךָ & *salus tua*, לִתְשׁוּעָתְךָ *ad salutem tuam.*

1318 יְמַלֵּט *liberabit.* A מִלֵּט *liberavit*, suprà Num. 976 Fut. Pih. יְמַלֵּט *liberabit.* Cum Præfix. וִימַלֵּט & *liberabit*, Ps. 107.20. sublato (:) ob præcedens *chir.* R. 8. Cum Affix. יְמַלְּטֵהוּ *liberabit eum*, Psal. 41.2.

Vers. 19.

Verſ. 19

1319 לְהַצִּיל *Ad liberandum*. A נָצַל. Infin. Hiph. abjecto נ, R. 69. הַצִּיל, cum ל, nota Gerundii.

1320 וּלְחַיּוֹתָם *& ad vivos conſervandos eos*, LXX. καὶ διαθρέψαι αὐτοὺς ἐν λιμῷ *& alat eos in fame*. Ab חָיָה *vivificavit*, ſuprà Num. 1047. (oppoſitum eſt ad הֵמִית *interfecit*) Infinit. Pih. exit in וֹת, R. 65.

1231 בָּרָעָב *in ipſa fame*. A רָעֵב *eſuriit*, Nom. m. רָעָב *fames*, ciborum penuria, Pſalm. 105. 16. Et excluſo ה Emphat. hoc loco.

Verſ. 20.

1322 חִכְּתָה (Anima noſtra) *præſtolata eſt*. LXX. ὑπομενεῖ τῷ κυρίῳ *ſuſtinebit Dominum*. Ab חָכָה *hiavit*, corpore & animo, *inhiavit*, *anhelavit*, *ore aperto intuitus eſt*, *ſperavit*, *expectavit*. Præt. fœm. Pihel, exit in תָה, R. 65. חִכְּתָה *expectavit*. In plur. abjecto ה, R. 66. חִכּוּ *præſtolati ſunt*, Pſ. 106. 13.

Verſ. 22.

1323 כַּאֲשֶׁר *quemadmodum*. Compoſit. ex כ & Pronom. אֲשֶׁר, fitque כַּאֲשֶׁר *juxta quod*, id eſt, *quemadmodum*, Pſal. 48. 9. *poſtquàm*, Pſal. 51. 2.

1324 יִחַלְנוּ *ſperavimus*. A יָחַל. ſuprà Num. 1260. Præt. Pih. pro יִחֵּל, abſorpto dagesh. In prima perſ. ſing. יִחַלְתִּי *expectavi*, Pſal. 119. 43. cum (ָ) ob pauſam. In prima pl. יִחַלְנוּ *expectavimus*.

PSALMUS 34. לד.

¶ Hic Pſalm. eſt unus ex Alphabeticis (ut dictum ad Pſal. 25.) in quo poſt primum verſ. qui continet titulũ Pſalmi, reliqui omnes verſ. ſequũtur ordinem Alphabethi, niſi quòd ה & ו junguntur verſ. 6. & פ geminatur, ac incipit verſ. ultim.

1325 בְּשַׁנּוֹתוֹ *in mutando eum*, id eſt, cùm mutaret ipſe

ipse. A שָׁנָה *mutavit, variavit, alteravit,* Gerund. Pih. exit in וּת, R. 65. שַׁנּוֹת.

1326 טַעְמוֹ *speciem suam.* Targ. מַדְעֵהּ *scientiam suam.* LXX. πρόσωπον αὐτοῦ *vultum suum,* sc. stultitiam simulando. A טָעַם *gustavit,* Nom.m. טַעַם *gustus, sapor,* est propriè palati & linguæ: translatum ad animum notat *ingenium,* quo tam mentes, quàm corpora, condimus, & q. gustu referta maximo reddimus. טוּב טַעַם *bonitatem ingenii* (morum) *doce me,* Ps. 119. 66. Cum Affix. mutato posteriori (-) in (:) R. 121. טַעְמוֹ.

1327 אֲבִימֶלֶךְ *Abimelech,* q. *pater regis.* Fuit generale nomen regum Palæstinorum, quorum tamen singuli habebant sua nomina propria. V. g. hic Abimelech vocatur *Achis,* 2. Sam. 21. 11.

1328 וַיְגָרְשֵׁהוּ *& expulit eum.* A גָּרַשׁ *ejecit, expulit,* est antitheton τοῦ אָסַף *collegit.* Fut. Pih. in secunda pers. תְּגָרֵשׁ excluso dagesh, R. 19. In tertia, יְגָרֵשׁ *expellet,* cum ו Convers. (ut suprà Num. 76.) וַיְגָרֶשׁ *& expulit,* Psal. 78. 55. & cum Affix. mutato (..) in (:) וַיְגָרְשֵׁהוּ.

Vers. 3.

1329 תִּתְהַלֵּל *laudabit se.* Ab הִלֵּל, suprà Num. 494. in Hithpah. הִתְהַלֵּל *laudavit, jactavit, prædicavit se, gloriatus fuit.* Fut. Hithp. quod in Psal. flectitur sic: תִּתְהַלֵּל *jactabis te,* Psal. 52. 3. יִתְהַלֵּל *jactabit se,* m. Psalm. 63. 12. תִּתְהַלֵּל *jactabit se,* f. וְיִתְהַלְלוּ *& laudabunt se,* Psal. 64. 11. In pausa יִתְהַלָּלוּ *jactabunt se,* Psalm. 49. 7.

Vers. 4.

1330 גַּדְּלוּ *Magnificate.* A גָּדַל *magnus fuit,* in Pih. *magnum fecit,* aut *reddidit, magnificavit.* Imper. Pih.

Vers. 5.

1331 דָּרַשְׁתִּי *Quæsivi.* A דרש

A דָּרַשׁ. ſuprà Num.445. Præt. Kal, quod in Pſal. flectitur ſic: דָּרַשׁ *quæſivit*, דָּרַשְׁתִּי *quæſivi*, in pauſa דָּרָשְׁתִּי, Pſ.78.34. Cum *Af.* mutato (ָ) in (ְ) דְּרַשְׁתִּיךָ *quæſivi te*, Pſ.119.10. דָּרְשׁוּ *quæſiverunt*, in pauſa דָּרָשׁוּ Pſ.119.155. Cum ו Converſ. Præteriti, R.78 וְדָרְשׁוּ *& quærent*, Pſal. 109.10. Cum *Affix.* trãſpoſitis vocalibus. R.98. וּדְרָשׁוּהוּ *& quæſiverunt eum*, Pſal.78.34.

1332 מְגוּרוֹתַי (ab omnibus) *pavoribus meis.* n. m. מָגוֹר (ſuprà Num. 1243.) Nom. fœm. מְגוּרָה *pavor, timor.* Legitur ter in SS. ſemel in ſing. in Regim. Pſ. 10. 24. bis in plur. cum *Affix.* h. l. & Eſa. 66. 4.

Verſ. 6.

1333 וְנָהָרוּ *& confluxerunt.* Targ. וְאִנְהָרוּ *& illuminati ſunt* LXX. καὶ φωτίσθητε *& illuminamini.* A נָהַר *fluxit. defluxit*, inſtar fluvii *decurrit*, Sexies legitur in SS. & ſemper dicitur de populo, qui, ut flumina, ad aliquem locum confluunt. Targ. & LXX. vertunt ex ſignificatione luminis, ex נְהָרָה *lux*, Præt. plur. Kal, נָהָרוּ, cum (ָ) ob pauſam.

Verſ. 8.

1334 חֹנֶה *Caſtra metans eſt.* Ab חָנָה, ſuprà Num. 1139. Ben. Kal חוֹנֶה, exit in (ֶ) R.65. Cum Affix. excluſo ה, R.103. *Diſſipavit oſſa* חֹנָךְ *obſidentis te*, Pſalm. 53. 6. pro חֹנֶה עָלֶיךָ *obſidentis contra te.*

1335 מַלְאַךְ *angelus Domini.* Nom. Heemanth. מַלְאָךְ *legatus, nuncius*, tam divinus, quàm humanus, *Angelus.* Convenit cum הָלַךְ *ivit*: (literis tranſpoſitis, & mutato ה in א) ut, ſi quis mandatum habet à domino eundi. In Reg. correpto (ָ) in (ַ) R. 115. fit וּמַלְאַךְ *& Angelus Iehovæ.* Pſalm. 35. 5. In plur. מַלְאָכִים. Cum Affix. מַלְאָכָיו *angelis ejus*, Pſal. 91. 11. In Regim. mutato (ָ) in (ְ) R. 114. *Immiſſionem* מַלְאֲכֵי רָעִים *angelorum malorum*, Pſal. 78. 49.

Verſ. 9.

Verſ. 9.

1336 טַעֲמוּ *Guſtate.* Targ. אִשְׁתְּמוֹדְעוּ *cognoſcite.* A טָעַם *guſtavit*; de animo *cognovit, expertus eſt, probavit*: ut enim cibos guſtu, ita mente res probamus. Imper. plur. Kal, pro טְעַמוּ, ubi guttur. punctat ſe & præcedentem, R. 13.

1337 הַגֶּבֶר *ille vir.* A גָּבַר *valuit, prævaluit*, Nom. m. גֶּבֶר *vir*, viribus maximè pollens, qui neque puer, neque ſenex: (etſi etiam de Balaam dicitur, Num. 24. 4.) Cum Præfixo הַגֶּבֶר *ille vir*, כְּגֶבֶר *ſicut vir*, Pſ. 88. 5.

1338 יֶחֱסֶה (qui) *ſperabit.* Ab חָסָה, ſuprà Num. 120. Fut. Kal, quod in Pſal. flectitur ſic: תֶּחֱסֶה *fiduciam habebis*, Pſalm. 91. 4. pro תֶּחְסֶה, ubi guttur. punctat ſe & præcedentem, R. 13. יֶחֱסֶה *ſperabit*, יֶחֱסָיוּן *ſperabunt*, Pſ. 36. 8. ubi ה tranſit in (י) mobile, R. 66. & ן parag. ſuperadditur, R. 102. n. 5. pro יֶחֱסוּ.

Verſ. 10.

1339 יְראוּ *Timete.* A יָרֵא *timuit*, Imper. anom. Kal, pro יִרְאוּ, ubi א ſilet, præter normam, ad evitandam confuſionem cum יִרְאוּ *videbunt*, quod eſt à רָאָה, ſuprà Num. 388.

1340 מַחְסוֹר *penuria*, Ab חָסֵר *defecit, penuriâ laboravit*, Nom. m. Heemanth. מַחְסוֹר *penuria, egeſtas, defectus.*

Verſ. 11.

1341 רָשׁוּ (Leunculi) *depauperati ſunt.* LXX. πλούσιοι ἐπτώχευσαν. *Divites eguerunt.* A רוּשׁ, Præt. Kal, ejecto ו, R. 58. רָשׁ *eguit, indiguit, pauper factus eſt.* In plur. רָשׁוּ.

1342 וְרָעֵבוּ & *eſurierunt.* A רָעֵב, vel רָעַב *eſurivit, fame laboravit*, Præt. pl. Kal, רָעֵבוּ cum (..) ob pauſam, R. 132. pro רָעֲבוּ.

U *Verſ. 12.*

Verſ. 12.

1343 לְכוּ *Venite.* A יָלַךְ ſuprà Num. 1061. Imper. Kal, abjecto (י) R. 54. לֵךְ *abi, veni*, & ſæpè habet vim excitativam: *Age, agite.* Cum ה parag. לְכָה & *veni*, Pſalm. 80. 3. In pl. לְכוּ *venite, agite*, Pſalm. 46. 9.

Verſ. 13.

1344 הֶחָפֵץ *qui volens eſt*, i. e. vult. Ab חָפֵץ *voluit*, complacentiâ maximâ in aliquid affectus eſt. Nom. participiale Kal. חָפֵץ *volens, expetens.* Cum ה Relat. quod habet (..) ante guttur. Kametſatam pro (-) R. 109. הֶחָפֵץ *qui vult*, Pſal. 35. 27. In pl. חֲפֵצִים In Reg. חֲפֵצֵי *volentes juſtitiam meam*, Pſal. 35. 27. Cum Affix. *quæſita omnibus* חֶפְצֵיהֶם *expetentibus ea*, Pſal. 111. 2. pro חֲפֵצֵיהֶם ubi (..) tranſit in (:) R. 116. & (.:) amittit ſuum (:) R. 15. ſicque (-) & (..) alternant, R. 107. Targ. לְכֹל דְּצָבוּ לְהוֹן *omnibus qui volunt ea.*

Verſ. 14.

1345 נְצֹר *Cuſtodi.* A נָצַר ſuprà Num. 595. Imper. Kal, נְצֹר

1346 מִדַּבֵּר *à loquendo*, id eſt, ne loquatur. A דָּבַר ſuprà Num. 76. Infin. Pih. דַּבֵּר *loqui.* Cum Præfix. מ quod vel ſumitur negativè, vel comparativè, Reg. 41. *Dilexiſti malum* מִטּוֹב *præ bono, mendacium* מִדַּבֵּר *præ loqui juſtitiam*, Pſal. 52. 5.

Verſ. 15.

1347 סוּר Recede, Targ. זוּר *diſcede.* A סוּר ſuprà Num. 616. Imper. Kal, formæ קוּם in plur. סוּרוּ *diſcedite, recedite.*

1348 וַעֲשֵׂה *& fac.* A עָשָׂה *fecit.* Imper. Kal, עֲשֵׂה *fac*, exit in (..) R. 65. & ו eſt cum (-) ob ſequens (-:).

1349 וְרָדְפֵהוּ *& perſequere eam*, ſc. pacem. A רָדַף ſuprà Num. 314. Imper. Kal, רְדוֹף Ob Affix. mutato ו in -br. R. 98.

R.98. fit רְדָפְהוּ In plur. רִדְפוּ *perſequimini*, Pſal. 71. 11.

Verſ. 17.

1350 לְהַכְרִית *ad excidendum*. A כָּרַת ſuprà Num. 575. Infin. Hiph. cum ל nota Gerundii.

Verſ. 18.

1351 צָעֲקוּ *Clamârunt* A צָעַק *clamavit, vociferatus eſt*, Præt. Kal, צָעַקְתִּי *clamavi* pl. צָעֲקוּ cum (-:) loco (:)

Verſ. 19.

1352 לְנִשְׁבְּרֵי *confractis* corde. A שָׁבַר *fregit, confregit* Part. Niph. נִשְׁבָּר *confractus* Plur. נִשְׁבָּרִים in Regim. mutato (ָ) in (:) נִשְׁבְּרֵי in fœm. נִשְׁבָּרָה *confracta*, Pſal. 34. 21.

1353 דַּכְּאֵי *contritos ſpiritu*. A דָּכָא *contudit, contrivit*. Nom. ex Pih. deductum דַּכָּא *contritus, contuſus*, & abſtractè *contuſio. Rediges hominem ad* דַּכָּא *contritionem* Pſal. 90. 3. Targ. מוֹתָא *mortem* Pl. דַּכָּאִים in Regim. mutato (ָ) in (:), דַּכְּאֵי. Legitur præterea Deut. 23. 2. Eſa. 57. 15.

Verſ. 20.

1354 רַבּוֹת *Multa*. A maſc. רַב ſuprà Num. 129. fœm. רַבָּה *multa*, adverbialiter. *multùm, plurimùm*. In forma Reg. רַבַּת *plurimùm*, Pſal. 120. 6. In Plur. רַבּוֹת *Multas* (ſc. res) feciſti, Pſal. 49. 6.

¶ Nota. *Multa* רָעוֹת (pl.) *mala* (eveniunt) *juſto, ſed ex omnibus illis liberabit eum Iehova*. At verſ. 21. *Morte afficiet impium* רָעָה (unum) *malum*. Hinc eleganter Rabb. שֶׁבַע בִּירֵי לְצַדִּיק וְחַד לְעֹבֵד בִּישָׁה *Septem* (fodiuntur) *foveæ juſto, & una* (*tantùm*) *facienti malum*.

Verſ. 21.

1355 שֹׁמֵר *Cuſtodiens*. A שָׁמַר *cuſtodivit*. Ben. Kal,

שׁוֹמֵר *custodiens*, & substantivè *custos*, Reg. 42. Cum Præfix. הַשֹּׁמֵר *qui custodit*, Ps. 146.6. Cum Affix. שֹׁמְרֶךָ *custos tuus*, Psal. 121. 3. Plur. שֹׁמְרִים *custodientes, custodes*, Cum Præfix. *Anima mea ad Dominum* מִשֹּׁמְרִים *præ custodibus ad manè*, Psal. 130.6. id est, anima mea plus expectat Dominum, quàm custodes qui totâ nocte vigilantes, expectant manè, ut possint dormire. In Regim. שֹׁמְרֵי *custodientes judicium*, Psal. 106.3. לְשֹׁמְרֵי *custodientibus fœdus*. Psalm. 103.18. וּלְשֹׁמְרֵי *& custodientibus mandata*. Psal. 119.63.

1356 מֵהֵנָּה *ex eis*. Ex Pronom. fœmin. הִיא *illa ipsa*, Plur. הֵן & cum ה parag. הֵנָּה *illæ ipsæ*. Cum Præfix. מֵהֵנָּה *ex illis*, ubi מ cum (‥) R. 47.

Vers. 22.

1357 תְּמוֹתֵת *Morte afficiet*. Tar. מִיתוּתָא דְּרַשִׁיעָא בִּישָׁה & LXX. θάνατος ἁμαρτωλῶν πονηρός. *Mors peccatorum mala*. (Legerunt תְּמוֹתַת in Reg. à תְּמוּתָה) *occisio*. A מוּת *mori* in Pih. quiescente ו in ו, & geminatâ tertiâ. Reg. 63. מוֹתֵת *mori fecit, morte affecit, occîdit*, Fut. Pih.

1358 יֶאְשָׁמוּ *desolabuntur*. Ab אָשַׁם *desolatus, vastatus fuit, reus evasit, in culpa fuit*, Fut. plur. Kal, essétque יֶאְשְׁמוּ at guttural. poscit (∵) R. 13. ut fiat יֶאֱשְׁמוּ Rursus (∵) amittit suam vocalem (∵) R. 14. & fit יֶאֶשְׁמוּ vers. sequenti. & in pausa cum (ָ) Reg. 132: יֶאְשָׁמוּ

PSALMUS 35. לה.

1359 רִיבָה *Litiga*. A רוּב *contendere, jurgare, litigare*. In Hiph. excluso ו Reg. 58. הָרִיב idem, Imper. Hiph. cum Aphæresi literæ Charact. & paragog. ה ut suprà Num 219.) pro הָרִיבָה *contende*, וְרִיבָה *& contende*.

1360 יְרִיבַי (cum) *litigatoribus meis*. LXX. δίκασον τοὺς ἀδικοῦντάς με, *judica nocentes mibi*. A superiori רוּב Hee-man-

manthic. יָרִיב *rixator, litigator.* Sed legitur tantùm cum Affix. semel in singul. Esa. 49. 25. & bis in plur. h. l. & Jer. 18. 19.

1361 לְחַם אֶת־לֹחֲמָי *pugna* (contra) *impugnantes me.* Utrumque est à לָחַם suprà Num. 836.) prius, Imper. Kal, posterius Benoni, plur. לֹחֲמִים *pugnantes*, Ps. 56, 3. cum Affix. לֹחֲמָי

Vers. 2.

1362 הַחֲזֵק *Apprehende.* Ab חָזַק *fortis fuit*, in Hiph. *fortem reddidit, firmiter arripuit.* Imper. Hiph. pro הַחְזֵק cum (-:) loco (:)

Vers. 3.

1363 וְהָרֵק *Et evacua.* Metaph. Targ. וּשְׁלֹף *& extrahe.* Ab הֵרִיק suprà Num. 859. Imper. Hiph. הָרֵק

1364 חֲנִית *lanceam.* Ab חָנָה *castra posuit*, Num. 1139. Nom. fœm. חֲנִית *hasta, lancea*, quòd ejus usus sit in castris & in militia.

1365 וּסְגֹר A סָגַר suprà Num. 707. Aut est Imper. Kal, *& conclude*, ut Targ. & LXX. καὶ σύγκλεισον. Aut. Nom. masc. sine pl. סְגוֹר *clausura, conclusio*, eleganter pro *clypeo, gladio*, vel alia re simili quâ iter ad cor præcluditur Hos. 13. 8. *discindam* סְגוֹר *clausuram cordis eorum.* Et h. l. *Evagina lanceam* וּסְגוֹר *& gladium*, vel clypeum. Nam accentus Tiphcha innuit, hæc duo esse in unum conjungenda.

1366 לִקְרַאת *in occursum*, persequentium me. A קָרָא *clamavit, vocavit*, Nom. fœm. קְרַאת *occursus*, q. te vocet ille cui pergis obviam. Semper legitur cum ל, & rectè per adverbium *obviam* transfertur. Cum Affix. *Excitare* לִקְרָאתִי *obviam mihi*, Ps. 59. 5. LXX. Exurge εἰς συνάντησίν μου *in occursum meum.*

Vers. 4.

1367 וְיִכָּלְמוּ *& ignominiâ afficientur.* A כָּלַם in Niph. נִכְלַם *pudefactus, confusus,*

ignominiâ affectus fuit: semper in contemptum,& de graviori ignominia quam בּוֹשׁ (erubuit) dicitur. Fut. pl. Niph. יִכָּלְמוּ *pudore suffundentur*. Psal.69.7. וְיִכָּלְמוּ & *pudore suffundentur* Psal.40.15.

1368 יִסֹּגוּ *avertantur retrorsum*. A סוּג *recedere*. In Niph.quiescente ו in ֹ Reg.61. נָסוֹג *retroactus est, retrocessit*, ferè post se habet אָחוֹר *retrò*, ad augendam significationem. Fut.Niph. quod in Psal. flectitur in pl.tantùm, יִסֹּגוּ *retrò agentur*,Psal.40.15. וְיִסֹּגוּ & *retrò revertentur*, Psalm.129. 6. Cum ו.Convers. וַיִּסֹּגוּ & *retrocesserunt*,Psal.78.57.

1369 חֹשְׁבֵי *machinantes* malum meum. Ab חָשַׁב suprà Num.493. Ben. pl. Kal, in Regim.

Vers. 5.

1370 דֹּחֶה *impellens*. A דָּחָה *impulit, expulit, propulit*, Ben.Kal, דֹּחֶה exit in (∴) Reg.65.

Vers. 6.

1371 וַחֲלַקְלַקּוֹת & *lubricitates*. Ab חָלַק *lævigavit, glabrum reddidit*. Nom.plur. fœm. per geminationem secundæ & tertiæ radicalis. חֲלַקְלַקּוֹת *lubricitates*, viæ in quibus pes ambulantis vacillat.

Vers. 7.

1372 חִנָּם *absque causa*, LXX. δωρεὰν, *gratis*. Ab חָנַן *ex gratia donavit*: propriè est Nom. Heemanth. sed per adverbium redditur, חִנָּם *gratis, immeritò, frustrà, temerè, sine causa*, q. מֵחֵן *ex gratia*.

1373 חָפְרוּ (frustra) *foderunt* animæ meæ,sc.foveam aut exitium,ut foveæ parantur bestiis ad earum exitium. Tar. כְּמַנוּ *insidiati sunt*, LXX. μάτην ὠνείδισαν *supervacuè exprobraverunt*. Ab חָפַר *fodit, exprobravit*, suprà Num. 370. Præt.plur.Kal, חָפְרוּ *probro affecti sunt, quærentes animam meam*, Ps.71.24. Tar. אִתְחַפַּרוּ *pudefacti sunt*.

Vers. 8.

Verſ. 8.

1374 שׁוֹאָה *vaſtitas*. A שָׁאָה *vaſtatus fuit*, N. fœm. ſine pl. שׁוֹאָה *vaſtitas, devaſtatio*. Cum Præfix. בְּשׁוֹאָה *in vaſtitate*, לְשׁוֹאָה *in vaſtitatem*.

1375 תִּלְכְּדוֹ (rete) *capiet eum*. A לָכַד *cepit apprehendit*. Tertia perſ. fœm. Fut. Kal, תִּלְכּוֹד Ob Affix. mutato וֹ in (:) R. 119. fit תִּלְכְּדוֹ

Verſ. 10.

1376 מֵחָזָק *à valido præ eo*, id eſt, validiori. *Ab* חָזַק *validus fuit*, Nom. m. חָזָק *fortis, validus, robuſtus*. Cum Præfix. מ quod geſtat (..) R. 74. In fœm. mutato (ָ) in (ֲ) חֲזָקָה *fortis, firma*, בְּיָד חֲזָקָה *in manu forti*, Pſ. 136. 12.

1377 מִגּוֹזְלוֹ *à diripiente eum*. A גָּזַל *vi rapuit, diripuit*; dicitur tantùm de ſubſtantia & perſonis, at חָמָס (quod idem ſignificat) eſt generalius. Benoni Kal, גּוֹזֵל cum Affixo וֹ

Verſ. 11.

1378 יִשְׁאָלוּנִי *petunt. (à) me*. A שָׁאַל ſuprà Num. 94. Fut. Kal, יִשְׁאַל at ob Affix. producto (ַ) in (ָ) R. 121. יִשְׁאָלוּנִי pro יִשְׁאֲלוּ מִמֶּנִּי *petunt à me*.

Verſ. 12.

1379 שְׁכוֹל *orbitatem animæ meæ*. Targ. בְּעַן לְמִתְכַּל לְנַפְשִׁי *quærunt orbare animam meam*, i.e. occidere. Anima orbatur, dum corpore (proprio domicilio) privatur. LXX. ἀτεκνίαν *ſterilitatem animæ meæ*, id eſt, orbârunt me filiis, amicis, &c. omni præſidio ac ſolatio. A שָׁכַל *orbatus, privatus fuit*, Nom. maſc. שְׁכוֹל *orbitas, privatio* filiorum, &c. 4. legitur in SS.

Verſ. 13.

1380 בַּחֲלוֹתָם *in*

ægrotando eos, id est, dum ægrotarent. LXX. ἐν τῷ αὐτοὺς παρενοχλεῖν *cùm mihi molesti essent*, ægri n. plerumque sunt molesti. Ab חָלָה *ægrotavit, dolore affectus fuit*, Infin. Kal, exit in ות Reg. 65. חֲלוֹת cum Affix. חֲלוֹתָם Ad hoc thema etiam potest referri, Infinit. Pih. loco Nom. חַלּוֹתִי הִיא *ægrotare meum hoc*, Psalm. 77. 11. Targ. מַרְעִיתִי *infirmitas mea*. Quanquam non desunt qui velint ab חָלַל *vulneratus, sauciatus fuit*, (unde Psal. 109. 22. *cor meum* חָלַל *vulneratum est*, Targ. שְׁפִי *contritum est*) hinc חָלוֹת ad formam חֲנוֹת infrà Num. 2406. cum Affix. חַלּוֹתִי *cædes mea est*, occisio, mors mea, exilii diuturnitas LXX. νῦν ἀρξάμην *nunc incepi*, ex significatione הֵחֵל *incepit*.

1381 עִנֵּיתִי *afflixi in jejunio animam meam*. LXX. ἐταπείνουν *humiliabam*. A עָנָה suprà Num. 146. in Pih. עִנָּה *afflixit, oppressit, humiliavit*, Præt. Pih. qd. in Ps. flectitur sic: עִנָּה *afflixit*, עִנִּית *afflixisti*, mutato ה in (י) R. 66. cum Affix. עִנִּיתַנִי *afflixisti me*, עִנִּיתָנוּ *nos*, עִנֵּיתִי *afflixi*, עִנּוּ *afflixerunt*, excluso ה

¶ בַצּוֹם *in jejunio*. A צוּם *jejunare*, Nom. m. צוֹם *jejunium*. Cum Præfix. בַּצּוֹם *in ipso jejunio*, excluso ה Emphat. מִצּוֹם *à jejunio*.

1382 חֵיקִי (oratio mea super) *sinum meum redeat*, i.e. toties pro eis fusa, cedat in me, tam utilitatem & fructum: perinde ut Matth. 10. *Pax vestra ad vos redibit*. Nom. m. absque plur. חֵיק *sinus*, curvitas illa sita inter pectoris brachiorúmque complexum. Cum Af. בְּחֵיקִי *in sinum meum*. *E medio* חֵיקְךָ *sinus tui*, Psal. 74. 11. pro חֵיקְךָ cum ו loco (י) חֵיקָם *in sinum ipsorum*, Psal. 79. 12.

Vers. 14.

1383 כַּאֲבֶל־ *sicut lugens matris*, id est, propter matrem. Targ. הֵיךְ אֲבֵלָה דְמִית אֲבֵל עַל אִמֵּיהּ *sicut lugens, qui luget propter matrem suam*. LXX. nomen *matris* omiserunt. Ab אָבַל *luxit* ob quosvis casus ad-

adversos, Nom participialeKal, אָבֵל *lugens*, In Reg. mutato (ֵ) in (ָ) Reg. 114. (..) ob Maccaph transit in (ֶ) Reg. 134.

1384 קוֹדֵר *atratus*, vel *ater*. LXX. σκυθρωπάζων *contristatus*. A קָדַר *obscuratus*, *atratus*, *pullatus fuit*, transfertur ad affectos quibusvis ærumnis, notátque *contristatus fuit*, Ben. Kal.

1385 שַׁחוֹתִי *incurvabar*. A שָׁחַח suprà Num. 523. syncopatâ media radicali, fit שַׁח Reg. 70. In prima pers. assumpto ו R. 71. שַׁחוֹתִי *incurvatus fuit*, Psal. 38. 7.

Vers. 15.

1386 וּבְצַלְעִי *Et in claudicatione mea*, i. e. dum rebus adversis uterer. Targ. וּבְתַבְרִי *& in calamitate mea*. LXX. καὶ κατ' ἐμοῦ *& adversum me*. A צֶלַע *costa*, & quia costa est in latere animalis, ideò notat *latus* cujusq; rei: & ornatè *claudicatio*, quòd claudus ad latus unum semper inclinet. Cum Præfix. Ego לְצֶלַע *ad claudicationem paratus*, Ps. 38. Targ. לְתַבְרָה *ad calamitatem*, LXX. εἰς μάστιγας *ad flagella*. Cum Affix. ut suprà Num. 736. צַלְעִי

1387 שָׂמְחוּ *lætati sunt*. Præt. Kal, שָׂמַח *lætatus est*, שָׂמַחְתִּי *lætatus sum*, שָׂמְחוּ *lætati sunt*.

1388 וְנֶאֶסְפוּ *& congregati sunt* q. scil. ad consolandum me. Ab אָסַף *collegit* in Niph. נֶאֱסַף *collectus*, *congregatus fuit*. In Præt. plur. esset נֶאֶסְפוּ at ob guttur. fit נֶאֶסְפוּ R. 13. & in pausa converso (:) in (ָ) R. 131. נֶאֱסָפוּ & aliâ formâ נֶאֶסָפוּ Psal. 47. 10. redeunte (ֱ) In (:) Reg. 14: Rursus extra pausam נֶאֶסְפוּ amisso (:) ex (ֱ) R. 15.

1389 נֵכִים *loripedes*, simulantes claudicationem tanquam ex dolore mearum rerum adversarum acceptam, Vel, *percussi*, scil. abjecti & viles homines, flagris & verberibus digni. Targ. רַשִׁיעַיָא *impii*, LXX. μάστιγες *flagella*. A נָכָה in Niph. נִכָּה *percussus fuit*. Nom. masc. נֵכֶה *percussus*, *læsus*, *debilis*, sed non legitur

tur in singulari, nisi in Regim. נְכֵה רַגְלַיִם *percussus pedibus*, 2.Sam.4.4. id est, claudicans. נְכֵה רוּחַ *percussus spiritu*, Esa. 66.2. i.e. afflictus animo. In pl. abjecto ה R.103 נֵכִים

1390 קָרְעוּ *ruperunt*, sc. vestes ad testandum suum dolorem. Vel, aperuerunt os ad subsannandum. A קָרַע *scidit, rupit, laceravit*, sæpius de ruptura vestium usurpatur. Præt. pl. Kal.

1391 דָּמּוּ *siluerunt*. A דָּמַם supra Num.196. Præt. Kal דַּם plur. דַּמּוּ in pausa דָּמּוּ ut Num.127.

Vers. 16.

1392 בְּחַנְפֵי *In hypocritis*, vel *inter hypocritas*. Targ. בְּמִלֵּי שְׁעִיצוּתָא *verbis blanditiarum*. Ab חָנַף *simulavit, dissimulavit, fraudulenter egit* sc. simulatâ malitiâ sanctitatis colore. Nom. m. חָנֵף *simulator, hypocrita*. In plur. חֲנֵפִים In Regim. correpto (ָ) in (:) R.114. (ֲ) amittit suum (:) R.15.

1393 לַעֲגֵי *subsannationum*, qui subsannant. A לַעַג supra Num.73. Nom. m. לַעַג *sanna, subsannatio, derisio*. In plur. לְעָגִים In Regim, לַעֲגֵי ut Num.459.

1394 מָעוֹג *placenta*. id est, propter placentam, qui gulæ causa adulabantur. A עוּג *ussit, ustulavit, panes coxit*. Nom. Heemanth. מָעוֹג *panis subcinericeus, placenta*.

1395 חָרוֹק *frendendo*. Ab חָרַק *frenduit, stridit dentibus* ob nimiam iram. Infinit. Kal, incipit à (ָ)

Vers. 17.

1396 הָשִׁיבָה *reduc.* Imper Hiph. vide supra Num. 1170. Cum ה parag. הָשִׁיבָה *restitue*, Psal.51.14. Cum Affix. הֲשִׁיבֵנוּ *fac nos redire*, Psalm. 80.4.

1397 מִשֹּׁאֵיהֶם *à tumultibus ipsorum*, LXX. ἀπὸ τῆς κακεργίας αὐτῶν *à malignitate eorum*. A שָׁאָה *vastavit, tumultuatus est*. Nom. m. שֹׁאָה *vasta-*

vastatio, *tumultus subitus*, pl. cum Affix.

Vers. 19.

1398 יִקְרְצוּ *nictabunt oculis*, Targ. רָמְזִין בְּעֵינֵיהוֹן *innuunt oculis suis*, scil. unus alteri, ut me subsannent. A קָרַץ *scidit*, dicitur tantùm de oculis & labiis, inde *innuit*, *nictavit*, q. aliquem oculis incidit: signo oculorum malum de aliquo ostendit. Fut. pl. Kal.

Vers. 20.

1399 רִגְעֵי (*contra*) *quietos terræ*, i. e. homines quietos, humiles. Vel *contra fissuras terræ*, i. e. loca abdita terræ, LXX. ἐπ' ὀργῇ *in iracundia*, q. à רֹגֶז *ira*. A רֶגַע *scissio*, *motus*. suprà Num. 1210. per antiphrasin *quies*, Plur. רְגָעִים in Regim. רִגְעֵי ut suprà Num. 7.

Vers. 21.

1400 הֶאָח *euge*. Targ. חֶדְוָא *gaudium*. הֶאָח vox naturalis gaudentis & exultantis, *euge* εὖγε, decies legitur in SS. & semper cum verbo *dicendi*.

Vers. 23.

1401 הָעִירָה *excitare*. A עוּר *excitatus fuit*, in Hiph. הָעִיר idem. Imper. Hiph. formatur ut הָשִׁיבָה paulò ante Num. 1396.

1402 וְהָקִיצָה *& expergiscere*. Ab הֵקִיץ suprà Num. 151. Imper. Hiph. ut præcedens הָעִירָה

Vers. 25.

1403 בִּלַּעֲנוּהוּ *penitus deglutivimus eum*. Targ. גְּמַרְנָא יָתֵהּ *consumpsimus eum*, A בָּלַע *citò absorbuit*, *deglutivit*, in Pih. בִּלַּע idem, nisi quòd à suo Kal, significationem nonnihil augeat. Prima pers. pl. Pr. Pihel. cum Affix.

Vers. 26.

1404 שְׂמֵחֵי *lætantes*. A שָׂמַח *lætatus est*. Nom. Participiale Kal, שָׂמֵחַ *lætans*, *læ-*

tus,

tus hilaris. In plur. שְׂמֵחִים *læti*, Psal. 126. 3. In Reg. שְׂמֵחֵי In fæm. שְׂמֵחָה *lætabunda*, Ps. 113. 9.

1405 יִלְבְּשׁוּ *vestientur*. A לָבַשׁ *indutus, vestitus fuit*, cum Accusativo, *induit*. Fut. Kal, וַיִּלְבַּשׁ *& vestitus fuit*. Psal. 109. 18. cum ו Conversi. pl. וַיִּלְבְּשׁוּ *induentur*. Ibid. v. 29.

· 1406 בֹשֶׁת *pudore*, LXX. αἰσχύνη *confusione*. A בּוֹשׁ *puduit*, Nom. fœm. sine pl. בֹּשֶׁת *pudor*, res turpis & fœda; & aliâ formâ בּוּשָׁה Psalm. 89. 46. Cum Præfix. וּבֹשֶׁת *& pudor*, Psal. 44. 16. Cum Affix. mutato ֹ in *tbr.* R. 118. & (ֶ.ֶ) in (:) R. 122. וּבָשְׁתִּי *& pudor meus*, Psalm. 69. 20 בָּשְׁתָּם *pudor eorum*, Psal. 40. 16.

Vers. 27.

1407 יָרֹנּוּ *Cantabunt*. A רָנַן *cecinit*, Fut. Kal, regulariter esset יָרְנוּן at per syncop. fit in pl. יָרֹנּוּ

1408 יִגְדַּל *honorabilis sit*, vel ut LXX. μεγαλυνθήτω *magnificetur*. A גָּדַל *magnus fuit*, quantitate, vel qualitate, honorabilis, excellens fuit. Fut Kal, יִגְדַּל Psal. 40. 17.

Psalmus 36. לו

Vers. 2.

1409 נְאֻם *Dictum prævaricationis*. A נָאַם *dixit, elocutus fuit*. Legitur semel tantùm in Fut. Kal, Jer. 23. 31. At frequens in Pah. Kal, נָאוּם sed semper in statu constructo נְאֻם mutato (ָ) in (:) Reg. 114. & ו in (ֻ) R. 107. *dictum, verbum, sermo*. נְאֻם יְהוָה *dictum Iehovæ*, Psal. 110. 1. sermo Dei est, LXX. εἶπεν ὁ κύριος *dixit Dominus*.

Vers. 3.

1410 הֶחֱלִיק *blanditus fuit*. Præt. Hiph. cum (ֱ) sub ה quod punctat præcedentem. Vide suprà Num. 264.

1411 לִשְׂנֹא *ad odio habendum*, A שָׂנֵא *odit*. Infinit. Kal,

Kal שָׂנֵא, cum לְ, nota Gerundii, לִשְׂנֹא *ad odiendum*, Psal. 105. 24.

Vers. 4.

1412 חָדַל *cessavit*, Præt. Kal חָדַל *desiit, cessavit, destitit*, וְחָדַל *& destitit*, Psal. 49. 9.

1413 לְהַשְׂכִּיל *ad intelligendum*. *A* שָׂכַל, Num. 106. Infin. Hiph.

1414 לְהֵיטִיב *ad bene agendum*. *A* יָטַב, Num. 1299. Infin. Hiph.

Vers. 5.

1415 יִמְאָס *sperne*. *A* מָאַס. Num. 642. Fut. Kal, quòd in Psalm. flectitur sic: וַתִּמְאָס *& sprevisti*, Psal. 89. 39. cum וַ Convers. & (ׇ) ob pausam, יִמְאָס *spernet*. Cum וַ Conversiv. וַיִּמְאַס *& sprevit*, Psal. 78. 56. Plur. וַיִּמְאֲסוּ *& spreverunt*, Ps. 105. 34.

Vers. 7.

¶ אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ *Hominem & jumenta salvabis*, sc. salute corporali, *dans escam omni carni*, Psal. 136, 25. vestitum, sanitatem, prolem, &c. &, salvo homine, jumenta quoque incolumitate potiŭtur, utpote ejus obsequio mancipata; ipso deleto, etiam ipsa deleri necesse est.

Vers. 8.

1416 מַה יָּקָר *Quàm preciosa est* benignitas tua. *A* יָקַר *preciosus, charus fuit*, Nom. m. יָקָר *preciosus, charus* (scil. ab ipsa Hebr. voce) (ׇ) est cum Dabhik, R. 134. n. 1.

Vers. 9.

1417 יִרְוְיֻן *Inebriabuntur*, i. e. uberrimè explebuntur. *A* רָוָה *inebriatus fuit, satur fuit* liquore, sicut שָׂבַע cibo. Fut. plur. Kal, mutato הּ in (ו) mobile, R. 66. n. 1. cum (ֻ) loco וּ R. 107. & ן paragog. R. 102. n. 5. pro יִרְווּ.

1418 מִדֶּשֶׁן *à pinguedine* domûs tuæ, i. e. deliciis, quæ hîc per gustum quidem percipiuntur, at in cœlo per rem

rem & plenè: unde verſ. ſequ. dicitur. *Tecum eſt fons.* A דָּשַׁן Num.939. Nom.m. דֶּשֶׁן *cibus*, in qua ſignificatione 7. legitur in S.S. hinc *fœlicitas, deliciæ, pinguedo.* In pauſa ſcribitur דָּשֶׁן Pſal.67.5.

1419 עֲדָנֶיךָ (& torrente) *deliciarum tuarum.* Nom. radicale עֵדֶן *voluptas, deliciæ*, eſus, veſtitus, vel alterius rei: (unde regio Orientis עֵדֶן *Eden*, quòd deliciis omnibus abundaret, in qua Deus hortum plantârat.) In pl. mutato (..) in (-:) R.11. & (.·.) in (ָ) R.122. עֲדָנִים Cum Affix. עֲדָנֶיךָ legitur h. l. tantùm in Pſalm.

1420 תַּשְׁקֵם *potabis eos.* A שָׁקָה *bibit*, in Hiph. הִשְׁקָה *bibendum dedit, potavit, præbuit, propinavit*, Fut. Hiph. In ſecunda perſ. תַּשְׁקֶה Cum Af. excluſo ה R.103. תַּשְׁקֵם *bibere facies eos.* Cum ו Converſiv. וַתַּשְׁקֵמוֹ *& bibere feciſti eos.* Pſal.80.6. In tertia perſ. יַשְׁקֶה *potare faciet*, & apocopato ה ob ו Converſ. R.67. וַיַּשְׁקְ & *potum præbuit*, Pſal.78.15. expreſſo (:) ſub ק R.9. In plur. excluſo ה Reg.66. יַשְׁקוּ *potabunt*, Pſal.104.11. Cum Affix. יַשְׁקוּנִי *bibendum dabunt mihi*, Pſal.69.22.

Verſ. 10.

1421 מְקוֹר *fons*. Targ. טִיפֵי מַיִין חַיִין *ſtillicidia aquæ viventis*, omnis generis bona. A קוּר *fodere* propriè aquæ venam. Nom. Heemanth. מָקוֹר *fons, ſcaturigo.* In Reg. mutato (ָ) in (:) R.114. מְקוֹר Cum Præfix. מִמְּקוֹר *è ſcaturigine*, Pſal.68.27.

Verſ. 11.

1422 מְשׁוֹךְ *Protende.* A מָשַׁךְ *traxit, protendit*, Imper. Kal.

Verſ. 12.

1423 תְּנִידֵנִי *dimoveat me, inducat me ad errandum.* A נוּד *vagari*, in Hiph. abjecto ו R.58. הֵנִיד *vagare, errare fecit, movit*, Fut. Hiph. תָּנִיד & ob

ob Affix. mutato (ָ) in (ְ) R. 114. תְּנַדְּנִי cum defectu (י)

Vers. 13.

1424 דֹּחוּ *impulsi sunt.* A דָּחָה suprà Num. 1370. In Pyhal. דֹּחָה *impulsus fuit*, pro דֻּחָה compensato dagesh. per ֹ R. 19. in plur. excluso ה, R. 66 דֹּחוּ Legitur h. l. tantùm in SS.

Psalmus 37. לז·

¶ Vulgò hic Psalm. etiam refertur inter Alphabeticos; in quo alterni versus ordinem Alphabeti sequuntur, solo ע excepto, quod planè omittitur, & duo vers. (29. & 32.) צ incipiunt: ac versu 39. qui à ת incipere debuit, litera ו voci תְּשׁוּעַת præfigitur.

1425 תִּתְחַר (ne) *te iratum facias*, in malignos. Targ. addit דְּמַהְיָא דְּכְוָתְהוֹן *ut fias similis illis.* Ab חָרָה Num. 758. in Hithp. הִתְחָרָה *se iratum fecit, iræ, excandescentiæ se tradidit.* Legitur tantùm in Fut. hoc Pf. & Prov. 24. 19. pro תִּתְחָרֶה Sed apocopato הֶ R. 67. mutato (ָ) in (-) fit תִּתְחַר Quibusdam placet à Syriaco ܬܚܪ תְּחַר *rixari se immiscere*: sícque erit Fut. Kal, אַל־ תִּתְחַר *ne te immisceas* cum malignantibus.

1426 תְּקַנֵּא (ne) *æmuleris* In facientes iniquitatem Targ. addit. טוּלְמָא לְמִזְדוּן עִמְּהוֹן *ut superbias cum eis.* A קָנָא *zelotypia arsit, zelatus fuit.* Est autem *zelari*, in rem alterius concupiscentiâ maximâ ferri, vel tuendi, vel auferendi gratiâ) Fut. Pih. אַל תְּקַנֵּא *ne zeles*, in pl. cum ו Convers. וַיְקַנְאוּ *& zelârunt contra Mosen*, Psal. 106. 16. pro וַיְקַנְּאוּ excluso utroque dagesh, R. 20.

Vers. 2.

1427 כֶּחָצִיר *sicut ipsum, gramen. Ab* חָצֵר *atrium, villa*, Nom. masc חָצִיר *gramen*, herba oblongior crescens in locis incultis, in atriis, villis. Cū ה Emphat, esset הַחָצִיר at (-) ante guttural. Kametsatam transit in (ֶ) Reg. 109. fítque הֶחָצִיר

הַחָצִיר, & excluso ה Emphat. R. 81. כְּחָצִיר *sicut ipsum gramen dies ejus*, Psal. 103. 15. (prosperitas brevis!) In Regim. mutato (ָ) in (ֲ) quod punctat præcedentem, כַּחֲצִיר גַּגּוֹת *sicut gramen tectorum*, Psal. 129. 6. quod ex rimis tectorum nascitur & citò crescit ac arescit.

1248 יִמָּלוּ *succidentur*. A מוּל *succidere, exscindere*, in Niph. quiesc. ו in ו, R. 61. נָמוֹל *præcisus, succisus, excisus fuit*. In Fut. Niph. יִמַּל, in pausa יִמָּל in plurali יִמָּלוּ, ut Job. 24, 24. כְּרֹאשׁ שִׁבֹּלֶת יִמָּלוּ *sicut caput spicæ succindentur*.

1429 וּכְיֶרֶק *& sicut viror*. A יָרַק *spuit*, Nom. m. sine pl. יֶרֶק *viror, viriditas* herbæ, arborum, q. viride sit exspuitio terræ. Sexies legitur in SS.

Vers. 3.

1430 שְׁכָן־ *inhabita*. A שָׁכַן *habitavit, mansit*, Imper. Kal וּשְׁכוֹן *& habita*, vers. 27. Ob Maccaph. mutato ו in (ָ) R. 134. שְׁכָן־

Vers. 4.

1431 וְהִתְעַנַּג *Et oblectare temetipsum*. A עָנַג *oblectatus fuit*, Imper. Hithp. cum (ַ) loco (ֵ).

Vers. 5.

1432 גּוֹל *Volve* à te, à corde tuo, *super Dominum viam tuam*, negotia, curas, *& ipse faciet*, perficiet, confecta dabit, Imper. Kal, suprà Num. 984.

Vers. 6.

1343 וְהוֹצִיא *Et exire faciet*, i.e. educet. *A* יָצָא *exiit*, Præt. Hiph. mutato (ֹ) in ו, R. 57. הוֹצִיא *eduxit, exire fecit*, cum ו Convers. Præteriti.

1434 כַּצָּהֳרָיִם (& judicium tuum) *tanquam ipsam meridiem*, i.e. justam causam sensim magis magisque inclarescere faciet. *A* צֹהַר *lux, lumen*, Nom. Dual. צָהֳרַיִם *meridies*, quando lux satis est clara, q. duæ luces: prima à manè usq; ad meridiem, cui 4. horas tribuunt, secunda à meridie ad

initium

initium occasûs, quæ 6. horas complectitur; ipsa a. meridies duas. In pausa צָהֳרָיִם. Cum Præfix. וְצָהֳרַיִם & *meridies*, כַּצָּהֳרָיִם *sicut ipsa meridies*; excluso ה Emphat.

Vers. 7.

1435 וְהִתְחוֹלֵל (*Sile Domino*) & *expecta eum*; Vel & *redde te dolorem*, i. e. affligas te, dolores tuos illius gratiâ libenter suffer. LXX. καὶ ἱκέτευσον αὐτὸν & *ora eum* (q. ab חָלָה *faciem deprecatus est*) Ab חוּל *dolere*, Num. 520. It. *sperare*, *expectare*, q. à יָחַל, in Hithp. quiescente ו in י, & geminatâ tertiâ, R. 63. הִתְחוֹלֵל *semetipsum reddidit dolorem*, vel, *dolentem*, h. e. seipsum afflixit. Vel, *anxiè expectavit*, Imper. Hithp.

1436 בְּמַצְלִיחַ *cum prosperè agente*. Part. Hiph. à צָלַח, supra Num. 37.

Vers. 8.

1437 הֶרֶף *Desiste*. A רָפָה *lenis, debilis, remissus fuit*, in Hiph. הִרְפָּה *debile fecit*, *remissum reddidit*; It. *destitit*, *desiit*, *reliquit*, nam relicta q. remissa redduntur. Imper. Hiph. esset הַרְפֵּה, at, apocopato ה, assumit duplex (‥) R. 67. n. 4. fitque הֶרֶף. In plur. הַרְפּוּ *desistite*, Psal. 64. 11.

1438 וַעֲזֹב & *derelinque*. A עָזַב, Num. 532. Imper. Kal עֲזוֹב, cum (-:) à quo punctatur ו cum pathahh.

Vers. 9.

1439 יִכָּרֵתוּן *succidentur*, A כָּרַת *succidit, excidit, amputavit*, Fut. plur. Niph. יִכָּרְתוּ, in pausa, mutato (:) in (‥) R. 135. יִכָּרֵתוּ Cum ן parag. יִכָּרֵתוּן.

Vers. 10.

1440 וְהִתְבּוֹנַנְתָּ & *considerabis*. A בִּין *intelligere*, in Præt. Hithp. quiescente י in *chol*. R. 63. הִתְבּוֹנֵן *se intelligentem reddidit, perpendit, expendit*. In secunda perſ. וְהִתְבּוֹנַנְתָּ, cum ו Converſ. Præt.

1441 וְאֵינֶנּוּ *& non ipse.* LXX. καὶ οὐ μὴ εὕρῃς *& non invenies*, sc. locum ejus. אֵין *non*, suprà Num. 134. Cum Affixo plerumq; dicitur de iis, de quibus nobis nihil certi constat. וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ *& ecce non ille*, v. 36. *Priusquàm abibo*, וְאֵינֶנִּי *& non ego*. Psal. 39. 14. *In labore hominum* אֵינֵימוֹ *non illi* scil. sunt, Psalm. 73. 5. *Perde in ira, perde*. וְאֵינֵמוֹ *& non ipsi*, Psal. 59. 14. עוֹד אֵינָם *donec non illi*, Psal. 104. 35.

Vers. 11.

1442 וְהִתְעַנְּגוּ *& oblectabunt se*. Præt. Hithp. הִתְעַנַּג, paulò antè Num. 1431.

Vers. 12.

1443 זוֹמֵם *Sceleratè cogitans est*. Ben. Kal, à זָמַם Num. 687.

1444 וְחֹרֵק *& quatiens dentibus*. Ab חָרַק *frenduit*, Ben. Kal.

Vers. 14.

1445 פָּתְחוּ (Gladium) *aperuerunt*, i. e. evaginârunt, Targ. שְׁלַפוּ *extraxerunt*. Præt. Kal, A פָּתַח clausum, vel ligatum, *aperuit*, *solvit*. In pausa פָּתָח, Ps. 78. 23. In pl. פָּתְחוּ, in pausa cum (..) פָּתָחוּ, Ps. 109. 2.

1446 לְהַפִּיל *ad cadere faciendum*, i. e. ut prosternant. A נָפַל *cecidit*, in Hiph. excluso נ, R. 69. הִפִּיל *cadere fecit, prostravit*, Gerund. Hiph. וּלְהַפִּיל *& ad dejiciendum*, Ps. 106. 27.

1447 לִטְבוֹחַ *ad mactandum*. A טָבַח *mactavit*, propriè pecudes: refertur etiam ad homines, ut Ovid. *Tótque simul mactare viros*. Gerund. Kal, ubi ל cum *chir*. ob sequens (:)

Vers. 15.

1448 תִּשָּׁבַרְנָה *confringentur*. A שָׁבַר *fregit*, *confregit*. tertia pers. pl. fœm. Fut. Niph. cum (-) loco (..)

Vers.

Verſ. 16.

1449 מֵהֲמוֹן *præ multitudine* (ſubſtantiâ,) *impiorum.* LXX. ὑπὲρ πλοῦτον *ſuper divitias.* Ab הָמָה, vel הָמַן, *tumultuatus eſt, ſonuit,* Nom. maſc. הָמוֹן *tumultus ſtrepitus populus, turba, multitudo,* quæ non fit ſine ſtrepitu הָמוֹן חוֹגֵג *multitudo feſtum celebrans,* Pſ. 42.5. LXX. ἦχος ἑορτάζοντος *ſonus feſta celebrantis.* In Regim. converſo (ָ) in (ְ) R. 114. וַהֲמוֹן *& multitudo nationum,* Pſalm. 65.8.

Verſ. 17.

1450 וְסוֹמֵךְ *&* (ſed) *ſuſtentans eſt* juſtos, ne corruant. A סָמַךְ *fulcivit,* re, fortunâ, fide *ſuſtentavit,* Ben. Kal סוֹמֵךְ, plur. סוֹמְכִים. In Regim. בְּסוֹמְכֵי *in ſuſtentantibus animæ meæ,* Pſ. 54.6. i. e. inter eos, qui ſuſtentant animam meam.

Verſ. 19.

1451 רְעָבוֹן (in diebus) *famis* ſaturabuntur. A רָעֵב *eſurivit,* Nom. m. Heemanth. רְעָבוֹן *fames alimentorum penuria.*

Verſ. 20.

1452 כִּיקַר *ut pretioſum.* A יָקַר, retrò Num. 1416. Nom. m. יְקָר *pretioſum, charum, pretioſitas.* Cum Præfix. בִּיקָר *in honore,* Pſal. 49.13. ubi (:) ſub (י) tollitur ob præcedens *chir.* R. 8. in Regim. correpto (ָ) in (ַ) R. 115. בִּיקַר *in pretioſitate.*

1453 כָּרִים *arietum,* i. e. adipis, quæ adolebatur. Targ. הֵיךְ יְקַר פַּלְגְּסִין מִתְפַּטְמִין וְסוֹפֵיהוֹן מִתְנַכְּסִין *ſicut gloria vervecum impinguatorum, qui tandem jugulantur: ſic gloria impiorum in fumo gehennæ conſumetur.* LXX. ἅμα τῷ δοξασθῆναι αὐτοὺς καὶ ὑψωθῆναι *ſimul ac honorificati fuerint ac exaltati.* Legerunt in Infinit. כִּיקַר *ſecundùm honorare,* כָּרִים *ſecundùm elevare.* Ab inuſitato כָּרַר, fit כַּר *aries,*

agnus, ratio homini ignota. In plur. loco dagesh compensati-vi, adſciſcitur kametz. *Induti ſunt* כָּרִים *arietes grege*, Pſ.65. 14. LXX. οἱ κριοὶ *arietes*. Alii *paſcua* vertunt.

Verſ. 21.

1454 לֹוֶה *Mutuatur.* A לָוָה *adjunxit, copulavit.* It. *mutuatus eſt*, *mutuò accepit*, qui enim mutuò accipit, addit, ſeu devincit, ſe & fidem ſuam alteri, à quo mutuum accipit, Ben. Kal, exit in (..) R.65.

1455 חוֹנֵן *gratioſè largitur*, gratificatur. LXX. οἰκτείρει *miſeretur*. Ab חָנַן *gratiam fecit, miſertus eſt*, Ben. Kal.

Verſ. 22.

1456 מְבֹרָכָיו *benedicti ejus*, i.e. ab illo. A בָּרַךְ *benedixit*, Part. Pyh. מְבֹרָךְ *benedictus*, pro מְבֻרָּךְ, excluſo dagesh, R.19. יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ *ſit nomen Domini benedictum*, Pſalm.113.2. in plur. מְבֹרָכִים, cum Affix. מְבֹרָכָיו,

1457 וּמְקֻלָּלָיו *& maledicti ejus*, i.e. ab illo. A קָלַל re, vel verbis, aliquem *vilipendit*, *à levitate deſpectum habuit*, *maledixit*, Partic. Pyhal. מְקֻלָּל, cum Affix. ut prius.

Verſ. 23.

1458 מִצְעֲדֵי *greſſus*, vel *paſſus*, viri. A צָעַד *greſſus*, *progreſſus eſt*, Nom. plur. Heemanthic. מִצְעָדִים, in Regim. correpto (ָ) in (ֲ) מִצְעֲדֵי.

1459 כּוֹנָנוּ *ſtatuuntur*, vel, *diriguntur*. A כּוּן *aptare*, *dirigere*, Præt. Pyh. quieſcente ו in ֹ, R.63. כּוֹנֵן, plur. כּוֹנְנוּ, cum (ָ) ob pauſam.

1460 יֶחְפָּץ (& viam ejus) *acceptam reddet*, LXX. θελήσει σφόδρα *volet valde*. Ab חָפֵץ, Num.1344. Fut. Kal in ſecunda perſ. לֹא תַחְפּוֹץ *non delectaris*, Pſ.51.18. pro תַּחְפֹּץ R.14. in tertia יַחְפֹּץ *delectabitur*, Pſ.147.10. pro יֶחְפָּץ, cum (ָ) ob pauſam. In plur. יַחְפְּצוּ *delectabuntur*, Pſal.68.31.

Verſ.

Verſ. 19.

1461 יוטל (non) *dejicietur*, A טול *jactus, projectus, dejectus, translatus fuit*, in Hoph. abjecto ו, literæ character. aſſumunt ו, R.58. הוטל idem. Fut. Hoph.

Verſ. 25.

1462 נער *Puer* fui. נער. vide ſuprà Num. 1095. In plur. נערים *pueri*, Pſal. 148. 12. ut Num. 459.

1463 זקנתי (etiam) *ſenui*. A זקן *ſenuit, conſenuit*, Præt. Kal.

1464 נעזב (*& non vidi* ſc. ego David, licèt alii ſubinde viderint; nempe rarum tunc, & nunc, *juſtum*) *derelictum*. A עזב *dereliquit*, Part. Niph. נעזב. pro נעזב, cum (·.·) ſub ע, quod punctat præcedentem.

¶ וזרעו מבקש לחם *& ſemen ejus continuò* (ex Pih.) *quærens panem*. Tar. addit מחסרא *præ inopia*, ſcil. quem tandem non reperiret, ac fame periret. Subinde tamen id contigit, ut *Lazaro* pauperi: It. *illis, quibus mundus non fuit dignus*, Hebr. 11. 38. ſed tunc, pro pane corporali, habent copiam ſolatiorum cœleſtis gloriæ; Vel, *Etiamſi ſemen ejus quærens ſit panem*, non tamẽ juſtus eſt derelictus. Vel, agitur hic non de juſto in genere, ſed in ſpecie de *juſto benefico*, qui præter reliquam ſanctam vitam, inprimis commiſerationis erga proximum affectione conſpicuus eſt, *qui mutuò dat, qui omni die donat, qui miſeretur*, &c. Confer Pſalm. 41. v. 1. 2. 3. Dicitur etiam Hieronym. omnibus hiſtoriis diligenter evolutis, nullum reperiſſe exemplum ſubitaneæ & malæ mortis ullius miſericordis, aut benefici.

Verſ. 26.

1465 ומלוה *& mutuò dans*. A לוה *mutuatus eſt*, Num. 1445. in Hiph. הלוה *mutuavit, mutuò dedit*. Part. Hiph. מלוה, exit in (·.·) R. 65.

Verſ. 28.

1466 נשמרו *conſervabun-*

buntur. A שָׁמַר *custodivit*, Præt. Niph. נִשְׁמַר *custoditus, conservatus fuit*, in pl. נִשְׁמָרוּ cum (ָ) ob pausam.

1467 נִכְרָת *exscindetur.* A כָּרַת *excidit, amputavit*, Præt. Niph. נִכְרַת *excisus, exterminatus fuit*, cum (ָ) ob pausam. In 2. p. נִכְרַתָּה.

Vers. 30.

1468 חָכְמָה (meditabitur) *sapientiam.* Ab חכם *sapuit*, Nom. fœm. חָכְמָה *sapientia*, differt à בִּינָה *intelligentia*, quod post acquisitionem sapientiæ intelligentia sit. Cum Præfix. בְּחָכְמָה *in sapientia.* Cum Affix. mutato ה in ת, חָכְמָתָם *sapientia eorum.* In plural. *Os meum loquetur* חָכְמוֹת *sapientias*, Psal. 49. 4.

Vers. 32.

1469 צוֹפֶה *Observat.* A צָפָה *observavit, speculatus est*, ex loco altiori circumcirca aspexit, Ben. Kal, exit in (ֶ) R. 65.

1470 לַהֲמִיתוֹ *ad morte afficiendum illum.* A מוּת *mori*, in Hiph. abjecto ו, R. 58. הֵמִית *morte affecit, mori fecit.* Infin. Hiph. הָמִית Cum Affix. (mutato (ָ) in (ֲ) quod punctat præcedentem) לַהֲמִיתוֹ, Psal. 59. 1.

Vers. 33.

1471 יַרְשִׁיעֶנּוּ (& non) *condemnabit eum.* A רָשַׁע, supra Num. 7. in Hiph. הִרְשִׁיעַ *injustè egit, injustitiam operatus est*, sæpiùs est forense, *injustum pronunciavit, condemnavit.* Fut. Hiph. יַרְשִׁיעַ, cum Af. יַרְשִׁיעֶנּוּ *improbum declarabit eum.* In pl. יַרְשִׁיעוּ *condemnabunt*, Psal. 94, 21.

1472 בְּהִשָּׁפְטוֹ *in judicando eum*, i. e. cùm judicabitur. A שָׁפַט *judicavit.* Infinit. Niph. הִשָּׁפֵט *judicari.* Cum Affix. & Præfix. בְּהִשָּׁפְטוֹ.

Vers. 34.

1473 לָרֶשֶׁת *ad possiden-*

dendum. A ירש *hæreditavit*, *hæreditatem* alicujus, vel jure, vel bello, cepit. Infin. Kal, ablato (י) R. 54. רֶשֶׁת *possidere*, cum ל, nota Gerundii, quod gestat (ָ) ante Milhel, R. 80.

1474 בְּהִכָּרֵת *in excidendo*, i. e. cùm excisi fuerint. Infinit. Niph. à כָּרַת, paulò antè Num. 1467.

Vers. 35.

1475 עָרִיץ (Vidi impium) *formidabilem.* Targ. תַּקִּיפָא *fortem.* LXX. ὑπερυψούμενον *superexaltatum.* A עָרַץ, suprà Num. 546. Nom. m. עָרִיץ *fortis, validus, formidabilis*, q. omnia frangens, *tyrannus.* Est ex Pihel deductum, ideóque in plur. retinet (ָ) R. 114. *Et cœtus* עָרִיצִים *tyrannorum*, Psal. 86. 14. וְעָרִיצִים *& tyranni*, violenti, Psal. 45. 5.

1476 וּמִתְעָרֶה *& sese effundentem*, dilatantem, LXX. καὶ ἐπαιρόμενον *& elevatum.* A עָרָה *nudavit, effudit*, quia effundendo vas nudatur, in Hithp. הִתְעָרָה *se effudit, dilatavit*, *explicavit.* Legitur bis in SS. h. l. in Partic. & Thren. 4. 21. in Fut.

1477 כְּאֶזְרָח *sicut indigenam.* Targ. הֵיךְ אִילָן יַצִּיב *sicut arborem indigenam.* LXX. ὡς τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου *sicut cedros, Libani*, legerunt כְּאֶרֶז *sicut cedrus*: rectè quidem ad sensum; sunt n. cedri indigenæ virentes i. e. arbores quæ ortæ sunt & virent in Libano. A זָרַח *ortus fuit*, Nom m. Heemanth. אֶזְרָח *indigena*, q. inde ortus & genitus, opponitur גֵּר *advena.* Nescio, quâ ratione Pagnin. *laurum* vertit.

1478 רַעֲנָן *virentem.* A רָעַן, geminatâ tertiâ radicali, רַעֲנָן *virens, viridis, frondiferus.* Ego sicut olea רַעֲנָן *viridis*, Psal. 52. 10. quæ semper vigorem retinet. In plur. resoluto (ָ) in (ַ) & dagesh וְרַעֲנַנִּים *& virentes erunt*, Psalm. 92. 15.

Vers. 36.

1479 וַיַּעֲבֹר *& transiit*, & ecce non ille, Tar. וּפְסַק מִן עָלְמָא *& defecit ex mundo*,

Fut. Kal, cum ו Converſ. ſuprà Num. 658.

1480 נִמְצָא (& non) *inventus eſt*. A מָצָא *invenit*, Præt. Niph. exit in (ָ) R. 64. Vide infrà Num. 1708.

Verſ. 37.

1481 תָּם (Cuſtodi) *integrum*. LXX. ἀκακίαν *innocentiam*. A תָּמַם *integer fuit*, Nom. m. תָּם *integer, perfectus*, Pſal. 64. 5. & ſubſtantivè *integrum, integritas*.

1482 אַחֲרִית (quoniam hoc) *ultimum* viro Pacis. LXX. *quoniam ſunt* ἐγκατάλειμμα ἀνθρώπῳ εἰρηνικῷ *reliquiæ homini pacifico*. Ab אַחַר *poſt*. Nom. fœm. ſine plur. אַחֲרִית *ultimum, finis, poſtremum cujusque rei*, אַחֲרִית רְשָׁעִים נִכְרָתָה *ultimum impiorum exſcindetur*, v. 38. LXX. Reliquiæ *impiorum peribunt*. Cum Præfix. *Habitabo* בְּאַחֲרִית יָם *in ultimo maris*, Pſalm. 139. 9. i. e. in occidentali regione. Cum Affix. *Sit* אַחֲרִיתוֹ *ultimum ejus ad excidendum*, Pſalm. 109. 15, LXX. τὰ τέκνα αὐτοῦ *liberi ejus*. *Intelligam* לְאַחֲרִיתָם *in ultimum eorum*, Pſal. 73. 17. i. e. conſiderabo præmium, vel pœnam, quæ manent eos.

Verſ. 38.

1483 וּפֹשְׁעִים *Et prævaricatores*. A פָּשַׁע *defecit*, Ben, pl. Kal, פֹּשְׁעִים *prævaricantes*.

1484 נִשְׁמְדוּ *perdentur*. A שָׁמַד, in Præt. Niph. נִשְׁמַד *perditus, abolitus, ad ultimum redactus fuit*. In plur. נִשְׁמְדוּ, Pſal. 83, 11.

Verſ. 40.

1485 וַיַּעְזְרֵם *Et adjuvit eos*. A עָזַר *juvit, auxiliatus eſt*. Tertia perſ. Fut. Kal יַעֲזֹר *juvabit*. Ob Affix. ע tranſit in (ְ) R. 119. & (ֲ) amittit vocalem (ַ) R. 15. fitque cum ו Converſ. וַיַּעְזְרֵם. Et ſic יַעְזְרֶהָ *juvabit eam*, Pſal. 46. 6. Vide infrà Num. 3149.

1486 וַיְפַלְּטֵם *& liberavi-*

vit eos. A פִּלֵּט, ſuprà Num. 974 Fut. Pih. יְפַלֵּט. Cum Aff. יְפַלְּטֵהוּ *liberabit eum*, יְפַלְּטֵם *eos.* Cum ו Converſ. ut ſuprà Num. 76.

Psalmus 38, לח.

1487 לְהַזְכִּיר *ad commemorandum*; Vel, *in commemorationem* ſc. peccati à ſe admiſſi. Ab הִזְכִּיר, ſuprà Num. 948. Gerund Hiph. לְהַזְכִּיר. Legitur in duobus titulis Pſal. h. l. & Pſ. 70. 1. Ad commemoranda beneficia Dei: Vel, ut decantarentur iſti Pſalmi in ſacrificio, dicto אַזְכָּרָה *recordatio*, quòd ſacrificantem quaſi in memoriam Dei reduceret. LXX. h. l. vertunt: *In rememorationem, quòd ſalvum me fecit Dominus.*

Verſ. 2.

1488 אַל *Ne*, ſuprà Num. 191.

1489 בְּקֶצְפְּךָ (ne) *in fervore tuo.* A קָצַף *ebullivit, efferbuit*, Nom. m. ſine pl. קֶצֶף *effervescentia, ira fervens, indignatio.* Cum Affix. mutat utrumque (..) in (:) R. 122. & prius (:) iterum vel in (..) vel in *chir.* R. 6. fitq; בְּקֶצְפְּךָ *in ferventi ira tua*, וְקִצְפְּךָ *& fervore tuo*, Pſal. 102. 11.

Verſ. 3.

1490 נִחֲתוּ (ſagittæ tuæ) *demiſſæ ſunt.* LXX. ἐνεπάγησαν *infixæ ſunt*, ſcil. ærumnæ, quibus velut ſagittis me configis. A נָחַת *deſcendit*, in Præt. Niph. נִחַת, pro נִנְחַת, *demiſſus fuit*, R. 69. In plur. נִחֲתוּ. Poteſt etiam eſſe à חָתַת *fregit*, נִחֲתוּ *fractæ ſunt*, pro נִחַתּוּ, omiſſo dagesh.

1491 וַתִּנְחַת *& deſcendit*, Fut. Kal à ſuperiori נָחַת, cum ו Converſ. Futuri.

Verſ. 4.

1462 מְתֹם (non eſt) *integritas* in carne mea. Targ. אַסוּ בְּגוּשְׁמִי *ſanitas in corpore meo*, & ſic LXX. ἴασις. A תָּמַם *integer fuit*, Nom. Heemanth.

ſine pl. מְתֹם *integritas, perfectio, ſanitas.* Vel poteſt eſſe à מְהָרָה, unde מְתִים *homines* hinc מְתֹם *humanitas, hominis figura.* Ut ſignificet : *Non eſt hominis figura in me.*

1493 זַעְמֶךָ (à facie) *indignationis tuæ,* id eſt, propter indignationem tuam. A זָעַם *deteſtatus eſt.* Nom.m.ſine pl. זַעַם *indignatio, deteſtatio.* Cum Præfix. *Immiſit* עֶבְרָה וָזַעַם *furorem & indignationem,* Pſal. 78.49. ubi ו cum (ָ) R. 78. Cum Affix.mutat poſterius (-) in (:) R. 121. & ſi aliud (:) ſequatur, iterum reſumit (-) R. 6. זַעַמְךָ *indignatio tua,* Pſal. 102.11. In pauſa זַעְמֶךָ.

Verſ. 5.

1494 כְּמַשָּׂא *ſicut onus.* A נָשָׂא *tulit, levavit,* Nom. Heemanth. abjecto נ, R. 164. n. 4. מַשָּׂא *onus, pondus,* quod levatur, & alicui imponitur : cum כ ſimilitud.

1495 כָּבֵד *grave.* A כָּבַד *gravis fuit,* Nom. Participiale Kal.

Verſ. 6.

1496 הִבְאִישׁוּ *Putruerunt.* A בָּאַשׁ *fœtuit.* Præt. Hiph. הִבְאִישׁ *putridum, fœtidum reddidit.* In plur. הִבְאִישׁוּ Targ. סְרִיו *fœtuerunt.*

1497 נָמַקּוּ *contabuerunt.* Targ. אִתְמַסְּמוּ *diſſolutæ ſunt.* A מָקַק *diſſolvit,* in Niph. ſyncopatâ mediâ, R.70. נָמַק *diſſolutus fuit,* per Metaph. *corruptus fuit, cariem genuit, tabe & ſanie confectus eſt.* In plur. aſſumto dageſh, נָמַקּוּ.

1498 חַבּוּרֹתָי *livores mei.* Targ. חַלְבְּשׁוּשַׁי, & LXX. οἱ μώλωπές μου *cicatrices meæ.* Ab חָבַר *aſſociatus fuit,* Nom. fœm. חַבּוּרָה *livor, tumor,* percuſſio, ex qua ſanguis non exit, ſed ibi coadunatur. Sexies legitur in SS.

1499 אִוַּלְתִּי (à facie) *ſtultitiæ meæ,* i. e. propter ſtultitiam, quâ & peccavi, & tam ſerò pœnitere diſtuli. Ab אֱוִיל *ſtultus,* Nom. fœm. אִוֶּלֶת *ſtultitia, fatuitas,* oppoſitum חכמה

חָכְמָה *ſapientiæ*. Cum Affix. mutat utrumque (..) in (:) R. 122. & prius (:) in (-) R. 6. *Noviſti* לְאִוַּלְתִּי *ſtultitiam meam*, Pſal. 69. 6.

Verſ. 7.

1500 נַעֲוֵיתִי *Incurvatus ſum*, depreſſus ſum quàm maximè, ſcil. pondere peccatorum meorum, & plagarum, v. 5. Targ. עֲקִמֵת *curvus factus ſum*. LXX. ἐταλαιπώρησα *miſer factus ſum*. A עָוָה *curvus, obliquus fuit*; in Niph. נַעֲוָה *incurvatus fuit*. In prima perſ. mutato ה in (י) quieſc. R. 66. נַעֲוֵיתִי.

1501 הִלַּכְתִּי *continuò ambulabam*. Ab הָלַךְ *ambulavit*, in Pih. הִלֵּךְ *continuò ambulavit, diſcurrit*, in prima perſ. הִלַּכְתִּי, Pſ. 131. 1. In pauſa cum (ּ) הִלָּכְתִּי.

Verſ. 8.

1502 כְּסָלַי *ilia mea*. LXX. αἱ ψόαι μου *lumbi mei*, Nom. radicale כֶּסֶל *ſtultitia, inconſtantia*. It. *Ilia*, partes imi ventris inter coxas & pubem. Dicuntur itaque ilia à ſtultitia, eâ ratione, quâ renibus tribuitur eruditio, Pſ. 16. 7. *Etiam noctibus erudiunt me renes mei*. In plur. cum Affixo כְּסָלַי, ut ſuprà Num. 255. Sexies legitur in SS.

1503 נִקְלֶה *vilitate*. *contemptu*. LXX. ἐμπαιγμάτων *illuſionibus*. A קָלָה *vilipendit*. Nom. Participiale Niph נִקְלֶה *vilitas, res vilis, opprobrium*.

Verſ. 9.

1504 נְפוּגוֹתִי *Debilitatus ſum*. LXX. ἐκακώθην *afflictus ſum*. A פּוּג *remiſſum eſſe, ceſſare, debilitari*. In Præt. Niph. quieſcente ו in וּ, R. 61. נָפוֹג *debilitatus fuit*. In prima perſ. aſſumto וּ. R. 62. נְפוּגוֹתִי.

1505 וְנִדְכֵּיתִי *& confuſus ſum*. LXX. καὶ ἐταπεινώθην *& humiliatus ſum*. A דָּכָה *contudit, comminuit*, in Niph. נִדְכָּה *contuſus, contritus, comminutus fuit*,

fuit. Legitur bis in Psalm. h. l. in Præt. & Ps. 51.19. in Participio. In prima pers. Præt. mutato ה in (י) R.66. נִדְכֵּיתִי.

1506 שָׁאַגְתִּי *rugii*. Præt. Kal à שָׁאַג *rugiit*, leonum est. Metaph. *Magnâ voce clamavit* In prima pers. שָׁאַגְתִּי, in plur. שָׁאֲגוּ *rugierunt* hostes tui, Ps. 74.4. Targ. אַלְיָן *clamant*,

1507 מִנַּהֲמַת *præ fremitu*, vel, *propter fremitum*. LXX. ἀπὸ στεναγμοῦ *à gemitu*. A נָהַם *fremuit, gemuit*: de leonibus, *rugiit*. Nom. fœm. נְהָמָה *fremitus, gemitus*. Legitur bis tantùm in SS. idque in Regim. h. l. & Esa. 20.2. נַהֲמַת.

Vers. 11.

1508 סְחַרְחַר (cor meum) *circumit*, præ angustiarum multitudine. LXX. ἐταράχθη *conturbatum est*. A סָחַר *circuivit, gyravit*. Aut est verbum geminatis duabus posterioribus radicalibus, aut nomen, סְחַרְחַר *gyrans, per gyrum vadens*. Legitur h. l. tantùm in SS.

Vers. 12.

1509 מִנֶּגֶד נִגְעִי *ex adverso plagæ meæ* steterunt. LXX. ἐξ ἐναντίας μου ἤγγισαν *adversum me appropinquârunt* & steterunt. (Legerunt מִנְּגָדִי נָגְעוּ) A נָגַע *tetigit, attigit, pertigit*, Nom. m. נֶגַע *plaga, percussio, læsio*, q. tactio valida. Cum Præfix. וָנֶגַע *& plaga*, Psal. 91.10. Cum Affix. ut suprà Num. 736. nisi, quòd prius (:) transit in *chir*. R.6. נִגְעִי *plaga mea*. *Remove à me* נִגְעֶךָ *plagam tuam*, Ps. 39. 11. In plur. cum Præfixis, וּבִנְגָעִים *& in* (cum) *plagis*, Psalm. 89.33.

Vers. 13.

1510 וַיְנַקְשׁוּ *Et illaqueare cupiunt*. Targ. וְעָבְדוּ פַּחִין *& fecerunt laqueos*. LXX. καὶ ἐξεβιάζοντο *& vim faciebant*. A נָקַשׁ *irretivit, illaqueavit, laqueum tetendit*, suprà Num. 472. In Pih. נִקֵּשׁ idem: sed legitur bis tantùm in SS. idque in Fut. יְנַקֵּשׁ *illaqueabit fœne-*

nerator omne, quod est ei, Psalm. 109.11, Targ. יְגַבֵּב *colligabit*, LXX. ἐξερευνησάτω *scrutetur*, q. esset יְבַקֵּשׁ *inquiret*. Et h. l. cum ו Convers. וַיְנַקְשׁוּ, pro וַיְנַקְשׁוּ, excluso utroque dagesh, R. 20.

Vers. 14.

1511 כְּחֵרֵשׁ *sicut surdus*. Ab חָרַשׁ, suprà Num. 1160. Nom. m. חֵרֵשׁ *surdus*, q. cogitabundus, suspicans de se omnia dici, cum כ similitudinis.

1512 וּכְאִלֵּם *& sicut mutus*. Ab אָלַם *ligavit, colligavit*, Nom. masc. אִלֵּם *mutus*, quòd instrumenta loquendi colligata habeat. Cum Præfix. וּכְאִלֵּם.

1513 יִפְתַּח (qui non) *aperiet*. A פָּתַח *aperuit*, Fut. Kal אֶפְתַּח *aperiam*. Cum parag. אֶפְתְּחָה, Psal. 88.2. יִפְתַּח, *aperiet*.

Vers. 15.

1514 שֹׁמֵעַ *audiens*. A שָׁמַע *audivit*, Ben. Kal שֹׁמֵעַ. cum (-) Furtivo, R. 10.

1515 תּוֹכָחוֹת A יָכַח, suprà Num. 285. Nom. fœm. Hecmanth. mutato (י) in (ו) R. 164. n. 1. תּוֹכֵחָה & תּוֹכַחַת *correctio, objurgatio, correptio*, tam verbo, quàm opere. Cum Affix. mutato posteriori (-) in (:) R. 121. וְתוֹכַחְתִּי *& correptio mea*, Psalm. 73.14. In plur. תּוֹכָחוֹת *increpationes*, Ps. 149. 7. בְּתוֹכָחוֹת *in reprehensionibus*, Psal. 39.12. converso posteriori (-) in (ָ)

Vers. 16.

1516 הוֹחָלְתִּי *speravi*. A יָחַל, suprà Num. 1260. In Præt. Hiph. mutato (י) in ו, R. 57. הוֹחִיל *speravit, expectavit*. In prima persona הוֹחַלְתִּי *speravi*, & in pausa, mutato (-) in (ָ) הוֹחָלְתִּי. Ps. 130.1.

Vers. 17.

1517 בְּמוֹט *in dimovendo*, id est, cùm dimovetur. A מוֹט

A מוּט *dimovere nutare*. Infin. Kal, R.90. Cum Præfix. וּבְמוֹט *& in dimovendo*, Psalm. 46.3.

1518 הִגְדִּילוּ (contra me) *magnificârunt*. LXX. *Magna locuti sunt*, contumeliosi fuerunt. A גָּדַל *magnus fuit*, in Hiph. הִגְדִּיל *magnificavit*, *magnum reddidit*. Constructum cum עַל, *magnificavit contra me calcaneum*, Ps.40.10. i.e. sustulit, הִגְדִּיל עָלַי *contra me magnificavit*, Ps.55.13. sc. os, aut linguam, i.e. contumeliosè locutus est. כִּי הִגְדַּלְתָּ *quoniam magnum reddidisti*, Ps.138.2. sc. nomen tuum, in pl. הִגְדִּילוּ.

Vers. 19.

1519 אֶדְאַג *solicitus, anxius ero*, propter peccatum meum; Vel, *timebo* à peccato meo. Targ. אֶתְיַצַּף *dolebo*. LXX. *μεριμνήσω cogitabo pro peccato meo*. A דָּאַג *solicitus fuit, metuit, doluit* de futuro, Fut. Kal.

Vers. 20.

1520 עָצְמוּ *roborati sunt*. LXX. *κεκραταίωνται confirmati sunt*. Præt. Kal, à עָצַם, vel עָצֵם, *robustus, fortis, roboratus fuit, multus factus est*: dicitur de omni fortitudine. עָצְמוּ מִסַּפֵּר *fuère fortia præ narrare*, Psal.40.6. i.e. supra numerum sunt majora, quàm ut enarrari possint, עָצְמוּ מִשַּׂעֲרוֹת רֹאשִׁי *multiplicati sunt præ capillis capitis mei*, Ibid. v.13. Proverbialis hyperbole de numero nobis, infinito. מֶה־עָצְמוּ רָאשֵׁיהֶם *quàm multa sunt summa eorum*. Ps.139.27. Targ. אִתְחֲיָלוּ *roborati sunt principes eorum*. LXX. *ἐκραταιώθησαν roborati sunt principatus ejus*. In pausa, reducto (:) in (-) R.135. עָצָמוּ.

Vers. 21.

1521 יִשְׂטְנוּנִי. Targ. סַטְנוּנִי *adversabuntur mihi*. LXX. *ἐνδιέβαλλόν με detrahebant mihi*. A שָׂטַן *adversatus est, satanam egit*, Fut. plur. Kal, cum Affixo.

1522 רָדְפִי (propterea quòd) *persequi me*, i.e. perse-

quor

quor bonum. A רָדַף, suprà Num.314. Infin. Kal רְדוֹף, ob Affix. ו transit in ־ *br*. R.98. ut sit רָדְפִי, sed scribitur cum ו redundante רְדוֹפִי.

Psalmus 39. לט.

1523 לִידוּתוּן (Præfecto) *Ieduthuni*. יְדוּתוּן (q. *confessor*, à יָדָה *confiteri*) fuit nomen proprium viri Levitæ, musices peritissimi. Unde Psalm. 62. 1. *Præfecto* עַל־יְדוּתוּן *super Ieduthun*, ornatè positum pro ea musices parte, quam ille & filii ejus exercebant. Et cum (י) loco ו, עַל־יְדִיתוּן, Psal. 77. 1.

Vers. 2.

1524 מֵחֲטוֹא (custodivi vias meas) *à peccando*, i. e. ne peccem. Ab חָטָא *peccavit*, à lege divina aberravit. Infin. Kal חֲטוֹא Cum Præf. מֵחֲטוֹא *à peccando*, ubi מ negationem includit, R. 42. לַחֲטֹא *ad peccandum*, Psal. 78. 17. ubi ל cum (-) ob sequens (-:)

1525 לְפִי *ori meo*. A פֶּה *os*, vide suprà Num. 256.

1526 מַחְסוֹם (custodiam ori meo) *capistrum*, hoc est, valde cavebo, ne loquar. LXX. *Posui ori meo* Φυλακὴν *custodiam*. Ab חָסַם *obstruxit*, *obturavit*, Nom. Heemanth. מַחְסוֹם *claustrum*, *capistrum*, quo os animantis coërcetur. Legitur h. l. tantùm in SS.

Vers. 3.

1527 נֶאֱלַמְתִּי *Obmutui*. Ab אָלַם *ligavit*, *colligavit*, Præt. Niph. נֶאֱלַם *obmutuit*, q. linguâ ligatus fuit. In prima pers. נֶאֱלַמְתִּי, pro נֶאֱלַמְתִּי, ubi (‥:) punctat præcedentem.

1528 הֶחֱשֵׁיתִי *silui* à bono, i. e. ne quidem bona verba prolocutus sum, ne aliquod querulum & impatiens verbum mihi incauto excideret. Ab חָשָׁה *siluit*, *tacuit*, in Præt. Hiph. הֶחֱשָׁה Idem. In prima pers. mutato ה in (י) quiescens, R. 66. הֶחֱשֵׁיתִי.

1529 וּכְאֵבִי *& dolor meus.* A כָּאַב *doluit*, Nom. m. כְּאֵב *dolor, cruciatus.* Sexies legitur in SS.

1530 נֶעְכָּר *se conturbavit*, i. e. exulceratus est. LXX. ἀνεκαινίσθη *renovatus*, diu expressus, ipsâ taciturnitate recruduit. A עָכַר *turbavit, conturbavit*, in Niph. נֶעְכַּר *turbatus conturbatus fuit.* Et contractè נֶעְכָּר, R.14. cum (ְ) ob Pausam. Legitur bis in SS. h. l. in Præt. & Prov. 15, 16. in Participio.

Vers. 5.

1531 קִצִּי (Notum fac mihi) *finem meum*, A קָצַץ *amputavit.* Nom. defectiv. קֵץ *finis, extremum*, pars præcisa, tam rei, quàm temporis. Cum Affix. assumto dagesh. R.124. קִצִּי.

¶ וּמִדַּת *& dimensio* (longitudo) dierum meorum, quæ est? A מָדַד *mensus est.* Nom. fœm. מִדָּה *mensura* continuorum, It. *vestis*, q. commensuratum corpori. In plurali מִדּוֹת *mensuræ, vestes.* Cum Affix. *Super os* מִדּוֹתָיו *vestium ejus*, Psalm. 133, 2.

1532 חָדֵל (sciam, quàm) *cessans* (caducus) ego sum. Vel *cessator* : elegans descriptio mortui, qui verè cessat. Targ. אִימָתַי אֶפְסַק *quando desinam.* LXX. τί ὑστερῶ ἐγὼ *quid desit mihi.* Ab חָדַל *desiit, cessavit.* Nom. Participiale Kal חָדֵל *desinens, cessans, cessator.*

Vers. 6.

1533 טְפָחוֹת *palmos* (palmales, ac instar palmi) dedisti dies meos, dodrantales, 4. digitorum, brevi mensurâ comprehensibiles. Targ. קַלִילִין *paucos*, LXX. παλαιστὰς *mensurabiles.* Nom. radic. טֶפַח *palma, palmus*, mensura 4. digitorum junctorum. In plural. טְפָחוֹת, R.122.

¶ כָּל־הֶבֶל כָּל־אָדָם *Universa vanitas omnis homo.* LXX. τὰ σύμπαντα ματαιότης *quoad omnia vanitas*, id est, omni ex parte, ita ut vanitas & mise-

miseria, quæ per alias creaturas frustatim spargitur, in uno homine aggregata videatur: sicq; homo evadit compendium omnium vanitatum, quæ in creaturis extant. Cum inanimis, subjacet mutationi, corruptioni: cum animatis, alterationi, morti; cum sensilibus, lætitiæ, mœrori: cum Angelis (*qui, non servatâ suâ origine, reliquerunt suum domicilum,*) inconstantiæ, &c. sicque in barathrum peccatorum ruit.

1534 נִצָּב *consistens*, (subsistens) LXX. *ζῶν vivens*. A יָצַב, in Niph. converso (י) in dagesh, R. 69. n. 1. נִצַּב *stetit, constitit, constitutus fuit*, Part. Niph. נִצָּב.

Vers. 7.

1535 בְּצֶלֶם *in imagine* ambulat homo, non solidâ, sed umbratili, qualis fit in speculo, vel somno, ita ut hæc vita sit tantùm umbra vitæ. Nom. m. צֶלֶם *imago, similitudo*, tam corporea, quàm incorporea: convenit cum צֵל *umbra*. quòd imago sit velut umbra seu adumbratio, corporis. Cum Af. (ut suprà Num. 313.) צַלְמָם *imaginem* (animam) *eorum spernes*, Psal. 73. 20.

1536 יֶהֱמָיוּן (vanitatem) *perstrepent*, sæpe sine notabili causa, sine fructu, *tumultuantur*, tum intus in animo, tum foris in opere, propter res nihili, meras umbras, spes incertas. Ab הָמָה *sonuit, strepuit, fremuit, tumultuatus est*, Fut. Kal, quod in Psalm. flectitur sic: וְאֶהֱמֶה *& perstrepam*, Ps. 55. 18. ubi ה quiescit in (..) R. 65. & guttural. cum (.:) Cum ה parag. mutat ה radicale in (י) וְאֶהֱמָיָה, Ps. 77. 4. *Et quare* תֶּהֱמִי *tumultuaris contra me*? Ps. 42. 12. (in fœm. pro תֶּהֱמִיִי, abjecto ה radicali, R. 66.) Cum ו Convers. וַתֶּהֱמִי *& tumultuaris*, ibid. vers. 6. pro וַתֶּהֱמִי, redeunte (..:) in (:) R. 14. in plur. abjecto ה, יֶהֱמוּ *frement*, Psal. 46. 4. Et mutato ה in (י) mobile, præcedente (‑) ex vi pausæ, יֶהֱמָיוּן *perstrepent*, Psal. 83. 3. cum ן paragog.

1537 יִצְבֹּר *colliget* frumentum in agro, vel area, &c. A צָבַר *congessit, collegit, coacerva-*

cervavit, propriè in horrea, s. granaria, Fut. Kal.

1538 אֹסְפָם (& nescit, quis) *collector eorum*, sc. quis collecturus sit in domum suam Ab אָסַף *collegit, in unum redegit*, conservandi causâ, Benoni Kal, cum *Affix*.

Vers. 8.

1539 תּוֹחַלְתִּי *expectatio mea* ad te est, LXX. ἡ ὑπόστασίς μου, *substantia mea* à te est, i.e. spes mea, ut Hebr. 11.1. *Fides est sperandorum* ὑπόστασις. A יָחַל, suprà Num. 1260. Nom. fœm. Heemanth. mutato (י) in ו, R.164. n.1. תּוֹחֶלֶת *spes, expectatio*. Ob Affix. mutat utrumque (·.·) in (:) & prius (:) in (-).

Vers. 11.

1540 הָסֵר *Recedere fac*, i.e. amove. A סוּר *recedere*, in Hiph. abjecto ו, R.58. הֵסִיר *fecit recedere, removit, amovit*, Imper. Hiph.

1541 מִתִּגְרַת *ab excitatione* manûs tuæ ego defeci, i.e. quia tu manu tuâ bellum mihi moves. Vel *à conflictu manûs tuæ*, LXX. ἀπὸ γὰρ τῆς ἰσχύος *à fortitudine*. A גָּרָה *contentionem excitavit, bellum miscuit*, Nom. fœm. תִּגְרָה *excitatio, belli suscitatio, conflictus*. Legitur h l. tantùm in SS. idque in Regim.

Vers. 12.

1542 וַתֶּמֶס *& dissolvere fecisti*, tabefecisti. A מָסָה (non verò מָסַס, ut habent Biblia Interlin.) suprà Num. 307. Fut. Hiph. quod esset תַּמְסֶה, at, apocopato ה, exit in duplex (·.·) R.64. n.7.

1543 כָּעָשׁ *sicut tinea*, (scil. vestem) Targ. *& liquefactum est* הֵיךְ זְחִיל *instar limacis corpus ejus*. LXX. *& tabescere fecisti*, ὡς ἀράχνην *sicut araneam, animam ejus*: sc. quæ, dum tela texit, humorem vitalem exhaurit, séque eviscerat. A עָשֵׁשׁ, suprà Num. 308. Nom. m. עָשׁ *tenea*, cum כ similitud. quod excludit ה.

1544 חֲמוּדוֹ *desiderabile ejus*, pinguedinem carnis, & robur corporis ejus. Ab חָמַד *desi-*

desideravit, Nom. Particip. Pahul חָמוּד *desiderabilis*, & substantivè *desiderabile*, *optabile*.

Vers. 13.

1545 גֵּר *peregrinus*. A גּוּר *peregrinari*, Nom. m. גֵּר *peregrinus*, qui aliunde venit, nec diu manendi gratiâ: תּוֹשָׁב autem est *advena*, qui diutiùs moratur. Utrique opponitur אֶזְרָח *civis*, *indigena*. Cum Præfix. וְגֵר *& peregrinus*, Psal. 94.6. in plur. גֵּרִים, Ps. 146.9.

1546 תּוֹשָׁב *inquilinus*. A יָשַׁב *sedit*, Nom. Heemanth. mutato (י) in (ו) R. 164. n. 1. תּוֹשָׁב *inquilinus*, *hospes*, qui quidem diu manet in aliquo loco, sed in aliena domo.

Vers. 14.

1547 הָשַׁע מִמֶּנִּי *Desiste à me*, id est, relaxa pœnas. Targ. אִשְׁלִי מִנִּי וְאֵיזִיל *Dimitte à me & abibo*. Imper. Hiph quod formâ est à שָׁוַע *vociferari*, significatione à שָׁעָה *aspexit*: quod constructum cum מ notat *aspexit ab aliquo*, i.e. desiit, destitit. Estque pro הַשַׁע, & extat bis tantùm in SS. h. l. & Psal. 7.10.

1548 וְאַבְלִיגָה *& recreabor*. Ab inusitato בָּלַג in Hiph. הִבְלִיג *refocillatus, recreatus fuit, vires collegit*. Rarum est in Bibliis, nam ter tantùm occurrit in Fut. & semel in Part. Estque hîc Fut. Hiph. cum ה parag.

1549 בְּטֶרֶם *priusquàm* hinc *abeam*, & inter viventes *non ampliùs sim*. טֶרֶם *nondum*, בְּטֶרֶם *in nondum*, i. e. antequàm, priusquám.

PSALMUS 40. מ.

Vers. 2.

1550 קַוֹּה *Expectando expectavi*, i.e. attentè, diligenter, patienter, R. 41. n. 1. A. קָוָה, suprà Num. 1091. Infin. Pih. קַוֹּה, R. 65. pro קַוֵּה.

Vers. 3.

1551 שָׁאוֹן (è cisterna) *soni-*

sonitus, i. e. sonora, R. 34. h. e. profundissima: loca, n. concava subterranea profunda. si in ea aliquid projiciatur, solent resonare. A שָׁאָה *sonuit, perstrepuit*, Nom. m. sine plur. שָׁאוֹן *sonus*. (sc. ab ipsa Hebr. voce) *sonitus, fragor, fremitus*. in Regim. correpto (ָ) in (:) R. 114. שְׁאוֹן יַמִּים *fremitus marium*, Psal. 65. 8.

1552 הַיָּוֵן (è luto) *cœni*, i. e. cœnoso, limoso: ubi duo synonyma junguntur, augendæ significationis causa. Nom. m. absque pl. יָוֵן *lutum*, propriè turbidum & liquidum, quale est vinum fæculentum: convenit n. cum יַיִן *vinum*; טִיט autem est, *lutum densum*. Extat bis in SS. h. l. & Psal. 69. 3. in Regim. *Infixus sum* בִּיוֵן מְצוּלָה *in limo profundi*, ubi (ָ) sub (ו) mutatur in (:) R. 114. quod (:) rursus tollitur ob præcedens *chir*. R. 8.

1553 וַיָּקֶם *& statuit*: A קוּם *surgere*, in Hiph. ejecto ו, R. 58. הֵקִים *surgere fecit, stabilivit, erexit*. In Fut. יָקִים *statuet*. Ps. 107. 29. Cum ו Convers. mutato (..) in (∴) ob retractum accentum, R. 126. וַיָּקֶם *& stabilivit*, Ps. 78. 5.

Vers. 5.

1554 מִבְטַחוֹ (qui posuit Jehovam) *fiduciam suam*, id est, qui fiduciam suam in eo collocavit. L X X. *Cujus nomen Domini spes ejus*, pro שָׂם *posuit*, legerunt שֵׁם *nomen*, sed sensu eodem. A בָּטַח *confidit*, Nom. Heemanth. מִבְטָח *spes, fiducia*. In Regim. correpto (ַ) in (ְ) R. 115. מִבְטַח *fiducia omnium extremitatum terræ*, Ps. 65. 6. Cum Affix. etiam (præter morem) retinet (ַ) מִבְטַחִי *fiducia mea*, Psalm. 71. 5. מִבְטַחוֹ *ejus*.

1555 פָּנָה (& non) *respexit*. Ipsum thema פָּנָה *faciem vertit*, i. e. aspexit, vel, *divertit*, i. e. declinavit. In plur. abjecto ה, R. 66. *Omnes dies nostri* פָּנוּ *declinârunt*, Ps. 90. 9. L X X. ἐξέλιπον *defecerunt*.

1556 רְהָבִים (ad) *superbos*, vel, ad *fortitudines*, id est, validos,

validos, qui jactant vires suas. A רָהַב *invaluit*, Nom. masc. רַהַב *fortitudo*, *vis prævalida*, *superbia*. Plur. רְהָבִים, ut suprà Num. 459.

1557 וְשָׂטֵי *& declinantes mendacii*, i.e. qui declinant ad mendacium. LXX. καὶ μανίας ψευδεῖς *& insanias falsas*. (Legerunt שְׁטֵי, ex Chald. שְׁטָא *insanivit*,) A שׂוּט *declinare*, *deflectere*, Part. Kal, R. 59. שָׂט *deflectens*. Plur. in Regim.

Vers. 6.

1558 אֵין עֲרֹךְ אֵלֶיךָ cogitationes tuæ, quæ sunt erga nos) *non ordinare apud te*, i.e. Nemo est, qui possit eas in ordinem digerere: nam etiamsi id fiat pro captu & modulo hominum, sed *non apud te*, infra immensam tuam gloriam omnis eorum hac in re conatus. A עָרַךְ, suprà Num. 225. Infinit. Kal.

1559 מִסַּפֵּר (Narrabo & eloquar; fortia sunt) *præ narrare*, i.e. superant omnem narrandi peritiam. A סָפַר, Num. 86. Infinit. Pih. cum מ quod negationem includit, R. 41. מִסַּפֵּר *à numerando*, i.e. quàm ut possint numerari.

Vers. 7.

¶ זֶבַח וּמִנְחָה לֹא חָפַצְתָּ *Sacrificio & oblatione non delectatus es*, i.e. minùs grata ea habuisti, quia ex se & per se nil erant, nisi umbra veritatis. אָזְנַיִם כָּרִיתָ לִּי *Aures perforâsti mihi*. i.e. concavas reddidisti, ad audiendum voluntatem tuam, eique obediendum. *Aures* synecdochicè pro *corpore*, ait n. de obedientia Christi, cujus subjectum sunt aures. Unde LXX. σῶμα κατηρτίσω μοι *corpus perfecisti mihi*, pro *perfodisti*, reddunt *perfecisti*, nam כָּרָה significat *fodit*: & *acquisivit, comparavit*.

Vers. 8.

1560 הִנֵּה בָאתִי *Ecce veni*, animo ad parendum paratissimo. A בּוֹא *Venire*. Præt. Kal, ejecto ו, R. 55. בָּא *venit*, *advenit*, *ingressus est*. In Psal. flectitur sic: בָּא *venit*, cum

ה Relat. R.76. הַבָּא *qui venit*, Ps. 118.26. fœm. בַּרְזֶל־בָּאָה *ferrum ingressum est*, Psal.105.18. Cum Affix. mutato הָ in תְ R.97. *Omne istud* בָּאַתְנוּ *venit nobis*, Psalm.44.18. pro בָּאָה עָלֵינוּ *venit super nos*. In plur. בָּאוּ *venerunt*, Psal.69.2. In prima pers. utriusque num. א quiescit in (ָ) R.64. בָּאתִי *veni*, בָּאנוּ *venimus*, Psal.66.12.

1561 בִּמְגִלַּת *in volumine libri*, i. e. in libro legis: sequitur enim: *Lex tua in medio viscerum meorum*, nullo citato quidem singulari loco, ut indicaret, se esse totius Scripturæ scopum. Targ. *quando studuero in volumine legis, quod propter me scriptum est*. LXX. ἐν κεφαλίδι βιβλίου *in capite libri*. Suidas notat, κεφαλίδα idem esse, quod ἔλυμα *involucrum*, ut Symmachus vertit, ἐν ἐλύματι βιβλίου *in involucro libri*. A גָּלַל *volvit, convolvit*, Nom. fœm. Heemanth. מְגִלָּה *charta plicabilis, liber convolutus*, (ut libri veteres fuerunt) Latinis *volumen*. In Regim. הָ in תְ & ב cum *chir.* ob sequens (:)

1562 סֵפֶר *libri*. A סָפַר *enarravit*, Nomen סֵפֶר *liber*, cui inest alicujus rei enarratio, ut præsentibus fit voce, sic absentibus scripto. Cum Præfix. מִסֵּפֶר *è libro*, Psal.69.26. Cum Affix. (ut suprà Num.770.) וְעַל־סִפְרְךָ *& super librum tuum*, Psal.139.16.

1563 כָּתוּב *scriptum est*. A כָּתַב *scripsit*, Psal.149.9. Pahul Kal.

Vers. 9.

1564 לַעֲשׂוֹת *Ad faciendum* רְצוֹנְךָ *beneplacitum tuum* quod Græcè, dicitur εὐδοκία. Ideò, nascente Christo, Angeli accinebant, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία *in hominibus bona voluntas*, i. e. beneplacitum Dei adimpletur. A עָשָׂה *fecit*, Infin. Kal, exit in וֹת, R.65. עֲשׂוֹת *facere*, Psal.109.16. Cum ל Gerundii, quod habet (ֲ) ob sequens (ֲ:) לַעֲשׂוֹת. Cum Affix. לַעֲשׂוֹתָם *ad faciendum illa*, Psalm.103.18.

Vers. 10.

Verſ. 10.

1565 בִּשַּׂרְתִּי *Annunciavi.* Præt. Pih. בִּשֵּׂר *rem novam & lætam nunciavit, carnea*, i. e. mollia & ſuavia, *annunciavit*, à בָּשָׂר, q. *carnem faciens*, i. e. bono nuncio vitam afferens. In prima perſ. בִּשַּׂרְתִּי. LXX. εὐηγγελισάμην.

1566 אֶכְלָא (non) *cohibebo*, aut *continebo*. A כָּלָא *cohibuit, prohibuit*, vel verbis, vel actu, retinendo, vel includendo. Fut. Kal, quieſcente א in (ָ) R. 64. אֶכְלָא *prohibebo*, תִּכְלָא *cohibebit*, v. 12.

Verſ. 11.

1567 כִּחַדְתִּי (non) *celavi*, i. e. manifeſtavi. Præt. Pih. כִּחֵד *abſcondit*, ne appareat, aut audiatur, *celavit*. In prima perſ. כִּחַדְתִּי.

Verſ. 13.

1568 מִסְפָּר (uſque ad non) *numerum*. Adagialis loquendi forma, pro maxima multitudine. A סָפַר *numeravit*, Nom. Heemanth. מִסְפָּר *numerus*, מְתֵי מִסְפָּר *homines numeri*, Pſal. 105. 12. i. e. pauci, qui facilè numerari poſſunt. *Qui numerat* מוֹנֶה מִסְפָּר *numerum ſtellarum*, Pſalm. 147. 4. Targ. בְּסוּם *ſummam*.

1569 הִשִּׂיגוּנִי *fugientem apprehenderunt me* iniquitates meæ. A נָשַׂג, in Præt. Hiph. converſ. נ in dagesh. R. 69. הִשִּׂיג *attigit, aſſequendo comprehendit*. In plur. cum Aff. הִשִּׂיגוּנִי.

1570 מִשַּׂעֲרוֹת (multiplicatæ ſunt) *præ capillis* capitis mei. Proverbialis hyperbole de numero nobis infinito. A שָׂעַר *horruit*, cùm pili, aut ſetæ eriguntur in animali, q. *horripilavit*, Nom. maſc. שֵׂעָר *pilus, capillus*. Et aliâ formâ שַׂעַר, unde fœm. שַׂעֲרָה. In pl. שַׂעֲרוֹת. Cum Præfix. מִשַּׂעֲרוֹת, Pſalm. 69. 5.

Verſ. 14.

1571 רְצֵה *Complace*. A רָצָה *bene voluit, complacuit, acceptavit*, excludit meritum.

Imper. Kal, exit in (..) R. 65. רְצָה *accepta*, Psal. 119.108.

1572 לְהַצִּילֵנִי *ad eruendum me*. Infinit. Hiph. cum Affixo. Vide suprà Num. 1319.

Vers. 15.

1573 לִסְפּוֹתָהּ *ad perdendum eam*. A סָפָה *finiit, consumpsit perdidit*. Gerund. Kal, לִסְפּוֹת, R. 65. cum Affix. ־ָהּ

Vers. 16.

1574 יָשֹׁמּוּ *Desolabuntur* super mercedem, i. e. propter mercedem pudoris sui. LXX. κομισάσθωσαν παραχρῆμα *Ferant confestim confusionem suam*: legerunt יִשְׂאוּ עַל־עֵקֶב *ferent ad calcaneum*, seu *vestigium*, i. e. immediatè. A שָׁמֵם *desolatus fuit, obstupuit*, stupendam desolationem notat, Fut. Kal, syncopatâ mediâ radicali, R. 70. יִשְׁמוּ in plur. assumpto dagesh, יָשֹׁמּוּ.

Vers. 18.

1575 יַחֲשָׁב־לִי *cogitabit mihi*, vel *de me*. Ab חָשַׁב. Fut. Kal, suprà Num. 1264. יַחְשֹׁב at, ob vicinitatem alterius accentûs, *chol.* transit in *br.* R. 126. pro יַחְשֹׁב לִי.

1576 אַל־תְּאַחַר *ne tardaveris*, q. *ne postvenias*, ne diutiùs differas liberationem. Ab אַחַר *post*, Verbum in Pih. אִחַר *moratus est, tardavit*, q. post venit. Fut. Pih.

PSALMUS 41. מא.

Vers. 2.

1577 דָּל (super) *exhausto*. Targ. לְעַנִי מִסְכְּנָא *afflicto paupere*. LXX. ἐπὶ πτωχὸν καὶ πένητα *super egenum & pauperem*. A דָּלַל *exhaustus fuit, attenuavit*, Nom. m. דַּל *tenuis, macilentus, debilis, pauper*, q. tenuioris fortunæ homo, Psal. 73.13. In pausa דָּל, Psal. 82.3.

Vers. 4.

1578 וִיחַיֵּהוּ *& vivificabit eum*, vitæ restituet Ab חיה

חָיָה, ſuprà Num. 1047. Fut. Pih. תְּחַיֶּה *vivificabis*. Cum Affix. excluſo ה, R. 103. תְּחַיֵּנִי *vivificabis me*, Pſ. 1387. & cum ו loco (י) תְּחַיֵּנוּ, Pſ. 71.20. cum (י) redundante. Et ſic תְּחַיֵּינוּ *vivificabis nos*. Pſalm. 19.3. יְחַיֶּה *vivificabit*. Cum Affix. & Præfixo וִיחַיֵּהוּ, ubi (:) ſub (י) tollitur ob præcedens *chir*. R. 8.

1579 יְאֻשַּׁר *felix dicetur*. Ab אִשֵּׁר *beavit*, *felicem reddidit*, in Pyhal אֻשַּׁר *beatus prædicatus fuit*. Fut. Pyhal יְאֻשַּׁר, at ſecundùm Maſoretas eſt præterit. וְאֻשַּׁר *& beabitur*.

Verſ. 4.

1580 דְּוָי (ſuper lectum) *languoris*. A דָּוָה *doluit, languidus fuit*, Nom. m. mutato ה in (י) דְּוִי *dolor, languor*. In pauſa דְּוָי.

1581 בְּחָלְיוֹ *in morbo ejus*. A חָלָה *ægrotavit*, Nom. m. חֳלִי *morbus, ægritudo*. Eſt formæ פְּרִי, ideóque cum Affix. mutato *chir*. in (:) R. 123. (ָ:) amittit ſuum (:) R. 15. fitque חָלְיוֹ.

Verſ. 5.

1582 חָטָאתִי (Sana me, quoniam) (etſi) *peccavi tibi*. Præt. Kal חָטָא *peccavit, à ſcopo aberravit*, ubi א quieſcit in (ָ) R. 64. חָטָאתִי *peccavi*, חָטָאנוּ *peccavimus*, Pſ. 106.6. At in tertia pl. movetur חָטְאוּ *peccârunt*, Pſ. 78.32.

Verſ. 6.

1583 יָמוּת (quando) *morietur*. A מוּת *mori*, Fut. Kal, ubi literæ præformantes aſſumunt (ָ) R. 58. אָמוּת *moriar*, Pſalm. 118.17. יָמוּת *morietur*, תְּמוּתוּן *moriemini*, Pſal. 82.7. mutato (ָ) in (:) ob ן paragog. R. 102. n. 5. יָמוּתוּ *morientur*, Pſal. 49.10.

Verſ. 7.

1584 יִקְבָּץ *colliget* iniquita-

quitatem sibi. A קָבַץ *collegit. dispersa congregavit*, Fut. Kal. יְקַבֶּץ, at ob Maccaph. ץ transit in ־*br*.R.137.

Vers. 8.

1585 יִתְלַחֲשׁוּ *mussitabunt*. Targ. מְמַלְלִין בַּחֲשַׁי *loquuntur tacitè*. LXX. ἐψιθύριζον *susurrabant*. Ab חָלַשׁ *mussitavit, submissè, clanculùm locutus est, susurravit*, Fut. plur. Hithp. absorpto dagesh.

Vers. 9.

1586 יָצוּק (Verbum Belial) *adhærebit* illi. Targ. יְתִיךְ LXX. κατέθεντο *constituerunt adversùm me*, (q. יְצִיגוּ, à יָצַג *constituit*.) A צוּק *adhærere*, Fut. Kal, ut paulò antè Num. 1583.

1587 לָקוּם *ad surgendum*. Infinit. Kal קוּם *surgere*, cum ל, nota Gerundii, quod ante monosyllabam gestat (ָ) R. 80. Cum Affixo; *Sedere meum* וְקוּמִי *& surgere meum*, Psalm. 139. 2.

Vers. 10.

1588 עָקֵב (magnificavit contra me) *calcaneum*. A עָקַב *curvum esse*, Nom. masc. עָקֵב *calx, calcaneus*, ultima pars pedis à curvitate, vestigium Plur. עֲקֵבִים. Cum Affix. *Iniquitas* עֲקֵבַי *calcium meorum circumdabit me*, Psalm. 49. 6. i. e. finis operum meorum, vel pedum meorum, qui ad malum currunt. *Observant* עֲקֵבַי *vestigia mea*, Psal. 56. 7. Targ. אַסְתּוֹרַי *semitas meas*.

Vers. 11.

1589 וַהֲקִימֵנִי *& erige me*. A קוּם, in Hiph. R. 58. הָקִים *stare fecit*, i. e. *erexit, constituit, confirmavit*, Imper. Hiph. הָקִים, vel הָקֵם *stabili*, Psal. 119. 38. Cum Affix. mutat (ֵ) in (ְ) quod punctat præcedentem, וַהֲקִימֵנִי.

Vers. 12.

1590 יָרִיעַ (non) *triumpha-*

pha-

phabit, LXX. ἐπιχαρῇ *gaudebit*. Ab הָרִיעַ (supra Num. 1138.) *clanxit, triumphavit*, Fut. Hiph R. 58. יָרִיעַ *clanget*. נָרִיעַ *clangemus*, Pſ. 95. 2. & cum ה paragog. נָרִיעָה, Ibid. verſ. 1. Targ. נְיַבֵּב *vociferabimur*. LXX. ἀλαλάζωμεν *jubilemus*.

Verſ. 13.

1591 תָּמַכְתָּ *ſuſtinuiſti*, A תָּמַךְ *tenuit, ſuſtinuit, ſuſtentavit*, Præterit. Kal in tertia fœmin. תָּמְכָה *ſuſtentavit dextra mea*, Pſalm. 63. 9. In ſecunda תָּמַכְתָּ, LXX. ἀντελάβου *ſuſcepiſti*.

1592 וַתַּצִּיבֵנִי *& conſtituiſti me*. LXX. καὶ ἐβεβαίωσάς με *& confirmâſti me*. A יָצַב *ſtetit*, in Hiph. mutato (י) in dagesh, R. 69. n. 1. הִצִּיב *ſtare juſſit, ſtatuit, conſtitit*. In ſecunda perſ. Fut. תַּצִּיב *conſtitues*: Cum Affix. & ו Converſ. וַתַּצִּיבֵנִי *& conſtituiſti me*. In tertia perſ. וַיַּצֶּב־ *& conſtituit*, Pſ. 78. 13. cum (‥) ob Maccaph. R. 137.

Verſ. 14.

1593 אָמֵן וְאָמֵן *Amen & Amen*. LXX. γένοιτο γένοιτο *fiat fiat*, וְיֵימְרוּן צַדִּיקַיָּא אָמֵן אָמֵן *Et dicant juſti, Amen, Amen*. Ab אָמַן, in Niph. נֶאֱמַן *verax, verus, fidus, firmus, conſtans, ſtabilis fuit*. Nom. formæ maſc. absque plur. אָמֵן *veritas, fides, firmitas, certitudo*: ſæpiùs tranſit in fidentis & aſſentientis particulam, cùm poſt preces, benedictiones, aut etiam imprecationes, approbantes harum veritatem, & optantes ſucceſſum, dicimus, *Amen*, i. e. *faxit Deus*! firmum, ratum, certum ſit hoc, &c. prout explicatur, Jer. 28. 6. *dixit Jeremias Propheta*. אָמֵן *Amen, ſic faciat Dominus, confirmet Dominus verba tua*. Geminatur interdum ad majorem Emphaſin, *Amen Amen*: quibus duabus vocibus clauditur hic liber primus Pſalmorum.

ספר שני

LIBER SECUNDUS.

Psalmus 42. מב.

1593 לִבְנֵי קֹרַח *filiis*, *Core*. קֹרַח q. *calvus* (à קָרַח *decalvavit*) fuit Levita, qui excitatâ seditione, unà cum suis complicibus à terra absorptus est. *Filii autem Core* (Asir, Elkana & Abiasaph) *mortui non sunt*, Num. 26. 10. quoniam in seditione se à patre segregâ runt, ideóque impii parentis pœnam non luerunt. Horum posteris Ordinem & locum inter Cantores & Custodes Templi fuisse, ex 1. Chron. 26. constat: ac nomen illorum in titulis novem Psalmorum præfigitur.

Vers. 2.

1594 תַּעֲרֹג Sicut cervus, (suprà Num. 832.) *glocitat* siti affectus, vehementer expetit aquam. Targ. מְרַגֵּג & LXX. ἐπιποθεῖ *desiderat*. A עָרַג *clamavit, mugiit*, bestiarum est: de cervis, *glocitavit*, Legitur bis tantùm in SS. idque in tertia pers. fœm. Fut. Kal, h. l. & Joël. 1. 20. תַּעֲרוֹג. ubi guttural. punctat se & præcedentem.

Vers. 3.

1595 צָמְאָה *Sitivit* anima mea. A צָמֵא *sitivit*, Tertia pers. fœm. Præt. Kal. צָמְאָה *sitivit ad te anima mea*, Psal. 63. 2.

Vers. 4.

1596 בֶּאֱמֹר *in dicendo*, i. e. cùm dicunt. Ab אָמַר *dixit*, Gerund. Kal בֶּאֱמוֹר, ubi ב nota Gerund. R. 41. gestat (∵) ob sequens (∵:) R. 13. לֵאמֹר *dicendo*, Psalm. 71. 11. contractè pro לֶאֱמֹר, R. 82.

Cum

Cum Affix. בְּאָמְרָם *in dicendo eos* Psal.42. 11. i. e. dum dicunt illi, ex אָמַר, mutato ִ in ּbrev. R.98.

1597 אַיֵּה *ubi* Deus tuus? אַיֵּה *ubi*, particula interrogativa loci & rei. אַיֵּה חֲסָדֶיךָ *ubi miserationes tuæ*, Ps. 89.50.

Vers. 5.

1598 וְאֶשְׁפְּכָה *& effudi* super me animam meam, i.e. laxavi menti habenas, ut pro libito indulgeat dolori & lacrimis. A שָׁפַךְ *fudit, effudit*, Fut. Kal. אֶשְׁפֹּךְ *effundam*. Cum ה parag. mutato ֹ in (:) R. 117. אֶשְׁפְּכָה. In tertia Pers. יִשְׁפֹּךְ *effundet*, Psal.102.2

1599 אֶעֱבֹר (quando *transibo*. A עָבַר *transivit*, suprà Num.688. Fut. Kal, in prima pers. אֶעֱבוֹר, cum (·.·:) In reliquis personis cum (-:) תַּעֲבֹרְנָה *transiverunt*, Psalm. 81.7.

1600 בַּסָּךְ *cum frequentia*: in comitatu magno ad festa ascendentium peditum. LXX. ἐν τόπῳ σκηνῆς *in loco tabernaculi*: legerunt בְּסֹךְ *in tabernaculo*. A סוּךְ *unxit*. in Pih. *miscuit*, ut unguenta solent misceri, Nom. סָךְ *turba mixta, frequentia populi*. Legitur h. l. tantùm in SS. idque cum Præfixo בַּסָּךְ *in ipsa turba*, excluso ה Emphat. Morinus putat, fuisse nomen proprium loci, parùm à Templo distantis: *Quando transibam in* (per) *Saccum*.

1601 אֶדַּדֵּם *incedam cum eis*. LXX. in loco tabernaculi θαυμαστῆς *admirabilis*, quâ ratione, nescio, nisi fortè legerint אַדִּירִים *magnifici, admirabiles*. A דָּדָה *sensim, pedetentim incessit, ambulavit*, molliorem gressum notat. Legitur bis tantùm in SS. idque in Fut. Hithp. אֶדַּדֶּה *deambulabo*, Esa. 38.15. pro אֶתְדַּדֶּה, absorpto, ת Characteristico. R.47. n.2. Et cum Affixo, excluso ה, R.104. אֶדַּדֵּם, pro אֶתְדַּדֶּה עִמָּם, *deambulabo cum eis*.

1602 חוֹגֵג (cum multitudine) *festum celebrantis* Targ. *cum populis* דְּאָתַיִן לְמֵחַג *qui veniunt*

veniunt ad celebrandum festum. Ab חָגַג *festum celebravit, tripudiavit.* Ben. Kal, Vide Num. 1449.

Vers. 6.

1603 תִּשְׁתּוֹחֲחִי (Quare) *prosternis te.* A שָׁחַח, suprà Num. 523. Fut. Hithpah. per metathesin שׁ & ת, R. 47. n. 1. & ו loco dagesh, R. 72. fítque in secunda perf. fœm. תִּשְׁתּוֹחֲחִי pro תִּתְשַׁחֲחִי, & in tertia fœm. *Anima mea* תִּשְׁתּוֹחַח *prosternit se*, v. 7. cum (ָ) ob pausam.

1604 הוֹחִילִי *spera.* A יָחַל *speravit, expectavit*: In Hiph. mutato (י) in ו, R. 57. הוֹחִיל idem. Imper. Hiph. הוֹחִיל *expecta.* In fœm. הוֹחִילִי, & cum defectu (ו) הֹחִלִי.

Vers. 7.

1605 יַרְדֵּן (è terra) *Iordanis.* Nomen fluvii, q. יְאֹר דָּן *fluvius Dan*, quòd juxta urbem Dan ex fonte sub Libano oriatur; Vel q. יוֹרֵד מִדָּן *descendens ex Dan.* Vel simpliciter à יָרַד *descendit*, cum ן Heemanth. יַרְדֵּן, ob decursus aquarum, quæ tempore messis, nivibus ex Libano resolutis, ripas ejus implent. Hunc olim Israëlitas sicco pede transiisse, legimus Jos. 3. unde Ps. 114. 3. הַיַּרְדֵּן *Iordanis convertit se retrorsum.*

1606 וְחֶרְמוֹנִים *& Hermonim*: est tumor quidam inter Tabor & Hermon. חֶרְמוֹן autem, ab חֵרֶם *anathema*, est mons Arabæorum altissimus, in quo semper conspiciuntur nives: ideóque Chald. appellat eum טוּר תַּלְגָּא *montem nivis*, Deuter. 3. & Cant. 4. Sidoniis vocatur שִׂרְיוֹן *Shirion*, & שִׂיאוֹן *Shion*: Amorrhæis שְׂנִיר *Shenir*, Deut. 3. & 4. Situs erat ad Orientem terræ Canaan, ideóque pro Oriente accipitur, Psal. 89. 13. *Aquilonem & meridiem tu creâsti: Tabor* וְחֶרְמוֹן *& Hermon in nomine tuo jubilabunt.* Targ. וְחֶרְקוֹן דִּי בְמַדִּנְחָא *& Hermon, qui est in Oriente.*

1607 מִצְעָר (ex monte) *pusillo.* A צָעַר *parvus, pusillus fuit*, Nom. m. sine pl. מִצְעָר *parùm, pusillum, modicum, res parva.* Quinquies legitur in SS.

Vers. 8.

Verſ. 8.

1608 קוֹרֵא (Abyſſus in abyſſum) *clamans* eſt, i.e. clamat. Vide ſuprà Num. 1306. Ben. Kal, à קָרָא *clamavit.*

1609 צִנּוֹרֶיךָ (ad vocem) *canalium tuorum*, i.e. nubium tuarum, (poëticè) nempe ad ſonitum afflictionum & anguſtiarum, quæ veniunt ſupernè, ſicut aquæ tectorum è fiſtulis. Targ. *Abyſſus ſuperior abyſſum inferiorem invocat, in voce ſtillationum canalium tuorum. LXX. in voce cataractarum tuarum*: eſt a. cataracta locus abruptus & præceps in flumine, undè aqua ruit potiùs quàm fluit. Ab inuſitato צָנַר. Nom. m. צִנּוֹר *canalis, fiſtula*, per quam dilabitur aqua è tegulis, aut è tecto. Legitur bis in ſacro Eloquio, 2. Sam. 5. 8. in ſingul. & h. l. in plur. cum Affixo.

1610 מִשְׁבָּרֶיךָ *colliſiones tuæ*, i. e. fragores tui. LXX. οἱ μετεωρισμοί σου *excelſa tua*: fortè legerunt מִשְׂגַּבֶּיךָ *exaltationes tuæ.* A שָׁבַר *fregit*, Nom. m. Heemanth. מִשְׁבָּר *fractio, fractura, colliſio*: It. *fluctus*, qui in tempeſtatibus maris colliduntur: *fragor maris*, quem edunt fluctus inter ſe colliſi. In pl. מִשְׁבָּרִים. In Regim. מִשְׁבְּרֵי יָם *fluctus maris*, Pſ. 93. 4. Cum Affix. *Et omnibus* מִשְׁבָּרֶיךָ *fracturis tuis afflixiſti*, Pſalm. 88. 8. elatione maris, ob colliſionem fluctuum edidiſti vocem.

1611 וְגַלֶּיךָ *& fluctus tui.* A גָּלַל *volvit, convolvit*, Nom. defectiv. גַּל *acervus lapidum convolutorum*; ſed in plur. uſurpatur etiam de *fluctu maris*, quòd ſit unda convoluta æſtuante mari. Ideóque aſſumpto dageſh, R. 124. facit גַּלִּים. Cum Affix. גַּלֶּיךָ *fluctus tui*, גַּלָּיו *ejus*, גַּלֵּיהֶם *eorum.*

Verſ. 9.

1612 יְצַוֶּה *mandabit* miſericordiam ſuam, i.e. ſubmittet mihi. A צִוָּה *juſſit, præcepit, mandavit*, Fut. Pihel יְצַוֶּה *præcipiet*, & per apocopen, R. 67. וַיְצַו *& præcepit*, Pſal. 78. 23. cum ו Converſ. pro וַיְצַוֶּה, R. 20.

Verſ. 10.

Vers. 10.

1613 בְּלַחַץ *in pressura* inimici. LXX. ἐν τῷ ἐκθλίβειν *dum affligit inimicus*, q. esset Infinit. Pihel. A לָחַץ *coarctavit, pressit, oppressit*, Nom.m. sine plur. לַחַץ *pressura*, 8. legitur in SS. Cum. Affix. mutato posteriori (ַ) in (ֲ) R. 121. *Obliviſceris afflictionis nostræ*, וְלַחֲצֵנוּ *& oppressionis nostræ*, Psalm. 44. 25.

Vers. 11.

1614 בְּרֶצַח *In occisione* in ossibus meis exprobrant me inimici mei, i.e. inimicorū meorum convicia occisionem meam existimo; graviora sunt, quàm confractio ossium meorum: elegans Hebraismus: LXX. ἐν τῷ καταθλᾶσθαι *dum confringis ossa mea, exprobraverunt mihi*. Legerunt in Infinit. Kal בִּרְצֹחַ *in occidendo*. A רָצַח *occidit*, Nom. m. רֶצַח *occisio*. Legitur bis in SS. Ezech. 21. 22. & h. l. Verùm h. l. Interpretes sumunt pro *gladio*, instrumento occisionis; ut sensus sit: בְּרֶצַח *cum gladio in ossa mea* sc. penetrant, & sic Kimchi, Targ. Reg. Salom. & Ab. Ezra, *quasi occisio, transfixio, & vulneratio est*, legerunt כְּרֶצַח.

1615 חֵרְפוּנִי *probro affecerunt me*. Ab חָרַף *probro affecit, carpsit*: (sc. ab ipsa Hebr. voce) Præt. Pih. חֵרֵף (pro חִרֵּף, excluso dagesh, R. 19.) idem in Plur. חֵרְפוּ *probro affecerunt*. Cum Affix. חֵרְפוּנִי *probro affecerunt me*, Psal. 102. 9. חֵרְפוּךָ *te*, Psal. 79. 12.

Psalmus 43. מג.

Vers. 2.

1616 זְנַחְתָּנִי (quare) *repulisti me*. Præt. Kal, à זָנַח *repulit, rejecit*: notat elongationem alicujus rei ob fastidium. In secunda pers. זָנַחְתָּ. Targ. רַחֲקְתָּא *removisti in finem?* Psal. 74. 1. Cum Affix. correpto (ָ) primæ syllabæ in (ְ) זְנַחְתָּנִי *removisti me*, abominatus es, זְנַחְתָּנוּ nos, Psal. 60. 3.

Vers.

Verſ. 3.

1617 שְׁלַח *Mitte.* Imper. Kal, à שָׁלַח *miſit, emiſit.*

1618 יְבִיאוּנִי *deducant me.* A בּוֹא *venire*, Hiph. הֵבִיא *fecit venire*, i.e. duxit, deduxit. Fut. Hiph. יָבִיא, R. 58. & cum defectu (י) יָבֵא *attulit*, Pſ. 78. 29. cum ו Converſ. וַיָּבֵא *& venire fecit* Pſ. 105. 40. Cum Af. mutato (ֵ) in (ְ) וַיְבִיאֵם *& adduxit eos*, Pſ. 78. 54. In pl. וְנָבִיא *& inducamus*, Pſalm. 90. v. 12. יְבִיאוּ *deducent.* Cum Affix. יְבִיאוּנִי.

¶ וְאֶל־מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ *& ad habitacula tua.* Targ. וּלְמִדְרְשֵׁי בֵית שְׁכִינְתָךְ *& in ſcholas domûs majeſtatis tuæ.*

Verſ. 4.

1619 גִּילִי (gaudium) *lætitiæ meæ.* L X X. *qui lætificat* τὴν νεότητά μου *juventutem meam*: acceperunt ex ſignificatione Arabica. A גִּיל *exultare*, m. ſine plur. גִּיל *exultatio, lætitia.* Octies legitur in SS. aliâs גִּיל eſt Imperat. Hiph. ut dictum Num. 111. Cum Præfix. וָגִיל *& exultatio.* בְּשִׂמְחָה וָגִיל *cum gaudio & lætitia*, Pſ. 45. 16. ubi ו cum (ָ) R. 78. Cum Affix. גִּילִי *exultatio mea.*

PSALMUS 44. מד.

Verſ. 2.

1620 סִפְּרוּ *narrârunt.* A סִפֵּר *enarravit*, dicta, aut facta, *numeravit*, Præt. Pih. סִפַּרְתִּי *enumeravi*, סִפְּרוּ *numerârunt.*

1621 קֶדֶם (in diebus) *antiquitatis.* A קִדֵּם *anticipavit*, Nom. m. קֶדֶם *tempus* & *locus anterior*, Pro tempore Latin. exprimitur per *priùs, antè, ſeculum, antiquitas, olim.* Pro loco, *Oriens*, quòd ſit Occidente prior. Cum Præfix. *Eloquar ænigmata* מִקֶּדֶם *à ſeculo*, Pſalm. 78. 2. אָחוֹר וָקֶדֶם *retrò & antè*, Pſal. 139. 5. ubi ו cum (ָ) R. 78.

Verſ. 3.

1622 הוֹרַשְׁתָּ *expuliſti.*

A יָרַשׁ *possedit*, in Præt. Hiph. mutato (י) in ו, R.57. הוֹרִישׁ *possidere fecit aliquem*, activè, vel passivè, i.e. possidendum aliquid concessit: Vel, in possessionem illius bona alicujus tradidit i.e. possessione spoliavit, ut aliò abeat, *expulit*, exterminavit. In secunda pers. הוֹרַשְׁתָּ.

1623 וַתִּטָּעֵם *& plantâsti eos.* A נָטַע quocùnque modo *plantavit, firmavit*; sícque differt à שָׁתַל quod dicitur de arboribus, quæ unà cum radice plantantur, Fut. Kal, compensato נ per dagesh, R.66. תִּטַּע *plantabis*: Cum Affix. (–) transit in (ֶ) R.121 fítque cum ו Conversiv. וַתִּטָּעֵם *& plantâsti eos*, וַתִּטָּעֶהָ *& plantâsti eam*, Psal.80.9. וַתִּטְּעוּ *& plantaverunt*, Psal.107.37.

1624 תָּרַע *malefecisti.* Targ. תַּבַּרְתָּ *confregisti* (q. à רָעַע *fregit.*) A רוּעַ, in Hiph. abjecto ו, R.58. הֵרַע, *malo affecit, malè tractavit.* Fut. Hiph. תָּרַע contractè pro תָּרֵעַ, In pl. תָּרֵעוּ *malefaciatis*, Psal.105.15.

1625 וַתְּשַׁלְּחֵם *& emisisti eos.* A שָׁלַח *misit*, Fut. Pih. quod in Psalm. flectitur sic: וָאֲשַׁלְּחֵהוּ *& emisi eum*, Psal. 81.13. cum Affix. & ו Convers. תְּשַׁלַּח *emittes.* Cum Affix. & ו Convers. וַתְּשַׁלְּחֵם *& emisisti eos*, יְשַׁלַּח *immittet*, cum ו Conv. וַיְשַׁלַּח *& immisit*, Psal. 106.15.

Vers. 4.

1626 יָרְשׁוּ *possederunt.* Præt. Kal יָרַשׁ *jure hæreditario possedit*; in plur. יָרְשׁוּ. In pausa יָרֵשׁוּ, redeunte (:) in (..) q. ex יָרֵשׁ, R.135. Cum *Affixo*, mutato (ָ) in (:) וִירֵשׁוּהָ *& possidebunt eam*, Psalm.69.36. sublato (:) sub (י) R.8.

1627 רְצִיתָם *voluisti eos.* A רָצָה *voluit, benevolus fuit, complacuit*, Præt. Kal, in secunda pers. mutato ה in (י) R.66. רָצִיתָ *benevolus fuisti*, Ps.85.2. Cum *Affix.* mutato (ָ) in (:) רְצִיתָם. In plur. abjecto ה רָצוּ *delectantur*, Ps. 102.15.

Vers. 5.

Vers. 5.

1628 צַוֵּה *præcipe*. Imp. Pih. à צִוָּה *præcepit, mandavit*.

Vers. 6.

1629 נְנַגֵּחַ *cornu petemus*. A נָגַח *cornibus petiit, feriit*; est cornupetarum; Metaph. de hominibus, prima pers. plur. Fut. Pih. cum (-) Furtivo.

1630 נָבוּס *conculcabimus*. A בּוּס *calcare, conculcare*, Fut. Kal, form. קוּם, R. 90. יָבוּס *conculcabit*, Psal. 60. 14. נָבוּס *calcabimus*.

Vers. 8.

1631 הֱבִישׁוֹתָ *pudefecisti*. Targ. אַיְתִיתָא עֲלֵיהוֹן בַּהֲתָא *adduxisti super eos pudorem*. A בּוֹשׁ *erubuit*; aliquando est modestiæ signum Præt. Hiph. abjecto ו, R. 58. הֵבִישׁ *pudefecit, pudore affecit*. In secunda pers. assumpto ו, R. 61. הֱבִישׁוֹתָ & cum ה paragog. הֱבִישׁוֹתָה *pudore affecisti*, Psal. 53. 6.

Vers. 10.

1632 וַתַּכְלִימֵנוּ *& confudisti nos*. A כָּלַם *calumniari*, in Hiph. הִכְלִים *ignominiâ, damno affecit, confudit*: semper in contemptum, & de re turpi, dicitur, Fut. Hiph. Cum Affixo, & ו Convers.

Vers. 11.

1633 שָׁסוּ *diripuerunt sibi*. Targ. כַּבְּשׁוּ יָתָנָא *subjecerunt nos*. A שָׁסָה *diripuit, deprædatus est*, Præt. plur. Kal, abjecto ה, R. 66. שָׁסוּ.

Vers. 12.

1634 מַאֲכָל (tanquam oves) *cibus*. Ab אָכַל *comedit*, Nom. m. Heemanth. sine plur. מַאֲכָל *cibus, esca*.

1635 זֵרִיתָנוּ *dispersisti nos*. A זָרָה *sparsit, dispersit*: de personis fere dicitur: Præt. Pih. mutato ה in (י) R. 66. & dagesh in (..) R. 19. *Semitam meam* זֵרִיתָ *dispersisti*, Ps. 139. 3. Vel per antiphrasin *cinxisti*,

 cir-

circumdedisti. Targ. אִתְעֲבַדְתָּ חֲלוֹנַי *factus es alienus*, q. à זוּר *alienus fuit.*

Vers. 13.

1636 תִּמְכֹּר־ *Vendes.* A מָכַר *vendidit*, est antithet. ad קָנָה *acquisivit*, Fut. Kal, pro תִּמְכּוֹר, ob Maccaph. R. 137.

1637 בְּלֹא־הוֹן *sine substantia*, i. e. nihili. Targ. מַגָּן בְּלָא מָמוֹנָא *gratis absque divitiis.*

1638 רִבִּיתָ (neque) *auxisti.* A רָבָה *multiplicatus, auctus fuit*, in Pih. רִבָּה *multiplicavit, auxit.* Secunda perf. Præt. mutato ה in (י) R. 66.

1639 בִּמְחִירֵיהֶם *in pretiis eorum.* Ab inusitato מָחַר, fit. m. מְחִיר *pretium*, quod datur pro re vendita, sive sit pecunia, sive quid aliud Plur. cum Affixo. ubi Præfix. ב est cum *chir.* ob sequens (:)

Vers. 14.

1640 וְקֶלֶס (*subsannationem*) & *illusionem.* A קָלַס *illusit*, Nom. m. קֶלֶס *illusio.* Extat ter in SS. Jer. 20. 8. h. l. & Psl. 79. 4. וָקֶלֶס, ubi ו cum (ָ) ob accentum, R. 78.

Vers. 15.

1641 מָשָׁל *proverbium.* *LXX.* εἰς παραβολὴν *in similitudinem.* A מָשַׁל *dominatus est*, Nom. m. מָשָׁל *parabola, proverbium*, quòd sit dominatrix sententia, κυριακὴ γνώμη, in sermone principatum tenens. Cum Præfix. לְמָשָׁל *in parabola*, Psalm. 49. 5. בְּמָשָׁל *in proverbio*, Psal. 77. 2.

1642 מְנוֹד. Targ. תְּלוֹתֵל *motionem capitis*, gestus subsannantium. A נוּד *motus, vagatus fuit.* Nom. m. Heemanth. מָנוֹד *motio, agitatio.* Legitur h. l. tantùm in SS. idque in Regim. correpto (ָ) in (:) R. 114.

Vers. 16.

1643 כִּסָּתְנִי *texit me.* A כָּסָה, suprà Num. 1273. Præt. fœm.

fœm.R.65. כִּסְּתָה, Psal.69.8. ex Chaldaismo כְּסַת. Cum Affixo כִּסִּתְנִי *abscondi*, Psal.143. 9. tibi revelavi, quod homines celavi : כִּסִּיתִי.

Vers. 17.

1644 מְחָרֵף (A voce) *probro afficientis.* Ab חָרַף *convitiatus est*, *probro affecit*, Part.Pih. cum (ּ) loco dagesh, R.19.

1645 וּמְגַדֵּף *& blasphemantis*, LXX. καὶ καταλαλοῦντος *& obloquentis.* A גִּדֵּף *blasphemavit*; gravius est, quàm חֵרֵף, ideóque ei postponitur. Particip.Pihel.

Vers. 18.

1646 שִׁקַּרְנוּ (nec) *mendaciter egimus.* LXX. οὐκ ἠδικήσαμεν *& iniquè non egimus.* Præt. Pih. שִׁקֵּר *mentitus est*, verbo, vel re ipsâ, *fefellit*, *dolosè*, *perfidè egit.* Prima pers. plur. שִׁקַּרְנוּ.

Vers. 19.

1647 נָסוֹג (non) *retroactum est* cor nostrum. A סוּג *recedere.* Præt. Niph. נָסוֹג, suprà Num.1368.

Vers. 20.

1648 דִּכִּיתָנוּ *contrivisti nos.* Præt. Pih. דִּכָּה *comminuit*, *contudit.* Legitur tantùm in Ps. in secunda pers. mutato ה in (י) R.66. *ossa*, (quæ דִּכִּיתָ *contrivisti*, Psal.51.10.

1649 תַּנִּים (in loco) *draconum*, ubi dracones habitant. LXX. *in loco* κακώσεως *afflictionis.* Ab inusitato תָּנַן, fit תַּנִּין *draco*, serpens annosus, (ἀπὸ τοῦ δέρκειν. quòd hoc animal acutissimi visûs esse credatur, unde etiam à Poëtis thesaurorum custodiis præesse fingitur) tam marinus, quàm terrestris. In plur. תַּנִּינִים *dracones*, *ceti*, & contractè תַּנִּים.

1650 וַתְּכַס *& operuit.* A כָּסָה *operuit*, Fut.Pih. in ter-

tia perſ. m. יְכַסֶּה, cum Affix. mutato ה in (י) quieſc. יְכַסֵּימוֹ *obteget eos*, Pſal. 140.10. In tertia fœm. תְּכַסֶּה. Cum ו Converſ. apocopato ה, R. 57. וַתְּכַס *& texit*, Pſ. 136.17. Cum Affix. abjecto ה, R. 103. וַתְּכַסֵּנִי *& texit me*, Pſal. 55.6. In plur. וַיְכַסּוּ *& operuerunt*, Pſalm. 106.10.

Verſ. 21.

1651 וַנִּפְרֹשׂ *& expandimus*. A פָּרַשׂ *expandit, extendit*, Fut. Kal, prima perſ. pl. cum ו Converſ.

1652 זָר (ad Deum) *alienum*. A זוּר *alienari*. Nom. participale Kal זָר *alienus*, tam à cohabitatione, quàm etiam à conjunctione ſanguinis & religionis, Plur. זָרִים *alieni, peregrini*, Pſal. 54.5.

Verſ. 22.

1653 יַחֲקָר־ *perſcrutabitur?* Ab חָקַר *ſcrutatus, perſcrutatus eſt*, abſtruſa *inquiſivit*, Fut. Kal, eſſétque יַחְקוֹר, at, ob Maccaph, eſt (ָ) R. 137,

1654 תַּעֲלֻמוֹת *abſcondita cordis*. A עָלַם *abſcondit*, N. fœm. Heemanth. תַּעֲלֻמָה Legitur ter in SS.

Verſ. 22.

1655 הֹרַגְנוּ ſuper te (tui causâ) *occidimur*. Ab הָרַג *occidit, interfecit*, Præt. Pyhal הֹרַג *occiſus, interfectus fuit*. Legitur bis in SS. Eſa. 27.7. הֹרַג, pro הֹרַּג, excluſo dagesh R. 19. h. I. in prima pl. הֹרַגְנוּ.

1656 נֶחְשַׁבְנוּ *æſtimamur*. Ab חָשַׁב *cogitavit, reputavit, æſtimavit*. Præt. Niph. נֶחְשַׁב *æſtimatus fuit*, & contractè נֶחְשָׁב, R. 14. In prima ſing. נֶחְשַׁבְתִּי *æſtimatus fui*, Pſalm. 88.5. ſic in prima plur. נֶחְשַׁבְנוּ.

1657 טִבְחָה (ut pecus) *maſtationis*. Targ. הֵיךְ עָנָא דִּמְסִיר לְנִכְסָא *ſicut ovis tradita*

dita mactationi. A טָבַח *mactavit*, Nom. fœm. טִבְחָה *mactatio*. Occurrit ter in SS.

Vers. 24.

1658 הָקִיצָה *expergiscere.* A קוּץ, in Hiph. הֵקִיץ *expergefactus fuit*, suprà Num. 151. Imper. Hiph. הָקֵיץ, cum ה paragog.

1659 תִּזְנַח (ne) *elonges te.* A זָנַח. supra Num. 1616. Fut. Kal תִּזְנַח *rejicies.* Psalm. 88.15. יִזְנַח *repellet*, Psal. 77.8.

Vers. 26.

1660 שָׁחָה *incurvata est* anima nostra. A שׁוּחַ *incurvavit, prostravit se*, Præt. Kal שַׁח, R. 59. in fœm. שָׁחָה. Quidam putant, esse ipsū thema שָׁחָה, sed obstat accentus: nam *in Quiescent. 2dâ accentus adhæret primæ radicali: in Quiescent. tertiâ, secundæ.*

1661 דָּבְקָה *hæsit* ad terram venter noster: qui n. cadit, incumbit manibus suis, atq; ita terræ venter adhærescit. Targ. דְּבֵקַת לְאַרְעִית גּוּבָא כְּרֵיסָנָא *adhæsit fundo foveæ venter noster.* Præt. Kal, à דָּבַק *hæsit, adhæsit.* In fœm. דָּבְקָה. In prima sing. דָּבַקְתִּי *adhæsi*, Psal. 119.14.

Vers. 27.

1662 עֶזְרָתָה *præsentissimum auxilium.* A עָזַר *auxiliatus est*, Nom. fœm. עֶזְרָה *auxilium*, & in forma Emphat. cum duplici signo fœminin. עֶזְרָתָה *plenissimum auxilium.* Legitur solummodò in Psalm. idque ter h.l. & 63.8. & 94.17. Vide suprà Num. 135.

PSALMUS 45. מה.

1663 שֹׁשַׁנִּים (super) *hexachorda*: ut scil. instrumento musico, quod sex chordis constat, accommodaretur. Targ. יָתְבֵי סַנְהֶדְרִין *qui sedent consilio Mosis.* q. שֶׁ: esset ex אֲשֶׁר & שְׁנַיִם, pro doctoribus & magistris Judæorum, qui

Græcè δευτερωταὶ appellabantur, à שָׁנָה alterare, iterare. LXX. ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων pro his, qui commutabuntur, i.e. carmen ἀμοιβαῖον alternis decantatum, immutatis cantoribus: respexerunt ad שָׁנָה mutavit, שׁוֹנִים variantes, qui mutant. A שֵׁשׁ sex, fit שׁוֹשָׁן, & שׁוֹשַׁנָּה, hexachordum; It. lilium, quod sex foliis constat. Et aliâ formâ שׁוּשַׁן, Pſ. 60. 1. super שׁוּשַׁן עֵדוּת lilio testimonii, monile factum instar lilii. In pl. assumpto dagesh euphonico, R. 18. fit שׁוֹשַׁנִּים.

1664 יְדִידֹת (canticum) amorum. Epithalamium carmen, quo mutuus conjugum amor describitur LXX. ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ pro dilecto. Nom. radicale יְדִיד dilectus. Cum Affix. לִידִידוֹ dilecto suo, Pſal. 127. 2 sublato (:) sub (י) ob præcedens chir. R. 8. Pl. יְדִידִים. Cum Affix. יְדִידֶיךָ dilecti tui, Pſ 60 2. In fœm. יְדִידָה dilecta, plur. יְדִידוֹת dilectæ, Pſal. 84. 2.

Verſ. 2.

1665 רָחַשׁ Eructavit, vel ebullivit, cor meum: notat cordis locutionem, cùm nondum ad os pervenit, egressum quærens. Præt. Kal רָחַשׁ eructavit, It. præ calore & fervore ebullivit, ut fit in patella. Legitur h. l. tantùm in SS.

1666 עֵט (lingua mea est) stylus; Targ. קוּלְמוֹס calamus; Sicut scriba manu celeri verba dictantis excipit: sic lingua ebullientis cordis conceptus promptissimè effert. A עַיִט volatile, avis, Nom. m. sine plur. עֵט penna avis, calamus, stylus, Extat. 4. in SS.

1667 סוֹפֵר scribæ. A סָפַר ore, vel scripto, recensuit, Nom. Participiale Kal סוֹפֵר scribens, scriba.

1668 מָהִיר velocis. A מָהַר festinavit, Nom. masc. מָהִיר festinus, velox, expeditus, promptus.

Verſ. 3.

1669 יָפְיָפִיתָ Pulcherrimus

'imus es Targ. שׁוּפְרָךְ מַלְכָּא עֲדִיף מִבְּנֵי נְשָׁא *pulchritudo tua, ô Rex,* (Messia) *superat filios hominis.* LXX. ὡραῖος κάλλει *speciosus formâ præ filiis hominum.* A יָפָה *pulcher, formosus, speciosus fuit,* Præterit. Composit. ex Pyhal & Kal : Ex Pyhal est יָפְיָ, R.45. ex Kal, mutato ה in (י) R.66. יָפִית, quâ compositione notatur summa Personæ pulchritudo. *Cùm enim prima & secunda thematis geminatur* (notante Ab. Ezra) *fit hoc ad incrementum significationis : cùm verò secunda & tertia, ad diminutionem.*

1670 הוּצַק *diffusa est.* A יָצַק *fudit, effudit, diffudit,* Præt. Hoph. mutato (י) in ו, R. 57. הוּצַק *fusus fuit.*

1671 חֵן *gratia* in labiis tuis, scil. dotes illæ animi & corporis, quibus favor & benevolentia omnium conciliatur, ut Prov. 3. 12. *gratia gutturi tuo,* & cap. 31. 3. *mendacium* (est) *gratia* (forma.) Ab חָנַן *gratiosus fuit,* Nom. m. sine pl. חֵן *gratia, favor, suavitas,* tam animi, quàm corporis.

Vers. 4.

1672 חֲגוֹר *Accinge* gladium. Ab חָגַר *cinxit, accinxit,* Imper. Kal.

1673 יָרֵךְ (super) *femur* ô Heros. Nom. radicale יָרֵךְ *femur,* cùm dicitur de hominibus : *latus,* de aliis rebus. In fœm. יַרְכָּה. In Duali, mutato ה in ת, R. 30 יַרְכָּתַיִם, unde in Regim. יַרְכְּתֵי *latera* septentrionis, Psal. 48. 3. בְּיַרְכְּתֵי *in lateribus,* domûs tuæ, Psalm. 128. 3.

Vers. 5.

¶ וַהֲדָרְךָ *Et decore tuo.* i.e. gladio accinctus. LXX. καὶ ἔντεινον *& intende* : legerunt aliis punctis וְהַדְרֵךְ *fac intendere,* à דָּרַךְ *arcum intendit.*

1674 צְלַח *prosperè age.* A צָלַח *prosperè egit,* Imper. Kal.

1675 רְכַב *equita* super verbum veritatis : i. e. prodeas hâc virtute ornatus in conspectum populi. Vel sic : *Prosperè equita propter veritatem,* &c.

ut verbum prius adverbiaſcat, R. 41. n. 2. A רָכַב *equitavit*, Imper. Kal.

¶ וְעַנְוָה צֶדֶק *& manſuetudinis (&) juſtitiæ*, Vide ſuprà Num. 840. Vel poteſt eſſe Imperat. Kal, cum ה parag. mutato ה radicali in ו mobile, à עָנָה *reſpondit, prolocutus eſt*, וְעַנְוָה *& proloquere juſtitiam.*

1676 נוֹרָאוֹת (& docebit te) *terribilia* dextra tua, i.e. mirabiles & terribiles progreſſus regni tui videbis, in magnificis operibus promovendis. A יָרֵא *timuit*, Part. Niph. mutato (י) in ו, R. 56. נוֹרָא *terribilis, timendus*, וְנוֹרָא *& terribilis*, Pſal. 89. 8. Plur. fœm. נוֹרָאוֹת *terribilia*, Pſal. 65. 6. Cum Affix. *Et robur* נוֹרְאוֹתֶיךָ *terribilium tuorum*, Pſal. 145. 6.

Verſ. 6.

1677 שְׁנוּנִים (ſagittæ tuæ) *acutæ*, ſc. ad transfigendum *in cor inimicorum regis*, i.e. tuorum, *ut populi ſub te cadant*. A שָׁנַן *acuit*, Pahul Kal שָׁנוּן *acutus, a, um*. Plural. שְׁנוּנִים, Pſal. 120. 4.

Verſ. 7.

1678 מַלְכוּתְךָ (ſceptrum) *regni tui*. A מָלַךְ *regnavit*, Nom. fœm. מַלְכוּת *regnum*. Cum Affixo מַלְכוּתְךָ (in pauſa מַלְכוּתֶךָ) *regnum tuum*, מַלְכוּתוֹ *ejus*, וּמַלְכוּתוֹ *& regnum ejus.*

Verſ. 8.

1679 וַתִּשְׂנָא *& odio habuiſti* iniquitatem. A שָׂנֵא *odio habuit*, Fut. Kal, R. 64. cum ו Converſ.

1680 מְשָׁחֲךָ propterea, (id eſt, cum in finem) *unxit te*. Targ. רַבְּיָךְ *conſtituit te Dominum*. Præt. Kal, à מָשַׁח *unxit*, ubi ob Affix. (ָ) tranſit in (ְ) R. 114. & (ַ) in (ָ) R. 121. In prima perſ. מְשַׁחְתִּיו *unxi eum*, Pſal. 89. 21.

1681 שָׂשׂוֹן (oleo) *lætitiæ*, vel gaudii, cujus ſymbolum erat: ideóque in conviviis uſur-

usurpabatur, nunquam in luctu Psal. 104. 15. *ad exhilarandum faciem oleo.* A שׂוּשׂ *gavisus, lætatus fuit*, Nom. Heemanth. formatum per ן, שָׂשׂוֹן *gaudium, lætitia*, בְּשָׂשׂוֹן *in lætitia*, Psal. 105. 43. In Regim. correpto (ָ) in (ְ) R. 114. Psal. 51. 14.

1682 מֵחֲבֵרֶיךָ *præ sociis tuis*. Targ. יַתִּיר מִן חַבְרָךְ *magis, quàm socios tuos.* Ab חָבַר *associavit*, de quocunque societatis, seu communionis genere dicitur. Nom. masc. חָבֵר socius. Plur. חֲבֵרִים, cum Affixo.

Vers. 9.

1683 מֹר *Myrrha*. A מָרַר *amarus fuit*, Nom. masc. sine plur. מֹר *myrrha*, (sc. ab ipsa Hebr. voce) quæ est amara. Hic ob odorem cum aliis aromatibus jungitur.

1684 וַאֲהָלוֹת *& aloë*. Targ. אַקְסֵי אַלְוָאִין, idem quod Græc. ξυλοαλοὴ *Lignum aloës*. Ab אָהַל *tentorium extendit*, Nom. pl. fœm. אֲהָלוֹת *aloë* (etiam ab ipsa Hebr. voce) non quòd ramos, sed quòd odorem latiùs extendat.

1685 קְצִיעוֹת *cassia*, *omnia vestimenta tua*, scil. suaveolentia, adinstar eorum aromatum. A קָצַע *abrasit*, Nom. fœm. קְצִיעָה *cassia*, (nomen ab ipsa Hebr. voce) carex odorata (non autem fistula cassia) ab abradendo. Legitur h. l. tantùm in SS.

Vers. 10.

1686 בִּיקְּרוֹתֶיךָ (Filiæ regum, habitu, incessu, & educatione filias regum referentes) in *pretiositatibus tuis*: quoniam scil. in pretiosissimum comitatum sponsæ cooptatæ fuerunt. *A* יָקַר *pretiosus fuit*, Nom. fœm. יְקָרָה *pretiosum, res-pretiosa*. Plur. יְקָרוֹת. Cum Præfixo esset בִּיקָרוֹת, at more Syrorum *chir*. trajicitur ad præcedentem literam, R. 146. fitque cum *Affix*. בִּיקְּרוֹתֶיךָ (quod *Gregor. Mayer* non animad-

madvertens, ait esse erratum in punctis.)

1687 נִצְּבָה *collocata est.* Præt. Niph. Vide suprà Num. 1534.

1688 שֵׁגַל *conjunx.* *LXX.* ἡ βασίλισσα *regina.* Nom. radicale, שֵׁגַל, legitur bis in SS. h.l. & Neh. 2. 6. dicitur tantùm de Augusta, sive Regina.

1689 אוֹפִיר (in auro) *Ophir,* ἐν ἱματισμῷ διαχρύσῳ *in vestitu deaurato,* אוֹפִיר nomen regionis cujusdam Indiæ, auri pretiosi ditissimæ, 1. Reg. 9. 28. cujus aurum *obrizum,* q. *ophirizum,* i. e. præstantissimum, dictum est.

Vers. 11.

1690 וְשִׁכְחִי *& oblivi-scere* populi tui, & domûs patris tui, i. e. morum patriæ & rituum. A שָׁכַח *oblitus est,* Imper. fœm. Kal שִׁכְחִי.

Vers. 12.

1691 וְיִתְאָו *Et desiderabit.* Ab אָוָה *concupivit, valdè desideravit,* Fut. Hithpah. per apocopen, R. 67. pro וְיִתְאַוֶּה. In tertia plur. cum ו Convers. וַיִּתְאַוּוּ *& valdè appetiverunt,* Psalm. 104. 16.

1692 יָפְיֵךְ *pulchritudinem tuam.* A יָפָה *pulcher, formosus fuit,* Nom. m. sine plur. יֳפִי *pulchritudo, formositas, decor:* est formæ פְּרִי, ideóque cum Affix. mutat *chir.* in (:) R. 123. & (ָ) amittit suum (:) R. 15. In pausa autem transit in ֶ, R. 135. ut, מִכְלַל יֹפִי *perfectio pulchritudinis,* Psal. 50. 2.

Vers. 13.

1693 צֹר (Et filia) *Tyri.* Targ. *habitatores arcis Tyri.* Vide suprà Num. 461. A צוּר *petra,* Nom. fœm. urbis Phœnicũ nobilissimæ צֹר, vel צוֹר, *Tyrus,* quòd in petra esset extructa: olim insula 700. passibus divisa à continente: sed ab Alexandro, comportatis aggeribus, continenti fuit adunata, ac tandem aquis marinis obruta, juxta vaticinium, Ezech. 26. Singulos ejus cives Esajas dicit fuisse q. totidem principes, cap. 23. unde quidam nomen *Tyranni*

ni ductum volunt. Veteribus dicebatur *Sarra* & *Sora*, ab ipsa scil. Hebr. voce: quemadmodum & Latinis *Tyrus*, commutatâ literâ Dentali in Lingualem.

1694 יְחַלּוּ (faciem tuam) *deprecabuntur*. Targ. יְשַׁחֲרוּן *quærent*. Ab חָלָה *doluit, ægrotavit*: constructum cum פָּנִים *faciem alicujus placavit, deprecatus est, enixè precatus est*, orando vultum alicujus à prima sententia immutavit, q. iram, furorem, cujus index est facies, ægrotare fecit: vultus n. irascentis est rubicundior, vel (pro ratione constitutionis) pallidior, quem colorem postea miti oratione tollimus. Fut. plur. Pih. abjecto ה, R. 66.

1695 עֲשִׁירֵי *divites* populi. A עָשַׁר *dives, locuples fuit*, Nom. m. עָשִׁיר *dives, opulentus*. Plur. in Regim.

Vers. 14.

1696 כָּל־כְּבוּדָּה *Tota* (est) *gloriosa* filia Regis: Cùm Adjectivum præcedit, ellipsis verbi substantivi indigitatur, R. 35. Vel *Omnis gloria filiæ regis*. A כָּבַד *honoratus, gloriosus fuit*, Pahul fœm. Kal.

1697 פְּנִימָה *ab intùs*, vel, *intrinsecùs*. A פָּנִים, cum ה Locali פְּנִימָה *interiora loca*, quòd introrsum pergentibus exteriora sunt retro.

1698 מִמִּשְׁבְּצוֹת *ex ocellaturis* auri, intelligitur vestis gemmis, fundis aureis inclusis, ornata. Nom. plur. fœm. Heemanth. à שָׁבַץ *vestem oculis plenam texuit*.

Vers. 15.

1699 לִרְקָמוֹת *in vestibus acupictis*. A רָקַם *acupinxit*, Nom. fœm. רִקְמָה *vestis acupicta*: est formæ שִׂמְחָה, R. 32. ideóque plur. facit רְקָמוֹת.

1700 תּוּבַל *adducetur*. A יָבַל *duxit, adduxit*, scil. cum pompa & jubilo, (q. in יוֹבֵל *jubilæo*.) Futur. Hoph. mutato (י) in ו, R. 57. תּוּבַל, in plur. תּוּבַלְנָה *adducentur*, v. 16.

1701

1701 בְּתוּלוֹת *virgines.* Nom. fœm. בְּתוּלָה *virgo matura*, & *corrupta*. Plural. בְּתוּלוֹת. Cum Af. וּבְתוּלוֹתָיו *& virgines ejus*,

1702 אַחֲרֶיהָ *post eam.* אַחַר *pòst*, modò loci, modò temporis. Cum Præfix. וְאַחַר *& póst.* מֵאַחַר *à post lactantes adduxit eum*, Psal. 78. 70. i. e. à lactantibus, quas sequebatur. Assumit Affixa pluralia, R. 101. אַחֲרֶיךָ *post te*, אַחֲרָיו *post eum*, וְאַחֲרָיו *& post eum*, אַחֲרֶיהָ *post eam*, וְאַחֲרֵיהֶם *& (qui) post eos*, Psal. 49. 14. i. e. posteri eorum.

1703 רֵעוֹתֶיהָ *socia ejus.* A רֵעֶה *socius*, suprà Num. 572. Nom. fœm. abjecto ה. R. 103. רֵעָה *socia, amica*. Plur. רֵעוֹת h. l. cum Affixo.

1704 מוּבָאוֹת *adducuntur.* A בּוֹא *venire*, in Hiph. הֵבִיא *fecit venire*, i. e. adduxit, in Hoph. assumpto ו, R. 58. הוּבָא *ductus, adductus fuit*, Particip. pl. fœm Hophal.

Vers. 17.

1705 לְשָׂרִים (& pones eos) *in principes.* A שׂוּר, vel שָׂרָה, aut potiùs שָׂרַר, (quæ tria sunt ejusdem significationis,) *principem se gessit, principatum tenuit*, Nom. m. שַׂר, & שָׂר, *princeps*, plur. שָׂרִים *principes*; Cum Præfix. *Et sicut unus* הַשָּׂרִים *principum*, Psal. 82. 7. לְשָׂרִים *in principes*. In Regim. invariato (ָ) R. 114. שָׂרֵי *principes Iuda*, Ps. 68. 28. Cum Affix. שָׂרָיו *principes ejus*.

Vers. 18.

1706 יְהוֹדוּךָ (populi) *confitebuntur tibi*, i. e. gratias agent, magnitudinem tuam agnoscent, colent, & prædicabunt. Ab הוֹדָה *confiteri*, includit confessionem laudis & fraudis. Fut. Hiph. יוֹדוּךָ, suprà Num. 875. at ex Chaldaismo inseritur ה Characterist. Hiph. R. 140. fitque יְהוֹדוּךָ.

PSAL-

PSALMUS 46. מו.

1707 עַל-עֲלָמוֹת *super abstrusis & occultis rebus*, (ex vi vocis עָלַם *occultavit.*) LXX. ὑπὲρ τῶν κρυφίων *pro arcanis*. Targ. *quo tempore absconditus est pater eorum*, (absorptu scil. terræ) *ipsi autem liberati sunt*. Vel, *ad symphoniam acutam*, quam virgines commodè exprimunt, (à עַלְמָה *adolescentula*,) quòd fortasse ab adolescentulis decantaretur. Verisimile etiam est, fuisse nomen instrumenti musici, ex 1. Chron. 15 20. *In nabliis super* עֲלָמוֹת *Alamoth*.

Vers. 2.

1708 נִמְצָא (auxilium in angustiis) *inventus* valdè, i. e. præsens, promptus & paratus. A מָצָא, Part. Niph. Num. 1480.

Vers. 3.

1709 בְּהָמִיר *in commutando terram*, i.e. si terra comutaret locum suum. LXX. ἐν τῷ ταράσσεσθαι *dum turbatur terra*. Tar. כַּד אִשְׁתַּחְלִיפוּ אֲבָהָתָנָא מִן אַרְעָא *cùm immutati fuerint patres nostri de terra*: respicit ad Historiam Core, Num. 16. Ab הָמִיר, suprà Num. 647. Infinit. Hiph. הָמִיר, R. 58. cum בְּ.

Vers. 4.

1710 יֶחֶמְרוּ (frement &) *turbabuntur* aquæ ejus, scil. maris, vel *coacervabuntur* (ex Nom. חֹמֶר *acervus*) quòd fluctus maris sint acervis similes. Targ. מְטַשְׁטְשִׁין *inquinantur*, sc. luto. Ab חָמַר *turbidus, lutulentus fuit, lutum excitavit*, Fut. Kal, ut in יֶאְשְׁמוּ, Num. 1358.

Vers. 5.

1711 יְשַׂמְּחוּ *lætificabunt*. A שָׂמַח *lætatus est*, in Pih. שִׂמַּח *lætificavit*. Fut. Pih. יְשַׂמַּח *lætitiâ afficiet*, Psal. 104. 15. plur. יְשַׂמְּחוּ.

Vers. 6.

1712 לִפְנוֹת *in aspicere* manè

manè, i.e. aspiciente diluculo. A פָּנָה *aspexit*, Gerund. Kal, R. 56.

Vers. 7.

1713 הָמוּ *Fremuerunt.* Ab הָמָה *fremuit, strepuit, sonum edidit*, Præt. pl. Kal, abjecto ה, R. 66.

1714 מָטוּ *commota sunt.* A מוֹט *nutare, vacillare*, semper importat aliquid mali, Præt. Kal, abjecto ו, R. 59. מָט, fœm. מָטָה *vacillavit* sc. terra, Psal. 60. 4. Pl. מָטוּ.

1715 מַמְלָכוֹת *regna.* A מָלַךְ *regnavit*, Nom. fœm. Heemant. מַמְלָכָה *regnum.* Cum Præfixo מִמַּמְלָכָה *è regno*, Psal. 105. 13. Pl. וּמַמְלָכוֹת *& regna*, Ps. 102. 23. In Regim. correpto (ָ) in (:) מַמְלְכוֹת *regna terræ*, Psal. 68. 33.

1716 תָּמוּג *dissolvetur* terra. A מוּג *dissolvit, liquefecit*: semper sumitur metaphoricè, Fut. Kal, R. 60.

Vers. 9.

1717 חֲזוּ *videte.* Ab חָזָה *vidit*, Imper. Kal, חֲזֵה, plur. abjecto ה, R. 66. חֲזוּ, pro חֲזוּהוּ.

1718 מִפְעֲלוֹת *opera* Jehovæ. A פָּעַל *fecit, operatus est*, Nom. plur. fœm. Heemanth. מִפְעָלוֹת *opera*. In Regim. correpto (ָ) in (:) R. 114. מִפְעֲלוֹת *opera Domini*, Psal. 66. 5.

1719 שַׁמּוֹת (qui posuit) *vastitates* in terra. A שָׁמַם *vastatus, desolatus fuit*, Nom. fœm. שַׁמָּה *vastatio, desolatio*, לְשַׁמָּה *in desolationem*, Psal. 73. 19. Plur. שַׁמּוֹת.

Vers. 10.

1720 מַשְׁבִּית *Cessare faciens.* LXX. ἀντανειρῶν *auferens bella.* A שָׁבַת *quievit, cessavit*, Part. Hiph.

1721 וְקִצֵּץ *& amputabit*, Præt. Pih. קָצַץ *scidit, amputavit*, Psal. 129. 4.

1722

1722 עֲגָלוֹת *plaustra.* LXX. θυρεὸς *scuta.* עָגַל *circulavit*, suprà Num. 694. Nom. fœm. עֲגָלָה *plaustrum, currus*, quòd super rotas volvatur. Pl. עֲגָלוֹת.

1723 יִשְׂרוֹף *comburet.* A שָׂרַף *ussit, combussit*, Fut. Kal.

Psalmus 47. מז.

Vers. 2.

1724 תִּקְעוּ *plaudite.* Targ. תִּקְעוּ יְדָא בְּחֶדְוָא *figite manum in gaudio.* A תָּקַע *fixit, infixit*, clavum, aut paxillum. It. fixit spiritum in buccinam. i.e. *clanxit, classicum cecinit.* It. fixit manui manum, i. e. *complosit*, quod est signum lætitiæ, Imper. Kal תִּקְעוּ *clangite buccinâ.* Pſ. 81.4.

1725 הָרִיעוּ *jubilate.* Ab הֵרִיעַ, suprà Num. 1590. Imper. H h. ו הָרִיעוּ, Pſal. 66.1.

Vers. 5.

1726 גְּאוֹן (elegit) *magnificentiam* Jacob Targ. יַת בֵּית מַקְדְּשָׁא דְבֵיתֵהּ יַעֲקֹב *domum sanctuarii domûs Iacob.* A גָּאָה *altus, elatus, excellens fuit*, Nom. m. גָּאוֹן *elatio*, in bonum, *magnificentia*; in malum, *fastus, superbia.* In Regim. גְּאוֹן, R. 114. Cum Affix. בִּגְאוֹנָם *in superbia eorum*, Pſ. 59.13.

Vers. 6.

1727 שׁוֹפָר (in voce) *tubæ.* Nom. radicale שׁוֹפָר *buccina, tuba*, Pſal. 81. 4. quæ olim fiebat ex cornu bubulo: cujus usus erat in bello & solennitatibus.

Vers. 10.

1728 נְדִיבֵי *Principes* populorum. A נָדַב *voluntarius, liberalis fuit, sponte dedit*, Nom. m. נָדִיב *spontaneus, liberalis, ingenuus, princeps*, quem decet liberalitas. In pl. mutato (ָ) in (ְ) נְדִיבִים *ingenui*, Pſ. 140.7. בִּנְדִיבִים *in principibus*, Pſ. 118.9. In Regim. נְדִיבֵי *principes populi*, Pſal. 113.

8. Cum Affix. נְדִיבֵמוֹ *principes eorum*, Psal. 83.12. cum defectu (י) pro נְדִיבֵימוֹ. In fœm. נְדִיבָה (& spiritum) *ingenuum*, Psal. 51.14.

1729 אַבְרָהָם (& populus Dei) *Abraham*. Nomen notissimum fidelis Patriarchæ, qui primùm vocatus fuerat אַבְרָם *pater excelsus*, (ex אָב *pater* & רָם *excelsus*) ut Philo ait, *homo cœli, sublimis, & ætheræ naturæ scrutator. Pòst ex homine cœli factus est homo Dei, juxta vaticinium*, Gen. 17. *Ego Deus tuus, esto inculpabilis*; Dictúsque אַבְרָהָם *pater multitudinis*, adjecto ad אַבְרָם ה *multitudo*. Verùm, quò vox ea pronunciatu mollior, auditúque acceptior esset, ex nomine אַבְרָם demptum est ם, & ex הָמוֹן syllaba וֹן detracta, & ita factum אַבְרָהָם.

1730 נַעֲלָה (valde) *exaltatus est*, scil Deus. A עָלָה *ascendit*. Præt. Niph. נַעֲלָה *elevatus, exaltatus, sublatus fuit*. In secunda pers. mutato ה in (י) R.66. *Vehementer* נַעֲלֵיתָ *exaltatus es*, Psal. 97.9.

Psalmus 48. מח.

Vers. 3.

1731 יְפֵה *Pulcher*, A יָפָה *pulcher, formosus fuit*, Nom. m. יָפֶה *pulcher, formosus*. In Regim. convertit (ָ) in (ְ) R.114. & (ֶ) in (ֵ) R.122.

1732 נוֹף *climate*. Nom. radicale נוֹף *tractus, regio, provincia*. Legitur h.l. tantùm in Bibliis.

1733 מְשׂוֹשׂ *gaudium* totius terræ mons Tsijon. A שׂוּשׂ *gaudere, lætari*, Nom. Heemanth. מָשׂוֹשׂ *gaudium*. In Regim. corripit (ָ) in (ְ)

1734 צָפוֹן (ad latera) *aquilonis*. A צָפַן *abscondit*, Nom. m. צָפוֹן *pars cœli borealis*, q. Soli abscondita: quòd iter Solis ad eam plagam non vergat, sed ad meridianam. Latinis dicitur *Aquilo*, ab Aquilone, vento frigido & sicco, cujus volatus est vehementissimus, instar Aquilæ. It. *Septentrio*, à septem stellis, in ea cœli parti sitis, quarum ternæ quæque proximæ inter se trigonum, i. e. triquetram

tram figuram (vulgo triangulum) constituunt. Cum Præfix. מִצָּפוֹן *ab aquilone*, Pſ. 107. 3.

1735 קִרְיַת *civitas* regis magni. A קָרָה *contigit, contignavit*. Nom. fœm. קִרְיָה *civitas, oppidum*, domibus constans contiguis. q. *contignatio*, In Regim. vertit (ָה) in (ַת)

Verſ. 4.

1736 בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ in *palatiis ejus*. Ab inuſitato אָרַם, Nom. com. gen. cum Plur. fœm אַרְמוֹן *palatium*, ædificium magnum & altum, ſicque convenit cum רוּם *altum eſſe*. Plur. אַרְמְנוֹת. Cum Af. אַרְמְנוֹתֶיהָ *palatia ejus*, infrà verſ. 14. בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ *in palatiis tuis*, fœm. Pſ. 122. 7.

Verſ. 5.

1737 נוֹעֲדוּ *congregati ſunt*. A יָעַד certo loco & tempore *venit, convenit*, in Præt. Niph. mutato (י) in ו, R. 56. נוֹעַד *congregatus, confœderatus fuit*. Plur. נוֹעֲדוּ.

Verſ. 6.

1738 תָּמָהוּ *admirati ſunt*. Præt. Kal תָּמַהּ *miratus, admiratus, attonitus fuit, obſtupuit*, Plur. תָּמְהוּ. In pauſâ cum (ָ) R. 135. תָּמָהוּ.

1739 נִחְפָּזוּ *territi ſunt*. Targ. עֲרַקוּ *fugerunt*. Ab חָפַז, ſuprà Num. 1255. Præt. Niph. נֶחְפַּז *territus, turbatus, celeri terrore correptus fuit*. Plur. נֶחְפְּזוּ, pro נֶחְפָּזוּ, ut ſuprà Num. 1388.

Verſ. 7.

1740 אֲחָזָתַם (tremor) *apprehendit eos*. Præt. Kal אָחַז *fortiter tenuit, prehendit, apprehendit, comprehendit*. In fœm. אָחֲזָה. Ob Affix. converſ. (ָה) in (ַת) R. 97. (ָ) & (ֲ) tranſponuntur, R. 98. eſſétque אֲחָזַתַם, ſed accentus removetur ad penult. idóque (ַ) Affixi ם tranſit in (ָ) R. 94. Regulariter a. fit אֲחָזַתְנִי *apprehendit me*, Pſal. 119. 53. In ſecunda perſ. אָחַזְתָּ *apprehendiſti in manu dextra mea*, Pſ. 73. 23. i. e. gubernâſti me, defendiſti.

1741 חִיל *dolor*. Ab חוּל *dolere*,

dolere, cruciari, Nom. m. חִיל *dolor, cruciatus.*

1742 כַּיּוֹלֵדָה *sicut parturientis.* A יָלַד, suprà Num. 93. Particip. fœm. Kal, יוֹלֵדָה *pariens*, cum כ similitud. quod excludit ה Emphat. Nota :(..) In Part. fœmin. Kal interdum manet invariatum, ut מוֹעֲדָה, &c:

Vers. 8.

1743 קָדִים (vento) *orientali* LXX. *in spiritu* βιαίῳ *vehementi*. A קָדַם, suprà Num. 1621. fit קָדִים *oriens.* It. *ventus orientalis*, qui in terra Israël est calidissimus & ardentissimus.

1744 אֳנִיּוֹת (franges) *naves.* Ab אָנָה *occasionem præbuit, impulit* Nom. m. cum pl. fœm. אֳנִי *navis*, quæ in mari propellitur. In plur. cum dagesh euphonico, R. 18. אֳנִיּוֹת *naves, Descensores maris* (i.e. nautæ) בָּאֳנִיּוֹת *in ipsis navibus*, Ps. 107. 23. excluso ה Emphat.

1745 תַּרְשִׁישׁ. Joseph. l. 9. Ant. c. 11. ait, esse Tharsum, nobilissimam Ciliciæ urbem, ad radicē Tauri montis sitam, (unde D. Paulus oriundus fuit) Vatabl. Arius Montan. intelligunt Carthaginem, insignem Africæ urbem, quam Græci Καρχηδόνα vocant. Et sic interpretantur LXX. Esa. 23. 1. *Vlulate naves* תַּרְשִׁישׁ naves *Carchedonis* Item Ezech. 27. 12. תַּרְשִׁישׁ *negotiatores tui.* LXX. *Carchedonii.* Hieronym. (in Jonam) censet, Tharsis non esse nomen proprium alicujus oppidi & provinciæ, sed commune; significans *Mare Mediterraneum*, vel aliud quodcunque profundum, & navibus magnis pervium: Hebræi enim, inquit, *Tharsis*, mare generaliter dici autumant, secundùm illud: *In spiritu vehementi conteres naves Tharsis*, Et in cap. 2. Esa. docet veteres Hebræos Linguâ suâ propriâ *Mare* תַּרְשִׁישׁ appellare, ם, verò non esse Hebraicum sed Syriacum, sicque illud Esa. 2. *Et super omes naves* תַּרְשִׁישׁ LXX. reddunt *super omnem navem maris.* It. c. 23. *Vlulate naves* תַּרְשִׁישׁ. Targ. יַמָּא *maris.* Radix est רָשַׁשׁ *depauperari.*

Vers. 10.

Verſ. 10.

1746 דִּמִּינוּ *Cogitavimus* miſericordiam tuam. Targ. אַשְׁוֵינוּ *comparavimus.* LXX. ὑπελάβομεν *ſuſcepimus.* Præt. pih. דִּמָּה *aſſimilavit, rem rei comparavit;* Metaphoricè, *imaginatus eſt, cogitavit,* q. cogitationem cogitationi aſſimilavit. In ſecunda perſ. mutato ה in (י) R.66. דִּמִּית *imaginatus es,* (aſſimilâſti,) *quòd ſim ſicut tu,* Pſal. 50.21. In prima דִּמִּינוּ.

Verſ. 11.

1747 קַצְוֵי *fines* terræ. *A* קָצָה *abſcidit, decurtavit,* Nom. m. קָצֶה *finis, extremitas,* q. decurtatio alicujus rei. In pl. mutato ה in ו mobile, קְצָוִים. In Reg. correpto (ָ) in (ַ) ex priori (:) fit (-) *Spes omnium* קַצְוֵי אֶרֶץ *extremitatum terræ,* Pſal. 65.6. Et in forma fœm. Ibid. v. 9. *habitatores* קְצָוֹת *extremitatum.*

Verſ. 12.

1748 יְהוּדָה (filii) *Judæ.* Ab הוֹדָה *celebravit,* dictus eſt *Iuda* filius Jacobi: *dicebat enim mater ejus,* אוֹדֶה *celebrabo Dominum, ideóque appellabat eum* יְהוּדָה, Gen. 29. Quod nomen deductum eſt ex Futuro יְהוֹדֶה, de quo ſuprà Num. 1706. Cum Præfix. *Notus eſt* בִּיהוּדָה *in Iuda Dominus,* Pſ. 76.2. i. e. in tribu, ab ipſo orta, ſublato (:) ſub (י) ob præceden s *chir.* R. 8.

Verſ. 13.

1749 סֹבּוּ *Circumdate* Tſijon. A סָבַב *circumdedit, gyravit,* Imper. Kal. ſyncopatâ mediâ radicali, R. 77. סֹב, plur. aſſumpto dagesh. סֹבּוּ.

1750 וְהַקִּיפוּהָ *& complectimini eam.* Ab הִקִּיף *ambivit, complexus eſt,* ſuprà Num. 705. Imper. Hiph. cum Affixo ה.

1751 מִגְדָּלֶיהָ *turres ejus.* A גָּדַל *magnus fuit,* Nom. m. Heemanth. מִגְדָּל *turris, arx,* à magnitudine ſic dicta. In Regim. correpto (ָ) in (-) R. 115. מִגְדַּל־עֹז *turris fortitudinis,* Pſal. 61.4. Plur. מִגְדָּלִים *turres.* Cum Affixo, מִגְדָּלֶיהָ

Verſ. 14.

1752 פַּסְּגוּ *evehite* palatia ejus: ſpectate palatia ejus, quæ altè apparent, ſicut mons Moabitarum פִּסְגָּה *piſga.* LXX. *καταδιέλεσθε distribuite domos ejus* (ex ſignificatione Chald. פַּסֵּג *diſtribuit.*) A פָּסַג, in Pih. פַּסֵּג *evexit*, *exaltavit.* Legitur h.l. tantùm in SS. idque in Imperat.

1753 אַחֲרוֹן (generationi) *poſteriori.* Ab אחר *pòſt*, Nom. Heemanth. אַחֲרוֹן *poſterior, noviſſimus*, qui ſequitur alterum. ſive ſit ultimus, ſive non.

Verſ. 15.

1754 יְנַהֲגֵנוּ *ducet nos*, LXX. *ποιμανεῖ ἡμᾶς paſcet nos.* A נָהַג *duxit, deduxit*, propriè oves, vel pecora; metaphoricè transfertur ad alia, Fut. Pih. וַיְנַהֵג *& induxit auſtrum*, Pſal. 78.26. cum ו Converſ. Cum Affix. וַיְנַהֲגֵם *& duxit eos*, Ibid. v. 52.

¶ עַל־מוּת. Si legatur diviſim, ſignificat *ad mortem*, Vide ſuprà Num. 416. Sin verò legatur conjunctim עַלְמוּת, notat *pueritia*, i.e. *pueriliter*, h. e. viribus florentiſſimis nos conſervabit jugiter. LXX. *εἰς τοὺς αἰῶνας in ſecula*; detorſerunt ex עוֹלָם *ſeculum.* A עָלַם *occultavit*, עֶלֶם *adoleſcens, juvenis*, quòd nondum per actiones viriles cognitus ſit, inde עֲלָמוֹת *adoleſcentia juventus.*

PSALMUS 49. מט

Verſ. 4.

1755 וְהָגוּת *& remotio* (i.e. locutio, meditatio) *cordis mei.* Ab הָגָה, ſuprà Num. 19. Nom. fœm. הָגוּת. Legitur h.l. tantùm in SS.

1756 תְּבוּנוֹת *intelligentias.* A בּוּן *intelligere*, Nom. fœm. Heemanth. תְּבוּנָה *intelligentia, prudentia.* Cum Præfix. בִּתְבוּנָה *in intelligentia.* Pſalm. 136. 5. Cum Affix. לִתְבוּנָתוֹ *intelligentiæ ejus non eſt numerus*, Pſalm. 147. 5. Plur.

Plur. תְּבוּנוֹת. Cum Præfix. וּבִתְבוּנוֹת & *in intelligentiis volarum suarum*, Psal. 78. 72.

Vers. 5.

¶ אַטֶּה לְמָשָׁל אָזְנִי *Inclinabo ad parabolam aurem meam*, i.e. diligenter attendam, ne quid inconcinnè canam: metaphora à musicis, qui, ut explorent, quàm concinnus sit sonus, aurem admoyent citharæ.

1757 חִידָתִי (aperiam in cithara) *ænigma meum*. Ab חוּד *ænigmaticè loqui*. Nom. fœm. חִידָה *ænigma, problema*. γρῖφος, cùm aliud dicitur, aliud intelligitur. Cum Affix. חִידָתִי, pl. חִידוֹת *ænigmata*, Ps. 78. 2.

Vers. 6.

1758 יְסֻבֵּנִי *circumdabit me*. A סָבַב *circumdedit*, Fut. Kal יָסֹב, R. 70. At ob Affix. (ָ) transit in (:) R. 114. ac *chol.* transit in (ֻ) & literæ ב imprimitur dagesh. R. 124.

Vers. 7.

1759 עָשְׁרָם (in multitudine) *divitiarum suarum*. A עָשַׁר *dives fuit*, Nom. m. עֹשֶׁר *divitiæ, opes*, וְעֹשֶׁר & *divitiæ* Psal. 112. 3. Cum Affix. mutat. *chol.* in (ָ) R. 118. & (∴) in (:) R. 122. עָשְׁרוֹ *divitiæ ejus*, Psalm. 52. 9. עָשְׁרָם *eorum*.

Vers. 8.

1760 פָּדֹה (non) *redimendo* redimet, id est, nequaquam, R. 41. n. 1. *A* פָּדָה *redemit*, Infinit. Kal, incipit à (ָ) in reduplicatione sui verbi, R. 50.

1761 יִפְדֶּה *redimet*. Fut. Kal, exit in (∴) R. 56. יִפְדֶּה, v. 16.

1762 כָּפְרוֹ (non dabit Deo) *redemptionem ejus*. LXX. ἐξίλασμα ἑαυτοῦ *placationem sui*. A כָּפַר *pice obduxit*, כֹּפֶר *bitumen* quoddam, quo picabantur vasa; hinc metaphoricè *expiatio, peccati ablatio*. λύτρον q. sceleris operimentum, pretium, quod datur ad avertendum iram; caret plurali. Cum Affix. (ut paulò antè Num. 1759.) כָּפְרוֹ.

Vers. 9.

1763 וְיֵקַר *Et pretiosa erit.* A יָקַר *pretiosus, charus fuit* Fut. Kal, occultata primâ radicali in (..) R.55. יֵקַר, & expresso (י) וְיִיקַר *& pretiosus erit sanguis eorum*, Ps. 72. 14.

1764 פִּדְיוֹן *redemptio.* A פָּדָה *redemit*, Nom. m. Heemanth. פִּדְיוֹן *redemptio*, redemptionis pretium. Legitur bis.h.l.& Exod.21.30.

Vers. 11.

1765 חֲכָמִים *sapientes.* Targ. *Videbit sapientes improbos, qui moriuntur morte secundâ, & adjudicantur gehennæ*, Ab חָכַם *sapuit*, Nom.m. חָכָם *sapiens, peritus*. Pl. חֲכָמִים.

1766 כְּסִיל *stultus*. Nom. radicale כְּסִיל *stultus, fatuus, inconstans*, fortè per metathesin à סָכַל *insanivit*. וּכְסִיל *& stultus*, Plur. וּכְסִילִים *& stulti* Ps. 94.8.

1767 וָבַעַר *& brutus peribunt.* A בָּעַר *arsit*, Nom. m. sine pl. בַּעַר *homo pecuinus, brutus* qui pecudum vitam vixit, desideriis improbitatum flagrans. Quinquies legitur in SS. h.l. & Ps.73.22. אֲנִי בַעַר *ego pecuinus*, & Psalm. 92.7. אִישׁ בַּעַר *vir pecuinus*, & Prov.12.1, 30.2.

Vers. 12.

1768 אֲדָמוֹת (vocaverunt nomina sua super) *terris* i.e. imposuerunt nomina: vel per hypallagen, terras appellârunt nominibus suis. Ab אָדַם *rubuit*. Nom. fœm. אֲדָמָה *humus, terra*, forsitan solùm illa, quæ rubebat, posteà tota, quæ coli potest. Cum Præfix. לָאֲדָמָה *in hac terra*, Psal.83.11. (ubi (ָ) sub ל includit ה Emphat.) In Regim. correpto (ָ) in (ְ) R.114. (ֲ) amittit suum (ָ) R.15. אַדְמַת (in) *terra* aliena, Ps.137.4. Et sic in Affixione, אַדְמָתָם *terra eorum*, Ps.105.35. לְאַדְמָתוֹ *in terram suam*, Psal.146.4. In pl. אֲדָמוֹת legitur h.l. tantùm in SS.

Vers. 13.

1769 נִדְמוּ (assimilatus

est

eſt, ſicut jumenta) *quæ aſſimilata ſunt* (i.e. depicta;) Vel, quæ *conticuerunt*, i. e. interficiuntur, è medio tolluntur. A דָּמָה *ſiluit, tacuit*; hinc. *in quietem redactus fuit*, i.e. excíſus, inde *ſimilis, conformis*, quavis ſimilitudine, animi, corporis, actionum: quod n. eſt alteri ſimile, tacet, i.e. ei acquieſcit, nec obſtrepit. Præt. plur. Niph. abjecto ה, R.66. נִדְמוּ, v. 21.

Verſ. 14.

1770 כֶּסֶל *ſtultitia* ipſis. Nom. radicale כֶּסֶל *ſtultitia, fatuitas*. In fœm. כִּסְלָה idem. *Et non redeant* לְכִסְלָה *ad ſtultitiam*, Pſal. 85 9. Targ. לְסָאוּרָא *ad fermentum*, inflationem.

1771 יִרְצוּ (& poſteri, ſc. filii eorum in ore ipſorum) *volent*, i.e. eorum delectabuntur mandatis. A רָצָה *voluit, bene voluit, acceptavit, approbavit*. Fut. Kal, in ſecunda perſ. תִּרְצֶה *acceptabis*, Pſal. 51. 18. per apocopen, trajecto (..) ad primam radicalem, R. 67. n.2. *Videbas furem* וַתִּרֶץ *& volebas cum eo*, Pſal. 50. 18. i. e. conſentiebas. Targ. רְהַטְתָּא *currebas* & ſic LXX. συνέτρεχες, q. fuiſſet וַתָּרָץ, ex רוּץ *currere*. In tertia perſ. *Non in tibiis viri* יִרְצֶה *volet*, Pſ. 147.10. i.e. delectabitur. In plur. abjecto ה. R.66. יִרְצוּ.

Verſ. 15.

1772 יִרְעֵם (mors) *depaſcet eos*. A רָעָה *pavit, depavit*, Fut. Kal, יִרְעֶה. Cum Affix. ablato ה. R.103. יִרְעֵם. Et Pſal. 80.14. יִרְעֶנָּה *depaſcet eam*.

1773 וַיִּרְדּוּ *& dominabuntur*, in eos juſti, in matutino, i. e. citó. *A* רָדָה *ſubegit, ſubjecit, dominatus eſt*, Fut. Kal יִרְדֶּה. Per Apocopen, ablato ה, (:) ſub ד ponitur, R.9. & (..) ſub (י) R. 67. n.3. וַיֵּרְדְּ *& dominabitur*, Pſ. 72. 8. In plur. abjecto ה. וַיִּרְדּוּ, cum ו Converſ.

1774 וְצִירָם *& forma* (anima) *eorum*. LXX. ἡ βοήθεια αὐτῶν *auxilia eorum*; acceperunt ex צוּר *petra*, metaphor. *fiducia, auxilium*. A צוּר *arctare*, Nom. fœm. צוּרָה *forma* im-

impressa & quodammodo coarctata, extat bis, Ezech. 43.11. & h.l. צוּרָם, pro צוּרָתָם, per syncopen literæ ת, R. 104. & cum Shurek in gremio literæ (וּ) pro ו

1775 לְבַלּוֹת (stat) *ad consumendum*. A בָּלָה *senuit, inveteravit, consumptus fuit*. Gerund. Pih. exit in וֹת, R. 65.

1776 מִזְּבֻל (sepulchrum, sc. infernus, stat) *ob habitationem ejus*, h.e. potius infernus finiet, quàm pœna illius animæ. Targ. *Corpora eorum veterascent in gehenna, quoniam extenderunt manum suam & destruxerunt habitationem domûs majestatis ejus.* LXX. *Auxilium eorum veterascet inferno, à gloria sua expulsi sunt.* A זָבַל *habitavit*, fit זְבוּל *habitaculum, hospitium*: cum (ְ) loco וּ, & Præfixo מ *ob, propter*, R. 74.

Vers. 16.

1777 יִקָּחֵנִי (cùm) *acceperit me*. A לָקַח *cepit, accepit*, Fut. Kal, compensato ל per dagesh, R. 69. n. 2. אֶקַּח *accipiam*, תִּקַּח *accipies*, יִקַּח *accipiet*, in pausa, יִקָּח. Et sic etiam in Affixione cum (ָ) R. 121. יִקָּחֵנִי *assumet me*, cum ו Convers. וַיִּקָּחֵנִי *& assumpsit me*, Psal. 78. 70.

Vers. 17.

1778 יַעֲשִׁר (quando) *ditescet* vir, A עָשַׁר *dives fuit*, in Hiph. הֶעֱשִׁיר *ditavit, locupletavit*. Fut. Hiph. יַעֲשִׁר, pro יַעֲשִׁיר. In secunda pers. cum Affix. תַּעְשְׁרֶנָּה *ditabis eam*, Psal. 65. 10.

Vers. 18.

1779 תֵּיטִיב (cùm) *benefeceris*. A יָטַב *bonus fuit*, in Hiph. quiescente (י) in (..) הֵיטִיב *benefecit, bonum reddidit*. Fut. Hiph. תֵּיטִיב.

Psalmus 50. נ.

1780 לְאָסָף *Asaphi*. Ab אָסַף *collegit*, Nomen proprium

prium Levitæ cantoris אָסָף, qui plures Psalmos edidit, ut patet ex inscriptione Psalmorum, à Ps. 73. usque ad 84.

1781 מִמִּזְרַח *ab ortu* solis. A זָרַח *ortus fuit*, Nom. Heemanth. m. sine Plur. מִזְרָח *ortus, oriens*, pars cœli, ubi Sol oritur. Cum Præfix. מִמִּזְרַח *ab ortu*. Psal. 107. 3. & h. e. in Regim. mutato (ָ) in (-) R. 115.

1782 מְבוֹאוֹ (usque ad) *occasum ejus*. A בּוֹא *venire*, Nom. Heemanth. מָבוֹא *introitus, adventus*; de Sole, *occasus*; locus, aut campus. Cum Affix. de loco: *Ab ortu Solis ad* מְבוֹאוֹ *introitum ejus*, Ps. 113. 3. Targ. מַטְמְעֵהּ *occasum ejus*. De tempore: *Sol novit* מְבוֹאוֹ *introitum suum*, Ps. 104. 19. Targ. עִדָּן טוּמְעֵהּ *tempus occasûs sui*.

Vers. 2.

1783 מִכְלַל (Ex Sion) *perfectione* pulchritudinis. Vel, *universitate* decoris, i. e. absolutè decora. A כָּלַל *totum perfecit*, Nom. Heemanth. מִכְלָל *perfectio, universitas*. Legitur h. l. tantùm in SS. idque in Regim. mutato (ָ) in (-).

1784 הוֹפִיעַ (Deus) *splenduit*. Targ. יִתְגְּלֵי *revelabitur* LXX. ἐμφανῶς ἥξει *manifestè veniet*. Ab inusitato יָפַע. Præt. Hiph. mutato (י) in (ו). R. 57. הוֹפִיעַ *floruit, splenduit, inclaruit*.

Vers. 3.

1785 נִשְׂעֲרָה (& circa eum) *exhorruit* (terra, aër,) vel, *tempestas excitatur* valdè. à שָׂעַר *horruit*, vel (commutatis ש & ס) à סָעַר *turbavit, procellis agitavit*, Præt. fœm. Niph. נִשְׂעֲרָה.

Vers. 4.

1786 מֵעָל *ex alto*. A עָלָה *ascendit*, Nom. m. עַל *altus, altum*. Cum Præfix. מֵעָל. LXX. ἄνω *sursum*.

1787 לָדִין *ad judicandum*. A דּוּן *judicare*, *sententiam*

tiam ferre, Infinit. Hiph. abjecto ף,58. הָדִין, & excluso ה Character. R. 81. לְדִין.

Verſ. 5.

1788 אִסְפוּ *Congregate*, לִי *mihi*. *LXX*. legerunt hunc verſ. cum *Affix*, tertiæ perſ. לוֹ *Congregate illi ſanctos ejus*, *teſtimonium ejus*. Ab אָסַף *collegit*, *congregavit*. Secunda perſ. plur. Imper. Kal.

1789 כֹּרְתֵי *pangentes* fœdus meum. A כָּרַת *ſcidit*, cum nomine בְּרִית, *ſcindere fœdus*, i. e. paciſci, phraſi ſumptâ à diſſectione animantis, quam in fœdere ſanciendo facere moris erat, q. d. fiat, ſicut pecus iſtud, qui juramentum violaverit. Ben. pl. Kal. in Reg.

¶ עֲלֵי זָבַח *ſuper ſacrificio* Targ. *qui pepigerunt pactum*, & *firmaverunt legem* וְאִתְעֲסַקוּ בִּצְלוֹתָא דְּמַתִּילָא לְקֻרְבָּנַיָּא & *operam navârunt orationi*, *quæ ſimilis eſt oblationibus*.

Verſ. 7.

1790 וְאָעִידָה & *obteſtabor*. A עוּד, in Hiph. abjecto ף, R. 58. הֵעִיד *teſtatus*, *obteſtatus*, *conteſtatus eſt* Fut. Hiph. cum ה parag. וְאָעִידָה & *teſtabor*, Pſ. 81. 9.

Verſ. 9.

1791 מִמִּכְלְאֹתֶיךָ *è caulis tuis*. Targ. מִן עֶדְרַי, & LXX. ἐκ τῶν ποιμνίων *ex gregibus*. A כָּלָא *clauſit*, *concluſit*, Nom. Heemanth. מִכְלָא *clauſtrum*, It. *caula*, locus, ubi oves concluduntur. Plur. מִכְלָאוֹת. in Regim. correpto (ָ) in (ְ) מִמִּכְלְאוֹת צֹאן *de caulis ovium*, Pſ. 78. 70. Cum Affix. מִמִּכְלְאֹתֶיךָ.

1792 עַתּוּדִים *hircos*. A עָתַד *paratus fuit*, Nom. pl. m. עַתּוּדִים *hirci* & *arietes majores*, qui gregem præcedunt.

Verſ. 10.

1793 חַיְתוֹ *beſtia ſylvæ*. Ab חָיָה *vixit*, Nom. fœm. חַיָּה *vivens*, *animal* cicurum, vel ferum. Vide ſuprà Num. 409.

409. It. *vita animalis*. It. *cœtus, congregatio, turma* in modum ferarum congregata. Cum Præfix. הַחַיָּה *ipsa bestia*, Ps 148. 10. In Regim. *Increpa* חַיַּת *cœtum arundinis*, Psal. 68. 31. i.e. cœtum lanceariorum, qui pugnat lanceis. *Ne tradas* לְחַיַּת *cœtui* (hostium) *animam turturis tui*, Psal. 74. 19. Cum ו parag. R. 102. n. 3. חַיְתוֹ *bestiam agri*, Psal. 104. 11. excluso dagesh ex litera shevata, R. 20. לְחַיְתוֹ *bestiæ terræ*, Psal. 79. 2. Cum Affix. *Contudit ad terram* חַיָּתִי *vitam meam*, Ps. 143. 3. חַיָּתְךָ *cœtus tuus*, Psal. 68. 11. וְחַיָּתָם *& bestiam eorum*, Ps. 78. 50. Plur. חַיּוֹת *animalia*, Psal. 104. 25.

1794 אֶלֶף (in montibus) *mille* i. e. multis. LXX. *in montibus*, καὶ βόες *& boves*: acceperunt ex אֲלָפִים *boves*. Ab אָלַף *didicit*, Nom. m. אֶלֶף *mille*, numerus doctrinæ. In pausa אָלֶף, R. 134. Cum Præfix. מֵאֶלֶף *præ mille*, Ps. 84. 11. לְאֶלֶף *in mille*, Ps. 105. 8. In pl. אֲלָפִים. In Regim. אַלְפֵי *millia iterationis*, Ps. 68. 18. (ut אַנְשֵׁי, Num. 98.) מֵאַלְפֵי *præ millibus auri*, Ps. 119. 72.

Vers. 11.

1795 עוֹף *Volatile*. A עוּף *volare*, Nom m. עוֹף *volatile, avis*.

1796 וְזִיז *& fera* agrorum, LXX. καὶ ὡραιότης *& pulchritudo agri*: legerunt זִיו *decori forma*. Nom. rad. זִיז *bestia agrestis*: collectim significat omnia animantia, quæ gramina, pascua, fructus arborum, aut alia edulia carpunt & eripiunt: habet enim affinitatem cum בָּזַז *diripuit*. Legitur præterea Psal. 8. 14. וְזִיז *& fera agri depavit eum*. LXX. καὶ μονιὸς ἄγριος *singularis ferus*.

Vers. 12.

1797 אֶרְעַב (Si) *esuriero*. A רָעֵב *esurivit*, Fut. Kal.

Vers. 13.

1798 אֶשְׁתֶּה *bibam*. A שָׁתָה *bibit*, Fut. Kal. exit in (..) R. 65.

R.65. אֶשְׁתֶּה bibam, יִשְׁתֶּה bibet. In plur: abjecto ה, R.66. יִשְׁתּוּ bibent, Pſ.75.9. & mutato ה in (ו) mobile, יִשְׁתָּיוּן, Pſ. 78.44. cum ן parag.

Verſ. 14.

1799 וְשַׁלֵּם & perſolve. A שִׁלֵּם ſolvit, reddidit, Imp. Pih.

Verſ. 15.

1800 וּקְרָאֵנִי Et invoca me. A קָרָא, ſuprà Num. 145. Imper. Kal קְרָא, cum Affixo.

Verſ. 16.

1801 לְסַפֵּר ad enarrandum, i.e. ut enarres. A סִפֵּר, Num. 86. Gerund. Pihel לְסַפֵּר, Pſal. 73.28.

1802 חֻקָּי ſtatuta mea. LXX. τὰ δικαιώματά μȣ juſtificationes meas. חֹק, ſuprà Num. 88. In plur. aſſumit dagesh, R. 138. facitque חֻקִּים ſtatuta. Cum Affix. חֻקַּי ſtatuta, mea, חֻקֶּיךָ tua, וְחֻקֶּיךָ & ſtatuta tua, בְּחֻקֶּיךָ in ſtatutis tuis, מֵחֻקֶּיךָ à ſtatutis tuis, חֻקָּיו ſtatuta ejus.

Verſ. 17.

1803 מוּסָר diſciplinam A יִסֵּר erudivit, Nom. Heemanth. mutat (י) in ו, R. 164. n. 1. מוּסָר caſtigatio, diſciplina.

Verſ. 18.

1804 גַּנָּב (vidiſti) furem. A גָּנַב furatus eſt, Nom. ex Pihel deductum גַּנָּב fur, notátque habitum.

1805 מְנָאֲפִים (& cum) adulteris. A נָאַף mœchatus eſt, adulteravit, Nom. Participiale Pihel מְנָאֵף mœchus, adulter, ſcortator; notat habitum, Plur. מְנָאֲפִים, mutato (..) in (-:)

Verſ. 19.

1806 שָׁלַחְתָּ miſiſti. Præt.

Præt. Kal, à שָׁלַח *misit*, Psal. 45.21.

1807 תַּצְמִיד *connectes* fraudem, id est, concinnabis. A צָמַד *contexuit*, *conjunxit*, *copulavit*, Fut. Hiph.

Verſ. 20.

1808 דָּפִי *convicium*. Ab inusitato דָּפָה, Nom. m. דְּפִי *infamia*, *probrum*, *convicium*. In pausa, convers. (ְ:) in *chol*. R. 136. fit דֹּפִי, quod Rabb. interpretantur, דּוּ *duo, duplex*, פִּי *os*, aliud sc. ad præsentem, aliud ad absentem.

Verſ. 21.

1809 הֱיוֹת *essendo* fui, i.e. reverà fui. Ab הָיָה *fuit*, Infin. Kal, exit in וֹת, R. 65. הֱיוֹת pro הֲיוֹת. Nam Inf. Kal, in reduplicatione sui verbi semper incipit à (ֲ) excepto hoc unico. Cum Præfix. servat (:) בִּהְיוֹתוֹ *in esse eum*, Ps. 63.1. id est, cùm esset ille בִּהְיוֹתָם *in esse eos*, Ps. 105.12. i.e. dum essent illi.

Verſ. 22.

1810 זֹבֵחַ *Sacrificans*. Ben. Kal, à זָבַח, suprà Num. 197.

PSALMUS 51. נא.

Verſ. 2.

1811 בְּבוֹא *In veniendo*, i.e. cùm venisset. Infin. Kal בּוֹא *venire*, *ingredi*, R. 60. & sine ו, בָּא, Psalm. 105.19. Cum Præfix. בְּבוֹא *in venire*, לָבוֹא *ad ingrediendum*, Psalm. 71.3. וּבוֹאֶךָ *& ingredi tuum*, Ps. 121.8. i.e. ingressum.

1812 נָתָן *Nathan*. Nomen Prophetæ Davidis, cujus opera desiderantur, 2. Chron, 9,29.

1813 הַנָּבִיא *Propheta ille*. A נָבָא *prophetavit*, (passivè, R. 34. n. 2.) Nom. m. נָבִיא *propheta*, *vir divinus*, *vates*: cum ה Emphat. In pl. נְבִיאִים Cum Affix. וְלִנְבִיאַי *& in prophetas meos*, Ps. 105.15.

1814 בַּת־שֶׁבַע (ad) *Bathshabha*. Fuit uxor Uriæ, à בת

בַּת *filia*, & שְׁבַע *juramentum*, in pauſa שָׁבַע. LXX. *βερσαβεὲ* *Berſabee*.

Verſ. 3.

1815 מְחֵה *dele*. Targ. שְׁבֹק *remitte*. A מָחָה *delevit*, velut ſpongiâ abſterſit, Imper. Kal, exit in (..) R.65. מְחֵה *abſterge*.

Verſ. 4.

1816 הֶרֶב *Multiplica*. A רָבָה *multiplicavit*, Imper. Hiph. Secundùm literas eſt הַרְבֵּה, & ſecundùm vocales הֶרֶב, utrumque in uſu, illud integrum, hoc in apocope, R. 67. n. 4.

1817 כַּבְּסֵנִי *lava me*. Ad hunc locum notavit R. D. Kimchi, הֶעָוֹן בְּנֶפֶשׁ כְּמוֹ הַכֶּתֶם בְּבֶגֶד *iniquitas in anima, ſicut macula in veſte*. A כִּבֵּס *lavit*, propriè veſtes. Imper. Pihel cum Affix. כַּבְּסֵנִי. Targ. תְּחַוְּרִנַנִי *albabis me*; Nota: *Prius verbum hîc adverbiaſcit*, R. 41. n. 1. i. e. multum lava me.

1818 טַהֲרֵנִי *munda me*. A טָהַר *mundus fuit*, in Pihel טִהֵר *mundavit, mundum pronunciavit*: eſt antitheton טִמֵּא *polluit*. Imper. Pih. Cum Affixo, abſorpto dagesh.

Verſ. 6.

1819 לְבַדְּךָ (Tibi) *ſolùm tibi* peccavi. A בָּדַד, ſuprà Num. 213. fit contractum בַּד *ſolitudo, ſolitas*; & cum ל proſthetico, לְבַד *ſingulariter, ſolùm, tantùm ſolitarié*. Cum Affixo aſſumit dagesh, R. 124. לְבַדֶּךָ *ſolùm tu*, Pſalm. 86. 10. לְבַדּוֹ *ſolùm ipſe*, Pſal. 78. 18.

1820 תִּצְדַּק (ut) *juſtificeris*, i. e. juſtus agnoſcaris, verax ſis. A צָדַק *juſtus fuit*; *juſtum agnovit, pro juſto habuit*, eſt verbum forenſe, Fut. Kal.

1821 בְּדַבְרֶךָ *in loqui te*, id eſt, cùm loqueris. A דָּבַר *loqui*, Infin. Kal דְּבוֹר. *At ob Affixum* puncta tranſponuntur, R. 98.

1822

1822 תִּזְכֶּה *mundus sis.* Targ. תִּבְרוֹר יָתִי *mundum reddas me* LXX. νικήσῃς *vincas*, ex significatione Syriaca. A זָכָה *purus, mundus fuit*: apud Syros ܙܟܐ *superavit, vicit*, Fut. Kal, R. 65.

1823 בְּשָׁפְטֶךָ *in judicare te*, i. e. cùm judicabis. A שָׁפַט *judicavit*, Infinit. Kal, ut antè.

Vers. 7.

1824 חוֹלָלְתִּי *formatus sum.* Targ. אִתְיְלִידַת *genitus sum.* Ab חוּל *dolére*, sæpe dicitur de dolore partûs, i. e, *parturire*, Præt. Pyhal. quiescente ו in ֹ, R. 63. חוֹלַל *parere factus est, partus editus fuit.* Prima perſ. חוֹלַלְתִּי, cum (ָ) ob Athnach.

1825 וּבְחֵטְא *& in peccato.* Ab חָטָא *peccavit, erravit.* Nom. m. חֵטְא *peccatum, erratum*, pro חֶטְא, quod apparet ex pl. חֲטָאִים, ubi (..) transit in (:-) R. 116. & (·.·) in (ָ) R. 122. Cum Affix. מֵחַטָּאַי *à peccatis meis*, verſ. 11. כְּחַטָּאֵינוּ *secundùm peccata nostra*, Psal. 103.10.

1826 יֶחֱמַתְנִי *incaluit* (à) *me* mater mea, i. e. non sine ardore libidinis me concepit, pro יָחֲמָה מִמֶּנִּי *incaluit à me.* Targ. מִנִּי עֲבָרַת *imprægnata fuit à me.* A יָחַם, in Pih. יִחֵם *incaluit, concaluit.* In Præt. fœm. (excluso dagesh) esset יָחְמָה, ſed gutturalis aſſumit (·.·:) & afficit præcedentem cum (·.·) fitque יֶחֱמָה. Cum Affixo, mutato ה- in ת- R. יֶחֱמַתְנִי *fovit me.*

Vers. 8.

1827 בַטֻּחוֹת *in ipsis renibus.* A טוּחַ *oblivit, obduxit*, q. cruſtavit, Nom. pl. fœm. absque ſingul. טֻחוֹת *renes*, quòd ſunt cooperti adipe, & obliti. Legitur bis in SS. h. l. & Job 38.31. בַּטֻּחוֹת, excluſo ה Emphat.

1828 וּבְסָתֻם *& in abdito* ſapientiam notam feciſti. Targ. וּבִמְטוּר לִבָּא *& in abſcondito cordis*, id eſt, in corde, quod eſt abſconditum. LXX.

in certa & occulta sapientiæ tuæ A סָתַם *clausit, obstruxit, obturavit.* Pahul Kal, cum (:) pro ן, R. 107.

Vers. 9.

1829 תְּחַטְּאֵנִי *Expiabis me*, Targ. תַּדִּי עֲלַי *asperges super me, sicut Sacerdos qui aspergit Hyssopo super immundū aquam aspersionis ex cinere* LXX. ῥαντιεῖς *asperges me.* Ab חָטָא *peccavit*, in Pih. (significatione contrariâ) חִטֵּא *à peccato absolvit, errorem expiavit.* Fut. Pih. cùm Affixo.

1830 בְּאֵזוֹב *in Hyssopo*, id est, hyssopo. Nom. radicale אֵזוֹב *hyssopus* (sc. ab ipsa Hebr. voce) est herba notissima, hortensis, quæ in expurganda pleurisi ac morbo quovis lethali, singularem effectum obtinet: ideóque cùm vel leprosi lustrandi essent, aut scelus aliquod peculiare expiandum, hyssopi fasciculus cum sanguine passerculorum vel vitulorum adhibebatur. Lev. 14. Num 16. Hinc David adulterii atque homicidii scelere contaminatus, expiari Hyssopo cupit.

1631 וְאֶטְהָר *& mundus ero.* A טָהֵר *mundus fuit.* Fut. Kal, cum (ָ) ob Athnach.

1832 תְּכַבְּסֵנִי *ablues me.* A כִּבֵּס *lavit.* Futur. Pih. cum Affix.

1833 וּמִשֶּׁלֶג *& præ nive.* Nom. radicale שֶׁלֶג *nix, spuma aquæ cœlestis*, Plin. l. 17. nat. hist. c. 2. *Qui dat* שֶׁלֶג *nivem sicut lanam*, Psal. 147. 16. Targ. תַּלְגָּא חִוָּר *nivem albam instar lanæ.* Cum Præfix. מִשֶּׁלֶג *præ nive.*

1834 אַלְבִּין *albescam.* A לָבַן in Hiph. הִלְבִּין *albuit, candidus fuit.* Fut. Hiph.

Vers. 10.

1835 תַּשְׁמִיעֵנִי *Facies audire me.* A שָׁמַע *audivit.* Fut. Hiph. cum Af. תַּשְׁמִיעֵנִי *facies ut audiam*, יַשְׁמִיעַ *audire faciet*, Psal. 106. 2. id est, divulgabit.

Vers. 13.

1836 הַסְתֵּר *Absconde.* A סָתַר *abscondit.* Imp. Hiph.

Vers. 12

Verſ. 12.

1837 בְּרָא *crea.* A בָּרָא *creavit*, ſcil. ex nihilo aliquid, quod prius non erat; vel ex re præexiſtente novam produxit. Imper. Kal, R. 64.

1838 חַדֵּשׁ (ſpiritum firmum) *innova.* Ab חִדֵּשׁ *innovavit, renovavit.* Imp. Pihel.

Verſ. 17.

1839 תִּפְתַּח (labia mea) *aperies.* Fut. Kal, à פָּתַח *aperuit.* In ſecunda perſ. תִּפְתַּח Pſalm. 104. 18. In tertia fœm. תִּפְתַּח *aperta fuit terra*, Pſ. 106. 17.

Verſ. 19.

1840 וְנִדְכֶּה (cor confractum) *& contritum.* A דָּכָה *contudit, comminuit*, Particip. Hiph. notat paſſionem à ſe illatam, R. 44. n. 1 נִדְכֶּה *contritus*, ſcil. à ſe, exit in (∵) R. 65.

1841 תִבְזֶה (non) *ſpernes.* A בָּזָה *ſprevit, contempſit, deſpexit*, Fut. Kal, תִּבְזֶה Pſalm. 73. 20.

Verſ. 20.

1842 חוֹמוֹת (ædificabis) *muros*, Nom. fœm. חוֹמָה *murus*, muri ambitus, mœnia. Pl. חוֹמוֹת Cum Affix. חוֹמוֹתֶיהָ *mœnia ejus*, Pſal. 55. 11.

1843 יְרוּשָׁלָ͏ִם *Ieruſalem*, idem, quod *viſio pacis*, ſive, *viſio perfecta.* A יִרְאֶה *videbit*, & שָׁלוֹם *pax*, à שָׁלַם *perfecit.* Antiquitùs fuerat vocata שָׁלֵם Geneſ. 14. *Melchiſedek*, *rex* שָׁלֵם *Salem.* Targ. דִּירוּשְׁלֵם *Ieruſalem*: pòſt à monte Moria, cui Abraham nomen, *Dominus* יִרְאֶה *videbit*, ſc. *providebit*, indidit, Geneſ. 22. 14. appellata יְרוּשָׁלַיִם in forma duali, ob duas partes urbis, ſcil. שָׁלֵם in monte Sion ſita, & יִרְאֶה, *montem*, Moria, qui poſtea Sioni junctus & incluſus. Quinquies tantùm ſcribitur cum (י) יְרוּשָׁלַיִם ſæpiſſimè abſque eo יְרוּשָׁלַם ne ſcil. litera radicalis ם ex שָׁלֵם fiat ſervilis & induat naturam terminationis Dualis יִם In pauſa cum (ְ) יְרוּשָׁלָם

 Cum

Cum Præfix. בִּירוּשָׁלָם *In Ierusalem*, Pſ. 102. 22. ſublato (:) ſub (י) R. 8.

Verſ. 21.

1844 וְכָלִיל *& holocauſtum.* A כָּלַל *totum abſolvit,* Nom. m. כָּלִיל *totum, univerſum*, hinc *holocauſtum*, quod totum cremabatur, totum erat Dei.

PSALMUS 52. נב.

Verſ. 2.

1845 דּוֹאֵג *Doëgh.* Fuit adverſarius Davidis, contra quem hic Pſal. eſt conſcriptus, à דָּאַג *ſolicitus fuit, doluit.*

1846 הָאֲדֹמִי *Idumæus.* Ab אֱדוֹם *Edom*, infrà Num. 1986. fit אֲדוֹמִי *Edomita, Idumæus.* Putant, ſic dici Doëgh, quòd diu peregrinatus fuerit in Idumæâ, poteſt etiam eſſe cognomen familiæ.

1847 אֲחִימֶלֶךְ (in domum) *Achimelechi*, Compoſit. ex אָח (in Regim. אֲחִי) *frater,* מֶלֶךְ *regis*, LXX. Ἀχιμελὲχ.

Verſ. 4.

1848 כְּתַעַר (lingua tua) *ſicut novacula.* Nom. m. ſine plur. תַּעַר *novacula, culter raſorius, ſcalpellum*.

1849 מְלֻטָּשׁ *acuta.* A לָטַשׁ *acuit, terſit*, Partic. Pyhal.

Verſ. 6.

1850 בֶּלַע (verba) *abſorptionis*, i. e. perniciei, perditionis, quibus abſorbuiſti Achimelechum, ejúſque familiam. A בָּלַע *abſorbuit, deglutivit*. Nom. m. ſine plur. בֶּלַע *abſorptio.* In pauſa בָּלַע, R. 103.

Verſ. 7.

1851 יִתָּצְךָ *deſtruet te.* A נָתַץ *diruit, deſtruxit, demolitus fuit*, propriè dicitur de ædificiis, Fut. Kal, compenſato נ per dagesh, R. 69. יִתֹּץ. Cum Affix. verſo (ֹ) in (ָ) R. 121. יִתָּצְךָ.

1852 יַחְתְּךָ *abripiet te.* ſcil. ut aliquis celeriter abripit prunam è foco. Ab חָתָה *prunas, aut ignem, cepit, & aliorſum tranſtulit*, Futur. Kal, pro יַחְתֶּה

יחתה, R.14. Ob Affix. excluso ה. R.103. יחתך. Targ. יתברנך *prosternet te.* Interlin. ab חתת, sed falsò.

1853 ויסחך. Targ. ויטלטלנך *& transferet te.* A נסח *è loco in locum transtulit, extirpavit*, Fut. Kal cum Affixo, ut suprà.

1854 ושרשך *& eradicabit te.* Targ. ויתלשנך *& evellet te.* LXX. καὶ τὸ ῥίζωμά σε *& radicem tuam*: acceperunt pro nomine שרשך. A שרש *radix*, fit Verbum in Pihel (contrariâ significatione) שרש *eradicavit, radicitùs evulsit*, pro שרש, R.19. ob Affix. (..) transit in (:) R.117. & ante aliud (:) in (·.·) R.6. Legitur præterea Job.31.21. in Fut.

Vers. 10.

1855 כזית *sicut olea.* Nom. radicale זית *olea*, & *oliva*, arbor, & fructus. In pl. contractâ utrâque vocali in (..) R.124. *ut palmites* זיתים *olearum*, Psal.128.3.

Vers. 11.

1856 ואקוה *& præstolabor.* A קוה, suprà Num. 1091. Fut. Pih. R.65. cum ו Copul. quod assumit (-) ob sequens (-:) R.13. Et cum ו Convers. ואקוה, *& expectavi*, Psal.69.21.

PSALMUS 53. נג.

1857 מחלת. Videtur esse nomẽ instrumenti musici; vel ab חלל *perforavit*, ut sit instrumentum pneumaticum; vel à נחל *torrens*, à murmure torrentis, quod imitari videbatur. Legitur præterea Psl.88.1. éstque Nom. fœm. absolutum, sub forma constructa.

Vers. 4.

1858 סג (omnis ille) *retrocessit*, pro quo Psal. 14. legitur סר *recessit.* A סוג *retrocedere, aversum fieri*, Præt Kal, R.59.

Vers. 6.

1859 פזר *penitùs dispersit*,

ſit. A פִּזַּר *ſparſit, diſperſit.* Præt. Pih. פִּזֵּר & cum (-) פִּזַּר Pſal. 112. 9. פִּזַּרְתָּ *diſperſiſti,* Pſal. 89. 11.

1860 מְאָסָם *ſprevit eos.* ipſum thema. מָאַס *repulit, ſprevit, contempſit,* ob Affix. mutato (ָ) in (ְ) R. 114 & (-) in (ָ) R. 121. מְאָסָם In plur. מָאֲסוּ *ſpreverunt,* Pſ. 118. 22.

¶ Cætera, quæ hic deſiderantur, omnia habes Pſ. XIV.

PSALMUS 54. נד.

Verſ. 2.

1861 הַזִּפִים *Ziphæi.* Nom. gentile à זִיף *Ziph* urbe, in tribu Juda, Joſ. 15. 24. Iſti Ziphæi notantur in SS quòd prodere voluerint Davidem; etiamſi fuerint ex eadem tribu.

1862 מִסְתַּתֵּר *abſcondens ſe.* A סָתַר *abſcondit, latuit,* Partic. Hithp. per Metatheſin, pro מִתְסַתֵּר R. 47. n. 1.

Verſ. 5.

1863 בִּקְשׁוּ *ſtudioſè quæſiverunt.* Præt. pih. בִּקֵּשׁ *diligenter quæſivit.*

Verſ. 6.

1864 עֹזֵר *auxiliator,* vel auxilians. Ben. Kal, à עָזַר *auxiliatus eſt.*

Verſ. 7.

1865 הַצְמִיתֵם *conſtringe eos.* Targ. אַמְאֵךְ יָתְהוֹן *deprime eos,* A צָמַת *deſtruxit, ſtrinxit, conſtrinxit,* Imper. Hiph. cum Affixo.

Verſ. 8.

1866 בִּנְדָבָה *In voluntaria actione,* ſacrificabo tibi, i. e. ſponte. LXX. ἑκουσίως, Targ. בִּנְסִיבְתָא *cum oblatione.* A נָדַב *ſponte & liberaliter dedit.* Nom. fœm. נְדָבָה *ſpontanea actio, liberalitas.* Cum Præfix. בִּנְדָבָה Plur. *pluvia* נְדָבוֹת *liberalitatum,* Pſ. 68. 10. *Populus tuus,* נְדָבֹת *liberalitates,* Pſal. 110. 3. i. e. ſpontaneus, ultrò ſe tibi offerens in auxilium, LXX. ἡ ἀρχὴ *principium:* ex ſignifica-

gnificatione נָדִיב *princeps*. In Reg. correpto (ָ) in (:) נְדָבוֹת פִּי *spontaneas*, *oblationes oris mei*, Psal. 119. 108.

PSALMUS 55. נה.

Vers. 2.

1867 תִּתְעַלַּם (& ne) *abscondas te*, LXX. μὴ ὑπερίδῃς *ne despexeris.* A עָלַם *abscondit* Fut. Hithpah. cum (ֶ) loco (ֵ) R. 108.

1868 מִתְּחִנָּתִי *à deprecatione mea*. Ab חָנַן *gratiosus fuit*; Nom. fœm. Heemanth. תְּחִנָּה *gratia*. It. *oratio* pro impetranda gratia. Cum Affix. תְּחִנָּתִי *supplicatio mea*. Cum Præfix. מִתְּחִנָּתִי *à supplicatione mea*.

Vers. 3.

1869 אָרִיד *dejiciar*, i. e. flebo, ululabo, plangam. Vel *dominabor*. Targ. אִתְרְעַם *inquietus ero in sermonibus meis*, LXX. ἐλυπήθην *contristatus sum*. A רוּד *descendere* (ex significatione יָרַד *descendit*.) It. *dominari*. (ex רָדָה *dominatus est*) in Hiph. ejecto י, Reg. 58. הֵרִיד *fecit descendere*, i. e. dejecit, dominatus est. Fut. Hiph.

1870 בְּשִׂיחִי *in meditatione mea*, vel, *in eloquio meo*, vel *in querela mea*. A שׂוּחַ *loqui*, ore vel corde, *meditari*. Nom. m. sine plur. שִׂיחַ *eloquium oris*, vel cordis *meditatio*, *oratio*, *querela*. Cum Affix, שִׂיחִי *meditatio mea*. *eloquium meum*, Psalm. 142. 3. *Audivi vocem* בְּשִׂיחִי *in meditatione mea*. Psal. 64. 2. Targ. בְּעִדַּן צְלוֹתִי *in tempore precationis meæ*. *Effundet* שִׂיחוֹ *orationem suam*, Psal. 102. 1. Et in forma fœm. שִׂיחָה *meditatio*, Psal. 119. 99. Cum Affix. שִׂיחָתִי *meditatio mea*, vers. 97.

1871 וְאָהִימָה *& turbabor*, divexabor. Targ. וְאַרְגֵּשׁ *& tumultuabor*. Ab הוּם *turbare*, *divexare*, *perstrepere*, Fut. Hiph. ejecto י, R. 58. אָהִים cum ה parag.

Vers. 4.

1872 עָקַת (à faciebus) *pressu-*

pressuræ, vel, *propter molestiam impii*, quam ille aliis affert. A עוק *arctare*, *premere*, Nom. fœm. עָקָה *angor, pressura, molestia*. In Regim. ה vertitur in ת sed manet (ָ) R.114.

1873 יָמִיטוּ (quoniam) *movebunt* super me iniquitatem. LXX. ἐξέκλιναν *declinaverunt in me iniquitates*. A מוט, suprà Num. 504. Fut. Hiph. R.58.

1874 יִשְׂטְמוּנִי *adversabuntur mihi*. A שָׂטַם (idem, quod שָׂטַן) *adversatus est*, *odit*, Fut. plur. Kal. cum. Affix.

Vers. 5.

1875 וְאֵימוֹת *& terrores*, mortis. A masc. אֵים *terror*, *formido*, (unde plur. cum Affix. אֵמֶיךָ *terrores tui*, Psal. 88.16.) Nom. fœm. אֵימָה idem, Plur. אֵימוֹת.

Vers. 6.

1876 וָרַעַד (timor) *& tremor*. A רָעַד, suprà Num. 112. Nom. m. רַעַד *tremor*, ubi ו gestat (ָ) ob vocem penacutam, R.78.

1877 פַּלָּצוּת *horror*. A פָּלַץ *horruit*, *tremuit*, Nom. fœm. פַּלָּצוּת *horror*, tremor membrorum, & timor animi. Legitur 4. in SS.

Vers. 7.

1878 אֵבֶר (quis dabit mihi) *alam*. Ab אָבַר *roborare*. Nom. m. אֵבֶר *ala*, quòd in alis sit avium fortitudo & robur. In fœm, אֶבְרָה idem. Cum Affix. בְּאֶבְרָתוֹ *in ala sua te proteget*. Psal. 91.4. Targ. עַל תְּקוֹף אֶבְרוֹהִי *fortitudine alarum suarum*, quibus sc. se aves defendunt, & in sublime feruntur. Plur. אֶבְרוֹת (ut suprà Num. 638.) Cum Affix. וְאֶבְרוֹתֶיהָ *& ala ejus in flavedine auri*, Psal. 68.14. quæ sc. in pennis minoribus columbarum conspicitur. LXX. καὶ τὰ μετάφρενα αὐτῆς *& posteriora dorsi ejus in pallore auri*; alæ enim avium sunt in posteriori parte.

1879 כְּיוֹנָה *instar columbæ*, quæ pernicissimo volatu fugit accipitrem, & defessa unam alam colligit, volat alterâ: q.d. alas celerrimas. A יָנָה *afflixit, oppressit*, Nom. f. יוֹנָה *columba*, quòd omnium prædæ pateat. (Latin. *à culminibus*, nam, propter timorem naturalem, summa loca in tectis & turribus (agrestes præsertim) captant. Cum כְּ similitud. כְּיוֹנָה, excluso ה Emphat. in Regim. *Super.* יוֹנַת אֵלֶם *columba taciturnitatis*, Psal. 561.

Vers. 8.

1880 אַרְחִיק *elongabo*. A רָחַק *longè, procul abfuit, elongatus, dissitus fuit*, Futur. Hiph.

1881 נְדֹד *fugiendo*, vel, vagando. *A* נָדַד *aufugit, celeriter migravit*, suprà Num. 1238. Infin. Kal.

Vers. 9.

1882 אָחִישָׁה *Maturabo*. LXX. vers. hunc aliò detorquent: *Expectabam Deum, qui salvum me facit à pusillanimitate & à tempestate*. Ab חוּשׁ *festinare*, in Hiph. הֵחִישׁ *festinare jussit*, aut, *coëgit, maturavit, fecit ut præstò esset*. Fut. Hiph. R. 58. cum ה parag.

1883 מִפְלָט *effugium*, A פָּלַט *evasit, effugit*, Nom. m. Heemanth. מִפְלָט *evasio, effugium*.

1884 סֹעָה (à vento) *profectionis*, i.e. rapidissimo & validissimo, cujus impetu omnia dimoventur è loco suo. A נָסַע *profectus est*, Nom. fœm. excluso נ. R. 164. n. 4. סֹעָה *profectio, amotio*. Legitur h. l. tantùm in SS.

1885 מִסַּעַר *à turbine*. A סָעַר *turbavit, conturbavit*, Nom. m. סַעַר *turbo*, cujus vis tanta, ut arbores dejiciat, saxa evellat, cœlum & terram conturbet, atque maria commoveat, navésque in iis frangat. In pausa scribitur סָעַר. In fœm. סְעָרָה idem. רוּחַ סְעָרָה *ventus turbinis*, Psal. 148. 8.

Vers. 10.

1886 בַּלַּע *Absorbe*.

LXX. καταπόντισον *demerge.* A בָּלַע *absorbuit, deglutivit.* Imper. Pih.

1887 פַּלַּג *divide.* A פִּלֵּג *dissecuit, divisit.* Imp. Pih.

Vers. 12.

1888 יָמִישׁ (non) *recedet.* A מוּשׁ *movere, removere, recedere.* Fut. Hiph. Reg. 58. יָמִישׁ In pl. Cum ן parag. mutato (ְ) in (:) R. 102. n. 5. *non* יְמִישׁוּן *movebunt*, Psal. 115. 7. id est, non attrectabunt aliquid sive non palpabunt, significatione desumptâ à מָשַׁשׁ *palpavit.*

1889 מֵרְחוֹבָהּ *è platea ejus.* A רָחַב *dilatavit*, Nom. m. cum plur. fœm. רְחוֹב *via lata & ampla, platea*, à latitudine. Cum Affix. & Præfix. מֵרְחוֹבָהּ Plur. רְחוֹבוֹת Cum Affix. בִּרְחֹבוֹתֵינוּ *in plateis nostris*, Psal. 144. 14.

Vers. 13.

1890 יְחָרְפֵנִי *probris affecit me.* Targ. יְקַל יָתִי *ignominia afficiet me.* Ab חֵרֵף suprà Num. 1615. Fut. Pih. יְחָרֵף & retracto accentu. (..) transit in (.·.) R. 126. יְחָרֶף צָר *probro afficiet hostis*, Psal. 74. 10. Cum Af. mutato (..) in (:) Reg. 117. יְחָרְפֵנִי

1891 וְאֶסָּתֵר *& absconderer.* A סָתַר *abdidit, abscondit*, Fut. Niph.

Vers. 14.

1892 כְּעֶרְכִּי *juxta æstimationem mei*, i. e. apud me tanti æstimatus, quanti ego ipse. Targ. דִּדְמֵי לִי *qui similis mihi*, LXX. ἰσόψυχε *unanimis*, A עֵרֶךְ suprà Num. 225. Nom. M. עֵרֶךְ *ordinatio, dispositio.* It. *æstimatio*, q. pretii ad rem venalem dispositio. Cum Affix utrumque (.·.) in (:) & prius transit in (.·.) עֶרְכִּי cum כ similitud.

1893 אַלּוּפִי LXX. ἡγεμών μου *dux meus*: sic appellat David Achitophelem. Targ. רַב דְּאַלְּפַת לִי *præceptor qui docuisti me.* Ab אָלַף *docuit*, fit אַלּוּף *doctor, ductor, dux, princeps*, qui non est coronatus, ut rex. It. *bos*, armenti dux & ductor.

ctor. Cum Affix. אַלּוּפִי In pl. אַלּוּפִים Cum Affix. אַלּוּפֵינוּ boves nostri, 144.14.

Vers. 15.

1894 נַמְתִּיק (qui simul) *dulce faciebamus* secretum, i.e. nihil fuerat suave, nisi tecum communicatum. Targ. נְתָרֵץ *dirigebamus. LXX. qui simul mecum dulces capiebas cibos*. A מָתַק *dulcis fuit*, in Hiph. הִמְתִּיק *dulce fecit*. h. l. Prima pers plur. Fut. Hiph.

1895 נְהַלֵּךְ *ambulavimus*, vel *ibamus* in domum Dei. Ab הָלַךְ Num. 5. Futur. Pih. אֲהַלֵּךְ *ambulabo*, יְהַלֵּךְ *ambulabit* נְהַלֵּךְ *ambulabimus*, יְהַלֵּכוּ *firmiter ambulabunt*, Psalm. 81. 14. cum (..) ob pausam. Cum ן parag. יְהַלֵּכוּן Psal. 89.16.

1896 בְּרָגֶשׁ *cum frequentia*. LXX. ἐν ὁμονοίᾳ *cum consensu*. Targ. בִּסְרְחוּבְיָא *cum festinantia*. A רָגַשׁ supra Num. 51. fit רֶגֶשׁ *coitio, adunatio populi cum strepitu*. In pausa scribitur רָגֶשׁ & legitur h. l. tantùm in Sacra Scriptura.

Vers. 16.

1897 יַשִּׁימָוֶת *Decipiet mors eos*, i. e. repentinâ morte abripientur. LXX. ἐλθέτω *veniat mors*, Hîc duæ voces scribuntur conjunctim, sed legendæ sunt divisim. יַשִּׁי מָוֶת A נָשָׁא in Hiph. הִשִּׁיא (abjecto נ. R. 69.) *decepit, fefellit*. Fut. Hiph. לֹא יַשִּׁיא *non decipiet*, Psal. 89.23. & neglecto א. R. 2. n. 2. יַשִּׁי

1898 בִּמְגוּרָם *in habitatione eorum*. A גּוּר Num. 231. Nom. m. Heemanth. מָגוּר *peregrina habitatio, peregrinatio*. Cum Affix. mutato (ָ) in (ְ) מְגוּרָם & sic in pl. מְגוּרִים cum Affix. *In domo* מְגוּרָי *peregrinationum mearum*, Psl. 119.54.

Vers. 18.

1899 אָשִׂיחָה *Meditabor*. Targ. אֲצַלֵּי *orabo*. A שׂוּחַ paulò antè (Num. 1870. In Hiph הֵשִׂיחַ *locutus est*, ore vel corde *meditatus est*. Fut. Hiph. אָשִׂיחַ *meditabor*. 119.78. cum ה paragog. אָשִׂיחָה Psalm. 77. 4. וְאָשִׂיחָה

ואשיחה *& meditabor*, Psalm. 119.17. ישיח *meditabitur in statutis tuis*, vers. 23. Targ. עסיק באחווית גזרתך *occupatus est in ratione statutorum tuorum*. In plur. ישיחו בי *confabulabuntur de me*, Psal. 69. 3. Targ. ימללון עלי *loquentur de me.*

Vers. 20.

1900 חליפות (non sunt) *mutationes* illis, sc. impiis, quorum stabilis est fortuna. Ab חלף *mutavit, variavit*, Nom. fœm. חליפה *mutatio, commutatio*, Plur.

1901 יראו (non) *timuerunt*. Præt. Kal ירא *timuit, veritus est*, fœm. יראה *timuit*, sc. terra, Psal. 76. 9. יראתי *timui*, Psal. 119 120. (א quiescit in (..) R. 64.) יראו *timuerunt*. Cum Affix. correpto (ᵀ) in (:) R. 114. & reducto (:) ad suam originem, i. e. in (..) R. 135. יראוך *timuerunt te*, Psal. 119, 63.

Vers. 21.

1902 חלל *profanavit*. Præt. Pih. חלל *polluit*, חללת *polluisti*, Psal. 89. 40. חללו *polluerunt* Psal. 74. 7.

Vers. 22.

1903 חלקו *diviserunt*, scil. verba, i.e. blandis sermonibus utuntur. Targ. שעיען *leniora*, sc. verba. Præt. plur. Kal, ab חלק *divisit* in partes, sive inæquales, sive æquales, i.e. *lævigavit*.

1904 מחמאות *butyrina verba*, i.e. instar butyri lubrica. Vel, (ut) *butyra*. Targ. יתיר מן שמן דגובנין *magis, quàm pinguedo caseorum*. LXX *divisi sint* ἀπὸ ὀργῆς *ab ira*, (q. esset מחמה *ab ira*.) Ab חמאה *butyrum*, Nom. pl. Heemanth. מחמאות extat h. l. tantùm in SS.

1905 וקרב *& congressus*, bellum in corde ejus. Targ. והיך זיני קרבא *& sicut arma bellica* cor ejus. A קרב *appropinquavit*, Nom. m. cum plur. fœm. קרב *congressus, conflictus, pugna*. Cum Præfix. וקרב *& prælium* (quod Schindl. legit

git ex Infinit. Kal, cum ־ *brev.* וְקְרָב־לִבּוֹ *& pugnare cor ejus.* (at correctissimi Codices legũt cum accentu וּקְרָב) לִקְרָב *ad prælium*, Psalm. 144. 1. pro לְהַקְרָב, excluso ה Emphat. & dagesh, R. 20. In plur. קְרָבוֹת *prælia*, Psal. 68. 31.

1906 רַכּוּ *mollia sunt* præ oleo, i.e. molliora. A רַכַּךְ *mollis, tener fuit*, Præt. Kal, per Syncopen רַךְ, plur. רַכּוּ, R. 70.

1907 פְתִחוֹת *gladii stricti*, Nom. pl. fœm. à פָּתַח *aperuit.*

Vers. 23.

1908 הַשְׁלֵךְ *Projice*, jacta, Imper. Hiph. ab הִשְׁלִיךְ, suprà Num. 66.

1909 יְהָבְךָ *donum tuum, datum tuum*, quicquid tibi dari, donaríque expetis: nihil cures dicere Domino, *Da affer*, verùm te ei committe &c. Targ. סִיבָרָךְ *spem tuam*, LXX. τὴν μέριμνάν σου *curam tuam*. Aliis est Præt. Chald. יְהַב *dedit*; (illud, quod) *dedit tibi*. Plerumque Hebræis טָעֳנָךְ *onus tuum*, id est, curam illarum rerum, quæ nobis desunt, eásque anxiè & solicitè inquirimus.

1910 יְכַלְכְּלֶךָ (& ipse) *sustentabit te.* Targ. יָזוּן יָתָךְ & LXX. διαθρέψει σε *enutriet te.* A כּוּל *mensuravit, disposuit, ordinavit.* It. *sustinuit, sustentavit*, q. annonam in victum alicujus mensuravit, ad calculum disposuit. In Pih. abjecto ו, & geminatâ primâ & ultimâ thematis, כִּלְכֵּל *idem.* Fut. יְכַלְכֵּל *continebit verba sua*, Psal. 112. 5. scil. ne proferat. Cum Affix. יְכַלְכֶּלְךָ, mutato (..) in (:)

Vers. 24.

1911 תּוֹרִדֵם *detrudes eos.* A יָרַד *descendit*, in Hiph. mutato (י) in ו, R. 58. הוֹרִיד *descendere fecit*, i. e. demisit dejecit, Fut. Hiph, cum Affix. תּוֹרִדֵם, deficiente (י) pro תּוֹרִידֵם. Cum ו Convers. וַיּוֹרֶד *& demisit*, Psalm. 78. 16. cum (∴) loco (..) ob retractum accentum, R. 126.

1912 לִבְאֵר *in puteum* perdi-

perditionis. A בָּאַר *clarum reddidit*, Nom.m. בְּאֵר *puteus*, cujus aquæ puræ ex terræ venis scaturiunt. Metaph. *insidia, periculum. Ne claudat super me* בְּאֵר *puteus os suum*, Psal. 69. 16. Targ. גֵּהִנָּם *gehenna*. Cum Præfix. לִבְאֵר *in puteum*. Tar. לְגֵהִנָּם עֲמִיקְתָּא *in gehennam profundam*.

1913 יֶחֱצוּ (non) *dimidiabunt* dies suos: non pertingent ad dimidium vitæ, quam naturaliter possent vivere, sed immaturâ morte morientur, ut tempore Davidis Saul, Absalom, Achitophel. Ab חָצָה *dimidiavit*, in partes æquales *discidit*, Fut. pl. Kal, abjecto ה. Reg. 65.

Psalmus 56. נו.

1914 אֵלֶם (Super columba) *obmutescentia* in locis longinquis, q. David fuerit in columba muta, cùm peregrinaretur apud Regem Achis. Targ. *Pro Ecclesia, quæ similatur columbæ silentii, in tempore, quo elongati sunt à civitatibus suis*; Alii, *de oppressione manipuli*, quâ sc. justum opprimit manipulus malignus. (à יָנָה *afflixit*.) Ab אָלַם *ligavit, colligavit*. Nom. m. אֵלֶם *colligatio, manipulus*. It. *obmutescentia, silentium*. Legitur h. l. tantùm in SS. & Psal. 58, 2. *An verò* אֵלֶם *obmutescentiâ*, (silentio) *loquimini*? vel, *An verò manipule*, (ô multitudo) *justitiam loquimini*?

1915 בְּאָחֲזוֹ *in apprehendendo eum*, i. e. postquàm apprehendisset. Ab אָחַז *tenuit, firmiter prehendit*, Infin. Kal. ubi guttural. punctat se, & præcedentem.

1916 פְלִשְׁתִּים *Philistæi* LXX. ἀλλόφυλοι *alienigenæ*, barbari, commune pro proprio. A פָּלַשׁ *volutavit, sese involvit*. Nom fœm. פְּלֶשֶׁת *Palæsthina*, Syriæ regio maritima, Psal. 60. 10. *Super me* פְּלֶשֶׁת *Palæsthina frange teipsam*. Hinc nomen gentile פְּלִשְׁתִּים *Philisthæi*, nati ex Mizrajim, filio Nimrod. Gen. 10.

1917 בְגַת *in Gath*. גַּת *torcular*. It. nomen urbis & regionis, quā incolebant עֲנָקִים *Anakim*,

Anakim, ex ſtirpe Philiſthjim, fortè à figura torculari : vel quòd ibi eſſent plurima torcularia.

Verſ. 2.

1918 שְׁאָפַנִי *abſorbuit* (deglutivit) *me*. Targ. שְׁפִינַי & LXX. κατεπάτησέ με *conculcavit me*, (q. à שׁוּף vel שָׁפָה *conculcare*) A שָׁאַף ſpiritum ore vel naribus *attraxit, hauſit abſorbuit, deglutivit*. Præter. Kal, ob Affix. mutat (ָ) in (:) & (ַ) in (ֲ) R.121. Plur. שָׁאֲפוּ *deglutiverunt*, v. 3.

1919 יִלְחָצֵנִי *compreſſit me*. A לָחַץ *coarctavit, preſſit, compreſſit*, propriè aliquid contrivit. Fut. Kal, יִלְחַץ at cum Affix. convertit (ַ) in (ָ) R. 121. Et ſic in plur. cum ו Converſ. וַיִּלְחָצוּם & *compreſſerunt eos*, Pſal. 106. 42.

Verſ. 6.

1920 יְעַצֵּבוּ (totâ die verba mea, id eſt, res, acta,) *contriſtabunt*, vel *formabunt*, i. e. contumelioſè detorquebunt, & depravabunt. A עָצַב animo vel corpore *doluit*, per Metonymiam, *magno dolore, labore & arte aliquid fecit, formavit*. Fut Plur. Pih. cum (..) ob pauſam. R. 135.

Verſ. 8.

1921 הוֹרֵד (in ira populos) *dejice*. Targ. תְּמַסְכֵּן *ad paupertatem rediges*. LXX. κατάξεις. *confringes*. A יָרַד *deſcendit*. In Hiph. mutato (י) in ו, R. 58. הוֹרִיד *deſcendere fecit, demiſit, dejecit*. Imper. Hiph. cum Affixo. וְהוֹרִידֵמוֹ & *deprime eos*, Pſalm. 59. 12. Targ. וּתְמַסְכֵּן יָתְהוֹן מִן מְמוֹנֵיהוֹן & *pauperes reddes eos à divitiis eorum*.

Verſ. 9.

1922 נֻדִי *Vagare meum*, i. e. fugam, migrationem meam. Targ. יוֹמֵי טַלְטוּלִי *dies exilii mei*. LXX. τὴν ζωήν μου *vitam meam*, Infinit. Kal, נוּד vel נוֹד *vagari, moveri de loco, in locum fugere*: per Metonym. *dolere, condolere*, quod motu & geſtu capitis dolor ex alterius infortunio perceptus, indicetur.

tur. Cum Præfix. *Et expecto* לָנוּד *ad condolendum*. Psal. 69. 21. LXX. συλλυπούμενον, *qui contristaretur*.

1923 סִפַּרְתָּה *numerâsti vel scripsisti*, notâsti. Præt. Kal, à סָפַר *numeravit*, ore, vel scripto, recensuit, Cum ה paragog.

1924 שִׂימָה *pone*. A שׂוּם *ponere*, Imp. Hiph. cum ה parag. ut suprà Num. 219. Plur. שִׂימוּ *ponite*, Psal. 66.2.

1925 בְנֹאדֶךָ *in utre tuo*. LXX. ἐνώπιόν σου *in conspectu tuo*. Nom. radicale נֹאד *uter*, *lagena*. Cum Præfix. *Factus sum* כְּנֹאד *sicut uter in fumo*, Psal. 119. 13. comparat cutem carnis suæ utri in fumo, qui est siccus, aridus.

1926 בְּסִפְרָתֶךָ (nónne omne) *in libro tuo?* vel, ut Targ. *Nónne summa miseriæ meæ* בְּחֻשְׁבָּנָךְ *in computatione tua?* Nom. fœm. סִפְרָה *numeratio, recensio, liber*. Cum Affix.

Vers. 14.

1927 מִדְּחִי *A lapsu*. A דָּחָה *impulit*, fit דֶּחִי *impulsio, lapsus*, in pausa דֶּחִי, R. 135. Legitur bis in SS. h. l. & Psalm. 116. 8. מִדֶּחִי *ab impulsione*.

1928 לְהִתְהַלֵּל *ad indesinenter laudandum*. Infinit. Hithp. ab הָלַל *laudavit*.

PSALMUS 57. נז.

1929 אַל־תַּשְׁחֵת *ne perdas*, scil. me. Targ. *tempore, quo dixit David*, לָא תְחַבֵּל *ne destruas*. A שָׁחַת *corrupit, perdidit*: secunda pers. Futur. Hiph. תַּשְׁחֵת, quater occurrit in titulis Psalm. & quidam putant, fuisse instrumentũ musicum: alii, carmen, sic incipiens, אַל־תַּשְׁחֵת, ad cujus regulam metra illorum Psalmorum descripta fuerunt. In tertia masc. יַשְׁחִית *perdet*, Psal. 78. 38. & in fœm. וַתַּשְׁחִיתֵם *& perdidit eos*, vers. 45.

1930 בַּמְּעָרָה *in spelunca illa*. Nom. fœm. מְעָרָה *spelunca*, excluso ה Emphat.

aliis

aliis est à מְעַר, aliis, à עֶרָה, vel עָרַר.

Vers. 2.

1931 חָסָיָה *confidit.* Ab חָסָה. suprà Num. 120. Præt. fœm. Kal, mutato ה in (י) R. 66. n. 1. pro חָסְתָה.

Vers. 3.

1932 גּוֹמֵר (ad Deum) *perficientem* propter me. L X X. τεῦ εὐεργετήσαντός με *qui benefacit mihi*; legerunt גּוֹמֵל *retribuens*. Targ. sic: *Orabo coram Deo altissimo, & forti, qui accersivit araneam, ut perficeret in ore speluncæ telam propter me*. Ben. Kal, à גָּמַר, suprà Num. 345.

Vers. 4.

1933 שֹׁאֲפִי (probro affecit) *absorbentem me*. A שָׁאַף, paulò antè Num. 1918. Ben. Kal cum Affix.

Vers. 5.

1934 לְבָאִם (in medio) *leonum*. Targ. שַׁלְהוֹבִין *flammarum*, q. à לֶהָבִים *flammæ*. Nom. radicale, לָבִיא *leo major* לֵב *corde* præditus: plur. masc. pro לְבָאִים.

1935 לֹהֲטִים (cubabo in medio) *flammantium*. Targ. *Dormiam, tanquam inter carbones, quos succendunt filii hominum*. L X X. *dormivi* τεταραγμένος *conturbatus*. A לָהַט *flammavit*. Ben. plur. Kal.

1936 חַדָּה (gladius) *acutus*. Ab חָדַד *acuit*, Nom. fœm. חַדָּה.

Vers. 7.

1937 כָּפַף *incurvavit* animam meam. Ipsum thema.

1838 שִׁיחָה (foderunt ante me) *foveam*. A שׁוּחַ *inclinare*, Nom. fœm. שִׁיחָה *fovea, fossa*, terra inclinata. plur. *Foderunt mihi* שִׁיחוֹת *foveas*, Psal. 119, 85. L X X. *narrârunt mihi*, ἀδολεσχίας *fabulationes*, q. à שִׂיחִים *colloquia*.

Vers. 9.

1939 אָעִירָה *excitabo* auro-

auroram, i. e. præveniam. A עוּר *expergiſci*. Fut. Hiph. abjecto ו, R. 58. אָעִירָה *expergiſci faciam*, Pſal. 108. 3. cum ה parag. יָעִיר *excitabit*, Pſal. 78. 38.

Psalmus 58. נח.

Verſ. 2.

1940 הַאֻמְנָם *An verè?* Ab אָמַן *credidit*, fit אָמְנָם *certè, verè, fideliter*, ubi ם adverbium format, R. 23. cum ה Interrogativo, R. 77. ſed (ֲ) ante א amittit (:) R. 16.

Verſ. 3.

1941 עוֹלֹת *iniquitates* operabimini. A עוּל *perverſus fuit*, Nom. fœm. עוֹלָה *iniquitas*, plur. עוֹלֹת.

1942 תְּפַלֵּסוּן *regulabitis*. Targ. תְּתַקְּנוּן *dirigetis*. A פָּלַס *æquavit, regulavit, appendit, libravit*, Fut. Pih. יְפַלֵּס *regulabit ſemitam pro ira ſua*, Pſal. 78. 50. In Plural. תְּפַלְּסוּן cum ן parag. & (..) ob pauſam, R. 137.

Verſ. 4.

1943 זֹרוּ *Abalienati ſunt*. A זוּר *alienus, abalienatus fuit*, à re aliqua abhorruit, q. cor compreſſit, Præt. Kal, quod formatur dupliciter, R. 59. vel cum ו, זוֹרוּ, vel cum (ָ) זָרוּ, Pſ. 78. 30.

1944 תָּעוּ *aberrárunt*. A תָּעָה *erravit, deviavit*, Præt. Kal, in prima perſ. mutato ה in (י) R. 66. תָּעִיתִי *erravi*, Pſalm. 119. 110. In plural. abjecto ה, תָּעוּ *errárunt*, Pſal. 107. 4.

Verſ. 5.

1945 חֲמַת *Venenum* לָמוֹ *eis*. A יָחַם *incaluit*, Nom. fœm. חֵמָה *æſtus iræ*, ſuprà Num. 286. per Metonym. *venenum*, quod ſerpentes irati emittunt. In Regim. חֲמַת *venenum aſpidis*, Pſal. 140. 4. (ut עֲצַת, ſuprà Num. 6.) Hoc loco a. habet formam Regiminis ante ל, R. 34. n. 1.

1946 כִּדְמוּת *juxta ſimilitudinem*. A דָּמָה *Aſſimilavit*

lavit. Nom. fœm. דְּמוּת *similitudo*, species, quæ sensui offertur: cum כ similitud.

1947 נָחָשׁ *serpentis*. *A* נָחַשׁ *experiri, tentare*, Nom. masc. נָחָשׁ *serpens*, à curiosa observatione & insidiis: dicitur enim callidissimus fuisse omnium animantium, Gen. 3. 1.

1948 פֶּתֶן (sicut) *aspidis* surdæ: ubi vis malitiæ ejus denotatur, quòd incantationi apud eam locus non sit: unâ enim aure surda est, alteram verò obthurat pulvere, vel caudâ, ne audiat incantationes. Nom. m. פֶּתֶן *aspis*, serpens parvus, tam præsens habens venenum, ut nullum sit morsis remedium nisi, ut partes læsæ confestim amputentur: neque ab incantatore ullâ arte persuaderi potest; unde forsitan per antiphrasin dicitur à פָּתָה *persuasit, flexit*. Cum Affix. *Super leone* וָפֶתֶן *& aspide*, Psal. 91. 13. ubi ו cum (ִ) R. 78.

1949 יַאְטֵם *obthurabit*. Fut. Hiph. ab אָטַם *clausit, obthuravit*.

Vers. 6.

1950 מְלַחֲשִׁים (ad vocem) *mussitantium*. *A* לָחַשׁ *clanculùm locutus est, mussitavit, susurravit*, Particip. Plur. Pih. absorpto dagesh מְלַחֲשִׁים *mussitantes, incantantes*, qui tacitè loquuntur, ne ipsos serpentes audiant.

1951 חוֹבֵר *jungentis*, i. e. incantantis. Ab חָבַר *junxit, associavit*. Ben. Kal חוֹבֵר *socians*, i. e. conjurator, incantator, qui noxia animalia in unum locum consociat, &, ne illi lædant, sibi associat.

1952 חֲבָרִים *conjunctiones*, id est, incantationes. Plur. m. à sing. חֶבֶר *societas, incantatio, divinatio*. ab eodē Them.

1953 מְחֻכָּם *periti*. Ab חָכַם *sapuit*. Part. Pyhal מְחֻכָּם *sapiens, peritus, doctus*.

Vers. 7.

1954 הֲרָס־ *contere* dentes eorum. *Ab* הָרַס *diruit, destruxit, demolitus est*, propriè dicitur de ædificiis. Imp. Kal,

cum ־*br.* ob Maccaph, R. 137. pro הָרוֹם.

1955 מַלְתְּעוֹת *molares* Ieunculorum. A לָתַע *comminuit*. Nom. pl. fœm. Heemanth. מַלְתָּעוֹת *dentes molares*, quibus cibus comminuitur.

1956 נְתוֹץ *destrue*. Imper. Kal, à נָתַץ *diruit, destruxit.*

Vers. 8.

1957 יִמָּאֲסוּ *Liquefient*. LXX. ἐξουδενωθήσονται *spernentur*, legerunt ex מָאַס *sprevit*: sed est à מָסַס *liquefecit, dissolvit*, Fut. Niph. pro יִמַּסְסוּ, more Syrorum, mutatâ alterâ geminantium in א, R. 147.

1958 יִתְמוֹלָלוּ (quasi qui tendit sagittas suas, quæ) *se ipsas concident*: i. e. tanquam jaciens sagitas disruptas. Vel. *tendet sagittas suas quæ erunt sicut à seipsis præcisæ*, i. e. obtusæ, ne penetrent. A מוּל *præcidere*, in Hiph. quiescente ו in ו, & geminato ל, R. 69. הִתְמוֹלֵל *se concidit, præcidit, succidit.* Fut. Hithp. cum (ָ) ob pausam.

Vers. 9.

1959 שַׁבְּלוּל (sicut) *limax*. Nom. radicale שַׁבְּלוּל *limax*, qui, è concha sua egressus, cùm incedit, salivam emittit, donec planè liquescat & moriatur. Legitur h. l. tantùm in SS, LXX. *sicut* κηρὸς *cera liquefacta.*

1960 תֶּמֶס *liquefactionis*, qui eundo liquefieri videtur. A מָסַס *liquefecit*, Nom. Heemanth. תֶּמֶס *liquefactio*: extat h. l. tantùm in S S. Targ. *Sicut reptile limax, qui madefacit viam suam.*

1961 יַהֲלֹךְ *ibit*, i. e. evanescet, interibit. Fut. Kal, ab הָלַךְ *ivit, ambulavit*: ubi guttural. punctat præcedentem.

1962 נֵפֶל *abortivus.* Targ. הֵיךְ נְפִילָא וְאַשּׁוּתָא *sicut abortivum, & talpa cæca, quæ non vident solem*; interpretatur אֵשֶׁת per אַשּׁוּת *talpa*. LXX. ἔπεσε πῦρ *cecidit ignis super eos*: legerunt נָפַל אֵשׁ, literâ ת neglectâ. A נָפַל *cecidit*, Nom. m. sine plur. נֵפֶל *abortus*, partus immaturus, q. à ventre cadens.

1963

1963 אֵשֶׁת *mulieris*. Ab אִישׁ *vir*, Nom. fœm. אִשָּׁה *vira, fœmina, mulier, uxor*, (resoluto (ו.) in *chir.* ad dagesh, ut differat ab אִישָׁהּ *vir ejus*) In Regim, & cum Affix. semper habet formam quinque punctorum אֵשֶׁת (rariùs extra Regimen) facítque cum Affix. (ad formam סֵתֶר, suprà Num. 770.) וְאִשְׁתּוֹ *& uxor ejus*, Psal. 109. 9. אֶשְׁתְּךָ *uxor tua*, Psal. 128. 3. quod unicum est in Bibliis (notante Masora) cum (ֶ) cætera omnia cum *chir*.

1964 חָזוּ (non) *viderunt* solem. Præt. Kal, ab חָזָה *vidit*, oculo & mente *contemplatus est*, כִּי חָזָה *quia vidit vindictam*, vers. 11. In prima persona, mutato ה in (י) R. 66. & ob Affix (ָ) primæ syllabæ in (ְ) חֲזִיתִיךָ *intuitus sum te*, Psal. 63. v. 3. In plur. abjecto ה. חָזוּ·

Vers. 10.

1965 סִירֹתֵיכֶם (Priusquàm intelligant, id est, sentiant) *ollæ vestræ* Rhamnum scil. urentem: cujus ignis citiùs evanescit, quàm caro in lebete concalescit. Vel, priusquàm sentiant *spinæ vestræ*, se adolevisse in Rhamnum: seu, antequàm parvæ spinæ eò excreverint, ut Rhamnum exæquent altitudine, duritie, acumine. Proverbium est, q. d. cùm adhuc immaturâ sunt ætate, & de morte nihil cogitant, כְּמוֹ־חַי *sicut viventes*, i. e. planè vegeti, viventes, valentes, (ut כ sit veritatis) Deus כְּמוֹ־חָרוֹן *velut irâ*, i. e. ipsissimo ardore iræ, citò admodùm absorbebit eos: morte scil. repentinâ exscindet eos, antequàm concepta mentis malitia crescens roboretur, & ad opus reducatur. Nom. radicale סִיר *olla*, It. *spina* Psal. 60. 10. *Moab* סִיר *olla lationis meæ*, Plur. סִירִים, & סִירוֹת. Cum Affix. סִירוֹתֵיכֶם *ollæ vestræ*, vel, *spinæ vestræ*.

1966 אָטָד *Rhamnum*. Nom. radical. אָטָד, rubi genus, est caninus, & fruticosus, ramos spargens rectis aculeis, non, ut cæteri, aduncis, Judic. 9. 15. תֵּצֵא אֵשׁ מִן־הָאָטָד *exibit, ignis ex Rhamno*, ubi videtur, Rhamnum naturâ habere vim pro-

proferendi ignem, ad quod in hoc Psalmi versu alluditur. Tar. *Priusquàm impii fiant teneri, durescunt, sicut Rhamnus: quamdiu sunt virides, sicut immaturum turbine destruet illos.*

1967 יִשְׂעָרֶנּוּ horrebit *eum*, vel, *turbine abripiet eum*. A שָׂעַר *horruit*, vel, (converso שׂ in ס,) סָעַר *procellis agitavit*, Fut. Kal יִשְׂעַר, & ob Affix. mutato (-) in (ָ) R. 121.

Psalmus 59. נט.

1986 בִּשְׁלֹחַ *in mittendo*, i. e. cùm misisset. A שָׁלַח *misit*, Gerund. Kal, cum (-) Furtivo.

Vers. 4.

1969 אָרְבוּ *insidiati sunt*. LXX. ἐθήρευσαν *venati sunt*. Præt. pl. Kal, ab אָרַב *insidiatus est, observavit*.

Vers. 5.

1970 וְיִכּוֹנָנוּ *& seipsos confirmârunt*. A כּוּן *firmum stabilem esse*, Fut. Hithp. quiescente ו in ו & geminato נ, R, 63. cū defectu ת, pro וְיִתְכּוֹנְנוּ cum (ָ) ob pausam.

Vers. 6.

1971 לִפְקוֹד *ad visitandum*. A פָּקַד *visitavit*, Gerund. Kal.

1972 תָּחוֹן (ne) *gratiam facias*, miserearis. Ab חָנַן *gratiam fecit, misertus est*, Fut. Kal, syncopatâ mediâ radicali, R. 70. תָּחוֹן. In tertia pers. יָחוֹן, cum Affix, mutato (ָ) in (:) R. 114. ו vertitur in *br*, R. 124. יְחָנֵּנוּ *gratiam faciet nobis*, Ps. 67. 3. שֶׁיְּחָנֵּנוּ *dum gratiam fecerit nobis*, Psal. 123. 2. Cum שׁ Relativo, R. 75.

Vers. 11.

1973 אֱלֹהֵי חַסְדּוֹ יְקַדְּמֵנִי Juxta puncta (quæ lectio semper est verior) legitur חַסְדִּי *Deus benignitatis meæ præveniet me*. Juxta consonantes חסדו *Deus, benignitas ejus præveniet me.*

Vers. 12.

Verſ. 12.

1974 יִשְׁכְּחוּ (ne fortè) *obliviſcantur.* *A* שָׁכַח *oblitus fuit*, Fut. Plur. Kal יִשְׁכְּחוּ *obliviſcentur*, Pſal. 78. 7. cum ו Converſ. וַיִּשְׁכְּחוּ *& obliti ſunt.* verſ. 11.

1975 הֲנִיעֵמוֹ *vagos eos redde* potentiâ tuâ, (exagita eos. Targ. טַלְטֵל יָתְהוֹן מִן בָּתֵּיהוֹן *move illos ex domibus eorum.* *A* נוּעַ *motus, agitatus fuit*, Imp. Hiph. abjecto י, R. 58. הָנִיעַ. Ob Affix. (ִ) tranſit in (ְ) R. 114. & (ַ) furtiv. evaneſcit.

Verſ. 13.

1976 וְיִלָּכְדוּ *& capientur.* *A* לָכַד *cepit*, Fut. Niph.

¶ וּמִכַּחַשׁ יְסַפֵּרוּ (ab excretione) *& mendacio* (quod) *narrârunt.* *A* כָּחַשׁ *mentiri*, N. maſc. כַּחַשׁ *mendacium, negatio*, ſemper ſumitur in malum.

Verſ. 14.

1977 כַּלֵּה *Perde* in ira, Perde, & non illi. *A* כָּלָה *perfecit*; in malum *conſumpſit, perdidit*, Imper. Pih.

Verſ. 17.

1978 וּמָנוֹס *& refugium.* *A* נוּס *fugere*, Nom. Heemanth מָנוֹס *fuga, perfugium, refugium*, Pſal. 142. 5. *Periit* מָנוֹס *fuga à me.*

ששששששש:שש:שש:ששששש:שששש

PSALMUS 60. ס.

1979 לְלַמֵּד *ad docendum.* A לָמַד *didicit* in Pih. לַמֵּד *docuit*, Gerund. Pih.

Verſ. 2.

1980 בְּהַצּוֹתוֹ *in rixando eum*, i.e. cùm rixam excitaviſſet. *A* נָצָה *volavit, involavit, ſeditionem, rixam excitavit*, q. in aliquem involavit. Gerund. Hiph. exit in וֹת, R. 65. abſorpto נ per dagesh, R. 69. בְּהַצּוֹת. LXX. ὁπότε ἐνεπύρισε *quando ſuccendit.* q. à יָצַת, in Hiph. הַצִּית *ſuccendit.*

1981 אֲרַם (cum) *Aram*,

ram, Nomen proprium viri, Geneſ. 10. 22. inde regio *Aramæa*, Syria, & nomen gentile אֲרַמִּי *Aramæus*, Syrus; Etymon habet à ſitûs altitudine, à רוּם, vel רָמָה, *altus fuit*.

1982 נַהֲרַיִם *duorum fluviorum*. A נָהָר *fluvius*, Duale נַהֲרַיִם *duo fluvii*, id eſt, Meſopotamia, quæ eſt inter duos fluvios, Tigrim & Euphratem.

1983 צוֹבָה (& cum Syria) *Tſopha*. Nom. propriun provinciæ Syriæ, quæ appellatur *Syria Cava*, vocabulo Hebræo parùm detórto. Habétq; ſignificationem, vel à Syriaco ܨܒܐ, צְבָא *complacuit*, vel ab Hebr. צָבָה *intumit*, à tumore & declivitate montium.

1984 יוֹאָב (& reverſus eſt) *Ioabh*. Nom. proprium viri, filii Zeruja, ſororis David. 1. Sam. 26. 6. à יָאַב *voluit*.

1985 וַיַּךְ *& percuſſit*. A נָכָה (unde Latin. *neco*) in Hiph. abſorpto נ, R. 69. הִכָּה *percuſſit, læſit*. Fut. Hiph. יַכֶּה & apocopato ה R. 67. וַיַּךְ & *percuſſit* Pſ. 78. 51. Cum Affix. יַכֶּכָּה *percutiet te*, Pſ. 121. 6. pro יַכְּךָ, ubi parag. adſciſcitur, R. 102. n. 2. & נ Epentheticum in dagesh commutatur. R. 100.

1986 אֱדוֹם *Edom*. Ab אָדַם *rubuit*, dictus eſt Eſau אֱדוֹם, à pulmento rufo, Gen. 25. 30. *Ciba me* מִן הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה *ex hoc rufo, rufo iſto*, Ab hoc *Idumæa*, & *Idumæi*.

1987 מֶלַח (in valle) *ſalis*. A מָלַח *ſaliit*. Nom. m. מֶלַח *ſal*, Fœm. מְלֵחָה *ſalſugo, ariditas*, לִמְלֵחָה *in ſalſuginem*, Pſal. 107. 34.

1988 שְׁנֵים עָשָׂר *duodecim*. A שָׁנָה *iteravit*, שְׁנַיִם *duo*. In Regim. שְׁנֵי, R. 34. at in compoſitione cum Nom. M. עָשָׂר *decem*, iterum reſumit ם.

Verſ. 3.

1989 פְּרַצְתָּנוּ *diſrupiſti nos*. A פָּרַץ *rupit, diſrupit, perrupit, erupit*, Præt. Kal פָּרַצְתָּ *diſrupiſti*, Pſ. 80. 13. Cum Affix. פְּרַצְתָּנוּ, mutato (ָ) primæ ſyllabę in (:) & תָ in nudum תּ, R. 97.

1990 אָנַפְתָּ *iratus fuiſti*. Præt. Kal. ab אָנַף, ſuprà N. 116.

Verſ. 4.

Verſ. 4.

1991 הִרְעַשְׁתָּה *Commovisti.* A רָעַשׁ *motus fuit, tremuit,* propriè de terræ motu, In Præt. Hiph. הִרְעִישׁ *movit, commovit, tremefecit,* In ſecunda perſ. הִרְעַשְׁתָּה, cum ה paragog.

1992 פְּצַמְתָּהּ *diſcidiſti eam.* Targ. סְדַקְתָּא יָתָהּ *aperuiſti eam,* in terræ motu terra aperitur. A פָּצַם *fidit, ſcidit, diſcidit.* extat bis in SS. h. l. in Præt. Kal cum Affixo, & Jer. 22. in Pihel.

1993 שְׁבָרֶיהָ (ſana) *fragmenta ejus.* LXX. συντρίμματα *contritiones ejus.* A שָׁבַר *fregit,* Nom. maſc. שֶׁבֶר *fractio, fractura, contritio.* Plural. שְׁבָרִים, cum Affixo.

Verſ. 5.

1994 הִרְאִיתָ *Oſtendiſti* populo tuo, (exhibuiſti, intuliſti.) A רָאָה *vidit,* Præt. Hiph. הֶרְאָה *videre fecit, oſtendit.* Cum Affix. הֶרְאָם *oſtendit eis,* Pſal. 78. 11. excluſo ה radicali, R. 103. & cum (·.·) ſub ה characteriſtico, loco *chir,* R. 107. In ſecunda perſ. הִרְאִיתָ, cum Affixo, הִרְאִיתַנִי *oſtendiſti mihi,* Pſal. 71. 20.

1995 קָשָׁה *durum,* grave. A קָשָׁה *durus fuit,* Nom. m. קָשֶׁה *durus, auſterus, aſper,* in fœm. abjecto ה, R. 103. קָשָׁה. *dura, aſpera,* neutraliter, *durum,* R. 28.

1996 הִשְׁקִיתָנוּ *bibendum dediſti nobis.* A שָׁקָה *bibit,* Præt. Hiph. הִשְׁקָה *bibere dedit, potavit,* ut paulò ante.

1997 יַיִן *vinum,* Nom. maſc. ſine pl. יַיִן *vinum,* οἶνος, ſcil. ab ipſa Hebr. voce. In pauſa יָיִן, R. 134. Cum Præfix. וְיַיִן *& vinum,* מִיַּיִן *de vino,* Pſalm. 78. 65.

1998 תַּרְעֵלָה *tremoris,* quòd bibens homo contremiſcit: vel, quod tremorem ob temulentiam infert. Targ. דְּלוֹטָה *maledictionis.* A רָעַל *tremuit,* Nom. fœm. תַּרְעֵלָה *tremor,* Legitur ter in SS.

Verſ. 6.

1999 נֵס (Dediſti) *vexillum,* A נָסַס *erexit, elevavit,*

dicitur propriè de vexillo, Nom. masc. נֵס *vexillum*, signum, quod tollitur in pugna, vel navi.

2000 לְהִתְנוֹסֵס *ad exaltandum*, ut agitetur contra hostes nostros. A superiori נָסַס Gerund. Hithp assumpto ו, loco dagesh, R. 72.

2001 קֹשֶׁט (præ faciebus) *veritatis*, i. e. propter veritatem. Nom. radicale קֹשֶׁט *veritas*, contractè קְשְׁט.

¶ LXX. hunc versum sic vertunt: *Dedisti metuentibus te* σημείωσιν τοῦ φυγεῖν ἀπὸ προσώπου τόξου *significationem à facie arcûs*, לְהִתְנוֹסֵס interpretati sunt Infin. Hithp. à נוּס *fugit*, &, pro קֹשֶׁט, legerunt קֶשֶׁת *arcus*.

Vers. 7.

2002 יֵחָלְצוּן *liberentur*. Ab חָלַץ *eruit, liberavit*, Fut. pl. Niph. excluso dages ex ח, ideóque sub (י) ponitur (..) R. 19. יֵחָלְצוּן *eruantur*, R. 1087.

Vers. 8.

2003 וְעֵמֶק *& vallem*. *A* עָמַק *profundus fuit*, Nom. m. עֵמֶק *profunditas, vallis*, q. locus profundior inter montes. Cum Præfix. וְעֵמֶק *& vallis*, בְּעֵמֶק *per vallem*, Psalm. 84. 7. Plur. וַעֲמָקִים *& valles*, Psalm. 65. 14.

2004 אֲמַדֵּד *metiar, dividam*. *A* מָדַד *mensus est*, Fut. Pih.

Vers. 9.

2005 גִּלְעָד (Meus est) *Gilead*. *A* גָּלַל *volvit*, & עוּד *testatus est*: Nom. Proprium collis גִּלְעָד, à Jacobo & Labane extructi, Gen. 31. 48. q. *clivum testimonii* diceres. Aliis verò est mons *Gilead* גִּלְעָד, collibus Libani junctus, in quo urbs in tribu Manasse *Gilead*, Num. 26. à qua urbe Metropoli, tota regio trans Jordanem sita, complectens terram Sichon, Og & Bashan, *Gilead* dicta fuit.

2006 מְנַשֶּׁה *Manasses*.

Pri-

Primogenitus Joseph, à נָשָׁה *oblitus est*, Partic. Pihel מְנַשֶּׁה *oblivisci faciens*, Dixit enim Joseph: נַשַּׁנִי *oblivisci fecit me Deus omnis laboris mei*, Gen. 41.51. Cum Præf. וּמְנַשֶּׁה *& Manasses.*

2007 וְאֶפְרַיִם *& Ephrajim.* Secundus filius Joseph, à פָּרָה *fructificavit.* Dixit enim Joseph: הִפְרַנִי *fructificare fecit me Deus in terra afflictionis meæ*, Genes. 41. 52. In pausa אֶפְרָיִם, Psal. 78.67.

2008 מְחוֹקְקִי (Juda) *legislator meus*, sc. scriba meus. LXX. βασιλεύς μου *rex meus*, ex Juda enim regnum erat, & rex populo leges præscribebat. Ab חָקַק *sculpsit, insculpsit, decrevit*, Partic. Pih. מְחוֹקֵק, assumpto ו loco dagesh, R. 63. cum Affix.

Vers. 10.

2009 מוֹאָב *Moabh*, Filius Loth, ex filia grandiori natus. Gen. 19.37. q. מֵאָב *ex patre*, quod LXX. exprim. *Et vocavit nomen ejus* Μωάβ, λέγουσα ἐκ πατρός μου *dicens ex patre meo*, Ab hoc dicitur populus inde ortus.

2010 רַחְצִי (olla) *lotionis meæ*, i. e. utar eo, tanquam vase, in quo lavatur. LXX. *lebes* τῆς ἐλπίδος μου, *spei meæ* ex Chald. significat. רְחַץ *speravit*. A רָחַץ *aquâ abluit*, Nom. m. רַחַץ *lotio, ablutio*, cum Affixo.

2011 נַעֲלִי (super Edom projiciam) *calceum meum*, i.e. redigam in potestatem, ut sit conculcatio pedum meorum. Vel, *chirothecam meam*, mos n. antiquus erat, cùm urbs aliqua obsideretur, chirothecam rex projiceret intra mœnia urbis, significans, se ab illa non recessurum, nisi eâ potitâ. A נָעַל *clausit, obseravit*, Nom. m. נַעַל *calceus* pedem, *chirotheca* manum, claudens & constringens. Cum Affix. mutat posterius (-) in (-:) R. 121.

2012 הִתְרוֹעֲעִי (super Palæsthina) *clangentem age*, i. e. vociferare, scil. tu anima mea. LXX. *mihi alienigenæ subditi sunt*. A רוּעַ, vel רָעַע, fracto sono *clangere*. It. *vociferari, jubilare*, Imp. fœm. Hiph. quiescente

ſcente ו in ן & geminato ע, R. 63. pro quo, Pſal. 108. 10. legitur Futur. אֶתְרוֹעָע *clangentem agam*, taratantarizabo.

Verſ. 11.

2013 יוֹבִלֵנִי (quis) *deducet me*, ſcil. cum pompa. A יָבַל, ſuprà Num. 1700. Futur. Hiph. mutato (י) in ו. R. 57. cum Affix. ני, יוֹבִלֵנִי, pro יוֹבִילֵנִי. Plur. יוֹבִילוּ *adducent*, Pſalm. 68. 30.

2014 נָחַנִי *ducet me*. Præt. Kal נָחָה *duxit, deduxit*, Cum Affix. excludit ה, R. 103. נָחַנִי. In ſecunda perſ. mutato ה in (י) R. 66. נָחִיתָ *duxiſti*, Pſal. 77. 21.

Psalmus 61. סא.

Verſ. 3.

2015 בַּעֲטֹף *in obruendo*, i. e. dum obruitur cor meum, Targ. בְּאִשְׁתַּלְהָיוּת *in affligendo*. A עָטַף *opertus, obrutus fuit*, cùm ad cor refertur, anxietatibus involutus & coopertus fuit. Gerund. Kal, ubi ע punctat præcedentem.

Verſ. 6.

2016 יְרֻשַּׁת (dediſti) *hæreditatem*. A יָרַשׁ *poſſedit*, Nom. fœm. יְרֻשָּׁה *hæreditas, poſſeſſio*, in Regim.

Verſ. 8.

2017 מַן (pietatem & veritatem) *præpara*. LXX. τίς ἐκζητήσει *quis exquiret*? ex ſignificat. Chald. מַן *quis*? *A* מָנָה *numeravit, paravit, conſtituit*, q. ad numerum exhibuit, Imper. Pih. per apocopen, R. 67. pro מַנֵּה.

Verſ. 9.

2018 לְשַׁלְּמִי *ad perſolvendum me*, i. e. ut perſolvam. *A* שָׁלַם, ſuprà Num. 1048. Gerund. Pih. cum Affix.

Psalmus 62. סב.

Verſ. 4.

2019 תְּהוֹתְתוּ (quouſque)

compensato נ per dagesh, R. 69.

2027 יְקַלְּלוּ *maledicent.* *A* קִלֵּל, suprà Num. 1457. Fut. Pih.

Verſ. 9.

2028 שִׁפְכוּ *effundite.* *A* שָׁפַךְ *fudit, effudit.* Imp. Kal. שְׁפָךְ־ *effunde,* Pſ. 69. 25. cum *Tbr.* ob Maccaph, R. 137. Plur. שִׁפְכוּ.

Verſ. 10.

2029 בְּמֹאזְנַיִם *in bilance.* Ab אֹזֶן *auris.* Nom. Heemanth. Duale מֹאזְנַיִם *libra, bilanx,* habens duas lances, q. aures.

2030 לַעֲלוֹת *ad aſcendendum.* Hyperbolica Meioſis, ad quemlibet faſtum deprimendum: i. e. ſi in una lance ponas omnes homines, in altera ipſam vanitatem, lanx vanitatis ſit ponderoſior futura. Targ. *Si acceperint homines ſtateram, ponderantes* בְּמִיזְלֵיהוֹן *fata ſua, illi quidem ipſâmet vanitate erunt leviores.* A עָלָה *aſcendit,* Gerund. Kal, R. 65, ubi gutturalis punctat ſe & præcedentem.

Verſ. 11.

2031 בְעֹשֶׁק (ne confidatis) *in fraude,* in rebus fraude partis. *A* עָשַׁק vi, vel fraude *oppreſſit,* Nom. maſc. עֹשֶׁק *oppreſſio, fraus.* Cum Præfix. בְּעֹשֶׁק *in fraude,* מֵעֹשֶׁק *ab oppreſſione,* Pſal. 119. 134.

2032 וּבְגָזֵל *& in rapina.* *A* גָּזַל *rapuit,* vi opertâ res, aut perſonas, *abſtulit, ſpoliavit,* Nom. maſc. גָּזֵל *rapina.*

2033 תֶּהְבָּלוּ (ne) *vanificatis,* ſtulteſcatis. LXX. *in rapinas nolite concupiſcere.* Ab הָבַל *vanuit, evanuit.* Futur. Kal, pro תֶּהְבָּלוּ, cum (ֶ) ob accentum Tiphcha, R. 135.

2034 יָנוּב (ſubſtantia cùm) *fructificabit,* ne apponatis cor: i. e. non curandum, ſi divitiæ augeſcant. A נוּב *fructificare, abundè fructum ferre.* Fut. Kal, R. 60. יָנוּב LXX. (divitiæ, ſi) *affluent,* Plur. יְנוּבוּן *abundabunt, fructificabunt,* Pſ. 92. 15. mutato (ָ) in (:) ob ן parag. R. 102. n. 5.

Verſ. 12.

Vers. 12.

2035 שְׁתַּיִם (*Semel*, Targ. legem unam locutus est, i.e. statuit : & ex ea lege) *hæc duo* audivi, i.e. collegi. 1. Deo inesse *robur*, i. e. omnipotentiam. 2. misericordiam. Vox hæc non habet similem in Bibliis; est n. cum dagesh, quod neque *Lene* est, (quia post (:) initiale) neque *Forte* (quoniam non post vocalem.) Ben Nephthali, (de cujus lectione dictum paulò antè, N. 2020.) legit per א ab initio, אֶשְׁתַּיִם, quod Hebræis vocatur א *Furtivum* quoniam non scribitur: sicque erit dagesh Lene. Verùm, ut ratio etymi appareat, (est enim à masc. שְׁנַיִם *duo*, שְׁתַּיִם *duæ*) potiùs dicendum, esse dagesh forte compensativum, idque contra Linguæ analogiam, pro שְׁנְתַּיִם, absorpto נ per dagesh, ut scil. differat à שְׁנָתַיִם *biennium*.

PSALMUS 63. סג.

Vers. 2.

2036 אֲשַׁחֲרֶךָּ *manè quæram te*. LXX. ad te ὀρθρίζω *manè surgo*. A שָׁחַר *niger fuit*, in Pih. שִׁחֵר *in aurora, sedulò, & studio magno quæsivit*, q. d. auroravit, quòd tum temporis agenda requiruntur. Fut. Pih. אֲשַׁחֵר, ob Affix. (..) transit in (-:) R. 118.

2037 כָּמַהּ *infremuit desiderando* ad te caro mea. LXX. ποσαπλῶς *quàm multipliciter*. Legerunt כַּמָּה *quantum*. Ipsum thema כָּמַהּ *miro desiderio affectus fuit*. Extat h. l. tantùm in SS.

2038 וְעָיֵף (in terra deserta) *&* *lassa*, i.e. sitibunda. A עָיֵף *lassus, defatigatus fuit*, Nom. masc. עָיֵף *fessus, lassus, defatigatus, sitiens*, in fœmin. עֲיֵפָה *lassa, fessa*. *Anima mea in terra* עֲיֵפָה *lassa ad te*, Psal. 143. 6. ut scil. terra siticulosa expectat pluviam à te, ita anima mea auxilium à te. Targ. *Sicut terra, quæ indiget aquâ, respicit ad te*. LXX. *Anima mea, sicut terra*, ἄνυδρός σοι *inaquosa tibi* scil. expandit manus.

Vers. 4.

2039 יְשַׁבְּחוּנְךָ *laudabunt te*. A שָׁבַח *laudavit, commenda-*

mendavit, encomiis celebravit: It. *mitigavit, compescuit*, laudibus enim mitigantur animi irati. Fut. Pih. תְּשַׁבְּחֵם *laudabis eas*, scil. procellas, Psal. 89. 10. Targ. תְּמַאכְנוּן *deprimes eas*. יְשַׁבַּח *laudabit*, Psal. 145. 4. In pl. יְשַׁבְּחוּנְךָ *celebrabunt te*, cum נ Epenthetico, R. 100.

Vers. 6.

2040 וָדֶשֶׁן (sicut adipe) *& pinguedine*. דֶּשֶׁן, suprà Num. 1418. ו cum (ָ) R. 78.

2041 רְנָנוֹת (& labiis) *cantionum*. Nom. fœm. רְנָנָה, idem, quod רִנָּה, suprà Num. 682. Cum Præfix. בִּרְנָנָה *in cantu*, Psal. 100. 2. pl. רְנָנוֹת.

Vers. 7.

2042 יְצוּעָי (super) *strata mea*. A יָצַע *stravit*, Nom. m. יָצוּעַ *lectus stratum*, à sternendo: quinquies legitur in SS. Pl. יְצוּעִים, Cum *Affix*. יְצוּעָי.

2043 בְּאַשְׁמֻרוֹת *in vigiliis*, scil custodiis nocturnis, in quibus homo evigilat è somno suo. A שָׁמַר *custodivit*, Nom. F. Heemanth. אַשְׁמוּרָה *custodia, vigilia*, & וְאַשְׁמֹרֶה *custodia in nocte*, Psal. 90. 4. q. parùm noctis. Plur. אַשְׁמֻרוֹת *vigiliæ*, Psal. 119. 148. cum (ֻ) loco ו, R. 107.

Vers. 10.

2044 בְּתַחְתִּיּוֹת *in inferiora terræ*. A תַּחַת *sub*, Nom. masc. Heemanth. תַּחְתִּי *inferior*, format de se fœm. תַּחְתִּיָּה *imum, inferius*, Psal. 86. 13. Pl. תַּחְתִּיּוֹת *inferiora, ima, infima*, Psal. 88. 7. Cum Præfixo, *Formatus sum* בְּתַחְתִּיּוֹת *in inferioribus terræ*, Psal. 139. 15. Targ. בִּכְרֵיסָא דְאִמָּא *in ventre matris*, sic poëticè uterus maternus dicitur, quòd sit locus infimus corporis.

Vers. 11.

2045 יַגִּירֻהוּ *Diffluere facient eum* super manum gladii, i. e. unusquisq; persequentium me manabit sanguine, mediante gladio, quo vulnerabuntur,

buntur. A נָגַר *traxit, tractim fluxit, defluxit*, in Hiph. mutato נ in dagesh, הִגִּיר *currere, defluere fecit, effudit*. Fut. Hiph. cum ו Conversi. וַיַּגֵּר *& fudit inde*, Ps. 75. 9. Plur. cum Affix. & (ִ) loco ו, R. 107. יַגִּירֻהוּ. Targ. ידחלונה *timebunt eum, ob percussionem gladii*, q. esset יְגוּרֻהוּ, ex גּוּר *timere*.

2046 שֻׁעָלִים (pars) *vulpium* erunt i e. insepulti, & prædæ bestiarum expositi. A שֹׁעַל *pugnus, pugillus*, manus contracta, quâ aliquid complectimur: hinc ob similitudinem *fossa*, & inde שׁוּעָל *vulpes*, quòd in foveis habitet. Sexies legitur in SS. שׁוּעָלִים.

Vers. 12.

2047 הַנִּשְׁבָּע *qui jurat*. Particip. Niph. (à שָׁבַע, suprà Num. 645.) cum ה Relativo, R. 76.

2048 יִסָּכֵר *claudetur* os loquentium falsum. A סָכַר *occlusit, obstruxit, obthuravit*. Fut. Hiph.

Psalmus 64. סד.

Vers. 3.

2049 מֵרִגְשַׁת *à tumultuoso conventu* operantium iniquitatem. A רָגַשׁ, suprà Num. 51. Nom. fœm. רִגְשָׁה *strepitus, tumultus*, tumultuosa societas. In Regim.

Vers. 4.

2050 שָׁנְנוּ (qui) *exacuerunt*. A שָׁנַן *acuit, exacuit*, Metaph. *acutè & argutè dixit*. Præt. Kal שָׁנְנוּ *acuerunt, linguam suam, sicut serpens*, Psal. 140. 4. ad loquendum mala: ut serpens ad mordendum Targ. מתנין *narrant linguâ suâ*, ex significatione metaphorica.

2051 מָר (verbum) *amarulentum* L X X. πικρὸν *rem amaram*. A מָרַר *amarus fuit*, (scil. ab ipsa Hebr. voce) Nom. masc. מַר *amarus, acerbus, austerus, importunus*, In pausa, מָר.

Vers. 5.

2052 פִּתְאֹם *subitò.* A פָּתָה *persuasus fuit*, fit adverbium formatum per ם Reg. 23. פִּתְאֹם *mox, subitò, repentè, ex inopinato*, quòd simplices omnia celeriter operantur: חֵץ פִּתְאֹם *Sagitta, subitò, erunt plagæ ipsorum*, vers. 8. LXX. βέλος νηπίων *Sagittæ parvulorum*; legerunt פְּתָאִים *simplices, parvuli.*

2053 יֹרֻהוּ *jaculis petent eum.* A יָרָה *jecit, jaculatus est*, in Hiph. mutato (י) in ו *R.* 57. הוֹרָה idem. In Fut. יוֹרֶה. cum Affix. excluso ה, R. 103. וַיֹּרֵם *& jaculatus est eos*, v. 8. LXX. καὶ ὑψωθήσεται *& exaltabitur Deus*, legerunt וַיָּרֻם, ex רוּם *exaltatus fuit.* In pl. abjecto ה R. 66. יוֹרוּ, cum Affix. mutato (:) in ו, R. 140. יוֹרֻהוּ.

Vers. 6.

2054 יְחַזְּקוּ *Confirmabunt.* Ab חָזַק *robustus fuit*, in Pih. חִזֵּק *roboravit, confirmavit*, Psal. 147. 13 Fut. Pih.

2055 לְטְמוֹן *ad abscondendum.* A טָמַן *abscondit*, in terram præcipuè, Gerund. Kal, ל cum *chirek* ob sequens (:)

Vers. 7.

2056 יַחְפְּשׂוּ *Scrutabuntur* iniquitates. Ab חָפַשׂ *inquisivit, scrutatus est*, Fut. Kal, ut suprà Num. 370.

2057 תַּמְנוּ *consummârunt.* A תָּמַם *perfectus, consummatus, consumptus fuit*, Præt. Kal, per Syncopen, R. 70: תַּם, plur. תַּמּוּ, at ex Chald. dagesh resolvit in נ, R. 143. fitque תַּמְנוּ; Vel, per mimesin, potest in prima pers. Plur. exponi. *consumpti sumus*, pro תַּמּוֹנוּ, excluso dagesh.

2058 חֵפֶשׂ מְחֻפָּשׂ *scrutationem investigatam, perscrutatam*, i.e. exquisitissimam callidissimam, unam post alteram. חֵפֶשׂ, Nom. masc. *scrutatio, scrutinium*, מְחֻפָּשׂ, Partic. Pyhal.

2059 עָמֹק (& cor) *profundum.* A עָמַק *profundus fuit*, Nom. m. עָמֹק *profundus.*

Vers. 8.

Verſ. 8.

2060 מַכּוֹתָם *plagæ ipſorum.* A נָכָה *percuſſit.* Nom. fœm. Heemanth. compenſato נ R.164. n.4. מַכָּה *percuſſio, ictus, plaga.* plur. cum Affixo.

Verſ. 9.

2061 וַיַּכְשִׁילֻהוּ *Et impingere fecerunt ipſum.* A כָּשַׁל *offendit, impegit*, in Hiph. הִכְשִׁיל *labefactavit, debilitavit*, Fut. pl. Hiph. cum ו Converſ. & (:) loco ו

2062 יִתְנוֹדְדוּ *movebant ſe* omnis videns eos: præ terrore & perturbatione, qui ruinam ipſorum cum dolore ſpectant. A נוּד *motus, vagatus fuit*, Fut. Hithp. quieſcente ו in ו & geminatâ tertiâ, R.63.

Verſ. 10.

2063 הִשְׂכִּילוּ *intellexerunt.* Præt. Hiph. הִשְׂכִּיל ſuprà N.106. In 1. perſ. הִשְׂכַּלְתִּי *intellexi*, Pſal. 119. 99. Plural. הִשְׂכִּילוּ Pſ.106.7.

PSALMUS 65. סה.

Verſ. 2.

2064 יְשֻׁלַּם *rependetur* votum. A שָׁלֵם ſuprà Num. 1038. Fut. Pyhal.

Verſ. 4.

2065 גָּבְרוּ *prævaluerunt.* Præt. Kal. A גָּבַר *valuit, prævaluit*, Pſal. 103. 11.

2066 תְּכַפְּרֵם *expiabis eas.* A כָּפַר *pice obduxit*, in Pih. כִּפֵּר *expiavit, ſcelus abſtulit*, q. peccatum bitumine quodam oblevit ne videatur. Futur. Pih. תְּכַפֵּר Cum Affixo תְּכַפְּרֵם In tertia perſ. יְכַפֵּר *expiabit*, Pſalm. 78. 38. condonabit.

Verſ 5.

2067 וּתְקָרֵב (Beatus vir quem eliges) *& appropinquare facies* tibi. A קָרַב *appropinquavit*, in Pih. קֵרַב *appropinquare fecit, admovit.* Fut. Pih. compenſato dagesh per (..) R.19.

Verſ.7.

2068 מֵכִין *Stabiliens* montes. Ab הֵכִין, ſuprà Num. 358. Particip. Hiph. מֵכִין, R. 58. cum ה Relativo, R.76. הַמֵּכִין *qui præparat*, Pſ.147.8.

2069 נֶאְזָר *accinctus*. Ab אָזַר *cinxit, accinxit*, Partic. Niph. pro נֶאֱזָר, R.14.

Verſ.8.

2070 מַשְׁבִּיחַ *Compeſcens* ſonitum maris. LXX. *qui conturbas profundum maris*. A שָׁבַח, retrò Num.2039. Partic. Hiph. cum (-) Furtivo.

Verſ.9.

2071 מֵאוֹתֹתֶיךָ (Et timuerunt) *à ſignis tuis*, Nom. radicale אוֹת *ſignum* nudum: in plur. אוֹתוֹת *ſigna*. Cum Affix. אוֹתֹתֵינוּ *ſigna noſtra*. מֵאוֹתוֹתֶיךָ à *ſignis tuis*, אוֹתוֹתָיו *ſigna ejus*, אֹתֹתָם *inſignia eorum*, Pſ.74.4.

2072 תַּרְנִין (exitus, i.e. extrema loca, matutini & veſpertini, i.e. orientis & occidentis ſolis, ſive mundum univerſum) *ovare*, (exultare) *facies*, A רָנַן *clamavit vehementer*, præ gaudio *jubilavit, cecinit*, præ dolore *luxit*, Fut. Hiph.

Verſ. 10.

2073 וַתְּשֹׁקְקֶהָ *& appetiviſti* (inviſiſti) *eam*, Targ. וְאַשְׁקִיתָהּ *& rigâſti eam*. LXX. ἐμέθυσας αὐτὴν *& inebriâſti eam*: legerunt, q. ab הִשְׁקָה *potavit, rigavit*. A שׁוֹק *armus, coxa*. Verbum in Pihel, quieſcente ſecundâ ו, & geminatâ tertiâ, R.62. שׁוֹקֵק *optare, concupiſcere, deſiderare*. & optata ſæpiùs inviſere, q.d. coxis ad optata reverti. Fut. Pih. cum Af.

2074 מָלֵא (rivus Dei) *plenus* aquâ. Nom. radicale מָלֵא *plenus, impletus*. וּמֵי כוֹס מָלֵא *Et aquæ pleni* (ſcil. *calicis*) *exuguntur ipſis*, Pſalm. 73.10. Plur. מְלֵאִים *Plena*, Pſ. 144.13.

Verſ. 11.

2075 תְּלָמֶיהָ *Porcas ejus*. Nom.

Nom. radicale תְּלָם *poica*, terra inter duos sulcos elata. Quinquies legitur in SS. & h. l. est plur. cum Affixo.

2076 רַוֵּה *inebria*, humecta. A רָוָה *rigatus*, *humectatus fuit*, in Pih. רִוָּה *rigavit*, *humectavit*, *inebriavit*. Imper. Pih.

2077 נַחֵת *deprime*. A נָחַת *descendit*, in Pih. absorpto dagesh, נִחֵת *descendere fecit*, *depressit*. Imper. Pih. נַחֵת, vel potest esse infinitiv. *deprimendo*.

2078 גְּדוּדֶהָ (descendere fac) *turmas ejus*: elegans Hebraism. i. e. deprime glebas terræ pluviâ. Vide supra Num. 824. Vel, *deprime sulcos ejus*, à Chald. גְּדַד *concidit*, *succidit*, plur. גְּדוּדִים *sulci*, lacunæ, vomere factæ, tanquam incisuræ.

2079 בִּרְבִיבִים *in imbribus*, vel, *in guttulis*. A רָבַב *multiplicavit*, רְבָבָה *myrias*, inde plur. m. רְבִיבִים *imbres*, cùm pluviæ crebriores & subtiliores, ob vaporis tenuitatem, jugi tenore perfluunt: q. per myriades, millenariæ decidentes. Latinis ab imbuendo, quòd terram imbuant, & fœcundam reddant. Cum Præf. בִּרְבִיבִים *in imbribus*, כִּרְבִיבִים *sicut imbres*, Psal. 72. 6.

2080 תְּמֹגְגֶנָּה *dissolves eam*. A מוּג *liquefieri*, *dissolvi*, propriè dicitur de terra, Fut. Pih. quiescente ו in ו, & geminato ג, R. 63. Cum Af.

2081 צִמְחָהּ *germini ejus benedices*. A צָמַח *germinavit*, *pullulavit*, Nom. masc. צֶמַח *germen*, *succrescentia*, *pullulatio*, Cum Affix. mutato pathahh & (..) in (:) R. 121. 122. ex priori (:) fit *chirek*.

Vers. 12.

2082 עִטַּרְתָּ *Coronâsti* annum bonitate tuâ, i. e. magnificè ac largiter cumulâsti. Præt. Pih. à עָטַר *coronavit*.

2083 יִרְעֲפוּ (& semitæ tuæ, i. e. castra tua, vel cœli, suprà Num. 694.) *stillâbunt pinguedinem*. Targ. יְבַסְּמוּן *dulcorabunt*, q. à עָרַב *dulcis fuit*

A רָעַף *stillavit, roravit, guttas emisit*. Fut.pl.Kal, יִרְעֲפוּ *stillabunt*, verſ. ſequenti. Et cum ן cum paragog. יִרְעֲפוּן

Verſ. 13.

2084 גְּבָעוֹת *colles*. Nom. radicale גֶּבַע *collis, monticulus*; fœm. גִּבְעָה idem. Eſt formæ שִׂמְחָה ideóque plural. facit גְּבָעוֹת R.32. *colles*, Pſal.114.4. וּגְבָעוֹת *& colles*, Pſ.72.3.

2085 תַּחְגֹּרְנָה *& exultatione colles*) *accingentur* i.e. circumdabuntur læto gramine, uvis, &c. quæ cor hominis exultare facient. Ab חָגַר *cinxit, accinxit*, dicitur tam de re, quàm de perſona: cujus antitheton eſt פָּתַח *aperuit, ſolvit*, Fut. Kal, תַּחְגֹּר *cinges*, Pſalm. 76.11. pro תַּחְגוֹר R.14 יַחְגּוֹר *accinget*, cum Affix. mutato ו in (:) יַחְגְּרֶהָ *accinget ſe ea*, Pſal. 109.19. In tertia pl. תַּחְגֹּרְנָה

Verſ. 14.

2086 לָבְשׁוּ *Induti ſunt* arietes ovium, ſcil. denſis & pulchris velleribus, Præt. Kal, לָבַשׁ *indutus fuit, veſtivit ſe*, & cum (..) *Dominus magnificentiâ* לָבֵשׁ *indutus fuit*, Pſal. 83.1. id eſt, decoratus, ornatus fuit, ut veſtis corpus ornat. לָבָשְׁתָּ *indutus es*, Pſal.104.1. Plur. לָבְשׁוּ

2087 יַעַטְפוּ (& valles *operientur*. LXX. πληθυνοῦσι *abundabunt*. A עָטַף *opertus, involutus fuit*. Fut. Kal, *Oratio miſeri cum* יַעֲטֹף *operietur*, Pſ. 102. 1. Targ. מִשְׁתַּלְהֵי *delaſſatus*, elegans metaphora, cor enim miſeri ſeſe quodammodo contorquet, & involvit, ſicut facit ille, qui ſe veſte involvit. Et ob Maccaph. mutato ו in ˉ *br*. R.137. יַעֲטֹף *operiet*, Pſ.37.6.pl. יַעַטְפוּ ut ſuprà Num. 863.

2088 בָר *frumento*. A בָּרַר *purus fuit*. Nom. contract. בַּר *purus*, & ſubſtantivè *frumentum, triticum*, à paleis purgatum: éſtque ſine plur. & 16. in locis legitur in SS. In Pauſa בָּר

2089 יִתְרוֹעֲעוּ *jubilabunt*

bunt, q. seipsa in jubilum resolvent. A רוּעַ vel רִיעַ *clangere jubilare*, Fut Hiph. ut suprà Num, 2012.

Psalmus 66. סו.

Vers. 3.

2090 מַה־נּוֹרָא מַעֲשֶׂיךָ *Quàm terribile opera tua*, id est, unumquódque R 48. n. 2.

Vers. 6.

2091 לְיַבָּשָׁה (vertit mare) *in aridam. A* יָבֵשׁ *aruit.* Nom. fœm. יַבָּשָׁה *arida*, postea dicta *terra*, Gen. 1. 19. prius tecta aquis madebat, post divino jussu exsiccata. Et aliâ formâ, וְיַבֶּשֶׁת *& aridam*, Ps. 95. 5.

Vers. 7.

2092 תִּצְפֶּינָה (oculi ejus in gentes) *respicient. A* צָפָה suprà Num. 227. Fut. Kal, mutato ה in (י) quiesc. R. 66.

2093 הַסּוֹרְרִים *qui refractarii sunt. A* סָרַר *aversus, pravus, rebellis, contumax fuit* Benoni Kal, degenerat in Nom. סוֹרֵר *rebellis, refractarius, protervus, contumax*, pl. סוֹרְרִים Psal. 68. 7. cum ה Relativo.

Vers. 8.

2094 בָּרְכוּ *Benedicite.* A בֵּרֵךְ *benedixit*, Num. 497. Imp. Pih. compensato dagesh. per (ָ) R. 19. בָּרְכוּ Psal. 68. 27. & cum (ֲ) adventitio, R. 12. בָּרֲכוּ Cum Præfix. וּבָרֲכוּ *& benedicite*. Psal. 134. 2. In fœm. בָּרְכִי *benedic* (anima) Psalm. 103. 1.

2095 וְהַשְׁמִיעוּ *& facite audire*, i. e. facite ut resonet. A שָׁמַע *audivit*, Imper. Hiph. הַשְׁמִיעֵנִי *audire fac me*, Psal. 143. 8. plur. וְהַשְׁמִיעוּ L X X. *& auditam facite*, vocem laudis ejus.

Vers. 9.

2096 לַמּוֹט (& non dedit) *in motum*, (lapsum) pedem nostrum. A מוֹט *loco moveri, vacillare*, Nom. masc, מוֹט *motio, lapsus, casus*: excluso ה Emphat לַמּוֹט Psal. 121. 3.

Verſ. 10.

2097 כִּצְרָף־ *ſecundùm defæcationem* argenti ; vide ſuprà Num. 686. A צָרַף, Infinit. Kal, pro Nomine, eſſétq; צְרוֹף. at ob Maccaph. ſvertitur in *br.* R. 137.

Verſ. 11.

2098 הֲבֵאתָנוּ *Induxiſti nos.* A בּוֹא *venire.* Præt. Hiph. abjecto ו, R. 58. הֵבִיא *fecit venire* i. e. duxit, adduxit, induxit, Cum Affix. mutato (..) in (:) R. 117. הֱבִיאוֹ *duxit eum,* Pſal. 78. 71. Vel in (-:) הֲבֵאתָנוּ, quieſcente א in (..) R. 62.

2099 בַמְּצוּדָה *in rete,* A צוּד *venari.* Nom. fœm. Heemanth. מְצוּדָה *rete*, quo venando utimur. Cum Præfixo בְּ, excluſo ה Emphat.

2100 מוּעָקָה (poſuiſti) *anguſtiam.* A עוּק *arctari, premi*, Nom. fœm. Heemanth. ex Hophal deductum, מוּעָקָה *preſſura*, *paupertas.* Legitur h. l. tantùm in SS.

2101 בְמָתְנֵינוּ *in lumbis noſtris.* Ab inuſitato מֹתֶן, fit Duale מָתְנַיִם *lumbi*, pars corporis, quinque inferiores ſpinæ vertebras complectens. Cum Affix. בְמָתְנֵינוּ *in lumbis noſtris*, וּמָתְנֵיהֶם *& lumbi eorum*, Pſal. 69. 24.

Verſ. 12.

2102 הִרְכַּבְתָּ *Vehere feciſti* hominem in capite noſtro, i. e. dominum conſtituiſti. A רָכַב *vectus fuit*, *equitavit*, Præt. Hiph.

Verſ. 15.

2103 מֵיחִים (Holocauſta) *medullatorum* offeram tibi, i. e. arietum medullâ & pinguedine præditorum. A מוֹחַ *medulla*, fit plur. maſc. מֵיחִים *medullata*, *pinguia*, mutato (ו) in (י)

2104 קְטֹרֶת (cum) *ſuffitu.* A קָטַר *ſuffivit*, *adolevit*, Nom. fœm. קְטֹרָה, & קְטֹרֶת, *ſuffitum*, *thymiama*, quod fiebat ex quatuor odoramentis, reſina, onycha, galbano & thure.

Diri-

Dirigatur oratio mea, sicut קְטֹרֶת *suffitus*, Ps. 141.2.

2105 אֵילִים *arietum.* Ab אֱיָל *fortitudo*, fit אַיִל *aries*, ovium masculus, qui jam annum transivit. (Latin. ab *ara*, quòd aris imponi ad sacrificia soleret.) Plur. quiescente (י) in (..) R. 124. אֵילִים *arietes.* כְּאֵילִים *sicut arietes*, Psal. 114. 4. abjecto (י) כְּאֵלִים. Ibid. v. 6.

2106 בָקָר (faciam) *bovem*. i. e. offeram. A בָּקַר *quaesivit, inspexit*, sive invisit, Nom. masc. בָּקָר *bos, armentum*, quòd hominum gubernatione armenta opus habeant.

Vers. 17.

2107 יְרוֹמַם *& exaltatus fuit*, R. Salom. *& elatio, laus elata*; idem quod רוֹמְמוּת A רוּם *elevari, altum esse*, Praet. Pyh. R. 63. רוֹמֵם. in pausa רוֹמָם.

Vers. 19.

2108 הִקְשִׁיב *attendit, auscultavit*, Praet. Hiph. suprà Num. 221.

Vers. 20.

2109 הֵסִיר (non) *amovit*. A סוּר *recedere*, Praet. Hiph. R. 58. הֵסִיר *recedere fecit*, i. e. removit, amovit, abstulit, In prima pers. assumpto ו, R. 62. הֲסִירוֹתִי *amovi*, Psal. 81. 7.

Psalmus 67. סז.

Vers. 3.

2110 לָדַעַת *Ad cognoscendum*, i. e. ut cognoscamus. A יָדַע *novit*, Infinit. Kal דַּעַת, R. 54. cum ל, nota Gerundii, quod gestat (ָ) ante vocem penacutam, R. 80.

Vers. 7.

2111 יְבוּלָהּ (terra dedit) *proventum suum*. Targ. אִבָּהּ, & LXX. τὸν καρπὸν αὐτῆς *fructum suum*. A יָבַל, suprà Num. 2013. Nom. masc. יְבוּל *proventus*, quicquid terra profert, aut producit. Cum Affix. יְבוּלָהּ *proventus ejus*, Psal. 85. 13. יְבוּלָם *eorum* Psal. 78. 46.

Psalmus 68. סח.

Verf. 2.

2112 יָפוּצוּ *difpergentur.* A פוּץ *difpergi, conteri, confringere* cum difperfione, fcil. hoftes conglobatos. Fut. pl. Kal, Reg. 60.

2113 וְיָנוּסוּ *& fugient.* A נוּס *fugere, aufugere, terga dare.* Fut. Kal, formæ קוּם *Quid tibi mare* כִּי תָנוּס *quod fugias,* Pfal. 114. 5. Cum ו converfiv. וַיָּנוֹס cum ו paragog. R. 102. n. 5. יְנוּסוּן *fugient,* Pf. 104. 7.

Verf. 3.

2114 כְּהִנָּדֹף *Secundùm propelli,* i. e. ficut propellitur fumus: hæc enim tria, fumus, umbra, nubes, funt momentanea. A נָדַף fuprà Num. 39. Infin. compofit ex Kal & Niphal: Ex Niph. eft ה, ex Kal, נְדוֹף R. Kimchi ait effe nomen Heemanthic. *fecundùm propulfionem.*

2115 כְּהִמֵּס *fecundùm liquefieri,* i. e. ficut liquefcit cera: proverbium eft, notans celerem liquefactionem, tabem, & interitum. A מָסַס fuprà Num. 1002. Infin. Niph. per fyncopen ab integro הִמָּסֵס R. 70.

Verf. 5.

2116 סֹלּוּ *Sternite viam.* Targ. קַלְּסוּ *laudate.* LXX. ὁδοποιήσατε *viam facite.* A סָלַל *exaltavit, altè difpofuit, viam lapidibus ftravit,* ut emineat Imper. Kal. per fyncopen R. 70. סֹל plur. cum dagesh, סֹלּוּ.

2117 לָרֹכֵב *illi equitanti.* A רָכַב *vectus fuit, equitavit,* Ben. Kal. רוֹכֵב cum ה Relativo הָרוֹכֵב *qui equitat,* & exclufo ה. R. 80. לָרוֹכֵב infrà verf. 34.

2118 בָּעֲרָבוֹת (equitanti) *in defertis,* i. e. qui olim in folitudine vehebatur, ut meminerimus tempus illud, quo arca fœderis vehebatur in deferto, certum præfentiæ Dei fymbolum, ex verf. 8. ubi defcribitur inceffus Dei in eremo. Vel, Equitanti in *fupremis cœlis,* ex verf. 33. *qui afcendit fuper cœlos*

los cœlorum : ut celebretur majestas ejus, quam è cœlo exerit. Vel qui insidet *amœnitatibus*, i.e. omnia possidet amœna, & omnis amœnitatis autor est, LXX. *qui ascendit* ἐπὶ δυσμῶν *super occasū*, quæ vox locū, ubi sol occidit designat, (q.à עֶרֶב *vespera.*) A עָרַב *miscuit*, ex consequenti, *dulcis fuit*, quòd sapores mixti grati sunt. Nom. fœm עֲרָבָה *planicies* ferax pascuorum amœnorum. *solitudo*, *desertum*, ubi nihil aptū alimento hominum. Plur. עֲרָבוֹת *solitudines*. Vel *cœli supremi* ob loci spatiositatem, aut, quòd sint deserti & vacui stellis: Vel *amœnitates*.

2119 בְּיָהּ *in Iah* nomen ejus. vel nomine ejus, scil. celebrite eum : nempe qualem se nobis patefecit. יָהּ (ut quidam volunt) est contractū ex יְהֹוָה quibus duobus nominibus, quantum quidem verbis fieri potest, Dei essentia & æternitas exprimitur.

2120 וְעִלְזוּ *& exultate.* A עָלַז suprà Num. 1175. Imp. Kal.

Vers. 6.

2121 וְדַיַּן *& vindex.* A דִּין *judicare*, Nom. masc. דַּיָּן *judex*, qui fert sententiam in aliquo condemnando, aut absolvendo & vindicando. In Reg. mutat (ָ) in (ַ) R. 115.

2122 אַלְמְנוֹת *viduarum.* Ab אָלַם *obmutuit*, Nom. m. Heemanth. אַלְמָן *viduus*, tacitus & mœstus; F. אַלְמָנָה *vidua* tacita & mœsta. Plural. אַלְמָנוֹת Cum Affix. mutato (ָ) in (ְ) וְאַלְמְנוֹתָיו *& viduæ ejus*. Psal. 78. 64.

Vers. 7.

2123 מוֹשִׁיב *inhabitare faciens.* A יָשַׁב *sedit, habitavit*, Particip. Hiph. converso (י) in (ו) R. 57. מוֹשִׁיב & cum (י) paragog. R. 102. מוֹשִׁיבִי *sedere faciens*, Psal. 113. 9.

¶ יְחִידִים *unicos* (solitarios) suprà Num. 1024. LXX. μονοτρόπους *unius moris homines*, qui unum scopum habent : at יְחִידִים notat *unicos*, *non unitos*, Aquila μονάχους.

2124

2124 מוֹצִיא *exire faciens*, i.e. educens. A יָצָא *exiit*, Part. Hiph. מוֹצִיא, ut Nū. precedenti, & cum (..) מוֹצָא *exire faciens*, i. e. depromens, Pſ. 135.7.

2125 אֲסִירִים *vinctos*. Ab אָסַר *vinxit*, Nom. maſc. אָסִיר *vinctus*, Plur. mutato (ָ) in (ֲ) אֲסִירִים, in Reg. אֲסִירֵי *vincti afflictione*, Pſal. 107. 10. Cum Affix. אֲסִירָיו *vinctos ejus*, Pſal. 68.34.

2126 בַּכּוֹשָׁרוֹת *de compedibus ipſis*. LXX, ἐν ἀνδρείᾳ *in fortitudine*, h.e. bene & fortiter vinctos. A קָשַׁר *ligavit, alligavit*, Nom. plur fœmin. excluſo ה Emphat. קוֹשָׁרוֹת *vincula, compedes*, quod h.l. legitur cum כ pro ק permutatis literis ejusdem organi, R. 1. aliâs כָּשַׁר eſt *rectus fuit*.

2127 שָׁכְנוּ *habitaverunt*, Præt. Kal, à שָׁכַן *habitavit, manſit, degit*, Fœm. שָׁכְנָה *habitâſſet*, Pſal. 94. 17. שָׁכַנְתָּ *inhabitâſti*, Pſal. 74.2. שָׁכַנְתִּי *habitavi*, Pſ. 121.5. Plur. שָׁכַנּוּ.

2128 צְחִיחָה *ſiccum*, i. e. terram aridam. Senſus, Rebelles q. in deſertum relegabuntur, ne paternâ benevolentiâ, quâ impiè abuſi ſunt, diutiùs fruantur. LXX. hoc hemiſtichium aliò detorquent: *Similiter eos, qui exaſperant, qui habitant in ſepulchris*. A צָחַח *candidum, limpidum eſſe*, Nom. fœm. צְחִיחָה *locus purus, candidus*, per Metalepſin *ſiccitas, ariditas*, quæ ex continua ſerenitate oritur.

Verſ. 8.

2129 בְּצֵאתְךָ *in ingrediendo te* ad facies populi tui, i. e. dum egrederis ante populum tuum. A יָצָא *palàm exiit*. Infinit. Kal צֵאת, pro צֵאת. R. 54. Cum Præfix. בְּצֵאת *in exire*, Pſal. 114. 1. i. e. cùm exiret, Cum Affix. צֵאתְךָ *exire tuum*, Pſal. 121.8. בְּצֵאתוֹ *in exire ejus*, Pſal. 81.6, i.e. dum procederet ipſe, בְּצֵאתָם *in exire eos*, Pſalm. 105.38. i.e. cùm exirent illi.

2130 בְּצַעְדְּךָ *in incedere te*, i.e. cùm incederes, præires

res. A צָעַד *incessit, progressus est*, Infin. Kal צְעֹד; at ob Affix (-) transit in (:) & prius (:) in (-)

2131 בִּישִׁימוֹן *in solitudine*. A יָשַׁם *desolari, horribile esse, vastum fieri*, Nom. Heemanth. יְשִׁימוֹן *vastitas, solitudo, horribile desertum*, in finibus Moabitarum & Amorrhæorum, de quo Num. 21. 13. Cum Præfix. בִּישִׁימוֹן, Psal. 78. 40. pro בַּיְשִׁימוֹן, R. 9.

Vers. 9.

2132 רָעָשָׁה (terra) *tremebat*, Præt. Kal, à רָעַשׁ *motus, commotus fuit, tremuit*. Fœm. רָעֲשָׁה, cum (-) ob pausam.

2133 נָטְפוּ *destillaverunt* cœli, i.e. post fulgura & tonitrua effundebant imbres & procellas. Targ. אַטִּיפוּ טַלָּא *destillârunt rorem*. A נָטַף *guttavit, stillavit, destillavit*; Præt. plur. Kal.

2134 סִינַי (ille) *Sinai*, scil. motus est, seu contremuit, quando lex data est, Exod. 19. 18. Nom. proprium montis in Arabia, ad Gal. 4. quem historici appellant montem Casium; à dumetis & vepribus, quibus septus est, sic dicti. (est n. סְנֶה *arbor spinosa, rubus*,) Habet duo cacumina; quorum occidentale חוֹרֵב *Horeb*, orientale סִינַי *Sinai*, vocatur. Rotundus est, & in ea regione celsissimus: continétque in altitudine graduum septem millia, teste Adrichomio.

Vers. 10.

2135 גֶּשֶׁם *Pluviam liberalitatum* i.e. liberalem, largam & uberem. Nom. radicale גֶּשֶׁם *nimbus, pluvia fortior & vehemens*. Plur. גְּשָׁמִים in Reg. correpto (-) in (:) גִּשְׁמֵי, unde cum Affix. Gravi גִּשְׁמֵיהֶם *pluviæ eorum*, Ps. 105. 32.

2136 תָּנִיף *stillabis*. A נוּף *stillare*, Fut. Hiph. abjecto ו, R. 58.

2137 וְנִלְאָה *& lassam*, quæ instauratione divinâ opus habeat. A לָאָה *lassus, fatigatus fuit*, Part. Niph. נִלְאָה *lassus*, fœmin. abjecto (..) R. 30. נִלְאָה *lassa*.

Verſ. 12.

2138 הַמְבַשְּׂרוֹת (Dominus dabit ſermonem, i.e. præbebit loquendi materiam, ex victoriis de hoſtibus partis, quas celebrabunt magno numero) *annunciatrices*, id eſt, mulieres, quæ res lætas voce & inſtrumentis muſicis extollebant Exod. 15.20. 1 Sam. 18.16. A בִּשֵּׂר *læta annunciavit*, ſuprà Num. 1565. etſi ſemel ſumitur pro triſti nuntio, 1. Sam. 4. 17. quia ſpecialia verba, interdum ſumuntur generaliter. Particip. pl. fœm. Pihel. מְבַשְּׂרוֹת cum ה Relativo, R. 76. excluſo dagesh, R. 19.

Verſ. 13.

2139 יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן (Reges exercituum, i.e. ingenti exercitu inſtructi) *fugient, fugient* Targ. אִטַּלְטָלוּ *moti ſunt.* LXX. *Rex virtutum* τȣ̃ ἀγαπητȣ̃ *dilecti*, q. à יְדִידוּת *dilectio.* A נָדַד ſuprà Num. 1238. Fut. Kal, compenſato נ per dagesh, R. 69. יִדֹּדוּ cum ן parag. At poſterius יִדֹּדוּן eſt ob pauſam, R. 132. & ſic prius, ut ſeſe accommodet poſteriori.

2140 וּנְוַת *& habitatio*, ſive *habitatrix* domus, dividet ſpolia, i. e. exercitus, regnum bellicoſorū, turbæ domeſticæ mulieri imbelli ac pavidæ, in ſpolia cadet, LXX. τῇ ὡραιότητι *ſpeciei domûs*, q. à נָאָה *pulchritudine*. A נָוָה *manſit, habitavit*, Nom. fœm. נָוָה *manſio, habitatio*. In Regim. ה in ת & (ָ) in (ְ)

2141 שָׁלָל *ſpolium.* A שָׁלַל *ſpoliavit*, Nom. m. שָׁלָל *ſpolium, præda, exuviæ*, veſtes.

Verſ. 14.

2142 בֵּין *inter.* Præpoſitio בֵּין *in, inter, intra*: cum Præfixo מ idem valet quod תָּוֶךְ *medium*, Pſalm. 104.12. מִבֵּין *è medio* frondium.

2143 שְׁפַתַּיִם (ſi accubueritis inter) *tripodes*, i.e. loco humili & fuliginoſo, in ſummis anguſtiis, & ſqualore vixeritis. A שָׁפַת *diſpoſuit, ordinavit*, intra limites *collocavit*. Nom. Duale שְׁפַתַּיִם *duæ ſtrues lapideæ* inter quas ignis ſuccenditur, & ollæ diſponuntur: *chytre-*

chyiropodes. LXX. *Si dormiatis* ἀνὰ μέσον τῶν κλήρων *inter medias sortes*, h. e. inter medias cruces, inter sacrum & saxum, inter malleum & incudem, in acie novaculæ, in extrema alea. Genebr.

2144 נֶחְפָּה (eritis sicut pennæ columbæ) *tectæ* argento, i. e. candidi, ab omni atrore & nigredine vindicabimini. Ab חָפָה *texit, operuit*, Part. Niph. m. נֶחְפֶּה *opertus*, fœm. excluso ·.· R. 103. נֶחְפָּה, pro נֶחְפָּה, R. 14.

2145 בִּירַקְרַק *in flavedine.* LXX. ἐν χλωρότητι *in pallore auri.* A יֶרֶק *viriditas*, fit יְרַקְרַק (geminatâ secundâ & tertiâ radicali) *subviridis, croceus*: sublato (:) sub (י) ob præcedens *chir.* R. 9.

2146 חָרוּץ *auri.* Ab חָרַץ *excidit*, Nom. m. חָרוּץ *aurum* concisum & contusum.

Vers. 15.

2147 בְּפָרֵשׂ *In dissipando*, i. e. cum dissipavit. LXX. ἐν τῷ διαστέλλειν *cùm discernit*. id est, dum judicat, punit & ulciscitur. A פָּרַשׂ *expandit, distendit, dispersit*, Infin. Pihel excluso dagesh, R. 19.

2148 שַׁדַּי *Omnipotens.* Vel, à שָׁדַד *vastavit*, שַׁדַּי *Omnipotens*, invictus, cui nemo resistere potest: sed solus omnia vastare. Vel à שַׁד *Mamma uber*, q. mammeus, qui omnia nobis ubertim confert. Vel denique, à דַּי *sufficientia*, cum שׁ Relativo, R. 75, *qui sufficit*, vel *qui sufficiens est*, immunis omninò ab omni dependentia.

2149 תַּשְׁלֵג *nivescet*, R. D. Kimchi *albescet tanquam nix, congregatio quæ fuit in tenebris.* Vel *albescebat*, scil. terra ut nix Salmon, nempe operta ossibus hostium: ex Psal. 53. 6. *Dispersit Deus ossa castra metantis contra te.* A Nom. שֶׁלֶג formatur. h. l. tantùm Verbum in Fut. Hiph.

2150 בְּצַלְמוֹן *in Tsalmon.* Vel, albesces in *caligine.* Targ. *in umbra mortis.* A צֶלֶם *umbra*, vel est Nom. proprium montis in tribu Ephraim. Jud. 9. 48. perpetuis nivibus candentis: Vel ab umbrositate arborum, appellativ. *Tenebræ albescent*

ſcent inſtar nivis, i e. poſt pericula tranquillitas.

Verſ. 16.

¶ הַר־אֱלֹהִים *Mons Dei, mons Bashan*, non ſolùm ob altitudinem, verùm etiam ob ſoli fertilitatem. LXX. ὄρος πῖον *mons pinguis.*

2151 גַּבְנֻנִּים (mons frequens) *gibbis* Targ. *montes*, גְּוִיתָנִין *excelſi.* LXX. ὄρος τετυρωμένον *mons coagulatus*; reſpexerunt ad גְּבִינָה *caſeus. A* גִּבֵּן *gibbus* ſcil. ab ipſa Hebr. voce fit. Nom. גַּבְנֹן *admodùm gibboſus, gibbis abundans*; geminatâ tertiâ radicali, ob auxeſin. In Plur. aſſumit dagesh euphonic. R. 18.

Verſ. 17.

2152 תְּרַצְּדוּן (quare) *exultatis.* Targ. אַתּוּן מְפַזְּזִין *vos exilitis.* LXX. *ut quid ſuſpicamini montes coagulatos?* A רָצַד *exilivit, ſubſiliit, exultavit*; &, ex ſignificatione Arabica, *intenſus fuit, obſcuravit.* Fut. plur Pih, cum ן parag.

2153 חָמַד (hunc montem nempe Tſionem) *expetivit* Deus. Ipſum thema חָמַד *cupiit, concupiit, deſideravit.*

Verſ. 18.

2154 רִבֹּתַיִם *myriades duæ.* A רְבָבָה, ſuprá Num. 154. Nom. fœm. רִבּוֹת *myrias*: in duali רִבֹּתַיִם, duas ingentes multitudines, ſeu copias, ſignificat.

2155 שִׁנְאָן (millia) *iterationes*, i.e. iterata, plura, vel varia millia. A שָׁנָה *iteravit*, Nom. Heemanth. שִׁנְאָן *iteratio, ingeminatio*, mutato ה in א, R. 1.

Verſ. 19.

2156 עָלִיתָ *Aſcendiſti.* Præt. Kal, à עָלָה, *aſcendit*, in ſecunda perſ. mutato ה in (י) R. 66. עָלִיתָ. In plur. abjecto ה. עָלוּ *aſcenderunt*, Pſ. 122. 4.

2157 שָׁבִיתָ *captivam duxiſti.* A שָׁבָה *bello cepit, captum tenuit, abduxit*, Præt. Kal, ut prius.

2158 שֶּׁבִי *captivitatem*,

i.e. captivorum turbam. A priori שָׁבָה, fit שְׁבִי *captivitas* servitus ipsa,& præda, quæ abducitur: in pausa שֶׁבִי, R. 135. Cum Præfix. לַשֶּׁבִי *ipsi captivitati*, Psal. 78. 61. excluso ה Emphat.

2159 מַתָּנוֹת (accepisti i.e. accipiens dedisti) *dona* in homines, i. e. propter, vel, pro hominibus. A נָתַן *dedit*, Nom. fœm. Heemanth. abjecto נ, R. 164. n. 4. מַתָּנָה *donum*, pl.

2160 לִשְׁכּוֹן *ad habitandum*, i.e, ut ipsi habitent in Ecclesia tua. Gerund. Kal, à שָׁכַן *habitavit*. Chaldæus sic interpretatur *Ascendisti firmamentum, captivam duxisti captivitatem, docuisti verba legis, dedisti dona filiis hominum; at super rebelles proselytos, qui revertuntur ad legem, quiescit Majestas Gloriæ Domini.*

Vers. 20.

2161 יַעֲמָס־ *onerabit nos*, i.e. cumulabit donis suis. A עָמַס *oneravit*. Fut. Kal, cum *Chatheph*, ob Maccaph, pro יַעֲמוֹס.

Vers. 21.

2162 לְמוֹשָׁעוֹת (Deus) *ad salutes*; qui innumeros servandi modos in promptu habet. A יָשַׁע *salvavit*, Nom. pl. Heemanth. absque sing. מוֹשָׁעוֹת.

2163 תּוֹצָאוֹת (mortis) *exitus* i.e. Domini est educere à morte, A יָצָא *exiit*. Nom. pl. Heemanth. תּוֹצָאוֹת.

Vers. 21.

¶ קָדְקֹד שֵׂעָר *verticem crinis*, id est, comatum: hostes nim. qui magis eminent, & plùs security, comásque alunt, ut horridiores videantur.

2164 מִתְהַלֵּךְ (cujusvis) *ambulantis*, scil. indesinenter, pertinaciter, &c. Ab הָלַךְ *ivit, ambulavit*, Part. Hithpah.

2165 בַּאֲשָׁמָיו *in delictis suis*. Ab אָשַׁם *deliquit*, Nom. masc. אָשָׁם *delictum, reatus, culpa*. Plur. אֲשָׁמִים, cum Affix. אֲשָׁמָיו. Et ex forma fœmin. אַשְׁמוֹת, unde cum Affix. mutato (ָ) in (:) R. 114. (־:)

Ee amit-

amittit suum(;) R.15. וְאַשְׁמוֹתַי & *reatus mei*, Psal. 69.6.

Vers. 23.

2166 מִמְּצֻלוֹת *de profunditatibus maris.* Ab inusitato צוּל, Nom. F. Heemanth. מְצוּלָה *multitudo & profunditas aquarum. abyssus*, Psalm. 69.3. *Demersus sum in cœno* מְצוּלָה *profunditatis*, i.e. profundissimo. Cum Præfixo. בִּמְצוּלָה *in profundo*, Psal. 107. 24. plur. מִמְּצֻלוֹת *ex profundis*. Et cũ *chol.* loco(:) בִּמְצֹלוֹת *in profundis*, Psal. 88.7.

Vers. 25.

2167 הֲלִיכוֹתֶיךָ (viderunt) *incessus tuos*, i.e. viam illam admirabilem, quâ inter abyssos populus Dei iter facetet. Ab הָלַךְ *ambulavit*. Nom. fœm. הֲלִיכָה *gressus, incessus, vestigium*: plur cum Affixo.

Vers. 26.

2168 שָׁרִים (Præcesserunt) *cantores*, LXX. ἄρχοντες *principes*, legerunt cum puncto sinistro שָׂרִים. A שׁוּר *canere*, Præt. Kal, abjecto ו, R. 58. שָׁר *cecinit* sicque coincidit cum Participio שָׁר *canens, cantor*, R. 49. Plur. וְשָׁרִים *& canentes*, Psal. 87.7.

2169 נֹגְנִים (posteà) *psallentes*, vel, fidicines. A נָגַן, suprà Num. 170. Ben. pl. Kal, extat h.l. tantùm.

2170 עֲלָמוֹת (in medio) *virginum*. A עָלַם *abscondit* Nom. fœm. עַלְמָה *virgo, puella* domi abscondita, propter secretiorem educationem. Est formæ שַׂלְמָה, R. 32. ideóque pl. facit עֲלָמוֹת.

2171 תּוֹפֵפוֹת *tympanizantium*. A תָּפַף *tympanizavit*, Ben. Kal.

Vers. 28.

2172 בִּנְיָמִן (ibi) *Benjamin*. Nom, propr. composit. ex בֵּן *filius*, & יָמִין *dierum*, (ex terminatione plur. Chald. ין) fuerat enim יֶלֶד זְקֻנִים *puer senectutis*, Gen. 44 20. sc. quem in

in senectute genuerit: non autem, ut vulgò dicitur, בֶּן־יָמִין *filius dextræ* Cum Præfixo. וּבִנְיָמִין & *Benjamin*, Psalm. 80.3.

2173 צָעִיר *parvus*, non ratione ætatis, sed quia tribus Benjamin ad paucitatem reducta fuerat ob scelus Gibeonitarum. Jud.19.20. A צָעַר *parvus, exiguus fuit*, Nom. masc. צָעִיר *parvus, minor* ætate, conditione, dignitate, צָעִיר *parvus ego & contemptus*, Psalm.119.141. i. e, vilis.

2174 רֹדֵם *dominans illis*, vel, *dominator eorum* LXX. ἐν ἐκστάσει *in mentis excessu*, q. à רָדַם *soporatus fuit*, ut ם sit radicale. A רָדָה *dominatus est, præfuit*, Ben. Kal רוֹדֶה *dominans*, & *dominator*, ob Affix. excluso ה, R.103. רוֹדֵם (irregulariter) pro רוֹדָם.

2175 זְבֻלוּן *Zebulon*. A זָבַל *habitavit*, fit זְבֻלוּן sextus filius Jacobi ex Lea, cujus etymon extat Gen. 30. 20. *Iam* יִזְבְּלֵנִי *cohabitabit mihi maritus meus*.

2176 רִגְמָתָם *cœtus eorum*. Vel (principes Jehuda) *obrutio*, lapidatio, interitus eorum. LXX. ἡγεμόνες αὐτῶν *duces eorum*. A רָגַם *lapidibus obruit, lapidavit*, Nom.F. רִגְמָה *obrutio*, vel *collectio, congregatio, cœtus*: cum Affixo. R.104.

2177 נַפְתָּלִי (principes) *Naphthali*. A פָּתַל *luctari*: dixit enim Rachel, נַפְתּוּלֵי אֱלֹהִים נִפְתַּלְתִּי *luctationes Dei luctata sum*, & vocavit nomen ejus *Naphthali*, Gen.30.8.

Vers. 29.

2178 עוּזָּה *corrobora*. A עָזַז *roboravit, confirmavit*, Imper. Kal, per Syncopen, R. 70. עֹז, at ו migrat in ּ, R.107. & accedente ה parag. imprimitur dagesh, R.124. fitque עוּזָּה, pro עֻזָה.

Vers. 30.

2179 שַׁי (tibi adducent reges) *munus*. Targ. קוּרְבָּנַיָּא *munere*. Ipsum nomen radicale (fortè ab inusitato שָׁיָה) שַׁי *munus*, Psalm. 76. 12. In pausa שָׁי, R.128.

Verſ. 31.

2180 גְּעַר *Increpa.* A גָּעַר *increpavit, duriter reprehendit*, Imper. Kal.

2181 קָנֶה (agmen) *arundinis*, id eſt, arundiferum, haſtatorum, hoſtium haſtis pugnantium, Nom. radicale קָנֶה *arundo*; unde etiam ad alias Linguas promanavit *canna*, quę propriè eſt degener arundo.

¶ עֲדַת אַבִּירִים *congregationem taurorum*, id eſt, hoſtium præpotentium, בְּעֶגְלֵי עַמִּים *cum vitulis populorum*, i. e. reliquam multitudinem profanam. Targ. *Increpa exercitus peccatorum, confringe illos, ſicut cannam, congregationem virorum, qui confidunt in vitulis, idolis gentium.*

2182 מִתְרַפֵּס *conculcantem*, qui ſcil. argento ornati, faſtuoſè incedunt, & obvios quoſque proculcant. A רָפַס *calcavit, conculcavit*. Part. Hithp.

2183 בְּרַצֵּי *in fruſtis* argenti, i. e. ornamentis argenteis veſtibus applicatis. LXX. *ut excludantur, qui probati ſunt argento*: fortè legerunt à רָצָה *velle, complacere*, q. *in voluntatibus argenti*. A רָצַץ *conquaſſavit*, Nom. contractum רַץ *fruſtum, fragmen*. Plur. in Regim. cum dagesh, R. 124.

2184 בִּזַּר *diſperſit* populos, qui bella volunt. *LXX.* διασκόρπισον *diſſipa*, ita, ut reſpondeat præcedenti Imperat. Præt. Pihel בִּזֵּר *ſparſit, diſperſit* cum (–) loco (..) *R.* 108.

Verſ. 32.

2185 יֶאֱתָיוּ *Venient.* Ab אָתָה *venit*, Fut. pl. Kal, mutato ה in (ו) mobile. R. 66. pro יֶאֱתוּ.

2186 חַשְׁמַנִּים *magnates*, LXX. πρέσβεις *legati*, Nom. Plur. quadrilıterum, extat h. l. tantùm in SS. &, quid propriè ſignificet, incertum.

2187 מִמִּצְרָיִם *ex Ægypto.* Mizraim fuit filius Cham, qui Ægyptum occupavit & incoluit, à quo Ægyptus dicta. Cum Præfixo, מִצְרַיִם בְּמִצְרַיִם *in Ægypto*, Pſ. 78. 43. מִמִּצְרַיִם *ex Ægypto*, Pſ. 80. 9.

2188 תָּרִיץ *currere faciet* manus ſuas, i. e. celeriter extendet. A רוּץ *currere*, Fut. Hiph, abjecto ו, R. 58.

Verſ. 36.

Verſ. 36.

2189 מִמִּקְדָּשֶׁיךָ (terribilis es, ô Deus,) *è ſanctuariis tuis*, ſcil. hoſtibus. LXX. Mirabilis Deus ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ *in ſanctis ſuis*: legerunt cum Affixo tertiæ perſ. & acceperunt maſculinè. A קָדַשׁ *ſanctificavit*, N. Heemanth. מִקְדָּשׁ *ſanctuarium*. Cum Af. מִקְדָּשְׁךָ *ſanctuarium tuum*, Pſal. 74.7. מִקְדָּשׁוֹ *ejus*, Pſalm. 78. 69. בְּמִקְדָּשׁוֹ *in ſanctuario ejus*, Pſal. 96. 6. Plur. מִקְדָּשִׁים, in Regim. correpto (ָ) in (:) R. 114. מִקְדְּשֵׁי *ſanctuaria Dei*, Pſal. 73.17. Cum Af. מִקְדָּשֶׁיךָ.

2190 וְתַעֲצֻמוֹת *& robora*. *A* עָצַם *robuſtus fuit*, Nom. pl. Heemanth. תַּעֲצֻמוֹת *vires*.

PSALMUS 69. סט.

Verſ. 3.

2191 מָעֳמָד (& non eſt) *conſtitutum*, *ſtatio*. Targ. אֲתַר לְמִקוּם *locus ad ſtandum* LXX. ὑπόστασις. *A* עָמַד *ſtetit*, Part. Hoph. מָעֳמָד *conſtitutus*, cum (ָ) ſub ע loco (:)

2192 בְּמַעֲמַקֵּי *in profunditates* aquarum. A עָמַק *profundus fuit*, Nom. pl. Heemanth. מַעֲמַקִּים *profunditates*. Cum Præfix. מִמַּעֲמַקִּים *ex profunditatibus invocavi te*, Pſ. 130, 1. id eſt, ex magnis periculis. In Regim. וּמִמַּעֲמַקֵּי *& è profunditatibus aquarum*, verſ. 15.

2193 וְשִׁבֹּלֶת *& flumen*. *A* שְׁבִיל *ſemita*, Nom. fœmin. שִׁבֹּלֶת *fluentum, gurges aquarum*, ubi aqua impetuoſiori curſu defertur. q. ſemita decurrens. *Ne inundet me* שִׁבֹּלֶת מַיִם *fluentum aquarum*, v. 16. Targ. *Ne captivum abducat me rex fortis, qui comparatus eſt* לְזוּטָא דְמַיָּא *alveo aquarum*.

2194 שְׁטָפָתְנִי *inundet me*. *A* שָׁטַף *merſit*, *inundavit*, Præt. fœm. שָׁטְפָה, ob *Af.* ה transit in ת — R. 98. & (ְ) ac (:) tranſponuntur, R. 99. fitque שְׁטָפַתְנִי, cum (ָ) ob pauſam. In tertia plur. שְׁטָפוּנוּ *inundâſſent nos*, Pſ. 124. 4.

2195 נִחַר *exſiccatum*

est guttur meum. LXX. ἐβραγχίασεν ὁ λάρυγξ μου *raucæ factæ sunt f[o]ces meæ*. Ab חָרַר *ustus, adustus, siccatus fuit*, Pr. Niph. syncopatâ mediâ radicali, R. 70. נִחַר, pro נִחֲרַר. Plur. *& ossa mea* נִחָרוּ *adusta sunt*, Psal. 102. 4. cum (ָ) ob pausam.

Vers. 5.

2196 מַצְמִיתַי *conantes me succidere.* A צָמַת *succidit, excidit*, Particip. plur. Hiph. cum Affixo.

2197 גָּזַלְתִּי (quæ non) *rapui*. Præt. Kal, à גָּזַל *rapuit, diripuit.*

Vers. 6.

2198 נִכְחָדוּ (& delicta mea à te non) *celata sunt*. A כָּחַד, suprà Num. 1597. Præt. Niph. נִכְחַד *celatus, absconditus fuit*, Ps. 139. 15. Pl. נִכְחָדוּ, cum (ָ) ob pausam.

Vers. 9.

2199 מוּזָר. Targ. נוּכְרַי *alienus factus sum* fratribus meis. *A* זוּר, suprà Num. 1948. Particip. Hoph. compensato ו medio per וּ, R. 58.

2200 וְנָכְרִי *& alienigena.* Nom. Heemanth. formatum per (י) R. 23. à נָכַר, suprà Num. 866.

Vers. 10.

2201 קִנְאַת *zelus* domûs tuæ. A קָנָא, suprà Num. 1426. Nom. fœm. קִנְאָה *zelus, zelotypia*. In Regim. קִנְאַת. Cum *Affix.* קִנְאָתִי *zelus meus*, Psal. 119. 139. קִנְאָתְךָ *zelus tuus*, Psal. 79. 5.

2202 חוֹרְפֶיךָ (& opprobrium) *probro afficientium te.* Ab חָרַף *probro affecit*. Ben. Kal, in sing. cum Affix *& respondebo* חוֹרְפִי *conviciatori meo*, Ps. 119. 42. Pl. חוֹרְפֶיךָ.

Vers. 11.

2203 וָאֶבְכֶּה *Et flevi.* A בָּכָה *flevit*, Fut. Kal. אֶבְכֶּה *flebo*, exit in (ֶ) R. 65. cum ו Convers. R. 79. וָאֶבְכֶּה. In tertia

tia Pl. fœm. mutato ה in (י) R. 66. Et *viduæ ejus non* תִּבְכֶּינָה *fleverunt*, Ps..78.64.

Verſ. 13.

2204 שׁוֹתֵי (& cantica loquentur) *bibentes. A* שָׁתָה *bibit*, Ben. Kal שׁוֹתֶה *bibens*, R.65. in plur. abjecto ה, R.103. שׁוֹתִים, in Regim. שׁוֹתֵי.

2205 שֵׁכָר *ſiceram. A* שָׁכַר *ſitim explevit, inebriatus eſt.* Nom. maſc. שֵׁכָר *ſicera*, omnis potus inebrians, vel ſitim explens.

Verſ. 15.

2206 אֶטְבָּעָה (& ne) *immergar. A* טָבַע, ſuprà Num. 464. Fut. Kal, cum ה paragog. אֶטְבְּעָה, at, ob pauſam, אֶטְבָּעָה, R.135.

Verſ. 16.

2207 תִּשְׁטְפֵנִי (ne) *inundet me. A* שָׁטַף, paulò antè, verſ.3. Fut. Kal תִּשְׁטוֹף, cum Affix. mutato וֹ in (:) R. 119. תִּשְׁטְפֵנִי. In tertia pl. יִשְׁטְפוּ *exundabunt*, Pſal.78. 20. cum י ob pauſam, R.125.

2208 תִּבְלָעֵנִי (& ne) *abſorbeat me. A* בָּלַע *abſorpſit, deglutivit.* Fut. Kal וַתִּבְלַע & *abſorpſit*, ſcil. terra, Pſal.106. 17. cum ו Converſ. Cum Affix. mutato (-) in (ּ) R.121. תִּבְלָעֵנִי.

2209 תֶּאְטַר (ne) *claudat* ſuper me puteus. Ab אָטַר *clauſit, obthuravit*, Fut. Kal, pro תֶּאֱטַר, R.14.

Verſ. 18.

2210 מַהֵר *Feſtina, exaudi me.* LXX. ταχύ. *A* מָהַר (Num.660.) *feſtinavit*; alteri Verbo junctum adverbiaſcit, *citò, celeriter.* Imp. Pih. abſorpto dagesh. מַהֵר, Pſal.143.7.

Verſ. 19.

2211 קָרְבָה *Appropinqua. A* קָרַב *appropinquavit*, Imper. Kal קְרַב, at ob ה paragog. (-) tranſit in (:) R.121. & prius (:) in *chir.*

2212 גְּאָלָהּ *vindica eam. A* גָּאַל, ſuprà Num.834.

 Im-

Imper.Kal גְּאַל. Ob Affix. (-) transit in (ָ) R.121. גְּאָלֵם *redime eos*, Psal. 107.2. וּגְאָלֵנִי *& redime me*, Psal. 119.154.

Verſ. 21.

2213 שָׁבְרָה *fregit.* Præt. Kal שָׁבַר *fregit, contrivit*: in pauſa שָׁבָר, Pſal. 105. 16. in fœm. שָׁבְרָה.

2214 וָאָנוּשָׁה *& debilitatus ſum.* Ab אָנַשׁ *æger, calamitoſus fuit, deſperatè ægrotavit*, Fut. Kal, cum ו Converſ. & ה paragog. ac ו, loco ֹ, pro וָאֶאֱנוֹשָׁה, per craſin duorum א, R.53. LXX. *opprobrium expectavit anima mea, καὶ ταλαιπωρίαν & miſeriam*: legerunt cum puncto ſiniſtro שִׂבְּרָה *expectavit*, & אֲנוּשָׁה, q. eſſet nomen.

2215 וְלַמְנַחֲמִים *& ad conſolatores*, i. e. quod conſolatores attinet, R. 129. A נָחַם, ſuprà Num. 1067. Partic. Pih. abſorpto dagesh, מְנַחֵם, plur. מְנַחֲמִים, cum ה Emphat. הַמְנַחֲמִים, at ל excludit ה Emphat. R. 80. & dagesh ex מ excidit, R. 20.

2216 מָצָאתִי (non) *inveni*. Præt. Kal. A מָצָא *invenit* R. 64. מָצְאָה (avicula) *invenit domum*, Pſal. 84.4. מָצָאתִי *inveni*, מָצְאוּ *invenerunt*, in pauſa מָצָאוּ, Pſ. 107.4. Cum Affix. tranſpoſitis vocalibus, R. 98. מְצָאוּנִי *invenerunt me*, Pſ. 116.3. מְצָאנוּהָ *invenimus eam*, Pſal 132.6. ex מְצָאנוּ, mutato (ָ) in (ְ)

Verſ. 22.

2217 בְּבָרוּתִי (& dederunt) *in cibum meum*. A בָּרָה *elegit*. It. *ex quovis cibo aliquid elegit, carpſit & edit*. Nom. F. בָּרוּת *cibus, eſca*: cum Affixo.

2218 רֹאשׁ *fel*. Targ. מְרִירוּת רֵישֵׁי חַרְמָנִין *fel capitum aſpidum*. A רוּשׁ *depauperari*, fit רֹאשׁ *toxicum, venenum*: notat præcipuam amaritudinem in aſpide, fel, ſeu bilem, cum א loco ו, R.2. רֹאשׁ, Pſal. 149.10.

2219 וְלִצְמָאִי *& in ſiti mea*

mea, Nom. radicale צָמָא *sitis, ariditas* Cum Af. mutato priori (ָ) in (ְ) צְמָאִי *sitis mea*, לְצַמָאִי *in siti mea*, (ubi ל cum *chir.* ob sequens (ְ) R. 6. צְמָאָם *sitis eorum*, Pſ. 104. 11.

2220 חוֹמֶץ (potaverunt me) *aceto.* Ab חָמַץ *acidus, acerbus fuit*, Nom. m. absque plur. חוֹמֶץ *acetum*, degener filius vini, unde proverb. in degeneres, חֹמֶץ בֶּן־יַיִן *Acetum filius vini.*

Verſ. 24.

2221 תֶּחְשַׁכְנָה *obtenebrentur* oculi eorum à videre, id eſt, ne videant, R. 41. Ab חָשַׁךְ *obſcuratus, obtenebratus fuit*; tertia perſ. plur. fœm. Fut. Kal, pro תֶּחְשַׁכְנָה, R. 14.

2222 הַמְעַד (& lumbos eorum ſemper) *fac nutare* Targ. תְּזוּעַ *commovebis.* LXX. σύγκαμψον. *incurva.* A מָעַד *nutavit, vacillavit*, Imper. Hiph. cum (ַ) ob pauſam.

Verſ. 26.

2223 טִירָתָם *palatium eorum.* LXX, ἡ ἔπαυλις αὐτῶν *habitatio eorum.* A טוּר *ordo, ſeries*, Nom. fœm. טִירָה *ædes magna, palatium* lapidibus æqualiter ordinatis extructum: Syris *habitatio.* Cum Affixo, mutato ה in ת.

2224 נְשַׁמָּה *deſertum* A שָׁמֵם *vaſtatus, deſertus, deſolatus fuit*, Part. Niph. ſyncopatâ mediâ radicali, R. 70. נָשָׁם *deſolatus*: in fœm. mutato priori (ָ) in (ְ) R. 114. & poſteriori in (ַ) & dagesh, R. 124. נְשַׁמָּה.

Verſ. 27.

2225 רָדָפוּ *illi perſecuti ſunt.* Præt. Kal רָדַף, ſuprà Num. 314. plur. רָדְפוּ, in pauſa רָדָפוּ. Cum Affix. רְדָפוּנִי *perſecuti ſunt me*, Pſal. 119. 86. ut paulò ante Num. 2216.

2226 חֲלָלֶיךָ (& ſuper dolore) *interfectorum tuorum* narrabunt. Vide ſuprà Num. 86. LXX. τῶν τραυμάτων μου *vulnerum meorum*, legerunt cum Affixo primæ perſ. Ab חָלַל *ſauciatus, vulneratus, cæſus*

 fuit

fuit, Nom. masc. חָלָל *vulneratus*, *casus*. Cum Præfixo כְּחָלָל *sicut confossus*, Psal. 89. 11. ubi כ excludit ה Emphat. quod ante guttur. Kametsatam gestat (·.·) pro (-) R. 109. plur. חֲלָלִים *confossi*, Ps. 88. 6. cum Affix. חֲלָלֶיךָ *confossi tui*.

Vers. 29.

2227 יִמָּחוּ *Deleantur*. *A* מָחָה, suprà Num. 1815. Fut. Niph. יִמָּחֶה, per apocopen, R. 69. יִמַּח *delebitur*, Psalm. 109. 13. *Et peccatum matris ejus*, אַל־תִּמָּח *ne deleatur*, Ps. 109. 14. In plur. abjecto ה, R. 66. יִמָּחוּ *delebuntur*.

2228 יִכָּתְבוּ (ne) *scribantur*. *A* כָּתַב *scripsit*, *descripsit*, Fut. Niph. in tertia fœm. sing. תִּכָּתֶב זֹאת *scribatur hoc*, Psal. 102. 19. cum (·.·) in ultima, ob vicinitatem alterius accentûs, R. 126. pro תִּכָּתֵב. In plur. יִכָּתֵב, cum (..) ob pausam, R. 135. pro יִכָּתְבוּ.

Vers. 30.

2229 וְכוֹאֵב *& dolens*, tristis. *A* כָּאַב *doluit*, corpore, vel animo, Ben. Kal.

Vers. 31.

2230 וַאֲגַדְּלֶנּוּ *& magnificabo eum*. *A* גָּדַל *magnus fuit*, in Pih. גִּדֵּל *magnum fecit*, quantitate, vel qualitate. Fut. Pih. אֲגַדֵּל, ob Affix. (..) transit in (:)

Vers. 32.

2231 וְתִיטַב *Et placebit* Deo. *A* יָטַב *bonus, pulcher fuit*, ob pulchritudinem *placuit*, Fut Kal, quiescente primâ radicali (י) in *chir*. R. 55. pro תִּיטַב.

2232 מִשּׁוֹר *præ bove* juvenco. LXX. ὑπὲρ μόσχον νέον *super vitulum novellum*. A שׁוּר *observare, speculari*, Nom. masc. שׁוֹר (Chald. תּוֹר, unde ταῦρος) *bos* pastoris curâ & inspectione indigens. Cum Præfixo מ, R. 74.

2233 מַקְרִן *cornuante*, i. e. cornua producente. *A* קֶרֶן *cornu-*

Cornu, factum est Partic. Hiph. מַקְרִן, absque (י)

2234 מַפְרִיס *dividente*, scil. ungulam. A פָּרַס *divisit*, in specie *ungulam divisit*, Part. Hiph.

Verſ. 35.

2235 רוֹמֵשׂ (& omne) *calcans*. A רָמַשׂ *calcavit*, *repsit*, Ben Kal.

Verſ. 37.

2236 יִנְחָלוּהָ *possidebunt eam*. A נָחַל *possedit*, *hæres fuit*. Fut. Kal. in secunda pers. sing. תִנְחַל *hæreditabis*, Ps. 82. 8. In tertia plur. cum Affixo יִנְחָלוּהָ, cum (ּ) ob pausam.

PSALMUS 70. ע.

Eadem hîc totidem ferè verbis habentur, quæ Psalm 40. à vers. 15. ad finem.

PSALMUS 71. עא.

Verſ. 4.

2237 מְעַוֵּל (è vola) *injuriâ afficientis*. LXX. παρανομοῦντος *contra legem agentis*. A עָוַל *perversus fuit*, *iniquè egit*, Part. Pih.

2238 וְחוֹמֵץ *& acerbi*, Targ. וְחָטוֹף *& raptoris*. LXX. καὶ ἀδικοῦντος *& injustè agentis*, Ben. Kal, vel, ab חָמֵץ *acerbus fuit*, suprà Num. 2220. vel, ab חָמַס *violentus*, *raptor fuit*, permutatis literis ץ & ס, ejusdem organi, R. 1.

Verſ. 6.

2239 נִסְמַכְתִּי (super te) *innixus sum* ab utero, Pro quo Psal. 22. 11. habetur הָשְׁלַכְתִּי *projectus sum*. LXX. ἐπεστηρίχθην *confirmatus sum*. A סָמַךְ, suprà Num. 152. Præt. Niph.

2240 גוֹזִי (tu es) *evulsor meus*. Targ. מַפְּקִי *eductor meus*. LXX. σκεπαστής *protector*. A גּוּז *evellere*, *extrahere*, fit גּוֹז *evulsor*, *extractor*.

Verſ. 7.

2241 כְּמוֹפֵת *Tanquam prodigiū* fui, Targ. הֵיךְ תִּמְהָא *sicut*

ſicut miraculum. Ab inuſitato יָפַת, Nom. Heemanth. מוֹפֵת *prodigium, portentum, monſtrum*, res præter naturam. In plur. וּמוֹפְתִים *& prodigia*, Pſ. 105.27. & absque ו, מוֹפְתִים, Pſal.135.9. Cum Affix. מֹפְתָיו *prodigia ejus*, Pſalm. 105.5. וּמוֹפְתָיו *& prodigia ejus*, Pſal. 78.43.

Verſ. 8.

2242 יְמָּלֵא *Implebitur.* A מָלֵא *implevit*, Fut. Niph. יִמָּלֵא, Pſ.126.2. וְיִמָּלֵא *& implebitur*, Pſal.72.19.

2243 תִּפְאַרְתֶּךָ *gloriâ tuâ.* A פָּאַר *decoravit, ornavit*, Nom. fœm. Heemanth. תִּפְאָרָה, & תִּפְאֶרֶת, *decor, ornatus, gloria.* וְתִפְאֶרֶת *& decor* Pſal.96.6. In Affix, utrumque (..) tranſit in (:) & prius (:) in (-) תִּפְאַרְתֶּךָ *gloria tua.* וְתִפְאַרְתּוֹ *& gloria ejus.* Pſal.78.61.

Verſ. 9.

2244 זִקְנָה (in tempore, *ſenectutis.* A זָקֵן *ſenuit.* N. Fœm. זִקְנָה *ſenectus*, v.18.

2245 כִּכְלוֹת *ſecundùm conſumi*, Targ. כַּד יִפְסַק *cùm conſumpta fuerit* virtus mea. A כָּלָה *finitus, conſummatus, conſumptus fuit*, Gerund. Kal, R. 65. cum כ ſimilitud.

Verſ. 10.

2246 נוֹעֲצוּ *conſilium iniverunt.* A יָעַץ *conſuluit*, Præt. Niph. mutato (י) in ו, R. 56. נוֹעַץ *conſultavit, conſpiravit*, in plur. נוֹעֲצוּ, Pſal. 83.6.

Verſ. 11.

2247 וְתִפְשׂוּהוּ *& apprehendite eum.* A תָּפַשׂ *tenuit, cepit, apprehendit.* Imper. Plur. Kal, cum Affixo.

Verſ. 13.

2248 יִכְלוּ *deficiant.* A כָּלָה, paulò antè Num. 2245. Futur. plural. Kal, pro יִכְלְהוּ R.66.

2249 שֹׂטְנֵי *adverſantes*

tes animæ meæ. A שָׂטַן. ſuprà Num. 1521. Ben. Kal שֹׂטֵן, pl. in Regim. שֹׂטְנֵי. Cum Affix. *Hoc opus* שֹׂטְנַי *adverſantium mihi*, Pſal. 109. 20. & cum ו verſ. 29. שׂוֹטְנַי *adverſarii mei.*

2250 יַעֲטוּ *operientur* opprobrio. A עָטָה *texit, operuit, involvit*, abſolutè *opertus fuit*, Fut. Kal יַעֲטֶה *operiet*, Pſal. 84. 7. & contractè יַעְטֶה, Pſal. 103. 19. Plur. abjecto ה, R. 66. וְיַעְטוּ *& operientur*, ibid. verſ. 29.

Verſ. 14.

2251 אֲיַחֵל *ſperabo*. A יִחֵל *ſperavit, expectavit*, Prim. Perſ. Fut. Pih. abſorpto dagesh.

2252 וְהוֹסַפְתִּי *& addam*. A יָסַף *addidit, adjecit, appoſuit*, Præt. Hiph. mutato (י) in ו, R. 57. הוֹסִיף idem. Prima perſona cum ו Converſ. Præterit. R. 79.

Verſ. 15.

2253 סְפֹרוֹת (*non novi*) *numeros*. Targ. מִנְיָנְהוֹן *numerum eorum*. ſcil. juſtitiæ & ſalutis tuæ, LXX. γραμματείας *literaturas*, q. ex סִפְרָה *ſcriptura*. A סָפַר *numeravit*, Nom. plur. fœm. סְפוֹרוֹת *numeri*.

Verſ. 17.

2254 לִמַּדְתַּנִי *docuiſti me*. Præt. Pih. לִמֵּד, ſuprà Num. 835. In ſecunda perſ. לִמַּדְתָּ, & תָּ ob Affix. vertitur in nudum תַ, R. 97.

2255 וְעַד־הֵנָּה *& hucuſque* annunciabo mirabilia tua. Targ. וְעַד הָעִדָּנָא *& uſque in hoc tempus*. Compoſitum ex עַד *uſque*, & הֵן, vel הֵנָּה, *huc*.

Verſ. 18.

2256 וְשֵׂיבָה (uſque ad ſenectutem) *& canitiem*. A שׂוּב *canum eſſe*, Nom. fœm. שֵׂיבָה *canities, ſenium*; plus eſt, quàm זִקְנָה *ſenectus*. Juxta Hebr. שֵׂיבָה eſt 70. זִקְנָה 60. anno-

annorum ætas. בְּשֵׂיבָה *in canitie*, Psal. 92. 15.

Verſ. 21.

2257 תֶּרֶב *Multiplicabis*. A רָבָה *multus fuit*, in Hiph. הִרְבָּה *multiplicavit*, *auxit* Fut. Niph. per Apocopen, R. 67. n. 4. pro תַּרְבֶּה.

2258 גְּדֻלָּתִי *magnitudinem meam*, L X X. *Multiplicâſti in me magnificentiam tuam*. A גָּדַל *magnus fuit*, N. fœm. גְּדֻלָּה *magnitudo, amplitudo, magnificentia*. Cum Affix. וּלִגְדֻלָּתוֹ *& amplitudinis ejus*, Pſal. 145. 3.

2259 וְתִסֹּב *& converteris* conſolaberis, me, i.e. iterum conſolaberis. A סָבַב *circuivit* in Hiph. ſyncopatâ mediâ, R. 70. נָסַב *circumdedit*, *verſus*, *converſus fuit*, Fut. Niph. תִּסֹּב *verſus es retrorſum*, Pſal. 114. 5. יִסֹּב *verſus eſt*, Ibid. verſ. 3.

PSALMUS 72. עב.

2260 לִשְׁלֹמֹה *Salomoni*, vel, ut L X X. εἰς Σολομών *in Salomonem*, Targ. Per manum Salomonis dictus propheticè. A שָׁלַם *pacificus fuit*, nomen proprium filii Davidis, à Deo ipſo ſic appellati; *nam* שְׁלֹמֹה *erit nomen ejus*, וְשָׁלוֹם *& pacem & tranquillitatem dabo in diebus ejus*, 1. Chron. 22. 9. cum Præfix. לִשְׁלֹמֹה, Pſalm. 127. 1.

Verſ. 4.

2261 וִידַכֵּא *& conteret*. A דָּכָא *contrivit*, contudit, Fut. Pih. יְדַכֵּא. Cum Præfixo וִידַכֵּא, ſublato (:) ob præcedens *chir*. R. 8. plur. יְדַכְּאוּ *conterent*, Pſal. 94. 5.

2262 עוֹשֵׁק *opprimentem* L X X. *& humiliabit calumniatorem*. A עָשַׁק *vim fecit, oppreſſit*, Ben. Kal. Plur. cum Affix. לְעֹשְׁקָי *opprimentibus me*, Pſ. 119. 131.

Verſ. 6.

Verſ. 6.

2263 כְּמָטָר *ſicut pluvia.* Nom. radicale מָטָר *pluvia*, q. à טָרָה *humectare*, quia pluvia liquefacit, humectat, & diſſolvit dura. Cum Præfixo. כְּמָטָר *ſicut pluvia.* *Fulgura* לַמָּטָר *ipſi pluviæ fecit*, Pſalm. 135.7. excluſo ה Emphat.

2264 גֵּז (ſuper) *detonſionem*, i.e. prata detonſa. Targ. *ſuper* עִסְבָּא דְגָזִיז מִגּוֹבַאי *herbam detonſam à locuſtis*, ἐπὶ πόκον *in vellus.* A גָּזַז *totondit*, pilum, vel gramen, *abſcidit*, Nom. contractum גֵּז *tonſio*, *reſectio*, graminis, vel lanæ.

2265 זַרְזִיף (ſicut ſtillicidia ſuper) *herbam exciſam* terræ Targ. *ſicut ſtillæ pluviæ ſerotinæ.* דְנָטְפִין *ſtillantes ſuper terram* & ſic LXX. Nom. fœm. maſc. legitur h. l. tantùm in S S. & ignoratur, quid propriè ſignificet: aliis eſt *herba detonſa*, aliis *ſtillatio*, *irroratio*,

Verſ. 7.

2266 יִפְרַח *Effloreſcet.* A פָּרַח *floruit*, *germinavit*, *pullulavit*, Fut. Kal, in pauſa, *juſtus, ut palma*, יִפְרָח *germinabit*, Pſal. 92.13. Targ. יְלַבְלֵב פֵּירִין *producet fructum.*

Verſ. 9.

2267 צִיִּים (coram ipſo incurvabuntur) incolæ *ſiccitatis*, aut deſertorum. LXX. *Æthiopes.* A צִיָּה *ſiccitas*, Pl. m. צִיִּים, quicquid incolit loca arida & ſterilia, ſint modò homines, beſtiæve. Cum Præfix. *populo* לְצִיִּים *aridorum*, Pſalm. 74.14.

2268 יְלַחֵכוּ *pulverem lingent*, proſternent ſe, ita ut pulverem lambere videantur. A לָחַךְ *lambit, linxit*, Fut. plur. Pih. abſorpto dagesh, cum (..) ob pauſam. R. 135.

Verſ. 10.

2269 וְאִיִּים (reges Tharſis) *& inſularum.* A ſing. אִי *provincia*, flumine, aut mari, circumdata *inſula*, plur. cum dagesh euphonico, R. 18. אִיִּים *inſulæ, regiones*, Pſ. 97. 1.

2270 שְׁבָא (reges) *Seba*,

ba.LXX. *reges Arabum*. Nom. urbis regalis Æthiopiæ.

2271 וּסְבָא *& Seba.* Aliis eſt Arabia felix; Aliis regio Æthiopiæ, quam nunc princeps Nubianorum tenet, vulgò Presbyter Joannes. Eſt verò *Præſtegan* in Lingua Perſ. פְּרֶסְתְּגַאן *Rex Apoſtolicus*, à פְּרֶסְתְּ *rex*, & גַאן *Apoſtolus, legatus*, unde corruptè פְּרֵטִיוֹאַן *Pretejoan*.

2272 אֶשְׁכָּר *munus*. A שָׁכַר *inebriatus eſt*, Nom.m. Heemanth. אֶשְׁכָּר *munus, donum*: nam munera inebriant hominum animos.

2273 יַקְרִיבוּ *appropinquare facient*, adducent. A קָרַב *appropinquavit*. Fut. Hiph.

Verſ. 12.

2274 מְשַׁוֵּעַ (liberabit pauperem) *vociferantem*. LXX. ἐκ δυνάςȣ *à potente*: legerunt מִשּׁוֹעַ, à שׁוֹעַ *opulentus, potens*, A שׁוּעַ *vociferatus eſt, clamavit*, Part. Pihel.

Verſ. 13.

2275 יָחוֹס *Parcet*. Ab חוּס *pepercit, veniam dedit*, Fut. Kal. R. 58.

Verſ. 14.

2276 יִגְאַל *redimet*. A גָּאַל, ſuprà *Num.* 934. Fut. Kal, יִגְאַל Cum Affix. mutato (-) in (ָ) R. 121. facítque cum ו Converſ. וַיִּגְאָלֵם *& redemit eos*, Pſal. 106.10.

Verſ. 16.

2277 פִּסַּת (erit) *particula*, vel, pugillus frumenti, aut tritici, in terra, in vertice montium; i.e. tanta fertilitas, ut pauca grana in terram conjecta etiam in montibus ſylvoſis & aridis, fertiliſſimi Libani excedant meſſem. A פָּסַס *minutus fuit, defecit*, Nom. fœm. פִּסָּה *particula*, aliquid minutum adinſtar volæ manus. In Règim.

2278 כַּלְּבָנוֹן (commovebitur) *ſicut ipſe Libanus* fructus ejus: i.e. fient, inſtar arborum, Libani, ingentes ſpicæ לְבָנוֹן, vide ſuprà Num. 1188. Cum Præfix. בַּלְּבָנוֹן *in libano*, Pſal. 92. 13, excluſo ה Emphat.

2279

2279 וַיָּצִיצוּ *& florebunt.* A צוּץ, vel צִיץ *florere*, Fut. Hiph יָצִיץ *florebit*, Psal. 92. 6. Plur. cum ו Convers. וַיָּצִיצוּ *& floruerunt*, Ibid. v. 8.

2280 כְּעֵשֶׂב *sicut herba.* Nom. radicale עֵשֶׂב *herba sativa.* Cum Præfix. בְּעֵשֶׂב, & excluso ה Emphat. כָּעֵשֶׂב, *sicut ipsa herba*, Psal. 102. 5. וְעֵשֶׂב *& herba*, Ps. 104. 14.

Vers. 17.

2281 יִנּוֹן (coram Sole) *filiabitur* nomen ejus, i. e. nomen & fama ejus successione filiorum propagabitur. A נִין *filius*, factum est Verbum in Niph. ad formam Quiescent. secundâ ו, R. 61. נִנּוֹן *filiatus est*, q. filios procreavit, filiorum stirpe suffultus est. Legitur h. l. tantùm in SS. idque in Fut. יִנּוֹן, ubi (י) est decurtatum ו, pro יִנּוֹן. Rabbinis est nomen Messiæ יִנּוֹן. Vide Lexic. Buxt. unde sic possumus interpretari: *Ante Solem Innon est nomen ejus*, i. e. ab æterno à Patre Filius gignitur, & dicitur. Targ. *Antequàm creatus esset Sol*, מְזֻמָּן הוּא *præparatum fuerat nomen ejus*, *& benedicentur in merito ejus omnes gentes.* LXX. *Ante Solem* διαμένει *permanet nomen ejus.*

2282 וְיִתְבָּרְכוּ *& benedicent sibi in illo.* A בָּרַךְ *benedixit* Fut. Hiph. cum (ׇ) ob exclusum dagesh, R. 19.

2283 יְאַשְּׁרוּהוּ (omnes gentes) *beabunt illum*, beatum prædicabunt; beatitudinem precabuntur. Ab אָשַׁר *beavit, beatum*, *felicem prædicavit*, Fut. pl. Pihel, cum (ְ) loco ו, R. 107. cum Affix. הוּ.

Vers. 20.

2284 כָּלּוּ *Absolutæ sunt* precationes. A כָּלָה *perfecit, absolvit*; Præt. Pyh. abjecto ה, R. 66. cum *br.* pro כֻּלּוּ.

2285 יִשַׁי (filii) *Iesse.* A יָשָׁה, unde יֵשׁ *est, fuit.* Nomen proprium patris Davidis, semel 1. Chron. 2. 12. scribitur cum א, q. ex אִישׁ *vir*, ad denotandam hominis vim. *Et Obed genuit* יִשָׁי *Iesse*: וְאִישַׁי *Et Ishai genuit primogenitum suum.*

ספר שלישי

LIBER TERTIUS.

PSALMUS 73. עג.

Verſ. 2.

2286 נָטוּי Secundùm puncta legitur נָטָיוּ *declinaverunt* pedes mei, in Præt. Kal, mutato ה in י mobile, R.66. pro נָטוּ ſuprà Num. 964. Juxta conſonantes eſt Pahul, Kal, נָטוּי *declinatus eſt* pes meus.

2287 שֻׁפְּכָה *effuſi ſunt* greſſus mei. A שָׁפַךְ *effudit*, Præt. Pyh. compoſit. ex tertia ſingul. fœm. & tertia plur. Lectio, quam puncta referunt, eſt שֻׁפְּכוּ *diffuſi ſunt*, refertúrque ad utrumque pedem, qui conſtituunt greſſus. Secundùm literas eſt שֻׁפְּכָה *diffuſus eſt* (diſtributivè) quisque pes meus.

Verſ. 3.

2288 קִנֵּאתִי *zelavi*. A קָנָא, ſuprà Num. 1426. Præt. Pihel, quieſcente א in (..) R. 64.

Verſ. 4.

2289 חַרְצֻבּוֹת *nexus*. Nom. plur. fœm. quadrilitterum, חַרְצֻבּוֹת *vincula*. Legitur. h.l. tantùm & Eſa. 58.6.

2290 וּבָרִיא & *pingue*, A בָּרָא *creavit*, Nom. maſc. בָּרִיא *pinguis*, q. jam optimè formatus.

2291 אוּלָם *robur eorum* i.e. craſſi, robuſti ſunt. Nom. radicale אוּל *robur*, *fortitudo*, cum Affix.

Verſ. 5.

2292 וְנֻגָּעוּ *plagis afficientur*. A נָגַע *tetigit, percuſſit, plagis affecit*, Præt. pl. Pyh. cum (ָ) ob pauſam.

Verſ. 6.

Vers. 6.

2293 עֲנָקַתְמוֹ *circumdedit eos*. Targ. עַטַּרְתְּהוֹן *coronavit eos* ſuperbia. A עֲנָק *torques*. Verbum fœm. in tertia perſ. fœm. Præt. Kal, עָנְקָה *adinſtar torquis circumdedit*. Ob Affix. ה transit in ת R. 97. & (ָ) ac (:) tranſponuntur, R. 98. ac ſub ע (ֲ) aſſumitur.

2294 שִׁית (operietur ceu) *veſtimento*, violentia ipſorum, i.e. ſicut mulier amicitur veſtibus, ita ipſe violentiâ A שׁוּת *ponere*, Nom. maſc. שִׁית *poſitio*, *ornamentum* muliebre, *veſtitus*: cum ellipſi כ, R. 80. n. 1. pro כְּשִׁית

Vers. 7.

2295 מַשְׂכִּיּוֹת *imaginationes* cordis. *A* שָׂכָה *imaginatus eſt*, *aliquid figuravit*, Nom. fœmin. Heemanthic. מַשְׂכִּית *figuratio*, *imaginatio*, q. animi figuratio. In plur. mutat ית, in יּוֹת R. 32.

Vers. 8.

2296 יָמִיקוּ *Tabeſcent* & loquentur in malo, ſcil. præ labore. Vel, *putreſcere faciebant* & loquebantur de malo, i.e. putida loquebantur. A מוּק vel מִיק in Hiph. הֵמִיק *tabuit*, *contabuit*, Fut. Hiph,

Vers. 9.

2297 תְּהַלַּךְ (lingua eorum) *perambulabit ſuper terram*. Ab הָלַךְ *ambulavit*. Fut. Kal, pro תְּהַלֵּךְ cum *chir.* ſub ת, ad innuendam compoſitionem (ut, Avenar. vult) cum תִּמְלֹךְ q. *regnando ambulabit*.

Vers. 10.

2298 הֲלוֹם *huc*. Ab הָלַם *contudit*, *pulſavit*, fit Adverbium loci & temporis, הֲלוֹם *huc*, *illuc*, ſigno pedum, q. ubi conſiſtit eorum percuſſio.

2299 יִמָּצוּ (& aquæ pleni ſcil. calicis) *exprimentur eis*, LXX. καὶ ἡμέραι *dies pleni* εὑρεθήσονται *invenientur in eis*: pro מֵי & *aquæ*, legerunt יְמֵי *dies*: & pro יִמָּצוּ legerunt יִמָּצְאוּ *invenientur*. A מָצָה

 ex

expressit, in Niph. נִמְצָה *expressus fuit*, Fut. pl. Niph. ejecto ה, R. 66.

Vers. 11.

2300 דֵּעָה *scientia*, N. fœm. abjecto (י) R. 164. n. 1. à יָדַע *novit*.

Vers. 12.

2301 וְשַׁלְוֵי & *felices seculi*. A שָׁלָה *tranquillus, pacificus fuit*. Nom. masc. mutato ה in ו. R. 2. שָׁלֵו *quietus, tranquillus, pacificus*: plur. שְׁלֵוִים. In Regim. (..) corripitur in (:) R. 11. & prius (:) transit in (-)

2302 הִשְׂגּוּ *multiplicârunt* facultates. Targ. אַדְבִּיקוּ *assecuti sunt divitias*. נִכְסִין LXX, κατέσχον *obtinuerunt*; legerunt הִשִּׂיגוּ *apprehenderunt*, A שָׂגָה *multiplicatus fuit*, Pr. Hiph. הִשְׂגָּה *multiplicavit, auxit*, in plur. ejicit ה, R. 66.

Vers. 13.

2303 זִכִּיתִי (ergò frustrà) *mundavi*. LXX. ἐδικαίωσα *justificavi*. A זָכָה, suprà Num. 1822. Præt. Pih. זִכָּה *mundavit, purificavit*, in prima pers. mutato ה in (י) R. 66.

Vers. 14.

2304 נָגוּעַ *plagis affectus*. Pahul Kal, à נָגַע, suprà Num. 2292.

Vers. 15.

2305 בָּגָדְתִּי (in generationem filiorum tuorum) *perfidè egi*. A בָּגַד *perfidus fuit*. *perfidè egit*, prima pers. Præt. Kal, cum (ֳ) ob pausam.

Vers. 16.

2306 וָאֲחַשְּׁבָה *Et cogitabo*. Ab חָשַׁב, suprà Num. 1264. Fut. Pih. cum ה parag. & ו cum (-) ob sequens (-:) Cum Affix. & ו Convers. וַתְּחַשְּׁבֵהוּ *& rationem habuisti ejus*, Psal. 144. 3.

Vers. 17.

2307 הִפַּלְתָּם *cadere fecisti eos*, projecisti. A נָפַל *cecidit*

cidit. Præt. Hiph. ſuprà Num. 1446. cum Affixo.

2308 לְמַשּׁוּאוֹת *in deſtructiones*, præcipitia. Targ לְשַׁחוּתָא *in foveas*. LXX. ἐν τῷ ἐπαρθῆναι *dum elevarentur*, legerunt ex נָשָׂא *tulit*. A שָׁאָה *vaſtavit*, Nom. pl, Heemanth. מַשּׁוּאוֹת *deſtructiones*; quod propter dagesh videtur eſſe ex נָשָׂא, pro מַנְשׁוּאוֹת. Et cum (ְ) loco ַ, *Eleva plantas tuas* לְמַשֻּׁאוֹת *ſuper devaſtationes*, Pſal. 74. 3. Nec alibi legitur in SS.

Verſ. 19.

2309 סָפוּ *conſumpti ſunt*. A סוּף *finiri, deficere, conſumi*, Præt. plur. abjecto ו, R. 58.

2310 בַּלָּהוֹת (præ) *terroribus*. L X X. *propter iniquitatem ſuam*. A בָּהַל *terruit*, Nom. fœm. בַּהָלָה *terror ſubitus, formido, conſternatio*, Cum Præfix. בַּבֶּהָלָה *in ipſo terrore*, Pſal. 78. 33. excluſo ה Emphat. Et tranſpoſitis literis ה & ל, בַּלָּהָה, quomodo 10. legitur in SS. Plur. בַּלָּהוֹת

Verſ. 20.

2311 כַּחֲלוֹם *Sicut ſomnium*. Ab חָלַם *ſomniavit*, Nom. maſc. חֲלוֹם *ſomnium*, cum כ ſimilitud.

2312 בָּעִיר *in ſuſcitando*. A עוּר *evigilare*, in Hiph. ejecto ו. R. 58. הֵעִיר *excitavit, ſuſcitavit*, Infinit. Hiph. הָעִיר, at ב excludit characteriſtic. ה Conjugation. R. 81. בָּעִיר. *LXX* ἐν τῇ πόλει σου *in civitate tua*, acceperunt pro Nomine עִיר *urbs*.

Verſ. 21.

2313 יִתְחַמֵּץ *exacerbabitur* cor meum. Targ. יְחוּשׁ *contriſtabitur*; L X X. ἐξεκαύθη *inflammatum eſt*. Ab חָמֵץ, ſuprà Num. 2220. In Hithp. legitur h. l. tantùm, idque in Futuro.

2314 אֶשְׁתּוֹנָן (& in renibus meis) *acuor, pungor*. L X X. *& renes mei* ἠλλοιώθησαν, *commutati ſunt*, q. à שָׁנָה *mutatus fuit*. A שָׁנַן *acuit*, Fut. Hithp. per metatheſin ש & ת. R. 47.

R.47.cum ֹ,loco dagesh,R.73. & (ָ) ob pausam.

Vers. 26.

2315 שְׁאֵרִי caro mea. Targ. גְּשְׁמִי *corpus meum.* A שָׁאַר *superfuit*, Nom. masc. שְׁאֵר *caro*, q. pars reliqua animalis post animam.

Vers. 27.

2316 רְחֵקֶיךָ *longinqui tui* peribunt. LXX. *qui elongant se à te.* A רָחַק *longè abfuit*; Nom. masc. רָחֵק *longinquus, remotus.* pl. רְחֵקִים cum Affix.

2317 הִצְמַתָּה *excidisti.* A צָמַת *excidit, destruxit.* Præt. Hiph. cum ה parag. compensatâ tertiâ radicali ת per dagesh R.73. pro הִצְמַתְתָּה

2318 זוֹנֶה *fornicantem* abs te, i.e creaturis, q. adulteris adhærentem. *A* זָנָה *fornicatus, scortatus fuit*, corpore vel animo: eleganter transfertur ad religionem, Ben. Kal, exit in (ֵ) R.65.

Vers. 28.

2319 קִרֲבַת (& quod ad me) *appropinquatio Dei* mihi bona est, accessus Dei vel ad Deum. Targ. לְמִקְרַב כָּתַר פָּלְחָנָא דַיְיָ לִי טָב *accedere ad cultū Dei bonū est*, LXX. τὸ προσκολλᾶσθαι τῷ Θεῷ *adhærere Deo. A* קָרַב *appropinquavit*, Nom. fœm. קְרָבָה *accessus, appropinquatio.* In Regim. (ָ) transit in (:) & prius (:) in *chirek.*

2320 מַלְאֲכוֹתֶיךָ *opera tua. A* לָאַךְ *operari*, Nom. F. Heemanth. מְלָאכָה *opus*, res quæ effecta est, artificium, (quomodo differt à מַעֲשֶׂה *actio*,) est formæ מַמְלָכָה, at Syrorum more, א suam vocalem præcedenti literæ schevatæ substernit, R.144, sicq; prius (:) redit, R.6. fitque מַלְאָכָה Psf. 107. 23. Plur. מַלְאָכוֹת & cum Affix. mutato (ָ) in (ֲ) R. 114.

Psalmus 74. עד.

2321 יֶעְשַׁן *fumabit* ira

tua,LXX. *iratus est furor tuus*, A עָשַׁן *fumavit*, Metaphoricè *iratus fuit*,quòd, ex comotione humorum & spirituum irati videntur q. fumum è naribus emittere, Fut. Kal, pro יֶעְשַׁן R.14. pl. וַיֶּעֱשָׁנוּ *& fumabunt*, Ps.104.32. cum (ָ) ob pausam.

2322 מַרְעִיתֶךָ (in oves) *pascui tui*. A רָעָה *pavit*, Nom.fœm.Heemanth. מַרְעִית *pascuum*. Cum Affix. *Et oves* מַרְעִיתֶךָ *pascui tui*, Ps.79.13. *Populus* מַרְעִיתוֹ *pascui ejus*, Psal.95.7.

Vers. 2.

2323 קָנִיתָ (congregationis tuæ, quam) *acquisivisti*, vel, ut LXX. *ἐκτήσω possedisti*. Præt.Kal קָנָה *acquisivit, possedit*,quoquo modo,generatione, industriâ,labore,pretio,&c in tertia fœm. קָנְתָה *acquisivit illa*,R.65.In secunda קָנִיתָ R.66.

2324 גָּאַלְתָּ *vindicâsti*. LXX. *ἐλυτρώσω redemisti*. Præt. Kal,à גָּאַל, suprà Num.934.

Vers. 3.

2325 הָרִימָה *Eleva*, A רוּם *elevatum esse*, in Hiph. ejecto ו,*R*.58. הֵרִים *levavit, elevavit*. Imper. Hiph. cum ה paragog.

2326 הֵרַע (omnia, quæ) *malefecit*. Præt. Hiph. suprà Num.646.

Vers. 4.

2327 מוֹעֲדֶךָ (in medio) *conventuum tuorum*, templi tui, quod plures partes habebat. A יָעַד suprà Num.45. Nom. Heemanth. converso (י) in (ו) R.164.n.1. מוֹעֵד *conventus, locus præfixus, tempus determinatum* ad conveniendum, tandem *festus dies*, quo homines conveniunt ad celebrandum Deum. Cum Affix. mutato (..) in (ֲ) *R*.116. מוֹעֲדֶךָ. Et sic in Plur. מוֹעֲדִים *Fecisti lunam* לְמוֹעֲדִים *in tempora*, Ps.104.19. Targ. לְמִמְנֵי בֵהּ זִמְנַיָּא *ut numerentur in eo tempora*, menses, dies, anni solennes, &c. In Regim. *Incenderunt omnes* מוֹעֲדֵי־אֵל *con-*

conventus Dei, infrà vers. 8. i. e. templum.

¶ שָׂמוּ אוֹתֹתָם אֹתוֹת *posuerunt signa sua signa*, i. e. vexilla bellica, q. trophæa victoriæ.

Vers. 5.

2328 יִוָּדַע *Ostentabit se*, scil. quisque eorum. A יָדַע *novit*, in Niph. נוֹדַע *notus fuit*, *notum se præbuit*, *ostentavit*, Fut. Niph. mutato (ו) in ו mobile, R. 56. יִוָּדַע *cognitus sit*, Ps. 79. 10. Cum ה interrogativo, R. 77. הֲיִוָּדַע *an cognitus est*; Ps. 88. 13.

2329 כְּמֵבִיא *sicut adducens*. Targ. *Sicut vir, qui levat manum suam in perplexitatem ligni, ut incidat securibus*. A בּוֹא *venire*. Part. Hiph. ejecto ו, R. 58. *faciens venire*, id est, adducens.

2330 לְמָעְלָה *supernè*. A עָלָה *ascendit*. Nom. Heemanth. degenerans in particulam, *suprà*, *supernè*: cum ל servili לְמָעְלָה, in pausa cum (ָ)

2331 בִּסְבָךְ *in perplexitate* arboris. A סָבַךְ *perplexus*, *implicatus fuit*, Nom. m. סְבֹךְ *perplexitas*, ob Maccaph. cum ֹ brev. R. 137.

2332 קַרְדֻּמּוֹת *secures*, Nom. quadriliter. קַרְדֹּם *securis*, in plur. assumit dagesh euphonicum, & quinquies legitur in SS.

Vers. 6.

2333 פִּתּוּחֶיהָ *sculpturas ejus*. LXX. τὰς θύρας αὐτῆς *januas ejus*, ex פְּתָחִים *janua*. A פָּתַח *aperuit*, pl. m. פִּתּוּחִים *cælaturæ*, q. materiæ apertura; cum Affixo.

2334 בְּכַשִּׁיל *asciâ*. A כָּשַׁל *impegit* fit כַּשִּׁיל *ascia*, *securis*, quòd ligna labefactet & decidere faciat. Hæc vox, ut & sequens, legitur h. l. tantùm in SS.

2335 וְכֵילַפּוֹת *& malleis*. Nom. Plur. fœm. & notat instrumenta, quibus lapides conteruntur, *bipennes*.

2336 יַהֲלֹמוּן *conquassabunt*. Ab הָלַם *tudit*, *contudit*, *conquassavit*, Fut. Kal יַהֲלֹם
&

& יְהָלוּם Cum Affix. יֶהֶלְמֵנִי contundat me justus, Psal. 141. 5. ubi ו transit in (:) R. 119. & (..) amitit suum (:) R. 15. Plur. cum ן paragog. יֶהֶלוּמוּן retento ו, ob pausam, pro (:) R. 135.

Vers. 7.

2337 שִׁלְּחוּ Miserunt in ignem sanctuarium tuum. pro ignem in sanctuarium: est hypallage. A שִׁלַּח misit, Præt. Pihel.

Vers. 8.

2338 נִינָם opprimemus eos. Targ. בְּנֵיהוֹן filios ipsorum, LXX. αἱ συγγένειαι αὐτῶν cognatio eorum, ex significatione נִין filius. A יָנָה oppressit, vim intulit, Fut. Kal, quiescente (י) in chir. R. 55. נִינֵה, cum Affix. excluso ה, pro נִינֵם, ם enim in Futuris poscit (..) R. 94.

2339 שָׂרְפוּ combusserunt, Præt. Kal, à שָׂרַף ussit, combussit.

Vers. 10.

2340 יְנָאֵץ irritabit. A נִאֵץ irritavit, blasphemavit, Fut. Pihel. compensato dagesh per (..) R. 19.

Vers. 13.

2341 פּוֹרַרְתָּ fregisti, labefactâsti. Targ. גְּזַרְתָּא divisisti. Targ. ἐκραταίωσας roborâsti, solidâsti, ut utrinque instar muri starent, Hebræis per medium transitum daret. A פּוּר frangere, rumpere, labefactare, Præt. Pih. quiescente in ו, & geminatâ tertiâ, R. 63.

¶ שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַנִּינִים confregisti capita draconum, crocodilorum, qui dracones sunt aquatici: sic poëticè appellantur Ægyptii.

Vers. 14.

2342 רִצַּצְתָּ conquassâsti. A רִצֵּץ concussit, conquassavit, Præt. Pihel.

2343 לִוְיָתָן (capita) Leviathan, antonomasticè Principes Pharaonis. A לָוָה adjunxit, adhæsit, fit לִוְיָתָן cete,

draco marinus, vastissimum genus piscis, cujus membra & squamæ cohærent.

Vers. 15.

2344 בָּקַעְתָּ *fidisti.* Præt. Kal, à בָּקַע *fidit*, *scidit*, *rupit.*

2345 מַעְיָן *fontem.* A עַיִן *oculus*, Nom. Heemanth. מַעְיָן *fons*, q. oculus terræ. In Regim. cum ו parag. R. 102. n. 3. לְמַעְיְנוֹ *in fontem aquarum*, Ps. 114. 8. Plur. מַעְיָנִים *fontes* Psal. 104. 10. Cum Affix. *Omnes* מַעְיָנַי *fontes mei in te*, Psal. 87. 7. LXX. ἡ κατοικία *habitatio*, q. à מָעוֹן.

2346 הוֹבַשְׁתָּ *arefecisti.* A יָבֵשׁ *aruit.* Pr. Hiph. mutato (י) in ו, R. 57. הוֹבִישׁ *arefecit*, *siccavit.*

2347 אֵיתָן (flumina) *fortitudinis*, i.e. ingentia, aquis plena. Ab inusitato אית, vel אתן, fit אֵיתָן *fortis*, & substantivè *fortitudo*, *vehementia.* 13. legitur in SS. Aliâs אֵיתָן nomen proprium viri, musices gnari. *Ode didascalica* לְאֵיתָן *Ethanis* Psal. 89. 1.

Vers. 16.

2348 מָאוֹר (confirmâsti) *luminare* & solem. Targ. סִהֲרָא *lunam.* LXX. φαῦσιν *auroram.* Ab אוֹר *lux*, *lumen*, Nom. Heemanth. מָאוֹר *luminare*, luminis receptaculum (מ nomen instrumenti constituens, R. 23.) & junctum soli, significat *lunam*, In Regim. mutato (ָ) in (ְ) *Posuisti abscondita nostra* לִמְאוֹר *in luminari*, i. e. luce faciei tuæ, Tar. קֳבֵל נְהוֹר *coram lumine*, Ps. 90. 8.

Vers. 17.

2349 הִצַּבְתָּ *constituisti.* A יָצַב *stitit*, *constituit*, Præter. Hiph. converso (י) in dagesh, R. 69. n. 1. הִצִּיב *stare jussit*, *statuit*, *constituit.*

2350 גְּבוּלוֹת *terminos* terræ. A גָּבַל *terminavit*, *limites constituit*, Nom. masc. גְּבוּל *terminus*, *limes*, Cum Affix. *qui posuit* גְּבוּלֶךָ *terminum tuum.* f. Psal.

f. Psal.147.14. גְבוּלָם *eorum*, Psal.105.31. In fœm. גְבוּלָה idem. plur. גְבוּלוֹת.

2351 וָחוֹרֶף (æstatem) *& hyemem*. Ab חָרַף *probro affecit*, Nom.masc. absque plur. חוֹרֶף *hyems*, probrum æstatis; quæ, sævitiâ frigoris, omnia corrumpit, ו cum (ָ) R.78.

2352 יְצַרְתָּם *formâsti ea*. Targ. בְרָתִנּוּן *creâsti ea*. A יָצַר *finxit, formavit, innovavit*, Præt. Kal יָצַרְתָּ *formâsti*, Psal. 104. 26. Cum Affix. verò (ָ) transit in (ְ) In plur. יָצָרוּ *formârunt*, cum (ָ) ob pausam.

2353 תּוֹרֶךָ (animam) *turturis tui* i.e. Israëlitarū, qui non colunt, nisi te: sicut turtur, avis casta, non adhæret alteri Targ. *discentium legem tuam*, q. תּוֹרָתֶךָ. LXX. *confitentem tibi*, legerunt תּוֹדֶךָ, per ד ab הוֹדָה *confessus est*, Nom. Rad. תּוֹר *turtur*, avis nota ex genere columbarum, à sono, quem edit, nomen habens, quæ gemitum habet pro cantu: 13. legitur in SS.

Vers. 20.

2354 מַחֲשַׁכֵּי *loca obscura* terræ. Ab חָשַׁךְ *obscuratus fuit*, Nom. Heemanthic, מַחְשָׁךְ *locus tenebrosus, locus tenebrarum*, Ps. 88. 19. In plur. resoluto (ָ) in (ַ) & dagesh, R. 112. בְּמַחֲשַׁכִּים *in locis tenebrosis*, Psal. 88.7.&h.l. in Regim.

Vers. 21.

2355 נִכְלָם *confusus*, Part. Niph. à כָּלַם, suprà Num. 118.

PSALMUS 75. עה.

Vers. 2.

2356 הוֹדִינוּ Confitemur *tibi* vel. *Celebrabimus te*, Prima pers. plur. Præt. Hiph. ab הוֹדָה, suprà Num. 875.

Vers. 4.

2357 נְמוֹגִים *liquefacti*, terra, & omnes in cœlo ejus. A מוּג, suprà Num. 1716. Particip. Niph. exit in ו R. 60. נָמוֹג *liquefactus*

factus, dissolutus. In plur. mutato (ᵀ) in (:) R. 114.

2358 תִּכַּנְתִּי *ponderavi*. Præt. Pih. à תִּכֵּן *ponderavit, numeravit, expendit, aptavit*.

2359 עַמּוּדֶיהָ *columnas ejus*. A עָמַד *stetit*, Nom. masc. עַמּוּד *columna*, בְּעַמּוּד *in columna*, Pf. 99. 7. Plur. cum Affixo עַמּוּדֶיהָ.

Verſ. 5.

2360 תָּהוֹלּוּ *insaniatis*. Targ. *Dixi ad* מִתְלַעֲבִים *subsannatores, ne* תִּתְלַעֲבוּן *derideatis* LXX, *Dixi iniquis, nolite iniquè agere*. Ab הָלַל supra Num. 233. Fut. Kal, syncopatâ mediâ, R. 70.

2361 תָּרִימוּ (ne) *extoltetis*. A רוּם *altum esse*, Fut. Hiph. ejecto ו, R. 58. In secunda perf. וְתָרֵם *& attollit*, Psal. 92. 11. cum ו Conversf. ob quod (..) corripitur in (··) R. 126. pro תָּרֵם. In tertia perf. יָרִים *exaltabit*, infrà verſ. 8. Cum ו Converf. וַיָּרֶם *& extollit*, Psal. 148. 14. Pl. תָּרִימוּ *extolletis*.

Verſ. 6.

2362 בְצַוָּאר (ne loquamini) *in collo* durum, i.e. insolentiam cum collo extento, quod est animi elati indicium, LXX. *adversus Deum injustitiam*. Legerunt צוּר *petra Deus*. A צוּר *petra, fortitudo*, Nom. m. צַוָּאר *collum*, (cum א Protractivo) in quo animalium robur & fortitudo conspicitur, ad ferenda onera.

Verſ. 7.

2363 וּמִמַּעֲרָב (ab oriente) *aut ab occidente*. A עֶרֶב *vespera*, Nom. Heemanth מַעֲרָב *occidens*, regio cœli occidentalis. Cum Præfixo וּמִמַּעֲרָב, Pf. 107. 3.

2364 הָרִים (neque à deserto) *montium*, ut LXX. οὔτε ἀπὸ ἐρήμων ὀρέων *neque à desertis montibus*; quoniam præcedens Nom. מִמִּדְבַּר est in regim. Sic & Targ. *Ab austero loco montium*. Aliis est infinit. Hiph הָרִים *exaltare*, i.e. exaltatio, promotio: ex verſ. seq. *quia hunc humiliabit, hunc* יָרִים *exaltabit*.

Verſ. 9.

Verʃ. 9.

2365 חָמַר (& vinum) *rubuit, lutum excitavit, turbidum evaſit.* Eſt deſcriptio vini optimi effervefcentis. Ipſum thema.

2366 מֶסֶךְ (plenus ſcil. calix eſt) *diluto.* A מָסַךְ *miſcuit, diluit,* Nom. maſc. מֶסֶךְ *mixtio* vini & aquæ, *dilutum.*

2367 שְׁמָרֶיהָ *fæces ejus,* ſcil. calicis. A שָׁמַר *cuſtodivit,* Nom. plur. maſc. שְׁמָרִים *fæces,* q. vini cuſtodes: cum Affix.

2368 יִמְצוּ *exſugent,* bibent. A מָצָה *expreſſit, ore exſuxit.* Fut. pl. Kal, abjecto ה, R. 65.

Verʃ. 11.

2369 אֲגַדֵּעַ *ſuccidam.* A גָּדַע, in Pih. גִּדַּע *ſuccidit, diſcidit, reſecuit,* Pſal. 107. 16. Fut. Pih.

PSALMUS 76. עו.

Verʃ. 3.

2370 בְשָׁלֵם (Et fuit) *in Salem* habitaculum ejus. Targ. *in Ieruſalem.* LXX. ἐν εἰρήνῃ *in pace,* ex radicis ſignificatione. A שָׁלוֹם *pax,* fit שָׁלֵם *Solyma,* urbs in provincia Canaan, in qua olim Melchiſedek regnabat, poſt Jeruſalem dicta.

Verʃ. 4.

2371 רִשְׁפֵי (fregit) *prunas arcus,* i. e. ferra ſagittarum, quæ incaleſcunt inſtar carbonis. Nom. radicale רֶשֶׁף *carbo ignitus, pruna,* Plur. רְשָׁפִים *Et tradidit pecora eorum* לָרְשָׁפִים *prunis,* Pſ. 78. 48. i. e. fulgetris.

Verʃ. 5.

2372 נָאוֹר *Lucidus* tu. Ab אוֹר *luxit,* Particip. Niph. R. 61.

2373 טָרֶף (à montibus) *prædæ,* rapinæ, in quibus habitant beſtiæ rapaces. LXX. *à montibus æternis.* A טָרַף *rapuit,* Nom. maſc. טֶרֶף *rapina, præda,* Pſal. 124. 6. It. *eſca,* cibus, qui ex fera paratur, Pſ. 111. 5. In pauſa טָרֶף. Cum Præfix.

לְטָרֶף *in prædam*, Pſal. 104. 21. excluſo ה Emphat.

Verſ. 6.

2374 אֶשְׁתּוֹלְלוּ *Spoliârunt ſe*, ſcil. mente robuſti corde. Vel, *ſubduxerunt ſeſe*, ſcil. ex hoc mundo. Targ. *Abjecerunt à ſe arma bellica*. LXX. *turbati ſunt*. A שָׁלַל *prædatus eſt*, *ſpoliavit*, Præt. Hithp. הִשְׁתּוֹלֵל *ſpoliavit ſeſe* mente, *inſanivit*, *furiit*. Vel, *ſubduxit ſe*, *raptus*, *ſublatus fuit*, Fit per Metatheſin literarum, ש & ת, R. 47. cum א loco ה ex Chald. R. 139. & cum ו, loco dageſh, R. 72.

2375 נָמוּ *dormitârunt*. A נוּם *dormitare*, *dormiturire*, *paululùm dormire*, Præt. Kal, abjecto ו, R. 68. נָם plur. נָמוּ

2376 שְׁנָתָם *ſomnum ſuum*. A יָשֵׁן *dormivit*, Nom. fœmin. abjecto (י) R. 164. n. 1. שֵׁנָה *ſomnus*, *dormitio*, Pſal. 90. 5. שֵׁנָה *ſomnus erunt*, i. e. ſicut ſomnium in ſomno. Et cum א, loco ה, ex terminat. fœmin. Chald. *Sic dabit dilecto ſuo* שֵׁנָא *ſomnum*, Pſalm. 127. 2. in ſomno, in quiete, abſq; labore, ſicut homini dormienti. Et ex terminat fœm. ת, R. 27. *Si dedero* שְׁנָת *ſomnum*, Pſal. 132. 4 Cum. Affix, שְׁנָתָם

Verſ. 7.

2377 נִרְדָּם *ſopore obrutus*. Ab inuſitato רָדַם in Niph. נִרְדַּם *ſopitus*, *profundo ſomno oppreſſus fuit*, Particip. Niph.

Verſ. 9.

2378 הִשְׁמַעְתָּ *feciſti audire*, Præt. Hiph. à שָׁמַע *audivit*.

2379 וְשָׁקָטָה *& tranquilla fuit*, ſcil. terra. Præt. Kal, שָׁקַט *quievit*, *tranquillus fuit*, in fœm. שָׁקְטָה at in pauſa (:) tranſit in (ָ) R. 135.

Verſ. 11.

2380 שְׁאֵרִית *reliquias* furorum, i. e. ſuperſtites à furore hoſtium *cinges*, i. e. proteges, L XX. *reliquiæ cogitationis diem feſtum agent tibi*, Nom. חֵמָה *calor*,

calor, acceperunt latiori significatione & verbum תְּחַגֹּר legerunt ab חָגַג *festum celebravit*. A שָׁאַר *reliquus fuit*, Nom. fœm. שְׁאֵרִית *reliquum, reliquiæ*.

Vers. 12.

2381 נִדְרוּ *vovete*. A נָדַר *vovit, Deo promisit*. Imper. Kal.

2382 וְשַׁלְּמוּ *& persolvite*. A שָׁלֵם Num. 1038. Imper. Pih.

Vers. 13.

2383 יִבְצוֹר *Pracidet*. Tar. יִזְעַר *minuet* spiritum principum. *LXX. aufert*. *A* בָּצַר *præcidit abrupit*, propriè uvas & fructus. Fut. Kal.

Psalmus 77. עז׳

Vers. 2.

2384 וְאֶצְעָקָה *& clamabo*. A צָעַק Num. 1351. Fut Kal, אֶצְעַק cum ה parag, converso (-) in (ּ) ob pausam. Plur. cum ו Conversiv וַיִּצְעֲקוּ *& clamârunt*.

2385 וְהַאֲזִין Aut est præterit. Hiph. pro הֶאֱזִין *& aurem inclinavit*, suprà Num. 218. Aut Infinitiv. pro Præterito, *& intendere mihi*, id est, intendit.

Vers. 3.

2386 נִגְּרָה (Dominum exquisivi manu mea,) *diffluxit* scil. oculus meus. Vel sic: Dominum exquisivi: manus mea nocte *tracta est*, id est, plaga morbi mei fluxit. LXX. *manibus meis nocte ἐναντίον αὐτοῦ coram eo*: legerunt à נֶגֶד *coram* A נָגַר *traxit, tractiùs fluxit, defluxit*, cùm de liquidis dicitur. Præt. Niph. נִגַּר *tractus fuit*, compensato נ per dagesh, R. 69.

2387 תָפוּג (& non) *cessabit*, A פּוּג *remissum esse, intermittere, cessare*, Fut. Kal, R. 60.

2388 מֵאֲנָה *renuit*. A מֵאֵן in Pih. compensato dagesh per (..) R. 19. מֵאֵן *renuit, recusavit, fastidivit*. Fœm.

Fœm, מְאֵנָה. Plur. מֵאֲנוּ *renuerunt*, Pſ.78.10.

2389 הִנָּחֵם *conſolari*. A נָחַם, Num.1067. Infin. Niph.

2390 נַפְשִׁי *anima mea*, ſuprà. Num.133.

Verſ. 4.

2391 אֶזְכְּרָה *Recordabor*, ſuprà Num. 396.

2392 אֱלֹהִים *Dei*, ſuprà Num.137.

2393 וְאֶהֱמָיָה *& infremam*. Fut. Kal, ſuprà Num.1536 cum ה, paragog. mutato ה radicali in (י) mobile, ne duo ה inter ſe collidantur.

2394 אָשִׂיחָה *meditabor*, ſuprà Num.1899.

2395 וְהִתְעַטֵּף *& obruit, involvit ſeſe*. A עָטַף, ſuprà N.2087. Præt. Hithp. הִתְעַטֵּף. LXX. ὠλιγοψύχησε *defecit*. In pauſa הִתְעַטָּף, Pſ.107.5.

2396 רוּחִי *ſpiritus meus*, ſuprà Num.40.

2397 סֶלָה *Sela*, ſuprà Num.138.

Verſ. 5.

2398 אָחַזְתָּ *Tenuiſti*, ſuprà Num.1740.

2399 שְׁמֻרוֹת *cuſtodias*, i.e. palpebras, (quæ cuſtodiunt oculos) ut illos claudere & dormire non potuerim. A שָׁמַר *cuſtodivit*, Nom. plur. fœm. שְׁמֻרוֹת *vigiliæ, cuſtodiæ*.

2400 עֵינָי *oculorum meorum*, Num.235.

2401 נִפְעַמְתִּי *perculſus ſum*. A פָּעַם *impulit, concuſſit*, Præt. Niph. נִפְעַם *impulſus, concuſſus fuit*, dicitur de animo nimiùm anxio, & ob id hominem quodammodo percutiente.

Verſ. 6.

2402 חִשַּׁבְתִּי *Cogitavi*. Targ. מָנִיתִי *numeravi* dies antiquitatis. Præt. Pih. ab חָשַׁב *cogitavit, numeravit, reputavit*, Pſ.119.59.

Verſ. 7.

2403 וַיְחַפֵּשׂ *& perſcrutatus eſt* ſpiritus meus. LXX. ἔσκαλλε

ἔσκαλλε fodiebat. Ab חָפַשׂ, ſuprà Num.2056. Fut.Pih.

Verſ. 8.

2404 לִרְצוֹת ad bene velle, L X X. εὐδοκῆσαι. A רָצָה Num.1571. Gerund.Kal, R.65.

Verſ. 9.

2405 הֶאָפֵס Num deſit? Præt.Kal. ex terminatione (..) אָפֵס finitus, conſumptus fuit, deſiit, ceſſavit, cum ה Interrogativo quod habet (·.·) ante guttural. Kametſatam, R.77.

Verſ. 10.

2406 חַנּוֹת (An oblitus eſt) gratiam facere? Ab חָנַן gratiam fecit, miſertus eſt, Infinit. Pih. pro חַנֵּן, ad formam Quieſcentium tertiâ ה, cui ſimile ſuprà Num.1380. Quanquam poſſit etiam eſſe Nom. pl. fœm. miſerationum.

2407 קָפַץ (an) contraxit. Ipſum thema קָפַץ continuit, clauſit, in fœm. קָפְצָה contraxit os ſuum, Pſ.107.41.

Verſ. 12.

2408 פִּלְאֶךָ (memor ero ab antiquo) mirabile tuum, Nom. radicale פֶּלֶא res ardua, mirum, mirabile. cum Affixo utrumque (·.·) in (:) & prius in chir. פִּלְאֲךָ mirabile tuum, Pſal. 89.6. in pauſa פִּלְאֶךָ, Pſal.88.13. Pl. ex forma fœm. פְּלָאוֹת mirabilia, Pſal.119.129.

Verſ. 13.

2409 וְהָגִיתִי & meditatus ſum. Præt. Kal, ab הָגָה, ſuprà Num. 19. In prima perſ. mutato ה in (י) R.66. הָגִיתִי, Pſ.143.5.

Verſ. 15.

2410 הוֹדַעְתָּ feciſti ſcire. A יָדַע novit. Præt. Hiph. mutato (י) in ו, R.57. הוֹדִיעַ notum fecit, Pſal.98.2. In ſecunda perſ. הוֹדַעְתָּ.

Verſ. 16.

2411 וְיוֹסֵף & Ioſeph. A יָסַף addidit, Gen.30.23. Et

vocabat nomen ejus יוֹסֵף *Ioseph, dicendo:* יוֹסֵף *addet Dominus mihi filium alium* : allusit ad vocem Futuri Hiphil. Scribitur etiam יְהוֹסֵף, unde cum Præfix. בִּיהוֹסֵף *In Ioseph,* Psalm. 81. 6. sublato (:) sub (י) R. 8.

Vers. 18.

2412 זֹרְמוּ *Inundatione effusæ sunt* aquæ (à) nubibus; imbris vehementissimi descriptio. Targ. אַחִיתוּ *demiserunt* aquas nubis. A זָרַם *inundavit* Præt. Pyh. cum ו, loco dagesh, R. 19.

2413 חֲצָצֶיךָ (etiam) *calculi tui* ibant : i.e. lapides grandinis. Targ. כֵּיפֵי גִירָרָךְ *lapides sagittarum tuarum,* LXX τὰ βέλη σου *sagittæ tuæ.* Ab חָצַץ *discidit,* Nom. masc. חָצָץ *calculus, scrupulus,* quòd sit à magnis lapidibus excisus, plur. cum Affixo.

Vers. 19.

2414 רַעַמְךָ (vox) *tonitrui tui.* Targ. אַכְלָיוּתָךְ *clamoris tui.* A רָעַם *tonuit, sonuit* Nom. masc. absque plur. רַעַם *tonitru, fragor, murmur, commotio,* Psal. 81. 8. *in abscondito* רַעַם *commotionis.* Cum Affix. רַעַמְךָ *tonitru tuum,* Ps. 104. 7.

2415 בַּגַּלְגַּל *in sphæra,* i.e. in cœlis. A גָּלַל *volvit,* Nom. masc. geminatâ primâ radicali, גַּלְגַּל *sphæra, rota,* quicquid circumvolvitur. Cum Præfix. בְּגַלְגַּל *in rota,* excluso ה Emphat. *Pone eos* כַּגַּלְגַּל *sicut rotam,* Ps. 83. 14. i. e. volubiles, ut citò rapiantur, & circumagitentur, ob levitatem.

2416 הֵאִירוּ *illuminaverunt* fulgura Orbem. Ab אוֹר *lucere,* Præt. Hiph. ejecto ו, R. 57. הֵאִיר *lucidum fecit, illuminavit,* Plur. הֵאִירוּ, Ps. 97. 4.

2417 רָגְזָה *contremuit* Præt. Kal, à רָגַז, suprà Num. 190.

Vers. 20.

2418 וּשְׁבִילֶיךָ *& semita*

ta tua. Nom. radicale שְׁבִיל *semita, meatus:* extat bis in SS. h. l. & Jer. 18. 15. Scribitur autem hic cum (י) q. esset plural. שְׁבִילֶיךָ *semitæ tuæ.*

2419 וְעִקְּבוֹתֶיךָ *& vestigia tua* non sunt cognita. Targ. וְרוּשְׁמַת פְּסִיעָתָךְ *& signa gressuum tuorum*, Nom. radicale עָקֵב *calx*, extrema pars pedis, *vestigium:* cum duplici plur. עֲקֵבִים & עִקְּבוֹת cum dagesh euphonic. עִקְּבוֹת. In Regim. correpto (..) in (:) עִקְּבוֹת *vestigia uncti tui*, Psal. 89. 52, h. l. cum *Affixo.*

Vers. 21.

2420 מֹשֶׁה (per manum) *Mosis.* A מָשָׁה *traxit, extraxit*, nomen proprium ducis Israelitici populi מֹשֶׁה *Moses*, qui fuit ex aquis extractus. Cū Præfix. לְמֹשֶׁה *Mosi*, Ps. 90. 1.

2421 וְאַהֲרוֹן *& Aaronis.* Primus Pontifex Hebræorum, frater Mosis. Aliis ab אָרוֹן *arca*, quòd, ut Pontifex, legem in scrinio cordis sui debebat observare. Aliis ab הַר *mons*, (ut א & ן sint Heemanth.) q. *montanus.* Cum Præfix. וְאַהֲרֹן *& Aaron*, לְאַהֲרֹן *in Aaronem*, Ps. 106. 16.

Psalmus 78. עח.

Vers. 4.

2422 נְכַחֵד (non) *celabimus.* A כָּחַד *abscondit, celavit*, prima pers. Fut. Pih. absorpto dagesh. LXX. οὐκ ἐκρύβη *non sunt occultata*; legerunt ex Niph. נִכְחַד.

2423 וֶעֱזוּזוֹ *& robur ejus.* A עָזַז *robustus fuit* עֱזוּז *robur, fortitudo*, וֶעֱזוּז *& robur*, Psal. 145. 6. ubi ו cum (∴) ob sequens (ֱ) R. 13.

Vers. 6.

2424 יִוָּלֵדוּ (filiis qui) *nascentur.* A יָלַד *genuit*, in Niph. נוֹלַד *genitus, natus fuit*, Fut. Niph. mutato (ו) in ו dageshatum, R. 56. cum (..) ob pausam.

Vers. 7.

2425 בְּכִסְלָם (posuerunt

in

in Deo) *spem suam*, ut Targ. & LXX. vel, *inconstantiam suam* כסל *stultitia*, suprà Num. 1770. Per antiphrasin (si placet) *constantia*, *spes*. Cum Affix. ut suprà 2408.

Vers. 8.

2426 ומרה *& rebellans*. A מרה, supra Num. 271. Ben. Kal, exit in (:.) R. 65.

2427 נאמנה (& non) *fidelis fuit*. Ab אמן, Præt. Niph. נאמן *verax*, *fidelis*, *constans*, *stabilis fuit*, Fœm. נאמנה, ob (:) sequens (:.) amittit suum (:) R. 14. Plur. נאמנו *veraces fuerunt*, vers. 37. *firma sunt*, Ps. 93. 5.

Vers. 9.

2428 נושקי *armati*. Targ. בזיני קרבא *cum armis bellicis*. A נשק *osculatus est*, נשק *arma*, *armatura*, quòd arma corpori adhæreant, q. illud exosculantia. Et inde Particip. Kal נושק *arma sumens*, *armis se muniens* Plur. Regim.

2429 רומי *jaculatores* arcu. A רמה *jecit*, *projecit jaculatus est*, Ben. Kal רומה, pl. רומים, in Regim.

Vers. 10.

2430 ללכת *ad ambulandum*. A ילך *ivit*, *ambulavit*. Infin. Kal, ejecto (י) R. 54. לכת, cum ל, quod gestat (-) R. 80. ללכת *ad veniendum*, Ps. 107. 7.

Vers. 12.

2431 צען (in agro) *Tsohan*, ubi primùm plaga apparebat, indéq; diffundebatur. LXX. in campo Τάνεως. Targ. טנס, quod ex Τάνις factum, ipsum verò Τάνις ex Hebr. צען, literis צ & ט permutatis, eliso ע. A צען *translatus fuit*, Nom. proprium civitatis Ægypti צען septem annis ædificatæ post Hebron, Num. 13 23. contra quam vaticinatus est Ezech c. 30. 14.

Vers. 13.

2432 ויעבירם *& transire*

ſire fecit eos. A עָבַר *tranſiit*, Fut. Hiph. cum ו Converſ. & Affixo.

¶ וַיַּצֶּב־מַיִם כְּמוֹ נֵד & *conſtituit aquas ſicut cumulum.* ſuprà Num. 1302. LXX. ὡσεὶ ἀσκὸν, *ſicut utrem*, legerunt נאד *uter.*

Verſ. 14.

2433 בֶּעָנָן (& duxit eos) *in ipſa nube.* A עָנַן *obnubilavit*, Nom. maſc. עָנָן *nubes, nebula*; excluſo ה Emphat. ubi (..) ſub ב. pro (-) ob gutturalem Kametſatam, R. 109.

Verſ. 15.

2434 יְבַקַּע *Fidit.* A בָּקַע *fidit, rupit, ſcidit*, Fut. Pih.

Verſ. 16.

2435 נוֹזְלִים (& eduxit) *fluenta*, ex petra LXX. ὕδωρ *aquam.* A נָזַל *fluxit, defluxit*, Nom. plur. maſc. נוֹזְלִים *fluenta*; cum Affixo וְנוֹזְלֵיהֶם & *fluenta eorum.* verſ. 44

Verſ. 17.

2436 לַמְרוֹת *ad exacerbandum* A מָרָה, ſuprà Num. 271, in Hiph. הִמְרָה *exacerbavit, ad iram provocavit*, Gerund. Hiph. R. 65. pro לְהַמְרוֹת excluſo ה characteriſtico, R. 81.

2437 בַּצִּיָּה *in ipſa ſiccitate.* LXX. ἐν ἀνύδρῳ *in inaquoſo*, Nom. radicale צִיָּה *ſiccitas, terræ ariditas*, terra arida, inculta & deſerta, Pſ. 107. 35. Pl. excluſo ה Emphat. בַּצִּיּוֹת *in ipſis ſiccitatibus*, Pſal. 105. 41. locis ſiccis.

Verſ. 18.

2438 וַיְנַסּוּ *Et tentaverunt.* A נָסָה, ſuprà Num. 1118. Fut. Pihel, excluſo ה, R. 66. cum ו Converſ. excidente dagesh. ex (י) R. 20.

2439 לִשְׁאָל־ *ad petendum.* A שָׁאַל *petiit*, Gerund. Kal לִשְׁאוֹל, at, ob Maccaph ו tranſit in *br.* R. 137.

2440 אֹכֶל *cibum.* Ab אָכַל *comedit*, Nom. maſc. אֹכֶל *cibus, eſca.* Cum Affix. (ut ſuprà Num. 85.) אָכְלָם *cibus eorum*, verſ. 30.

Verſ. 19.

2441 לַעֲרֹךְ *inſtruere* menſam. A עָרַךְ, ſuprà Num. 225. Gerund. Kal, ubi ל cum (-) ob ſequens (-:)

Verſ. 20.

2442 וַיָּזוּבוּ *& fluxerunt* aquæ. A זוּב *fluere, profluere*, Fut. Kal, cum ו Converſ. Pſalm. 105. 41.

Verſ. 21.

2443 וַיִּתְעַבָּר *& irâ percitus fuit*. *A* עָבַר *tranſivit*, in Hithp. הִתְעַבֵּר *iratus fuit, furiit*. q. in alium virum tranſiit. Fut. Hithp. cum ו Converſ. & (ׇ) ob pauſam.

2444 נִשְּׂקָה (ignis) *accenſus fuit*, A נָשַׂק, Præt. Niph. compenſato נ per dagesh, R. 69. נָשַׂק *accenſus fuit*, convenit cum נָסַק *aſcendit*. Eſt tertia perſ. fœm.

Verſ. 23.

2445 מִמַּעַל *supernè*, deſuper. מַעַל, in pauſa מָעַל, ſemper eſt, vel cum ה in fine, ut ſuprà Num. 2330. vel cum מ, aut ל, ab initio, notátque *ſuper, ſuperior locus*.

2446 וְדַלְתֵי *& januas* cœlorum, Nom. radicale דֶּלֶת *janua, tabula*, quâ oſtium clauditur. Duale דְּלָתַיִם *valvæ, januæ bifores*. In Regim. correpto (ׇ) in (:) prius redit in (-) & in forma fœm. pl. דַּלְתוֹת *valvas chalybis*, i.e. chalybeas, Pſalm. 107. 16.

Verſ. 24.

2447 מָן (& pluit ſuper eos) *Manna*. Vel eſt à מָנָה *numeravit, diſtribuit, præparavit*, (ut אָב *pater*, ab אָבָה) q. מָן ſit cibus munere datus, res deſtinata, donum datum; vel eſt admirantis & interrogantis מָן הוּא *Quid hoc? ignorabant enim*, מַה־הוּא *quid eſſet*, Exod. 15, 16. Etiamſi igitur מָן apud Chald. ſit Interogativum Perſonæ, *quis?* hic tamen litera ן interjecta eſt, euphoniæ cauſa, pro ה, ut ex ratione ſubjecta apparet.

Verſ. 25.

Verſ. 25.

2448 צֵידָה *eſcam* miſit illis. A צוּד *venari*. Nom. fœm. ſine pl. צֵידָה *venatio*, & quicquid venatione capitur: *cibus, eſca*. Cum Affix. צֵידָהּ *victui ejus benedicendo benedicam*, Pſal 132.15. LXX. τὴν θήραν *venationem ejus*.

2449 לָשֹׂבַע *in abundantiam*. ſuprà Num. 681. לְ cum (ָ) ob vocem Milhel, R. 80.

Verſ. 26.

2450 יַסַּע *Tranſtulit*. A נָסַע *motus, profectus eſt*, in Hiph. compenſato נ per dagesh, R. 69. הִסִּיעַ *proficiſci fecit, tranſtulit*, Fut. Hiph. cum (ַ) loco (ִ) R. 108. Cum ו Converſ. וַיַּסַּע *& tranſtulit*, verſ. 52. In ſecunda Perſ. cum (ִ) תַּסִּיעַ *tranſtuleras*, Pſ. 80.9.

2451 תֵּימָן *auſtrum*. LXX. λίβα *Aphricum*; Aphrica enim eſt ad partem meridianam. A יָמִין *dextra*, Nom. fœm. Heemanthic. תֵּימָן *meridies*, quòd reſpicienti ad Orientem ad dextram ſit: *Ventus meridionalis*. Latin. *Auſter* (ab hauriendo) qui è ſiccis locis flans. nobis eſt humidus propter mare: unde Hieronymo *pincerna pluviarum* dicitur.

Verſ. 27.

2452 וּכְחוֹל *& ſicut arenam*. Ab חוּל *dolere*, Nom. m. חוֹל *arena*, quòd nonnihil doloris, ſive moleſtiæ, viatori inferat. Cum Præfix. וּכְחוֹל *& ſicut arena*, מֵחוֹל *præ arena*, Pſ. 139.18.

Verſ. 31.

2453 בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם (& occidit) *in pinguedinibus eorum*. Targ. מִגְּבָרֵיהוֹן *ex fortibus ipſorum*. LXX. ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν *inter plures eorum* legerunt à מָנָה *numeravit*. A שָׁמַן *pinguis, ſaginatus fuit*, Nom. fœm. Heemanth. מִשְׁמָן *pinguedo*, metaphoricè *fortis, magnus*. In plur. aſſumit dagesh euphonic. R. 18.

2454 וּבַחוּרֵי *& electos* Iſraël. A בָּחַר *elegit*, Nom. m.

בָּחוּר *electus, juvenis*, Pf.89.28. ex Pahul Kal; & ex Pihel, cum (-) בַּחוּר. plur. בַּחוּרִים, *juvenes*, Pf.148.12. In Reg. בַּחוּרֵי. Cum Affix. בַּחוּרָיו *juvenes ejus*, verf.3.

2455 הִכְרִיעַ *proftravit*. Targ. אַחְמֵט *humiliavit*. LXX. συνεπόδισεν *compedivit*, Præt. Hiph. fuprà Num. 718.

Verf. 33.

2456 וַיְכַל *Et confumpfit*. A כִּלָּה *perfecit, finivit*, tam in bonum, quàm in malum. Fut. Pih. יְכַלֶּה, at, ob ו Converf. apocopatur ה, R.67. & dagesh ex (י) & ל tollitur, R.20

Verf. 34.

2457 הֲרָגָם *occidit eos*. Præt. Kal הָרַג *occidit, interfecit*, וְהָרַג *& occidit*, Pf. 135.10. Cum Affix. (-) tranfit in (ָ) R.121. & (ָ) in (-:) R.114.

2458 וְשִׁחֲרוּ (& convertentur) *& diluculo quærent* Deū. Targ. וִיצַלּוֹן קֳדָם אֱלָהָא *& orabunt coram Deo*. Præt. Pih. abforpto dagesh, שִׁחֵר, fuprà Num. 2036.

Verf. 35.

Hic poft verf. 35, infèritur nota Maforetica, חֲצִי הַסֵּפֶר *Dimidium libri*, fcil. quoad verfus.

Verf. 36.

2459 וַיְפַתּוּהוּ. Targ. וְשַׁדְּגִינוּן לֵהּ *Et adblandiebātur ei* in ore fuo, LXX. *& dilexerunt eum*. A פִּתָּה *fuafit, perfuafit, de fententia movit*: In malum *feduxit, decepit*, Fut Pih. cum Affixo, & ו Converf. exclufo ה ad can. R.66.

2460 יְכַזְּבוּ *mentiti funt*. A כִּזֵּב *mentitus eft*; verbis, aut reipsâ, negavit, Fut. Pih. אֲכַזֵּב *mentiar*. Plur. יְכַזְּבוּ *mentientur*.

Verf. 38.

2461 רַחוּם *Mifericors*. A רָחַם fuprà Num 734. Nom. mafc. רַחוּם *mifericors*, Dei Epitheton, *miferator*, qui creaturas

ras amat earúmque miseretur. וְרַחוּם *& misericors*, Psal. 111.4.

2462 וְהִרְבָּה *& multiplicavit.* A רָבָה *multus fuit*, Præt. Hiph. הִרְבָּה, exit in (ׇ) R. 65.

2463 לְהָשִׁיב *ad avertendum.* LXX. *ut avertat.* A שׁוּב *redire, averti, reverti*, Gerund. Hiph. excluso ו, R. 58 לְהָשִׁיב, Psal. 106.23.

Vers. 40.

2464 יַמְרוּהוּ (quoties) *exacerbaverunt eum.* A מָרָה, suprà Num 271. Fut. pl. Hiph. ejecto ה, R. 66. Cum ו Convers. וַיַּמְרוּ *& exacerbârunt*, rebellârunt, v. 56.

2465 יַעֲצִיבוּהוּ *dolore affecerunt eum.* contristârunt. irritaverunt A עָצַב *doluit*, Fut. Hiph. cum Affix.

Vers. 41.

2466 הִתְווּ (sanctum Israëlis) *determinârunt*, limitârunt, quòd possit hoc facere, illud non: *an etiam panem potest dare?* &c. v. 20. A תָּוָה, præt. Hiph. הִתְוָה *signavit, designavit, determinavit, limitavit*, in pl. abjecto ה, R. 66. הִתְווּ.

Vers. 44.

2467 וַיַּהֲפֹךְ *Et convertit.* Ab הָפַךְ *vertit, convertit, mutavit* substantiam, formam, locum, Fut. Kal, cum ו Conversivo.

2468 יְאֹרֵיהֶם *flumina eorum.* Nom. radicale יְאֹר *rivus* agros irrigans. *flumen*; propriè dicitur de Nilo. Plur, יְאֹרִים, cum Affixo.

Vers. 45.

2469 עָרֹב (misit in eos) *mixturam.* LXX. *κυνόμυιαν* A עָרַב *miscuit*, Nom. masc. sine plur. עָרוֹב *mixtura, colluvies bestiarum*, ex multis speciebus, scil. quadrupedum, volatilium, insectorum. 8. legitur in SS.

2470 וּצְפַרְדֵּעַ *& ranam.* Vox potiùs est Ægyptiaca, quàm Hebraica: Isaac Barnabella, *crocodilum* ait, esse.

Aliis est compositum ex צְפַר *aurora* & דֵּעַ *scientia*, q. matutini temporis cognitio, quòd ranæ eo tempore vocaliores sint: unde & Chald. dicitur אוּרְדְּעָא ab אוּר *lux*, q. lucis cognitio.

Vers. 46.

2471 לֶחָסִיל *ipsi brucho.* Ab חָסַל *finivit*, *consumpsit*, *absumpsit*, Nom. masc. sine plur. חָסִיל *bruchus*, à depastione arborum & segetum, q. consummatorem dicas: quomodo Græcis & Latin. à βρύκω *comedo*. ל, ut suprà, Num. 334.

2472 וִיגִיעָם *& laborem eorum*, scil. dedit, i.e. res labore partas, per Metonym. A יָגַע *laboravit*, *fatigatus fuit*, Nom. masc. יְגִיעַ *labor*, It. *res* labore parta, proventus, Psalm. 128. 2. Cum Affix. יְגִיעוֹ *labor ejus*, Psal. 109. 11. וִיגִיעָם. pro וִיגְיעָם, excluso (:) R. 9.

2473 לָאַרְבֶּה *ipsi locustæ.* A רָבָה *multus fuit*, Nom Heemanth. masc. אַרְבֶּה *locusta*, insecti species, quam edere licitum fuerat, Levit. 11. nomen habens à multitudine, quòd magnâ copiâ augeatur, & agminatim progrediatur. Cum Præf. לָאַרְבֶּה, excluso ה Emphat. & כָּאַרְבֶּה *sicut ipsa locusta*, Psal. 109. 23.

Vers. 47.

2474 גַּפְנָם (occidit grandine) *vitem eorum* Nom. radicale גֶּפֶן *vitis*, כַּגֶּפֶן *sicut vitis*, Psal. 128. 3. Cum Affix. גַּפְנָם. ut suprà Num. 133.

2475 וְשִׁקְמוֹתָם *& Sycomoros eorum* fœm. Nom. radicale שִׁקְמָה *sycomorus*, (q. ficomorus) *ficus sylvestris*, arbor, foliis, moro similis, fructu ficui proxima. Est formæ שִׂמְחָה, ideóque facit plural. שִׁקְמוֹת, R. 32. cum Affix. autem corripit (ָ) in (:) & prius (:) in *chir*. Legitur h. l. tantùm in Plur. fœm. aliâs quinquies in plur. masc. שִׁקְמִים.

2476 בַּחֲנָמַל *in pruina.* Nom. quadriliterum חֲנָמַל legitur h. l. tantùm in SS. & ignoratur, quid sit. Aliis est *pruina vehe-*

vehementior, quæ arbores conterat; aliis *species grandinis.*

Vers. 48.

2477 וַיַּסְגֵּר *Et tradidit.* Ab הִסְגִּיר, suprà Num. 1232, Fut. Hiph. cum ו Convers. infrà v. 62.

2478 בְּעִירָם *bruta eorum.* A בָּעַר *exarsit*, ex usu Chaldæorum, *brutus*, *stolidus fuit*, Nom. masc. sine pl. בְּעִיר *brutum*; 6. legitur in SS.

2479 וּמִקְנֵיהֶם *&* *pecora eorum*, vel, ut LXX. τὰ κτήνη αὐτῶν *substantiam eorum.* A קָנָה *acquisivit*, *possedit*, Nom. m. Heemanth. מִקְנֶה *possessio pecoris, divitiæ in re pecuaria, pecus*, inde *pecunia.* In pl. abjecto ה, R. 103. מִקְנִים, cum Affixo מִקְנֵיהֶם.

Vers. 49.

2480 מִשְׁלַחַת *immissionem* angelorum malorum. A שָׁלַח *misit*, *immisit*, Nom. F. Heemanth. מִשְׁלַחַת *missio*, *immissio*.

Vers. 50.

2481 נָתִיב (regulabit) *semitam*, Nom. radicale נָתִיב *iter semita.* In Regim. correpto (ָ) in (ְ) בִּנְתִיב *in semita mandatorum tuorum*, Psal. 119. 35. In fœm. נְתִיבָה Idem. Cum Affix mutato ה in ת, R. 104. נְתִיבָתִי *semita mea*, Ps. 142. 4. לִנְתִיבָתִי *semitæ meæ*, Psal. 119. 105.

2482 לַדֶּבֶר *in ipsa peste*, LXX. εἰς θάνατον *in morte* A דָּבָר *verbum*, *res ipsa*, *negotium*, fit דֶּבֶר *pestis vastans*, q. res quædam apparens, quomodo differt à מַגֵּפָה *plaga*: unde, à Chaldæo plerumque per מוֹתָא *mors*, & à LXX. per θάνατος, redditur. Cum Præfixo לַדֶּבֶר, excluso ה Emphat. מִדֶּבֶר *à peste*, Psal. 91. 3. LXX. ἀπὸ πράγματος *à negotio*, legerunt מִדָּבָר.

Vers. 50.

2483 בְּכוֹר (omne) *primogenitum* Nom. radicale בְּכוֹר *primogenitus*, pl. בְּכוֹרִים in

in Regim. בְּכוֹרֵי *primogenita Ægypti*, Psal.135.8. Cum Affix. בִּבְכוֹרֵיהֶם *in primogenitos eorum*, Ps.136.10.

2484 רֵאשִׁית *principium*. *A* רֹאשׁ *caput*, Nom. F. רֵאשִׁית *principium* temporis, ordinis, numeri, dignitatis *primum* · *præstantissimum*. Est pro רֵאשִׁית, ad formam שְׁאֵרִית, more Syrorum, R.144.

2485 אוֹנִים *virium*, i. e. primogenitus. LXX. primitias omnis πόνου αὐτῶν *laboris eorum*, legerunt ex אָוֶן *dolor, labor*, Nom. radicale, nec adeò frequens in SS. אוֹן *robur, vis*. Cum Affix. *principium* אוֹנָם. Targ. תֻּקְפְּהוֹן *roboris eorum*, Ps.105.36. Et ex significatione אָוֶן; *Et redire fecit super eos* אֶת־אוֹנָם *iniquitatem eorum*, Psal.94.23.

2486 חָם (in tentoriis) *Cham*. Ab חָמַם *caluit, incaluit*, Nom. proprium secundi filii Noë חָם *Cham*, cui Africa (regio candidissima) obtigit. *Et Iacob peregrinus fuit* בְּאֶרֶץ חָם *in terra Cham*, Psal.105.23. id est, Ægypto, in qua Cham ipse habitaverat.

Vers. 52.

2487 כַּעֵדֶר *tanquam gregem*. A עָדַר *disposuit*, Nom. masc. עֵדֶר *grex*, ordo animalium majorum & minorum: ubi כ excludit ה Emphat.

Vers. 57.

2488 וַיִּבְגְּדוּ *& perfidè egerunt*. A בָּגַד *perfidus, fœdifragus fuit*. Fut. Kal, cum ו Conversi.

Vers. 58.

2489 וַיַּכְעִיסוּהוּ *Et irritaverunt eum*. *A* כָּעַס *indignatus fuit*, in Hiph. הִכְעִיס *ad iram provocavit, irritavit, lacessivit*. Futur. Hiph. cum ו Conversi. וַיַּכְעִיסוּ *& irritârunt*, Ps.106.29. & h. l. cum Affix.

2490 וּבִפְסִילֵיהֶם *& in sculptilibus suis*. A פָּסַל *dolavit*, Nom. masc. פֶּסֶל *sculptile*, imago dolata, idolum: & aliâ formâ

formâ פְּסִיל, inde pl. פְּסִילִים. Cum Affixo.

2491 יַקְנִיאוּהוּ *ad æmulationem provocârunt eum.* A קָנָא, suprà Num.1426. Fut. Hiph.

Vers. 60.

2492 שִׁלוֹ (& dereliquit tabernaculum) *Silo.* A שָׁלָה *tranquillus fuit*, Nomen proprium urbis שִׁילוֹ (à tranquillitate) in tribu Ephraim, in qua divisio terræ sanctæ facta fuit; & ibi arca Dei mansit usque ad tempus Eli Sacerdotis. h. l. י abest.

2493 שִׁכֵּן (tentorium, quod) *collocavit.* A שָׁכַן *habitavit.* Præt. Pih. שִׁכֵּן *habitare fecit, reposuit.*

Vers. 62.

2494 הִתְעַבָּר (& in hæreditatem suam) *excanduit*, LXX. ὑπερεῖδε *despexit.* Præt. Hithp. suprà Num. 2443. cum (ָ) ob pausam. In secunda pers. הִתְעַבַּרְתָּ *excanduisti.* Psalm. 89.39.

Vers. 63.

2495 הוּלָּלוּ (virgines ejus non) *laudatæ fuerunt*, i.e. manserunt innuptæ; in nuptiis enim epithalamia canebantur. LXX. per contrarium οὐκ ἐπενθήθησαν *non sunt deploratæ.* Ab הָלַל *laudavit*, Præt. Pyhal, pro הֻלְּלוּ, h. l. cum ו loco (ֻ) & (ָ) ob pausam.

Vers. 64.

2496 כֹּהֲנָיו *Sacerdotes ejus.* A כָּהַן *publico officio functus est*, sive in sacris, sive in politicis, Nom. masc. כֹּהֵן *publicus minister*; in sacris *Sacerdos*, divinæ servituti addictus, in politicis, *dux princeps.* Ps. 110, 4. *Tu es* כֹּהֵן *sacerdos.* Targ. מִתְמַנֵּי לְרַבָּא *constitutus in principem* In plur. mutato (..) in (ֲ) כֹּהֲנִים. Cum Affixo כֹּהֲנֶיךָ *sacerdotes tui*, Ps. 132. 9. בְּכֹהֲנָיו *in sacerdotibus ejus*, Ps. 99. 6. וְכֹהֲנֶיהָ *& sacerdotes ejus* Psal. 132. 16.

Vers. 65.

2497 וַיִּקַץ *Et excitatus est*

est. A יָקַץ *evigilavit, excitatus fuit*, Fut. Kal, cum ו Conversi. pro יִיקַץ, R. 55. suppresso (י)

2498 כְּיָשֵׁן *tanquam dormiens*. A יָשַׁן *dormivit*. Nom. Particip. Kal, cum כ similitud.

¶ מִתְרוֹנֵן *vociferans* à vino. Targ. דְּמִתְפַּקַּח *qui sobrius factus est*, seu, qui resipiscit à vino. LXX. *crapulatus à vino*. A רָנַן *vociferatus est* præ dolore, vel lætitiâ. Part. Hithp. loco dagesh, assumpto ו, R. 72.

Vers. 69.

2499 וַיִּבֶן *Et ædificavit*. A בָּנָה *ædificavit*, Fut. Kal, cum ו Conversi. pro יִבְנֶה, R. 67. n. 2.

Vers. 71.

2500 עָלוֹת (à post) *lactantes*. A עוּל *infantulus, lactens*, plur. fœm. עָלוֹת *lactantes oves*, aut vaccæ.

2501 לִרְעוֹת *ad pascendum*. A רָעָה *pavit*, Gerund. Kal, R 65.

Vers. 72.

2502 וַיִּרְעֵם *Et pavit eos*. A superiori רָעָה, Fut. Hiph. יִרְעֶה, at, ob Affix. excluditur ה, R. 103.

PSALMUS 79. עט.

2503 טִמְּאוּ *polluerunt*. Præt. Pih. טִמֵּא *inquinavit, contaminavit*.

2504 לְעִיִּים (posuerunt Jerusalem) Targ. לְיִגָרִין *in acervos* LXX. ὡς ὀπωροφυλάκιον *ut pomorum custodiam*. A עָוָה *curvum, obliquum esse*, fit עִי *cumulus, acervus*, terræ, vel lapidum, à curvitate, sive inæqualitate partium jacentium. Aliis est ipsum thema, & 5. legitur in Bibliis. In plurali assumit dagesh euphonic. R. 18.

Vers. 2.

2505 נִבְלַת *morticinia* servorum tuorum. *A* נָבַל *decidit*, Nom. fœm. נְבֵלָה *morticinium*, quod decidat adinstar folii, vigore suo destituti: *cadaver*, quòd caducum, aut deciduum

ciduum. In Regim. (..) transit in (:) R. 116. & ex priori (:) fit *chirek*.

Vers. 3.

2506 שָׁפְכוּ *Effuderunt.* Præt. Kal, à שָׁפַךְ *fudit, effudit.*

2507 קוֹבֵר (& non est) *sepeliens*, Ben. Kal, à קָבַר *sepelivit.*

Vers. 7.

2508 נָוֵהוּ (&) *ædem ejus*, templum. *A* נָוָה *in amœno habitavit*, Nom. masc. נָוֶה *ædes, domus, habitaculum.* Cum Af. eliditur ה, R. 103. In Pl. fœm. mutato ו in א, R. 2. נְאוֹת *habitacula*, בִּנְאוֹת *in caulis*: quanquam hoc possit referri ad נָאָה *pulchrum, amœnum esse.*

2509 הֵשַׁמּוּ *desolaverunt.* A שָׁמֵם *vastatus, desolatus fuit.* Præt. Hiph. syncopatâ mediâ, R. 70. הֵשַׁם, vel הֵשֵׁם, *desolavit*, in pl. assumit dagesh.

Vers. 8.

2510 רִאשֹׁנִים (ne memineritis iniquitatum) *priorum* A רֹאשׁ *caput*, Nom. Heemanthic. רִאשׁוֹן *primus, prior* tempore, ordine, dignitate, numero Plur. cum ה Emphat. הָרִאשֹׁנִים, Ps. 89. 50.

2511 דַלּוֹנוּ *attenuati, pauperes, facti sumus.* Præt. Kal, à דָּלַל *exhaustus, attenuatus, debilitatus est*; per Syncopen דַּל, R. 70. In primis personis assumit ו. R. 71. דַּלּוֹתִי *pauper factus sum*, Psal. 116. 6. דַּלּוֹנוּ *exhausti sumus.*

Vers. 9.

2512 עָזְרֵנוּ *Adjuva nos* A עָזַר *juvit, auxiliatus est*, Imper. Kal עֲזוֹר. Ob Affix. mutato ו in *br. R. 98. עָזְרֵנִי *juva me*, Ps. 109. 26.

2513 וְכַפֵּר *& expia.* Imperat. Pih. à כִּפֵּר, suprà Num. 2066.

Vers. 10.

2514 הַשָּׁפוּךְ (sanguis) *qui effusus est.* A שָׁפַךְ *fudit, effu-*

effudit, Pahul Kal, cum ה Relativo, R. 76.

Verf. 11.

2155 כְּגֹדֶל *fecundùm magnitudinem*. A גָּדַל *magnus fuit*, quantitate, vel qualitate. Nom. masc. גֹּדֶל *magnitudo, magnificentia*, cum כ similitudinis. Cum Affix. mutato ו in (:) R. 118. & (∴) in (:) R. 112. *fecundùm multitudinem* גָּדְלוֹ *magnitudinis ejus*, Pf. 150. 2.

2516 הוֹתֵר *fac fuperesfe*. A יָתַר *reliquum effe*, Imper. Hiph. mutato (ו) in ו, R. 57. הוֹתֵר *fuperftites fac*. LXX. *pof fide*.

2517 תְמוּתָה (filios) *occifionis*; morti vicinos. A מוּת *mori*, Nom. fœm. תְּמוּתָה *occifio, interfectio*, Pf. 102. 21.

Psalmus 80. פ׳

Verf. 2.

2518 נֹהֵג *qui ducis*. A נָהַג *duxit, deduxit*, Ben. Kal.

2519 הוֹפִיעָה *inclarefce*. Imper Hiph. cum ה paragog. ab הוֹפִיעַ fuprà Num. 1784.

Verf. 3.

2520 עוֹרְרָה *excita*. A עוּר *excitatus fuit*, in Pih. quiefcente ו in *chol.* & geminatâ tertiâ, R. 63. *excitavit*, Imper. Pihel, cum ה parag.

Verf. 5.

2521 עָשַׁנְתָּ (quoufque) *fumaturus eft* Præt. Kal, à עָשַׁן fuprà Num. 2321.

Verf. 6.

2522 הֶאֱכַלְתָּם *Cibâfti eos*. Ab אָכַל *comedit*, in Hiph. הֶאֱכִיל *comedere fivit, cibavit*. Secunda perf. Præt. Hiph. cum Affixo.

2523 שָׁלִישׁ (& potâfti nos lachrimis) *in ternario*, Targ. תְּלִיתַי *tripliciter*. LXX. ἐν μέτρῳ *in menfura*. A שָׁלשׁ *tres*, fit שָׁלִישׁ, aliis nomen menfuræ *triens. triarius*; aliis tertia pars cujus libet menfuræ. Extat h. l. tantùm, & Efa. 40. 12.

Verf. 7.

Vers. 7.

2524 מָדוֹן (pones eos) *contentionem*, i. e. ut nobiscum litigent. LXX. εἰς ἀντιλογίαν *in contradictionem*. A דּוּן *coram judice contendere*, Nom. Heemanth. מָדוֹן *contentio, lis, rixa*.

Vers. 10.

2525 פִּנִּיתָ *Expurgâsti* ante eam. LXX. ὡδοποίησας *dux itineris fuisti*, ex Nom. פֶּנֶה *dux, princeps*. A פָּנָה *faciem vertit*, Præt. Pih. פִּנָּה *purgavit, evacuavit, præparavit*, q. aliò transtulit, ut faciem alicujus rei retegeret. In secunda pers. mutato ה in (י) R. 66.

2526 וַתַּשְׁרֵשׁ *& radicavit*. A שֹׁרֶשׁ *radix*, verbum in Hiph. הִשְׁרִישׁ *radicavit, radices egit*. Fut. cum ו Convers.

2527 שָׁרָשֶׁיהָ *radices suas*. שֹׁרֶשׁ *radix* arboris vel herbæ, plural. facit irregular. שָׁרָשִׁים cum Affix.

Vers. 11.

2528 כָּסּוּ *Operti sunt* montes. A כָּסָה *texit, operuit*, Præt. Pyhal, ut suprà כָּלוּ Num. 2284.

1529 וַעֲנָפֶיהָ *& ramis ejus* cedri Dei. Nom. radicale עָנָף *ramus* arboris parvus, *frons*, plur. עֲנָפִים cum Affix.

Vers. 12.

2530 קְצִירֶהָ (Emittes) *palmites ejus*. LXX. κλήματα. A קָצַר *amputavit*, Nom. m. קָצִיר *messis*. It. *palmes, surculus*, quicquid supernè excrescit more segetum, amputandum, plur. cum Affixo, pro קְצִירֶיהָ suppresso (י)

2531 יוֹנְקוֹתֶיהָ *propagines suas*. A יוֹנֵק *lactens*, suprà Num. 383. fœm. יוֹנֶקֶת *surculus, ramus tener*, instar infantis, succum arboris sugens. Pl. cum Affix.

Vers. 13.

2532 וְאָרוּהָ *& decerpunt eam*. Ab אָרָה *carpsit, decerpsit*, Præt. Kal, ejecto ה, R. 66. Legitur h. l. tantum, & Cant. 5. 1, in primâ pers.

Vers. 14.

2533 יְכַרְסְמֶנָּה *Exscindet eam.* Targ. יְנוֹכְרִנַּהּ *rostro fodiet eam.* Fut. Pih. à quadrilitero כִּרְסֵם *excidit, succidit, consumpsit, devastavit*, idem, quod Chald. קַרְסֵם Extat h.l. tantùm in Bibliis, & aliis est compositum ex כֶּרֶשׂ *venter, ingluvies*, q. יְכָרֵשׂ מִמֶּנָּה *implebit ventrem ex ea.*

2534 חֲזִיר *porcus* Nom. radicale חָזִיר *porcus*, qui porrecto rictu pascitur. & terram, dum arborum radices rimatur, latiùs porrigit. Animal immundum in lege, quoniam studiosè immunditiem affectat.

¶ מִיָּעַר *è sylva*, i. e. sylvestris, hostis, viz. Nebuchadnezar, qui populum in captivitatem duxit: ubi ע (in quibusdam Codicib.) suspensum indicat, captivitatem duraturam 70 annis: est etiam medium Psalterii quoad literas. Rationes alias vide apud Buxtorf. in Tyberiade & Lexico.

Vers. 15.

2535 וּפְקוֹד *& visita.* A פָּקַד, suprà Num. 986. Imp. Kal, cum Affix. mutato ו in ־ *br.* R. 98. פָּקְדֵנִי *visita me*, Psal. 106. 4.

Vers. 16.

2536 וְכַנָּה *& surculum*, ubi כ majusculum notat magnificentiam istius surculi. LXX. *Et perfice eam*: legerunt ex כּוּן *aptare*. Ab inusitato כָּנַן, fit, כֵּן, fœm. כַּנָּה *basis, sedes*; It. *surculus*. Posset etiam וְכַנָּה per וְכַנָּהּ, exponi *& basis ejus*, omisso Mappik in ה.

2537 נָטְעָה (quem) *plantavit*. Præt fœm. Kal, à נָטַע *plantavit*, in pausa נָטָע, Ps. 104. 16.

2538 אִמַּצְתָּה (& super *filium*, i.e. ramum. LXX. addunt *hominis*, ex vers. 18. quem) *roborâsti* tibi. Ab אָמֵץ *robustus fuit*, Præt. Pih. אִמֵּץ *roboravit, confortavit.* In secunda pers. אִמַּצְתָּ, vers. 18. & h.l. cum ה paragog.

Vers. 17.

2539 שְׂרֻפָה *Incensa.* A שרף

שָׂרַף *ussit, incendit*, Pahul fœm. Kal, cum (ֵ) loco ָ.

2540 כְּסוּחָה *excisa*. A כָּסַח *resecatus, excisus fuit*, Pahul fœm. Kal.

Vers. 19.

2541 נָסוֹג (non) *retrocedemus*. A סוּג, suprà Num. 1858. Prima pers. Plur. Fut. Kal, exit in ֹ, R. 60.

PSALMUS 81. פא.

Vers. 3.

2542 זִמְרָה (sumite) *psalmum*. A זָמַר, suprà Num. 122. Nom. fœm. זִמְרָה *cantio, carmen, versus, psalmus*, & cum ת, loco ה, R. 27. וְזִמְרָת *& carmen*, Ps. 118. 14.

2543 וּתְנוּ *& date*. A נָתַן *dedit*, Imper. Kal, abjecto נ, R. 68. תֵּן *da*, plur. תְּנוּ *date*.

2544 תֹּף *tympanum*. A תָּפַף suprà Num. 2171. fit תֹּף *tympanum*, à sono, quem edit בְּתֹף *in tympano*. Ps. 149. 3.

Vers. 4.

2545 בַחוֹדֶשׁ *in novilunio*. Ab חָדַשׁ *novavit, innovavit*, Nom. masc. חוֹדֶשׁ *novilunium*, primus dies mensis, quo luna q. innovatur, per Synecdochen *mensis totus*. Excluso ה Emphat. בַּחוֹדֶשׁ *in neomenia*. Porrò notandum, ante captivitatem menses in Bibliis vocari juxta numerum; *Primus, Secundus, Tertius, Quartus*, &c. scil. ab egressu ex Ægypto, quorum initium fuerat à novilunio mensis אָבִיב, quod proximè præcedit, aut sequitur Æquinoctium vernum, respondétque nostro Martio. Post captivitatem, in memoriam illius captivitatis, appellantur vocibus Babylonicis; נִיסָן *Martius* אִיָּר *Aprilis*, סִיוָן *Majus*, תַּמּוּז *Iunius*, אָב *Iulius*, אֱלוּל *Augustus*, תִּשְׁרִי *Septembe*r, מַרְחֶשְׁוָן *October*, כִּסְלֵו *November*, טֵבֵת *December*, שְׁבָט *Ianuarius*, אֲדָר *Februarius*.

2564 בַּכֶּסֶה *in interlunio*. Targ. בְּיַרְחָא דְמִתְכַּסֵּי

in luna abscondita. A כָּסָה *operuit*, כֶּסֶה *lunæ absconsio*, quòd in conjunctione, lunâ sole tectâ, non conspiciatur; Aliis à כָּסַס *numeravit*, *supputavit*. בַּכֶּסֶה *in feria stativa*, solennitate fixa, quæ in numeratum diem anni semper recurrit: & sic LXX. ἐν εὐσήμῳ ἡμέρᾳ ἑορτῆς ὑμῶν *in insigni die solennitatis vestræ*.

2547 חַגֵּנוּ (ad diem) *festi nostri*. Ab חָגַג *festum celebravit*, fit חַג *festum*, *celebris*. *solennitas*. Ob Affix. assumit dagesh. R.124.

Vers. 7.

2548 מִסֵּבֶל (Removi) *ab onere* humerum ejus. Targ. מִשַּׁעְבּוּדָא *à servitute*. A סָבַל *bajulavit*, Nom. masc. סֵבֶל *onus*, *gestamen*.

2549 מִדּוּד (manus ejus) *ab olla* transibant: in Ægypto enim lateres & argillam faciebant. Targ. מִן לְמִרְמֵי טִינָא לְקִדְרָא *ne jacerent lutum in* (ad) *ollam* LXX. *Manus ejus in cophino servierunt*, legerunt sequens verbum à עָבַר *servivit*, Nom. radicale דּוּד *olla*, *lebes*, *canistrum*.

Vers. 8.

2550 מְרִיבָה (apud aquas) *contradictionis*. A רִיב *litigare*, Nom. fœm. Heemanth. מְרִיבָה *contentio*, *lis*, *rixa*: sic vocatur locus in solitudine, ubi Israëlitæ cum Mose litigârunt, Exod. 17. Cum Præf. כִּמְרִיבָה *ut in contentione*, Ps. 95. 8.

Vers. 11.

2551 הַמַּעַלְךָ *qui ascendere feci te*, i.e. eduxi. A עָלָה *ascendit*, Part. Hiph. מַעֲלֶה *ascendere faciens*, Ps. 135. 7. Cum Affix. excludit ה R. 103. & (-:) amittit suum (:) R. 15. éstque cum ה Relat. 76.

2552 הַרְחֶב־ *dilata*. A רָחַב *dilatavit*, Imper. Hiph. cum (·.·) ob Maccaph, R. 137. pro הַרְחֵב

Vers. 12.

2553 אָבָה (non) *acquievit*

vit. Ipsum thema, אָבָה *cupiit, desideravit, delectatus est, propensus fuit.*

Vers. 13.

2554 בִּשְׁרִירוּת (& demisi eum) *in cogitatione* cordis eorum. A שָׁרַר *sollicitè observavit*, in malum, *insidiatus est*, Nom. fœm. שְׁרִירוּת *& insidiosa & prava cordis intentio & cogitatio*: cum Præfix.

Vers. 14.

2555 לוּ *utinam*, ô si, est optantis.

Vers. 15.

2556 אַכְנִיעַ (inimicos eorum) *humiliabo*. A כָּנַע in Hiph. הִכְנִיעַ *humiliavit, depressit*, Fut. Hiph. & ex terminatione (-) cum ו Conversivo וַיַּכְנַע *& depressit*, Pf. 107. 12.

Vers. 17.

2557 וַיַּאֲכִילֵהוּ *Et cibavit eum*. Ab אָכַל *comedit*, in Hiph. *comedere fecit*, i. e. cibavit, Fut. Hiph. cum ו Conversf.

2558 חִטָּה (de adipe) *tritici*. Targ. מִן טוּב לְחֶם *de bonitate panis*. Ab חָנַט *folliculos protrusit*, Nom. fœm. חִטָּה *triticum*, optimum frumenti genus, quod ex folliculis protruditur & prominet, pro חִנְטָה compensato נ per dagesh, plur. חִטִּים Psal. 147. 14.

2559 אַשְׂבִּיעֶךָ *satiabo te*. A שָׂבַע *satur fuit*, in Hiph. *satiavit*, אַשְׂבִּיעַ *satiabo*, Pf. 132. 15. Cum Affix. אַשְׂבִּיעֵהוּ *satiabo eum* Psal. 91. 16. In tertia perf. יַשְׂבִּיעֵךְ *satiabit te*, f. Psal. 147. 14. יַשְׂבִּיעֵם *eos*, Pf. 105. 40.

PSALMUS 82. פב.

Vers. 3.

2560 וָרָשׁ *& pauperem*. A רוּשׁ *depauperari*, רָשׁ *pauper* ו cum (ָ) ob vocem monosyllabam.

2561 הַצְדִּיקוּ *justificate*, i. e. justum *pronunciate*. A צָדַק *justus fuit*, in Hiph. *justificavit, justum judicavit, pronunciavit*, Imper. Hiph.

Psalmus 83. פג·

Vers. 2.

2562 דֳּמִי (ne sit) *silentium* tibi. LXX. *τίς ὁμοιωθήσεταί σοι; quis similis erit tibi?* legerunt ex altera significatione hujus Verbi. A דָּמָה *siluit*; *similis fuit*, suprà Num. 1769. fit דֳּמִי *silentium, quies.*

2563 תִּשְׁקוֹט (neque) *mitescas.* A שָׁקַט *quievit, requievit, tranquillus fuit*, Fut. Kal.

Vers. 4.

2564 יַעֲרִימוּ *callidè agent.* A עָרַם *callidus fuit, callidè, fraudulenter egit*, Futur. Hiph.

2565 וְיִתְיָעֲצוּ *& consultabunt.* A יָעַץ *consuluit*, in Hithp. *consultavit, conspiravit*, Fut. Hithp. cum (ָ) sub (י) ob exclusum dagesh.

Vers. 5.

2566 וְנַכְחִידֵם *& solertiori operâ abscondemus eos*, מִגּוֹי à *gente*, i. e. ne sint gens. Targ. וְנִכְסְנוּן *& occidemus eos*, LXX. *ἐξολοθρεύσωμεν exterminemus eos.* A כָּחַד *abscondit, rem occultavit*, ita, ut ne ampliùs audiatur, aut videatur; hinc *succidit, perdidit*, sublata enim è medio non apparent. Fut. Hiph. cum Affix.

2567 יִזָּכֵר (& non) *memorabitur.* A זָכַר *meminit, recordatus est*, Fut. Niph. יִזָּכֵר, Ps. 109.14.

Vers. 6.

2568 יִכְרֹתוּ (contra te fœdus) *pepigerunt.* A כָּרַת, suprà Num. 1789. Fut. Kal, cum (ֹ), ob pausam, R. 135. pro יִכְרְתוּ.

Vers. 7.

2569 וְיִשְׁמְעֵאלִים *& Ismaëlitarum.* יִשְׁמָעֵאל *Ismaël*, fuit filius Abrahæ ex Hagar, ita apellatus antequam nasceretur, Gen. 16.11. *vocabis nomen ejus Ismaël, quoniam* שָׁמַע אֵל *audivit Deus*, &c. Gentile יִשְׁמְעֵאלִי *Ismaëlita*, formatum per (י) *R.* 23. pl. יִשְׁמְעֵאלִים

2570

2570 וְהַגְרִים & *Agareni*. Ab *Arabico* הָגַר *fugit*, Nom. proprium ancillæ Saræ,& concubinæ Abrahæ, הָגָר *Hagar*, quæ post mortem Saræ (ut est conjectura) ipsi Abrahæ nupsit, & Ketura vocata fuit. Ab hac *Hagareni*,populus Arabiæ, qui hodie סַרְקִין σαρακηνοὶ *Saraceni* dicitur, q. homines leves, rapinis dediti.

Verſ. 8.

2571 גְּבָל *Gebalitæ*. A גָּבַל *terminavit*, Nom. Propr. civitatis in provincia Syriæ גְּבָל, cujus cives ingeniosi artifices fuêre, Ezech. 27.2.

2572 וְעַמּוֹן & *Ammonitæ* Nomen populi *Arabiæ Petrææ*, à בֶּן־עַמִּי (*filius populi mei*) Lothi filio ex filia sic dicti Gen. 19.38.

2573 וַעֲמָלֵק & *Amalekitæ*. עֲמָלֵק *Amalek*, Nom. proprium filii Eliphaz, filii Esau, ex Timna concubina, Gen. 36.12. & dicitur de populo, inde nominato. Estque in SS. nomen *Amalekitarum* symbolum hostium, Ecclesiam Dei infestantium, q. עַם לָקַק *populus lambens*.

Verſ. 9.

2574 אַשּׁוּר *Assur*, Ab אָשַׁר *felix, beatus fuit*. Nom. proprium filii Shem *Asshur*, Gen. 10.22. Hic egressus ex provincia Sinear, ædificavit Niniven, v. 11. & Assyriæ autor fuit.

2575 נִלְוָה *associatus fuit*. A לָוָה *addidit, adjecit, copulavit*, Præt. Niph. exit in (ׄ) R. 65.

2576 לוֹט (filiis) *Loth*. לוֹט *stacte, mastix*, inde nomen proprium nepotis Abrahæ, Gen. 11.27.

Verſ. 10.

2577 עֲשֵׂה *Fac eis*. A עָשָׂה *fecit*, Imper. Kal, exit in (..) R. 65.

2578 כְּמִדְיָן *ut Midianitis*. A דּוּן *litigare*, מָדוֹן *contentio*, inde מִדְיָן *Midian*, filius Abrahæ ex Kethura, Gen. 25.2. ab hoc Midianitæ

2579 כְּסִיסְרָא *ut Siseræ*. Nom.

Nom. proprium Imperatoris exercitûs regis Jabin.

2580 בְּיָבִין *ut Iabin.* Nom. proprium regis Hazor, ab Israëlitis interfecti, Jos. 11.1. ex Fut. Hiph. à בִּין *intelligere.*

2581 קִישׁוֹן (in torrente) *Kisson.* Nomen proprium torrentis, qui ex Tabirio monte in mare labitur, éstque clarus cæde Siseræ.

Vers. 11.

2582 בְּעֵין דֹּאר *in Endor*, Nom. proprium civitatis in Issascaris & Asheris tribu, Jos. 17.11. quæ dimidiæ Manassis tribui forte contigit, ex ea urbe fuit Pythonissa, 1. Sam. 28.7.

2583 דֹּמֶן (fuerunt) *stercus* terræ; conculcati scilicet pedibus, sicut stercus in sterquilinio. Est ipsum thema: 6. legitur in Bibliis.

Vers. 12.

2584 כְּעֹרֵב *sicut Oreb,* עֹרֵב *corvus*, & hac voce etiam denominatur princeps Midianitarum, qui ab Israëlitis interficitur, Jud. 7.25. & locus inde צוּר עוֹרֵב *petra Oreb* dicitur.

2585 וְכִזְאֵב *& sicut Zeeb.* זְאֵב *lupus*, qua voce appellatur alter princeps Midianitarum, Jud. 7.25.

2586 וּכְזֶבַח *& sicut Zeba.* זֶבַח *mactatio*; inde nomen proprium regis Midian, ab Israëlitis interfecti, Jud. 8.5.

2587 וּכְצַלְמֻנָּע *& sicut Salmona.* Nom proprium alterius regis Midian, Ibid.

2588 נְסִיכֵמוֹ *principes eorum.* A נָסַךְ supra Num. 82. Nom, masc. נְסִיךְ *princeps*, qui infuso oleo inaugurabatur, pl. נְסִיכִים cum Af. pro נְסִיכֵימוֹ eliso (י)

Vers. 14.

2589 כְּקַשׁ *sicut stipulam.* LXX. ὡς καλάμην *sicut arundinem.* A קָשַׁשׁ *paleas, stipulas collegit*, fit קַשׁ *quisquilia, stipula, stramen.*

Vers. 15.

2590 תְּלַהֵט *comburet.* A לָהַט *flammavit, inflammavit, combussit*, Fut. Pih. absorpto dagesh.

dagesh, תְּלַהֵט *accendet*, Psal 106.18. וַתְּלַהֵט *& inflammavit*, Ps. 97.3. cum ו Convers.

Vers. 16.

2591 וּבְסוּפָתְךָ *& in turbine tuo*. LXX. *in ira tua*. A סוּף *finire*, Nom. fœm. סוּפָה *turbo*, q. finem afferens. Cum Affix. mutat ה in ת, R. 104.

Vers. 17.

2592 מַלֵּא *Imple*. Præt. Pih. מִלֵּא *implevit*, Ps. 107.9. inde Imper. מַלֵּא

2593 קָלוֹן *ignominiâ*. A קָלָה *levis fuit*. Nom. Heemanth. קָלוֹן *vilipendium, ignominia*, antitheton τῷ כָּבוֹד *gloria*.

Psalmus 84. פד.

2594 קֹרַח (filiis) Kore, suprà Num. 1593.

Vers. 3.

2595 נִכְסְפָה *desiderio capta est*. A כָּסַף *appetivit, desideravit*, Fut. Niph.

Vers. 4.

2596 וּדְרוֹר *& hirundo*. דְּרוֹר *libertas*, 7. in SS. bis *hirundo*, h. l. & Prov. 26. 2. quòd libera volitet, retineri impatiens.

¶ קֵן *nidum*. A קָנַן *nidificavit*, קֵן *nidus*, domicilium avis.

2597 אֶפְרֹחֶיהָ (ubi posuit) *pullos suos*, non intelligendum de templo, sed altaribus in excelsis, quæ tempore Davidis passim exstructa fuére. A פָּרַח *floruit, pullulavit*, Nom. pl. Heemanth. אֶפְרוֹחִים *pulli avium*, qui jam plumas producunt. Legitur ter in SS.

Vers. 6

2598 מְסִלּוֹת *via in cordibus eorum*. Targ. רְחִצְנוּתָא *spes*, LXX. ἀναβάσεις *ascensiones*. A סָלַל *elevavit, viam lapidibus stravit*, Nom. Heemanth. fœm. מְסִלָּה *elevatio, via strata*, quæ elevatur, Plur.

מְסִלּוֹת *elevationes*, cogitationes de agnitione Dei.

Verſ.7.

2599 הַבָּכָא (Transeuntes per vallem) *mori*, i. e. per vallem, ubi ſunt mori, in loco arido creſcentes: quam (ad feſta aſcendentes) ita fodient, tota q. vallis in fontem abeat; Vel, *Tranſeuntes per vallem fletûs*, (LXX. κλαυθμῶν *lachrymarum*) *fontem poſuerunt*, i.e. qui nunc in magno fletu & lachrymis, triſtíque cruce, verſantur, habebunt tandem fontem, quo ſe reficiant, Nom. radicale בָּכָא *morus* arbor, à mora, i.e. tarditate: nam poſtrema omnium floret, ideóque prudentiſſima arbor, quæ lædi ſe à frigore non ſinit, neque planè, niſi frigore peracto, germen emittit; ſed, cùm cœpit, in tantùm univerſa germinatio erumpit, ut unâ nocte peragat, (quod mirum,) etiam cum ſtrepitu; Vel à בָּכָה *flevit*, mutato ה in א. בָּכָא *fletus*.

2600 מוֹרֶה (etiam benedictionum operiet) *pluvia*, Vel, *etiam piſcinas operiet pluviâ*. LXX. *benedictiones dabit* ὁ νομοθετῶν *legislator*. A יָרָה, in Hiph. הוֹרָה *docuit*, unde Nomen participiale מוֹרֶה *doctor* Job. 36. 22. It. *pluvia* autumnalis propriè, quæ menſe Octobri, ſemente facto, decidit: quòd q. erudiat & informet terram. Targum ſic: *Peccatores, qui tranſeunt per profundum gehennæ, flentes fletu, ſicut, fontem ponunt illud: atqui benedictionibus operit* (Deus) *eos, qui immorantur in doctrina legis ſuæ.*

Verſ.11.

2601 הִסְתּוֹפֵף (elegi) *ad limen ſedere* in domo Dei. Targ. לְאִדַּבָּקָא *adhærere*. LXX. παραῤῥίπτεσθαι *abjectus eſſe*. Ab inuſitato סָפַף, fit סַף *limen*, unde Verbum in Hithp. הִסְתּוֹפֵף, q.d. *liminare*, per Metatheſin ת & ס, R.47. & cum ,וֹ loco dagesh, R.72. Vel à סוּף *finire*, inde סוֹף *finis*. Infinit. Hithp. *elegi* הִסְתּוֹפֵף *in extremis locis* (in fine) *me reponere.*

2602 מִדּוּר *quàm* (præ) *habitare*. Infinit. Kal דּוּר *durare, manere, habitare*, cum מ comparativo.

Verſ. 12.

Verſ. 12.

2603 יִמְנַע *cohibebit.* A מָנַע *cohibuit, coërcuit*, Fut. Kal.

PSALMUS 85. פה.

Verſ. 2.

2604 שַׁבְתָּ *reduxiſti.* A שׁוּב *redire, reverti*; conſtructum cum Accuſat. *reducere, reſtituere* Præt. Kal, ejecto ו, R. 58. שַׁבְתָּ, שַׁב.

2605 שְׁבוּת *captivitatem.* A שָׁבָה *captivavit*, Nom. fœm. quod juxta puncta eſt שְׁבִית, & juxta conſonas שְׁבוּת (quorum utrumque idem ſignificat) *captivitas, abductio.* Cum Affix. *Reſtitue* שְׁבוּתֵנוּ *captivitatem noſtram*, Pſal. 126. 4. i. e. multitudinem captivorum noſtrorum, cum ו loco (י) uti dictum.

Verſ. 4.

2606 אָסַפְתָּ *Removiſti.* Præt. Kal, ab אָסַף *collegit, congregavit*, aliquid, ut aſſervetur: hinc *repoſuit, abſtulit, removit*,

2607 הֱשִׁיבוֹתָ *avertiſti.* A שׁוּב *reverti, averti*, Præter. Hiph. ejecto ו, R. 58. הֵשִׁיב. in ſecunda perſ. aſſumit ו, R. 61.

Verſ. 5.

2608 שׁוּבֵנוּ *Converte nos.* A שׁוּב (vide paulò antè Imperat. Kal, cum Affix. redundante (י)

2609 וְהָפֵר *& irritam redde.* Imper. Hiph. ab הֵפִיר. ſuprà Num. 1307.

Verſ. 8.

2610 הַרְאֵנוּ *Oſtende nobis.* A רָאָה *vidit*, in Hiph. הֶרְאָה *fecit videre*, i. e. oſtendit. Imper. Hiph. abjecto ה. R. 103.

Verſ. 10.

2611 לִשְׁכֹּן *ad habitandum*, i. e. ut habitet. Vide ſuprà Num. 2160.

Verſ. 11.

2612 נִפְגָּשׁוּ (pietas & veritas) *ſibi obviàm factæ ſunt.*

A

A פָּגַשׁ *occurrit, obviavit*, Præt. plur. Niph. cum (ָ) ob pauſam. pro נִפְגָּשׁוּ

¶ נָשָׁקוּ (juſtitia & pax) *oſculatæ ſunt*. Præt. Kal, ſuprà Num. 113.

Verſ. 12.

2613 תִּצְמָח *efflorescet*. A צָמַח *germinavit, pullulavit*, Fut. Kal, cum (ָ) ob pauſam.

2614 נִשְׁקָף *proſpexit*. A שָׁקַף ſuprà Num. 613. Præt. Niph. cum (ָ) ob pauſam.

PSALMUS 86. פו.

Verſ. 4.

2615 שַׂמַּח *Lætifica*. A שָׂמַח *lætificavit*, Imper. Pihel. cum Affix. שַׂמְּחֵנוּ *lætifica nos*. Pſ. 90. 15.

Verſ. 5.

2616 וְסַלָּח *& condonator*. A סָלַח ſuprà Num. 1103. Legitur h. l. tantùm סַלָּח *propitius*, epitheton Dei.

2617 קֹרְאֶיךָ (omnibus) *invocantibus te*. A קָרָא ſuprà Num. 145. Ben. Kal, קוֹרֵא pl. קוֹרְאִים *invocantes*. In Regim. בְּקוֹרְאֵי *in invocantibus nomen ejus* Pſal. 99. 6. Cum Affix. *omnibus*, קוֹרְאָיו *invocantibus ipſum*, Pſ. 145. 17.

Verſ. 15.

2618 וְחַנּוּן *& gratioſus*. Ab חָנַן *gratiam fecit*, חַנּוּן *gratioſus, clemens*, Pſ. 111, 4. epitheton Dei, qui dat omnibus ſuam gratiam.

2619 אֶרֶךְ *longus irarum*, i. e. tardè iraſcens, vel, diu ſervans iram. Ab אָרַךְ *longus fuit*, Nom. maſc. ſine plur. אֶרֶךְ *longitudo, longus*; ſemper conſtruitur cum אַף *ira*, vel רוּחַ *ſpiritus*, & ſemel cum אֵבֶר *ala*, Ezech. 7. 3.

Verſ. 16.

2620 אֲמָתֶךָ (filio) *ancillæ tuæ*, Nom. radicale fœm. אָמָה *ancilla, famula*, (ה fœm. eſt, & ה radicale abjectum.)

Differt

Differt à שִׁפְחָה *ancilla*, quòd hoc dicatur de viliori. Cum Affixo, mutato ה in ת. R. 104. בֶּן־אֲמָתֶךָ *filius ancillæ tuæ*, Pſ. 116. 16. i. e. domi natus, & educatus in ſinu domini ſui, h. e. in Eccleſia, matre piâ.

Verſ. 17.

2621 עֲזַרְתַּנִי *adjuviſti me*, Præt. Kal, עָזַר *juvit, auxiliatus eſt*. Cum Affix. ut ſuprà Num. 444. עֲזָרַנִי *adjuvit, me*, Pſ. 118. 13. In ſecunda perſ. עֲזַרְתַּנִי.

2622 וְנִחַמְתָּנִי *& conſolatus es me*. A נָחַם ſuprà N. 1067. Præt. Pihel, abſorpto dageſh.

Psalmus 87. פז.

2623 יְסוּדָתוֹ *Fundamentum ejus* in montibus ſanctitatis; refertur ad præcedens שִׁיר *canticum*. A יָסַד *fundavit*, Nom. fœm. יְסוּדָה *fundamentum*, cum Affix. mutato ה in ת.

Verſ. 3.

2624 נִכְבָּדוֹת *Glorioſa*. A כָּבֵד *gravis, glorioſus, honoratus fuit*. Part. Niph. נִכְבָּד pro Nomine, *honoratus, glorioſus*. pl. m. cum Affix. וְנִכְבַּדֵּיהֶם *& honorates eorum*, Pſ. 149. 8. Plur. fœm. נִכְבָּדוֹת.

2625 מְדֻבָּר *dicuntur*. A דָּבַר *dixit*: in Pyhal דֻּבַּר *dictus eſt*, Particip. Pyhal, מְדֻבָּר *dictum eſt*. Habet ante ſe fœm. plurale, ideóque diſtributionem notat, R. 48. n. 2. *quodlibet glorioſum dicitur de te*.

Verſ. 4.

2626 רַהַב (memor ero) *Ægypti*. A רָהַב *invaluit, robuſtus fuit*, Nom. proprium רַהַב *Ægyptus*, ob fortitudinem & faſtum: In pauſa רָהַב Pſ. 89. 11.

2627 וּבָבֶל *& Babelis*, Nom. proprium urbis notiſſimæ בָּבֶל *Babel, Babylonia*, q. בַּלְבֵּל eliſo ל, ubi Deus בָּלַל *confudit*, labium totius terræ, Gen. 11. 9.

2628 יֻלַּד *natus est*. A יָלַד *genuit*, Præt. Pyhal יֻלַּד *natus fuit*, pl. יֻלְּדוּ *geniti sunt*, sive nati, editi, Psalm. 90. cum (ּ) ob pausam.

Vers. 5.

2629 יֵאָמַר *dicetur*. Ab אָמַר *dixit*, Fut. Niph. cum (..) ob exclusum dagesh.

Vers. 6.

2630 יִסְפֹּר *narrabit*. A סָפַר, supra Num. 86. Fut. Kal, in prima pers. cum Affix. mutato ֹ in (:) אֲסַפְּרֵם *narrabo ea*, Ps. 139. 18. in tertia pers. יִסְפֹּר.

2631 בִּכְתוֹב *in scribendo*, Gerund. Kal, à כָּתַב *scripsit*.

Vers. 7.

2632 כְּחֹלְלִים (& cantores) *sicut tibicines*, saltatores. Ab חָלַל *perforavit*, Nom. in. חָלִיל *tibia*, quod sit *cava*: inde Verbum *tibiâ cecinit, tripudiavit*: Benoni plur. Kal, cum כ similitud.

PSALMUS 88 פח.

2633 עַל־מַחֲלַת *Super Mahhalath*, i. e. infirmitate. Arias Montan. *in infirmitate*. Ab חָלָה corpore, vel animo, *doluit*, Nom. Heemanth. fœmin. מַחֲלָה *dolor, ægritudo*: in Regim.

¶ לְעַנּוֹת *ad affligendum*, i. e. per, vel propter, afflictionem. A עָנָה *afflixit*, Gerund. Pihel.

2634 לְהֵימָן *Hemanis*. הֵימָן nomen proprium cujusdam sapientis viri, 1. Reg. 4. 31. *Et Salomon fuit sapientior Ethane Ezrahitâ & Hemane*. Videtur fuisse nepos Jehuda, ex filio Zera, 1. Chron. 2. 6. *Et filii Zera, Zimri, & Ethan & Heman*, quód si ita est hæc portio SS. hoc Psalmo & sequenti 89. contenta est antiquissima, Mose prior, scripta in servitute Ægyptiaca, quam patheticè Heman hoc Psalmo, & Ethan sequenti, deplorat.

2635 הָאֶזְרָחִי *Ezrahita*. LXX. *Israëlita*. Cognomen duorum, virorum Hemanis hoc Psalmo, & Ethanis sequenti, for-

forsitan sic dictorum, quòd essent omnibus conspicui sapientiâ, à זָרַח *ortus est, lucem aspexit*, Nom. Heemanth. אֶזְרָחִי.

Vers. 4.

2636 שָׂבְעָה *satiata est* malis anima mea. A שָׂבַע *satur fuit*, Præt. fœm. Kal, Ps. 123. 4.

2637 הִגִּיעוּ (& vitæ meæ ad infernum) *pertigerunt*. A נָגַע *tetigit, attigit, pertigit*, Præt. pl. Hiph. compensato נ per dagesh, R. 69.

Vers. 6.

2638 חָפְשִׁי (inter mortuos) *liber*, scil. à mundo. ab omnibus curis, negotiis, hostibus mundanis. A חוֹפֶשׁ *libertas*, Nom. masc. Heemanth. חָפְשִׁי *liber, manumissus*.

2639 שֹׁכְנֵי *inhabitantes*, sive, habitatores sepulchri. A שָׁכַן *habitavit*, Ben. plur. Kal, in Regim.

Vers. 8.

2640 סָמְכָה (Super me) *incubuit* ira tua. Præt. fœm. Kal à סָמַךְ *innixus, impositus fuit*, constructum cum עַל, *incubuit alicui*, non sustentandi, sed premendi, causâ.

Vers. 9.

2641 הִרְחַקְתָּ *Elongâsti*. A רָחַק *longè, procul abfuit*, Præt. Hiph. הִרְחִיק *elongavit, procul removit*, Ps. 103. 12. In secunda pers. הִרְחַקְתָּ, vers. 19.

¶ תּוֹעֵבָה Posuisti me *abominationem* eis. A תָּעַב *abominatus, detestatus fuit*, Nom. F. תּוֹעֵבָה *abominatio, res detestabilis*, fœda & perniciosa.

2642 כָּלֻא *inclusus* (sum) A כָּלָא *clausit, conclusit*, quovis modo *prohibuit*, Pahul Kal, pro כָּלוּא, cum (ֻ) loco וּ, R. 107.

Vers. 10.

2643 דָּאֲבָה (oculus meus) *doluit*, ob oppressionem. Targ. זְלְגַת דִּמְעִין *destillavit lachrymas*, q. à דּוּב, idem, quod זוּב *fluxit, defluxit*, Præt. fœm. Kal, à דָּאַב *doluit, debilis fuit*:

legitur

legitur h. l. tantùm, & Jer. 31. 24.

2644 שִׁטַּחְתִּי *expandi.* Præt. Pih. à שָׁטַח *expandit, latè extendit.*

Vers. 11.

2645 רְפָאִים (an) *mortui resurgent?* Targ. גִּשְׁמַיָּא דְאִתְמְסִין בְּעַפְרָא *corpora quæ computruerunt in pulvere.* A רְפָא *dolorem mitigavit, sanavit*, plur. masc. רְפָאִים *gigantes*, à sanitate & vivacitate corporis: It. *mortui*, scil. sani, Metaphoricè, ab omni ægritudine. Vel à רָפָה *debilis, remissus fuit, cessavit*, mutato ה in א. רְפָאִים *vitæ expertes*, q. debiles in quibus omnis motio cessat. LXX. οἱ ἰατροὶ ἀναστήσουσι *medici suscitabunt*: scil. arte suâ ad vitam restituent: legerũt aliis punctis רוֹפְאִים יָקִימוּ Obiter nota, Medicos à Thalmudicis inter opifices numerari, de quibus abjectè sentiunt: in fine libri Kiddushim; טוֹב שֶׁבְּרוֹפְאִים לְגֵיהִנָּם *optimus inter Medicos ad Gehennam:* rationem affert Glossa, *Non enim metuit à morbis, vescitur lautè, nec confringit cor suum coram Deo, aliquando etiam interficit homines, quando pauperes, quos posset, non sanat.*

Vers. 12.

2646 בָּאֲבַדּוֹן (veritas tua) *in perditione*, in sepulchro, ubi corpora pereunt & consumuntur. Ab אָבַד *periit*, in Pih. *perdidit*, Nom. masc. sine plur. אֲבַדּוֹן *res amissa, perditio, interitus*: eleganter dicitur de sepulchro, & inferno, q. scelestorum virorum destructio.

Vers. 13.

2647 נְשִׁיָּה (in terra) *oblivionis*; elegans descriptio mortuorum, quorum citò obliviscimur Psal. 31. 13. *oblivioni traditus sum, sicut mortuus à corde.* A נָשָׁה *oblitus fuit*, Nom. fœm. נְשִׁיָּה *oblivio.*

Vers. 16.

2648 וְגֹוֵעַ *& exspirans*, moribundus. LXX. καὶ ἐν κόποις *& in laboribus*; legerunt à יָגַע *labo-*

laboravit. A גָּוַע *exspiravit*, absque diuturniore mora *animam efflavit*, Ben. Kal.

2649 מִנֹּעַר *à pueritia, ab adolescentia*; alii à *concussione*. A נַעַר *puer*, Nom. masc. sine Plur. נֹעַר *pueritia, juventus*. 4. legitur in SS.

2650 אָפוּנָה *addubitabo*, ne mihi hoc, vel illud, eveniat, *consternabor*. A פּוּן *hæsitare*, semper in bucca, פֶּן *ne fortè* aliquid accidat mali, habere, Legitur h. l. tantùm, idque in Fut. Kal, cum ה parag.

Vers. 17.

2651 בִּעוּתֶיךָ *consternationes tuæ.* A בָּעַת *terruit*, Nom. pl. m. בִּעוּתִים *terrores, conturbationes*: legitur h. l. tantùm cum Affixo, & semel Job. 6, 4. in Regim.

2652 צִמְּתֻתוּנִי *absciderunt, destruxerunt me*, Præt. Pih. צָמַת *excidit, succidit, destruxit*, in tertia fœm. cum Affix, mutato ה, in ת-R. 97. צִמְּתַתְנִי *succidit, confecit, constrinxit me* zelus tuus, Ps. 119. 139. In plur. צִמְּתוּ, cum Affixo reiteratur תוּ, ad augendam significationem, צִמְּתֻתוּנִי *penitùs exciderunt me*: vel est metri causâ.

Vers. 18.

2653 סַבּוּנִי *Circuiverunt me.* A סָבַב *circumdedit*, Præt. Kal, per Syncopen סַב *circuivit*. suprà Num. 711. Plur. סַבּוּ.

Psalmus 89. פט.

Vers. 3.

2654 יִבָּנֶה *ædificabitur.* A בָּנָה *extruxit, ædificavit*, Fut. Niph.

Vers. 4.

2655 כָּרַתִּי *Pepigi.* A כָּרַת, suprà Num. 2568. prima pers. Præt. Kal, pro כָּרַתְתִּי, R. 73.

2656 לִבְחִירִי *electo meo*, A בָּחַר *elegit*, בָּחִיר *electus*. Cum Affix. בְּחִירוֹ *electus ejus*, Ps. 106. 23. cum Præfix. לִבְחִירִי, *electo meo*, plur. בְּחִירִים, cum

Affix. בְּחִירֶיךָ *electi tui*, Psal. 106.5. בְּחִירָיו *ejus*, Ps. 105.6.

Verſ. 5.

2657 וּבָנִיתִי *Et ædificavi*, Præt. Kal, à ſuperiori בָּנָה in prima perſ. mutato ה in (י) R. 65. éſtque cum ו Converſ. Præteriti, R. 79.

Verſ. 7.

2658 יִדְמֶה *ſimilis erit.* A דָּמָה *aſſimilavit*, Fut. Kal, R. 65.

Verſ. 8.

2659 נַעֲרָץ *formidabilis*, Dei epitheton, q. omnia frangens. A עָרַץ ſuprà Num. 546. Part. Niph. pro נִעְרָץ ob gutturalem.

Verſ. 9.

2660 חֲסִין יָהּ (quis ſicut tu) *fortis Domini?* q. eſſet in Regim. vel ô *Domine*, Nom. radicale חֲסִין *fortis*, *robuſtus*, magis Chaldaic. eſt, quàm Hebr.

Verſ. 10.

2661 בְּשׂוֹא *in elevando*, i. e. dum elevant ſe fluctus ejus. A נָשָׂא *tulit*, *elevavit*. Infinit. Kal, ad formam imperativi, ejectâ duntaxat primâ radicali, R. 68. cum ב, nota Gerundii. Et aliâ formâ שְׂאֵת pro שֵׂאת Ibid. cum Affixo שְׂאֵתִי *geſtare me*, infrà verſ. 51.

Verſ. 11.

2662 דִּכִּאתָ *contrivisti.* A דָּכָא *contudit*, *contrivit.* Præt. Pih. דִּכָּא *contrivit ad terram vitam meam*, Ps. 143. 3. id eſt attritam dejecit, éſtque cum (ּ) ad formam Quieſcent. tertiâ ה, pro דִּכֵּא ſic & in ſecunda perſ. דִּכֵּאתָ *contrivisti*, pro דִּכֵּאתָ

Verſ. 13.

¶ *Aquilonem* וְיָמִין *& auſtrum*, ſive meridiem. LXX. *& mare*: legerunt יָם.

2663 בְּרָאתָם *creâſti ea.* Præt. Kal, בָּרָא *creavit*, i. e. ex nihi-

nihilo aliquid, quod prius non erat, fecit; *formavit*, i.e. de re alia aliam novam produxit. In secunda perf. בָּרָאתָ *creasti*, v. 48. quiescente א in (ָ) Cum Affix. (ָ) primæ syllabæ corripitur in (:)

2664 תָּבוֹר *Tabor & Hermon in nomine tuo ovabunt.* Hoc versu Psalmista complexus est quatuor plagas mundi; per istos igitur montes plagam Orientalem & Occidentalem (poëticè) significari, constat: Thabor enim in terra Judææ ad Occidentem vergit, Hermon verò ad Orientem: unde Targ. *Desertum Aquilonis, habitatoresque Austri, tu creasti, Thabor ab occidente, & Hermon ab oriente, in nomine tuo laudes dicunt.* תָּבוֹר nomen propr. montis, transfiguratione Domini nostri Jesu Christi (ut creditur) nobilis: qui tribûs Isaschar olim erat terminus; altitudo ejus 30. stadiorum.

Vers. 20.

2665 בְחָזוֹן (locutus es) *in visione.* Ab חָזָה *vidit*, Nom. Heemanth. חָזוֹן *visio* tam oculi, quàm mentis: propriè de Prophetis dicitur.

2666 הֲרִימוֹתִי *extuli juvenem.* A רוּם *altum esse.* Præt. Hiph. הֵרִים *elevavit, extulit.* In primis & secundis personis assumit ו R. 62. הֲרִימוֹתָ *extulisti*, verf. 43. הֲרִימוֹתִי *elevavi, evexi.*

Vers. 22.

2667 תִּכּוֹן (cui manus mea) *stabilis erit* cum eo. A נָכוֹן suprà Num. 257 Fut. Niph. exit in ו R. 61. in tertia יִכּוֹן *stabilietur*, verf. 38. in fœmin. תִּכּוֹן Psal. 93. 1. In plur. יִכּוֹנוּ *stabilientur* Psal. 119. 5.

2668 תְּאַמְּצֶנּוּ (brachium meum) *roborabit eum.* Ab אָמֵץ suprà Num. 2538. tertia pers. fœm. Fut. Pih. cum Affixo נּוּ.

Vers. 23.

2669 יְעַנֶּנּוּ (non) *affliget eum.* A עָנָה quod inter alia significat *afflixit*, Fut. Pihel יְעַנֶּה ob Affix. excluditur ה R. 103. & sic in plur. R. 66. יְעַנּוּ *miserabiliter affligent*, Psalm. 94. 5.

Verſ. 24.

2670 וְכַתּוֹתִי *Et contundam*, Præt. Kal, à כָּתַת *contudit, contrivit*; per Syncopen כַּת. R.70. in prima & ſecunda perſ. aſſumit ו, R.72.

2671 אֶגּוֹף *plagâ afficiam*. A נָגַף *tetigit, attigit*; in malum, *percuſſit, feriit, læſit, afflixit* Fut. Kal, compenſato נ per dagesh, R.69. pro אֶנְגּוֹף In ſecunda perſ. *Ne* תִּגּוֹף *offendas*.

Verſ. 32.

2672 יְחַלֵּלוּ (Si ſtatuta mea) *profanaverint*. Ab חָלַל, paulò antè Num. 2632, cùm de rebus ſacris dicitur, *violavit, polluit, profanavit, proſtituit*, q. ſacra, divina, perforavit, Fut. Pih. in prima perſ. אֲחַלֵּל *profanabo*, verſ. 35. in tertia plur. יְחַלֵּלוּ, cum (..) ob pauſam.

Verſ. 34.

2673 אָפִיר (& pietatem meam non) *irritam faciam*. A פּוּר *fractus, contritus fuit*, in Hiph. ejecto ו, R.58. הֵפִיר *fregit*. Metaph. *irritavit, irritum fecit, abolevit*. Fut. Hiph.

2674 אֲשַׁקֵּר (& non) *mentiar*. A שָׁקַר *mentitus eſt, doloſè egit, decepit*, Fut. Pih.

Verſ. 35.

2675 אֲשַׁנֶּה (& exitum labiorum meorum non) *mutabo*. A שָׁנָה *mutatus fuit*, in Pih. *mutavit, variavit, alteravit*, Fut. Pih. exit in (..) R.65.

Verſ. 39.

הִתְעַבַּרְתָּ עִם מְשִׁיחֶךָ ¶ *iratus es cum uncto tuo*. Viz. Sedechia, quem Nebuchadnezar exoculatum in captivitatem abduxit. LXX. ἀνεβάλȣ τὸν Χριςόν σȣ, *diſtuliſti Chriſtum tuum*: quod Interpretes de dilato Chriſti adventu exponunt.

Verſ. 40.

2676 נֵאַרְתָּה *Deteſtatus es*. Targ. אַשְׁנִיתָא *mutâſti*. LXX. *deſtruxiſti*. A נָאַר, Præt. Pihel. compenſato dagesh per (..) R.19. נֵאַר *removit, ex corde*

corde projecit, detestatus est. Secunda pers. cum ה parag.

2677 נִזְרוֹ (profanâsti in terram) *coronam ejus*, LXX. sanctuarium ejus. *A* נָזַר *separavit*, Nom. masc. נֵזֶר *separatio*, per Metaph. *corona, diadema*, insigne regis, aut summi Sacerdotis, eum à plebejis distinguens. Cum Affix. ut supra *Num.* 770. נִזְרוֹ, Psalm. 132.18.

Vers. 41.

2678 מִבְצָרָיו (posuisti) *munitiones ejus*. A בָּצַר *præcidit*, in Pih. *munivit*, Nom. Heemanth. מִבְצָר *munitio, munimentum*, plur. cum Affix.

2679 מְחִתָּה (in) *consternationem*. LXX. *formidinem*. Ab חָתַת *contritus fuit*, in Hiph. *prostravit, consternavit, terruit*. Nom. fœm. ex Particip. Hiph. deductum, מְחִתָּה *consternatio, formido, pavor*.

Vers. 42.

2680 שַׁסֻּהוּ *diripuerunt eum*. Targ. רָמְסוּן יָתֵהּ *conculcârunt eum*. A שָׁסַס *conculcavit, conculcando diripuit*, Præt. Kal, per Syncopen. שַׁס. R. 70. pl. שַׁסּוּ, cum (ֻ) loco וּ, & cum *Affixo*.

Vers. 43.

2681 הִשְׂמַחְתָּ *lætificâsti*. A שָׂמַח *lætatus est*, Præt. Hiph. הִשְׂמִיחַ *lætificavit*. In secunda pers. הִשְׂמַחְתָּ.

Vers. 44.

2682 הֲקֵמֹתוֹ (& non) *erexisti eum*. *A* קוּם *surgere*, Præt. Hiph. ejecto י. R. 58. הֵקִים vel הֵקַם. *surgere fecit*, i. e. *erexit*: in secunda pers. assumit ו, R. 62. éstque cum *Affixo*.

Vers. 45.

2683 הִשְׁבַּתָּ *Cessare fecisti*. *A* שָׁבַת *cessavit, quievit*: secunda pers. Præt. Hiph. eliso ת, R. 73. הִשְׁבַּתָּ, Psal. 119.19. pro הִשְׁבַּתְתָּ.

2684 מִטְּהָרוֹ *nitorem ejus*. *A* טָהַר *mundus, purus fuit*,

Nom. Heemanth. מִטְּהָר *munditia, nitor*, in Affix. מִטְּהָרוֹ cum dagesh, euphonico, & (ְ) loco (ֹ) pro מִטְּהָרוֹ Aliâs etiam מ potest esse Præfixum, inde LXX. *Destruxisti eum ab emundatione ejus.*

2685 מִגַּרְתָּה & thronum ejus in terram) *dejecisti*: LXX. *κατέῤῥηξας collisisti*. Præt Pih. מִגֵּר *dejecit, præcipitavit, collisit*: in secunda pers. cum ה paragog.

Vers. 46.

2686 הִקְצַרְתָּ *Decurtâsti*. LXX. *minorâsti*. A קָצַר *brevis, curtus fuit*, Præterit. Hiph. הִקְצִיר *abbreviavit, decurtavit*.

2687 עֲלוּמָיו (dies) *adolescentiæ ejus*. LXX. *temporis ejus*, q. ex עוֹלָם *seculum*. A עָלַם *occultavit*, Nom. Plur. masc. עֲלוּמִים *adolescentia, juventus*, q. pars ætatis occulta, quæ ad publica officia non adhibetur. Cum Affix. *Posuisti* עֲלֻמֵנוּ *adolescentiam nostram in lucem faciei tuæ*, Psal. 90. 7. i. e. peccata adolescentiæ nostræ, pro עֲלוּמֵינוּ Aut est singulare Pahul Kal, *absconditum nostrum*, i. e. peccatum nostrum occultum.

2688 הֶעֱטִיתָ *operuisti* super eum pudorem. A עָטָה *texit, operuit*, Præt. Hiph. הֶעֱטָה Idem. In secunda pers. mutato ה in (י) R. 66.

Vers. 47.

2689 תִּסָּתֵר *abscondêris*. A סָתַר *abscondit*. Futur. Niph.

Vers. 48.

¶ זְכָר־אֲנִי מֶה חָלֶד *Memento, quanti ævi ego sim*. Vel, *cujus durationis*, Vel, *quàm temporarius*. חֶלֶד (transpositis literis, ab חָדַל *desiit*) notat statum præsentis seculi, citò desinentis: vel breve nostræ vitæ curriculum: vel deniq; mundum, cujus figura *παράγει* 1. Cor. 7. 31.

LIB-

ספר רביעי
LIBER QUARTUS.

PSALMUS 90. צ.

Verſ. 4.

2690 אֶתְמוֹל (ſicut dies) *heſternus*. תְּמוֹל & cum א Heemanth. אֶתְמוֹל *heri, dies præteritus.*

Verſ. 5.

2691 זְרַמְתָּם *Inundâſti eos*, ſcil. annos hominum: i. e. inundatione abripuiſti, aquæ inſtar, feciſti eos labi, *ſomnus erunt*. LXX. *Quæ pro nihilo habentur, eorum adhuc erunt.* Præt. Kal, זָרַם *inundavit*, cum impetu fluctuavit, *abripuit*. In ſecunda perſ. זָרַמְתָּ ob Affix. תָּ prius (ָ) tranſit in (ְ). poſterius tollitur, R. 97.

2692 יַחֲלוֹף (manè ut fœnum) *mutabitur*. Ab חָלַף *mutavit* rem, vel locum, vel tempus, vel qualitatem. *Manè florebit*; וְחָלָף *& mutabitur*, verſ. 6. cum (ָ) ob Pauſam. Inde Fut. Kal, יַחֲלוֹף cum (ֲ) ſub guttur. R. 13. In pl. וְיַחֲלֹפוּ *& mutabuntur*, Pſalm. 102. 27. cum ֹ, ob pauſam.

Verſ. 6.

2693 יְמוֹלֵל (ad veſperam) *ſuccidetur* & areſcet. A מוּל *præcidere*, *ſuccidere*. Fut. Pih. geminatâ tertiâ, & quieſcente ſecundâ in ו, R. 63.

Verſ. 9.

2694 כִּלִּינוּ *Conſumpſimus* dies noſtros. A כָּלָה *conſumptus fuit*. Præt. Pih. כִּלָּה *conſumpſit*, ſumitur tam in bonum, quàm in malum. In tertia pl. ejecto ה, R. 66. כִּלּוּנִי *conſumpſerunt me*, Pſal. 119. 87. In prima, mutato ה in (י) ibid.

2695 כְּמוֹ־הֶגֶה *ſicut ſermonem*, qui ex ore prolatus ce-

celeriter compensato. Vel, *sicut halitum*. Targ. הֵיךְ הֶבֶל פּוּמָא דְסִתְוָא *tanquam halitum oris hyemalem*, qui tempore hyberno magis apparet, LXX. *Anni nostri, sicut aranea, meditabantur* : multùm divertére à textu. Ab הָגָה *loqui, meditari, gemere*, halitum emittere, suprà Num. 19. fit הֶגֶה *locutio, meditatio, gemitus*, et, citra quem hic non effertur, *halitus*.

Vers. 16.

2696 שְׁמוֹנִים (& si in fortitudinibus, i. e. in potenti & firma corporis constitutione) *octoginta* anni. שְׁמוֹנָה *octo*, in Plur. (ut & cætera numeralia cardinalia à tribus ad decem) tot notat denarios, quot in singulari unitates; שְׁמוֹנִים *octoginta*.

2697 וְרָהְבָּם *& robur eorum*, i. e. excellentissimum quodque eorum, labor & iniquitas. Targ. וְסוֹגְעִיהוֹן *& augmenta ipsorum*. LXX. καὶ τὸ πλεῖον αὐτῶν *& quod amplius eorum*, q. fuisset רֻבָּם *robbâm*, à רוֹב *multitudo*. A רָהַב *invaluit robore & potentiâ* ; Nom. masc. רֹהַב *robur, elatio, fastus*. Per Metonym. omne illud, quo homo superbire solet. Ob Affix. corripit *chol*. in *br* R. 118. & (-) in (:) R. 121. facitque רָהְבָּם Aben-Ezra : *Dies* רָהְבָּם *sunt dies roboris & virium, puta dies juventutis*. Kimchi, חוֹזֶק הַיָּמִים *fortitudo dierum*, q. d. *etiam cùm dies alicujus prosperè & tranquillè eunt, nil nisi labor & molestia est*.

2698 גָּז (quum) *avulsum fuerit*. A גּוּז *evellere, extrahere, abscindere*, Præt. Kal, ejecto ו, R. 60.

2699 חִישׁ *celeriter*, & avolamus. Tar. עֲדוֹ בִסְרְהוֹבִיָא *transiverunt celeriter*, LXX. mirè hoc hemistichio transferunt : *Quoniam supervenit mansuetudo in nos, & erudiemur*. Ab חוּשׁ *festinare*, fit Nom. חִישׁ *festinantia*, & adverbialiter *citò, festinanter*.

Vers. 12.

2700 לִמְנוֹת *Ad numerandum* dies nostros. A מָנָה *numeravit, supputavit*. Gerund. Kal. R. 66.

¶ כֵּן הוֹדַע וְנָבִיא לְבַב חָכְמָה. In voce כֵּן est ambiguitas, notat enim; vel *Sic*, vel *Rectum Rectè*; duplex igitur interpretatio: Vel. *Sic fac scire*. i.e. doce nos, *ut venire faciamus*, i.e. ut acquiramus, *cor sapientiæ*. i.e. sapiens, Vel. *Numerare dies nostros rectè doce nos*, &c, *LXX*. aliò detorquent, quæ hîc adscribere, tædii aliquid afferret.

Vers. 13.

2701 וְהִנָּחֵם *& pœniteat te*. LXX. *exorabilis esto*. A נָחַם, suprà Num. 167. Imper. Niph.

Vers. 14.

2702 שַׂבְּעֵנוּ *Satura nos*. A שָׂבַע, suprà Num. 725. Imperat. Pih.

Vers. 17.

2703 כּוֹנְנָה (& opus) manuum nostrarum) *confirma, stabile fac*. A כּוּן, suprà Num. 257. Imper. Pihel, geminato נ & quiescente ו in ֹ. R. 63. cum ה parag. Et cum Affixo, כּוֹנְנֵהוּ *confirma illud*, vers. eodem.

Psalmus 91. צא.

2704 יִתְלוֹנָן (in umbra omnipotentis) *commorabitur*, vel, *indesinenter pernoctabit*. A לוּן *pernoctare*, (unde fortè *Luna*, noctis imperatrix.) Fut. Hithp. R. 63. cum (ָ) ob pausam.

Vers. 3.

2705 יָקוּשׁ (ex laqueo) *aucupis*. A יָקַשׁ *laqueum*, aut *rete tetendit*, Nom. ex Pahul Kal, יָקוּשׁ *auceps, venator*.

Vers. 4.

2706 וְסֹחֵרָה (clypeus) *& parma* veritas ejus. LXX. *Scuto circumdabit te veritas ejus*: acceperunt pro Verbo. A סָחַר *circuivit*. Nom. Fœmin. סוֹחֵרָה *clypeus rotundus, parma*, q. parva (levia) arma, unde Martial. *Hæc, quæ sæpe solet vinci, quæ vincere raró, Parma tibi scutum pumilionis erit*.

Vers. 5. & 6.

¶ Succincta & accurata expli-

plicatio horum duorum versuum, extat apud Ioseph. Scaliger. Epist. 9. *Non metues* מִפַּחַד *à consternatione noctu,* מֵחֵץ *à sagitta volãte interdiu,* מִדֶּבֶר *à peste grassante in crepusculo* (caligine) מִקֶּטֶב *à vastitate in meridie*. Istis quatuor generibus comprehendit omnia, quæ hominibus imminent, aut metuenda sunt, uti mortalium vita multis malis obnoxia est, Et; quia Hebræi τὸ νυχθήμερον quadrifariam partiuntur, in vesperam, in mediam noctem, in manè, & meridiem; per noctem intelligit mediam noctem, per crepusculum vesperam: & ait, nunquam per totum diem quicquam eorum, quæ hominibus impendent, metuendum esse ei, quem Deus tutum ab his omnibus præstat, quiq; pietatem colit. Vastitatem καὶ ἐρήμωσιν Hebræi vocant קֶטֶב quod propriè est Vis major καὶ θεομηνία. Quod, quare *dæmonem* verterint LXX. nescio. Hinc Sophistæ hariolati sunt Dæmones, in meridie vagantes. Et sanè Vetustas, tales Dæmonas meridie infestos esse, credebat, ut ille pastor Theocritianus οὐ θέμις ὦ ποιμὴν τὸ μεσημβρινὸν οὐ θέμις ἄμμι Συρίσδεν, τὸν Πᾶνα δεδοίκαμεν.

2707 מִקֶּטֶב *ab excidio.* Targ. מִסִּיעַת שֵׁדִין *à catu dæmonum perdentium in meridie.* LXX. ἀπὸ συμπτώματος *ab incursu*. Nom. radicale קֶטֶב *exitium, lues*, morbus subitò hominem perimens.

2708 יָשׁוּד (quod) *vastabit* in meridie. LXX. καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ *& dæmonio meridiano*, videntur legisse וְשֵׁד *& dæmonium.* A שׁוּד idem quod שָׁדַד *vastare, perdere.* Fut. Kal.

Vers. 7.

2709 מִצִּדְּךָ *à latere tuo* Ab inusitato צָדַד fit צַד *latus*, est latitudinis. צֵלָע verò longitudinis. Cum Affix. assumit dagesh, & mutat (-) in *chir.* R. 124.

2710 יִגָּשׁ (non) *appropinquabit.* A נָגַשׁ *accessit, appropinquavit.* Fut. Kal, compensato נ per dagesh, R. 69. cum (ָ) ob pausam.

Vers. 8.

2711 וְשִׁלֻּמַת *& retributionem* impiorum. A שָׁלַם

retri-

retribuit. Nom. fœm. שִׁלֻּמָה *retributio*, in Regim.

Verſ. 10.

2711 תְאֻנֶּה (non) *impelletur* ad te malum, vel non *fortuitò occurret*. Targ. תארע *accidet, eveniet*. Ab אִנָּה *cauſam, occaſionem præbuit, intulit, impulit, fato quodam indidit*, Fut Pihel, R. 65.

2713 יִקְרָב (non) *appropinquabit*. A קָרַב *acceſſit* ad aliquid, *appropinquavit*, Fut. Kal, In tertia fœm. תִּקְרַב *appropinquabit oratio mea*. Pſ. 119. 169.

Verſ. 12.

2714 בָּאֶבֶן (ne fortè offendat) *in lapide* pes tuus Nom. radicale אֶבֶן *lapis, ſaxum*: excluſo ה Emphat. Plur. אֲבָנִים Cum Affix. אֲבָנֶיהָ *lapides ejus*, Pſ. 102. 15.

Verſ. 13.

2715 שַׁחַל (ſuper) *leonem*. Nom. radicale שַׁחַל *leo*, ſcil. mediæ ætatis inter אַרְיֵה & כְּפִיר

Verſ. 14.

2716 חָשַׁק (in me) *amore propenſus fuit*. Ipſum thema חָשַׁק *cupiit, deſideravit*; metaphoricè *complexus eſt*, amavit,

Psalmus 92. צב.

2717 הַשַּׁבָּת (in die) *Sabbathi*. A שָׁבַת *ceſſavit*, fit שַׁבָּת *ceſſatio* à quovis opere, *quies, vacatio, Sabbathum*.

Verſ. 2.

2718 לְהוֹדוֹת *ad celebrandum*, vel, *ad confitendum*. Ab הוֹדָה ſuprà Num. 300, Gerund, Hiph.

2719 וּלְזַמֵּר & *ad pſallendum*. A זִמֵּר ſuprà Num. 122, Infinit, Pihel.

Verſ. 3.

2720 לְהַגִּיד *Ad annunciandum*. Gerund. Hiph. ab הִגִּיד ſuprà Num. 2764.

Verſ. 6.

Vers. 6.

2721 גָּדְלוּ (Quàm) *magna sunt opera tua.* Præt. Kal, à גָּדַל *magnus fuit* quantitate, vel qualitate. In secunda pers. גָּדַלְתָּ *magnus fuisti*, Ps. 104. 1. plur. גָּדְלוּ.

2722 עָמְקוּ *profundæ sunt* cogitationes tuæ. Præt. pl. Kal, à עָמַק *profundus, immensus, incomprehensibilis fuit.*

Vers. 8.

2723 בִּפְרוֹחַ *In germinando*, i.e. cùm germinant impii. Gerund. Kal, à פָּרַח *germinavit, flores emisit, pullulavit.*

2724 לְהִשָּׁמְדָם *ad exterminari ipsos*, i. e. ut exterminentur ipsi. A שָׁמַד *perditus, abolitus, destructus, exterminatus fuit*, Infin. Niph. cum Affix.

Vers. 10.

2725 יִתְפָּרְדוּ *dissipabuntur.* A פָּרַד *separavit, solvit, dispersit*, Fut. Hithp. cum (ָ) ob exclusum dagesh.

Vers. 11.

2726 בַּלּוֹתִי *Mixtus* (perfusus) *sum* oleo viridi. Tar. רַבִּית יָתִי *inaugurâsti me*, unxisti me. i. e. constanti dominatu, viribus & potentiâ me donâsti. LXX. *& senectus mea*, q. à בָּלָה *senuit.* A בָּלַל *miscuit, fudit, confudit, perfudit*, absolutè *perfusus fuit*, Præt. Kal, per syncopen בַּל, R. 70. in prima & 2da pers. assumit ו, R. 71.

Vers. 13.

2727 כַּתָּמָר. LXX. *ὡς φοῖνιξ ut palma*, florebit. Nom. radicale תָּמָר *palma*, arbor pulcherrima, viroris perpetui, diuturnis vestita frondibꝰ, sine ulla successione; & quia durat multis annis, ideò ad similitudinem *Phœnicis* avis, quæ multo tempore vivit: à Græcis φοῖνιξ vocata. Latinis à volæ manûs similitudine, *palma*, quod comam in cacumine habeat circumextensam, & ramos, in digitorum modum prætensos, unde & fructus ejus *dactyli*, vocantur, quòd digitorum manûs similitudinem referant. Hebræis forsitan à מָרָה *rebellis fuit,*

fuit, à renitentia & rebellione, quòd in diversum nitatur, nec cedat oneri.

2728 יִשְׂגֶּה *crescet. A* שָׂגָה *multiplicatus, auctus fuit, crevit*, Fut. Kal, exit in (..) R.65.

Vers. 14.

2729 יְפָרִיחוּ *germina profundent*, Fut. Hiph. à פָּרַח, vers.8.

Psalmus 93. צג.

2730 מָלָךְ *regnavit.* Est ipsum thema, sed h. l. cum duplici (ָ) ob accentum Sarka, qui aliquando distinguit. Et Ps.96.10. ob accentum Rebhia.

2731 הִתְאַזָּר (robore) *accinxit se.* Ab אָזַר *cinxit, accinxit*, Præt. Hithp. cum (ָ) ob pausam.

Vers. 3.

2732 דָּכְיָם (extollunt flumina) *contritionem suam.* fluctus, qui inter se colliduntur LXX. *voces suas.* דָּכָה *contudit, contrivit*, fit דֳּכִי *contritio*, Cum Affix. *chir*. transit in (ָ) R.123. & (ֳ) amittit suum (:) R.15.

Vers. 5.

2733 נַאֲוָה (domui tuæ) *decora est* sanctitas. Vide Num. 1292.

Psalmus 94. צד.

Vers. 2.

2734 גֵּאִים (super) *superbos.* A גָּאָה *altus, elatus fuit*, Nom. masc. גֵּאֶה *superbus, fastuosus.* In Plur. excludit ה. R.103.

Vers. 4.

2735 יִתְאַמְּרוּ *eloquentur* vel, *prædicabunt se.* Ab אָמַר *dixit*, in Hithp. *se verbis prædicavit, extulit*, Futur. Hithp.

Vers. 6.

2736 יְרַצֵּחוּ *occident.* A רָצַח, suprà Num. 2020. Fut. Pihel, cum (..) ob pausam.

Vers. 8.

Verſ. 8.

2737 בֹּעֲרִים (intelligite) *bruteſcentes* in populo. A Nom. בַּעַר *brutus*, ſuprà Num. 1767. fit Verb. בָּעַר *obbrutuit, brutus, ſtolidus fuit*. Pen. plur. Kal, בֹּעֲרִים Targ. רַשִׁיעִין *qui ſtulti ſunt*. LXX. ἄφρονες *inſipientes*.

Verſ. 9.

2738 הֲנוֹטַע *An plantans* aurem. A נָטַע *plantavit*, Ben. Kal, ex terminatione (..) cum הֲ Interrogat. R. 77.

Verſ. 10.

2739 הֲיֹסֵר *An corripiens* gentes. A יָסַר *caſtigando corripuit*, Ben. Kal, cum הֲ Interrogativo.

Verſ. 13.

2740 לְהַשְׁקִיט *Ad quietem præſtandum*, i. e. ut quietem præſtet ipſi. A שָׁקַט *quievit, in pace degit*, Gerund. Hiph.

2741 יִכָּרֶה (donec) *fodiatur* impio fovea. A כָּרָה *fodit, effodit*, Fut. Niph. exit in (..) R. 65.

Verſ. 17.

2742 דוּמָה (habitâſſet) *ſilentium* anima mea. Targ. בְּשְׁתִיקוּתָא *in ſilentio*. LXX. τῷ ᾅδῃ *in inferno*, i. e. in quo ſilent manes. A דוּם *ſilere*, N. fœm. דוּמָה *ſilentium*; eleganter dicitur de ſepulchro, quòd ibi mortui ſileant. Legitur h. l. & Pſal. 115. 17. *Non mortui laudabunt Deum, nec omnes deſcendentes* דוּמָה *ſilentium*. Targ. בֵּית קְבוּרַת אַרְעָתָא *domum ſepulturæ terræ*. LXX. εἰς ᾅδου, in ſepulchrum: Nota vocem ᾅδης non ſemper denotare infernum, locum damnatorum; ſic enim Genebrard. *Inferni nomine ſignificari ſepulchrum, quoniam in ſepulchro ſilet corpus*.

Verſ. 19.

2743 שַׂרְעַפַּי (in multitudine) *cogitationum mearum*. LXX. *dolorum meorum*. Nom. plur. quadriliterum, שַׂרְעַפִּים *cogitationes*; convenit cum סַרְעַפּוֹת *rami*, nam cogitationes ſunt q. mentis rami. Legitur

tur h.l. tantùm, & Pſ. 139. 23. שַׂרְעַפָּי cum (ּ) ob pauſam.

2744 תַּנְחוּמֶיךָ *conſolationes tuæ.* A נָחַם *conſolatus eſt*, Nom. plur. Heemanthic. תַּנְחוּמִים *conſolationes*, cum Affixo.

2745 יְשַׁעַשְׁעוּ *oblectabunt* animam meam. A שָׁעָה *aſpexit*, in Pihel, abjecto ה, & geminatâ primâ & ſecundâ thematis, fit quadriliterum, שַׁעֲשַׁע *blandè cum voluptate, & oblectatione aſpexit, ſeipſum oblectavit*, Fut. Pihel.

Verſ. 20.

2746 הַיְחָבְרְךָ *Num. conſociabitur tibi.* Ab חָבַר *ſociatus, conſociatus fuit*, Fut. compoſit. ex Kal & Pyhal; in Kal, facit יַחְבּוֹר, in Pyhal יְחֻבַּר. Ob Affix. ךָ, ו tranſit in ׳br. (ut aliàs fit in Imperativ. & Infinitiv. formæ פְּקוֹד) ex Pyhal eſt י & הֲ Interrogativ. amittit ſuum (ּ) P. 77. Alii putant. eſſe Futurum Pyhal, ſed Futura paſſivarum Conjugationum non recipiunt Affixa.

Verſ. 21.

2747 יָגוֹדּוּ *Turmatim congregabuntur*, contra animam juſti. Targ. יְכַנְּשׁוּן בִּישָׁן *coacervabunt mala.* LXX. θηρεύσουσιν *venabuntur.* A גָּדַד *turmatim concurrit; cum exercitu invaſit* Fut. Kal, ſyncopatâ mediâ radicali, R. 70.

Psalmus 95. צה.

Verſ. 2.

2748 בִּזְמִרוֹת *in Pſalmodiis.* A זָמַר ſuprà Num. 122. Nom. fœm. זְמִירָה *Pſalmodia, cantus*. Plur. זְמִירוֹת *Pſalmodiæ* Pſalm. 119. 54. Cum Præfixo בִּזְמִרוֹת abſque (ו)

Verſ. 4.

2749 מֶחְקְרֵי (cujus in manu ejus) *perveſtigationes terræ*, i. e. abſtruſa. LXX. τὰ πέρατα *fines terræ.* Ab חָקַר *remota, aut abſtruſa, ſcrutatus, aut perſcrutatus eſt*, Nom. pl. maſc. מֶחְקָרִים in Regim.

2750 וְתוֹעֲפוֹת *& robora*

ra montium. LXX, καὶ τὰ ὕψη & *altitudines.* A יָעֵף *lassus, fatigatus fuit*, Nom. plur. fœmin. תּוֹעָפוֹת *lassitudines*, per antiphrasin, *fortitudines*: legitur 4. in S S. & dicitur de montibus, rhinocerote & argento, quarum rerum lassitudo vim earum immensam notat. *Lassitudines montium sunt montes altissimi, qui lassitudinem ascendentibus pariunt.*

Vers. 6.

2751 בֹּאוּ *venite.* A בּוֹא *venire*, Imper. Kal בֹּא *veni*, pro בּוֹא, R. 58 pl. וּבֹאוּ *& venite*, Ps. 98. 8.

2752 נִבְרְכָה *ingeniculabimus.* Targ. נַחְמֵט *incurvabimur*, LXX. κλαύσωμεν *ploremus coram Domino*: legerunt נִבְכֶּה *plorabimus*, neglecto ר, A בָּרַךְ *geniculatus est, ingeniculavit, ingenua procubuit*, prima pers. plur. Fut. Kal, cum ה parag.

Vers. 8.

2753 תַּקְשׁוּ (ne) *induretis.* A קָשָׁה *durus, austerus fuit*, in Hiph. הִקְשָׁה *duravit, induravit*, Fut. Hiph. abjecto ה, R. 66.

2754 מַסָּה (in die) *tentationis.* A נִסָּה *tentavit*, Nom. Heemanth. excluso נ, R. 61. num. 4.

Vers. 9.

2755 נִסּוּנִי *tentaverunt me.* Præt. Pih. נִסָּה, *tentavit*, plur. abjecto ה, R. 66. נִסּוּ, cum Affixo.

Vers. 10.

2756 אַרְבָּעִים *Quadraginta* annis. A רָבַע *cubuit, flexis quatuor cruribus jacuit*, Nom. Heemanth. אַרְבַּע *quatuor*; in plurali tot notat denarios, quot in singulari unitates.

2757 אָקוּט *tædio, affectus sum.* LXX. προσώχθισα *infensus fui.* A קוּט *dolore, tædio affici, fastidire*, Fut. Kal, R. 60.

2758 תֹּעֵי (populus) *errantium* corde. LXX. *semper errant corde* sensu eodem. A תָּעָה *erravit, deviavit*, Ben.

Kal,

Kal תְּעֶה, plur. ejecto ה, R. 103. תְּעִים, in Regim. תְּעֵי.

Psalmus 96. צו.

Verſ. 2.

2759 בַּשְּׂרוּ *annunciate.* Imper. Pih. à בִּשֵּׂר, ſuprà *Num.* 2138.

Verſ. 3.

2760 סַפְּרוּ *Enarrate.* Imp. Pihel, à סִפֵּר, ſuprà *Num.* 86.

Verſ. 5.

2761 אֱלִילִים (omnes dii populorum) *idola.* LXX. *dæmonia.* Ab אֱלִיל *nihil, nihilum*, res non exiſtens: q. ab אַל *non*, geminato ל, ad extremā nullitatem denotandā. Pl. אֱלִילִים *idola*, q. nihilitates, quòd nihil omnino ſint, 1. Cor. 8.4. Vel q. אַל אֱלִים *non dii*, Dei tantùm quædam fictitia umbra, opis expers. Cum Præfixo בָּאֱלִילִים *in idolis*, Pſalm. 97.7. excluſo ה Emphat.

Verſ. 9.

2762 חִילוּ *contremiſcite* à facie ejus. Ab חוּל, ſuprà Num 502. Imper. Hiph. ejecto ו, R. 58. per aphæreſin literæ Characteriſticæ, pro הָחִילוּ.

Verſ. 11.

2763 יִרְעַם *commovebitur* mare. A רָעַם *tonuit, commotus fuit, perſtrepuit*, Fut. Kal.

Psalmus 97. צז.

2764 הִגִּידוּ *Annunciârunt.* Præt. pl. Hiph. ab הִגִּיד, ſuprà *Num.* 447.

Verſ. 7.

2765 עֹבְדֵי *cultores* ſculptilis. A עָבַד, ſuprà *Num.* 109. Ben. plur. Kal, Regim.

2766 הַמִּתְהַלְלִים *qui gloriantur.* Ab הִלֵּל *laudavit*, in Hithp. *ſe jactavit*, vel, *prædicavit*, Particip. Hithp. cum ה Relativo, excluſo dagesh ex litera ſhev, R. 20.

Verſ. 10.

2767 שִׂנְאוּ *odio habete malum.* A שָׂנֵא *odio habuit.* Imper.Kal.

Verſ. 11.

2768 זָרֻעַ (Lux) *ſata eſt* juſto, LXX. *orta eſt*, q. ex זָרַח *ortus fuit.* A זָרַע *ſevit, ſeminavit, ſemen projecit*, ad ſpeciem conſervandam. Pahul Kal, cum (ֻ) loco וּ

PSALMUS 98. צח.

Verſ. 2.

2769 גִּלָּה *revelavit*, Præt. Pih. גִּלָּה *revelavit, denudavit*, R. 65.

Verſ. 4.

2770 פִּצְחוּ *fragorem edite* præ gaudio. A פָּצַח *fragorem. ſonum edidit, perſonuit*, Imp. Kal.

Verſ. 6.

2771 בַּחֲצֹצְרוֹת *in tubis ductilibus*, Nom. F. חֲצֹצְרָה *tuba*, nomen habet à ſono, cujus uſus erat in templo.

Verſ. 8.

2772 יִמְחֲאוּ (flumina) *plaudent* manu. Targ. יְמַחוּן תַּפָּא אִידָא *percutient tympana manu*: poëtica locutio. A מָחָא *plauſit manibus, comploſit.* Fut. Kal.

PSALMUS 99. צט.

2773 תָּנוּט *nutabit* terra. A נוּט *nutare, moveri*, Fut. Kal, R. 60.

Verſ. 5.

2774 רוֹמְמוּ *Exaltate.* A רוּם *altum eſſe*, Imper. Pih. R. 63.

2775 לַהֲדוֹם (adorate) *ad ſcabellum* pedum ejus, i. e. in templo, quod eſt ſcabellum pedum ejus: ut ל ſit pro ב. Tar. לְבֵית מַקְדְּשֵׁהּ *ad domum ſanctuarii ejus*, inde enim orantes ſe exauditurum, pollicitus eſt, LXX. *adorate ſcabellum*, omiſſo ל, Genebr. *Alluditur ad geſtum adorantium regem, & ad thro-*

thronum ejus accumbentium, q. d. *coram scabello pedum ejus procidite, quasi ante pedes ejus prostrati*. Nom. radic. הֲדוֹם *scabellum*, pars inferior sedis, ubi pedes resident. Cum Præfix. *Adorabimus* לַהֲדוֹם *ad scabellum pedum ejus*, Ps. 132. 7. LXX. *in loco, ubi steterunt pedes ejus*.

Vers. 6.

2776 וּשְׁמוּאֵל *& Samuel*, Nom. proprium celeberrimi vatis & judicis in Israël, à שָׁמַע *audivit* & אֵל *Deus*: dixit enim mater ejus, *quoniam à Domino postulavi eum*, 1. Sam. 1. 20. Vel q. שְׁמוֹ מֵאֵל *nomen ejus à Deo*.

Vers. 8.

2777 נֹשֵׂא *condonans*. A נָשָׂא suprà Num. 1261. Ben. Kal.

2778 וְנוֹקֵם *& ulciscens* A נָקַם suprà Num. 387. Ben. Kal.

Psalmus 100. ק.

Vers. 3.

2779 וְלֹא אֲנַחְנוּ *& non ipsi nos*; juxta Masorethas, וְלוֹ *ipsius nos sumus*.

Psalmus 101. קא.

Vers. 3.

2780 עֲשֹׂה *facere*, id est, facta. A עָשָׂה *fecit*, Infin. Kal.

2781 סֵטִים *deflectentium*, i. e. qui deflectunt. Vel, facere, ut deflectentes faciunt. A שׂוּט vel שָׂטָה *declinare, deflectere*, plur. masc. סֵטִים *apostatæ*, cum ס loco שׂ, R. 1.

2782 יִדְבַּק *adhærebit*. A דָּבַק *firmiter adhæsit*. Fut. Kal, יִדְבַּק in fœm. תִּדְבַּק *adhærebit lingua mea*, Ps. 135. 6.

Vers. 4.

2783 יָסוּר (cor pravum) *recedet* à me. Fut. Kal, à סוּר *recedere*, R. 60.

Verſ. 5.

2784 מְלוֹשְׁנִי *Detrahens* in occulto. Tar. דִּמְשַׁתְּעֵי לִישָׁן תְּלִיתָי *qui loquitur linguâ tertiâ*, vide ſuprà Num. 263. A Nom. לָשׁוֹן *lingua*, factum eſt Verbum in Pih. ad formam Fohel, לוֹשֵׁן *oblocutus eſt, obtrectavit, detraxit*, ſed legitur ſolùm in Partic. מְלוֹשֵׁן, q. d. *linguator*. Eſt cum (י) parag. ob quod (ֵ) mutatur in (ְ) br. manente ו otioſo.

2785 גְּבַהּ *elatum* oculis. A גָּבַהּ *altus fuit, ſuperbivit*, Nom. maſc. גָּבוֹהַּ *altus*, וְגָבוֹהַּ *& altum*, Pſal. 138.6. In Regim. correpto (ָ) in (ְ) fit per craſin גְּבַהּ. Plur. הַגְּבוֹהִים *illi altiſſimi*, Pſ. 104.18.

2786 וּרְחַב *& latum* corde i. e. tumidum לֹא אוּכָל *non potero* ſcil. ferre. LXX. *cum eo non comedam*, (*q. ab* אָכַל *comedit.*) A רָחַב *latus, amplus fuit*, Nom. maſc. רָחָב *latus, amplus*. In Regim. וּרְחַב. In F. רְחָבָה *ampla, lata*, Pſ. 119.96. & ſubſtantivè בִּרְחָבָה *in ipſa amplitudine*, Ibid. verſ. 45.

Verſ. 6.

2787 יְשָׁרְתֵנִי *miniſtrabit mihi*. A שֵׁרֵת, in Pih. *miniſtravit*; differt à עָבַד *ſervivit*, quòd hoc de graviore & duriore dicatur ſervitute: illud etiam liberorum eſt. Fut. Pih. cum Affixo, compenſato dagesh per (ָ)

PSALMUS 102. קב.

Verſ. 4.

2788 כְּמוֹקֵד (oſſa mea) *tanquam aduſtione* aduſta ſunt, vel, *tanquam focus*. Targ. הֵיךְ תַּפְיָא *tanquam lebes*. LXX. ὡσεὶ φρύγιον *ſicut cremium*. A יָקַד *accenſus fuit, arſit*, Nom. Heemanth. מוֹקֵד *uſtio, aduſtio, focus*.

Verſ. 5.

2789 הוּכָּה *Percuſſum eſt*, ut herba. A נָכָה, in Hiph. הִכָּה *percuſſit*, ſuprà Num. 3‹0.

Præt.

Præt.Hoph. הֻכָּה *percussus fuit*, est cum ו,loco (ּ) R.107.

2790 וַיִּבַשׁ *& exaruit* cor meum: ut sol herbam viridem, ita mœstitia percutit cor meum,quoad exarescat. A יָבֵשׁ *aruit, exaruit*, Fut. Kal, quiescente (י) in *chir.* R.55. אִיבָשׁ *arescam*, vers. 12. cum (ָ) ob pausam. In tertia pers. cum ו Convers.abjecto (י) rad. וַיִּבַשׁ. pro וַיִּיבַשׁ.

Vers. 7.

2791 דָּמִיתִי *Similis fui.* Præt. Kal, à דָּמָה *similis fuit*, Psal.144.4, In prima pers.mutato ה in (י) R.66.

2792 לִקְאַת *ululæ deserti*, voce scil. lamentabili. LXX. *Pelicano solitario.* A קָאָה vel קוֹא, *vomuit*, Nom.fœm. קָאָה *avis sylvestris*, vocem edens lamentabilem, *ulula*, vel *onocrotalus*, avis cygno similis, sic dicta, quòd collum in aqua mergens, spiránsque, veluti ruditum asini edat: ὄνος *asinus* & κρότος *crepitus*. Vel *pelicanus* avis immunda, quæ conchas, calore ventris coctas, rursus evomit, ut, testis ejectis, esculenta seligat. In Regim. קְאַת, R.114.& 115.

2793 כְּכוֹס *sicut noctua* solitudinum. Targ. הֵיךְ קְפּוּפָא דִּי בְּאַרְעָא נְבוּכְתָא *sicut noctua, quæ est in terra vasta*, LXX. *sicut nycticorax*. Nom. radicale כּוֹס *bubo*, avis feralis & nocturna, debilis ad volandum, in cavernis commorans, à bovis mugitu, quem imitari videtur, ita apellata,

Vers. 8.

2794 שָׁקַדְתִּי *Advigilavi*. Præt.Kal. A שָׁקַד *sedulus, intentus fuit, advigilavit*, Ps. 127.1.

2795 בּוֹדֵד (fui, sicut passer) *solitarius*, absque consorte, vel compare. Targum דְּפָרַח וְנָיֵד בִּלְחוֹדֵהּ *qui volitat & vagatur solus*. A בָּדַד *solus, solitarius fuit, solum se reddidit*: legitur tantùm in Ben. Kal.

2796 גָּג (super) *tecto*. Nom. radicale גָּג *tectum*, pars superior domûs plana, & sub dio existens, ut antiquus mos

erat. In Plur. fœm. resoluto (ֵ) in (ִ) & dagesh, R. 112. *ſicut herba* גַּגּוֹת *tectorum*, Pſal. 129. 6. citò areſcens.

Verſ. 9.

2797 מְהוֹלָלַי *inſanientes mei*, i.e. contra me. Ab הָלַל, ſuprà Num. 233. Particip. Plur. Pihel, ad formam Pohel, cum Affixo. LXX. *& qui laudabant me*, legerunt ex הִלֵּל.

Verſ. 10.

2798 אֵפֶר *cinerem*, Nom. radicale אֵפֶר *cinis*, ſcil. pulvis, in quem materia uſta reſolvitur; q. à פָּרָה *fructificavit*, per antiphraſin, quòd cinis fœcunditatem prohibeat, & ſterilitatem inducat: unde mœroris, & luctûs ſignum eſt in ſacris. Cũ Præfix. כָּאֵפֶר *ſicut cinerem*, Pſal. 147. 16. excluſo ה Emphat.

2799 וְשִׁקֻּוַי *& potiones meas*. A שָׁקָה *bibit*, Nom. m. שִׁקּוּי *potio*, omnis generis *potus* Plur. שִׁקּוּיִם, cum Affixo.

2800 מָסָכְתִּי (cum fletu) *miſcebam*. A מָסַךְ *miſcuit, temperavit*; prima perſ. Præt. Kal, cum (ָ) ob pauſam.

Verſ. 14.

2801 תְּרַחֵם *miſereberis*. A רָחַם, ſuprà Num. 734. Fut. Pih. abſorpto dagesh.

2802 לְחֶנְנָהּ (tempus) *miſerendi ejus*, gratiam facere ei. Ab חָנַן *gratiam fecit, miſertus eſt*, Infin. Pihel, cum Affixo, pro לְחַנְּנָהּ, ubi dagesh ex litera ſhevata tollitur, R. 20. & (ֶ) pro (ַ) ponitur, R. 107.

Verſ. 15.

2803 יְחוֹנֵנוּ (pulverem ejus) *gratum habebunt*, diligent. A ſuperiori חָנַן, Fut. Poh. cum (ֵ) ob pauſam.

Verſ. 17.

2804 בָּנָה *ædificavit*. Ipſum thema.

2805 וְנִרְאָה *& conſpectus eſt*, Præt. Niph. à רָאָה *vidit*.

Verſ. 18.

2806 הָעַרְעָר (reſpexit ad orationem) *myricæ*, i.e. hominis afflicti & dejecti. Targ. *ad orationem deſolatorum*. LXX. *humilium*. עַרְעָר *myrica*, humilis & puſillus frutex, folio ſcabro, flore purpureo, concretu muſcoſo, quo apes impensè delectantur. In pauſa cum (ׇ) עַרְעָר; Vel, *reſpexit ad orationem nudatiſſimi*; ut ſit à עָרָה *nudus fuit*, עַרְעָר *nudatiſſimus*, omni ope deſtitutus; geminatâ primâ & ſecundâ, & abjecta ה. Vel denique, *Reſpexit ad excitantem orationem ſuam*; ut ſit à עוּר *excitare*.

Verſ. 19.

2807 נִבְרָא (& populus) *creatus* laudabit Dominum, Targ. דַּעֲתִיד לְאִתְבְּרָאָה *qui in futuro creabitur*. LXX. *qui creabitur*, naſcetur. A בָּרָא *creavit*, Part. Niph.

Verſ. 21.

¶ לִשְׁמוֹעַ *Ad audiendum* gemitum vincti. Gerund. Kal, à שָׁמַע *audivit*.

2808 לְפַתֵּחַ *ad ſolvendum* (filios mortis) i.e. deſtinatos morti, vel, filios perditos, quomodo filius contumax dicitur *filius contumaciæ*: ita ut ſit; vel Genitivus finis, vel Genitivus adjuncti. A פָּתַח *aperuit*, *ſolvit*, Gerund. Pih.

Verſ. 23.

2809 בְּהִקָּבֵץ *In congregando*, i.e. dum congregantur. A קָבַץ *collegit*, *congregavit*, dicitur de re diſperſa: Gerund. Niph.

2810 לַעֲבוֹר *ad colendum* Dominum. A עָבַר, ſuprà Num. 109. Gerund. Kal,

Verſ. 24.

2811 קִצַּר *abbreviavit* dies meos. LXX. *paucitatem dierum meorum*, acceperunt pro nomine קֹצֶר. A קָצַר *brevis*, *curtus fuit*, Præt. Pih. cum (ׇ) loco (ֵ)

Verſ. 25.

2812 בַּחֲצִי *in dimidio* dierum meorum. Ab חָצָה *dimidia-*

midiavit, fit חֲצִי *dimidium*, *Medietas*.

Vers. 27.

2813 יִבְלוּ (sicut vestimentum) *veterascent*. A בָּלָה *senuit*, *inveteravit*, Fut. Kal, abjecto ה, R.66.

2814 תַּחֲלִיפֵם *mutabis eos*. Ab חָלַף *mutavit*; rem, vel locum, *variavit*. Fut. Hiph. cum Affix.

Psalmus 103, קג.

Vers. 3.

2815 הַסֹּלֵחַ *qui parcit*. A סָלַח *pepercit*, *propitius fuit*, *condonavit*, Ben. Kal, cum ה Relativo, R.76.

2816 הָרוֹפֵא *qui sanat*. A רָפָא *dolorem mitigavit*, *sanavit*. Ben. Kal, cum ה Relativo.

2817 תַּחֲלוּאָיְכִי *infirmitates tuas*. Ab חָלָה *infirmus fuit*, *ægrotavit*, Nom. Pl. Heemanth. תַּחֲלוּאִים *morbi*, *dolores*, mutato ה in א, R.1. cum Affixo. Syriaco יְכִי pro Hebr. אַיִךְ, R. 149.

Vers. 4.

2818 הַמְעַטְּרֵכִי *qui coronat te*. A עָטַר *coronavit*, Part. Pih. מְעַטֵּר, cum ה Relativo, R.76. & Affixo Syr. כִי.

Vers. 5.

2819 הַמַּשְׂבִּיעַ *Qui satiat*. A שָׂבַע *satur fuit*, Præt. Hiph. הִשְׂבִּיעַ *saturavit*, Psal. 107. 9. unde Particip. cum ה Relativo.

2820 תִּתְחַדֵּשׁ *renovabitur*. Ab חִדֵּשׁ *novavit*, *renovavit*, Fut. Hithp.

2821 כַּנֶּשֶׁר *ut aquila*, juventus tua. Nom. radicale נֶשֶׁר *aquila*, cum כ similitud. excluso ה Emphat. Vel à Chald. נְשַׁר *cecidit*, *decidit*, quòd quoque decennio ei decidant plumæ, totáq; implumis maneat; quibus paulò pòst pullulantibus, vetusta mater iterum renovatur in pullum. Convenit cum שׁוּר *respicere*, quòd recto obtutu solem aspiciat: item cum יָשַׁר *rectum esse*, quòd volatum rectà dirigat in prædam.

Vers. 6

Verſ. 6.

2822 עֲשׁוּקִים *oppreſſis.* A עָשַׁק *oppreſſit, vim fecit,* Pahul Kal עָשׁוּק *oppreſſus,* plur. cum Præfix. לַעֲשׁוּקִים *oppreſſis.*

Verſ. 7.

2823 יָרִיב *litigabit.* A רוּב *litigare,* Fut. Hiph. R. 58.

2824 יִטּוֹר (nec in æternum) *aſſervabit.* Targ. יטור דְבָבוֹ *ſervabit odium ſuum,* LXX. *comminabitur.* A נָטַר *ſervavit, aſſervavit, cuſtodivit,* plerumque ſumitur in malum, & per ellipſin, *ſervavit inimicitias, iram, odium,* &c. Fut. Kal, ejecto נ. R. 69.

Verſ. 11.

2825. כִּגְבֹהַ *Secundùm altum eſſe,* i. e. ſecundùm altitudinem. A גָּבַהּ *altus, excelſus, ſublimis fuit,* Infinit Kal, pro Nomine.

Verſ. 12.

2826 כִּרְחוֹק *Secundùm diſtare,* i. e. quantùm diſtat. A רָחַק *longè, procul abeſſe, diſtare,* Infin. Kal, cum כ ſimilitud.

Verſ. 13.

2827 כְּרַחֵם *Secundùm miſereri,* i. e. quomodo miſeretur. A רָחַם, ſuprà Num. 734. Infin. Pih. abſorpto dagesh.

Verſ. 14.

2828 יִצְרֵנוּ (novit) *figmentum noſtrum.* A יָצַר *finxit,* Nom. maſc. יֵצֶר *figmentum.* cum Affixo. ut ſuprà Num. 770.

2829 זָכוּר *memor,* quòd pulvis ſumus. A זָכַר *recordatus eſt.* Partic. Pahul.

Verſ. 15.

2830 כְּצִיץ *ſicut flos.* A צוּץ, ſuprà Num. 2279. fit צִיץ *flos,* cum כ ſimilitud.

Verſ. 16.

2831 יַכִּירֶנּוּ (& non) *agnoſcet ipſum.* A נָכַר *agnitus fuit,*

fuit, in Hiph. הִכִּיר *agnovit*, *cognovit*, *discrevit*, Fut. Hiph. compensato נ per dagesh, R.69. cum Affix.

Vers. 18.

2832 וּלְזוֹכְרֵי *& recordantibus*. A זָכַר, paulò antè Ben. Plur. Kal, in Regim.

Vers. 19.

2833 מָשָׁלָה (& regnum ejus in omnibus) *dominatur*, A מָשַׁל, suprà Num. 402. Præt. F. Kal, cum (ָ) ob pausam, pro מָשְׁלָה.

Vers. 21.

2834 מְשָׁרְתָיו *ministri ejus*. A שָׁרַת, suprà Num. 2787 Nom. Participiale Pih. מְשָׁרֵת *minister*. Plural. cum Affixo, מְשָׁרְתָיו, Ps. 104. 4.

Vers. 22.

2835 מֶמְשַׁלְתּוֹ *dominium ejus* A superiori מָשַׁל. N. Fœm. Heemanth. מֶמְשָׁלָה, & מֶמְשֶׁלֶת, *dominium*, *potestas*, לְמֶמְשֶׁלֶת *ad dominium*, Psal. 136. 8. Cum Affix. utrumque (ֶ.ֶ) transit in (ְ) R. 121. & prius in (ַ) וּמֶמְשַׁלְתְּךָ *& dominium tuum*, Plur. מֶמְשָׁלוֹת, in Regim. (ָ) in (ְ) לְמֶמְשְׁלוֹת *in dominium noctis*, Psal. 136. 9. Cum Affix. מַמְשְׁלוֹתָיו *dominia ejus*, Psal. 114. 2. cum (ַ) sub מ, pro (ֶ)

PSALMUS 104. קד.

Vers. 2.

2836 עֹטֶה *Amictus*. A עָטָה *opertus fuit*, suprà Num. 2250. Ben. Kal, exit in (ֶ) R. 65.

2837 כַּשַּׂלְמָה *sicut vestimento*. Ab Arabico שָׂמַל *vestivit*, *induit*, Nom, F. שִׂמְלָה, & שַׂלְמָה, *vestis*; cum כ similitud. quod excludit ה Emphat.

2838 נוֹטֶה *extendens* cœlos. A נָטָה *extendit*, Ben. Kal, ut suprà.

2839 כַּיְרִיעָה *sicut cortinam*, LXX. *sicut pellem*, Nom. Fœm.

Fœm. יְרִיעָה *cortina*, *velum*, *aulæum*, quo parietes aularum veſtiuntur : cum כ ſimilitud. excluſo ה Emphat. & ſublato dagesh ex (י) ſhevato, R. 20.

Verſ. 3.

2840 הַמְקָרֶה *Qui contignat*, tanquam tignis tegit. A קָרָה *occurrit*, in Pih. קָרָה *occurrere fecit*, *conjunxit*, *contignavit*, trabes ita diſpoſuit, ut una alteri occurrat, Part. Pih. cum (ָ) ob excluſum dagesh, cum ה Relat. ut ſuprà 2828.

2841 עֲלִיּוֹתָיו *cœnacula ſua*, Nubes mediæ regionis, quæ ſunt quaſi contignatio ſuper terram. LXX. *ſuperiora ejus*. A עָלָה *aſcendit*, Nom. F. עֲלִיָּה *cœnaculum*, ſuperior domûs pars, ad quam per ſcalas aſcendebant, ibíque cœnabant. plur. cum Affix. & Præfix. *kigans montes* מֵעֲלִיּוֹתָיו *è cœnaculis ſuis*, verſ. 13.

2842 רְכוּבוֹ (qui ponit nubes) *vehiculum ſuum*. A רָכַב *vectus fuit*, fit רְכוּב *vehiculum*.

2843 הַמְהַלֵּךְ *qui ambulat*. Ab הָלַךְ *ambulavit*. Part. Pih. ut Num. 2828.

Verſ. 7.

2844 יְחָפֵזוּן (à voce tonitrui tui) *trepidè ſurripient ſe*. Targ. יִתְבַּהֲלוּן *terrebuntur*. Ab חָפַז, ſuprà Num. 1255. Fut. Niph. cum ן parag. poſterius (..) eſt ob pauſam, & prius ob dagesh ejectum.

Verſ. 8.

2845 בְקָעוֹת *valles*. A בָּקַע *fidit*, Nom. fœm. בִּקְעָה *vallis*, quòd à montibus utrinque diſſecta ſit : facit plural. בְּקָעוֹת, R. 23.

Verſ. 9.

2846 לְכַסּוֹת *ad operiendum*. Gerund. Pih. à כָּסָה *operuit*.

Verſ. 10.

2847 הַמְשַׁלֵּחַ *Qui mittit*. A שָׁלַח *miſit*, Part. Pih. ut Num. 2828.

Verſ. 11.

Verſ. 11.

2848 יִשְׁבְּרוּ *frangent.* A שָׁבַר *fregit*, Fut. plur. Kal.

2849 פְּרָאִים *Onagri* ſitim ſuam, qui, ob corporis ſiccitatem, frequenter ſitim patiuntur. Nom. radicale פֶּרֶא *Onager*, aſinus ſylveſtris, (unde Latin. *Fera*, quòd ferarum ſit notiſſima fera Onager.) Plur. פְּרָאִים, R. 122.

Verſ. 12.

2850 עֳפָאִים (è medio) *frondium.* Targ. זַזְיָא *ramorum.* LXX. *petrarum.* Ab inuſitato עֳפֶה, fit plur. tantùm m. עֳפָאִים *rami, frondes*; quod tamen apud Chald. uſurpatur in ſing. עֳפִי, Dan. 4. 11.

Verſ. 13.

2851 מַשְׁקֶה *Irrigans* montes. A שָׁקָה *bibit*, in Hiph. הִשְׁקָה *bibere dedit, potavit, rigavit, irrigavit*, Partic. Hiph. מַשְׁקֶה, R. 65. in Regim. (..) ante ה tranſit in (..) R. 122.

Verſ. 14.

2852 מַצְמִיחַ *Germinare faciens.* A צָמַח, ſuprà Num. 2613. Partic. Hiph. & cum ה Relativo הַמַּצְמִיחַ *qui germinare facit*, Pſ. 147. 8.

2853 לַעֲבֹדַת (& herbam) *ſervituti* hominis. A עָבַד *ſervivit*, Nom. fœm. עֲבוֹדָה *ſervitus, miniſterium, opus*. In Regim. עֲבוֹדַת. Cum Affixo וְלַעֲבוֹדָתוֹ *& ad culturam ejus*, v. 23.

2854 לְהוֹצִיא *ad producendum.* A יָצָא *exiit*, in Hiph. mutato (י) in ו, R. 57. הוֹצִיא *exire fecit, produxit*, Gerund. Hiph.

Verſ. 15.

2955 לְהַצְהִיל *ad faciendum hinnire* faciem *præ oleo i. e. præ lætitia. Vel, ut LXX. τοῦ ἱλαρῦναι *ad exhilarandum faciem oleo*; vultus enim lætitiam proclamat, oleo, vel unguento, delibutus; hinnitus autem in equo hilaritatis indicium eſt. Targ. לְאַנְהָרָא *ad illuſtrandum*, q. eſſet לְהַצְהִיר. A צהל

צָהַל *hinnivit*, proprium est equorum, hinc *jubilavit, exultavit. lætitiam clarâ voce testatus est* : equi enim, cùm hinniunt, exultare videntur, Gerund. Hiphil.

Vers. 17.

2856 יְקַנֵּנוּ (illic passeres) *nidificabunt.* A קָנַן *nidificavit, nidum posuit*. Fut. plur. Pih. cum (..) ob pausam, pro יְקַנְּנוּ.

2857 חֲסִידָה *ciconia.* Ab חֶסֶד *pietas, beneficentia.* Nom. fœm. חֲסִידָה *ciconia*, avis pia, benefica & grata: hæc enim (teste Aristot.) parentes senio confectos nutrit, in volando fessos juvat, portátque.

2858 בְּרוֹשִׁים *abietes* domus ejus: ciconiæ enim nidificant in abietibus. LXX. *Erodii domus dux eorum est* : legerunt בְּרֹאשָׁם *in capite ipsorum.* Nom. radicale בְּרוֹשׁ *abies*, arbor altissima, terreni humoris expers, ideóque levis, & miræ rectitudinis.

Vers. 18.

2859 לַיְּעֵלִים (montes excelsi) *capreis*, LXX. *cervis*, A עָלָה *ascendit*, fit יַעֲלָה *caprea, rupicapra*, quòd montes & rupes ascendat, (alii referunt ad יָעַל.) Plur. לַיְּעֵלִים excludit ה Emphat.

2860 לַשְׁפַנִּים (petræ latibulum) *cuniculis* LXX. *petra refugium leporibus.* Nom. radicale שָׁפָן *cuniculus*, animal simile lepori, quòd sub terra cuniculos sibi facere solet, Martial. *Gaudet in effossis habitare cuniculus antris*, In pl. posterius (ָ) transit in (ַ) & dagesh, R. 112. & prius in (ְ) R. 114. éstque cum ל, quod excludit ה Emphat.

Vers. 20.

2861 תִּרְמֹשׂ (in ipsa scil. nocte) *calcabit* omnis bestia sylvæ, Fut. Kal, à רָמַשׂ (idem quod רָמַס) *repsit, calcavit* : unde vers. 25. רֶמֶשׂ *reptile*, quicquid repit, h. e. sine pedibus progreditur, aut, quod pedes habet adeò exiguos, ut eis carere videatur.

Vers. 21.

2862 שַׁאֲגִים (Leunculi

li) *rugient*. Ben. Kal, suprà Num. 998.

2863 וּלְבַקֵּשׁ *& ad inquirendum*. Infin. Pih. à בִּקֵּשׁ Num. 181.

Vers. 22.

2864 תִּזְרַח *Exorietur* sol. A זָרַח *ortus, exortus fuit,* Psal. 112.4. i.e. splenduit, Fut. Kal.

2865 יֵאָסֵפוּן *recipient se*. Ab אָסַף Num. 1130. Fut. Niph. cum ן parag. ubi posterius (..) est ob pausam, pro (:) & prius ob exclusum dagesh.

2866 יִרְבָּצוּן *accubabunt* A רָבַץ Num. 1054. Fut. Kal, cum ן parag. & (ּ) ob pausam.

Vers. 24.

2867 קִנְיָנֶךָ (impleta est terra) *possessionibus tuis*, divitiis. LXX. *creatione tuâ*. A קָנָה *paravit*, quoquo modo *acquisivit*, Nom. Heemanth. קִנְיָן *possessio, divitiæ*, in omni re. Cum Affix. *& dominator in omni* קִנְיָנוֹ *possessione ejus*, Psal. 105.21. Plur. קִנְיָנִים *opes, divitiæ*, cum Affixo.

Vers. 25.

2868 קְטַנּוֹת (animalia) *pusilla* cum magnis. A קָטֹן *parvus, pusillus fuit*, quantitate & qualitate. Nom. masc. קָטָן *parvus, pusillus*. fœm. קְטַנָּה ut paulò antè Num. 2860. Plur. masc. הַקְּטַנִּים *ipsos pusillos*, Ps. 115.13. Fœm. קְטַנּוֹת.

Vers. 26.

2869 לְשַׂחֶק־בּוֹ *ad ludendum in eo*, scil. mari, ut Leviathan, maximus ille maris incola, in eo se moveat, exerceat, & q. ludat. LXX. *Draco iste, quem formâsti*, ἐμπαίζειν αὐτῷ *ad illudendum ei*, sensu valde obscuro. A שָׂחַק suprà Num. 71. Infin. Pih. absorpto dagesh cum (..) ob Maccaph, pro לְשַׂחֵק

Vers. 27.

2870 יְשַׂבֵּרוּן *sperabunt* A שָׂבַר animo in aliquid intendit, illud potiendi causâ, hinc spe-

speravit, expectavit. Fut. Pih. *oculi omnium in te* יְשַׂבֵּרוּ *sperabunt*, Psal. 145. 15. & cum ן parag. יְשַׂבֵּרוּן cum (..) ob pausam,

Vers. 28.

2871 יִלְקוֹטוּן *colligent.* A לָקַט (unde forsitan. Latin.) *legit, collegit*, Fut. pl. Kal, cum ן parag. & ו, ob pausam.

Vers. 29.

2872 יִבָּהֵלוּן *turbabuntur.* A נִבְהַל supra Num. 290. Fut. Niph. יִבָּהֲלוּ cum ן parag. & (..) ob pausam. יִבָּהֵלוּן

2873 יִגְוָעוּן *exspirabunt.* A גָּוַע supra Num. 2648. Fut. Kal cum (ָ) ob pausam, & ן paragog.

Vers. 30.

2874 יִבָּרֵאוּן *creabuntur.* A בָּרָא in Niph. נִבְרָא *creatus* ex nihilo, aut ex alio novus productus *fuit*, Futur. Niph. ut paulò antè, N. 2870.

2875 וּתְחַדֵּשׁ *& renovabis.* A חִדֵּשׁ *renovavit.* Fut. Pih.

Vers. 32.

2876 הַמַּבִּיט *Qui respicit.* Ab הִבִּיט supra Num. 530. Particip. Hiph. (pro præsenti) cum ה Relativo.

2877 וַתִּרְעָד *& tremuit*, A רָעַד *tremuit*, *contremuit.* Fut. Kal, cum ו Convers. & (ָ) ob pausam.

2878 יִגַּע *tanget.* A נָגַע *tetigit*, tam in bonum, quàm in malum, Fut. Kal, compensato נ per dagesh. R. 69. In plur. *Ne* תִּגְּעוּ *tangatis inunctos meos*, Ps. 105. 15.

Vers. 34.

2879 יֶעֱרַב *Dulcescet.* A עָרַב *miscuit*, inde *dulcis, jucundus, gratus fuit*, quòd mixta & temperata gratiora sint, Futur. Kal, ubi guttural. punctat se & præcedentem, R. 13.

PSAL-

Psalmus 105. קה.

2880 קִרְאוּ *invocate.* A קָרָא *clamavit, invocavit,* Imper. Kal.

Verſ. 2.

2881 שִׂיחוּ *loquimini.* A שׂוּחַ, ſuprà Num 1899. Imp. Hiph. per Aphæreſin ה pro הָשִׂיחוּ.

Verſ. 3.

2882 הִתְהַלְלוּ *Laudate vos.* Ab הִלֵּל *laudavit*, Imp. Hithp, excluſo dagesh ex ל ſhevato, R. 20.

Verſ. 4.

2883 דִּרְשׁוּ *Quærite.* Imper. Kal, à דָּרַשׁ ſuprà Num. 445.

Verſ. 9.

2884 וּשְׁבוּעָתוֹ *& juramentum ejus*, à שָׁבַע, in Niph. נִשְׁבַּע *juravit*, Nom. Fœm. שְׁבוּעָה *juramentum*, cum Affix. ה tranſit in ת. Num. 645.

2885 לְיִשְׂחָק *ad Iſaac.* A שָׂחַק, vel צָחַק, *riſit*, Nom. proprium filii Abrahæ à riſu Saræ, & gaudio Abrahami. Scribitur 4. cum שׂ aliâs ſemper cum צ, יִצְחָק.

Verſ. 11.

2886 כְּנַעַן *Canaan.* A כָּנַע *depreſſit, humiliavit*, Nom. proprium כְּנַעַן *Canaan*, filius Cham. Gen. 9. 18. ab hoc terra Canaan nomen ſortita eſt, quam ipſe & decem populi ex decem filiis ejus progeniti, incolebant. In pauſa כְּנָעַן.

Verſ. 12.

2887 וְגָרִים *& peregrini.* A גּוּר, ſuprà Num. 231. Præt. Kal, R. 60. גָּר *peregrinatus eſt*, verſ. 23. In prima perſ. גַּרְתִּי *peregrinatus ſum*, Pſal. 102, 5. In particip. ut in Præterit. גָּר, plur. גָּרִים. aliâs גֵּר.

Verſ. 14.

2888 לְעָשְׁקָם *ad opprimendum eos.* A עָשַׁק *oppreſſit*,

Infi-

Infinit. Kal, ob *Affix.* mutato ו in *br.* R. 98.

Verf. 16.

2889 מַטֵּה (omnem) *baculum* panis fregit. Targ. סְעַד מֵיכְלָא *fulcrum cibi.* A נָטָה *inclinavit*, Nom. masc. Hemanth. eliso נ, R. 164. n. 4. מַטֶּה *baculus*, quo quis nititur, *scipio*, In Regim mutato (·.·) in (..) R. 122.

Verf. 17.

2890 נִמְכַּר *venditus est.* A מָכַר *tradidit*, *vendidit*, Præt. Niph.

Verf. 18.

2891 בַּכֶּבֶל (afflixerunt) *in compede.* Targ. בְּשׁוּשַׁלְתָּא *in catena.* Nom. radicale כֶּבֶל *compes, catena*, excluso ה Emphat. In pl. constructo בְּכַבְלֵי *compedibus ferri*, Pſ. 149. 8. i. e. ferreis.

2892 רַגְלָיו Juxta vocales est רַגְלוֹ *pedem ejus*, cum י redundante; juxta consonantes est רַגְלָיו *pedes ejus*: Et sic verſ. 28. דְּבָרָיו *verbum ejus*, vel, *verba ejus.*

Verf. 20.

2893 וַיַּתִּירֵהוּ *& expedivit eum*, LXX. καὶ ἔλυσεν αὐτὸν *& solvit eum.* A נָתַר *saliit, subsiliit*; in Hiph. R. 69. הִתִּיר *exsilire fecit*, Fut. Hiph. cum *Affixo*, & ו Converſ.

2894 וַיְפַתְּחֵהוּ *& solvit eum*, LXX. *& dimisit eum.* A פָּתַח *aperuit*, *solvit*, Fut. Pih. cum Affixo.

Verf. 22.

2895 לֶאְסֹר *Ad ligandum* principes בְּנַפְשׁוֹ in anima sua. LXX. τοῦ παιδεῦσαι *ut erudiret principes. sicut semetipsum*, legerunt à יָסַר *erudiit*, & בְּנַפְשׁוֹ, acceperunt cum כ similitud. & Affix. ו, Infin. Kal, cum (·.·:) &c. R 13.

2896 וּזְקֵנָיו *& senes ejus*, A זָקֵן *senuit*, fit זָקֵן *senex*, ætate, sapientiâ & dignitate. In pl. servato (..) R. 117. זְקֵנִים *senes.*

Cum Præfix. מִזְּקֵנִים *præ ſenioribus*, Pſal. 119. 100. Cum Affix. וּזְקֵנָיו *& ſeniores ſeus*.

2897 יְחַכֵּם *ſapientes reddet*. Ab חָכַם, *ſapiens, doctus, aſtutus, fuit*, Fut. Pih. in ſecunda perſ. cum Affix. תְּחַכְּמֵנִי *ſapientiorem reddes me*, Pſ. 119. 98. in tertia יְחַכֵּם *peritum reddet*.

Verſ. 24.

2898 וַיֶּפֶר *Et fructificare fecit*. Targ. וְאַפִּישׁ *& auxit* populum ſuum. A פָּרָה *fructificavit*, Fut. Hiph. per apocopen, R. 67. n. 4. pro יַפְרֶה.

2899 וַיַּעֲצִמֵהוּ *& potentem effecit eum*. A עָצַם *fortis, robuſtus fuit*, Hiph. הֶעֱצִים *roboravit, potentem, robuſtum effecit*, Fut. Hiph. cum Affix. & ו Converſ. deficiente (י) pro וַיַּעֲצִימֵהוּ.

Verſ. 25.

2900 לְהִתְנַכֵּל *ad doloſè agendum*, vel, *ad doloſos ſe reddendos*. Tar. לְחַשְׁבָא בִּישָׁן *ad cogitandum mala*. A נָכַל *doloſè, callidè egit*: in Hithp. הִתְנַכֵּל *doloſum, fraudulentum ſe reddidit*. Geruud. Hithp.

Verſ. 28.

2901 וַיַּחְשִׁךְ *& obtenebrare fecit*, obſcuravit. Ab חָשַׁךְ *obſcurus fuit*, in Hiph. הֶחְשִׁיךְ *obſcuravit, obtenebravit*. Fut. Hiph. cum ו Converſ. deficiente (י) pro וַיַּחְשִׁיךְ.

וְלֹא מָרוּ אֶת־דְּבָרוֹ ¶ *& non rebelles fuerunt verbo ejus*, ſcil. Moſes & Aharon, ex verſ. 26. LXX. ὅτι παρεπίκρανα τοὺς λόγους, *quia exacerbaverunt ſermonem ejus*, acceperunt de Ægyptiis. Eſt ſic vetus translatio Anglicana: And they were not obedient unto his Word.

Verſ. 29.

2902 וַיָּמֶת *& morte affecit*. A מוּת *mori*, Fut. Hiph. ejecto ו, R. 58. יָמֵת, at ו Converſiv. mutat (..) in (.·.) R. 126.

Verſ. 30.

2903 שָׁרַץ *Scaturivit* terra

terra eorum ranis. Ipsum thema שָׁרַץ *scaturivit*, propriè dicitur de aqua : hinc *copiosè produxit*, genuit, ut pisces.

2904 בְּחַדְרֵי *in penetralibus* regum. Nom. radicale חֶדֶר *penetrale, cubiculum, conclave*, plur. חֲדָרִים. in Regim. חַדְרֵי, suprà Num. 98.

Verſ. 31.

2905 כִּנִּים *pediculi*. Ab inusitato כֵּן, fit plur. כִּנִּים. 4. legitur in SS.

Verſ. 33.

2906 וּתְאֵנָתָם *& ficum eorum* Nom. radicale fœmin. תְּאֵנָה *ficus*, arbor & fructus : hoc tamen discrimine, quòd in singul. semper dicitur de arbore, in plur. æquè de utroque.

Verſ. 34.

2907 וְיֶלֶק *& bruchus*. A לָקַק *lambit*, Nom. m. יֶלֶק genus locustæ, instar crabronis; sed minoris quantitatis, alatum, omnia vastans.

Verſ. 37.

2908 כּוֹשֵׁל (& non erat in tribubus eorum) *impingens*. LXX. *infirmus*. A כָּשַׁל *impegit, pede offendit*, Ben. Kal.

Verſ. 39.

2909 פָּרַשׂ *Expandit* nubem. Ipsa radix : פָּרַשׂ *supernè expandit*, *expandendo operuit*. In plur. פָּרְשׂוּ *extenderunt*, Ps. 140. 6.

2910 לְמָסָךְ *in operimentum*. LXX. εἰς σκέπην *in protectionem*. A סָכַךְ *texit*, *operuit*, Nom. Heemanth. מָסָךְ *velum*, *tegumentum*, *aulæum*.

2911 לְהָאִיר *ad illuminandum*. Ab הָאִיר. suprà Num. 605. Gerund. Hiphil.

Verſ. 40.

2912 שְׂלָו (& adduxit) *coturnicem*. Tar. פַּסְיוֹנִין *phasianos*. Ab inusitato שָׁלָה, fit שְׂלָו *coturnix*, avis terrestris magis, quàm sublimis : q. per שׂ dextrum, à שָׁלָה *pacificum*

esse, otio abundare, quòd, in abundantia frumenti, otiosa & secura desideat, pinguedine ingrandescens.

Vers. 45.

2913 בַּעֲבוּר *ut* custodiant. A עָבַר *transivit*, fit עֲבוּר, & constructum cum בּ, בַּעֲבוּר *propter, propterea, ut*, quòd notet transitum à causa ad effectum, vel contrà.

Psalmus 106. קו.

Vers. 2.

2914 יְמַלֵּל (Quis) *eloquetur* potentias Domini? Targ. יְכֻל לְמַלָּלָא *poterit loqui?* A מִלֵּל *dixit, locutus est*, Fut. Pih.

Vers. 5.

2915 לִשְׂמוֹחַ *ad lætandum*. Gerund. Kal, à שָׂמַח *lætatus est*.

2916 לְהִתְהַלֵּל *ad gloriandum*, Gerund. Hithp. ab הָלַל *laudavit*.

Vers. 6.

2917 הֶעֱוִינוּ *iniquè egimus*. A עָוָה *curvus, obliquus, perversus, iniquus fuit*, Præt. Hiph. הֶעֱוָה *curvavit, pervertit, depravavit, iniquè egit*: in prima pers. Plur. mutato ה in (י) R. 66.

2918 הִרְשַׁעְנוּ *injustè egimus*. A רָשַׁע *improbus fuit*, Præt. Hiph. הִרְשִׁיעַ *injustè egit, operatus est*; sæpiùs est forense, *injustum pronunciavit, condemnavit*. Prima pers. pl. cum (ָ) ob pausam.

Vers. 7.

2919 בְּיַם־סוּף *ad mare caricis*, LXX. ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ *in rubro mari*. A סוּף *deficere, consumi*, Nom. masc. sine plur. סוּף *juncus, alga, carex*, quòd crescat in extremitate fluminis, aut maris. Inde יַם־סוּף *mare junci*, sive juncosum: dicitur & *mare rubrum*, à colore fundi. At Benjamin in Itinerario ait, dici יַם־סוּף *mare finis*, quòd sit הַיָּם הָאַחֲרוֹן *mare ultimum* terræ sanctæ. Porrò

Porrò יַם *mare*, in Regim. semper retinet (ָ) præterquàm sequente סוּף.

Vers. 9.

2920 וַיִּגְעַר *Et increpavit*. Fut. Kal, cum ו Conversiv. à גָּעַר, suprà Num. 423.

2921 וַיֶּחֱרָב *& exsiccatum est.* Ab חָרֵב *siccatus, exsiccatus fuit*, Fut. Kal, cum ו Converſ. & (ָ) ob pauſam.

2922 וַיּוֹלִיכֵם *& fecit ire eos*, deduxit. A יָלַךְ *ivit*, in Hiph. mutato (י) in ו, R. 57. הוֹלִיךְ *ire fecit*. Fut. Hiph. cum Affix. יוֹלִיכֵם *faciet, ut abeant illi*, Pſal. 135. 5. & h. l. cum ו Converſiv.

Vers. 11.

2923 נוֹתָר (unus ex eis non) *relictus fuit*: (pro quo Exod. 14. habetur נִשְׁאַר.) A יָתַר *ſuperfuit*, Præt. Niph. mutato (י) in ו, R. 57. נוֹתַר *reliquus manſit*, eſt cum (ָ) ob pauſam.

Vers. 12.

2924 וַיַּאֲמִינוּ *Et crediderunt*. Ab הֶאֱמִין, ſuprà Num. 1156. Fut. Hiph. cum ו Converſ.

Vers. 13.

2925 מִהֲרוּ *Feſtinârunt*, Præt. Plur. Pih. abſorpto dagesh, à מִהֵר *feſtinavit, acceleravit*: quod, alteri Verbo junctum, adverbiaſcit, R. 41. n. 2. *Feſtinârunt obliti ſunt*, i. e. citò obliti ſunt.

Vers. 15.

2926 שְׁאֵלָתָם (Et dedit ipſis) *petitionem ipſorum*. A שָׁאַל *petiit*, Nom. F. שְׁאֵלָה *petitio*. Ob Affix. ה tranſit in ת & (..) in (:) ſub gutturali in compoſitum (ֲ) quod punctat præcedentem.

2927 רָזוֹן (& miſit) *maciem* in animas ipſorum. LXX. πλησμονὴν *ſaturitatem*. A רָזָה *emaciavit*, Nom. Heemanth. רָזוֹן *macies*.

Vers. 17.

2928 דָּתָן (& deglutivit)

Dathan. A דָּת *lex,jus,mandatum*,Nom.propr. דָּתָן. collegæ Coræ,Num.16.1.

2929 אֲבִירָם Nom. proprium fratris Dathan. compofit.ex אָב *pater*, & רָם *excelsus* pater excelfi.

Verſ. 19.

2930 בְּחוֹרֵב (Fecerunt vitulum) *in Choreb.* Ab חָרַב *aruit*, nomen montis חוֹרֵב *ab ariditate*, idem, qui Sinai,ubi lex fuit promulgata; éftque in ditione gentis Amalek fitus, 1. Reg.19.8.

2931 לְמַסֵּכָה (& incurvârunt fe) *fuſili.* A נָסַךְ *fudit*, Nom.Heemanth. fœm. ejecto נ,R.164.n.4. מַסֵּכָה *fuſile*, ænea ftatua.

Verſ. 20.

2932 בְּתַבְנִית (Et mutârunt gloriam ejus) *in ſimilitudinem* bovis. A בָּנָה *ædificavit* : quacunque operâ *fabrificavit*, Nom.fœm.Heemanth. תַּבְנִית *ſimilitudo.figura,typus, exemplar,ſtructura*, Pſ. 144.12.

Verſ. 23.

2933 לְהַשְׁמִידָם *ad abolendos eos.* A שָׁמַד *perdidit, abolevit*, Gerund. Hiph. cum Affixo.

2934 בַּפֶּרֶץ (nifi Mofes, electus ejus,fteti ſſet) *in ipſa ruptura*,quam precibus fuis fepivit. A פָּרַץ *rupit, perrupit*, N. mafc. פֶּרֶץ *ruptura*,Pf.144.14. *Non eſt* פֶּרֶץ *ruptura* , *neque egrediens* orbitas,neque abortus, exclufo ה Emphat. בַּפֶּרֶץ.

2935 מֵהַשְׁחִית *à perdendo*, i. e.ne perderet eos. A שָׁחַת *perdidit,corrupit*, Infinit. Hiph.cum Præfixo מ,quod negationem includit,R. 41.

Verſ. 24.

2936 חֶמְדָּה (Et fpreverunt in terram,i.e. terram) *defiderii*. Ab חָמַד *deſideravit*, Nom.fœm. חֶמְדָּה *deſiderium, res deſiderabilis* & pretiofa.

Verſ. 25.

2937 וַיֵּרָגְנוּ *Et murmurârunt.* A רָגַן *murmuravit* ,

Fut.

Fut. Niph. cum Converſ. & (..) pro *chir.* ſub (י) ob excluſum dageſh.

Verſ. 27.

2938 וּלְזָרוֹתָם *& ad diſpergendum eos.* A זָרָה *ſparſit, diſperſit,* Gerund. Pih. R, 65. cum(ּ) ſub ר, ob excluſum dageſh, R. 19.

Verſ. 28.

2939 וַיִּצָּמְדוּ *Et copulati ſunt.* A צָמַד, in Niph. נִצְמַד *ligatus, alligatus, conjunctus, copulatus, fuit,* Fut. Niph. cum ו Converſ.

2940 לְבַעַל פְּעוֹר *ipſi Baal Peor.* LXX. ע per γ efferunt Βεελφεγώρ. בַּעַל *Dominus,* cui ſervitur. It. *maritus*: hinc בַּעַל פְּעוֹר idolum Moabitarum, à monte פְּעוֹר, ubi בֵּית פְּעוֹר *domus* (templum) *Peor* fuit, & cultus. *Num,* 23. 28. *Et accepit Balak Bileam in verticem* הַפְּעוֹר Deut. 34. 6. *Et ſepelivit eum in valle, in terra Moab, è regione* בֵּית פְּעוֹר; Vel, à פָּעַר *aperuit, diſtendit,* quòd eſſet Deus turpitudinis & libidinis, quæ in Lingua Hebr. *nuditatis* nomine ſignificatur: unde, non multùm voce detortâ πρίαπος, hortorum Deus, cujus cultus in comeſſationibus, laſcivia, & effreni libidine verſabatur.

Verſ. 29.

2941 וַתִּפְרָץ־ *& irrupit in eos.* A פָּרַץ *rupit, irrupit, diſrupit,* Fut. Kal, cum ו Converſ. & cum ּ *br.* ob Maccaph. R. 137.

2942 מַגֵּפָה *plaga.* A נָגַף *plagâ affecit,* Nom. Fœm. Heemanth. excluſo נ, R. 164. n. 4. מַגֵּפָה *plaga, percuſſio lethalis,* Cum ה Emphat. הַמַּגֵּפָה *illa plaga,* verſ. 30.

Verſ. 30.

2943 פִּינְחָס (Et ſtetit) *Pinehas*; fuit nepos Aharon.

2944 וַיְפַלֵּל *& ſupplex oravit,* LXX. καὶ ἐξιλάσατο *& placavit.* A פָּלַל, ſuprà Num. 178. Fut. Pih. cum ו Converſ. excluſo dageſh. in (י) R. 20.

2945 וַתֵּעָצַר *& coërcita fuit* illa plaga. A עָצַר *clauſit,*

 cohi-

cohibuit, coërcuit, Futur. Niph. cum (..) sub ת pro *chir.* ob exclusum dagesh, R.19.

Verſ. 31.

2946 וַתֵּחָשֶׁב *Et reputatum eſt* ei. Ab חָשַׁב *cogitavit, putavit, reputavit, imputavit.* tertia perſ. fœm. Fut. Niph. (quæ poſita abſolutè, imperſonaliter redditur, R. 43.n.2.) cum (..) ſub ת, ob excluſum dagesh. R.19. & cum ו Converſ. ob quod eſt (·.·) R. 126. pro וַתֵּחָשֵׁב.

Verſ. 32.

2947 וַיַּקְצִיפוּ *Et effervescere fecerunt eum.* A קָצַף *efferbuit, vehementer iratus fuit*, irati enim q. ebulliunt, Fut. Hiph.

2948 וַיֵּרַע *Et malè fuit* Moſi. LXX. *& afflictus eſt Moſes.* A יָרַע *malus fuit*, vel *viſus eſt, diſplicuit*, Fut. Kal, occultato (י) radicali in (..) R.55.

Verſ. 33.

2949 הִמְרוּ (Quia) *exacerbaverunt.* A מָרָה, ſuprà Num. 271. Præt. plur. Hiph. eliſo ה, R.66.

2950 וַיְבַטֵּא *Et pronunciavit.* A בָּטָא *protulit, pronunciavit*, os pronunciando aperuit, legitur h.l. tantùm in Fut. Pih. & Lev. 5. 4. in Infinitivo.

Verſ. 34.

2951 הִשְׁמִידוּ (non) *aboleverunt*, A שָׁמַד *perdere, abolere*, Præt. Hiph.

Verſ. 35.

2952 וַיִּתְעָרְבוּ *Et commiſcuerunt ſeſe.* A עָרַב *miſcuit*, Fut. Hithp. cum (ˉ) ob excluſum dagesh.

2953 וַיִּלְמְדוּ *& didicerunt.* A לָמַד *didicit*, Fut. Kal אֶלְמַד *diſcam*, Pſalm. 119. 71. cum ה paragog. וְאֶלְמְדָה *& diſcam*, Ibid. verſ. 73. In pl. cum ו Converſ. וַיִּלְמְדוּ.

Verſ. 36.

2954 עֲצַבֵּיהֶם (Et coluerunt)

erunt) *idola eorum*. A עָצַב *doluit*, plur. masc. עֲצַבִּים *idola*, quòd Deum irritent, doleréq; faciant; vel, quòd dolorem potiùs & terrorem afferant conscientiis, quàm levamen. In Regim. עֲצַבֵּי *idola gentium*, Psal. 135.15. לַעֲצַבֵּי *idolis Canaan*, infrà vers. 38. Cum Affix. עֲצַבֵּיהֶם *idola eorum*, Psalm. 115.4.

Vers. 37.

2955 לַשֵּׁדִים *dæmonibus illis*. A שׁוּד, vel שָׁדַד, *vastari*, fit שֵׁד *dæmon*, plur. שֵׁדִים *dæmones*, quòd vastent mundum, vel, quòd inhabitent loca vasta. Legitur Deut. 32.17. & h.l. excluso ה Emphat.

Vers. 38.

¶ זִבְּחוּ *Sacrificaverunt* sculptilibus Canaan. A זָבַח, suprà Num. 197. Præt. Pihel.

¶ וַתֶּחֱנַף *& contaminata fuit* terra. Ab חָנַף *simulavit*, suprà Num. 1392. de inanimatis *pollutus, contaminatus, profanus fuit*, Fut. Kal.

Vers. 39.

¶ וַיִּטְמְאוּ *Et polluti fuerunt*. A טָמֵא, suprà Num. 2503. Fut. Kal.

¶ וַיִּזְנוּ *& scortati sunt*. A זָנָה, suprà Num. 2318. Fut. Kal. R. 66.

Vers. 40.

¶ וַיִּחַר *Et accensus fuit* scil. irâ. Ab חָרָה, suprà Num. 758. Futur. Kal, integrè esset יֶחֱרֶה, per apocopen וַיִּחַר, R. 67. n. 2. & pro (:) ponitur (-) R. 110.

Vers. 42.

2956 וַיִּכָּנְעוּ *& humiliati sunt*. A כָּנַע *depressit, humiliavit*, Fut. Plur. Niph. cum ו Convers.

Vers. 43.

¶ פְּעָמִים רַבּוֹת *Vicibus multis*, LXX. πλεονάκις *sæpe*. פַּעַם *Vice*, plur. פְּעָמִים, suprà Num. 696.

2957 וַיָּמֹכּוּ *& depressi sunt* in (propter) iniquitate sua.

ſua. A מָכַךְ *depreſſus, attenuatus fuit*, de tenuiori fortuna dicitur, Fut, Kal, ſyncopatâ mediâ radicali, *R*.70.

Verſ. 44.

¶ וַיַּרְא *Et vidit.* A רָאָה *vidit*, Fut. apocopatum Kal, cum (-) ſub (י) quaſi eſſet ex Hiph. R. 69. Num. 1.

¶ בְּשָׁמְעוֹ *in exaudiendo eum*, i. e. cùm exaudiret. Gerund. Kal, à שָׁמַע *audivit*, cum Affix. ut ſuprà Num. 124.

Verſ. 45.

¶ וַיִּנָּחֵם *& pœnituit eum.* A נָחַם, ſuprà Num. 1067. *condoluit*, &, quia dolor eſt paſſio, ideò uſurpatur in Niphal, Fut. יִנָּחֵם *pœnitebit*, Pſalm. 110. 4. וַיִּנָּחֵם, cum ו Converſ.

Verſ. 46.

2958 שׁוֹבֵיהֶם (in conſpectu omnium) *captivos detinentium eos.* A שָׁבָה *captivavit, captivum duxit, detinuit*, Ben. Kal שׁוֹבֶה, plur. שׁוֹבִים R. 103. cum Affix. שׁוֹבֵיהֶם *abductores eorum*, שׁוֹבֵינוּ *abductores noſtri*, Pſal. 137. 3.

Verſ. 47.

2959 וְקַבְּצֵנוּ *& congrega nos.* A קָבַץ *diſperſa collegit, congregavit*, Præt. Pihel, cum Affix. קִבְּצָם *congregavit eos*, Pſal. 107. 3. & Imper. h. l. קַבְּצֵנוּ.

2960 לְהִשְׁתַּבֵּחַ *ad gloriandum*, i. e. ut nosmet gloriemur. A שָׁבַח, ſuprà Num. 2039. Gerund, Hithp. per Metatheſin שׁ & ת, R. 47. pro לְהִתְשַׁבֵּחַ.

ספר חמישי
LIBER QUINTUS.

Psalmus 107. קז.

Verſ. 2.

2961 גְּאוּלֵי *redempti* Jehovæ. A גָּאַל, ſuprà Num. 934. Pahul Kal גָּאוּל *redemptus*, pl. in Regim.

Verſ. 5.

2962 רְעֵבִים Famelici. A רָעַב *eſurivit*, רָעֵב *famelicus*. plur. רְעֵבִים, & לִרְעֵבִים, *ipſis famelicis*, excluſo ה Emphat. In fœm. רְעֵבָה *famelicam animam*. verſ. 9.

2963 צְמֵאִים *ſitibundi*. A צָמֵא *ſitivit*, fit Nom. צָמֵא *ſitiens*, plur. צְמֵאִים *ſitientes*.

Verſ. 9.

2964 שׁוֹקֵקָה (animam) *appetentem*. A שָׁקַק *cucurrit*, *diſcurrit*, jugiter ambulavit. Ben. Kal שׁוֹקֵק, in F. שֹׁקְקָה, & in pauſa שׁוֹקֵקָה, *diſcurrens*, i.e. appetens.

Verſ. 11.

2965 נָאֲצוּ *ſpreverunt*. A נָאַץ *ſprevit*, *contempſit*, *averſatus eſt*, Præt. plur. Kal, נָאֲצוּ *averſati ſunt*, cum (־ָ) ſub א, ob pauſam.

Verſ. 16.

2966 נְחֹשֶׁת (januas) *æris*, i.e. æreas, Nom. F. נְחֹשֶׁת *æs, cuprum, chalybs*.

2967 וּבְרִיחֵי *& vectes*. A בָּרַח *fugit*, בְּרִיחַ *vectis*, quia celerrimè hinc inde trajicitur, plur. בְּרִיחִים, in Reg. בְּרִיחֵי *vectes repagula*, Pſal. 147. 13. וּבְרִיחֵי *& repagula ferri*.

Verſ 17.

Verſ.17.

2968 אֱוִלִים *Stulti.* A ſing. אֱוִיל *ſtultus, ſtolidus*, pl. אֱוִילִים.

2969 יִתְעַנּוּ *affliguntur.* A עָנָה *afflixit*, Fut. pl. Hithp. excluſo ה, R.66. pro יִתְעַנְּהוּ.

Verſ.20.

2970 מִשְּׁחִיתוֹתָם *ex retibus ipſorum*, i. e. ex reliquiis morbi, A שָׁחַת *corrupit*, plur. fœm. שְׁחִיתוֹת *retia*, quibus perduntur homines. Alii, *ex foveis ipſorum*.

Verſ.26.

2971 תִּתְמוֹגָג *diſſolvit ſe.* A מוּג *liqueſieri, diſſolvi.* tertia perſ. fœm. Fut. Hithp. quieſcente ſecundâ ו in ו, & geminatâ tertiâ, R. 63. cum (ָ) ob pauſam.

Verſ.27.

2972 יָחוֹגּוּ *Circumagentur.* Ab חָגַג *circumgyravit, ſubſiliit, tripudiavit*, Fut. plur. Kal יָחוֹגּוּ, per ſyncopen, R.70.

2973 וְיָנוּעוּ *& movebuntur.* A נוּעַ *motus, vagatus eſt*, Fut. plur. Kal, cum Infin. וְנוֹעַ יָנוּעוּ *& vagando vagabuntur*, Pſal. 109. 10. וְיָנוּעוּ *& movebunt ſe.*

2974 כַּשִּׁכּוֹר *ſicut ebrius ipſe.* A שָׁכַר *largiùs bibit, inebriatus eſt*, שִׁכּוֹר *ebrius*, excluſo ה Emphat.

2975 תִּתְבַּלָּע (& omnis ſapientia eorum) *ſemetipſam abſorpſit.* A בָּלַע *abſorbuit, deglutivit*, Fut. Hithp. cum (ָ) pro (-) ob pauſam.

Verſ.29.

2976 לִדְמָמָה *in ſilentium.* A דָּמַם *ſiluit*, Nom. F. דְּמָמָה *ſilentium, quies*, cum Præfix. ל.

Verſ.30.

2977 יִשְׁתֹּקוּ *tranquilli fuerunt.* A שָׁתַק *quievit, tranquillus fuit*, Fut. Pl. Kal. cum ו loco (ֹ) ob pauſam.

2978 מְחוֹז (ad) *portum voluntatis.* (deſiderii) eorum. Nom.

Nom. radicale מָחוֹז *portus, terminus*. Aliis מ est Heemanth.

Vers. 33.

2979 לְצִמָּאוֹן *in siticulosum locum*. A צָמָא *sitivit*, Nom. Heemanth. צִמָּאוֹן *locus aridus & siticulosus*.

Vers. 35.

2980 לַאֲגַם *in stagnum aquarum*. Nom. radicale אֲגַם *stagnum, lacus, lacuna*, Psalm 114.8.

Vers. 36.

2981 וַיּוֹשֶׁב *Et habitare fecit*. A יָשַׁב *sedit, habitavit*, Fut. Hiph. mutato (י) in ו, R. 57, cum (·.·) in ultima pro (..) ob retractum accentum, R. 226. pro וַיּוֹשֵׁב.

Vers. 37.

2982 וַיִּזְרְעוּ *Et conseverunt*. A זָרַע *seminavit, sevit*, Fut. pl. Kal, cum ו Convers.

2983 כְּרָמִים *vineas*. Nom. radicale כֶּרֶם *vinea*, in Plur. כְּרָמִים.

2984 תְּבוּאָה (fructum) *proventus*. A בּוֹא *venire*, Nom. Heemanth. fœm. תְּבוּאָה *proventus, reditus*, propriè venturus Fructus agri, vel vineæ, quem domum יָבִיאוּ *inferunt*, i. e. colligunt.

Vers. 38.

2985 יַמְעִיט *minuet*. A מָעַט *minutus, diminutus fuit*, Fut. Hiph.

Vers. 39.

2986 וַיִּמְעֲטוּ *Et diminuti sunt*. A מָעַט *paucus fuit*, Fut. plur. Kal, cum ו Convers. & (-:) ob guttural.

2987 מֵעֹצֶר *à coarctatione*. A עָצַר *clausit, conclusit, coërcuit, detinuit*, עֹצֶר *claustrum*, locus, ubi aliquis detinetur, *carcer*, omnis cohibitio, Cum Præfixo מֵעֹצֶר *è carcere*.

Vers. 40.

2988 שֹׁפֵךְ *Effundens*. A שָׁפַךְ

שָׁפַךְ *fudit, effudit, profudit*, Ben.Kal,

2989 וַיַּתְעֵם *& errare fecit eos*. A תָּעָה *erravit, aberravit, deviavit*, Fut. Hiph. cum ו Conversivo, ob Affixum, tollitur ה. R. 103. ex יַתְעֶה

2990 בְּתֹהוּ *in solitudine* absque via. A Chald. תְּהַהּ *stupuit, obstupuit*, fit תֹּהוּ *solitudo, desolatio stupenda & admiranda; Vacuitas, inane, inanitas.*

Vers.43.

2991 וְיִתְבּוֹנְנוּ *& intelligent*. A בִּין *intelligere*, Fut. Hithpah. suprà Num. 1440. אֶתְבּוֹנָן *perpendam*, Psalm. 119. 95. cum (ָ) ob pausam. It. *prudens fiam*, Psal. 119. 104. In tertia plur. וְיִתְבּוֹנְנוּ *& intelligere conabuntur*, studebunt.

PSALMUS 108. קח.

Quædam voces hujus Psalmi extant Psalm. 57. & quædam Ps. 60.

PSALMUS 109. קט.

Vers. 3.

2992 וַיִּלָּחֲמוּנִי *& oppugnant me*. A לָחַם *vesci, pugnare*, Fut. pl. Niph. cum Affixo.

Vers.4.

2993 אַהֲבָתִי (Pro) *dilectione mea*. Ab אָהַב *dilexit*, Nom. fœm. אַהֲבָה *amor, dilectio*. Cum Affix. mutato ה in ת אַהֲבָתִי *amor meus*, vers. 5.

Vers.6.

2994 הַפְקֵד *Præfice*. A פָּקַד *visitabit*, in bonum, vel malum, suprà Num. 685. Imp. Hiph. הַפְקֵד *visitare fac, præpone.*

2995 וְשָׂטָן *& adversarius*. LXX. καὶ διάβολος. A שָׂטַן *adversatus est*, fit שָׂטָן *Satan, osor, inimicus, adversarius*, quod nomen & homini & diabolo tribuitur.

Vers.8.

Verſ. 8.

2996 פְּקֻדָּתוֹ *Præfecturam ejus.* A פָּקַד, ſuprà Num. 2994. Nom.fœm. פְּקֻדָּה *viſitatio, inſpectio, officium, præfectura*, cum dagesh euphonico, R.18. Cum Affix. פְּקֻדָּתוֹ *viſitationem*, ſcil. *repoſitum ejus*, Targ. *numerum annorum ejus* LXX. ϗ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτȣ̃.

Verſ. 10.

2997 וְשִׁאֲלוּ *& petant*, id eſt, mendicent. A שָׁאַל, in Pih. שִׁאֵל *petiit, interrogavit, poſtulavit.* Præt.pl.Pih. וְשִׁאֲלוּ *& poſtulant*, cum (..) in pauſa, pro שִׁאֲלוּ, abſorpto dagesh.

Verſ. 11.

2998 נוֹשֶׁה *fœnerator.* A נָשָׁה *Mutuò dedit, fœneravit, exegit*, Ben.Kal נוֹשֶׁה *mutuans, creditor, debiti exactor.*

2999 וִיבֹזּוּ *& diripiant.* A בָּזַז *diripuit, prædatus fuit*, Futur. Kal, Per Syncopen. R. 70.

Verſ. 12.

3000 מֹשֵׁךְ *protrahens.* A מָשַׁךְ *traxit, protraxit*, Ben. Kal.

Verſ. 16.

3001 יַעַן *Propterea.* יַעַן *propter, eò quód.* Eſt cauſale. Poteſt referri ad עָנָה *reſpondit*, q. reſponſionem & redditionem cauſæ diceres.

3002 וְנִכְאֵה *Et affectum dolore* cordis. A כָּאָה *turbavit, perturbavit, ægritudine affecit*, Part. Niph. cum (..) loco (.·.) R.65. In Regim R.122.

3003 לְמוֹתֵת *ad interficiendum.* A מוּת *mori*, Gerund. Pihel, geminatâ poſtremâ, ac quieſc. ſecundâ in ו, R.63.

Verſ. 17.

3004 קְלָלָה (Et dilexit) *maledictionem.* A קָלַל *vilipendit*, Nom. fœm. קְלָלָה *vilipenſio, maledictio*, q. honoris & bonorum levificatio.

Verſ. 18.

3005 כְּמַדּוֹ *tanquam veſtem*

stem. A מָדַד *mensus est*, מַדּוֹ *vestis, indusium*, q. commensuratum corpori, cum ו paragogico, R. 102. n. 3.

Vers. 19.

3006 וּלְמֵזַח & *robori* (robore) accingat eam, ut scil. fortior sit accincta. Nom. radicale מֵזַח *fortitudo, vis, robur*. Aliis *cingulum*, quo lumbi firmantur. Legitur bis, h. l. & Esa. 23. 10.

Vers. 23.

3007 בִּנְטוֹתוֹ *in declinando illam*, i. e. cùm declinat illa (umbra.) A נָטָה *inclinavit, acclinavit*, Gerund. Kal, exit in וֹת, R. 65.

3008 נֶהֱלָכְתִּי *ablatus sum.* Ab הָלַךְ *abiit*, Præterit. Hiph. נֶהֱלַכְתִּי, vel נֶהֱלָכְתִּי, *abii*, i. e. *perii*. Targ. *consumptus sum*, evanui celeriter, interii, cum (*) ob pausam.

3009 נִנְעַרְתִּי *excussus sum*. A נָעַר de loco in locum *movit, agitavit, excussit*. Prima pers. Præt. Niph. נִנְעַרְתִּי. Targ. *agitatus sum*, ex uno loco in alium, instar locustæ, quæ non habet nidum.

Vers. 24.

3010 בִּרְכַּי *genua mea*. A בָּרַךְ *geniculatus est*, בֶּרֶךְ *poples genu*, quòd flectitur Duale בִּרְכַּיִם *genua*. Cum Affix. בִּרְכַּי.

3011 כָּחַשׁ *emarcuit*. Ipsa radix כָּחַשׁ *mentitus fuit*, per Metaph. *Marcuit, emarcuit*: nam, quæ marcescunt, quodammodo mentiuntur priori corporis habitui.

Vers. 29.

3012 כַּמְעִיל *sicut pallium*. A מָעַל *prævaricari*, מְעִיל *pallium, vestis summa*, à prævaricatione scil. vel q. מֵעַל *desuper*, cum כ similitud. excluso ה emphatico.

PSALMUS 110. קי.

3013 שֵׁב *sede*. A יָשַׁב *sedit*, Imper. Kal, abjecto (י) R. 54.

Verſ. 2.

3014 רְדֵה *dominare.* A רָדָה *ſubegit, dominatus eſt,* Imper. Kal, R. 65.

Verſ. 3.

3015 מִשְׁחָר *auroræ.* A שָׁחַר *quæſivit*, Nom. Heemanth. מִשְׁחָר *aurora.* Legitur h. l. tantùm. *A matrice auroræ,* (i.e. ex utero tenebroſo) *tibi ros pueritiæ tuæ,* i.e. quando conceptus es in matrice, loco, nullâ luce referto, tibi nihilominus affuit ros, i.e. gratia divina.

3016 טַל *ros.* A טָלַל *operuit, texit,* טַל *ros,* terram operiens & humectans. כְּטַל *ſicut ros.* Pſal. 133. 3.

3017 יַלְדֻתֶךָ *pueritiæ tuæ.* A יָלַד *genuit,* Nom. F. יַלְדוּת *pueritia.* Cum Affixo, (:) pro ְ.

¶ Senſus hujus loci hic eſſe apparet: עַמְּךָ נְדָבֹת *Populus tuus* (erit) *ſpontaneitatum,* (ſummè ſpontaneus) vel adjectivè, *ſpontanearum* (oblationum,) *in die exercitûs tui,* (illo tempore, quo exercitum tuum Evangelii præcones, in Orbem terrarum emittes,) *in ornatibus ſanctitatis*: (vitæ ſanctitate:) מֵרֶחֶם מִשְׁחָר *Ex utero auroræ tibi ros nativitatis tuæ,* vel concretè *natorum tuorum*: i, e. electi tui ex prædicatione Evangelii maximo numero tibi naſcentur, tanquam ros, qui ex aurora, id eſt, aëre matutino, velut ex utero, ſubitò producitur, & in guttas innumeras diſpergitur. LXX. longè hîc ab origine: μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ *Tecum principatus,* q. עִמְּךָ נָדִיב *in die virtutis tuæ;* *in ſplendoribus, ſanctorum ex utero,* πρὸ ἑωσφόρου ἐγέννησά σε *ante luciferum genui te*: legerunt מִשַּׁחַר יְלִדְתִּיךָ, omiſsâ voce טַל.

Verſ. 4.

3018 דִּבְרָתִי (juxta) *ordinem.* A דָּבַר *locutus eſt,* It. *ordinavit,* Nom. fœm. דִּבְרָה *ordo,* cum (ִי) parag. R. 102, n. 4. mutato ה in ת, R. 104. Vel, *ſuper eloquio meo, ô Melchiſedek.*

3019 מַלְכִּי־צֶדֶק *Melchiſedek.* i.e. *rex juſtitiæ.*

¶ Hebræi uno ore affir-

mant, fuisse *Sem*, filium Noë, qui vidit utrumque mundum. Mercer. existimat, fuisse Regē Chanaanæorum, sed pium ac probum, vel in illa *Salem*, quæ postea dicta est Jebus, & tandem Jerusalem, cujus rex tempore Josuæ dicebatur אֲדֹנִי־צֶדֶק *Dominus justitiæ*, ut hic מַלְכִּי־צֶדֶק *rex justitiæ*. Vel in illa *Salem*, quæ erat in ditione Sichem, Gen. 33. de qua in Evangelio, legimus: *Erat Iohannes baptizans in Ænon juxta Salem*.

Vers. 6.

3020 גְּוִיּוֹת (implebit loca) *cadaveribus*. A גָּוָה (idem, quod גָּאָה) *elatum esse*, Nom. fœm. גְּוִיָּה *corpus*, tam mortuum, quàm vivum; sed sæpiùs *cadaver*, fortè à superbia, quòd cadaver erectum stet, ut solent superbi. Plaut. in Amphytr. *Faciam ego te hodie superbum, nisi hinc abis*, So. *Quónam modo*? M. *Si fustem sumpsero*. Plur גְּוִיּוֹת.

PSALMUS III. קיא.

Hic Psalmus est Alphabethicus, in quo binæ literæ Alphabethi occurrunt in unoquoque versu.

Vers. 2.

3021 דְּרוּשִׁים *quæsita* (opera.) *A* דָּרַשׁ *quæsivit*. Pahul pl. Kal דְּרוּשִׁים *quæsita*.

Vers. 8.

3022 סְמוּכִים *Fulti*. A סָמַךְ *sustentavit, fulcivit*. Pahul Kal סָמוּךְ *fultus*, Psalm. 112.8.

3023 עֲשׂוּיִם *facti*. A עָשָׂה *fecit*, Pahul Kal עָשׂוּי, mutato ה in (י) in pl. עֲשׂוּיִם, per Sync. alterius (י) R.65.

Vers. 9.

3024 פְּדוּת *Redemptionem*. A פָּדָה *redemit*. Nom. fœm. פְּדוּת *redemptio, liberatio*, Psal. 103.7.

Vers. 10.

3025 שֵׂכֶל *intelligentia*, vel *successus*. *A* שָׂכַל *intellexit, circumspexit*, שֵׂכֶל *intellectus, intelligentia, solertia*.

PSALMUS 112. קיב·

Hic Psalmus itidem est Alphabethicus, ut superior.

Vers. 2.

3026 יְבוֹרַךְ *benedicetur.* A בָּרַךְ *benedixit*, Fut. Pyhal יְבוֹרַךְ, Psalm 128. 4. In pausa cum (ָ)

Vers. 7.

3027 מִשְּׁמוּעָה *A rumore.* A שָׁמַע *audivit*, שְׁמוּעָה *auditus, rumor.* Cum Præfix.

3028 בָּטֻחַ *confisus.* A בָּטַח *fidit, confidit*, Pahul Kal, cum (ֻ) loco וּ.

Vers. 10.

3029 וְכָעָס *& indignabitur* præ magna invidia, Præt. Kal כָּעַס *indignatus fuit*, ægrè, tulit, cum ו Conversivo.

3030 יַחֲרוֹק *stridebit.* Ab חָרַק *frenduit*, dentibus *stridit.*

PSALMUS 113. קיג·

Vers. 5.

3031 הַמַּגְבִּיהִי *Qui exaltat* (habitaculum.) A גָּבַהּ *altus, elatus, excelsus fuit*, per Metonym. *superbivit.* Ps. 131. 1. Particip. Hiph. הַמַּגְבִּיהִי cum ה Relativo, R. 76. & (י) paragogico, R. 101. n. 4.

Vers. 6.

3032 הַמַּשְׁפִּילִי *Qui humiliat*, ad videndum (visum.) A שָׁפֵל *humilis, depressus fuit*, Partic. Hiph. מַשְׁפִּיל *humilians*, infimè *deprimens*, Ps. 147. 6. Cum ה Relativo & (י) paragogico.

Vers. 7.

3033 מְקִימִי *Erigens.* A קוּם *surgere, stare*, Part. Hiph. מֵקִים *surgere faciens*, i. e. *erigens*, cum (י) parag. mutato (ֵ) in (ְ)

3034 מֵאַשְׁפֹּת *è stercore.* Nom. fœm. formatum per ות, R. 27. אַשְׁפֹּת *fimus, stercus*,

sterquilinium. Cum Præfix. מֵאַשְׁפֹּת *è fimo.* Poteſt deduci à Chald. שְׁפָה *conterere, calcare,* quòd ſtercus ab omnibus conteratur & calcetur. Legitur ter in SS.

Verſ. 8.

3035 לְהוֹשִׁיבִי *Ad collocandum.* A יָשַׁב *ſedit,* Infinit. Hiph. mutato (י) in ו, R. 57. cum (י) parag. qui ſolus tantùm Infinitivus in tota SS. ocurrit cum (י) paragog.

Verſ. 9.

3036 עֲקֶרֶת *ſterilem.* A עָקַר *evulſit, eradicavit,* Nom. fœm. עֲקָרָה *ſterilis,* In Regim. עֲקֶרֶת:

Psalmus 114. קיד.

3037 לֹעֵז (de populo) Targ. בַּרְבְּרִי. LXX. ἐκ βαρβάρου *barbaro,* A לָעַז *peregrino & exotico ſermone loqui,* fit Nom. Participiale Kal לוֹעֵז *loquens, aliâ linguâ, quàm Hebræâ,* i. e. barbarus, extraneus, peregrinus, ex Chald. בַּר, vel בָּרָא, *extrà, forìs,* quicquid eſt extra urbem, *ager, ſylva, deſertum;* unde, geminatis literis, בַּרְבַּר *agreſtis, ſylveſtris,* Legitur h. l. tantùm in SS.

Verſ. 3.

3038 הַיַּרְדֵּן *ipſe Iordan.* Vide ſuprà Num. 1605.

Verſ. 4.

3039 רָקְדוּ *ſubſilierunt,* ut arietes laſcivientes. A רָקַד *ſaltit, ſubſilivit,* præ gaudio, ſive, nimia lætitia. In pl. רָקְדוּ. LXX. ἐσκίρτησαν *exultârunt,* Et verſ. 6, Futur. תִּרְקְדוּ *ſaltabitis.*

Verſ. 7.

3040 חוּלִי *dole, contremiſce.* Ab חוּל *dolere, cruciari,* Metaph. *tremere,* Imper. fœm. Kal חוּלִי *contremiſce.*

Verſ. 8.

3041 הַהֹפְכִי *Qui mutat.* Ab הָפַךְ *vertit, mutavit* ſubſtantiam, formam, locum.

Ben. Kal, cum הָ Relativo & (י) paragog.

3042 חַלָּמִישׁ *adamantinum, saxum.* Nom. quadrilit. חַלָּמִישׁ *silex, petra durissima;* aliis *Chalybs*, ferrum durissimum, omnia חוֹלֵשׁ *domans*: vel *magnes*, lapis siccitate quâdam refertus, at aquam ex eo elicere minimam, sit res mira, Legitur 5. in SS.

Psalmus 115. קטו.

Vers. 6.

3043 יְרִיחוּן (& non) *odorantur.* A רִיחַ, in Hiph. הֵרִיחַ *olfecit, odoratus est*, spirando & respirando. In Fut. יְרִיחוּן, cum ן parag. pro יָרִיחוּ, pro quo Psal. 135. 17. legitur אֵין יֶשׁ־רוּחַ בְּפִיהֶם *non est spiritus in ore eorum.*

Psalmus 116. קיו.

Vers. 2.

3044 הִטָּה *inclinavit.* A נָטָה *inclinavit*, Præt. Hiph. הִטָּה *inclinare fecit*, abjecto נ, pro הִנְטָה, R. 69.

Vers. 3.

3045 וּמְצָרֵי *& angustiæ inferni.* A צָרַר *anxit, cruciavit*, Nom. Heemanth. מֵצַר *angustia*, הַמֵּצַר *hæc angustia*, Psal. 118. 5. Plur. mutato (ֵ) in (ְ) מְצָרִים. In Regim. מְצָרֵי manente (ָ) sub צ, R. 114. pro מְצָרֵי.

Vers. 4.

3046 מַלְּטָה *libera.* Idem, quod פַּלְּטָה, Num. 719. literis מ & פ permutatis, R. 1.

Vers. 5.

3047 מְרַחֵם *miserans, misericors.* A רָחַם *intimè dilexit*, Particip. Pih.

Vers. 6.

3048 יְהוֹשִׁיעַ (& mihi) *opitulabitur.* A יָשַׁע *salvavit*, Fut. Hiph. יְהוֹשִׁיעַ, pro יוֹשִׁיעַ, ut suprà Num. 817. cum ה Characteristic. conjugat, R. 107.

Vers. 7.

3049 חִלַּצְתָּ *eripuisti.* Præt.

Præt. Pihel, חִלֵּץ *extraxit* ex miseria, periculo, ærumna, *eripuit*, *liberavit*, secunda persona חִלַּצְתָּ.

Vers. 11.

3050 כֹּזֵב *mendax*. A כָּזַב *mentitus est*, Ben. Kal.

Vers. 12.

3051 תַּגְמוּלוֹהִי *beneficia ejus*. A גָּמַל *cumulatè retribuit*, תַּגְמוּל *retributio*, *beneficium*, pl. cum Affix. תַּגְמוּלוֹהִי, *retributiones ejus*, pro תַּגְמוּלָיו cum Affixo Chald. וֹהִי R. 149. i. e. quicquid ei rependere conor, in meam utilitatem cedit: Vel, *Omnes actiones ejus sunt super me*, h. e. me ita illi devinciunt, ut nihil magis, quàm *calicem salutum accipiam*, &c.

Psalmus 117. קיז.

3052 שַׁבְּחוּהוּ *encomiis celebrate eum*. A שָׁבַח *laudavit*, encomiis celebravit, Imp. pl. Pih. cum Affixo. In secunda sing. fœm. שַׁבְּחִי celebra, Psal. 147. 12.

Psalmus 118. קיח.

Vers. 8.

3053 לַחֲסוֹת (melius est) *ad recipiendū se*. Ab חָסָה *fidit*, *confidit*, recepit se in locum tutum Gerund. Kal, exit in וֹת R. 65.

3054 מִבְּטוֹחַ *à confidere*, i. e. non autem confidere. A בָּטַח *fidit*, *speravit*, *spem posuit*, Infin. Kal, ubi מ negationem includit, R. 41.

Vers. 10.

3055 אֲמִילַם *succidam eos*. A מוּל *præcidere*, *succidere*, *circumcidere*, Fut. Hiph. pro אֲמִילֵם cum (ַ) loco (ֵ)

Vers. 12.

3056 כִּדְבוֹרִים *sicut apes*. A דָּבַר *dixit locutus est*, Nom. fœm. דְּבוֹרָה *apis* à susurro, sicut Græcis βομβύλιος. In plur. est mascul. דְּבֹרִים *apes*. Cum כ similitudinis.

3057 דֹּעֲכוּ *extincti sunt*. A דָּעַךְ *extinctus fuit*, Præter. Pyh.

Pyh. cum ּ, ob exclusum dagesh, R.19.

3058 קוֹצִים (sicut ignis) *spinarum*, qui citò extinguitur, nec inde fiunt prunæ. A קוּץ *tædere*, קוֹץ *spina*, à tædio, quod pinguedo affert, pl. קוֹצִים.

Vers. 13.

3059 דָּחֹה *Impellendo* דָּחָה *propulit, impulit*. Infinit. Kal, incipit à (ָ) in reduplicatione sui verbi. Et in forma Gerund. לִדְחוֹת *ad impellendum*, Psal. 140.5.

3060 דְּחִיתַנִי *impulisti me*; Secunda pers. Præt. Kal, mutato ה in (י) R.66. דָּחִית, at ob *Affix*. (ָ) sub ת, à vocali Affixi excluditur, R.97. & prius (ָ) in (:) mutatur.

3061 לִנְפֹּל *ad cadendum*. A נָפַל *cecidit*, Gerund. Kal.

3062 רוֹמֵמָה (Dextra Jehovæ) *exaltata est*. Aut est Præt. Pyhal, suprà Num. 2107. aut Nom. fœm. *excelsa, elata*.

Vers. 18.

3063 יַסֹּר *Castigando*. A יָסַר *castigando erudivit*. Infinit. Pihel. cum ּ, ex forma Infinitivi Kal, R.45.

Vers. 19.

3064 פִּתְחוּ *Aperite*. A פָּתַח *aperuit*, Infin. pl. Kal.

Vers. 22.

3065 הַבּוֹנִים *ædificantes*. A בָּנָה *ædificavit*, Benoni Kal בּוֹנֶה, pl. בּוֹנִים, excluso ה, R.103. cum ה, Relativo, *qui ædificant*.

3066 פִּנָּה *anguli*, Ab inusitato פָּנַן, Nom. fœm. פִּנָּה *angulus, extremitas*. (*In caput anguli*. Metaph. quòd lapis summum angulum, vel fastigium anguli complexus est) Convenit cum פָּנָה *aspexit*, quòd ad diversa loca respiciat.

Vers. 23.

3067 נִפְלָאת (hæc fuit) *mirabilis* (res) vel, *hoc mirabile fuit*, R.28. פָּלָא *separatus, disjunctus fuit*, à cognitione, tam sensuali, quàm intellectuali, unde *mirabilis, gravis, arduus fuit*.

fuit. Præt. fœm. נִפְלָאת, pro נִפְלָאָה, ex terminat. Chald. R. 138. In prima perf. *mirabilibus* נִפְלֵיתִי *excellens factus sum*, Psal. 139. 14. Vel, *in admirationem traducor*, ubi, pro א, est (י) quasi ex פָּלָה.

Vers. 25.

3068 הַצְלִיחָה נָּא *prospera nunc*. A צָלַח, suprà Num. 35. Imper. Hiph. cum ה parag. & accentu in ultima, præter normam.

Vers. 26.

3069 בֵּרַכְנוּכֶם *benediximus vobis*. A בָּרַךְ *benedixit*, prima perf. Præt. Kal, cum Affixo, ex בֵּרַכְנוּ, mutato (ָ) in (:)

Vers. 27.

3070 אִסְרוּ *ligate*. Ab אָסַר *ligavit, vincivit*, Imper. Kal אִסְרוּ *vincite festum funibus*. Targ. טַלְיָא *agnum*, i.e. hostiam, quæ die sacro offertur. Vel, *vincite festum frondibus*, in festis enim templa frondibus ornantur; & עֲבוֹתִים *frondes* & *funes* significat. Ezech. 19. 11. *Et elevata fuit statura ejus ad inter* עֲבֹתִים *frondes*. Et cap. 31. 3. *Et inter* עֲבֹתִים *ramos fuit frons ejus*. LXX. *Constituite diem solennem in condensis*.

PSALMUS 119. קיט.

Vers. 5.

3071 אַחֲלַי *Utinam*. Ab inusitato אָחַל, fit אַחֲלַי *utinam*, precantis & optantis vox. Schindlero est nomen אַחֵל *preces*. Cum Affixo אַחֲלַי *Preces meæ fac ut dirigantur*, &c.

Vers. 6.

3072 בְּהַבִּיטִי *in intuendo me*, i.e. cùm intueor. A נָבַט *intuitus est*, Gerund. Hiph. cum Affixo, excluso נ, R. 69.

Vers. 7.

3073 בְּלָמְדִי *in discendo me*. A לָמַד *didicit, assuevit*. Infin. Kal לָמוֹד. at, ob Affix. ו transit in (ָ) R. 98.

Vers. 9.

Vers. 9.

3074 יְזַכֶּה *emundabit.* A זָכָה *purus, mundus fuit,* Futur. Pih.

Vers. 10.

3075 תַּשְׁגֵּנִי *sinas me errare.* A שָׁגָה *erravit.* Fut. Hiph. abjecto ה. ob Affix.

Vers. 14.

3076 שַׂשְׂתִּי *lætatus sum.* A שׂוּשׂ *gaudere, lætari,* Præt. Kal, שָׂשׂ *lætatus est,* & Partic. שָׂשׂ *gaudens,* Psal. 119.162. In prima persona שַׂשְׂתִּי, cum (ָ) loco (ַ) ob pausam.

Vers. 16.

3077 אֶשְׁתַּעֲשָׁע *oblectabo meipsum.* A שָׁעָה *aspexit, cum delectatione intuitus est,* Fut. Hiph. repetitâ primâ & secundâ radicali, & abjectâ tertiâ, אֶשְׁתַּעֲשַׁע *oblectabor,* per Metathesin literarum שׁ & ת, R. 47. n. 1. In pausa אֶשְׁתַּעֲשָׁע. Cum Præfix. וְאֶשְׁתַּעֲשַׁע & *oblectabo meipsum,* v. 47.

Vers. 17.

3078 גְּמֹל *Beneficium confer.* A גָּמַל *cumulatè retribuit,* Imp. Kal גְּמוֹל. Targ. שַׁלֵּם טָב *retribue bonum.*

Vers. 18.

3079 גַּל *Retege.* A גָּלָה *revelavit, denudavit,* Imper. Pihel. per Apocopen ה, R. 67. גַּל *revela,* pro גַּלֵּה. At vers. 22. גַּל *devolve,* vel *remove,* à me *opprobrium,* est Imp. Kal, à גָּלַל *volvit, devolvit* per Syncopen, R. 70. pro גְּלֹל, suprà Num. 1432.

Vers. 20.

3080 גָּרְסָה *Comminuta fuit* anima mea Targ. LXX. *desideravit,* Præt. fœm. Kal, à גָּרַס *fregit, contudit, comminuit.* It. *contritus, fractus fuit,* scil. præ magnitudine desiderii.

3081 לְתַאֲבָה *ad desiderium.* A תָּאַב *appetivit, desideravit,* Nom. fœm. תַּאֲבָה *desiderium.*

Verſ. 21.

3082 אֲרוּרִים *maledicti.* Ab אָרַר *maledixit*, exſecratus eſt, Pahul Kal אָרוּר *maledictus*, plur. אֲרוּרִים, cum (-:) ſub א pro (:)

3083 הַשֹּׁגִים *qui errant.* A שָׁגָה *erravit*, Ben. Kal שֹׁגֶה *errans*, in plur. eliſo ה, R. 104. שֹׁגִים *errantes*, Pſal. 119. 118. cum ה Relativo.

Verſ. 22.

3084 נָצָרְתִּי *cuſtodivi.* Præt. Kal, à נָצַר *cuſtodivit, ſervavit*, cum (ָ) ob pauſam. In tertia fœm. נְצָרָתַם *cuſtodivit ea*, verſ. 129. ex נָצְרָה, R. 97.

Verſ. 23.

3085 נִדְבָּרוּ *locuti ſunt*, ſcil. in malum, ignominioſé. A דִּבֵּר *loquutus eſt*, Præt. plur. Niph. cum (ָ) ob pauſam, pro נִדְבְּרוּ, R. 135.

Verſ. 24.

3086 שַׁעֲשֻׁעַי *oblectationes meæ.* A שָׁעָה, ſuprà Num. 3077. Nom. pl. maſc. שַׁעֲשֻׁעִים *oblectationes, blanditiæ.* Plur. cum Affix. שַׁעֲשֻׁעַי, & in majori pauſa שַׁעֲשֻׁעָי, *blanditiæ meæ*, quomodo 4. legitur hoc Pſalm.

Verſ. 25.

3087 חַיֵּנִי *fac, ut vivam.* Ab חָיָה *vixit*, Imper. Pih. cum Affix. חַיֵּנִי, verſ. 37. eliſo ה, R. 103. pro חַיֵּהֵנִי.

Verſ. 28.

3088 דָּלְפָה *Stillavit.* A דָּלַף *ſtillavit, deſtillavit*, Præt. fœm. Kal דָּלְפָה *lachrymata eſt.* Targ. עַגְמַת *triſtis eſt.* LXX. *dormitavit*, fortè primùm fuerat ἔσαζε *deſtillavit*, at imperita manus illud in ἐνύσαζε depravavit.

3089 מִתּוּגָה *præ mœrore.* A יָגָה *mœſtus, triſtis fuit*, Nom. fœm. Heemanth. verſo (י) in ו, R. 61. n. 1. תּוּגָה *dolor, mœror, triſtitia*, cum Præfix. מ.

3090 קַיְּמֵנִי *erige me.* A קוּם *ſurgere, ſtare*, in Pih. mutato

tato ו in (ו) mobile קִים *erexit. elevavit, confirmavit.* Imper. קִים ob Affix. mutat (..) in (:) & dagesh ex (ו) shevato excidit.

Verſ. 37.

3091 הַעֲבֵר *Averte.* A עָבַר *tranſivit*, in Hiph. *tranſire fecit*, aut juſſit, *traduxit*, removit. Imper. Hiph. הַעֲבֵר *remove*, cum (-:) ſub gutturali verſ. 39.

Verſ. 39.

3092 יָגֹרְתִּי (quod) *timeo.* A יָגֹר *timuit, expavit.* prima perſ. Præt. Kal, ſervato י. R. 49.

Verſ. 40.

3093 תָּאַבְתִּי *appetivi.* A תָּאַב *appetivit, deſideravit*, Prima perſ. Præt. Kal, verſ. 174.

Verſ. 49.

3094 יִחַלְתָּנִי *ſpem feciſti mihi.* A יִחֵל *ſperavit*, Præt. Pihel, abſorpto dagesh, cum (ָ) ob pauſam pro יִחַלְתַּנִי.

Verſ. 50.

3095 נֶחָמָתִי *conſolatio mea.* A נִחַם *conſolatus fuit.* Nom. Fœm. Pihel. נֶחָמָה *conſolatio*, formæ בַּקָּשָׁה at excluſo dagesh ex ח, (-) ante guttur. Kametſ. tranſit in (..) R. 109, ſicque cum Affix. mutato ה in ת, (ָ) ſub ח manet, quoniam includit dagesh. R. 114. &c.

Verſ. 51.

3096 הֱלִיצֻנִי *derident me.* A לִיץ *riſit, deriſit, illuſit*, Præt. Hiph. cum Affixo. Targ. מְמִיקְנִן לִי *illudunt mihi.*

Verſ. 52.

3097 וָאֶתְנֶחָם *& conſolatione affectus fui.* A נִחַם, ſuprà Num. 1067. Fut. Hithp. cum ו Converſ. pro אֶתְנַחֵם, converſo poſteriori (-) in (ָ) ob pauſam. R. 134. & priori in (..) ob gutturalem Kametſatam, R. 109. Et ſic יִתְנֶחָם *pœnitentiâ ducetur*, Pſal. 135. 14.

Verſ 53.

3098 עֹזְבֵי *derelinquentes*

tes. A עָזַב *deseruit*, *reliquit*, Ben. plur. Kal, in Regim.

Vers. 58.

3099 חִלִּיתִי (Anxiè) *precatus sum.* Prima pers. Præt. Pih. ab חָלָה, suprà Num. 1694. mutato ה in (י) R. 66.

Vers. 60.

3100 חַשְׁתִּי *Festinavi.* Ab חוּשׁ *festinare*, *properare*, Præterit. Kal, abjecto ו, R. 58. Targ. זְרִיזֵת *expeditus fui*, alacer in mandatis tuis.

3101 הִתְמַהְמָהְתִּי (& non) *cunctatus sum.* Ab inusitato מָהָה, fit Præt. Hithpah. הִתְמַהְמַהּ *cunctatus*, *moratus fuit*, abjectâ tertiâ radical. ה, & geminatâ primâ & secundâ, impresso Mappik in הּ, quoniam est mobile, Prima pers. cum (ָ) pro (ַ) ob pausam.

Vers. 61.

3102 עִוְּדֻנִי *spoliârunt me.* A עוּד, in Pih. (à עַד *præda*) *spoliavit*, *deprædatus est.* Plur. cum Affixo cum (ֻ) loco ו, Targum. אִתְכַּנְשׁוּ *congregati sunt* contra me.

Vers. 62.

3103 חֲצוֹת *Medio* (noctis.) Ab חָצָה *divisit*, *dimidiavit*, Nom. sing. fœm. exiens in וֹת, R. 27. חֲצוֹת, *medium.*

Vers. 67.

3104 שֹׁגֵג (ego) *errans*, i. e. *aberravi.* A שָׁגַג *ignoravit*, *per ignorantiam peccavit.* Ben. Kal. Targ. שְׁלִי *ignoranter peccavi.*

Vers. 68.

3105 וּמֵטִיב *& bonum reddens*, vel *faciens.* A יָטַב *bonus fuit*, in Hiph. quiesc. (י) in (..) R. 57. הֵיטִיב *benefecit*, *bonum*, *gratum reddidit*, Part. Hiph.

Vers. 69.

3106 טָפְלוּ *Concinnârunt.* A טָפַל *adjunxit*, *conjunxit*, *assuit*, *concinnavit*, Præt. pl. Kal. Targ. חַבְּרוּ *associant.*

Vers. 70.

Verſ. 70.

3107 טָפַשׁ Præt. Kal, *Pinguefactum eſt, obeſus, pinguis, craſſus fuit.* Non ampliùs extat in tota Scriptura.

3108 שִׁעֲשָׁעְתִּי *oblecto meipſum.* A שָׁעָה, ſuprà Num. 3077. Prima perſ. Præter. Pih. cum (ּ) ob pauſam.

Verſ. 71.

3109 עֻנֵּיתִי *afflictus fui.* A עָנָה *afflictus, oppreſſus fuit, jugo ſervitutis, aut tyrannide,* Præt. Pyhal, mutato ה in (י) R. 65.

Verſ. 76.

3110 לְנַחֲמֵנִי *ad conſolandum me.* A נָחַם *conſolatus eſt,* ſuprà Num. 3097. Infinit. Pih. cum Affixo. abſorpto dagesh.

Verſ. 78.

3111 עִוְּתוּנִי (qui falsò) *pervertunt me.* A עִוֵּת *depravavit, pervertit, ſubvertit,* Præt. Plur. Pih. cum Affixo.

Verſ. 83.

3112 בְּקִיטוֹר (ſicut uter) *in fumo,* uter in fumo ſuſpenſus eſt ſiccus. A קָטַר *ſuffivit, ſuffumigavit,* קִיטוֹר *fumus,* וְקִיטוֹר *& fumus,* Pſ. 148. 8. exhalatio calida & ſicca ex terra aſcendens, fumo ſimilis: materia meteororum igneorum.

Verſ. 95.

3113 לְאַבְּדֵנִי *ad perdendum me.* Ab אָבַד *periit,* in Pih. *perdidit.* Infin. Pih. cum Affixo.

Verſ. 96.

3114 תִּכְלָה *conſummationis,* omnium rerum vidi finem. A כָּלָה *abſolutus, perfectus, conſummatus fuit,* Nom. fœm. Heemanth. תִּכְלָה *conſummatio, perfectio*: & alia formâ תַּכְלִית, Pſal. 139. 22. *perfectione odii odi eos,* i. e. perfecto odio.

Verſ. 101.

3115 כָּלִאתִי *cohibui.* A

כלא

כָּלָא *clausit, arcuit, coërcuit, cohibuit*, Prima perſ. Præt. Kal, כָּלָאתִי, pro כָּלָאת, more quiescent. tertia ה, quasi esset כָּלָה à כָּלִיתִי.

Verſ. 102.

3116 הוֹרֵתָנִי *docuisti me*. A יָרָה *jecit, projecit*, in Hiph. mutato (י) in ו, R. 57. הוֹרָה *docuit, instituit*, quod doctrina q. injiciatur, ſc. instilletur, animis discentium. In ſecunda perſ. mutato ה in י quieſcens in *chir*. R. 66. fit הוֹרֵית, at (י) & (י) alternant, R. 107. fitque הוֹרֵת, cum Affixo נִי.

Verſ. 103.

3117 נִמְלְצוּ *dulcia ſunt*: A מָלַץ. Præt. Niph. נִמְלַץ *dulcis fuit*, pl. נִמְלְצוּ. Legitur h. l. tantùm.

3118 לְחִכִּי *palato meo*. Ab inuſitato חָכַךְ, fit חֵךְ *palatum*, Cum Affix. aſſumit dagesh. & mutat (..) in *chir*. R. 124. fitque לְחִכִּי *ad palatum meum*, Pſal. 137. 6.

Verſ. 106.

3119 וָאֲקַיֵּמָה *& præstiti*. A קוּם, Præt. Pih. קִיֵּם *ratificavit*. ſuprà Num. 3090. Fut. cum ה parag. & ו Converſ. Cum (..) loco (:) Athnach.

Verſ. 107.

¶ נַעֲנֵיתִי *Afflictus ſum* uſque valde. A עָנָה *afflixit*, Præt. Niph. נַעֲנָה *afflictus fuit*: in prima Perſ. mutato ה in (י) quieſcens, R. 66.

Verſ. 109.

¶ נַפְשִׁי בְכַפִּי תָמִיד *Anima mea in volis meis jugiter*. Hac phraſi notatur, præſentiſſimum periculum adire, eſque ſe exponere.

Verſ. 111.

3120 נָחַלְתִּי *Poſſedi*. A נָחַל hæreditario jure *poſſedit*. Præt. Kal.

Verſ. 113.

3121 סֵעֲפִים *Cogitantes mala* odi. A סְעִיף *ramus*. It. cogi-

cogitatio, quæ in corde est, sicut ramus in arbore hincinde diffusus : inde סֵעֵף cogitans mala, seu vana, plur. סְעָפִים *cogitationes*. Targ. *qui cogitat cogitationes malas*. LXX. παρανόμους *iniquos odi*.

Vers. 116.

3122 סָמְכֵנִי *Sustenta me*. A סָמַךְ, supra Num. 1450. Imper. Kal סְמוֹךְ, ob Affix. ו transit in *chr*. R. 98.

3123 מִשִּׂבְרִי *à spe mea*. Nom. radicale שֵׂבֶר *spes, expectatio*, cum Af. mutat utrumq; (··) in (:) R. 122. & prius (:) in *chir*. fitq; שִׂבְרוֹ *spes ejus*, Ps. 146.5. Cum Præfix. מִשִּׂבְרִי *ab expectatione mea*.

Vers. 117.

3124 סְעָדֵנִי *Suffulci me*. A סָעַד *fulcivit, firmavit*, Imp. Kal סְעַד, cum Affix. (-) transit in (ᵀ) R. 121.

3125 וְאֶשְׁעָה *& oblectabo me*. Targ. וְאֶגְעָגַע *& meditabor*. A שָׁעָה, supra Num. 3077. Fut. Kal, cum (ᵀ) loco (··) mutatis punctis à quiescentib. tertiâ א, pro אֶשְׁעָה.

Vers. 118.

3126 סָלִיתָ *Conculcâsti*. A סָלָה *calcavit, conculcavit, stravit, prostravit*, Præter. Kal, mutato ה in (י) R. 65. סָלִיתָ. Targ. כַּבַּשְׁתָּא *subegisti*.

1327 תַּרְמִיתָם *dolus eorum*. A רָמָה *jecit, projecit, spe dejecit*, Nom. fœm. Heemanth. תַּרְמִית *dolus, fallacia, astutia*, cum Affixo ם.

Vers. 119.

3128 סִיגִים (ut) *Scorias*. סִיג *scoria*, quicquid de argento alióve metallo, dum igne coquitur, expurgatur. Pl. סִיגִים. A סוּג *recedere*. *Quasi scorias* חָשַׁבְתָּ *reputâsti omnes improbos terræ*. LXX. *Prævaricantes reputavi peccatores terræ*. Pro שִׂיגִים, legerunt שׁוֹגִים, à שָׁגָה *errare, per ignorantiam peccare*; & חָשַׁבְתָּ, secundam pers. mutârunt in primam. Targum *Idola*

Idola confregisti, abolevisti omnes impios terræ. סִיגִים interpretatur *idola*, &, pro הִשְׁבַּתָּ, legit הִשְׁבַּתָּ *cessare fecisti*.

Vers. 120.

3129 סָמַר *Horruit.* Ipsa radix סָמַר *horruit, exhorruit, horripilavit*, ita territus fuit, ut pili erigantur, & stent ut clavi. In terrore enim subito sanguis ad cor refugit, & externis membris frigescentibus pori cutis comprimuntur, atque ita pili eriguntur.

Vers. 121.

3130 תַּנִּיחֵנִי *permittas me.* A יָנַח *reliquit, permisit*, Fut. Hiph. converso (י) in dagesh, R. 69. n. 1.

Vers. 122.

3131 עֲרוֹב *vadimonium subi.* A עָרַב *miscuit, spospondit, fidejussit*, quia mercatores in emendo & vendendo miscent unum cum altero, permutant, fidejubent, Imper. Kal.

3132 יַעַשְׁקֻנִי *opprimant me.* A עָשַׁק vi, vel fraude, *oppressit.* Fut. Kal, cum (:) loco (ְ) R. 107. pro יַעֲשְׁקוּנִי, sublato (:) ex (-:) R. 15.

Vers. 128.

3133 יִשָּׁרְתִּי *recta agnovi*, approbavi. A יָשַׁר *rectus fuit*, Præt. Pih. יִשֵּׁר *rectificavit, rectum agnovit, approbavit*, est cum (+) pro (-) ob pausam.

Vers. 131.

3134 פָּעַרְתִּי *distendi.* Præt. Kal, à פָּעַר *aperuit, distendit*, scil. os.

3135 וָאֶשְׁאָפָה *& anhelavi.* A שָׁאַף *anhelavit* aërem ad os per nares traxit, Fut. Kal, ut suprà Num. 150.

3136 יָאַבְתִּי *desideravi.* Præt. Kal, à יָאַב *ardenter cupiit, desideravit*, cum (+) sub א ob Sylluk, & legitur h. l. tantùm in tota SS.

Vers. 133.

3137 הָכֵן *confirma.* A כּוּן

כּוֹן *aptare, firmare, confirmare,* Imper. Hiph. abjecto ו, R. 58.

3138 תַּשְׁלֶט־ (ne) *sinas dominari,* LXX. κατακυριευσάτω. A שָׁלַט *dominatus est, præfuit.* Futur. Hiph. תַּשְׁלֵט, ob Maccaph. (..) transit in (·.·) R. 137.

Vers. 136.

3139 יָרְדוּ *descendent.* A יָרַד *descendit, defluxit,* Præt. Plur. Kal.

Vers. 147.

3140 בַנֶּשֶׁף *in crepusculo ipso.* A נָשַׁף *flavit, afflavit,* נֶשֶׁף *crepusculum,* matutinum, aut vespertinum, lux dubia ante solis ortum & occasum. Targ. בִשְׁפַרְפָרָא *in aurora.*

Vers. 148.

3141 לָשִׂיחַ *ad meditandum.* A שׂוּחַ *locutus est,* ore, aut corde, *meditatus est.* Infinit. Hiph. abjecto ו. R. 58. הָשִׂיחַ, at ל excludit ה Characteristic. Hiph. R. 81.

Vers. 150.

3142 קָרְבוּ *Appropinquârunt.* Præt. Kal, à קָרַב *accessit,* ad aliquid.

3143 רָחֲקוּ *dissiti fuerunt.* A רָחַק *longè, procul abfuit, dissitus fuit,* Præt. pl. Kal, cum (ָ) pro (:) ob Sylluk, R. 135.

Vers. 158.

3144 וָאֶתְקוֹטָטָה *& fastidio meipsum torsi.* Vel, *& dissecabar.* A קוּט *fastidire, se rodere, dissecare,* Fut. Hithp. geminatâ tertiâ & quiescente secundâ in ו, R. 63. אֶתְקוֹטֵט *tædio affectus sum, dissecabar,* Psal. 139. 21. cum (ָ) ob pausam. Et cum ה paragog. ac ו Convers. וָאֶתְקוֹטָטָה.

Vers. 162.

3145 כְּמוֹצֵא *sicut inveniens.* A מָצָא *invenit,* opportunè deprehendit, Ben. Kal, cum כ similitud.

Vers. 165.

3146 מִכְשׁוֹל *offendiculum,*

culum. A כָּשַׁל *impegit*, pede *offendit*, Nom. Heemanthic. מִכְשׁוֹל *offendiculum*, *ruina*, causa exitii.

Vers. 166.

3147 שִׂבַּרְתִּי *Expectavi.* A שָׂבַר *speravit*, *expectavit*, prima pers. Præt. Pih.

Vers. 173.

3148 לְעָזְרֵנִי *ad juvandum me.* A עָזַר *juvit*, *adjuvit*, Gerund. Kal, cum Affixo, ut suprà Num. 124.

Vers. 175.

3149 יַעְזְרֻנִי *adjuvabunt me. A* עָזַר, suprà Num. 1485.

Vers. 176.

3150 כְּשֶׂה *sicut pecus.* שֶׂה *pecus*, *agnus*, vel *hœdus*, cum כ similitud.

3151 אֹבֵד *periens.* Vide suprà Num. 1241.

PSALMUS 120. קכ.

Vers. 1.

3152 הַמַּעֲלוֹת *graduum.* A עָלָה *ascendit*, Nom. F. Heemanth. מַעֲלָה *ascensus*, *gradus*. Plur. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת *canticum graduum*, sive ascensionum. Targ. *Canticum, quod dictum est super gradibus*: erant 14. cantica, à Psal. 120. usque ad 134. forsitan sic dicta, quòd canerentur altiori voce. Excluso ה Emphatico, לַמַּעֲלוֹת, Ps. 121. 1.

Vers. 4.

3153 רְתָמִים (cum carbonibus) *juniperorum*, qui tantâ sunt vi, ut, si prunæ ejus fuerint cinere opertæ, per annum integrum non extinguantur, LXX. *Cum carbonibus desolatoriis*. A רָתַם *ligavit*, Nom. masc. רֹתֶם *juniperus*, arbuscula perpetuò virens, habens materiam ligatam, i. e. cariei non obnoxiam. Latinis dicitur à πῦρ igne, quòd conceptum ignem diutiùs conservet. Plur. רְתָמִים, R. 118. & 122.

Vers. 5.

Verſ. 5.

3154 אוֹיָה *Va*, אוֹי, & cum ה parag. אוֹיָה, *va*, interjectio dolentis.

3155 מֶשֶׁךְ (inter) *Meſech.* A מָשַׁךְ *traxit*, מֶשֶׁךְ *tractus*, *traha*, genus vehiculi, quod trahitur, rotis carens, Pſ. 126. 6. *portans* מֶשֶׁךְ *traham seminis*, i, e. parùm, vel, quòd ſemen q. trahatur ſeminando. It. *Meſech.* filius Japhet, à quo gens orta *Moſchi*, vel, *Moſcobita*, q. מֹשְׁכֵי קֶשֶׁת *tractores arcûs*, nam arcubus adhuc utuntur, אוֹיָה־לִי כִּי גַרְתִּי מֶשֶׁךְ *Heu mihi, quòd habitavi Moſchū*, perſtringit Judæos, quòd duri eſſent & inhumani, ut Scythæ. Targ. *inter Aſiaticos*, nam filii Japhet minorem Aſiam occupârunt. LXX *Heu mihi, quia peregrinatio mea prolongata eſt*. q. eſſet מְגֻרָתִי מָשַׁךְ

3156 קֵדָר (cum tentoriis) *Kedar.* Targ. *Arabum.* A קָדַר *fuſcus, niger fuit*, קֵדָר, filius Iſmaëlis, Gen. 25. qui nomen dedit regioni Arabiæ Petrææ, quam Nomades incolunt, populus, ob ſolis æſtum, corpore fuſco, abſque muro, aut urbe, deſerta ſaltem in tentoriis incolunt.

Verſ. 6.

3157 לָהּ *ſibi.* ל nota Dativi, cum Affixo f. הּ, ſicque aliquando *commodum*, aliquando *incommodum*, notat; ut: *multùm habitat* לָהּ *ſibi anima mea, in* meum malum. *Multùm ſatiata eſt* לָהּ *ſibi anima noſtra*, Pſal. 123. 4.

PSALMUS 121. קכא.

Verſ. 3.

3158 יָנוּם *dormitabit.* A נוּם *dormitare, proclivem eſſe ad ſomnum.* Verbum eſt inchoativum, aut deſiderativum, Fut. Kal, R. 60.

PSALMUS 122. קכב.

Verſ. 3.

3159 הַבְּנוּיָה *ædificata.* A בָּנָה *ſtruxit, ædificavit*, Pahul Kal, mutato ה in (י) R. 65 בָּנוּ, in f œ m. cum ה Emphat הַבְּנוּיָה.

3160 שֶׁחֻבְּרָה *quæ consociata est.* Ab חָבַר *sociatus, conjugatus, copulatus fuit.* Præt. fœm. Pyh. cum שֶׁ Relativo, R. 75.

Vers. 6.

3161 יִשְׁלָיוּ *tranquilli, felices erunt.* A שָׁלָה *tranquillus, pacificus fuit*, Metonymicè *felix, fortunatus*, qui enim in tranquillitate, sine cruce & calamitate, vivit, felix est: Fut. Kal, mutato ה in (י) mobile, R. 66. יִשְׁלָיוּ, pro יִשְׁלָוּ, cum (ָ) pro (:) ob pausam.

PSALMUS 123. קכג.

Vers. 2.

3162 שִׁפְחָה (ut oculi) *ancillæ.* Ab inusitato שָׁפַח, N. Fœm. שִׁפְחָה *ancilla, famula*, vilioris conditionis, quàm אָמָה.

3163 גְּבִרְתָּהּ *heræ suæ.* A גָּבַר *valuit viribus, virtute,* גְּבִיר *dominus, herus, gubernator*, in fœm. גְּבִירָה *hera, domina*, uxor regis: & aliâ formâ גְּבֶרֶת *quæcunque materfamiliâs*, Cum Affixis mutat utrumque (ֶ) in (:) R. 122. & prius (:) sub ב transit in *chir*.

Vers. 4.

3164 הַשַּׁאֲנַנִּים *insolentium, tranquillorum.* A שָׁאַן *tranquillus, pacatus fuit*, שַׁאֲנָן *quietus, tranquillus*, per Metonymiam *insolens*, quòd tranquillitas homines insolentes reddat. In pl. assumit dagesh, Euphonic. R. 18.

3165 לִגְאֵיוֹנִים (& contemptus) *superborum opprimentium.* Compositum ex גָּאָה *elatus fuit*, unde גֵּאֶה *superbus*, plur. גֵּאִים, in Regim. גֵּאֵי. Cum Præfixo לִגְאֵי, & יָנָה *afflixit*, inde Ben. Kal יוֹנֶה, plur. יוֹנִים. Scribitur verò hic tanquam una vox, cùm tamen sint duæ voces, לִגְאֵי יוֹנִים.

PSALMUS 124. קכד.

Vers. 3.

3166 בְּלָעוּנוּ *absorbuissent nos.* A בָּלַע *absorbuit, degluti-*

glutivit, Præt. plur. cum *Affixo*, ex בָּלַע, ubi ob *Affix*. (ָ) & (:) transponuntur, R. 98.

3167 בַּחֲרוֹת *in exardendo*, i.e. cùm exardescit. Ab חָרָה *exarsit*, Infin. Kal, exit in וֹת, R. 65. cum בְּ, nota Gerundii.

Vers. 5.

3168 הַזֵּידוֹנִים (aquæ) *superbæ*, elatæ, tumidæ, subitò inundantes. *A* זוּד *superbire*, Nom. plur. Heemanth. זֵידוֹנִים *superbi*, *audaces*, *temerarii*, mutato ו in (ֵי); legitur h. l. tantùm in SS. Vel, *Tunc transisset fluvius super animam nostram*, *aquis temerariis*: (sub aquis temerariis flagitiosi intelliguntur.

Vers. 7.

3169 יוֹקְשִׁים (Anima nostra erepta è laqueo) *aucupum*. *A* יָקֹשׁ *laqueum*, aut *rete*, *tetendit*, unde Psal. 141. 9. Præt. plur. Kal, *Custodi me à laqueo* (quem) יָקְשׁוּ *tetenderunt mihi*, & h. l. in Ben. plur. יוֹקְשִׁים *venatores*, *aucupes*. Vel potest per Vocativum exponi: *Anima nostra erepta est*, *è laqueo*, *ô aucupes*, *laqueus fractus est*, &c.

PSALMUS 125. קכה.

Vers. 3.

3170 יָנוּחַ *quiescet*. *A* נוּחַ *quiescere*, ab opere, negotio, laboribus, requiescere, cessare. Futur. Kal, R. 60. cum (ַ) furtivo.

Vers. 5.

3171 וְהַמַּטִּים *Et qui sunt inclinantes*. *A* נָטָה *inclinavit*, *declinavit*, Part. Hiph. cum ה Relativo, הַמַּטֶּה *inclinans*, detorquens, pervertens rectum, in plur. ejicit ה, R. 103.

3127 עַקַלְקַלּוֹתָם ad *perversitates suas*. *A* עָקַל *pervertit*, *torsit*, Nom. Plur. fœm. geminatis duabus posterioribꝰ radicalibus, עֲקַלְקַלּוֹת *tortuositates*, *via obliqua & tortuosa*.

PSALMUS 126, קכו.

3173 שִׁיבַת *captivitatem*. שִׁיבָה *captivitas*, formâ est à שׁוּב *reverti*, significatione à שָׁבָה *captivum duxit*,

permutatâ radicum significatione. In Regim. שִׁיבַת, pro quo Pf.53.7. habetur שְׁבוּת.

3174 כְּחֹלְמִים *sicut somniantes.* Ab חָלַם *somniavit*, ex significat. Chald. *sanus fuit, convaluit*, Ben. Plur. Kal, cum כ similitud. *sicut somniantes*, vel, *sicut convalescentes*, Targ. הֵיךְ מַרְעַיָא דְאִתְּסִיו *sicut ægroti, qui sanati sunt*, ubi captivitas morbo, & sanationi liberatio, comparatur. LXX. ὡς παρακεκλημένοι *sicut solatio refecti*, acceperunt pro חוּמְלִים, ab חָמַל *pepercit.*

Vers. 2.

3175 שְׂחוֹק (impletum fuit) *risu.* A שָׂחַק *risit*, שְׂחוֹק *risus, lusus, lætitia.*

Vers. 4.

3176 בַּנֶּגֶב (converte captivitatem nostrã, sicut torrentes) *in terra arida*, quam si transeant, est eis valde comodum. Targ. בְּבַצּוֹרְתָא *in tempore siccitatis.* LXX. *sicut torrens* ἐν τῷ νότῳ *in austro.* A נגב *desiccare*, fit נֶגֶב *auster*; Plaga mundi meridionalis, sicca atq; calida, quæ non est habitabilis, ut aliæ plagæ, propter excessum siccitatis & caloris.

Vers. 5.

3177 הַזֹּרְעִים *Qui seminant.* A זָרַע *seminavit*, Ben. Plur, Kal. cum ה Relativo R.76.

3178 יִקְצֹרוּ *metent.* A קָצַר *decurtavit, abbreviavit, messuit*, Fut. plur. Kal, cum ׳ loco (:) ob pauf. pro יִקְצְרוּ.

Vers. 6.

3179 הָלוֹךְ *Eundo.* Ab הָלַךְ *ivit*, Infinit. Kal, qui constructus cum Verbo suæ significationis, incipit à (ָ) הָלוֹךְ יֵלֵךְ *eundo ibit*, i. e. continuò, R.41. not.1.

3180 וּבָכֹה *& flendo.* A בָּכָה *flevit, ploravit, vagivit*, Infin. Kal.

3181 אֲלֻמֹּתָיו *manipulos suos.* Ab אָלַם *ligavit, colligavit*, Nom. fœm. cum dagesh euphonico, R.18. אֲלֻמָּה *fascis, merges, manipulus spicarum.*

PSALMUS 127. קכז.

3182 עָמְלוּ *laboraverunt*. Præt. Kal, à עָמַל *laboravit, defatigatus fuit*, corpore & animo.

3183 בּוֹנָיו *ædificatores ejus*. A בָּנָה *ædificavit*. Ben. Kal בּוֹנֶה *ædificans*, pl. בּוֹנִים. cum Affix. בּוֹנָיו.

Vers. 2.

3184 מַשְׁכִּימֵי (vanum vobis,) ὁ *manicantes*, surgere, i.e. summo diluculo surgere. Ab inusitato שָׁכַם, Hiph. הִשְׁכִּים (neque Græci, neque Latini, proprium habent, quo verbum hoc reddant.) *LXX*. τὸ ὀρθρίζειν Latin. *manicare*. i.e. manè surgere, aut venire, aut aliquid agere, summum studium, diligentiam & assiduitatem notat. Partic. Plur. in Regim. sequente Infinit. R. 34. n. 1.

3185 מְאַחֲרֵי *moram facientes*. Ab אָחַר *moratus fuit, tardavit*., *moram fecit*, Præt. Plur. Pihel, in Regim. ut prius, מְאַחֲרֵי־שֶׁבֶת *moram facientes sedendo*, h.e, occupati estis in opere vestro totum diem, ad vesperam usque. *LXX*. distinxerunt conjuncta, τὸ ὀρθρίζειν ἐγείρεσθε μετὰ τὸ καθῆσθαι *manè surgere, Surgite, postquàm sederitis*: & מְאַחֲרֵי legerunt מֵאַחֲרֵי *postquàm, póst*.

3186 הָעֲצָבִים (comedentes panem) *dolorum*, i.e. labore partum, *A* עָצַב *animo*, vel *corpore doluit*, Nom. masc. עֹצֶב *dolor corporis & animi, molestia, tristitia. Vide, si via* עֹצֶב *doloris est in me*, Psal. 139. 24. i.e. מְרִי *rebellio*, Hieron. *via idoli*, quòd nihil aliud est, quàm dolor & labor. In plur. mutato *chol*. in (:) R. 118. & (..) in (ָ) R. 122.

Vers. 3.

3187 שָׂכָר *merces*. *A* שָׂכַר *mercede conduxit, locavit*, שָׂכָר *merces, præmium*, quod datur pro labore.

Vers. 4.

3188 אַשְׁפָּתוֹ *pharetram suam*. Targ. בֵּית אֲזֵינֵיהּ *domum armorum ejus*, Ab inusitato

tato אַשְׁף, Nom. fœm. אַשְׁפָּה *pharetra*, cum Affix.

PSALMUS 128. קכח.

Verſ. 3.

3189 פֹּורִיָּה *fructifera.* A פָּרָה *fructificavit*, Ben. Kal פֹּרֶה *fœcundus*, in fœm. פֹּורִיָּה *fœcunda*, mutato ה in (י)

3190 כִּשְׁתִלֵי *ſicut plantationes.* A שָׁתַל *plantavit*, Plur. maſc. שְׁתִילִים *plantulæ*, *ſurculi*, In Regim. defect. absque (י) כִּשְׁתִלֵי *ſicut plantulæ*, LXX. νεόφυτα *novellæ*, novæ plantæ.

PSALMUS 129. קכט.

3191 צְרָרוּנִי *anguſtiis affecerunt me.* A צָרַר *ligavit*, *ſtrinxit*, *compreſſit*, *auxit*, *afflixit*, Præt. pl. Kal צָרְרוּ, ob Affix. tranſpoſitis punctis, R. 98. צְרָרוּנִי. Targ. אַעִיקוּ לִי *moleſtiam intulerunt mihi.*

Verſ. 3.

3192 גַּבִּי (ſuper) *dorſo meo*. A גָּבַב, fit גַּב *gibbus*, (ab ipſa Hebr. voce) *dorſum*, *tergum*, cujusque rei ſuper alias partes prominentia. Cum Affix. aſſumit dagesh, R. 124. גַּבִּי. Targ. גִּשְׁמִי *corpore meo.*

3193 חָרְשׁוּ *araverunt.* Ab חָרַשׁ *aravit*, *fundum fodit*, Præt. plur. Kal חָרְשׁוּ, unde Ben. plur.

3194 חוֹרְשִׁים *aratores.*

3195 הֶאֱרִיכוּ *in longum protraxerunt.* Ab אָרַךְ *productus*, *prolongatus fuit*, Præt. pl. Hiph.

3196 לְמַעֲנוֹתָם *ſulcum ſuum*. A עָנָה *afflixit*, Nom. Heemanth, fœm. מַעֲנִית *ſulcus*, lacuna vomere facta. Scribitur h. l. cum ו, loco (י) Targ. *In longum protraxerunt* לְמוֹרְדְיוּתְהוֹן *arationem ſuam* id eſt, non dederunt nobis requiem à ſervitute ipſorū, quo enim longiores ducuntur ſulci, eò major eſt boum labor. LXX. *prolongaverunt iniquitatem ſuam*, legerunt עֲוֹנוֹתָם.

Verſ. 6.

3197 שֶׁקַּדְמַת *quod antequám.* A קָדַם *anticipavit*, Nom. fœm. קַדְמָה, transit in ad-

adverbium temporis, *priusquàm, antequàm*. In forma Regim. cum Præfix. שֶׁ, R. 75.

3198 שָׁלַף *extrahat* quis scil. falcem. Præt. Kal שָׁלַף *eduxit, extraxit* rem è loco suo, herbam è terra *evulsit*; impersonaliter redditur, F, 43. n. 2. *Antequàm avulsa fuerit, arescit*, Herbæ, ante demetendi usum, evellebantur.

Vers. 7.

3199 קוֹצֵר *Messor*. A קָצַר *amputavit, messuit*, Ben. Kal קוֹצֵר *metens*.

3200 וְחִצְנוֹ *aut lacertum suum*, Nom. radicale חֵצֶן *brachium, lacertus*. Cum Affixo mutato ֵ in (:) R. 118. & (..) in (:) R. 122. ac ex priori (:) fit chir. Targ. וְכַתְפֵּהּ *& humerum suum*.

3201 מְעַמֵּר *manipulorum collector*. A עָמַר *manipulos fecit*, vel, *collegit*. Part. Pih.

Psalmus 130. קל.

Vers. 2.

3202 קַשֻּׁבוֹת *diligenter attenta*. A קָשַׁב *attendit, advertit*, scil. aurem; gestus est diligenter auscultantis. Nom. pl. fœm. קַשֻּׁבוֹת. Targ. צַיְתִין *auscultantes*.

Vers. 4.

3203 הַסְּלִיחָה *ipsa condonatio*. A סָלַח *propitius fuit, condonavit*, סְלִיחָה *condonatio, venia, indulgentia*, cum ה Emphatico.

3204 תִּוָּרֵא *timearis*. A יָרֵא *timuit, reveritus est*. Fut. Niph. mutato (י) in ו dageshatum, R. 66. תִּוָּרֵא *colaris*. Targ. תִּתְחֲזֵי *videaris*, accepit pro תֵּרָאֶה. LXX. ἕνεκα τοῦ ὀνόματός σου *propter nomen tuum*, legendum ἕνεκα τοῦ νόμου σου *propter legem tuam*. ut Latinus vertit. acceperunt pro תּוֹרָה *lex*.

Vers. 7.

3205 יַחֵל *Spera*. A יָחַל *speravit, expectavit*, Imper. Pihel, absorpto dagesh.

3206 וְהַרְבֵּה *& multa*. A רָבָה *multus fuit*, Nom. Heemanth. ex forma Hiph. הַרְבֵּה *multùm plurimùm*.

PSALMUS 131, קלא.

3207 רָמוּ (neque) *elevati sunt.* *A* רוּם *altum, elatum esse*, ex loco, vel conditione, inferiore ad superiorem. Præt. Kal רָם, plur. רָמוּ, R. 59.

Vers. 2.

¶ וְרוֹמַמְתִּי (Si non æquavi) *& compescui*, animam meam. LXX. ἀλλὰ ὕψωσα *sed exaltavi*, legerunt רוֹמַמְתִּי. *A* דוּם *silere*, Præter. Pihel, R. 63. דוֹמֵם *silere fecit, compescuit.*

3208 כְּגָמֻל *sicut ablactatum.* *A* גָּמַל *retribuit, rependit.* It. *ablactavit*, pro lacte cibum firmiorem retribuit, Pahul Kal, cum כ similitudinis, & cum (:) loco ָ, *Et compescui animam meam* כְּגָמֻל *sicut ablactatum apud matrem suam,* כַּגָּמֻל *sicut iste ablactatus* (excluſ. ה Emphat.) *apud me anima mea.* Repetitio auget significationem, sicut puer ablactatus incipit paulatim intelligere res majores, & totus pendet à matre sua, quæ ipsum ad incedendum assuefacit: ita anima mea pendet ex doctoribus, Schindl.

PSALMUS 132, קלב.

3209 עֻנּוֹתוֹ (memento) *affligi ejus*, i.e. afflictionis ejus, *A* עָנָה *afflixit*, Infin. Pyhal, exit in וֹת, R. 65. עֻנּוֹת, cum Affixo וֹ.

Vers. 4.

3210 תְּנוּמָה *dormitationem.* *A* נוּם *dormiturivit*, Nom. F. Heemanth. תְּנוּמָה *dormitatio, somnolentia.*

Vers. 6.

3211 בְּאֶפְרָתָה *in Ephratha.* *A* פָּרָה *fructificavit*, fit Nom. proprium Heemanthic. אֶפְרָת *Ephrath*, q. fructifera, uxor Calebi, à qua nomen accepit אֶפְרָתָה (cum ה locali regio & urbs, quæ aliàs *Bethlehem*, à בֵּית־לֶחֶם, filio Salma, 1. Par. 2. 51.

Vers. 8.

3212 וַאֲרוֹן *& arca.* אָרוֹן *arca, cista scrinium, theca lignea,*

gnea, ad res inanimatas asservandas parata. In Regim. mutat (ָ) in (ֲ) fitque וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ *& arca fortitudinis tuæ*, quòd per eam Dei fortitudo apparebat in bello, ut Psalm. 105. 4. *Quærite Iehovam* וְעֻזּוֹ *& fortitudinem ejus*, i.e. arcam,

Vers. 13.

3213 אִוָּה *concupivit.* Præt. Pih. אִוָּה *desideravit, expetivit, affectavit.* In prima persona, mutato ה in (י) R.66. אִוִּיתִיהָ *expectavi eam*, v.14.

Vers. 14.

3214 פֹּה hic. פֹּה adverbium loci, *hîc & huc.*

Vers. 15.

3215 בָּרֵךְ *benedicendo.* A בֵּרֵךְ *benedixit*, Imper. Pih. pro בָּרֵךְ, cum (ָ) R. 19. ob ר.

Vers. 16.

3216 אַלְבִּישׁ *induam.* A לָבַשׁ *indutus fuit*, Fut. Hiph. אַלְבִּישׁ, v.18.

3217 רַנֵּן *cantando.* Infinit. Pihel à רָנַן, suprà Num. 275.

Vers. 17.

3218 אַצְמִיחַ *germinare faciam.* A צָמַח *germinavit*, Fut. Hiph.

3219 עָרַכְתִּי *aptavi*, Pr. Kal, à עָרַךְ suprà Num. 225.

Psalmus 133. קלג.

Vers. 2.

3220 הַזָּקָן *ipsam barbam.* A זָקֵן *senuit*, זָקָן *barba*, index senectutis. In Regim. mutato (ָ) penult. in (ְ) R. 114. & ult. in (ַ) זְקַן, ibid.

Psalmus 135. קלה.

Vers. 4.

3221 לִסְגֻלָּתוֹ LXX. εἰς περιουσιασμὸν *in peculium ejus.* Ab inusitato סָגַל, Nom. fœm. סְגֻלָּה *peculium, proprium, singulare, thesaurus, res chara*, aurum, argentum, gemmæ, &c.

Vers. 7.

3222 נְשִׂאִים (qui elevat) *vapores*, de extremitate terræ, i.e. à mari, vel plaga septentrionali

trionali, aut meridionali Targ. עֲנָנִין, & LXX. νεφέλας *nubes*, pro materia affectûs. A נָשָׂא *elevavit*, Nom. masc. נָשִׂיא *princeps*, aliis altior & sublimior, plur. נְשִׂיאִים *principes*; It. *exhalationes*, quæ ex aquis & locis humidis elevantur in aërem, ibíque condensatæ, in nubes convertuntur.

Vers. 9.

3223 בְּפַרְעֹה *in Pharaonem*. A פָּרַע *liber fuit*, פַּרְעֹה *Pharao*, q. *liber*. (unde Latinis *Baro*) nomen erat olim commune regum Ægyptiorum, & vetere Ægyptiorum Linguâ (si Josepho credimus) *Regem* significat: post Alexandrum ab ejus nominis primo Ptolomæo, Lagi filio, dicti fuerunt *Ptolomæi*: nunc *Sultani*, postquàm Arabes Ægyptum occupârunt.

Vers. 11.

3224 לְסִיחוֹן *Sichonem*. Ab Arab. סָחַן *oneravit*, סִיחוֹן, nomen proprium regis Amorrhæorum.

3225 הָאֱמֹרִי *Amorrhæorum*. Ab אָמַר *dixit*, Nomen Heemant. gentile, R. 23. אֱמֹרִי, populus ab *Amorrhæo*, filio Canaan sic dictus: ponitur pro *Cananæis* quoniam potissimi fuerunt *Amorrhæi*.

3226 וּלְעוֹג *& Og*. A עוּג *adussit*, *ustulavit*, עוֹג Og, rex Bashan.

Vers. 17.

3227 יַאֲזִינוּ *aurum advertent*. Ab אָזַן, suprà Num. 218. Fut. pl. Hiph. יַאֲזִינוּ, pro quo Ps. 115.6. יִשְׁמָעוּ *audient*, legitur.

Vers. 20.

3228 הַלֵּוִי *Levitarum*. A לָוָה *additus*, *adjunctus*, *copulatus fuit*, לֵוִי, filius Jacobi, ita appellatus, quòd Jacob adjunctus sit uxori Leæ, Gen. 29. Inde tota posteritas tribûs Levi dicta est.

Vers. 21.

3229 שֹׁכֵן *habitans*, Benoni Kal, suprà Num. 2639.

PSAL.

PSALMUS 136. קלו.

Vers. 6.

3230 לְרוֹקַע *extendenti.* Targ. לְרָדֵד *distendenti.* A רָקַע *expandit, extendit,* rem in latitudinem diduxit, Ben. Kal, cum (-) loco (..) R. 108.

Vers. 10.

3231 לְמַכֵּה *Percutienti.* A נָכָה, in Hiph. הִכָּה *percussit. feriit,* Part. Hiph. pro מַנְכֶּה, compensato נ per dagesh, R. 69.

Vers. 13.

3232 לְגוֹזֵר *Scindenti* (scil. mare rubrum.) A גָּזַר *scidit, secuit.* Ben. Kal, cum ל, articulo casûs dativi.

3233 לִגְזָרִים *in segmenta.* Targ. לְצִלּוּחִין *in scissiones:* traditio est, divisû fuisse mare in 12. sectiones, pro numero 12. tribuum, per quas singulas singulæ transierunt. A גָּזַר *discidit,* fit גֶּזֶר *divisio, pars decisa,* plur. גְּזָרִים.

Vers. 15.

3234 וְנִעֵר *Et excussit,* i. e. dejecit in mare. A נָעַר *concussit, excussit, dejecit.* Præt. Pih. נִעֵר absorpto dagesh.

Vers. 16.

3235 לְמוֹלִיךְ *Ducenti.* A יָלַךְ *ivit, ambulavit,* in Hiphil mutato (י) in ו, R. 57. fit הוֹלִיךְ *ire fecit, i. e. duxit,* Part. מוֹלִיךְ.

Vers. 23.

3236 שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ *Qui in abjectione nostra.* A שָׁפַל *humilis fuit,* fit שֵׁפֶל *abjectio, humilitas.* Cum Affix. ut suprà Num, 770. & ש Relativo, R. 75.

Vers. 24.

3237 וַיִּפְרְקֵנוּ *Et eripuit nos.* A פָּרַק *rupit, abrupit,* cutem à carne *avulsit,* Metaph. aliquem è periculis eripuit, *servavit,* Fut. Kal, cum Affixo, & ו Convers.

PSAL-

PSALMUS 137. קלז

3238 בָּבֶל (super flumina) Babylonis. A בָּלַל confudit, Nomen propr. turris, urbis & regionis בָּבֶל Babel, Babylonia, q. בַּלְבֵּל, eliso uno ל, ubi Deus בָּלַל confudit labium totius terræ; Gen. 11. 9. Magnitudo urbis fuerat tanta, ut (referente Arist. lib. 3. polit. c. 2.) cùm capta fuisset ab hostibus, magna pars urbis tertiâ die nihil tale senserit.

3239 בָּכִינוּ flevimus. A בָּכָה flevit, præ dolore, aut, gaudio. Præt. Kal, mutato ה in (י) R. 66.

3240 בְּזָכְרֵנוּ in recordando nos, id est, dum recordamur. A זָכַר recordari, Infinit. Kal, ut suprà Num. 1092.

Vers. 2.

3241 עֲרָבִים salices. A עָרַב jucundus, dulcis, gratus fuit, plur. masc. עֲרָבִים salices. à jucunditate.

3242 תָּלִינוּ suspendimus. A תָּלָה suspendit, appendit, prima pers. Præt. Kal, ut Num. 3239.

Vers. 3.

3243 וְתוֹלָלֵינוּ & contumulatores nostri, i. e. inimici nostri, qui in tumulum nos noστráque redegerunt. A תָּלַל aggessit, in altum sustulit, instar tumuli, aut cumuli. Plur. masc. cum Affixo ex תּוֹלָלִים contumulatores, aut hostes nostri superbi, & eminentes, ut idem dicatur diversis vocabulis. Targ. בָּזוֹזָנָא raptores nostri. Aliis est à תָּלָה suspendit, q. & in suspensis nostris gaudium scil. postulârunt, i. e. in citharis, quas de salicibus suspenderamus.

Vers. 7.

3244 אֱדוֹם Edhom. Vide suprà Num. 1986.

3245 עָרוּ nudate. A עָרָה nudavit, discooperuit, Imper. Pih. abjecto ה, R. 66. cum (ָ) ob exclusum dagesh, R. 19. pro עָרּוּ.

3246 הַיְסוֹד fundamentum. A יָסַד fundavit, יְסוֹד fundamentum, cum ה Emphat. excluso dagesh, ex litera shevata; R. 20.

Vers. 8.

Verſ. 8.

3247 הַשְּׁדוּדָה (Filia Babel) *vaſtatrix*, vel, quæ es vaſtata, vel vaſtanda. A שָׁדַד *vaſtavit*, Pahul Kal, cum ה Relativo.

Verſ. 9.

3248 שֶׁיֹּאחֵז *qui prehendit*. Ab אָחַז *tenuit, prehendit, obtinuit*. Fut. Kal, quieſcente א inchol. R. 54. cum שׁ Relativo, R. 75. Et in tertia fœm. וַתֹּאחֲזֵנִי *& apprehendit me*, Pſ. 139. 10.

Psalmus 138. קלח.

Verſ. 3.

3249 תַּרְהִבֵנִי *feciſti, ut efferrem me*. A רָהַב *extulit ſe, invaluit*, robore, vel potentiâ, Futur. Hiph. cum Affixo, pro תַּרְהִיבֵנִי *invaleſcere me feciſti*. Targ. אַסְגִּיעְתָּנִי *auxiſti me*.

Verſ. 6.

3250 וְשָׁפָל *& humilem*. A שָׁפַל *humilis fuit*, שָׁפָל *humilis, depreſſus*.

3251 מִמֶּרְחָק *è longinquo*. A רָחַק *longè, procul abfuit*, מֶרְחָק *longinquitas*, loci, aut temporis, *diſtantia*.

3252 יֵידָע *pernoſcet*. A יָדַע *novit, cognovit*, Fut. compoſitum ex Kal & Pihel; ex Kal, eſt יֵדַע, ut ſuprà Num. 484. ex Pihel. (י) q. penitùs cognoſcet. Vel, eſt Fut. Hiph. *notum faciet*, pro יְהֹידַע, more Chaldæorum, R. 140.

3253 תֶּרֶף *intermittas*. A רָפָה *lenis, debilis, remiſſus fuit, deſtitit, intermiſit*, Futur. Hiph. per Apocopen, R. 67. n. 4. pro תַּרְפֶּה.

Psalmus 139. קלט.

3254 חֲקַרְתַּנִי *exploraſti me*. Ab חָקַר *ſcrutatus eſt, exploravit*, Secunda perſ. Præt. Kal, ex חָקַרְתָּ.

Verſ. 2.

3255 בַּנְתָּה *intellexiſti*. A בּוּן *intelligere*, Præt. irregul. Kal, pro בּוּנְתָּ, excluſo ו, R. 58. cum ה parag.

3256 לְרֵעִי *cogitationem meam*.

meam. A רָעָה *pavit, associavit,* רֵעַ *socius, amicus, familiaris,* qui simul pascitur; ex usu Chald. *cogitatio.* Cum Præfix. & Affix. לְרֵעִי. Targ. לְחַבְרוּתִי *societatem meam,* pl. cum Affix. רֵעֶיךָ *cogitationes tuæ,* vers. 17. *Et mihi pretiosæ sunt* רֵעֶיךָ *cogitationes tuæ,* LXX. οἱ φίλοι σου *amici tui,* ex altera significatione vocabuli.

Vers. 3.

3257 וְרִבְעִי *& accubitum meum.* A רָבַע *cubuit, accubuit,* רֶבַע *cubitus, accubitus,* cum Affix.

3258 הִסְכַּנְתָּה *assuefecisti.* A סָכַן *profuit,* in Hiph. *assuevit, assuefactus fuit,* Præt. Hiph. cum ה paragog.

Vers. 5.

3259 צַרְתָּנִי *obsedisti me.* vel, *formâsti me.* A צוּר *premere, opprimere, obsidere, oppugnare,* It. *premendo fingere, efformare, figurare,* Præt. Kal. cum Affixo.

Vers. 6.

3260 פְּלִיאָה *Mirabilis.* A פָּלָא *mirabilis fuit,* Nom. F. פְּלִיאָה (in textu trajectis consonantibus פְּלָאִיה) *ardua est scientia præ me,* i. e, difficilior, quàm ut eam comprehendere possem.

3261 נִשְׂגְּבָה *exaltata est.* A שָׂגַב *exaltatus fuit,* Præt. fœm. Niph.

Vers. 7.

3262 אֶבְרָח *fugiam.* A בָּרַח *fugit.* Fut. Kal. cum (ָ) ob Sylluk.

Vers. 8.

3263 אֶסַּק *ascendam.* A נָסַק *ascendit,* Fut. Kal, R. 69.

3264 וְאַצִּיעָה *& substernam* infernum, ecce tu. Sepulchrum est stratum hominis mortui. A יָצַע *substravit, infernè posuit,* Fut. Hiph. cum ה parag. compensato (י) per dagesh, R. 69. n. 2.

Vers. 11.

3265 יְשׁוּפֵנִי (caligo) *obvolvet me.* A שׁוּף *contudit, comminuit.* Fut. Kal יָשׁוּף, cum Affix. mutato (ָ) in (:) יְשׁוּפֵנִי *obscu-*

obscurabit me, mutuatâ significatione à נֶשֶׁף *crepusculum*.

Vers. 13.

3266 תְּסֻכֵּנִי *obtexisti me*. A סָכַךְ *operuit, texit*, Fut. Kal, per Syncopen תָּסוֹךְ, R.67. Ob Affix. imprimitur dagesh, & ו transit in (ֻ) R.124.

Vers. 15.

3267 עָצְמִי *robur meum*. A עָצַם *robustus, solidus fuit*, עֹצֶם *vis, robur*. It. *os solidum, crus*, & rei cujusque substantia, *res ipsa*: Cum Affix. mutato *chol*. in +*br*. R.118. & (..) in (:) עָצְמִי. Targ. גַּרְמִי. LXX. τὸ ὀστοῦν μου *os meum*, ex עֶצֶם os.

3268 עֻשֵּׂיתִי *factus sum* in abscondito, i.e. utero materno. A עָשָׂה *fecit*, Præt. Pyhal עֻשֵּׂיתִי *compressus sum*, mutuatâ significatione à עָסַס *compressit*.

3269 רֻקַּמְתִּי *artificiosè factus fui*. A רָקַם *acu-pinxit*, i.e. acu, vel texturâ, varios colores & figuras in tapetia introduxit, in Præt. Pyhal רֻקַּם *formatus est, contextus fuit*, ex variis membris, venis, arteriis, ossibus, carne, cute, instar vestis phrygianæ. In prima persona רֻקַּמְתִּי *contextus sum in inferioribus, terræ*, conformatio in utero comparatur operi Phrygiano. Targ. אִצְטַיַּרְתְּ *formatus sum in utero matris*. LXX. καὶ ἡ ὑπόστασίς μου *& substantia mea*, legerunt וְקֹמָתִי *& statura mea*, ob similitud. lit. ו & ר.

Vers. 16.

3270 גָּלְמִי *Massam meam*. A גָּלַם *glomeravit, convolvit, involvit*, גֹּלֶם *glomus, glomeramen*, corpus imperfectum & informe, *embryo*. Cum Affix. mutato *chol*. in +*br*. & (..) in (:) גָּלְמִי Targ. גּוּשְׁמִי *corpus meum*.

3271 יֻצָּרוּ (dies, quibus) *formabantur*, scil. membra, quorum formatio est multorum dierum. A יָצַר *pressit, premendo finxit, formavit*. Præt. Pyh. יֻצָּרוּ, cum (ָ) ob Athnach.

Vers. 18.

3272 יָּקְרוּ (quàm) *pretiosa sunt*. A יָקַר *gravis, pretiosus fuit*, Præt. Plur. Kal.

Verf. 19.

3273 תִּקְטוֹל *occideris.* A קָטַל *occidit, trucidavit,* Fut. Kal.

Verf. 20.

3274 נָשׂוּא *extolluntur* in vanum. A נָשָׂא *tulit,* Præt. Plur. Kal, cum א paragogico. R.102.n.1. excluso א radicali ad morem quiescentium tertiâ ה. Vel est Metath. literar. pro נָשְׂאוּ.

3275 עָרֶיךָ *hostes tui.* A עוּר *vigilare,* fit עָר *hostis,* à vigilando; solet enim hostis studiis vigilare severis. Aut ex usu Chald. est pro צָר, mutatione solitâ צ in ע factâ Pl. עָרִים *hostes.* Cum Affix. עָרֶיךָ. Targ. בַּעֲלֵי דְבָב *domini odii.* LXX. *Accipient in vanitatem* τὰς πόλεις *tuas civitates tuas,* q. à עִיר *urbs.* pl. עָרִים urbes.

Verf. 21.

3276 אֶשְׂנָא *odio prosequar;* A שָׂנָא *odit,* odio habuit, & prosecutus est, Futur, Kal אֶשְׂנָא.

Verf. 23.

3277 חָקְרֵנִי *Explora me;* Ab חָקַר *scrutatus est, exploravit,* Imper. Kal, cum Affixo, ut suprà Num.

PSALMUS 140. קם.

Verf. 4.

3278 עַכְשׁוּב (venenum) *aspidis.* Nom. quadriliterum עַכְשׁוּב *aspis, ptyas.*

Verf. 8.

3279 סַכּוֹתָה *texisti.* A סָכַךְ *operuit, texit,* per Sync. סַךְ, R.70. In secunda perf. Pr. Kal assumit ו, R. 71. fitque סַכּוֹתָה, cum ה parag.

3280 נָשֶׁק *belli.* A נָשַׁק *osculatus est,* נֶשֶׁק *bellum,* in quo homines se invicem osculantur, i.e. ore ad os sibi occurrunt: in pausa נָשֶׁק, R.134.

Verf. 9.

3281 מַאֲוַיֵּי *desideria* impii. Ab אָוָה *cupiit, desideravit,* Nom. Heemanth. plur. in Regim.

3282

3282 זִמָּמוֹ *sceleratam cogitationem ejus.* Nom. radicale cum Affixo, à זָמַם, suprà Num. 687.

3283 תָּפֵק (ne) *proferas* scil. in lucem. A פּוּק *exire, egredi*, (idem quod Chald. נְפַק,) Fut. Hiph. abjecto ו, R. 58. תָּפֵק *proferre sinas.* Targum. תַּסַּפֵּק *perficias.*

Vers. 10.

3284 מְסִבָּי *circumdantium me.* A סָבַב *circumdedit*, Part. Hiph. per Syncopen מֵסֵב plur. מְסִבִּים, cum Affixo.

Vers. 11.

3285 בְּמַהֲמוֹרוֹת *in foveas profundas.* Ab inusitato הָמַר, plur. fœm. Heemanthic. מַהֲמֹרוֹת *foveæ profundæ.* Non extat aliàs in S S. sed apud Talmudist. est in usu.

Vers. 12.

3286 יְצוּדֶנּוּ *venentur ipsum.* A צוּד *insidias ponere feris, avibus, piscibus, venari, aucupari, piscari*, Fut. Kal, cum Affixo.

3287 לְמַדְחֵפוֹת *ad præcipitia.* A דָּחַף *impulit.* plur. fœm. Heemanth. מַדְחֵפוֹת *impulsiones, lapsus, præcipitia.*

PSALMUS 141. קמא.

Vers. 2.

3288 מַשְׂאַת *elevatio manuum mearum oblatio vespertina scil. reputetur.* A נָשָׂא *tulit, elevavit.* De manu, est gestus jurantis, orantis, benedicentis Nom. Heemanth. abjecto נ, מַשָּׂא, fœm. מַשְׂאָה *levatio, elevatio.* In Regim. excludit dagesh, R. 20. ob sheva.

Vers. 3.

3289 שָׁמְרָה (Pone) *custodiam.* A שָׁמַר *custodivit*, Nom. fœm. שָׁמְרָה *custodia*, formæ חָכְמָה.

3290 נִצְּרָה *conservationem.* A נָצַר *servavit, custodivit*, Nom. formæ שִׂמְחָה, cum dagesh euphonico, נִצְּרָה *conservatio, protectio*: Vel est Imp. Kal, cum ה parag. *observa.*

3291 דַּל *ostium.* A דָּלַת *janua*

janua, ostium, suprà Num. 2446. per Apocopen דַּל. Aliis est Infinit. Kal à דָּלָה *hausit, elevavit*, pro דְּלוֹת, *Pone custodiam ori meo, conservationem super ostium meum*, Pisc. *observationem ad ostium*. Jun. *super elationem labiorum meorum*. Targ. *super* זְקוֹף *elevatione, apertione.*

Vers. 4.

3292 לְהִתְעוֹלֵל *ad operandum*. A עָלַל *molitus, machinatus fuit, studuit, egit*, Infinit. Hithp. assumpto ו, loco dagesh. R. 73. לְהִתְעוֹלֵל *ad operandum operationes*. Targ. לְמַחְשַׁב *ad cogitandum cogitationes.*

3293 אֶלְחַם *comedam*. A לָחַם *edit, comedit*, Fut. Kal.

3294 בְּמַנְעַמֵּיהֶם *ex deliciis eorum*. A נָעַם suprà Num. 669. plur. masc. מַנְעַמִּים *res amœnæ, voluptates.*

Vers. 5.

3295 יָנִי *frangat*. A נוּא in Hiph. abjecto ו, הֵנִיא *fregit, labefactavit*, Fut. Hiph. יָנִי, deficiente א, pro יָנִיא. Targum. יְבַטֵּל *labefactabit,*

Vers. 6.

3296 נִשְׁמְטוּ *Demissi sunt, præcipitati*. A שָׁמַט *demisit, deorsum misit*, Præt. plur. Niph.

3297 נָעֵמוּ *grata fuerunt*. A נָעַם, vel נָעֵם, *jucundus, gratus fuit*, Præt. Plur. Kal, cum (..) pro (:) ob Sylluk.

Vers. 7.

3299 פּוֹלֵחַ *secans*. A פָּלַח *fidit*, in frusta, sive partes, *scidit, dissecuit*, Ben. Kal, cum (-) furtivo.

3299 בּוֹקֵעַ *& findens*, scil. ligna. A בָּקַע *scidit, rupit*. Ben. Kal.

3300 נִפְזְרוּ *dispersa sunt*. A פָּזַר *sparsit, dispersit*, Præt. pl. Niph.

Vers. 8.

3301 תְּעַר (ne) *evacues*.

A

A עָרָה *nudavit, evacuavit*, quia evacuando res nudatur. Fut. apocopatum Pihel, R. 67. תְּעַר pro תְּעָרֶה *ne nudes*. Targ. תְּרוֹקֵן *evacues, animam meam*, i. e. ne sinas me perire citò; cùm enim anima è corpore exit, ex eo quasi effunditur.

Verſ. 10.

3302 בְמַכְמוֹרָיו *in retia ſua*. A כָּמַר *incaluit, aduſtus fuit*, &, quia aduſta contrahuntur, *contractus fuit*, Nom. Heemanth. מִכְמֹר *rete*, quo piſces contrahuntur i. e. concluduntur & retinentur. Plur. maſcul. Cum Præfixo & Affixo.

PSALMUS 142. קמב.

Verſ. 2.

3303 אֶזְעָק *clamabo*. A זָעַק *clamavit, exclamavit*, Fut. Kal אֶזְעַק, cum (ָ) ob Athnach. In plur. cum ו Converſ. וַיִּזְעֲקוּ *& clamârunt*.

Verſ. 4.

3304 בְּהִתְעַטֵּף *In obvolvendo ſemetipſum*, i. e. cùm curis obruitur animus meus. A עָטַף *involutus, opertus fuit*, ad animum relatum *curis obrutus, delaſſatus, animi deliquium paſſus fuit*, Infinit. Hithp. בְּהִתְעַטֵּף, quod Pſ. 143. 4. exponitur per Futur. cum ו Converſiv. וַתִּתְעַטֵּף *à curis obrutus fuit*.

Verſ. 5.

3305 הַבֵּיט *intuendo*, i. e. quoad intueor. A נָבַט *intuitus eſt*, Infinit. Hiph. pro Præt. abjecto נ, R. 69. cum (י) redundante.

3306 וּרְאֵה *& videndo*, i. e. & video. A רָאָה *vidit*. Infinit. Kal, ad formam Imperat. cum (..) pro וּרְאוֹת.

3307 מַכִּיר *agnoſcens*. A נָכַר *agnovit*, Part. Hiph. abjecto נ, R. 69.

Verſ. 8.

3308 מִמַּסְגֵּר *ex clauſtro*. LXX. *ex cuſtodia*. A סָגַר *clauſit, incluſit*, Nom. Heem. מַסְגֵּר *clauſtrum, clauſura*.

3309 יַכְתִּרוּ *cingent*. A כָּתַר *cinxit*, Fut. Hiph. cum defectu (י)

Psalmus 143. קמג.

Verſ. 3.

3310 הוֹשִׁיבַנִי *fecit, ut habitem.* A יָשַׁב *ſedit, habitavit*, Præt. Hiph. mutato (י) in ו, R. 17. cum Affixo הוֹשִׁיבַנִי *collocavit me.*

Verſ. 4.

3311 יִשְׁתּוֹמֵם *obſtupeſcet.* A שָׁמֵם *præ admiratione ſtupuit, obſtupuit*, Fut. Hithp. per Metatheſin ש & ת, R. 47. & cum ו, loco dagesh, R. 72.

Verſ. 5.

3312 אָשׂוּחַ *meditabor.* Targ. *loquar.* A שׂוּחַ *locutus eſt* ore, aut corde, meditatus eſt Fut. Pih. R, 93.

Verſ. 6.

3313 פֵּרַשְׂתִּי Expandi. A פָּרַשׂ *expandit, extendit*, Pr. Pih. cum (..) pro *chir.* ob excluſum dagesh, R. 19.

Verſ. 12.

3314 וְהַאֲבַדְתָּ *& perdes.* Ab אָבַד *periit*, in Hiph. *perdidit.* Præt. cum ו Converſ.

Psalmus 144. קמד.

Verſ. 2.

3315 הָרוֹדֵד *Qui ſubjiciens eſt.* A רָדַד *ſubjecit, ſubdidit*, Ben. Kal, cum ה Relativo, quod 2. Sam. 22. exprimitur וּמוֹרִיד *& demittens*, deſcendere faciens, à יָרַד.

Verſ. 5.

3316 גַּע *tange.* A נָגַע *tetigit*, Imper. Kal, abjecto נ, R. 68.

Verſ. 6.

3317 בְּרוֹק *Fulgura.* A בָּרַק *fulguravit*, coruſcavit, Imperat. Kal בְּרוֹק, legitur h. l. tantùm.

Verſ. 11.

3318 פְּצֵנִי *libera me.* A פָּצָה *aperuit*, ſcil. os. Ex uſu Chald. per Metaph. *redemit, liberavit*; qui enim aliquem liberat, vincula aperit. Imperat. Kal, abjecto ה ob Affix. Targ.

פצי

פְּצֵנִי *redime me*. Et sic verſ. 10. Ben. Kal, cum ה Relativo, הַפּוֹצֶה. Targ. דְּפָצֵי *qui liberat*.

Verſ. 12.

3319 כִּנְטִעִים *ſicut plantulæ*. A נָטַע *plantavit*, pl. maſc. נְטָעִים *plantæ*, *plantulæ*, cum *chir*. abſque (י) R. 4. n. 1. Et cum כ ſimilitudinis, כִּנְטִעִים. LXX. νεόφυτα *novellæ plantæ*.

3320 מְגֻדָּלִים *bene educati*. A גָּדַל *magnus fuit*, *crevit*, *adolevit*, *nutrivit*, nam pueri, cùm nutriuntur, augmenta capiunt, Part. plur. Pyhal.

3321 כְזָוִיֹּת *ſicut anguli*. Ab inuſitato זָוָה, fit Nomen fœm. זָוִית *angulus*, in pl. mutato יִת in יּוֹת. R. 32.

3322 מְחֻטָּבוֹת *exciſi*, i.e. ſicut anguli palatiorum, è lapidibus dolatis facti. Ab חָטַב ligna, aut lapides, *ſecuit*, *cecidit*, *excidit*. Part. Pyhal.

Verſ. 13.

3323 מְזָוֵינוּ *Penuaria noſtra*, vel *cellæ noſtræ*. A זָוָה (ſuprà Num. 3321.) fit Nom. Heemanth. plur. מְזָוִים *anguli*, *interiores cellæ*, *promptuaria*, *penuaria*, cum Affix.

3324 מְפִיקִים *depromentia*, LXX. *eructantia*, A פּוּק, in Hiph. הֵפִיק *protulit*, *produxit*. Partic. Plur. מְפִיקִים,

3325 מִזַּן *de alimento in alimentum*, i.e. alimentum juge. A זוּן, fit זַן. *cibus*, *eſca*, *alimentum*, מִזַּן אֶל־זַן. Targum מִן שַׁתָּא לְשַׁתָּא *ab anno in annum*, h.e. ab eo anni tempore, quo fruges colliguntur, uſq; ad idem tempus alterius anni. LXX. ἐκ τούτου εἰς τοῦτο *ex hoc in illud*, quaſi eſſet מִזּוֹ אֶל־זוֹ.

3326 מַאֲלִיפוֹת *mille parientes*. Ab אֶלֶף *mille*, Verbum in Hiph. הֶאֱלִיף *millificavit*, i.e. millecuplam ſobolem produxit, unde Particip. Plur. fœm. מַאֲלִיפוֹת Targ. מוֹלִידִין אַלְפַיָּא *parientes mille*, LXX. πολυτόκα *multiparæ*.

3327 מְרֻבָּבוֹת *myriadibus auctæ ſint*. A רָבַב *multiplicavit*, Particip. fœm. Pyh.

מִרְבָּבוֹת *multis myriadibus productæ*, quæ significatio à nomine, רְבָבָה *myrias*, petita est.

Verſ. 14.

3328 מְסֻבָּלִים *præpingues.* A סָבַל *portavit, bajulavit*, Præt. plur. Pyh. מְסֻבָּלִים *portare facti, onusti*, onerati carne scil. & pinguedine. LXX. *παχεῖς pingues.*

3329 צְוָחָה *clamor.* A צָוַח *vociferatus est*, Nom. F. צְוָחָה *vociferatio, querela, clamor*, præ dolore: Targ. צְוָחַת בְּכִיתָא *clamor fletûs.* Solebant enim clamare in plateis, cùm rumor malus de calamitate publica afferretur.

Verſ. 15.

3330 שֶׁכָּכָה *cui ita* est. כָּכָה *sic, ita*, apud Rabbin. est frequentissimum pro כָּה *sic* Cum שֶׁ Relativo, R. 75. שֶׁכָּכָה *cui sic*, per geminationem כ.

PSALMUS 145. קמה.

Verſ. 1.

3331 Hic Psalmus intitulatur תְּהִלָּה לְדָוִד *Laus Davidis*, quòd totus nihil sit, nisi Dei celebratio. Ideò veteres Hebræi felicem futuri seculi pronunciant eum, qui hunc Psalmum quotidie ter recitet ore, corde, linguâ. Versus incipiunt à literis Alphabethi, excepto נ.

Verſ. 3.

3332 חֵקֶר *perscrutatio.* Nom. radicale חֵקֶר *scrutatio, perscrutatio, investigatio*, ab חָקַר. Num. 3254.

Verſ. 6.

3333 וּגְדֻלּוֹתֶיךָ *& magnificentiam tuam.* Secundùm puncta est sing. וּגְדֻלָּתְךָ; Secund. literas est pl. וּגְדוּלוֹתֶיךָ *& magnificentias tuas.* Vide Num. 2258.

Verſ. 8.

3334 וּגְדָל־ *& magnus benignitate.* גָּדוֹל, suprà Num. 578. In Regim. גְּדוֹל. Ratione ו inserti legitur וּגְדוֹל, sine Maccaph. At cum Maccaph legitur גְּדָל־, cum (ִ)

Vers. 14.

Ante verſ.14. LXX. inſerunt hæc verba, πιςὸς κύριος &c. *Fidelis Dominus in omnibus ſermonibus ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis* : forſitan, cùm verſum, à litera נ trahentem initium, non invenirent, defectum ejus ex verſ.17.ſuppleverũt, mutatâ duntaxat primâ voce צַדִּיק in נֶאֱמָן. R. Salom, omiſſæ literæ נ reddit hanc cauſam: *Vidit David in illa* (litera נ) *ruinam difficilem* (de qua Eſa.24.20.) נָפְלָה *cecidit, & non addet ſurgere, filia Iſraël*: propterea tranſiit ad literam ס *& fulcivit eam Spiritu ſancto*, (inquiens) סוֹמֵךְ *ſuſtentat Dominus omnes* הַנּוֹפְלִים *cadentes*.

3335 הַנּוֹפְלִים *qui cadentes ſunt*, i.e. *cadunt*. A נָפַל *ruit, cecidit*, Ben. plur. Kal, cum ה Relativo.

3336 וְזוֹקֵף *& erigens*. A זָקַף *elevavit, evexit, exaltavit*, Ben. Kal זוֹקֵף *erigens*. Inde Grammaticis Accentus *Zakeph*, à figura & voce elevata.

3337 הַכְּפוּפִים *ipſos incurvatos*. A כָּפַף *curvavit*, Pahul Kal כָּפוּף *curvus, incurvatus, reflexus*, plur. כְּפוּפִים, Pſ.146.8. h.l. cum ה Relativo.

Verſ. 16.

3338 פּוֹתֵחַ *Aperiens es*, i.e. aperis manum tuam. Ben. Kal, à פָּתַח *aperuit*, Targ. Jeroſolym. ad Gen. c. 30. Quatuor מַפְתְּחִין *claves* ſunt Deo, quas ipſe non tradidit Angelo, aut Serapho. 1. *Clavis* דִמְטְרָא *pluviæ*, de qua Deut. 28. *Aperiet Dominus ſibi theſaurum bonum*. 2. *Clavis* פַּרְנָסָא *cibationis*, de qua hoc Pſalmo. *Aperis tu manum tuam*. 3. *Clavis* קִבְרַיָּא *ſepulchrorum*, de qua Ezech. 37. *Dum aperuero ſepulchra veſtra*. 4. *Clavis* עַקְרְתָא *ſterilitatis*, de qua Gen. 30. *Et aperuit matricem ejus*.

3339 וּמַשְׂבִּיעַ *& ſatians*. A שָׂבַע *ſatiavit, cibavit*, Part. Hiph.

Verſ. 20.

3340 יַשְׁמִיד *perdet*. A שָׁמַד *perdidit, abolevit*, Fut. Hiph.

Psalmus 146. קמו.

Verſ. 4.

3341 עֶשְׁתֹּנֹתָיו *cogitationes ejus*. A עָשַׁת *candidus, nitidus fuit*, Metaphoricè *cogitavit*, Nom. Plur. fœm. cum Affixo.

Verſ. 7.

3342 מַתִּיר *ſolvens*. A נָתַר *ſaliit, ſubſiliit*. It. *ſolvit, expeditum reddidit*. Part. Hiph.

3343 אֲסוּרִים *vinctos*. Ab אָסַר *ligavit, vincivit*, Pahul Kal.

Verſ. 8.

¶ פֹּקֵחַ *aperiens* Ben. Kal, à פָּקַח *aperuit* oculos, vel aures.

3344 עִוְרִים *cæcos*, id eſt, oculos cœcorum. A עִוֵּר, in Pih. *excæcavit, oculos eruit*, fit Nom. radicale עִוֵּר *cæcus, luſcus*, in pl. עִוְרִים, pro עִוְּרִים, excluſo dagesh ex litera ſhevata.

Verſ. 9.

3345 יְעוֹדֵד *ſtatuminabit*. A עָדַד, quod in Pih. eſt formæ Pohel, עוֹדֵד *ſtatuminavit, confirmavit, confortavit*. Fut. יְעוֹדֵד. Targ. יְסוֹבַר *ſuſtentabit*, unde & Particip. מְעוֹדֵד *ſuſtentans*, Pſ. 147. 5.

3346 יְעַוֵּת *ſubvertet*. Fut. Pih. à עָוַת *ſubvertit, pervertit*.

Verſ. 10.

3347 יִמְלֹךְ *regnabit*. Fut. Kal, à מָלַךְ, ſuprà N. 2730.

Psalmus 147. קמז.

3348 זַמְּרָה *pſallere*. A זָמַר, ſuprà Num. 375. Inf. Pih. cum ה parag. pro לְזַמֵּר.

Verſ. 2.

3349 בּוֹנֵה *Ædificans*. A בָּנָה, ſuprà Num. 1173. Ben. Kal, in Regim. pro בּוֹנֶה, converſ. (∵) in (··) R. 122.

3350 נִדְחֵי *expulſos*. A דָּחָה, ſuprà Num. 1370. Ben. Niph. in Regim.

3351 יְכַנֵּס *congregabit*. Fut. Pih. à כָּנַס, ſuprà N. 1303.

Verſ. 3.

Verſ. 3.

3352 לְשְׁבוּרֵי *fractos*, corde, ſive animo, i. e. dolore affectos, contriſtatos, contritos. A שָׁבַר, ſuprà Num. 164. Pahul Kal שָׁבוּר *fractus*; in Regim.

3353 וּמְחַבֵּשׁ *& ligans*. Ab חָבַשׁ *ligavit, alligavit, obligavit*, Partic. Pih. cum Præfix. וּמְחַבֵּשׁ *& ligans ſuper dolores ipſorum*. Targum. וּמְסֵק אֲרוּכִין *& imponens emplaſtrum*.

Verſ. 4.

3354 מוֹנֶה *Supputans*. A מָנָה *numeravit, ſupputavit*: Ben, Kal, exit in (·.·) R. 65.

Verſ. 7.

3355 עֱנוּ *Clamate*. Targ. שַׁבְּחוּ *canite*. A עָנָה, alternis locutus fuit, *cecinit*, Imp. plur. Kal.

Verſ. 8.

3356 הַמְכַסֶּה *Qui operit*. A כָּסָה *operuit*, Partic. Pih. cum ה Relativo, pro הַמְּכַסֶּה. excluſo dagesh.

Verſ. 9.

3357 עֹרֵב (filiis, ſive pullis,) *corvi*, invocantibus eum, ſcil. flebili ſuo crociatu. A עָרַב *miſcuit*. It. *adveſperaſcit*. עֹרֵב *corvus*, à nigredine, eſt enim avis omnium nigerrima. Ariſt. Plin. Ælian. & alii, referunt, corvos, ſive innatâ truculentiâ, ſive potiùs oblivione, negligere pullos ſuos, etiam cùm adhuc in nidis degunt, qui, à parentib. deſtituti, querulos in aëre clamores præ inedia edunt: horum Deus miſeretur, & ſingulari providentiâ, proſpicit, ut de rore, de muſcis, de aliis vermiculis alantur, tantiſper quoad volatui aſſueti ipſimet corviculi ſibiiſpis proſpiciant. Hinc, quod Chriſtus de ſolicitudine circa victum & amictum tollenda, Mat. 6. 26. ait *Intuemini volucres cœli*, Luc. c. 12. 24. per corvos expreſſit, *Conſiderate corvos*.

Verſ. 10.

3358 בְּשׁוֹקֵי (non) *in cruribus viri* complacebit; quibus ſcil. incedit ad currendum

in

in stadio. Nom. radicale שׁוֹק *crus*, convenit cum שָׁקַק *jugiter ambulare*, *discurrere*, (Latinis à *currendo*,) quòd crurum ministerio in cursu utamur. Duale שׁוֹקַיִם *crura*, propriè à genibus usque ad extremos pedis digitos. In Regim. בְּשׁוֹקֵי. LXX. ἐν ταῖς κνήμαις *in tibiis*: tibia autem propriè est os cruris, oppositum suræ, sura verò est posterior pars cruris carnosa, quæ tantum homini est, reliqua autem animalia habent crura.

Vers. 11.

3360 רוֹצֶה *Delectans*, i. e. delectatus. Ben. Kal, à רָצָה, suprà Num. 1771.

Vers. 15.

3361 הַשֹּׁלֵחַ *Qui mittens est*, i. e. mittit. Ben. Kal, à שָׁלַח *misit*.

Vers. 16.

3362 כַּצָּמֶר (qui dat nivem) *sicut lanam ipsam*. Targ. חִוָּר הֵיךְ עֲמַר *albam instar lanæ*. Nomine *lanæ* notatur albedo, puritas, mundicies, Esa. 1. 18. Nom. radic. צֶמֶר *lana*, in pausa צָמֶר. Affine est Verbo זָמַר *incidere, putare*, sicque lana dici videtur ab incidendo, ut Lat. à laniando: laniare verò est scindere, scinditur autem nunc lana, quæ velli solebat, unde à vellendo vellus. Est autem in sola ove lana, cæteræ quadrupedes pilos habent, aut setas.

3363 כַּפְּוֹר *pruinam*, sicut pulverem, sparget. LXX. *nebulam, sicut cinerem, spargit*: nebula enim minoribus ac tenuioribus partibus, quàm aqua, nix, aut glacies, constant, atque ita magis diffunditur, & citiùs dissolvitur. A כָּפַר *texit, linivit*, Nom. masc. absque plur. כְּפוֹר *pruina*, quòd terram tegat, & q. obliniat. Nascitur ex rore gelido, nec fit, nisi immoto aëre & sereno: ex nimia frigiditate albescit, atque herbas & flores arefacit, & exurit: ideóque dicitur à *perurendo*, quòd fruges & virgulta perurat.

3364 יְפַזֵּר *sparget*, Fut. Pih. à פִּזַּר *sparsit, dispersit*.

Vers. 17.

3365 מַשְׁלִיךְ *Projiciens*,

*tiens.*Præt. Hiph. à שָׁלַךְ, suprà Num. 66.

3366 קַרְחוֹ (gelu suum) *grandinem suam, ut buccellas* quia frustatim decidit. Targ. *glaciem suam divisam, tanquam buccellas.* Hoc manifestè constat in pruina, cùm ros in gelu & glaciem convertitur. LXX. *Mittit* κρύσταλλον αὐτοῦ *crystallum suam*, Plin. lib. 37. Nat. cap. 2. affirmat, in perfrigidis regionibus concrescere aliquando nives in crystallum, ideò nec crystallum reperiri, nisi, ubi maximæ hybernæ nives rigent. Igitur crystallus est glacies, unde & nomen Græci dedere, à κρύος *glacies &* στέλλω *contraho*, quòd ex glacie frigoris vehementer obdurescat in lapidem Hebr. קָרַח *decalvare, depilare*, unde קֶרַח *glacies, gelu*, quòd plantas decalvet, & languefaciat. Cum Affixo est ex קֹרַח, mutato *chol.* in *chir. br.* R. 118. & (-) in (:) R. 121.

3367 כְּפִתִּים *ut frusta*, vel *fragmenta.* A פָּתַת *fregit*, in frusta concidit, fit פַּת *frustum, fragmentum panis, buccella.* In plur. mutato (-) in *chir.* R. 125.

3368 קָרָתוֹ (ante faciem) *frigoris ejus* quis consistet? A קָרַר *frigescere*, Nom. fœm. קָרָה *frigida*, & absolutè *frigus*. Cum Affix. mutato ה in ת, non variato (ָ) R. 114. quoniam includit dagesh, pro קָרָּתוֹ.

Vers. 18.

3369 יַשֵּׁב *flabit.* A נָשַׁב *flavit, efflavit, perflavit*, Fut. Hiph. abjecto נ, R. 69. Targ. יִנְתַּב *flare sinet.*

3370 יִזְּלוּ *fluent.* A נָזַל *fluxit, defluxit*, Fut. Kal, ejecto נ.

PSALMUS 148. קמח.

Vers. 5.

3371 וְנִבְרָאוּ *& creata sunt.* A בָּרָא *creavit*, Præt. pl. Niph. pro נִבְרְאוּ, ob pausa.

Vers. 14.

3372 קְרֹבוֹ (populo) *propinquo ejus*, Vide suprà N. 640.

PSAL-

PSALMUS 149. קמט.

Vers. 4.

3373 יְפָאֵר *decorabit.* A פָּאַר, in Pih. פֵּאֵר *ornavit, decoravit, glorificavit*, Fut. compensato dagesh per (־) יְפָאֵר *decorabit mansuetos in salute*, LXX. ὑψώσει *exaltabit.*

Vers. 6.

3374 רוֹמְמוֹת *exaltationes.* A רוּם, vel רָמַם, *exaltare*, Nom. רוֹמָם *elevatio*, plural. fœminin. רוֹמָמוֹת, in Regim. רוֹמְמוֹת אֵל *exaltationes Dei in gutture eorum.* Targ. תֻּשְׁבְּחָן *laudes.* Laudibus efferent Deum prælium commissuri, & hæc erunt loco gladii ancipitis in manibus ipsorum.

3375 פִּיפִיּוֹת (& gladius) *acierum.* Targ. דִּיוֹסְטְרָא *duorum laterum*, פֶּה *os, oris*, Metaphoricè tribuitur gladio, unde פִּיּוֹת *os gladii*, id est, acies, & per geminationem, פִּיפִיּוֹת, q. *duo ora.*

Vers. 8.

3376 בְּזִקִּים *compedibus.* A זְקַק, Chald. זְקַק *ligare, vincire*, plural. masculin. זִקִּים *compedes, vincula, manica*, genus vinculorum, quo manus, aut pedes, vinciuntur. Legitur quinquies in Sacra Scriptura.

PSALMUS 150. קנ.

Vers. 3.

3377 בְּתֵקַע *in clangore*, sive impressione, (tubæ.) A תָּקַע *clanxit, classicum cecinit*, תֵּקַע *impressio tubæ, clangor.* Legitur h.l. tantùm.

Vers. 4.

3378 בְּמִנִּים *in fidibus.* Vel est à מָנָה *numeravit*, aut מִין *species*, unde plural. masc. resoluto (י) in *chir.* & dagesh, מִנִּים, musicum instrumentum

à va-

à variis, & numero quodam inter se distinctis, chordis: sed quale fuerit, ignoratur. Legitur h.l. tantùm.

3379 וְעֻגָב *& organo.* A עָגַב *lascivè amavit, præ amore insanivit*, q. instrumentis musicis vacavit, continuè amatæ rei adipiscendæ causâ hinc עֻגָב *organum*, (quale fuerit, incertum) quòd ejus lusu afficiantur voluptate & amore. Legitur quater in Sacra Scriptura.

Vers. 5.

3380 בְצִלְצְלֵי *in cymbalis* auditûs, id est, soni maximi, qui audiri possit. A צָלַל *tinnivit*, plur. masc. צִלְצְלִים, instrumenta quædam musica, à collisione & tinnitu, quem edunt nomine efficto: Vulgò *cymbala*, duo instrumenta ænea. Legitur bis; hoc versu, & 2. Sam. 6. 5.

Ad

Ad finem Psalterii additur hæc nota Masorethica.

מִסְפַּר הַפְּסוּקִים שֶׁל תְּהִלִּים אַלְפַּיִם וְחָמֵשׁ
מֵאוֹת וְשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים א״א כו״ז סִימָן
וְחֶצְיוֹ וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּסְדָרָיו
י״ט וּמִזְמוֹרִים ק״ן׃

Numerus versuum Psalmorum duo millia & quinque centum & septem & viginti (2527.) Literæ numerales sunt א״א כו״ז *signum* (sive memoriale eorum): *& medium ejus est*, Psal. 78. 36. וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם *& sectiones ejus*, י״ט 19. *& Psalmi* ק״ן 150.

FINIS resolutionis *Libri Psalmorum.*

לוח ספר תהלים

Sive

INDEX
LIBRI
PSALMORUM:

In Quo

Omnes & Singulæ Voces Hebrææ, eo modo, quo in unoquoque Psalmo, sive cum Præfixis, sive cum Affixis, &c. extant; ordine Alphabetico digestæ occurrunt.

Numerus autem singulis vocibus annotatus respondet numeris, in columna

LYRÆ PROPHETICÆ

insertis, quarum singularum expositio inde petenda.

INDEX ALPHABETICUS

Libri Psalmorum.

אב

אמ

נא

אס

אע

פא

אַפַּיִם

אצ

אק

אר

אֶרְחָמְךָ

אש

אֶשָּׂא

את

בא

ביהוסף

בכ

בנ

בְּנָקִיוֹן

בפ

בצ

בְּרָכָה:

בש

בְּשַׁלְוִי

גָּבְרוּ

גַּלֵּיהֶם
גַּלָּיו } 1611
גַּלֶּיךָ

גָּלְמִי 3270

גִּלְעָד 2005

גמ

גַּם 1060

גְּמוּל
גְּמוּלָיו } 1171
גְּמוּלְךָ
גְּמוּלָם

גְּמֹל 3080

גָּמַל } 325
גָּמַלְתִּי

גֹּמֶא 345

גֹּמֵר 1932

גנ

גַּנָּב 1804

גע

גַּע 3316

גְּעַר 2180

גָּעַרְתָּ 423

גַּעֲרָתְךָ 788

גפ

גֶּפֶן } 2474
גַּפְנָם

גָּפְרִית 563

גר

גַּר 2887

גֵּר 1545

גְּרוֹנִי } 262
גְּרוֹנָם

גֵּרִים 1545

גְּרָסָה 3080

גַּרְתִּי 2887

גש

גֶּשֶׁם } 2135
גִּשְׁמֵיהֶם

דא

דָּאֲבָה 2623

דב

דְּבִיר 1165

דָּבְקָה } 1661
דָּבַקְתִּי

דָּבָר

דָּכְיָם 2732

דִּכִּיתָ / דִּכִּיתָנוּ } 1948

דל

tenuis, דָּל / דַּל } 1577

ostium, דַּל 3291

דַּלּוֹנוּ / דַּלּוֹתִי } 2511

דִּלִּיתָנִי 1203

דַּלֵּפָה 3088

דַּלְתוֹת / דַּלְתֵי } 2446

דם

דָּם 241

דָּמָה 2791

דָּמוֹ 1391

דָּמִי 196

דְּמִי 2562

דְּמִיָּה 971

דָּמִים 241

דִּמְיוֹנוֹ 713

דִּמִּינוּ / דִּמִּיתָ } 1746

דִּמִּיתִי 2791

דָּמָם 241

דֹּמֶן 2583

דִּמְעָה / דִּמְעָתִי } 305

דע

דֵּעָה 2300

דֵּעוּ 185

דַּעֲכוּ 3057

דַּעַת / דָּעַת } 883

דפ

דָּפִי 1808

דר

דֹּר 506

דְּרוֹשִׁים 3021

דָּרַךְ 357

דֶּרֶךְ / דָּרֶךְ } 8

דָּרְכוּ 357

הָאֱמֹרִי

הוֹצִיאָה

הז

הח

הט

הי

העמים

הת

וא

אֶלְמְדָה

וארץ

וָבוֹז

וּבְרִיחֵי

וג

וד

וְדִינִי

וה

וז

וח

וחיתם

וט

וי

וַיַּעֲלֵנִי	1078
וַיַּעַלְצוּ	277
וַיַּעֲמֹד	485
וַיַּעֲמֵד	834
וַיַּעֲמִידֶהָ	
וַיַּעֲמִידֵם	
וַיַּעֲנֵם	146
וַיַּעַנֵּנִי	
וַיָּעַף	767
וַיַּעַמְצֵהוּ	2899
וַיַּעְקֹב	631
וַיַּעֲשׂוּ	34
וַיַּעֲשָׂנוּ	2321
וַיָּפַח	1154
וַיִּפּוֹל	267
וַיַּפִּילֵם	1020
וַיְפִיצֵם	781
וַיִּפֹּל	1020
וַיְפַלְּטֵם	1486
וַיִּתְפַּלֵּל	2944
וַיְסַפֵּר	2898
וַיִּפְרְקֵנוּ	3237
וַיְפַתּוּהוּ	2459
וַיְפַתְּחֵהוּ	2894
וַיִּצְבֹּר	1592
וַיְצַו	2612
וַיָּצִיצוּ	2269
וַיְצַמְּרוּ	2939
וַיִּצְעֲקוּ	2384
וַיִּקָּחֵנִי	1777
וַיָּקָם	1553
וַיְקַנְּאוּ	1426
וַיִּקַץ	2497
וַיַּקְצִיפוּ	2947
וַיִּקֹּר	1763
וַיַּרְא	2956
וַיָּרָאוּ	785
וַיִּרְאוּ	388
וַיִּרְבּוּ	657
וַיַּרְגִּזוּ	2937
וַיֵּרֶד	374
וַיֵּרְדְּ	1773
וַיִּרְדּוּ	
וַיִּרְדֹּף	329
וַיָּרוּם	603
וַיְרוֹמְמוּהוּ	874
וַיְרוֹמְמֶךָ	
וַיָּרַח	392
וַיַּרְחִיבוּ	842
וַיִּרְכַּב	765
וַיָּרֶם	2361
וַיָּרָם	2053
וַיִּרְמֹס	331
וַיְרַנְּנוּ	275

וְלְרָשָׁע

וּמִלְחָמָה

וְעֵינַיִם

ופ

וּפֹעַל

וראי

וש

וְתֻהֳמֵּם

זָכָר

חֲטָאָה

חֲנֹךְ

חֹנֵךְ 1334
חֲנֻכַּת 1202
חִנָּם 1372
חָנֵּנוּ } 176
חָנֵּנִי }
חָנְנֵנִי 454

חס

וְחֶסֶד · חָסֵד }
חַסְדּוֹ }
חֲסָדָו }
חַסְדִּי } 245
חֲסָדַי }
חֲסָדֶיךָ }
חַסְדֶּךָ }
חָסוּ 313
חָסִיד 187
חֲסִידָה 2857
וַחֲסִידָיו }
חֲסִידֶיךָ } 187
חֲסִידֶיךָ }
חֲסִידִים }
חֲסִידָה 1931
חָסִין 2660
חָסִיתִי 313

חפ

חָפֵץ 229
חֶפְצוֹ } 17
חֶפְצִי }
חֲפָצַי } 1344
חֶפְצֵיהֶם }
חֶפְצָם 17
וְחָפַצְתָּ }
חָפַצְתִּי } 229
חָפָצְתִּי }
חָפְרוּ 1373
חָפְשִׁי 2638
חֵפֶשׂ 2058

חצ

חֵץ 360
חֹצֵב 1193
חֲצֹוֹרַת 3103
חִצַּי }
חִצָּיו } 360
חִצֶּיךָ }
חָצִיר 2427
חִצָּם 3[illegible]
הֲצָצֶיךָ 2[illegible]

חַשְׁמַנִּים

יֶאְשְׁמוּ

יִגְאַל

יג

יד

יה

יו

יְחוֹלֵל

יט

יֵידַע

יי

יידע 3252
יין 1997
ייראה
ייראו
ייראו
ייראוך 153
יירש
יירשו
יירשו 1106
יישן 150

יכ

יכבד 644
יכבדו 1268
יכבדנני 644
יכון
יכונו 2667
יכוננה 347
יכזבו 2460
יכחשו 867
יכין 540
יכירנו 2831
יככה 1985
יכלו 606
יכלו 848
יכלו 2248
יכלכל
יכלכלך 1913
יכלמו 1397
יכלתי
יכלתיו 606
יכנו 2667
יכסוף 714
יכסימו 1650
יכנס 3352
יכפר 2066
יכרה 2741
יכרסמנה 2533
יכרתו 1045
יכרת 575
יכרתו 2568
יכרתו
יכרתון 1439
יכשלו 420
יכתבו 2228
יכתרו 3309

יל

ילבשו 1405
ילד
ילדו 2628
ילדתיך 93

יָמֵר

יענו

יק

יָרֵא

יר

יש

ישוד

ישור	2708
ישועה	166
ישועו	751
ישועות	463
ישועת	160
ישועתה	135
ישועתו / ישועתי / ישועתך / ישועתנו	463
ישופני	3265
ישח	523
ישחית	1929
ישחק / ישחקו	71
ישטמוני	1874
ישטנוני	1521
ישטפו	2207
ישי	2285
ישי / ישיא	1897
ישיב / ישיבו	802
ישיגם	330
ישיח	1899
ישים	862
ישירו	608

ישיש / ישישו	895
ישיתו	585
ישכון	633
ישכח	475
ישכחו	1974
ישכן	335
ישכן / ישכנו / ישכנו	633
ישלח	1625
ישלח / ישלחו	780
ישליך	3161
ישלם	2064
ישלם / ישלמוני	1038
ישם	862
ישמו	1574
ישמח	273
ישמח / ישמחו	1711
ישמחו / ישמחו	273
ישמיד	3340
ישמיע	1835

ית

יִתְלוֹנָן

כן

למענו

לנ

לס

לע

לפ

לר

 לִשְׁאוֹל

לצ · לק

מאד

מִבְּנֵי

מְהַלֵּל

מחשך

מָלֵא

מל

ממ

מַמְלְכוּת

מנ

מעל

נָחֲנִי

סֶלַע

סֶלַע 736
סַלְעִי
סְלָעִים
סָמוּךְ 3022
סְמוּכִים
סְמֻכָה 2640
סָמְכֵנִי 3122
סָמַר 3129
סְעָדֵנִי 3124
סְעָרָה 1884
סְעִפִּים 3121
סְעָרָה 1885
סָפוּ 2309
סֵפֶר 2562
סִפְּרוּ 1620
סַפְּרוּ 2760
סִפְרְךָ 1562
סִפַּרְתָּ 1913
סִפַּרְתִּי 1620
סָר·סָרְתִּי 616
סֵתֶר 770
סִתְרוֹ
סִתְרִי

ע

עָבְדוּ 109

עַבְדוֹ 730
עַבְדִּי
עַבְדֵי
עִבְרִי 2765
עֲבָדָיו 730
עֲבָדֶיךָ
עֲבָדִים
עַבְדְּךָ·ךָ
עֲבוֹת 68
עֲבוֹת 774
עָבִי·עֳבִיו
עָבִים
עֵבֶר 414
עֶבֶר 777
עֶבְרָה
עֶבְרָה 337
עָבְרוּ·עָבָרוּ 777
עִבְרִי 414
עֶבְרָתְךָ 337
עֲבֹתִים 68
עֲבֹתִימוֹ
עֵגֶל 1191
עֲגָלוֹת 1722
aeternum עַת 426
usque עַד 140
עֵדוּת 904
עֵדוֹתֶיךָ

עזמו

עוֹלָמִים

רַבָּה

שְׁבִי

שכם

שְׁמֵי

שְׁמֵי	389
שָׁמַיִם	70
שָׁמֵיד	389
שָׁמָּה ·שְׁמֹה שְׁמָם	279
שֶׁמֶן	1070
שְׁמֹנִים	2696
שָׁמַע ·שָׁמֵעַ	539
שָׁמַע	864
שְׁמַע	177
שֹׁמֵעַ	1514
שְׁמָעָה	177
שָׁמְעָה ·שָׁמְעוּ	539
שִׁמְעוּ שִׁמְעִי	177
שָׁמַעְנוּ שְׁמַעֲנוּהָ שָׁמַעְתָּ ·תִּי שָׁמַעְתִּי	539
שָׁמַר	690
שֹׁמֵר	1355
שְׁמֹר *custodi* שָׁמְרָה	653
custodia שָׁמְרָה	3289
שָׁמְרָה שָׁמְרוּ שָׁמְרוּ	690

שְׁמֻרוֹת	2400
שִׁמְרִי	1555
שְׁמַרְיָה	2367
שְׁמָרִים	1355
שְׁמָרֵנִי	653
שָׁמַרְתָּ ·תִּי שָׁמַרְתִּי	690
שֶׁמֶשׁ · שָׁמֶשׁ	890
שַׁמְתָּ	891
שֵׁן	163
שָׂנֵא	2376
שָׂנְאָה	236
שִׂנְאָה	1112
שִׂנְאוּ	2767
שֹׂנְאוּנִי	236
שֹׂנְאִי · שֹׂנְאַי ·אָי שֹׂנְאֵיהֶם שֹׂנְאֶיךָ	960
שִׂנְאָן	2155
שָׂנֵאתָ ·תִי	236
שֵׁנָה	2376
שָׁנָה	134
שְׁנוּנִים	1677
שְׁנוֹת ·שְׁנוֹתָיו שְׁנוֹתֶיךָ שְׁנוֹתֵינוּ	1234

שָׂרְפוּ

תּוֹצִיא / תּוֹצִיאֵנִי	797
תּוֹרָא	3204
תּוֹרִידֵם	1911
תּוֹרֶךָ	2353
תּוֹרַת	15
תּוֹרָתִי / תּוֹרָתְךָ·תֶךָ	18
תּוֹשָׁב	1549
תּוֹשִׁיבֵנִי	215
תּוֹשִׁיעַ / תּוֹשִׁיעֵנִי	817
תִּזְכֶּה	1822
תִּזְכּוֹר / תִּזְכָּר־ / תִּזְכְּרֶנּוּ	396
תִּזְנַח	1659
תִּזְרַח	2864
תַּחְצוֹר / תַּחְגֹּרְנָה	2085
תְּחַדֵּהוּ	958
תֶּחֱזֶינָה	557
תֶּחֶטְאוּ	192
תְּחַטְּאֵנִי	1829
תְּחִי	1039
תְּחַיֵּנִי / תְּחַיֵּנוּ / תְּחַיֵּנוּ	1578
תְּחַכְּמֵנִי	2897
תַּחֲלוּאָיְכִי	2817
תַּחֲלִיפָם	2814
תְּחַלֵּק	1017
תָּחֹן	1972
תַּחֲנֶה	1139
תַּחֲנוּנוֹתָי / תַּחֲנוּנַי·נָיו	1163
תְּחִנָּתִי	1869
תֶּחְסַר	1338
תַּחְפּוֹץ	1460
תֶּחֱרַשׁ	1160
תַּחְשֹׁב	1264
תֶּחֱשֶׁה	1161
תֶּחֱשַׁכְנָה	2221
תַּחַת·תַּחְתַּי	405
תַּחְתִּיָּה / תַּחְתִּיּוֹת	2044
תַּחְתֶּיךָ / תַּחְתֵּינוּ	405
תֵּט	1150
תְּטַשְּׁנִי	1151
תֵּיטִיב	1779
תֵּימָן	2451

תְּמַשִּׁילֻהוּ

תַּרְחִיב

CLAVIS
LIBRI PSALMORUM:
omnes voces Hebræas in Psalterio contentas, versibus his 564. complectens.

Psalm.	vers.	Psalm.	vers.	Psalm.	vers.
1	4		11		9
2	1		13	9	1
	2	6	1		6
	6		3		7
	8		4		17
	9		7		21
	12		8	10	2
3	3	7	1		3
	8		5		7
4	4		7		8
	5		13		9
	8		14		10
5	1	8	2		18
	4		3	11	3
	9		4		6
	10		8	12	2

Psalm.	vers.	Psalm.	vers.	Psalm.	vers.
	6		9		9
	7		11	21	3
	9		17		7
14	1		19		10
	3		26	22	7
15	3		27		8
	4		29		10
	5		30		13
16	1		32		15
	4		35		16
	5		37		21
	6		41		25
17	3		43	23	4
	4		46		5
	5	19	2	25	2
	8		3	27	4
	9		5		12
	10		6		24
	12		7	29	7
	14		8		9
	15		11	30	1
18	2		12		6
	3		13		12
	5		14	31	4
	8	20	4		14
			6		21

Pſalm.	verſ.	Pſalm.	verſ.	Pſalm.	verſ.
	23	38	6		14
32	4		7		15
	6		8		17
	9		9		23
33	2		11	45	1
	7		19		2
	10	39	2		3
	14		3		5
34	6		4		8
	11		5		9
35	6		6		10
	8		7		14
	12		11		15
	13		12	48	3
	14		14		8
	15	40	3		14
	16		5	49	4
	19		15		9
	21	41	4		15
36	4	42	2	50	2
	9		5		13
37	2		8		18
	4		11		19
	21	44	6		21
	34		11	51	9
	35		13		8
					9

Psalm.	vers.	Psalm.	vers.	Psalm.	vers:
	20		12		22
52	4	63	2		26
	7		11		27
55	3		12		28
	4	64	4		31
	6		7		32
	9		8	69	3
	15	65	10		9
	22		11		13
	23		13		16
56	2		14		22
57	5	66	11		26
	7		15		32
58	5	68	5	71	6
	6		6		18
	7		7	72	6
	9		8		9
	10		6		10
59	7		10		13
60	2		12		16
	4		13		17
	5		14	73	4
	6		15		6
	10		17		7
62	4		18		8
	11		20		11

Psalm.	verf.	Psalm.	verf.	Psalm.	verf.
	12		20	80	6
	19	78	2		9
	20		9		10
	21		10		11
	28		16		12
74	1		21		13
	5		24		14
	6		26		16
	9		27		17
	14		31	81	4
	15		36		7
	17		41		12
	19		43		13
	20		44	83	11
75	4		45		14
	6		46		16
	9		47	84	4
76	6		48		7
	7		50		11
	12		51	85	11
	13		52	88	6
77	2		58		9
	3		65		10
	10		71		11
	18	79	1		13
	19		11		16

Psalm.	vers.	Psalm.	vers.	Psalm.	vers.
89	9		10		28
	11	97	2	105	15
	24		7		16
	40	98	4		20
	41		6		25
	42		8		30
	45	99	1		31
90	4	101	5		33
	5	102	4		34
	10		7		40
91	4		8		41
	6		18	106	13
	7	103	3		15
	10		5		19
	13		9		25
	14	104	2		27
92	7		3		28
	8		4		30
	11		11		32
	13		12		33
94	13		15		37
	14		17		39
	17		18		42
	19		22		43
95	4		25		
	8		26		

Psalm.	vers.	Psalm.	vers.	Psalm.	vers.
	43		9		103
	47	114	1		113
107	13		4		118
	14		8		119
	16	115	6		120
	20		7		122
	27	116	12		131
	30		16		133
	34	118	12		147
	37		22		176
	39		27	120	4
	40	119	18		5
	41		20	123	2
109	4		21		4
	11		28	124	7
	16		39	125	5
	18		40	126	4
	19		51		6
	24		60	127	2
	29		61		3
110	1		66		5
	3		67	128	3
	4		69	129	3
	6		70		6
113	6		78		7
	7		83	131	2

Psalm.	vers.	Psalm.	vers.	Psalm.	vers.
132	8		20	146	4
	14	140	4		8
133	2		11	147	3
135	4		12		4
	7	141	3		9
136	15		6		10
	24		7		14
137	2		9		16
	3	142	1		17
	9	144	2		18
139	3		6	148	5
	7		10	149	4
	8		12		6
	12		13		8
	15		14	150	4
	16		15		5
	19	145	14		6

In universum Versus in Psalmis sunt 2527. hîc autem, ex Psalmis decerpti, sunt 564. Breviori igitur temporis intercapedine, poterit aliquis hos versiculos absolvere, & voces in eis contentas memoriæ mandare, quàm partem quartam Psalterii perlegere.

HALLELUJAH!

לשון למודים

LINGUA ERUDITORUM:

Sive;

INSTITUTIO METHODICA LINGUÆ SANCTÆ,

in qua, ut omnia, quæ ad τὸ τεχνικὸν, plurima etiam, quæ ad τὸ ἱστορικὸν Linguæ pertinent, absolutâ brevitate, facilíque ordine tractarentur,

Operam adhibuit

VICTORINUS BYTHNER,

Linguæ Hebr. Professor.

Cui addita est

INTRODUCTIO

ad Linguam Chaldæam Veteris Testamenti;

AUTHORE EODEM.

Editio novissima, ultimam manum Authoris jam passa.

TIGURI,

Ex Typographeo Bodmeriano.

M DC LXXXIV.

In fine Michlol.

אֲשֶׁר לָמַד וְתוֹרָה לוֹ לְקִנְיָן
וְלֹא לָמַד יְסוֹדֵי (a) דִקְדּוּק וְלֹא בָן
כְּמוֹ חוֹרֵשׁ אֲשֶׁר יְנַהֵג שְׁוָרִים
וְיָדוֹ מִבְּלִי מַלְמָד וְדָרְבָן׃

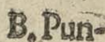
Qui diſcit, & lex ei (eſt) *in poſſeſſionem,*
Et non diſcit fundamenta Grammatices, nequ
(intelligit;
(eſt) *ſicut arator, qui agit boves,*
Et manus ejus (eſt) *ſine baculo, aut ſtimulo.*

(a) דָּקַק eſt *accuratè & ſubtiliter diſſerere,* und
דִקְדּוּק *Grammatica,* q. ſubtilis & accurata diſquiſitio
Qui igitur obiter tantùm & perfunctoriè Gramma-
ticam docent, ii turpiter in ejus etymon impin-
gunt.

SCELETON *hujus Institutionis.*

Institutionis hujus Regulæ, quædam agunt de Linguæ Hebr.
- Partib. Integrantib. *Vide* A.
- Ipsâ voce. *Vide* C.

Partes Linguæ integrantes sunt; vel
- *Simplices*;
  - *Consonæ* quæ dividuntur ratione
    - *Organorum*, R. 1. per quinque Instrumenta, inter quæ *Gutturales* אהחע sunt præcipui usûs.
    - *Potestatis*, in
      - Quiescentes, R. 2. quæ, carentes vocali, sub, vel, post se, non leguntur.
      - Mobiles, sunt cæteræ omnes.
    - *Figuræ*, in
      - Uniformes, ubique eandem figuram habentes.
      - Biformes, R. 3. quinque literas finales.
  - *Puncta. Vide* B.
- *Composita*: sunt syllaba, R. 22. *Pura*, constans ex una litera: *Mixta*, ex pluribus.

B. *Puncta* sunt; vel

- *Vocalia*
  - *Propriè dicta decem*, R. 4. Longa ſc. & Brevia.
  - *Impropriè dictum eſt Sheva*, quod eſt aut
    - *Simplex*;
      - *Mobile*, R. 5. ab initio; in medio poſt vocalem longam accentu tonico carentem; ſub dagesh; poſt alterum (:) Et horum geminum nuſquam conſiſtit, ſed prius mutatur in *chir.* (-) (∵) aut ⸗*br*. R. 6.
      - *Quieſc.* eſt ſemper aliâs ſive
        - *Expreſſum*, R. 7. quod tollitur ſub (ו) mediano, præcedente *chir*. R. 8.
        - *Subintellectum*, ſub omni finali mobili, R. 9. cujus vicem ſubit (-) Furtiv. ſub החע, R. 10.
    - *Compoſitum*; triplex (-:)(∵:)(т:) R. 11. & ſubjicitur gutturalibus, R. 12. quæ
      - punctant præcedentem ſimili, brevi puncto, R. 13.
      - iterum liberè reaſſumunt (:) R. 14.
      - ſequente (:) amittũt vel ſuum (:) vel ſuam vocalem, R. 15.
      - non tolerant ante ſe (⁻:) ſed producunt illud in (-) R. 16.
- *Pronunciationi inſervientia.*
  - *Dagesh*;
    - *Lene*, R. 17. in literis בגדכפת ab initio, vel poſt (:) quieſcens.
    - *Forte*, poſt vocalem brevem regulariter, R. 18. quod demitur
      - neceſſariò ex gutturalibus, & compenſatur vocali longâ, R. 19.
      - accelerandæ pronunciationis causâ, ex litera ſhevata, R. 20.
  - *Mappik*, R. 19. eſt in ſolo ה finali, mobili.

C. *Vox generaliter spectata est vel*

- *Declinabilis*;
  - *Nomen.* Vide D.
  - *Pronomen.* E.
  - *Verbum*
    - Perfectum. F.
    - Imperfectum.
      - Quiesc. G.
      - Defect. H.
- *Indeclinabilis*, sive particula
  - Separabilis, pertinet ad Lexica.
  - Inseparabilis. I.

Utrique voci accidit

- *Suffixio.*
  - *Affixorum.* K.
  - *Literarum paragog.* L.
- *Mutatio.* M.
- *Accentus.* N.

Vox declinabilis est vel

- *Nuda*, ex solis radical. constans.
- *Aucta*, literas האמנתי accipiens.

} R. 23.

- *illius* prima radical. post Heemanth, accipit (:) R. 24.
- *hujus* litera Heemanthica itidem poscit (:) R. 25.

D. *Nomen* consideratur in statu vel

- *Simplici*; ubi
  - *Genus*
    - Masculin. R. 26. desinit in quamcunque literam;
    - Fœmin. R. 27. exit in ה vel ת
    - Neutrum, R. 28. exprimitur per adjectivum absolutè positum.
  - *Comparatio*, R. 29. peragitur in
    - *Comparativo* per *magis* & *præ*
    - *Superlativo* per *valde* & *in.*
  - *Numerus*
    - Dualis, R. 30. exit in ים
    - Pluralis
      - Masc. R. 31. in ים
      - Fœm. R. 32. in ות
  - *Casus*, R. 33. aliquando discernuntur articulis Præfixis ה Index Nom. Vocat. præcipuè Genit. ל Genit. & Dat. את Accusat. ב & מ Ablativi.
- *Constructo*; spectans congruentiam Substantivi cum
  - Substantivo in Reg. & tum fœmin. ה transit in ת & masc. ים in י. R 34.
  - Adjectivo, quod semper substantivum sequitur, R. 35.

E. Pronomina sunt quinque;
- Tria declinabilia, R. 36. personæ scilicet primæ, secundæ, & tertiæ.
- Duo indeclinabilia, R. 37. Relativum scilicet, שׁ & demonstrativum הַ.

F. Verbum consideratur: vel
- absolute, ubi
  - Tempus
    - Homogeneum; verbo proprium,
      - Finitum:
        - Præteritum, R. 38. cujus termination. תֶּן, תֶּם, תִּי, תְּ, תָּ, תָה, נוּ.
        - Futur.
          - Imperans, R. 39. cujus termination, י, וּ, נָה
          - Promittens, R. 40. cujus literæ characterist. אֵתִין.
      - Infinitum, sive Infinit. mod. R. 41. quod cum literis בְּכְלַם constituit Gerund.
    - Heterogeneum, quod nominis flexionem habet: Estque Participium, R. 42. Benoni, sive præsens, & Pahul, sive Præter. in Passivis.
  - Conjugat. quatuor,
    - Prima,
      - Act. Kal, R. 43.
      - Passiv. Niph. R. 44.
    - Secunda,
      - Act. Pih. / Pass. Pyh. R. 45.
    - Tertia,
      - Act. Hiph. / Pass. Hoph. R. 46.
    - Quarta, Hithpahel, R. 47. in qua ת syllabæ formativæ הִת cùm prima radicalis est sibilans postponitur.
    - quarum omnium
      - Præterita, R. 49.
      - Imperat. & Infinitiv. R. 50.
      - Futur. R. 51.
      - Partic. R. 52.
- Relatè ad nomen, R. 48. quod Nomini convenit genere numero & personâ.

G. *Quiescentia*; sunt vel in radicali.

- *Prima*
  - א, quæ primam syllab. Fut. Kal faciunt *chol* R.53.
  - י, ubi prima radical, (י) in
    - *Kal*
      - Imperat.& Infinit. abjicitur, R.54.
      - Futur. occultatur in (..) R.55.
    - *Niphal* in Præt.& Part. transit in וֹ, in Imper, Fut. & Infin. in וּ dageshatum, R.56.
    - *Hiphil* transit in וֹ } R.57.
    - *Hophal* in וּ } R.57.
- *Secunda* ו, quæ in Conjugat.
  - *Prima & tertia*
    - *expungunt* mediam Thematis, R.58.
    - *desinunt* in
      - Kal
        - Præterito & Participio in (ָ) R.59.
        - Imp Fut. & Inf. in וּ R.60.
      - toto Niph. in וֹ, R.61.
    - *assumunt* וֹ ante afform. ת & נ in Præter. Niph. & Hiph. R.62.
  - *Secunda & quarta*, loco dagesh, assumunt וֹ ad formam Pohel, R.63.
- *Tertiâ*
  - א, quod quiescit in
    - Kal & Niph. in (ָ) } R. 64.
    - reliquis in (..) } R. 64.
  - ה, R. 65. quod in
    - *medio* syllabam
      - terminans, mutatur in י quiescens,
      - inchoans, abjicitur, R.66.
    - *fine* apocopatur, R.67. maximè ob ו Conversivum.

H. *Defectiva*; habent radicalem

- *Primam* נ, sicque נ
  - *initiale* ab Imp. & Infin. Kal exulat, R.68.
  - *medianum* in Fut. Kal, Præt. & Part. Niph. toto Hiph & Hoph. in dagesh commutatur, R.69.
- *Secundam geminatam*, quæ in Conjug.
  - *Levibus*,
    - syncopant mediam, R.70.
    - assumunt וֹ in Præteritis, ante afformativ. נ & ת, R.71.
  - *Gravibus*, loco dagesh habent וֹ ad formam Pihel, R.72.
- *Tertiam* נ, vel ת, quod, sequente servili נ, vel ת, per dagesh compensatur, R.73.

I. Literæ præfixæ sunt septem;

- מ R. 74. (a, ab, de, præ) præfigitur per *chir*, sequente dagesh: sed gutturalib. & ר per (..)
- ש R. 75. (qui, quæ, quod, quòd) habet (ֶ) sequente dagesh.
- ה
  - Emphaticum, R. 76. & Relativ. habet (-) sequente dagesh, sed ante guttural. & ר plerumque (ָ)
  - Erotematicum, R. 77. præfigitur cum (ֲ)
- ו
  - Copulativum, R. 78. habet (ְ) sed ante aliud (:) aut literam Labialem assumit וּ, at ante accentum distinctiv. (ָ)
  - Conversivum Futur. præfigitur per (-) sequente dagesh, R. 79. sed (וִ) amittit dagesh, & ante א habet (ָ)
- כ *sicut*, ל *ad, in*, ב *per*.
  - notantur cum (:) R. 80. ל propter accentum cum (ָ)
  - excludunt הַ Emphatic. R. 81.
  - ante *Elohim* gestant (..) & ante *Adhonai* & *Iehová* (..) R. 82.
  - assumunt syllabicas adjectiones, דֵי, פִּי, מוֹ, sed rariùs, R. 83.

K. Affixa, R. 84. copulantur vocibus,

- *declinabilib.* per certa puncta à R. 85. ad 96. ut jam in Tabella habes; Et
  - mutant termination. Præt. הָ, in תָ, תְ In תְ, תֶם, & תֶן in תוּ R. 97.
  - transponunt puncta in forma *Phakedhá*, & *Phák:dhú*, R. 98.
  - præmittunt sibi (וֹ) in Dual, & Plur. num. R. 99.
  - inferunt נ Epenthet. in Futuris, R. 100.
- *indeclinabilibus*, more declinabilium, R. 101.

Tabula

Tabula Affixorum,

monstrans, qualia puncta sibi præmittunt;

In Nominibus & Participiis.			In Verbis.		
In singul. numero	In Plur. & Duali.		In Præteritis.		in reliquis.
ִי	ַי in pausa ָי	*meus,a,um.*	ַנִי m. ֶנִי f.	ִנִי	*mihi, me.*
ֵנוּ	ֵינוּ	*noster,a,um.*	ָנוּ m. ַנוּ f.	ֵנוּ	*nobis, nos.*
ְךָ ְכָה in pausa ֶךָ cum gut. ֲךָ	ֶיךָ	*tuus,a,um.* m.	ְךָ	In omnibus,	*tibi, te.* m.
	ֵיכֶם	*vester,a,um.* m.	ְכֶם		*vobis, vos.* m.
ְכֶם	ַיִךְ	*tuus,a,um.* f.	ְךְ		*tibi, te.* f.
ִכִי ֵךְ	ֵיכֶן	*vester,a,um.* f.	ְכֶן		*vobis, vos.* f.
ְכֶן					
ו ,ֵהוּ ,ָה ,ֵנוּ ,וֹ	ָיו ,ֵיהוּ	*ejus, suus,*	ו ,ָהוּ m. ַהוּ f.	ו ,ֵהוּ	*illi, illum.*
מוֹ ,ָם	ֵימוֹ ,ֵיהֶם ,ָם	*eorum, suorum,*	מוֹ ,ָם m. ָהֶן f.	ֵנוּ ,ֶנְהוּ	*illis, illos.*
ָהּ	ֶיהָ	*ejus, sua,*	ָהּ	ֵם ,מוֹ	*illi, illam.*
ָן	ָן ,ֵיהֶן	*illarum, suarum.*	ָן	ָה ,ֶנָּה	*illis, illas.*
				ֵן	

I. Literæ Paragogicæ sunt sex, R. 102.

- א apponi solet terminationi verbali ו
- ה secundæ perf. Præt. & Futuri utriusque num, primæ. In nominib. Loci dicitur *Locale*.
- ו Regimini.
- י Participiis.
- נ terminationibus Verborum י, & ו.
- ת tribus Infinitivis.

M. Mutatio vocum fit in

- *Consonis*;
  - ה
    - radicale in flexione generis, aut numeri, itémque in Affixione, abjicitur, R. 103.
    - afformativ. generis, cum Affix. mutatur in ת, R. 104.
  - ם multitudinis ob Affix. tollitur, R. 105.
- *Formis*, cùm in Regimine ה(T) mutatur in ת(∵)(∵) in iis, quæ incipiunt à מ, vel ת, Heemanth. R. 106.
- *Punctis*; ob
  - *euphoniam* ponitur
    - (T) pro (∵), (ֹ) pro (..) & contrà; ו pro ֻ & contrà; ֻ pro (T:) vel T *br.* & contrà; *chir.* pro (..) vel (T) & contrà, R. 107.
    - (-)
      - pro terminali (..) R. 108.
      - ante gutturalem Kametsatam mutatur in (∵) R. 109.
    - duplex (-) quando penult. litera est ח, ע pro duplici (∵) R. 110.
    - (..) pro duplici (∵) cùm penult. est א, R. 111.
    - dagesh, loco vocalis longæ, & contrà, R. 112.
  - *Incrementum & Regimen*, R. 113. mutatur.
    - (T)
      - penult. in (:) R. 114.
      - ultim. in (-) R. 115.
    - (..)
      - penult. in (:) R. 116.
      - finale in (:) R. 117.
    - (ֹ)
      - penult. in (:) vel T *br.* R. 118.
      - ultim. in (:) R. 119.

A

(-) penult.

A

(-) { penult. in (:) R. 120.
ultim. in Nom. flexione, & Verbor. affix. in (ᐩ) in Nom. verò affixione & ה parag. in (:) R. 121.

(∵) { penult. in (:)
ultim. cum Affixo in (:) in declinat. in (ᐩ) } R. 122.

chir. ultim. ante (י) { cum Affix. in (:)
in declinat. in (ᐩ) R. 123

forma מָוֶת & בַּיִת in unam longam R. 124. scil. (ᐩ) & (∵) præsente ו in ו, & (-) ac *chir.* præsente (י) in (∴)

crescentium defectivor. longæ in breves, R. 124.

N *Accentus* est vel

Tonicus:
- *Sedes* in
  - *ultima voce*
    - crescente, R. 125.
    - desinente in duas mobiles & vocal. longam, R. 126.
  - *penultima*, si duæ postremæ sint æqualis quantitatis, R. 127.
- *Officium*
  - commune omnium acuere syllabam, 128. 129. 130. 131. 132.
  - Proprium Regum:
    - sententias distinguere, R. 133.
    - facere syllabam ex brevi longam, R. 134.
    - reducere (:) ad suam originem, i. e. in (ᐩ) (..) vel (∵) R. 135.

Euphonicus:
- Metheg, R. 136. accentum tonicum præit.
- Maccaph, R. 137. distinctiones unit.

APPENDIX.

1. De Aramæismis, sive Chaldaismis & Syriacismis, à R. 138. ad 149.
2. De investig. Thematis, à R. 150. ad 164.

Lite-

LITERARUM HEBRAICARUM
Nomina, Figuræ, Similitudo, Poteſtas, Numerus.

Nomina.	*Figura.*	*Finales.*	*Similitudo.*	*Poteſtas.*	*Num.*
Aleph	א			*Spiritus lenis*, quem Græci per (᾿) notant, ut ἀδάμ; nudam oris apertionem indicat.	1
Bheth	ב		כ	*bb.* leniſſimum, cum dagesh בּ *b* durum.	2
Ghimel	ג		ג נ	*gh.* leniſſimum, cum dagesh גּ *g* durum.	3
Dhaleth	ד		ד ך ר	*dh.* leniſſimum, ferè ut in Anglor. articulo *that*, cum dagesh דּ *d* durum.	4
He	ה		ה ח	*h.* Spiritus denſus Græcorum (῾) ut in ἀμήν.	5
Vau	ו		ו ז	*v.* Conſona quâ Græci carent: ſeu digamon *vv.*	6
Zajin	ז		ז ן	*z.* vel *ſ.* dum inter vocales pronunciatur, ut in *miſer*: nimius ille ſuſurrus literę צ hic temperatur.	7
Hheth	ח		ח ת	*hh.* ſpiritus denſior, quàm denſus (῾) Græc. aſperiùs pronunciandum, quàm ה, mitiùs, quàm כ.	8
Teth	ט		ט מ	*t.* Latinum, vel Græc. τ.	9
Jod	י		י ו	*j.* conſonans, ictu quodam petit ultimos dentes.	10
Chaph	כ	ך		*ch.* proximè accedit ad χ, craſſiore ſpiritu effertur, quàm ח, cum dagesh כּ & ךּ eandem prolationem obtinent.	20
Lamed	ל			*l.* Latinum, λ Græcor.	30

m. La-

Nom.	Figura.		Similitudo.		Potestas.	Num.
Mem.	מ	ם			*m.* Latinum, in interiori parte sonum, compressis labiis, colligit, quem posteà mugitu quodam exerit.	40
Nun	נ	ן			*n.* Latinum, ν Græcorum.	50
Samech	ס		ם	ט	*s.* sibilum anserum & serpentum refert.	60
Ghnajin	ע		ע	ץ	sonum habet talem, (ut Syrus Grammaticus ait,) qualem vitulus edit, absente matre.	70
Phe	פ	ף			*ph.* vel *F.* cum dagesh פּ *p.* Latinum.	80
Tzade	צ	ץ			*ts.* asperiori susurro profertur, quàm ז.	90
Koph	ק				*k.* vel *q.* Latinum.	100
Resch	ר				*r.* Persio litera canina, quòd tremulâ linguæ vibratione canum, dum ringuntur, sonum imitatur.	200
Schin	שׁ				*sch.* cum puncto *Iamin*, i. e. dextro, sonat *sch.* Anglor. *sh.* non longè abit à Latina prolatione in *scindo*, *ascendo.*	300
Sin	שׂ				cum puncto sinistro, sonat ut *s.* etsi non tam intensi spiritûs sit.	
Thau	ת				*th.* Græc. ϑ. ut effertur in Anglor. *thief. smith*; cum dagesh תּ *t* durum.	400

Caput Primum.

De Consonis & Vocalibus.

R.1. R*Atione organi literæ dividuntur in*

Gutturales אֲהַחַע
Labiales בּוּמָף
Palati גִּיכָק
Linguales דַּטְלְנָרת
Dentales זַסְצְרָשׁשׁ

Consect. Literæ ejusdem instrumenti sæpe inter se commutantur : ut, נָשָׂא & נָסָה, *eleva.*

R.2. *Quiescentes* אהוי *carentes sub , vel, post se, vocali, quiescunt* ; i.e. elingues fiunt.

Exc. 1. (י) in fine dictionis post (ָ) (ַ) וֹ vel וּ quasi diphthongescit; ut, גָּלוּי , גּוֹי , פָּנַי.

2. ו In fine movetur, licèt vocali careat ; ut פִּיו.

Consect. 1. *Ehevi* de facili inter se permutantur: ut ex פָּרָה fit פְּרִי *fructus.*

2. *Quiescentes*, quia inter pronunciandum non audiuntur, sæpe in scribendo negliguntur, & contrà; interdum redundant.

R.3. *Finales* ךםןףץ *memoriali* Camnaphetz *comprehenduntur* : Sicque semper in fine vocis pinguntur: excepto הֵמ *ipsi*, Neh. 2.13. cum מ recurvo in fine ; Et לְםַרְבֵּה *ad multiplicationem* , Esa. 9.7. cum ם clauso in medio.

R.4. *Vocales propriè sunt decem.*

Longæ.

Kametz	ָ	ᾱ
Tzeri	ֵ	η
Chirek magn.	ִי	ει
Cholem	וֹ	ω
Shurek	וּ	ου

Breves.

Patahh	ַ	ᾰ
Segol	ֶ	ε
Chirek breve	(ִ)	ι
(ָ) breve	ָ	ο
Kybbutz	ֻ	υ

Notæ. 1. Vocales non inchoant syllabam; excepto וּ ante Labiales, vel literam

teram shevatam : ut, וּמָה וּלְשׁוֹן.

2. Vocales longæ constituunt per se syllabam, (ut מָ *ma*,) nec attrahunt ad se literam sequentem nisi in fine dictionis : ut, גֵּר.

3. Vocales breves attrahunt ad se literam sequentem: ut, סַר, Excepto (ֶ) (ִ) *chir.* in penult. syllaba, ut יָרֵב, מֶלֶךְ, נַעַר.

4. (ִי) aliquando scribitur absque (י) Et tum, *omne chir. in fine dictionis sustinens accentum : aut in medio non sequente* (:) *aut dagesh, longum est : ut,* נִפְלִים דָּוִד.

5. (וּ) vel וּ medianum, immediatè sequente (ו) aut dagesh, breves sunt: ut. יוּלְדוּ, כִּיתְרוֹן.

6. *chol*, interdum scribitur sine ו, ut לֹא. Coalesci cum שׁ, quando præcedens litera vocali caret: ut מֹשֶׁה. Cum שׂ, quoties ipsa litera שׂ vocali destituitur: ut, שֹׂנֵא.

7. (וֹ) vel וֹ, habens aliam contiguam vocalem, est consona ו : ut, יְהוָה, קִוָּה, sicque ו gestat dagesh.

8. Figura (ָ) est (ָ) breve.

1. Ante (ֳ) ut מָאֳחָז, קָסֳמִי.

2. Ante (:) aut dagesh, nullo interveniente accentu : ut, זָכְרָה, רָנּוּ.

3. Ante lineam Maccaph: ut כָּל־. Exc. א, vel ה, ut, לָא־, מָה.

4. Si sit finale, in dictione, quæ incipit cum ו Convers. ut וַיָּקָם.

9. (ֻ) non sequente dagesh, est vicarium τῶ וּ, ut גְּבֻלֶךָ.

- Cap. II.

De Sheva Simplici & Composito.

S*Heva* (:) *legitur per E rapidissimum.*

1. Ab initio vocis: ut דְּרוֹן.

2. In medio post vocalem longam : ut מָסְרָה.

(aut

(*aut longæ vicariam*; ut יְגָרְךָ)

3. Poſt ſocium, *i. e. alterum* (:) ut נִפְקְדוּ.

4. Sub dagesh: ut מַסְּרוּ (*etiam ſubintellectum*: ut הַלְלוּ, ex הַלְּלוּ, Vide R. 20.)

R. 6. *Geminum* (:) *ab initio* (& in medio poſt ſyllab. perfectam) *nuſquam conſiſtit, ſed prius mutatur* in *chir.* (-) *vel* (·.·) maximè ob guttural. & ר. *Rariſſimè in* (ᵀ).

Poſteriori (:) ablato, prius redit: ut פִּקְדוּנִי, ex פִּקְדוּ, quod ex פְּקֹד, R. 121.

R. 7. *Sheva ſyllabam terminat* (i.e. quieſcit)

1. In fine dictionis: ut קָמְתְּ.

2. In medio poſt vocalem brevem: ut קַמְתְּ.

3. Ante ſocium (:) ut קֹשְׁטְ.

4. Poſt vocalem longam accentu tonico notatam: ut מַסֹּרְתָ (*Eſt a. Accentus tonicus, vel ſolus, vel, ſi ſint duo in eadem voce, ultimus.*)

R. 8. (:) *Quieſcens ſub* (י) *mediano tollitur cùm præcedit chir.* ut, וַיְהִי pro וַיְהִי (*ſheva n. quieſcens non competit τῷ* (י)) *Sic* מִימִינִי, *pro* מִימְינִי.)

R. 9. *Subintelligitur* (:) *quieſcens in fine ſub omni conſona mobili, vocali deſtitutâ*: ut, פָּקַד q. פָּקַדְ.

Ac mox eluceſcit, dum literæ finali aliquid additur: ut, פָּקַדְתָּ, ex פָּקַד,

Ponitur verò expreſsè in ךְ non Kametzato. It. ſub literis בָּרֵק & טִפְּת, poſt ſocium (:) ut, יִשְׁבְּ יַשְׁקְ, קֹשְׁטְ, תּוֹסְףְ.

R. 10. *Vicem ſhevatis ſubintellecti ſubit* (-) *Furtivum ſub gutturalibus* עחה *& ante conſonam effertur.*

Ponitúrque ſub ultima poſt unam ex 4. poſtremis vocalibus longis, aut etiam (·) ut שָׁלֵחַ, אֱלוֹהַּ, Sed. incremento accedente, evaneſcit: ut. אֱלֹהִים.

Sub penultima verò in forma פָּקַדְתְּ; ut, גָּבַהַתְּ pro גָּבַהְתְּ: Sic שָׁמַעַתְּ, לָקַחַתְּ. Itémque in unico Fut. Kal, יֵחַדְ, יֵחַדְּ pro יֵחַדְ

ex יְהוּדָה. Vide R.67. num. 1.

R.11. *Sheva Compositum est triplex* Chateph i.e. *raptum*:

Pathach -:	a	*brevius breviori.*
Segol ∵:	e	
Kametz T:	o	

R.12. *Gutturales loco* (:) Mobilis *perpetuò compositum amant; loco* (:) Quiescentis, *usitatè.*

Hostis enim gutturalium est(:), utpote cujus rapiditas, cum sono gutturalium, non consistit: proinde gutturales nunquam assumunt simplex(:) mobile, raro quiescens.

Præterea, regulariter solæ gutturales admittūt sheva compositum; ideóque (-:) vel (T:) sub non gutturalibus fit tantùm adventitium: ut, וּשְׁמַע *&* audi, לֻקֳּחָה *sumpta est.*

R.13. *Gutturalis, shevâ composito affecta, punctat præcedentem* (mobiliter shevandam) *eo puncto, ex quo componitur*;

Scil. { -: ∵: T: } punctat præcedētem cum { - ∵ T }

R.14. *Chateph* (*i. e.* sheva compositum) *prognatâ vocali ex se, liberè redit in* (:) *ut* יֶהְגֶּה meditabitur *ex* יֶהֱגֶּה, *pro* יֶהֱגֶּה. Sic יַהְפוֹךְ vertet, *ex* יַהֲפוֹךְ *pro* יַהֲפוֹךְ.

(Sicque, quando sub gutturali reperitur (:) & præcedens litera servilis habet(-)vel (∵) tūc tale(:) ortum est ex composito.)

R.15 *Sheva compositum non patitur post se simplex: ideóque amittit vel suum* (:) *vel suam vocalem*, & transit in (:) simplex: *ut*, מַעַשְׂךָ, *pro* מַעֲשְׂךָ, *ex* מַעֲשֶׂה opus. *Sic* נֶהֶפְכוּ *pro* נֶהֱפְכוּ, *ex* נֶהְפַּךְ conversus fuit.

R.16 *Gutturales non tolerant ante se* (-:) *ideóque illud sub servili* ה *producunt in* (-) *ut*, הַאִם an si? *pro* הֲ, infrà R.77.

Cap. III.

De Dagesh & Mappik.

Dagesh, à Chald. voce דְּגַשׁ *pupugit*, est punctū in ventre literæ. Estque vel *Lene*, vel *Forte*.)

Dagesh

R.17 D*Agesh Lene à sex literis* בגד כפת *aspirationem tollit, earúmque pronunciationem nonnihil roborat.* (Ut fit in Latino, Imber, Agmen, Lego.)

Regulariter imprimitur ab initio: in medio autem & in fine post (:) silens, ut פָּקַדְתָּ פָּקַדְתִּי. Omittitur verò ab initio post *Ehevi*, ut, כִּי כָלוּ בִיגוֹן. At si præcesserit vox יְהוָה, aut accentus Regius; vel etiam duæ ex בגד כפת concurrãt, Dagesh ab initio post Quiescentes manet: ut, יְהוָה בַּשָּׁמַיִם *Iehova in cœlis*: וְהָיָה כְּעֵץ *& erit* (vir ille) *instar arboris.* (ubi suprà וְהָיָה ponitur Ezech. 27.15. accentus *Rebhia.*) בְּנֵי דְדָן *filii Dedhan.* It. omittitur in medio in Affixo כֶם aut si (:) fuerit ex vocali longa profectum, ut בִּלְבַבְכֶם. ex לֵבָב *cor.* Itémque in forma מַלְכוּת.

Nota: Dagesh *Lene* dicitur comparatione ejus quod *Forte* appellamus, nam lenius est, cùm alioquin *lene* propriè non sit.)

R.18 *Dagesh Forte literas duplicat; ita, ut prior litera pars cum priori, & posterior cum posteriori, puncto efferatur: ut* פִּקֵּד. *Regulariter sequitur vocalem brevem*; longam non, *nisi accentuatam*: ut, לָמָּה. *Excepto* בָּתִּים. *domus.*

Estque triplex.

1. *Characteristicum*, formationis, Conjugationis scil. secundæ & quartæ.

2. *Compensativum*, literæ deficientis.

3. *Euphonicum*, ornatûs, quod est omniũ literarum, sed maximè tertiæ radicalis, quando sub secunda præcedit *chir* (-) vel (:) ut, כַּלָּמָה, קְטַנָּה, עֲבָדָה; Aut quando vox terminatur in (י) ut, עָנִי *Pauper* Pl. עֲנִיִּים.

R.19 *Consonæ gutturis, & canina* ר, *abhorrent à dagesh*, (א tamen 4. in locis; & ר 9. eo afficitur;) *ideóque defectum ejus vocali longâ compensant*: scilicet mutando (-) in (ָ) & *chir.* aut (∵) in (..) & (:) vel *ᵀbr.* in ו aut ו.

Et hæc quidem compensatio ante ר semper fit: at ante gutturales sæpe compensatio negligitur.

R.20. *Dagesh* (accelerandæ pronunciationis causâ) *sæpe ex literis shevatis tollitur, maximè* (י) *vel* מ, *necnon ultimâ mobili vocali destitutâ: ut* וַיְכַל & perfecit, *pro* וַיְכַלֶּה. Vide R.67.

R.21. *Mappik* (*à* נָפַק exivit) *est punctum in solo* הּ *finali, ut doceat, illud conatu quodam efferendum: ut* אֱלֹהַּ. Sed, incremento accedente, perit: ut, אֱלֹהִים.

Cap. IV.
De Syllaba.

Ex Consonis & Vocalibus fit Syllaba, quæ est; vel Pura vel Mixta.

R.22 P*ura constat ex una consona: ut* פָּ pa. *Mixta ex duabus, tribúsve: ut* קַד, קָדַתְּ.

Utriusque proprietas est unam tantùm vocalem complecti; ideóque Hebræi veras diphthongos non agnoscunt, sed tantùm *Quasi-diphthongos.* Nam etsi ו & י in fine dictionis àquibusdam diphthongescere dicantur, ut, קָו, גּוֹי, גָּלוּי, si tamen ei aliquid addideris, mox ostendet, se esse consonantem, & non vocalem: ut קָוִים, גּוֹיִם, גְּלוּיִם. Simile quid est in Latino *Cui Cujus: Ei, Ejus.*

Cap. V.
De Voce in communi.

R.23 V*ox nuda, sive* Primitiva, *solis literis Radicalibus constat: ut* דָּבָר verbum.

Aucta, sive *derivativa* præter Radicales, aliquam ex sex literis (*quæ hoc vocabulo artis comprehenduntur* הָאֱמַנְתִּי) à tergo, vel à fronte, suscipit; ut מִדְבָּר *desertum.*

Literarum *Heemanthi* usus est in omni voce. In Nominibus Heemanthic. א, ה & ת præponuntur: ut אֶצְבַּע *digitus,* הַשְּׁמָעוּת *auditus* תְּהִלָּה *laus.* (Sin autem

autem postponantur, non formam Heemanthicam, sed terminationem fœm. constituunt, R.27.)

ם rariùs dictionem claudit: ut, סָלְעָם attacus, פִּדְיוֹם redemptio Sicque aliquando format adverbia, ut יוֹמָם interdiu, פִּתְאֹם repentè, חִנָּם gratis. Sed sæpissimè vocem inchoat: ut, מַאֲכָל cibus, מַמְּגֻרוֹת (quod solum est cum duplici מ Heemanth.) granaria. Et plerumque מ nomina instrumenti constituit: ut מָגֵן clypeus, מַפּוּחַ follis, מַפְתֵּחַ clavis, מִזְרֶה ventilabrum, מְנוֹרָה candelabrum. Et sic מָאוֹר luminare, i. e. corpus pellucidum, per quod אוֹר lux splendorem suum transmittit.

נ Propriis præponitur: ut *Nimrod, Naphtali*. Rariùs Appellativis, ut נַפְתּוּל *lucta*, נִמְבְזָה *contemptus*, (cum duabus literis Heemanth. vel composit. ex Particip. Niph. & מ Heemanth. *contemptibile.*) Fini (*præcedente* (ָ) *vel* ֹ) sæpiùs superadditur: ut, קָרְבָּן *oblatio, donum*, כִּבְשָׁן *fornax*, חֶסְרוֹן *defectus*, זִכָּרוֹן *memoria*. Et aliquando וֹן diminutionem notat: ut, שַׁבָּתוֹן *sabbathulum*, tempus illud, quod de die profano ad sacrum additur.

(י) præpositum in Propriis frequens: ut, *Ieconia*, (qui Jer. 22.24. per contemptum vocatur *Conia*.) Rariùs Appellativis: ut, יַלְקוּט *pera*, יַנְשׁוּף *vespertilio* יִצְהָר *oleum*, יְקוּם *substantia*, &c. Postpositum format adjectiva: ut, נָכְרִי *alienus*, חָפְשִׁי *liber*. It. Numeralia ordinalia, ut, שֵׁנִי *secundus*, שְׁלִישִׁי *tertius*, Item Gentilia: ut, מִצְרִי *Ægyptius*, quæ ob insignem aliquam proprietatē aliquando transeunt in appellativa: ut, Jon. 1. עִבְרִי *Hebræus ego*. LXX. Δοῦλος Κυρίου Jer. 3. *Iuxta vias sedisti*, בְּעַרְבִי *sicut Arabs* Hier. *ut latro*: fuerat enim gens latro-

latrociniis dedita : Sic בְּנַעֲנִי *Canaanæus* , pro mercatore ; כַּשְׂדִּי *Chaldæus*, pro Astrologo, *&c.*

R. 24 *Prima Radicalis in Nominibus & verbis perfectis accipit (:) quoties ei litera Heemanthica præfigitur : ut,* מִשְׁפָּט judicium.

Excipies, si fuerit dagesh in prima vel secunda litera radicali : ut, תִּפָּקֵד הִפָּקֵד.

R. 25 *Litera Heemanthica, primæ radicali præfixa, naturâ suâ poscit (:).*

Hoc enim est vinculum, per quod serviles radicalibus annectuntur. Sin a. vox includat literã quiescent. ו, aut geminatam literæ Heemanth. amant vocalem longam , juxta R. 58. ut מָלוֹן (à לוּן) *diversorium* מֵרוּץ (à רוּץ) *cursus*, מָגֵן (à גָּנַן) *clypeus*, מֵסַב (à סָבַב) *circulus*.

Cap. VI.

De Nomine.

R. 26 **M***Asculinum exit in radicalem literam , vel in servilem quamcunque, præter* ה & ת.

Exc. 1. Nomina fœmellarum, locorum, urbium, regionum, ventorum, (ut & ipsa nomina appellationis ; מָקוֹם *locus* עִיר *urbs*, רוּחַ *ventus*) & rerum naturâ vel arte geminarũ, quæ etiamsi desinant in radicalem, sunt tamen fœminina ; ut רָחֵל *ovis*, *Rachel* , בָּבֶל *Babylon*, צָפוֹן *Aquilo*, רֶגֶל *pes*, חֶרֶב *gladius anceps.* Alia ferè omnia sunt masc. pauca communia. 2. Numeralia cardinalia à tribus ad decem , cùm desinunt in radical. sunt fœminina; ut שָׁלֹשׁ *tres*. Et contrà, in servile ה vel ת, sunt masc. ut, שְׁלֹשָׁה, & שְׁלֹשֶׁת.

Nota : Mascul. desinens in (י) Heemanth. format de se fœm. per ית. vel ה; ut , מִצְרִי *Ægyptius* מִצְרִיָּה. & מִצְרִית, *Ægyptia.*

Fœmininum desinit in servile ה vel ת.

Fit-

Fitque ה ָ, ת ְ, ת ַ, ת ֶ, ת ֶ ֶ, ית, ות, ות ut:

- טוֹבָה bona, & *cum* א, *loco* ה, חָגָּא commotio, שֵׁנָא somnus.
- מְנָת pars.
- אחת una, *pro* אַחֶדֶת
- אמת veritas, *pro* אֲמֶנֶת
- תִּפְאֶרֶת decus.
- רֵאשִׁית principium.
- אָחוֹת soror
- מַלְכוּת regnum.

R.27. *Ad majorem emphasin cum utroque signo fœm. in* ה ut. יְשׁוּעָתָה omnimoda salus. Non est in Deo עַוְלָתָה ne minima quidem iniquitas. Sic in Verbis נִפְלְאָתָה admodùm mirabilis fuit החבאתה probè, pulchrè occultavit

Nota: Terminatio fœm. ה ָ gestat accentum in ultima; ut, צְדָקָה *justitia.* Sicque differt ab ה parag. vel Locali, (infrà R. 102. quæ habent accent. in penultima; ut, לַיְלָה *nox,* שְׁאֹלָה *in infernum.*

R.28. *Neutrum exprimitur per adjectivum absolutè positum, ut,* לא טוב *Non bonus,* i.e. non bonum, hominem esse solum. Non in ore ejus נְכוֹנָה *recta,* i.e. rectum. אחת *Unam petii.* אותה *illam requiram* i.e. unum illud. Linguam loquentem גְּדוֹלוֹת *magnas,* i.e. magnalia.

R.29 *Comparativi particula est* יותר magis, & מִן præ: *Superlativi verò* מְאֹד *valde,* & ב *in:* ut, Cui velit rex facere honorem magis à me, i.e. quàm mihi? in Nov. Test. *Bonum est, ingredi vitam claudum, quàm* &c. i.e. melius, Ita, *Magna gloria domûs,* i.e. major. *Boni amores tui* מִיַּיִן *præ vino,* i.e. melio-

res. Sic, Bonum valde. Moses mitis valde. Leo fortis in bestiis. In N. T. Benedicta in mulieribus.

Nota: 1. מ Comparativum potest etiã explicari adversativè; ut, טוב *Bonum est se recipere ad Iehovam*, מִבְּטֹחַ *præ confidere in homine*, i.e. melius, non autem. Et in N. T. *Descendit iste justificatus, quàm ille*, ἢ pro οὐ, non autem ille.

4. Superlativum etiam exprimitur per Nomen Dei; ut, *Montes Dei*, id est altissimi. *Pavor Dei, Sopor Domini*, i.e. maximus. *Civitas magna Deo*, In N. T. *Moses venustus Deo*. *Arma militiæ nostræ potentia Deo*, i.e. admodùm potentia. Item per Adjectivum continuè repetitum; ut *Malum malum*, i.e. pessimum *Profundum profundum*. *Ficus bonæ bonæ*, It. per Genitivum plural, ejusdem, vel diversi, nominis, præsertim si adjunctam habeat qualitatem; ut, *Rex regum*, i.e. potentissimus. *Servus servorum*, i.e abjectissimus. *Canticum canticorum*, i. e. excellentissimum, Nam Genitivus plur. reflexus super suum Nominativum singularem importat excellentiam: *ajunt Colonienses in Hispanum*, Et sic *Vanitas vanitatum*. Et in N. T. *Cœli cœlorum*, i. e. altissimi Jud. v. 18. *Secundùm desideria* sua ipsorum ambulantes *improbitatum*. Item per duo Synonyma; ut, *lutum cœni* i. e. profundiss. *obscuritas tenebrarum*, i. e. densissima: *iniquitas peccati*, i. e. maximè peccaminosa. *Pluvia imbris*, i. e. maxima. In N. T. *in felle amaritudinis magnitudo potentiæ*, *robur virium*, *caligo tenebrarum*.

R.30 *Numerus est triplex*: *Singularis*, *ut* כָּנָף ala, *Dualis*, כְּנָפַיִם duæ alæ, *Plural.* כְּנָפוֹת plures alæ.

Dualis (potissimùm adhibetur in rebus naturâ, vel arte, geminis, &) *exit in* יִם *ut*, יוֹמַיִם *biduum*.

Et si adsit ה fœmin. mutatur in ת ut שָׁנָה *annus*, שְׁנָתַיִם *biennium*.

R.31 *Plural*, *masul. adjicit suo singulari* ים. *Quædam* ין *more Chaldæorum*, ut,

יָמִין dies. *Pauca* (י) *ex forma constructa Syrorum, ut,* שְׂדַי agri. *Et sic* אֲדֹנָי Dominus.

Desinentia in (י) plerumque syncopant alterum: ut, כְּלִי *vas* Plural. כֵּלִים.

R.32 *Plur. fœm. adjicit suo singulari* וֹת, *abjectis* ה *vel* ת *servilibus.*

At verò ית mutatur in יוֹת, Et וּת in יוֹת, ut חָפְשִׁית *libertas*: Plural. חָפְשִׁיּוֹת; Et מַלְכוּת *regnum*: Plur. מַלְכֻיּוֹת.

Et Nomina radical. formæ { שִׂמְלָה / חֶרְפָּה / שִׂמְחָה } in plur. habent formã צְרָקוֹת i.e. sub prima radicali (:) sub secunda (ָ) ut שִׂמְחָה *lætitia*, Pl. שְׂמָחוֹת.

Anomalia Numeri. 1. Quædã sunt Dualia tantùm, vel Pluralia terminatione, & singularia intellectu: ut, פָּנִים *facies*. מַיִם *aqua* 2. Nom. metallorum & liquidorum carent pl: Ætatum sing. 3. *Multa* masc. in pl. exeunt in וֹת ut אָבוֹת *patres*. Et fœm. in ים ut, תְּאֵנִים ex תְּאֵנָה *ficus*. Quædam etiam utramque terminationem admittunt: ut צְבָאִים, & צְבָאוֹת, *exercitus*. 4. Hæc sequentia prorsus variant à suis singularibus: ut, אֱנוֹשׁ *homo* אֲנָשִׁים, בַּיִת *domus* בָּתִּים. בֵּן *filius* בָּנִים. יוֹם *dies* יָמִים, עִיר *urbs* עָרִים, רֹאשׁ *caput* רָאשִׁים, תַּיִשׁ *hircus* תְּיָשִׁים. Sic fœm. אָחוֹת *soror* אֲחָיוֹת, בַּת *filia* בָּנוֹת, עַיִן *fons* עֲיָנוֹת.

5. Pluralis ponitur de uno ex singularibus, quando Scriptura unum aliquod incertè indicat ut, Sepultus est *in civitatibus* Gilead. Super pullum, filium *asinarum*. Catulus *leanarum*. Et descendit Jonas *ad latera* navis. In N. T. *Latrones exprobrârunt ei*, apud Luc. *unus ex suspensis.*

R.33 *Casus certâ aliquâ præarticulatione distingui nequeunt. Interim tamen* ה est communis nota omnium casuum: ut, הָרְשָׁעִים *illi impii*, præ-

cipuè tamen Genit. & Vocat. אַשְׁרֵי הָאִישׁ *beatitudines illius viri.* הָאוֹיֵב *ô inimice.* Post Verb. Accusat. ut, הוֹשִׁיעַ הַמֶּלֶךְ *salva regem.*

ל est index interdum Genitivi (at apud Rabbin. vocula שֶׁל, vide in Pronomin.) *sed sæpius Dativ.* ut, הוֹשַׁע נָא לְבֶן דָּוִד *Salutem affer nunc filio Davidis.* Unde etiam ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ, in N.T. cum Dativo.

אֵת Accusativi; ut, *Creavit* אֵת הָאָרֶץ *terram.*
R.34 *Miserebor* אֶת־אֲשֶׁר אָחוֹן *quem* (cujus) *miserebor.* Sic Rom. 9. 15. ἐλεήσω, ὃν ἂν ἐλεῶ. At verò cum Verbis passiv. Nominativ. notat, estque idem, quod *ipsemet*; ut, *Non vocabitur,* אֶת־שִׁמְךָ *ipsum nomen tuum.* Replebitur *majestate ejus* אֶת־כָּל־הָאָרֶץ *omnis terra.*

ב & מִן Ablativi: ut, בְּדָבָר *in verbo,* מִן־דָּבָר *à verbo.* Et coalescentibꝰ his dictionibus in unam, מִדָּבָר.

Nota: In Appositione utrique substantivo isti articuli præfiguntur: ut לַאדֹנִי לְעֵשָׂו *Domino meo Esau*: אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל *populum meum Israël.* Hinc patet, in hac phrasi, קָנִיתִי אִישׁ אֶת־יְהוָה *Acquisivi virum cum Iehova,* Gen. 4. 1. אֵת non esse notam Accusativ. Si n. notaret Accusativ. dictum fuisset קָנִיתִי אֶת־יְהוָה אִישׁ *Acquisivi virum Iehovam.*

Cùm duo nomina ita concurrunt, ut posterius per Genitiv. vel Ablativ. Latinis reddi debeat, tunc prius dicitur esse in Regimine.

Propter Regimen mutatur fœmininorum ָה *in* ַת. *ut,* תּוֹרַת יְהוָה *Lex Iehovæ,* ex תּוֹרָה. *Et masculinorum* ִים *ut & Dualium* ַיִם *contrahitur in* ֵי. ut מֵי נַחַל *aqua torrentis* (ex מַיִם *quod non rarò per*

per reduplicationem facit, מִימֵי.

Pauculæ Particulæ etiam formam Regiminis imitantur: ut, אַחֲלֵי *utinam,* אַחֲרֵי *post,* עֲלֵי *super* עֲדֵי *usque.*

Notæ: 1. Forma Regiminis etiam adhibetur, sequente aliquâ particula מְקוֹם שֶׁיפּוֹל, ut שָׁבְלָם *in loco, quo cecidit,* (ex כְּשִׂמְחַת בַּקָּצִיר) מְקוֹם *secundùm lætitiam in messe.* קִנְצֵי לְמִלִּין *fines sermonum:* נְבִיאֵי מִלִּבָּם *prophetæ ex corde suo.* Aut Pronomine אֲשֶׁר, etiam. subintellecto: ut, בִּמְקוֹם אֲשֶׁר *in loco, quo.* קִרְיַת חָנָה *Civitas,*(in qua) *metatus est.* Aut Infinitivo, vel Adverbio, tanquam nomine Genitivi casûs: ut, בִּימֵי שְׁפוֹט *in diebus judicare,* i. e. judicii. דְּמֵי חִנָּם *sanguines immerito,* i. e. innocentiæ.

2. Nomen regens (i. e. prius substantiv.) aliquando desideratur: ut, Deut. 20. 19. כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה *nam homo arbor agri,* i. e. חַיֵּי הָאָדָם *vita hominis: Vivit enim homo è fructu ejus,* Esth. 5. 1. Induit Esther מַלְכוּת *regnum.* Targum לְבוּשֵׁי מַלְכוּתָא *vestes regni,* Dan. 9. חֲמוּדוֹת אַתָּה *desideria tu,* quod Dan. 11. expletur אִישׁ חֲמֻדוֹת *vir desideriorum tu es.* Venter meus est sicut vinum, *pro, uter vini.*

3. Substantivum rectũ (i.e. posterius) frequentissimè ponitur Adjectivi loco, abstractũ pro concreto: ut, *Vir linguæ,* i. e. maledicus: *vir ingenii, vir cordis. Viri nominis,* i. e. famosi: *viri numeri,* i. e. pauci. *Panis hordeorum. Terra sanctitatis. Inhabitantes domos luti. Homines vanitatis. Virga ferri.* In N.T. *In igne flammæ. Super sermonibus gratiæ.*

R. 35 *Substantivum semper adjectivum præcedit: ut,* בֵּן חָכָם filius sapiens *Et sic in numerali identico* אַחַת unus: ut, דְּבָרִים אֲחָרִים

אֲחָדִים verba una, *id est*, eadem. *In reliquis verò numeralibus nunc præcedit, nunc sequitur : ut*, עָרִים שְׁלֹשׁ-עֶשְׂרֵה civitates tredecim. Et שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עָרִים tredecim civitates *Quòd si numerale sit Duale, vel Plurale, semper præcedit* : *ut*, duæ viæ, triginta filii.

Extra hunc casum, si adjectivũ præcesserit, ellipsis verbi substantivi indigitatur; ut. *bona* (est) *sapientia*. Quod idem in Pronominibus observandum: ut, *Ista* (sunt) *generationes*, *Hæc* (est) *illa requies*.

Nota. Substantivum cum adjectivo plerumq; convenit genere & numero. At. 1. Numeralia pluralia cum singularibus, contráque singularia cũ pluralibus collocãtur: ut, עֶשְׂרִים שָׁנָה *viginti annus* : מֵאָה פְעָמִים *centum vicibus*.

2. Hæc tria, בְּעָלִים, אֲדֹנִים· אֱלֹהִים, honoris, vel mysterii causâ junguntur singularibus : ut, *Dii sancti ipse. Conjuges tui, factores tui, Iehova, Abraham Domini ejus. Concludam Ægyptum in manum Dominorum duri*, Jes. 10.4. (ubi R. Sal. Omne vocabulum אֲדֹנוּת *dominii* effertur numero pl. etiam de unico.) *Econtrà* Collectiva sæpe junguntur pluralib.; nam in sing. num. pluralitatem comprehendunt : ut, עָם הַהֹלְכִים *populus ambulantes*, Jes. 9.1.

3. Cùm plurale jungitur singulari, plerumque distributio notatur : *ut*, Rectum judicia tua: *id est*, *unumquodque*. Maledicentes tibi maledictus *i.e. quilibet maledicentium*. Et sic etiam in Pronominib. *ut*, Enarrabo laudem tuas, *i.e. omnes & singulas*. Idem fit, si repetatur substantivum: *ut*, Erant facientes gens gens Deos suos, *i.e. quæque gens*. Vir vir, *i.e. unusquisque*. Duo duo ingressa sunt, *i.e. bina*. Quòd si ו interveniat, notatur diversitas: *ut*, לֵב וָלֵב Corde & corde loquuntur, *i.e. diverso corde*. Lapis & lapis, Epha & Epha, *i.e. diversa pondera, diversaq; mensuræ*.

Cap.

Cap. VII.

De Pronomine.

P*Ronomina Declinabilia ſunt tria.*

Primæ perſonæ, gen. Communis.

	Singular.			Plural.	
Nom.	אָנֹכִי · אֲנִי	Ego		אֲנַחְנוּ ׳ נַחְנוּ	Nos
Gen.	שֶׁלִּי	mei		שֶׁלָּנוּ	noſtri
Dat.	לִי	mihi		לָנוּ	nobis
Accuſ.	אוֹתִי	me		אוֹתָנוּ	nos
Abl.	מִמֶּנִּי · מֶנִּי	à me		מִמֶּנּוּ ׳ מֶנּוּ	à nobis.

Secundæ perſonæ.

	Maſculinum.		Fœmininum.	
Nom.	אַתָּה	Tu	אַתְּ	Hoc bis pro maſc.
Gen.	שֶׁלְּךָ	tui	שֶׁלָּךְ	אַתָּה ponitur,
Dat.	לְךָ	tibi	לָךְ	in ſignum animi
Accuſ.	אוֹתְךָ	te	אוֹתָךְ	perturbati. Num.
Abl.	מִמְּךָ	à te	מִמֵּךְ	11.15. Deut. 5.27.

Pluraliter.

Nom.	אַתֶּם	Vos	אַתֵּנָה · אַתֶּן
Gen.	שֶׁלָּכֶם	veſtrum	שֶׁלָּכֶן
Dat.	לָכֶם	vobis	לָכֶן
Accuſ.	אֶתְכֶם	vos	אֶתְכֶן
Abl.	מִכֶּם	à vobis	מִכֶּן

Tertiæ

Tertiæ personæ.			Remotiores ſcil.	
Nom.	הוּא	Ille	הִיא	illa
Gen.	שֶׁלּוֹ	illius	שֶׁלָּהּ	illius
Dat.	לוֹ	illi	לָהּ	illi
Accuſ.	אוֹתוֹ	illum	אוֹתָהּ	illam
Abl.	מִמֶּנּוּ	ab illo	מִמֶּנָּה	ab illa.

Pluraliter.

Nom.	הֵמָּה·הֵם	illi	הֵנָּה·הֵן	illæ
Gen.	שֶׁלָּהֶם	illorum	שֶׁלָּהֶן	illarum
Dat.	לָמוֹ·לָהֶם	illis	לָהֶן	illis
Ac.	אֶתְהֶם·אוֹתָם	illos	אֶתְהֶן·אוֹתָן	illas
Abl.	מֵהֶם	ab illis	מֵהֶן	ab illis

It. tertiæ perſ. *Propinquioris*, & magis demonſtrans: ut, Maſc. זֶה *iſte*, & ſemel זָה, Ezech. 47.13. Pl. אֵל & אֵלֶּה *iſti.*

Fœm. זֹה, זוֹ & זֹאת *iſta* caret plurali.

Commun. זוּ *hic, hæc*, utroq; genere & numero.

Reperitur etiam לָז *iſte, iſta*, ſed ſemper cum ה præfixo, הַלָּז. Et הַלָּזֶה *ille*, q. ex לָז & זֶה. Itémq; הַלֵּזוּ *hæc ipſa*, q. ex ה artic. & לָז & זוּ.

Notæ: 1. Pronomina perſonalia ſæpiſſimè loco Verbi ſubſtantivi pronunciantur: ut, *Nudus ego*, ſcilicet ſum. *Pulvis tu*, *Nudi illi*.

2. Pronomina perſonalia, eorúmque affixa, aliquando reſpiciunt rem, vel perſonam, remotiorem, non propinquiorem: ut, *Et Reſen inter Ninive & Celach*: הִיא *illa eſt, urbs illa magna*, Gen. 10. 12. ubi הִיא refertur ad remotius, *Ninive*, non ad propinquius, *Celach*; *Moſes & Aharon in ſacerdotibus ejus, & Shemuel, &c. in columna nubis loquebatur ad eos*, Pſal. 99. 6.7. non ad Shemuelem, ſed ad Moſen & Aharon.

In

In N.T. *Diabolus mendax est, & pater ejus*, ſcil. mendacii. Sic Heb. 9.3.4. *Poſt ſecundum autem velum*, σκηνὴ *tabernaculum, aureum habens thuribulum*, ϗ τὴν κιβωτὸν *& arcam.* ἐν ᾗ *in qua urna aurea, &c. Vbi* ἐν ᾗ *non refertur ad arcam*, ſed ad remotius σκηνὴ *Nihil* enim erat *in arca, niſi tantummodò duæ tabulæ lapideæ*, 1. Reg. 8.6.

R. 37. *Pronomina Indeclinabilia ſunt duo:*

1. *Relativum* אֲשֶׁר *Qui, quæ, quod*, Et quãdo obliquo caſu effertur, ferè perpetuò poſt ſe pleonaſmum affixi trahit: ut, *tanquam gluma* אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ *quam diſpellet eam ventus. Beatus, cujus Deus in auxilio ejus. Quo in eo anima vivens.* In N. T. *cujus vibice ejus ſanati ſumus.*

Porrò אֲשֶׁר aliquando omittitur: ut, *Populus* (quem) *non novi. In via* (quam) *eliget, &c.* Aliquando & ipſum antecedens: ut, *bibi de* (aqua) *quam hauſerunt. Et præcepit* (ei) *qui ſuper domum.*

2. *Interrogativum.* { *Perſ.* מִי Quis? *Rei,* מָה, מֶה, מַה, Quid? }

Et aliquando ingreditur compoſitionem, ut מָהֶם *quid iſti?* מַזֶּה *quid hoc?* מַלָּכֶם *quid vobis?* Legitur & מָן, Exod. 16.15. unde *Manna.*

Nota: מִי & מָה, ſequente Relativo, fit & ipſum relativũ: ut, מִי אֲשֶׁר לָמַד *Is, qui didicit*, מַה שֶּׁהָיָה *Id, quod fuit.*

Cap. IX.

De Verbo.

R. 38 UNicum *Præteritum omnes ſpecies Præteritorum comprehendit: ut,* פָּקַד *viſitabit, viſitavit, viſitaverat, viſitaviſſet, &c.* Apud Prophetas autem creberrimè pro Futuro uſurpatur, quo res certè futura ſignificatur, perinde ac ſi jam eveniſſet: ut, *Puer* יֶלֶד *natus eſt nobis*, pro naſcetur.

Poſt primam vocem Impera-

perativi, literæ afformantes sunt נָה,ן,י, Sicq; terminationes istæ ָה, ן, י, in Præteritis & Imperativis, Punctum à se proximum (extra Hiphil) mutant in (:) ut, פִּקְדָה, פִּקְדִי, פִּקְדוּ. *Not*: Imperativi usus est in deprecationib. & petitionib. ut *miserere mei. Exaudi me*. It. in promissionib. ut: *Custodi præcepta mea & vive*, vives, Sic & in comminationibus. *Eccl.* 11. 9. *Lætare juvenis*, est sermo comminatorius: R. D. i. e. lætare, & videbis, quid eveniet in novissimo tuo. Item in præceptis affirmativis ut, *Audi Israël*; *Honora patrem*. In negativis verò usurpatur Futurum, eò quòd vim suam in omne tempus exerat, ut, *Non occides*, i. e. ne occidito.

R. 40. *Futurum formatur ab Imperativo per præformantes* אתין, *retinétque terminationem Imperativi*:

(א) notat, primam personam singul. commun. generis.

(ת) secundam masc. in utroque genere & numero, nec non tertiam fœm. in utroque numero.

(י) tertiam masc. in utroque numero.

(נ) primam plur. com. gen.

Nota: Futurum adhiberi solet ad notandum varios actus. 1. *Continuum*; ut, Et in lege ejus *meditabitur* die ac nocte. 2. *Solitum*; ut, Cras sunt Calendæ, quibus *sedebo* cum Rege. 3. *Possibilem*; ut, *Numerabo* omnia ossa mea. 4. *Licitum*; ut Vindex ipse *occidet* occisorem illum, Post mortem sacerdotii *revertetur* occisor, i. e. jure poterit. 5. *Debitum*; ut, Filius *honorabit* patrem. Labia sacerdotis *custodient*, scientiam. *Non erit* mendicus. *Non erit* scortum in Israël, i. e. curabis, ut non sit. *Sancti eritis*, quia ego sanctus sum. 6. Usurpatur etiam *pro Optativo*: ut, *Osculabitur me*. *Transibo per terram tuam*: sic, *Quis dabit?* i. e. utinam quis det! &c.

R. 41 *Infinitivi cum Imperativis coincidunt*, *& cum literis* בְּכָלַם (quæ, in Verbis, solis Infinit. ministrant)

ſtrant) *conſtituunt Gerundia*; ac uſitatiſſimè efficiunt circumlocutionem Conjunctivi: ut, בִּפְקוֹד *in viſitando*, i.e. *cùm viſitaret*, vel, poſtquàm viſitaviſſet: כִּפְקוֹד *ſecundùm viſitare*, i.e. poſtquàm viſitavit: לִפְקוֹד *ad viſitandum*, i.e. quando viſitavit, vel, ut viſitaret. At cum מ negationem includit: ut, מִפְּקוֹד *à viſitando*, i.e. ne viſitem, vel, viſitet. *Spreverũt me* מִמְּלוֹךְ *à regnando*, id eſt, ne regnem. *Obſcurabunt oculi eorum* מֵרְאוֹת τοῦ μὴ βλέπειν. Rom. 11.10. i. e. ne videant.

Nota: 1. Infinitivus ſæpe jungitur Verbo finito ſuæ ſignificationis. *Et, ſi Infinitivus præceſſerit, notatur vehementia, certitudo rei. quandoque etiam celeritas*: ut, *Caſtigando caſtigavit me*, i.e. vehementer, Luc. 22.15. *deſiderando deſideravi*. *Faciendo faciam tibi miſericordiam*, i.e. certò. *Videndo vidi*, quod Act. 7.34. redditur: *Vidi, vidi*: *veniendo veni*, i.e. celeriter. Et ad- R.42

ditâ negatione vehementiùs negat: ut, *Non redimendo redimet*; *Non moriendo moriemini*, i.e. nequaquam. *Eripiendo non eripuiſti*, i.e. ne minimam quidem partem liberationis præſtitiſti. *Erubeſcẽdo non erubeſcent*, i.e. nequaquam erubeſcent. *Sin autem Infinit. ſequatur, continuatio & frequentatio indigitatur*: ut, *flete flendo, audite audiendo. Ivit eundo*, i.e. indeſinenter.

Et ſic verbum finitum, ſi quantitatem, vel qualitatem, ſignificet, adverbiaſcit: ut, *Magnificavit facere*, i.e. magnificè fecit *Benefacite pulſare*, id eſt, optimè pulſate. *Benefeciſti videre*, i.e. bene vides. Idem accidit Verbo יָסַף; ut, *Et addidit mittere*, i.e. iterum miſit.

2. Finitum, alteri Verbo finito ſine copula junctum, adverbiaſcit; ut, *Ne multiplicetis loquamini*, i.e. ne multùm. *Proſpera equita*, i.e. proſperé. *Multiplica lava*. *Profundaverunt corruperunt*, i.e. profundé.

Participia non modò actum, ſed & habitum, notant:

tant:ut, שׁוֹמֵר *custodiens*, qui actu custodit,& *custos* qui officium vel consuetudinẽ habet custodiendi. Sícque, si post Participium sequitur articulus אֶת, denotat actum tantúm: ut, *Sic dicit Iehova*, עַל־הָרֹעִים הָרֹעִים אֶת־עַמִּי *ad pastores, pascentes*, (qui pascunt) *populum meum*.

Sumitur Participium, 1. *Pro tempore præsenti*; ídque semper cum Pronominibus. ut, *Visitans ego*, i.e. visito. 2. *Pro paulò-pòst-futuro*: ut, Primogenitum Pharaonis *sedentem super solium*, i. e. paulò pòst sessurũ, *Invenit navem euntem*, i.e. mox ituram. *Ego pluens*, vel, *Ego pluo*, i.e. brevi pluam. Sic in N. T. *Vado ad patrem meum. Quò ego vado &c.*

R.43. *Tertia persona Præteriti* KAL *ipsum thema exhibet, habens sub prima radicali* (ָ) *sub secunda* (ַ) *vel* (..) *rarissimè appositum*: *ut*, פָּקַד visitavit, זָקֵן senuit, קָטֹן parvus fuit.

At verò, si ultima fuerit א, vel ה, tum est geminũ (ָ) מָצָא *invenit*, גָּלָה *revelavit*.

Nota: 1. Hæc prima conjug. Activa dicitur קַל i.e. *levis*; tum *scriptione*, caret enim signo Characteristico, (ut reliquæ;) tum *significatione*, quæ simplex est, & continet verba Activa & Neutra.

2. *Tertia persona utriusque numeri, si ponatur absolutè*, (i.e. sine Nominativo) *impersonaliter usurpatur*: ut, *Et Adamo* לֹא מָצָא *non inveniebat auxilium*, i.e. non inveniebatur. *Idcircò* קָרָא *vocavit puteum illum Beer-lachai-roi*, i.e. vocatur. *Maledicta sit nox illa, in qua* אָמַר *dixit*, i.e. dictum est Sic & in Futuris: *Sumet de vobis parabolam. Et vocabit nomen ejus admirabilis, &c. Et hoc nomen ejus, quo vocabit ei, Iehova justitia nostra*, i.e. quo vocabitur. Sic in N. T *Hâc nocte repetent animam à te*.

R.44 *Ejus Passiva* (à forma) *dicitur* NIPHAL, *habétq. characterem Præteriti & Participii* נ, *Imperativi &*

& Infinit. ה, cum chir. sequente dagesh.

Terminatio Præteriti (juxta tres formas Præteriti Kal) fit in (-) (..) vel ו rariùs Participii in (ָ) Reliquorum temporũ in (..) Infinitiv. etiam aliquando exit in ו: ut, הִנָּתוֹן tradere, & præterea assumit characteristic. Præterit. נ, ut, נִלְחוֹם pugnare, נִכְסוֹף desiderare, נִשְׁאַל postulare.

Nota: Connotat hæc conjugatio passionem à se vel ab alio, illatam: ut *Spiritus* נִשְׁבָּרָה *fractus* (per se.) *Cor confractum* (à se,) *Com stus est* (ab alio.) *Amasa* לֹא נִשְׁמַר *non custoditus est*, i.e. non cavit sibi. 2. Continet Verba, quæ carent parente: (i.e. *quorum significatio in Kal non est in usu*: (ut, נִלְחַם *pugnavit*, נִשְׁבַּע *juravit* (*pugnare* namque, aut *jurare*, nemo nisi coactus debet.) Sic נִבָּא (passivè) *prophetavit*, pro נִנְבָּא.

R. 45. *Secunda Conjugatio characterem habet dagesh forte secundæ radicali impressum.*

Activa (à forma) PIHEL, *in Præterito sub prima radicali gestat chir. in reliquis temporibus* (-) *Et terminatur in* (..) interdum etiam in (-) ut, פִּלַּג *divisit*.

At hæc tria, דִּבֵּר *locutus est*, כִּבֵּס *lavit*, כִּפֵּר *expiavit*, sæpiùs in Præt. exeunt in (..) Et totidem in Infinitivo in ו, ut, יַסּוֹר *castigare*, קַנֹּא *zelare*, רַפֹּא *sanare*.

Passiva (à forma) PYHAL *per* (ֻ) *vel* ˉbr. *ab activa discernitur*. Et terminatur in tempore finito in (-) in Partic. in (ָ) Infin. in ו, (cujus formæ unica tantùm vox extat גֻּנּוֹב *Furari*, Gen. 40. 15.)

Sub Pihel comprehenditur forma POHEL, *in qua dagesh ejectum compensatur per* ו, ut, לוֹשֵׁן, pro לִשֵּׁן, oblocutus est.

Nota: Ad conjugationem secundam pertinent Verba *Tetra*- vel *Penta-Grammata*, (nam hæc conjugatio, dageshando mediam radicalem, po-

tentiâ fit plurilitera) nihilq; habent novæ difficultatis, nisi loco dages literam expressam: ut.

כִּרְבֵּל כִּרְבְּלָה *Pih.*
כִּרְבַּלְתָּ
אֻמְלַל אֻמְלְלָה *Pyh.*
&c. אֻמְלַלְתָּ

Significatio conjugat. Pihel ut plurimùm fit intensiva: ut, *Vehementer, accuratè, continuò, crebrò visitavit. Cùm impetu, & confringendo, aperuit.* Sæpe contraria: ut, *Cinerabunt altare,* i.e. cineres amovent. Sic: חָטָא, in Kal, *peccavit*, in Pih. *expiavit.*

R.46. *Tertia Conjugatio characterem habet* הִ *præfixum.*

Activa (à forma) HIPHIL, *Præteriti primam syllabam habet cū chir. reliquorum temporum cum* (-) *Secunda radicalis adsciscit sibi* י *vel* (..)

Passiva (itidem à forma) HOPHAL, *sub literis characteristicis habet* ˉ*br. vel* (:) Et terminatur in tempore finito in (-) in Infinito in (..) in Participio in (ˉ)

Nota: Hiphil significationi Kal utplurimùm addit *fecit*, vel *declaravit*; Sícque actio transit ad tria: ut, *fecit te comedere mannam*, ubi Deus cibans, Israël comedens, & manna, quæ comeditur, *Hophal* verò, ut & *Pyhal*, recipit passionē ab incognito agente: ut, *vastatus est Moab*, ubi non memoratur, quis sit vastator, &c. ideóque Imperativis caret.

Quarta Conjugatio (à
R.47 punctatione) HITPHAHEL, *originem ducit ex Infinitivo Pihel, &. præpositâ syllaba characteristicâ* הִתְ; *formationem & terminationem Pihel retinet.*

Notátque utplurimùm *actionem reciprocam*, eámque vel *realem*: ut, *sanctificabitis vosmetipsos*; Vel *fictam*: ut, *benedicet se in corde suo*, i.e. imaginabitur, se esse benedictum, cùm tamen reverâ non sit Ideòq; *simulatio* per hanc conjugat. explicatur: ut, *simulavit se divitem. Simula te ægrotum. Simulaverunt se percussos.* Prætereà *actus frequentati-*

vus etiam hic denotatur: ut, *indesinenter ambulavit : continuò sese vertit, &c.*

Nota: 1. Quando prima radicalis est ex זסצש tunc ת charact. postponitur: ut, הִסְתַּבֵּל, *oneravit se*, pro הִתְסַבֵּל, הִשְׁתַּמֵּר, *custodivit se* pro הִתְ. Sicque ת transpositum post ז mutatur in ד, post צ in ט, ut, הִזְדַּמֵּן *præparavit se*, pro הִתְזַמֵּן. Sic הִצְטַדֵּק *justificavit se*, pro הִתְצַדֵּק.

2. Quando prima radicalis est ex דטנת, tunc ת characteristic. per dagesh absorbetur: ut הִדַּבֵּר pro הִתְדַּבֵּר *fecit se eloqui*; הִטַּהֵר, pro הִתְטַהֵר, *mũdavit se*; הִנַּבֵּא *à se prophetavit*; הִתַּמֵּם *per se perfectus fuit*, pro הִתְ.

R. 48. *Verbum Nomini necesse est convenire genere, numero & personâ.*

Cùm discrepant genere, congruens substantivum subintelligendum est: ut, *Suscipe benedictionẽ, quam* הֵבִיא שִׁפְחָתְךָ *attulit* (masc.) *ancilla tua*, (fœm) pro, *minister ancillæ tuæ*. Interdum masculinum jungitur fœminino laudis & excellentiæ causâ: Et contrà fœmin. masculino ignominiæ causâ: ut, אִם יֵצְאוּ בְנוֹת שִׁלוֹ. *Si exierint* (masc.) *filiæ* (fœm.) *Shilo*, i. e. tã imperterritæ fuerint, ut exeant: It. *Animas* אֲשֶׁר אַתֶּם מְצוֹדְדוֹת *quas vos* (masc.) *venantes*, (fœm.) i. e. tanquam mulierculæ insidiantes.

2. Cùm discrepant numero, solet distributio notari: ut, *interroga jumenta, & docebit te*, i. e. unumquodq; : ubi Verbi significatio distribuitur in omnibus sub nomine *jumenti* contentis. *Bestiæ agri clamabit ad te. Fugiunt nemine persequente improbus. Quàm dulcia sunt palato meo eloquium tuum! Efferent se puer in senem. Et agri non fecit cibum, &c.* Aut excellentia: ut, *Sapientiæ ædificavit domum Et perforabit Domini ejus aurem ejus, &c.*

3. Cùm duo nomina in

Regimine junguntur diverso numero, quandoq; Verbum genere & numero respondet Posteriori: ut, זְבוּבֵי מָוֶת יַבְאִישׁ *Muscæ mortis fœtere faciet.* קֶשֶׁת גִּבֹּרִים חַתִּים *Arcus fortium confracti.* מִסְפַּר שָׁנִים נִצְפָּנוּ *Numerus annorum absconditi sunt.* וּבָאוּ חֶמְדַּת גּוֹיִם *Et venient desiderium gentium.*

Typus Conjugationum Perfectarum.

R.49. *Hæc sunt omnia Præterita.*

(b) Hiphil.	(a) Pihel, Pohel, & Hithp.				
(··) קִיד	קֵד	קַד	*Ille.*	★ פָּ פְּ	*Kal.*
קִידָה		קְדָה	*illa.*	נִפְ	*niph.*
		קַדְתָּ	*tu* m.	(a)⊙ פִּ	*pih.*
		קַדְתְּ	*tu* f.	⊙ פֻּ	*pyh.*
		קַדְתִּי	*ego.*	פוֹ	*poh.*
קִידוּ		קְדוּ	*illi,æ.*	(b) הִפְ	*hiph.*
		קַדְתֶּם	**vos* m.	הָפְ	*hoph.*
		קַדְתֶּן	**vos* f.		
		קַדְנוּ	*nos*	⊙ הִתְפַּ	*hith.*

Combina syllabas *Pha. Niph. Phik.* &c. cum terminatione. *Kedh, Kedha,* &c. sicque in Kal habebis *Phakadh*, *Phakeda*, In Niph. *Niphkadh*, *Niphkedha*, & sic deinceps. Ubi asteriscus * notat, in his pro *Pha*, dicendű esse *Phe*, ut *Phekadhtem*, *Phekadhten*; Et hic circulus ⊙ indicat, dagesh esse imprimendű literæ sequenti: ut, *Phikkedh*, *Phykkadh* Literæ verò (*a*)(*b*) denotant terminationes, *Kedh*, *Kidh*, ut, *Phikked*, *Hiphkidh*, &c.

Nota: Quæ in Kal desinunt in ה, servant illud per omnes personas, præterquàm in tertiis singulari fœm. & plurali: ut.

קָטֹון קָטְנָה קָטֹנְתָּ קָטֹנְתְּ קָטֹנְתִּי
קָטֹנּוּ קְטָנְתֶּם קְטָנְתֶּן קָטֹנּוּ.

R.50. *Isti sunt omnes Imperativi & Infinitivi.*

Imperat.	(ַ)	פְּקוֹד	Kal.	(*Infinitiv.*
Postpone		הִפָּקֵד	Niph.	פְּקוֹד *in re-*
(ִי) *tu* f.		פַּקֵּד	Pih.	*duplicatio-*
ו *vos* m.		פּוֹקֵד	Poh.	*ne sui Ver-*
נָה *vos* f.	(ֵי)	הַפְקִיד	Hiph.	*bi.*)
		הִתְפַּקֵּד	Hith.	

Infinitiv. Pyhal, פֻּקּוֹד, Hoph. הָפְקֵד.

R.51. *Hæc sunt omnia Futura.*

		illæ / vos f.	illi	vos m.	nos	illa	ille	tu f.	tu m.	Ego	
		ת	י	ת	נ	ת	י	ת	ת	א	
(ַ)	פְקוֹד	ִ	ִ	ִ	ִ	ִ	ִ	ִ	ִ	ֶ	Kal.
(ַ)	פָּקֵד	ִ	ִ	ִ	ִ	ִ	ִ	ִ	ִ	ֶ	Niph.
(ַ)	פַקֵּד	ְ	ְ	ְ	ְ	ְ	ְ	ְ	ְ	ֲ	Pih.
	פֻקַּד	ְ	ְ	ְ	ְ	ְ	ְ	ְ	ְ	ֲ	Pyh.
	פוֹקֵד	ְ	ְ	ְ	ְ	ְ	ְ	ְ	ְ	ֲ	Poh.
(ֵי)	פְקִיד	ַ	ַ	ַ	ַ	ַ	ַ	ַ	ַ	ַ	Hiph.
	פְקַד	ָ	ָ	ָ	ָ	ָ	ָ	ָ	ָ	ָ	Hoph.
(ַ)	תְפַּקֵּד	ִ	ִ	ִ	ִ	ִ	ִ	ִ	ִ	ֶ	Hith.

נָה | וּ | ין | *termin.* | ִי

Conjunge has literas אתין *cum vocalibus ipsis subjectis, iisque adde voces è regione vocalium positas, atq; sic emereget* Fut. v. g. Kal: *ut*, Ephkodh, Tiphkodh, Tiphkedhi, Jiphkodh, Tiphkodh, Niphkodh, Tiphkedhu, Jiphkedhu, Tiphkodna, *& sic in reliquis.*

R. 52. *Hæc sunt omnia Participia.*

(...) מַפְקִיד Hiph.	מְפַקֵּד Pih.	פּוֹקֵד Kal.
מֻפְקָד Hoph.	מְפֻקָּד Pyh.	פָּקוּד *Præt.**
מִתְפַּקֵּד Hith.	מְפוֹקֵד Poh.	נִפְקָד Niph.

* Participium Præteritum Kal (vulgò *Pahul*, à forma) notat passionem adhuc durantem; sicque differt à Particip. *Niphal.*

Regula generalis.

Character temporis excludit characterem conjugationis: ut, הָפְקַד, pro הִנְפְּקַד.

Nota: Omnia Verba quarumcunq; sint literarum, vel cujuscunque Ordinis, juxta hoc Paradigma, *Pakadh.* inflecti debent, mutatis scil. his tribus literis פקד in tres quascunque alterius thematis, v. g. גמל מסר, &c. retentis vocalib. τȣ פקד, necnon literis, antè, vel ponè, vel utrobique, ascitis, u: ad calcem se[...]

Cap. X.

De Verbis Quiescentibus.

Verba Anomala sunt vel Quiescentia, vel Defectiva. *Quiescentia sunt, quæ in Radice habent aliquam literam quiescentem,* אהוי. *Defectiva sunt, quæ in Themate habent tres literas mobiles, quarum tamen aliqua inter flectendum excidit, & per dagesh compensatur.*

Ubi nota, quòd non omnia Verba, quæ vocantur *Quiesc.* aut *Defect.* semper sunt anomala, neque etiam in omnibus Conjugationib. aut temporibus, quæ hic omisimus, pro analogis sunt habenda;

Quie

QUIESCENTIA. I.

Radicali א, ut אָמַר *dixit.*

R.53. *Quinque hæc Verba,* אָמַר dixit, אָכַל comedit, אָבַד periit, אָבָה voluit, אָפָה coxit, *semper prim. syllabam Fut. Kal faciunt* ‍ֹ: *ut,*

אָמַר (..) (‥) תֹּאמַר

תֹּאמְרִי יֹאמַר תֹּאמַר

נֹאמַר &c.

Hæc tria; אָהַב dilexit, אָחַז tenuit, אָסַף collegit, *aliquando regulæ huic parent.*

Aliâs semper sunt regularia; nisi quòd alterum א *in prim. pers. singul. per omnia Conjugationum Futura* (ne duo א concurrant) *exturbatur:* ut Pih. אַבֵּד, pro אֲאַבֵּד, *perdam,* Hiph. אָזִין, pro אַאֲזִין, *auscultabo.*

QUIESCENTIA I.

Radicali (י) ut יָשַׁב *sedit.*

R.54. *Prima radicali* (י) *ab Imperativo & Infinitivo Kal exulat:* ut, שֵׁב sede, *pro* יְשֵׁב. *Et. Infinitiv.* ת.. *assumit:* ut, שֶׁבֶת sedere.

At יָצָא facit צֵאת *exire.*

Quòdsi ultima fuerit ע, exit in ת-- ut, דַּעַת *scire.*

Ad hunc modum reperitur, לֶלֶת *ad pariendum,* pro לֶדֶת, ex יָלַד, 1.*Sam.* 4.19.

R.55 *In Futuro Kal prima radic.* (י) *sub literis* אתין *occultatur in* (..) ut אֵשֵׁב *sedebo.*

Vel quiescit in chir. ut, אֵיטַב *benefaciam.*

At יָכוֹל *potuit,* mutat (י) in ו, ut, אוּכַל *potero.*

R.56 *In Præt. & Partic. Niphal* (י) *shevandum transit in* ו, ut, נוֹשַׁב, pro נִישַׁב.

In Futuris & Infinit. dageshandum, (quò ipsum dagesh perceptibili9 fiat) *vertitur in* ו *mobile:* ut, הִוָּשֵׁב, pro הִישֵׁב.

R.47 *Per totum Hiphil* (י) *shevandum transit in* ו. *Per totum Hophal in* ו, ut, הוֹשִׁיב, pro הִישִׁיב, Hoph. הוּשַׁב, pro הֻישַׁב.

Exc. quatuor, in quib9 (י) in Hiph. quiescit in (..)

ut, הֵיטִיב *benefecit*, הֵימִין *dextravit*, הֵינִיק *lactavit*, הֵילִיל *ejulavit.*

Nota : Conjugationes dageshatæ ſunt regulares, niſi quòd in his tribus in tertia perſ. Fut. Pih. (י) radicale ſupprimitur: ut, יַבֵּשׁ, pro יְיַבֵּשׁ, *areſcet*, יַגֶּה *mœrore afficiet*, יַדּוּ *projecerunt*, pro יְיַדּוּ.

2. Quatuor in Hithpah. mutant primum (י) in cognatum ו: ut הִתְוַדָּה *confeſſus eſt* (à יָדָה) הִתְוַדַּע *præbuit ſe cognoſcendum.* הִתְוַכַּח *diſceptavit*, הִתְוַסֵּר *ſeipſum erudivit.*

Typus Quieſcent. primâ (י)

Præterit.

נוֹשַׁב נוֹשְׁבָה נוֹשַׁבְתָּ ·תְּ ·תִּי &c.	Niph.
הוֹשִׁיב (..) הוֹשִׁיבָה הוֹשַׁבְתָּ ·תְּ ·תִּי	Hiph.
הוּשַׁב הוּשְׁבָה הוּשַׁבְתָּ ·תְּ ·תִּי	Hoph.

Imperat.

שֵׁב (-) שְׁבִי שְׁבוּ שֵׁבְנָה	Kal.
הִוָּשֵׁב הִוָּשְׁבִי &c.	Niph.
הוֹשֵׁב (י) הוֹשִׁיבִי &c.	Hiph.

Futur.

אֵשֵׁב (-) תֵּשֵׁב תֵּשְׁבִי יֵשֵׁב &c.	Kal.
אִוָּשֵׁב תִּוָּשֵׁב תִּוָּשְׁבִי יִוָּשֵׁב	Nih.
אוֹשִׁיב (..) תּוֹשִׁיב תּוֹשִׁיבִי יוֹשִׁיב	Hiph.
אוּשַׁב תּוּשַׁב תּוּשְׁבִי יוּשַׁב	Hoph.

Particip.

נוֹשָׁב	*m.* plur. וֹם	Niph.
מוֹשִׁיב (..)	*f.* ſing. ·ה ·ת	Hiph.
מוּשָׁב	*f.* plur. וֹת	Hoph.

Quic-

QUIESCENTIA II.

ו, *vel* וּ, ut קוּם *surgere.*

שִׂים *ponere.*

Dicuntur Quiescentia secundâ, respectu Infinit. Kal, ut קוּם *surgere*: nam in præterito rectiùs assignaretur mobile, ut analogicè esset קָם.

Nota: Quiesc. secundâ (י) flectuntur in Hiph. tantùm more Quiesc. secundâ ו.

R. 58. *Secunda radic.* ו *in Conjugationib. non dageshatis* (i.e. prima & tertia) *expungitur cum prævia vocali.*

Et, si adsint literæ præformantes, defectus ejus (excepto Imp. Fut. & Inf. Niph.) *per* (ָ) *compensatur, in Præterito & Participio Hiph. per* (..) *in toto Hoph. per* וּ.

At בּוֹשׁ *erubuit*, sub augmentis, Fut. Kal, gestat (..) ut. תֵּבֹשִׁי, תֵּבֹשׁ, אֵבֹשׁ, יֵבֹשׁ, &c.

R. 59. *Præterit. & Partic. Kal terminantur in* (ָ) קָם *surrexit & surgens.* Bis in (..) ut, מֵת *mortuus est*, לֵץ *derisit.* Quater in וֹ, ut אוֹר *luxit*, בּוֹשׁ *erubuit*, טוֹב *bonus fuit*, זוֹר *alienatus est*, quod וֹ per omnes personas Præterit. manet.

Futurum utrumque, & Infinit. Kal ut plurimùm, desinit in וּ, ut, יָקוּם pro יִקְוֹם, אָקוּם pro אֶקְוֹם.

Quædam tamen terminantur in וֹ, ut, בּוֹא venire. At, quorum tertia est gutturalis, aut ר, desinunt in (ַ) maximè cum ו conver. ut, וַתָּנַח *& quievit*, וַיָּסַר *& removit.*

Totum Niphal exit in וֹ, ut, נָקוֹם pro נִקְוַם, vel נִקְוֹם. Quod ante aliud ו migrat in וּ, ut, נְקוּמוֹתָ.

Ante Afformantes syllabas תִּי, תָּ, תְּ, נוּ, תֶּם, תֶּן *in Præt. Niph. & Hiph. assumitur* וֹ, ut, נְקוּמוֹתָ, הֲקִימוֹתָ, *vel* הֲקִימוֹתָ, הֲקִימוֹתִי, הֲקִימוֹתָ.

Et aliquando in Hiph. omittitur וֹ, & tunc ordinarium (..) retinetur: ut, הֲקִמֹתִי, הֲקִמֹתָ, הֲקִמֹת.

Sicque flectitur בּוֹא, nisi quòd א quiescit in (..) ut הֵבֵאתִי, הֵבֵאתָ, הֵבֵאת.

Typus

Typus Quiescent. secundâ ו.

Præterit.

קָם קָמָה קַמְתָּ ,תְּ ,תִּי קָמוּ	Kal.
נָקוֹם נָקוֹמָה נְקוּמוֹתָ ,וֹת ,וֹתִי ,נָקוֹמוּ	Niph.
הֵקִים הֵקִימָה הֲקִימוֹתָ ,וֹת ,וֹתִי &c.	Hiph.
הוּקַם הוּקְמָה הוּקַמְתָּ ,תְּ ,תִּי	Hoph.

Imperat. Infinit.

קוּם (וּ) קוּמִי קוּמוּ קוֹמְנָה	Kal.
הִקּוֹם	Niph.
הָקֵם (..)	Hiph.

Nota: Duodecim in Hiph. aphæresin characteristic literæ ה patiuntur: ut, בִּין, pro הָבִין, *intellige*, גִּיל *exulta*, דִּין *judica*, לִין *pernocta*, נִיר *novella*, חִיל *time*, יב *contende*, שִׂיחַ *loquere*, שִׂים *pone*, שִׁיר *canta*, שִׂישׂ *gaude*, שִׁית *pone*.

Futurum.

אָקוּם (וּ) תָּקוּמִי יָקוּם &c.	Kal.
אֶקּוֹם תִּקּוֹם תִּקּוֹמִי יִקּוֹם	Niph.
אָקִים (..) תָּקִים תָּקִימִי יָקִים	Hiph.
אוּקַם תּוּקַם תּוּקְמִי יוּקַם	Hoph.

Particip.

קָם קָמִים קָמָה קָמוֹת	Kal.
נָקוֹם נְקוֹמִים	Niph.
מֵקִים (..) מְקִימִים	Hiph.
מוּקָם מוּקָמִים	Hoph.

R.63.Con-

R.63. *Conjugationes Graves* (i. e. secunda & quarta) *loco dagesh assumunt* ו *& tertiam geminant: flectuntúrque ad modum Pohel,* ut, Pih. קוֹמֵם, pro קִיֵּם. Pyh. קוֹמַם. Hithp. הִתְקוֹמֵם.

Vel geminant primam & tertiam, excluso ו, *ut,* כִּלְכֵּל sustentavit, *pro* כּוּל.

QUIESCENTIA IIIa.
א, ut מָצָא *invenit.*

R. 64. *Finita* א *sequuntur analogiam* פָּקַד, *nisi quòd* א *in toto Kal,* (ut & tertiis personis mascul. Præteritorum Passivorum, nec non Futuris Pyhal & Hophal,) *quiescit in* (ָ) *in reliquis in* (..)

At in his quatuor טָמֵא *polluit,* יָרֵא *timuit,* מָלֵא *implevit,* שָׂנֵא *odio habuit,* א per omnes personas Præteriti Kal quiescit in (..)

Typus Quiescent. tertiâ א.
Præterit.

מָצָא מָצְאָה מָצָאתָ מָצָאת מָצָאתִי — Kal.
נִמְצָא נִמְצְאָה נִמְצֵאתָ נִמְצֵאת &c. — Niph.
מִצֵּא מִצְּאָה מִצֵּאתָ מִצֵּאת מִצֵּאתִי — Pih.
מֻצָּא מֻצְּאָה מֻצֵּאתָ & sic in reliquis — Pyh.

Nota: Personæ exeuntes in ה ָ, ו vel (י.) flectuntur regulariter; ut, מָצְאוּ, מָצְאָה.

Imperativ. & Infinitiv.

מְצָא (a) מִצְאִי } *Kal,* & sic in
מִצְאוּ מְצֶאנָה (b) } reliquis.

(a) Infinitivi aliquando exeunt in ת, more Quiesc. tertiâ ה: ut, מְצֹאת מְצוֹת.

(b) In Futuro utroque ante syllabam נָה, per omnes Conjugationes, א quiescit in (ֶ)

Fut

Futur.

אֶמְצָא תִּמְצָא תִּמְצְאִי יִמְצָא &c.	Kal.
אֶמָּצֵא תִּמָּצֵא תִּמָּצְאִי יִמָּצֵא	Pyh.
אֻמְצָא תֻּמְצָא תֻּמְצְאִי יֻמְצָא	Hoph.

Participia sunt analoga, nisi quòd fœmininorum ת contrahitur in ת. ut, מוֹצֵאת pro מוֹצְאֶת. Et *Pahul* Kal aliquando mutat א in (ו) more quiesc. tertiâ ה, ut נָשׂוּי *levatus*, pro נָשׂוּא

QUIESCENTIA IIIâ.

ה, ut, גָּלָה *Revelavit.*

R. 65. *Quiescentium tertiâ* ה, *omnia Præterita mascul. terminantur in* (ָ) ut, גָּלָה.

Fœminina in תָה, ut, גָּלְתָה. ex Chald. in ת ut, גָּלַת.

Imperativi in (ֵ) ut, גְּלֵה.

Futura & Participia in (ֶ) ut, אֶגְלֶה.

Infinitivi in ה. ut גְּלוֹה, & per Apocopem גְּלוֹ. *Gerundia in* ות, ut, לִגְלוֹת,

Pahul Kal mutat ה in (ו) ut גָּלוּי.

R. 66. ה *Radicale, in medio syllabâ terminans, mutatur in* (י) *quiescens, in chir. vel* (ֵ) quod fit in primis & secundis person. Præteritorum: ut, גָּלִית, pro גָּלַהְתְּ. גָּלִינוּ, pro גָּלַהְנוּ.

In Imperativis a. & Futuris, ante syllabam נָה, (י) præmittit sibi (ֶ) ut, גְּלֶינָה, pro גְּלַהְנָה.

Syllabam inchoant, unà cum puncto præcedenti, abjicitur: quod fit ante afformativum י & ו, ut, גָּלוּ pro גָּלְהוּ. גְּלִי pro גְּלְהִי,

Attamen ה abjiciendum aliquando in (ו) mobile transit: ut, חָסְיָה *confidit*, חָסְיוּ *confiderunt*, בְּעָיוּ *quærite*, יִרְבְּיוּן *augebuntur*.

Nota: 1. Quando Quiesc. tertiâ ה, prima & secunda thematis geminantur, augetur significatio: ut יְפֵיפִית *pulcherrimus factus*

ctus es. Composit. ex Pyh. & Kal, ex Pyh. יְפֵ, ex Kal יָפִית.

2. Verbum שָׁחָה *incurvavit se* in Hith. ante ה semper assumit ו, ut, הִשְׁתַּחֲוִית הִשְׁתַּחֲוָה.

Typus Quiesc. tertiâ ה.

Præterit.

גָּלָה גָּלְתָה גָּלִית גָּלִית גָּלִיתִי גָּלוּ	Kal.
נִגְלָה נִגְלְתָה נִגְלֵית לֵית לֵיתִי נִגְלוּ	Niph.
גִּלָּה גִּלְּתָה גִּלִּית לִית לִיתִי גִּלּוּ	Pih.
גֻּלָּה גֻּלְּתָה גֻּלֵּית גֻּלֵּית &c.	Pyh.
הִגְלָה הִגְלְתָה הִגְלִית לִית &c.	Hiph.
הָגְלָה Hithp. הִתְגַּלָּה	Hoph.

Imperat.

גְּלֵה גְּלִי גְּלוּ גְּלֶינָה	Kal.
הִגָּלֵה	Niph.
גַּלֵּה	Pih.
הַגְלֵה	Hiph.
הִתְגַּלֵּה	Hithp.

Futurum.

אֶגְלֶה תִּגְלֶה תִּגְלִי יִגְלֶה תִּגְלֶה	Kal.
נִגְלֶה תִּגְלוּ יִגְלוּ תִּגְלֶינָה	*Plur.*
אֶגָּלֶה תִּגָּלֶה תִּגָּלִי יִגָּלֶה &c.	Niph.
אֲגַלֶּה תְּגַלֶּה תְּגַלִּי &c.	Pih.
אֲגֻלֶּה Hiph. אַגְלֶה	Pyh.
אָגְלֶה Hithp. אֶתְגַּלֶּה	Hoph.

Particip.

Particip.

גּוֹלֶה גּוֹלִים גּוֹלָה גּוֹלוֹת Kal.
גָּלוּי גְּלוּיִם גְּלוּיָה גְּלוּיוֹת *Pahul.*

נִגְלֶה	Niph.	מַגְלֶה	Hiph.
מְגַלֶּה	Pih.	מָגְלֶה	Hoph.
מְגֻלֶּה	Pyh.	מִתְגַּלֶּה	Hithp.

R.67. Propter Conversivum & particulam אַל־ (ne) (absque his rariùs) *Futura quiescentium tertiâ* ה *apocopantur.*

Imperativorum apocope est tantùm in Pihel, Hiph. & Hithp. ut, צַו *præcipe*, pro צַוֵּה. הַט *inclina*, pro הַטֵּה, הִתְגַּל *retege*, pro הִתְגַּלֵּה. Sed Futurorum per omnes Conjugationes. Sicque ה apocopatur.

1. Cum vocali, ut, וַיַּעַשׂ *& fecit*, pro יַעֲשֶׂה. וַיַּרְא *& vidit*, quod formâ est ex Hiph. significatione ex Kal, pro יִרְאֶה (semel habet geminum Accusativ. post se, ideóq; est ex Hiph. וַיַּרְא אֹתָם אֶת־בֶּן *& videre fecit eos filium*. 2. Reg. 11. 4.)

2. Trajectâ vocali (··) ad primam radicalem, ut, וַיִּבֶן *& ædificavit* ex יִבְנֶה.

3. Quandoq; augmenta initialia in Kal assumunt (..) ut, וַיֵּבְךְּ *& flevit*, ex יִבְכֶּה. וַתֵּרֶב *& multiplicavit*, ex תִּרְבֶּה, וַיֵּט *& inclinavit*, à נָטָה, pro יִטֶּה.

4. In Hiph. quædam scribuntur cum duplici (··) ut, הֶרֶב *multiplica*, ex הַרְבֵּה, יֶפֶר *fructificabit* ex יַפְרֶה.

Vel cum duplici (-) si prima fuerit gutturalis, ut הַעַל *ascendere fac*, יַעַל *faciet ascendere*. Aut cum (··) & (-) ob secundam gutturalem: ut, וַיֵּתַע *errare fac*, אַל־תֶּמַח *ne delere sinas.*

5. Specialiter hæc duo, הית *fuit*, & חיה *vixit*, in Futuro Kal, sic apocopantur; ut, אהי תהי יהי נהי.

Nota: In Futuro utroq; ה syllabæ afformativæ נה sæpe etiam apocopatur; ut, שמען *audite*, quasi ex שמענה.

CAP. XI.

De Verbis Defectivis.

DEFECTIVA I. נ. ut, נגש *accessit*.

R.68. נ *Initiale shevatum in Imperativo & Infinitivo Kal abjicitur*: ut, גש *accede*, ex נגש. *Et Infinitivus assumit* ת: ut, גשת. Quòd si ultima fuerit ע, vel ח, exit in ת: ut, טעת *plantare*, פחת *flare*. Irregulare est תת pro תנת *dare* & cum ה paragog. תנה *ponere*, pro *posuisti*.

R.69. נ *Medianum shevatum post literas* Heemanthi *in dagesh commutatur*: ut, אגש, pro אנגש. Fit autem hoc in Fut. Kal, Præterito & Participio Niph. toto Hiph. & Hoph.

Quòd si media sit gutturalis, נ manet ut, תנאף. At in נחת, & נחם, abjicitur: ut, יחת (pro ינחת) *descendet*, נחם (pro ננחם) *condoluit*.

Notæ: 1. Sunt 9. Verba incipientia à (י) in quibus (י) aliquando commutatur in dagesh; ut, ואסרם *& castigabo eos*, à יסר. Sic הניח *collocavit*, à ינח הקיף *circumegit*, à יקף. Reliqua 6. habent mediã radicalem צ, súntque יצב *constitit*, יצג *statuit*, יצע *substravit*, יצק *fudit*, יצר *formavit*, יצת *succendit*.

2. Duo ex incipientibus à ל hanc anomaliam etiam imitantur; ut, לקח *accepit*. Imper. Kal קח, Infinit. קחת, Fut. אקח, Hoph. אקח. Et semel לתע in Niph. נתעו *evulsi sunt*.

Typus Defectivorum primâ נ׳

Præterit.

נִגַּשׁ נִגְּשָׁה נִגַּשְׁתָּ ,תְּ ,תִּי &c.	Niph.
הִגִּישׁ הִגִּישָׁה הִגַּשְׁתָּ	Hiph.
הֻגַּשׁ הֻגְּשָׁה הֻגַּשְׁתָּ & sic deinceps.	Hoph.

Imperativ.

גַּשׁ (¨) (וּ) גְּשִׁי גְּשׁוּ גַּשְׁנָה	Kal.
הַגֵּשׁ (..)	Hiph.

Futurum.

אֶגַּשׁ (..) (וּ) תִּגַּשׁ תִּגְּשִׁי יִגַּשׁ &c.	Kal.
אַגִּישׁ (..) תַּגִּישׁ תַּגִּישִׁי יַגִּישׁ	Hiph.
אֻגַּשׁ תֻּגַּשׁ תֻּגְּשִׁי יֻגַּשׁ &c.	Hoph.

Particip.

נִגָּשׁ	Niph.
מַגִּישׁ	Hiph.
מֻגָּשׁ	Hoph.

DEFECTIVA IIâ.

sive Geminantia secundam, ut סָבַב *circumdedit.*

R. 70. *Habentia secundam & tertiam literam eandem: in conjugationibus Levibus*, (prima & tertia,) *syncopant mediam radicalem cum præcedenti vocali, ut*, סַב, ex סָבַב, circumdedit.

At, si adsint literæ præformantes, defectum secundæ vocalis longâ compensant: ut, אָסוֹב, pro אֶסְבּוֹב. *Sin autem vox in fine crescat, in tertia per dagesh*: ut, סַבּוֹ compensant.

R. 71 *Ante Afformativum* נוּ ,תֶן ,תֶם ,תִּי ,תְּ ,תָּ *per omnia Præterita assumitur* ׳וֹ; ut, סַבּוֹנוּ סַבּוֹתָ. *Ante* נָה *Futurorum*, (׳) *præcedente* (∵) ut, סְבִּינָה, תְּסֻבֶּינָה.

Typus

Typus Geminant. secundam

Præterit.

סַב סַבָּה סַבּוֹתָ סַבּוֹת סַבּוֹתִי סַבּוּ	Kal.
נָסַב נָסַבָּה נְסַבּוֹתָ ,וֹת ,וֹתִי נָסַבּוּ	Niph.
הֵסַב הֵסַבָּה הֲסִבּוֹתָ ,וֹת ,וֹתִי הֵסַבּוּ	Hiph.
הוּסַב הוּסַבָּה הוּסַבּוֹתָ &c.	Hoph.

Imperat. & Infinit.

סֹב (-) סֹבִּי סֹבּוּ סֻבֶּינָה	Kal.
הִסַּב הִסַּבִּי	Niph.
הָסֵב הָסֵבִּי הָסֵבּוּ הֲסִבֶּינָה	Hiph.

Futur.

אָסֹב (-) תָּסֹב תָּסֹבִּי יָסֹב &c.	Kal.
אֶסַּב תִּסַּב תִּסַּבִּי יִסַּב	Niph.
אָסֵב תָּסֵב תָּסֵבִּי יָסֵב	Pih.
אוּסַב תּוּסַב תּוּסַבִּי יוּסַב	Pyh.

Particip.

נָסָב נְסַבִּים	Niph.	ָה וֹת
מֵסֵב מְסִבִּים	Pih.	
מוּסָב מוּסַבִּים	Pyh.	

72. *Conjugationes graves* (i. e. secunda & quarta) *loco dagesh assumunt* וֹ, ut, סוֹבֵב, pro סִבֵּב, Pyh. סוֹבַב, Hithp, הִסְתּוֹבֵב.

Vel geminant primam, & secundæ postponunt: ut, גִּלְגַּל, à גָּלַל volvit.

DEFECTIVA IIIâ, ן, vel ת, ut שָׁכַן *habitavit.* כָּרַת *excidit.*

Quando tertia radical. ן *vel* ת, *cum formativo* נ *vel* ת *concurrit, tunc prius* נ *vel* ת *in dagesh forte de-*

ficit: ut, שָׁכַנּוּ, pro שָׁכַנְנוּ, *habitavimus*. תִּשְׁכֹּנָּה, pro תִּשְׁכֹּנְנָה *habitabunt*. Sic כָּרַתָּ, pro כָּרַתְתָּ, *exscidisti*: נִבְעַתִּי *consternatus sum*. Ubi in his & similib. exemplis נ & ת deest, non quoad sonum, sed quoad figuram.

Et sic etiam נָתַן *dedit*, semper postremum ן ante ת in Præterito Kal amittit ut, נָתַתָּ נָתַתְּ נָתַתִּי: aliquando & primum: ut, תַּתָּה dedisti, 2.Sam. 22. 41.

APPENDIX.
De Verbis dupliciter *Imperfectis*.

Dupliciter Imperfecta sunt; vel, quæ ab utroque extremo gestant literam Quiescentem: ut, אָבָה *voluit*, Futur. Kal אֹבֶה, תֹּאבֶה, &c. vel, quæ utrinque sunt Defectiva, ut, יָצַת *ustus fuit*, Præt. Niph נִצַּת, נִצַּתְּ, נִצַּתִּי, &c.

Vel, quæ habent secundam radical. ו & tertiam ת, ut מוּת *mori*, Præt. Kal מֵת, מַתָּ, מַתִּי.

Vel, quæ habent Primam (י) vel נ & tertiam א, vel ה, ut, יָדָה, Imper. Hiph. הוֹדוּ pro analogo הַיְדִיהוּ, *celebrate*, נָשָׂא, Fut. Kal אֶשָּׂא pro regulari אֶנְשָׂא, *feram*. נָטָה, Præter. Hiph. הִטּוּ, pro integro הִנְטִיהוּ, *inclinârunt*.

Præterea sunt quædam *Formæ Mixtæ*, ex diversis Conjugationibus & Temporibus: ut, יִרַדֵּף, ex Kal יִרְדֹּף & Pih. יְרַדֵּף. Itémque ex diversis ordinibus, ut, שָׁתוּ *posuerunt* formâ ex שָׁתָה, significatione ex שׁוּת. It[em] מָלוּ *impleverunt*, pr[o] מָלְאוּ, more Quiescent[ium] tertia ה, &c. Hæc omnia non egent novis regulis, sed tantùm Regularum artificiosâ applicatione.

CAP

Cap. XII.

De septem literis Præfixis Moschæh vecaleb.

R.74 מ *pro* מִן, (à, ab, de, è, ex, præ, propter) *præfigitur dageshabili per chir. sequẽte dagesh, indageshabili per* (..) ut, מֵבַּיִת *è domo,* מֵאֲדֹנָי *à Domino* : quod etiam imitatur מֵיְהוָה à *Iehova.*

Nota : מ aliquando negationem includit, (vide suprà R.41.) venítque ante nomina & adverbia cum ellipsi verbi substantivi : ut. מִמֶּלֶךְ *ne* (sis) *rex. Removit paludamentum suum* מֵעָלָיו *ne* (sit) *super se. Exiit* מֵעִם *ne* (esset) *cum Pharaone.*

R.75. שׁ (ex אֲשֶׁר) *præfigitur per* (..) *sequente dagesh.* Habétque vim modò Relativi, modò Conjunctionis causalis : ut, שֶׁכָּךְ *quòd sic.* Sin habeat ante se ב. notat *quando* : ut, בְּשֶׁסָּכָל *quando stultus,* בְּשֶׁיִּפּוֹל *quando cecidit,* Legitur etiam (sed multò rariùs) cum (-) & (:) ut, שַׁקַּמְתִּי *quòd surrexi,* שְׁהוּא *quòd ipse.* Semel cum (ָ) שָׁאַתָּה *qui tu.*

R.76 ה *Emphaticum & Relativum præfigitur per* (-) *sequente dagesh.* Illud Nominibus, hoc Præteritis & Participiis : ut, הַשָּׁת *qui posuit* ; quod semel latet in ב, ut, בַּהֵכִין *in* (loco,) *quem præparavit,* pro בְּהַהֵכִין.

Sequente gutturali Kametsatâ, punctatur cum (..) ut, הֶחָכָם *sapiens ille.* Quòd si gutturalis sit cum alio puncto, aut si sequatur ר gestat (ָ) ut, הָהֵם *illi ipsi,* הָרָשָׁע *improbus ille.*

Nota : 1. Nomina propria itémq; appellativa, in Regimine posita, vel Affixis juncta, ה Emphaticum respuunt. 2. Pronomina tertiæ personæ sæpe cum eo luxuriant; ut, הַהוּא *ille.*

R.77 ה *Interrogativum & Admirationis præfigitur per* (-:) ut, הֲיֵשׁ *an est?*

הֲשֹׁמֵר *num custos?* (Sequenti gutturali Kametsatâ habet (·.·) ut הֶאָפֵס *num desiit?* Subsequente gutturali cum alio puncto quàm (ᵀ) aut sequente literâ shevatâ, gestat nudũ (-) ut, הֲהֵם *an illi?* הֲיְסֻפַּר *an enarrabitur?* At ante serviles כלב poscit (-) sequente dagesh : ut, הַכַּמּוֹת *num sicut mors?* הַלְבֵן *num filio?*

Nota : ה Erotematicum sæpe deest, & modulando in pronũciatione suppletur : ut, *Malum* לֹא *non accipiemus?* Sic Job.3.25. *Non quiescebam? non tranquillus eram? non requiescebam?* Sic *Trahes Leviathan hamo?* Ita Mich. 5. *Tu Beth-lehem* צָעִיר *parva es?* i.e. οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ. Interrogatio enim sine negatione negat, & cum negatione affirmat.

R.78. ו *Copulativum regulariter accipit* (:) ut, וְדֶרֶךְ & via. *Sequente Labiali vel Shevatâ, assumit* ו, ut, וּבְדֶרֶךְ & in via. *prope accentum distinctivum poscit* (ᵀ) ut, וָדֶרֶךְ, maximè cùm duo nomina junguntur in sensu uno, ut, עָנִי וָרָשׁ *afflictus & pauper.*

Nota : ו sumitur aliquando adversativè, *sed, tamen.* 2. Disjunctivè, *aut,* idque in duabus quasi distinctis speciebus, vel ejusdem speciei individuis: ut *Qui tetigerit hunc virum & (aut) uxorem ejus. Qui percusserit patrem & (aut) matrem ejus, morietur, Paupertatem & (aut) divitias ne dederis mihi.* 3. Est explicativũ, i.e. *Fuitque aurum illud & Gideoni & (Jun. i.e.) familia ejus in tendiculam.* In N. T. *Deus & (i.e.) Pater Domini nostri.* 4. Est nota similitudinis, *sic*: ut, *Ut transit turbo, & (sic) non est improbus.* In N. T. *Ut in cœlo & in terra.* 5. Post totum denotat partem nobiliorem; ut, *Salomon amabat multas filias alienigenas, & filiam Pharaonis. Liberavit eum è manu hostium, & Saulis. Fulcivisti manus meas, & dextram. Luminaria & sol. Judæa & Ierusalem.* In

N. T.

N.T. *In Prophetis & Mose. Cum mulieribus & matre Iesu*,&c.

2. ו aliquando redundat: ut, *Et filii Tzibonis & Haja & Hanna*,(Jun. *tum Haja, tum Hanna*) Job.23.12. *Præceptum labiorum ejus*, וְלֹא *& non dimovi.*

.79. ו *Conversivum Futuri præfigitur per (-) sequente dagesh*, commutátque significationem Futuri in Præteritum: ut, וַיִּפְקוֹד *& visitavit.* Idem præstat particula אָז; ut, אָז יָשִׁיר *tunc cecinit*, אָז יְדַבֵּר *tunc locutus est.*

Conversivum Præteriti non distinguitur punctatione à Copulativo, sed solùm accentum trajicit ad ultimam, ut, וְיָשַׁבְתָּ *& sedebis*, ex יָשַׁבְתָּ *sedisti.*

Nota: In continuata sententia unum tempus plerumque transit in naturam alterius: itaque, si Futur. præcesserit, & sequatur Præterit. illud Præterit. per Futur. reddendum, & contrà: ut, וְהָיָה (Præt.) *& erit sicut arbor* &c. *quæ* יִתֵּן fut.) *dabit. Et cùm fœmellam* תֵּלֵד (fut.) *pariet*, וְטָמְאָה (Præt.) *& immunda erit.*

R.80 *Literæ* כלב *communiter notantur cum* (:) Sed ל ante Monosyllabam, aut Milhel, gestat (ָ) ut, לָעָם *populo*, לָבֶטַח *in fiducia.* Quod etiam בּ & כּ cum plerisque Pronominibus imitantur: ut, בָּזֶה *in hoc* כָּזֹאת *secundùm istud.* At in his tribus: לְאֹם *natio*, לְאַט *sensim*, לְבַד *seorsim*, ל non est Præfix. sed tantùm Prostheticum per se nihil significans.

Nota: 1. כְּ, pro כֵּן, est vel *similitudinis*, sicut, circiter, juxta, secundùm; vel *veritatis*: ut, Nam erat כְּאִישׁ אֱמֶת *ut vir veritatis*, i.e. verè fidelis, כַּיּוֹם *sicut hodie*, i.e. tam verè, ut hodiernus dies est. In N.T. *Gloriam ejus, sicut unigeniti*. Aliquando כ deest, *Sion arabitur* (sicut) *ager*.

2. ל, pro אֶל, modò est

articulus, modò præpositio, *ad, de, juxta, secundùm, per. pro, vice, inter, in.* Sicque post verbum substantivum eleganter in nominativum resolvitur: ut, *Estote in viros*, i.e. viri. *Eruntq; in carnem unam*, Matth. 19.5. εἰς σάρκα μίαν i.e. caro una. Sic; *hi tres* εἰς ἕν εἰσιν *in unum sunt*, i.e. unum.

3. ב *in* est vel auxilii & instrumenti; ut, בחרבי *in gladio meo*, id est, gladio. *Baptizo vos* ἐν ὕδατι *in aqua*, i. e. aquâ. Vel materiæ, *ex*; vel comitatûs, *cùm inter*. Vel periphrasis adverbii; ut, במרמה *in dolo*, i.e. dolosè; *in astutia*, i.e. astutè: Et deficiente ב, ut, מהרה, pro במהרה *velociter*. Sic מישרים *rectitudines judicabo*, id est, rectissimè.

R.81. *Literæ* בלב *plerumque* ה *Emphaticum excludunt, ejúsque vocalem possident.*

Idem accidit ה Characterist. Infinit. Niph. & Hiph. ut, בכשל, pro בהכשל *in impingendo*, לנפיל, pro להנפיל, *ad cadere faciendum.*

R.28 *Literæ* וכלב *ante* { אלהים / אדני } *habent* { ֵ / ֲ }

Ipsúmque א *puncto proprio privant*: ut, ואדני ואלהים באדני באלהי. Quod etiam imitatur Infinit. Kal, לאמר *dicendo*, pro לאמר.

R.83 Idem usu venit in nomine יהוה: ut, ויהוה ביהוה ליהוה.

Particulæ מכלב *sæpe syllabicas adjectiones*, די, מו, פי, *assumunt*: ut, מדי *ex*, בדי *in*, כדי *sicut*, לפי, & כפי, *secundùm, juxta.* Usitatissimum verò est כמו *sicut*, quod, si sit cum affixis Gravibus, habet (ִ) ut, כמוהם *sicut illi*, cum Levibus (ָ) ut, כמוני *sicut ego*, כמוך *sicut tu.*

Cap. XIII.

De Affixis.

R.84 *Affixa sunt Pronomina truncata, quæ tergo vocum apponuntur, &, postre-*

postremæ literæ, conjunctæ vocis, certa quædam puncta subjiciunt.

Sin autem vox desinat in vocalem (ִי) vel ךָ, Affixa simpliciter, absque ullo præeunte puncto, sed prout sunt in Tabella, vocibus affiguntur.

Affixorum est hæc Tabella.

	Tertiæ fœm.	*Tertiæ* masc.	*Secundæ* fœm.	*Secundæ* masc.	*Primæ* com.
Sing.	נָה ה	הוּ ו	ךְ	ךָ	נִי נִי י
Plur.	הֶן ן	הֶם ם	כֶן	כֶם	יֵנוּ נוּ

R.85. י *Subjicit Nominib. singularib. & Infin. chir. Pluralib.* (-); Significat *mihi, me, meus, a, um, mei, æ, a,* per omnes casus.

R.86. נִי *Præterit. masculin,* נִי *fœminin.* נִי *reliquis* Significat *mei, mihi, me,* competítque Verbis.

R.87. נוּ *Præter. masc.* נוּ *fœm.* נוּ *reliquis.* Significat *nos, nobis, noster, a, um,* יְנוּ *nostri, æ, a.*

R.88. ךָ *singularibus & Verbis,* יךָ *pluralib.* Significat *tuus, a, um, tibi, te, tui, æ, a.* Et aliquando assumit ה parag. fitque כָה.

R.89. ךְ *Nominibus singularibus & Verbis,* יִךְ *pluralibus.* Signific. idem, quod masc. ךָ

R.90. ו *jungitur singularib. & Verbis per Cholem, Pluralibus per* (ָי) Significat *Illius, illi, illum.* Et loco ו ponitur aliquando הּ, ut, שִׁירֹה *canticum ejus*: vel נוֹ, ut, יֶשְׁנוֹ *est illi.*

R.91 הוּ *est Præteritor. masc.* הוּ *fœmininor.* הוּ *futuror.* Significat idẽ, quod præcedens ו, éstque proprium Verborum, nec cohæret Nominibus, nisi in הָ, finitis: ut, וְעָלֵהוּ *& folium ejus,* ex עָלֶה. *In futuris sæpe habet* נְהוּ ut, יְבָרְכֶנְהוּ *benedicet eum. Sed sæpiùs contrahitur in* נּוּ, ut, יִפְקְדֶנּוּ *visitabit eum.*

R.92 הָ *suffigitur nominib.*

 sin-

singularibus, raro Verbis. הָ *pluralib, & Futur.* Significat *Illius, illi, illam* Et interdum הָ amittit Mappik; ut, לָהּ *illi,* שִׁכְמָהּ *humerus ejus.*

R.93. נָּה *solis Futuris.* Valet idem, quod præcedens הָ.

R.94. ם & ן *adhærent nominibus & verbis per* (ָ) *solis Futuris per* (..) Significat *illorum, illis, illos, illarum illas.* Et pro ם fit ם, si accentus fuerit in penult.

R.95. *Poëticum* מוֹ, *pro* ם, *copulatur singularibus per* (ָ) *Pluralib. & Fut. per* (..) Semel est מוֹ, pro וֹ ut, יְכַסְיֻמוֹ *operient eos.* Dicitur *Affixum poëticum* quoniam usus ejus frequens est in libris Metricis.

R.96. *Affixa gravia* כֶן, כֶם, הֶן, הֶם, *junguntur Nominibus singularibus & Verbis per* (:) *Pluralib. per* (..) Illa sunt *Vester, a, um.* Hæc *Illorum, illis, illarum,* &c. Appellantur *Affixa Gravia,* sive, *Constructa,* eò quòd dictionibus, quibus copulari debent, eandem mutationem punctorum imperant, quam Regimen requirit.

R.97 *Ob Affixa mutantur Terminationes.*

Præterit.

ה *in* תְ, ut, פְּקַדְתְּהוּ, ex פָּקְדָה.

תְּ *in nudum* תְ, ut, פְּקַדְתּוֹ, ex פָּקַדְתְּ.

תְ *in* תִי, ut, פְּקַדְתִּיו, ex פָּקַדְתְּ.

תֶם & תֶן in תוּ, ut, פְּקַדְתּוּם, ex פְּקַדְתֶּם.

Futurorum נָה *in* ן, ut, תִּפְקוֹדוּנִי, ex תִּפְקֹדְנָה.

R.98 *Itémq; transponitur in Præter.* (ָ) *&* (:) *in forma* פָּקְדָה & פָּקְדוּ, *ut* פְּקָדַתְהוּ, contractè פְּקָדַתּוּ *visitavit f. illum,* פְּקָדוּם *visitârunt eos.*

In *Imperat: autem & Infinit.* (:) & ו *formæ* פְּקוֹד, sicque ו transit in (ַ) ut, פָּקְדֵנִי *visita me.*

R.99 *Affixa in Duali & Pl. Num. in utroque genere, semper præmittunt sibi* (י) *tan-*

tanquam notam multitudinis propriam: ut, יָמֶיךָ *dies tui.* תּוֹרוֹתָיו *leges ejus.* Exc. Affixa י, ם & ן.

Quam formam etiam hæc tria ſingularia, אָב *pater*, אָח *frater*, חָם *ſocer*, æmulantur: ut, אָבִיךָ חָמִיךָ אָחִיו.

100. *Inter Affixa* ךָ, ךְ, נִי, הוּ, הָ, *& ipſam vocem, obvium eſt* נ *Epentheticum shevatum*: ut, יְכַבְּדָנְנִי *honorabit me*, יְשַׁבְּחוּנְךָ *celebrabunt te.* Quod rurſus à dagesh devorari ſolet: ut, יַכֶּכָּה *percutiet te* אוֹדֶךָּ *confitebor tibi.*

101. *Particulæ ſeparabiles in affixione æmulantur Nomina, rariùs Verba.*

Hæc tria אֵין *non*, הִנֵּה *ecce*, עוֹד *adhuc*, pro affixo ן aſſumunt נ more Futurorum.

Hæc ſeptem, אַחַר *poſt*, אֶל *ad*, בֵּין *inter*, עַד *uſque* עַל *ſuper*, תַּחַת *ſub*, יַחַד *unà*, aſſumunt Affixa Nominum pluralium, ideóq; habent inſertum (י) ut, אַחֲרָיו *poſt*, *&c.*

אֵת præpoſitio *cum*, mutat(..) in *chir.* & ת dageshat: ut, אִתִּי *mecum* *Ante* נוּ eſt cum (ָ) ut, אִתָּנוּ, & ſic etiam עִמָּנוּ, *nobiſcum.*

Inſeparabiles ל *&* כ *cum affixis amant* (ָ) ut, בָּנוּ *in nobis.* At (י) ךָ & ן illis puncta ſingularium adjiciunt.

Cap. XIV.

De Literis Paragogicis.

102. SEX *literæ Paragogicæ*, אהוינת Ehevinoth *dictæ, nudam ſaltem voci emphaſin inducunt, nihilque aliud ſignificant.*

1. א Paragogic. (more Arabum) additur perſonis verborum finientibus in ו, ut, הָהָלְכוּא *qui ambularunt.*

2. הָ paragogici uſûs eſt in omni voce; præcipuè verò in Præt. & Imp. ſecunda perſ. maſculina in Fut.

Futuri utriusque numeri prima, nec non Infinito ac Participio &c. Quin etiã *omne* (ָ) *dictionem terminans includit* ה, ut, לְךָ, & לְכָה, *tibi.*

Nominibus loci additum dicitur Locale, *significans* in, ad, versùs; *facitque voces penacutas*: ut, יָמָּה *mare versùs*, שְׁאֹלָה *ad infernum.*

Nota: הָ paragogic. si jungatur Verbis formæ פְּקוֹר, mutat ו in ָ*br.* & (ְ) transponit: ut, פָּקְדָה. Vide Regul. 98.

3. ו Paragogicum additur Regimini: ut, חַיְתוֹ אֶרֶץ *bestia terræ.* Sicque distinguitur ab Affixo ו, nam affixum nunquam additur voci Regenti.

4. י Paragogic. sæpiusculè adhæret Infinit. Nominib. & Participiis, aliquando etiam particulis: ut, מִנִּי, & מִנֵּי, *ex.*

5. ן *Paragog. jungitur terminationibus verborum* ו, & י, & ferè secum trahit accentum: ut, יְקוּמוּן; ac secundæ radic. quandoque substernit vocalem longam: ut, תֶּאֱהָבוּן *diligetis.*

6. ת. tribus Infinitivis jungitur: ut, יְבֹשֶׁת *arescere*, יְכֹלֶת *posse*, שִׂנְאַת *odisse.*

Cap. XV.

De Mutatione Vocis.

1. *In Consonis.*

103. ה *Radicale in motione generis, flexione numeri, & affixione, unà cum puncto præcedenti abjicitur*: ut, עֹשֶׂה *faciens.* m. עֹשָׂה *faciens* f. עֹשִׂים *facientes*, עֹשְׂךָ *faciens te.*

104. ה *Afformativum generis, aut Paragogicum, in affixione mutatur in* ת. Quod rursus aliquoties syncopatur: ut, תְּבוּנָם *intelligentia eorum*, pro תְּבוּנָתָם.

105. *Terminatio Dualis* יִם *& plurale* ים *ante Affix. planè tollitur*: ut, יָדֶיךָ *manus tua*, ex יָדַיִם *manus.*

2. *In*

2. *In Formis.*

106. *Finita* הָ *quorum penultima est* (ָ) *vel* (..) *cum* מ *vel* ת *Heemanth. ab initio, ea in Regimine terminantur in* תֶ.. *sub qua forma etiam Affixa assumunt:* ut, מִלְחָמָה *bellum*, Regim. מִלְחֶמֶת, Affix. מִלְחַמְתּוֹ: מַצֵּבָה *statua*, מַצֶּבֶת, מַצַּבְתּוֹ: תִּפְאָרָה *decus*, תִּפְאֶרֶת, תִּפְאַרְתּוֹ.

Et sic etiam variant Formas.

בְּהֵמָה	*pecus.*	Regim.	בֶּהֱמַת	Aff.	בְּהֶמְתּוֹ
גְּבִירָה	*hera.*		גְּבֶרֶת		גְּבִרְתּוֹ
אִשָּׁה	*uxor.*		אֵשֶׁת		אִשְׁתּוֹ
פֶּה	*os.*		* פִּי		פִּיו

* Sicque פִּי, *os*, in Regim. & פִּי *os meum*, in Affix. solo tantùm sensu distinguuntur.

3. *In punctis*

107. *Simplicis euphoniæ gratiâ permutantur,* (ָ) cum (ֶ) ut, אֶרֶץ & אָרֶץ *terra*, semper cum ה Emphat. הָאָרֶץ *ipsa terra*.

(..) cum (ִ) & contrà: ut, תּוֹמֵךְ & תּוֹמִיךְ *sustentans*.

וְ (ּ) & *br.* inter se.

(-)(ֶ) *chir.* invicem: ut, עַד *æternitas*, וָעֶד *& æternum*.

108. *Pro terminali* (..) *substituitur* (-) *maximè propter ultimas gutturales, aut* ר: ut, שִׁבַּר, pro שִׁבֵּר, *fregit*. Vicissim pro (-) ponitur (..) ut יִתֵּן, pro יִתַּן, *dabit*.

109. (-) *ante guttural. & habentes* (ָ) *vel* ָ*br. mutatur in* (ֶ) ut, הֶהָרִים, pro הַהָרִים, *ipsi montes*, הֶחֳדָשִׁים *ipsa calendæ*. Rursus abjecto (ָ) nativum (-) redit: ut, יִתְנֶחָם in pausa, extra pausam יִתְנַחֵם *consolabitur*.

110. (-) *Vicarium est pro* (ֶ) *ante, vel sub, guttural.* עחה *in voce Milhel*, ut,

וַתֵּלַהּ *& furebat*, pro תְּלַהּ, ex לָהַהּ. Vide R. 67. 3. Sic בּוֹרַחַת *fugiens*, pro בּוֹרַחַת.

111. *Duplex (.:) in voce, cujus ultima radicalis est* א, *coalescit in (..)* ut, צֵאת *exire*, pro צְאֵת, à יָצָא.

112. *In locum vocalis longæ succedit brevis & dagesh per Systolen*: ut, אֲקֻבּוֹ, pro אֲקוֹבוֹ, *maledicam*, וַיִּסֹּב pro יָסֹב *& circumdedit*.

E contrà, *In locum dagesh & brevis vocalis, longa, per Diastolen*: ut, אֵיתָם *integer ero*, pro אֵתָּם, cum (י) redundante.

113. *Necessariò puncta mutantur, ob* נְרִבְּס & גַּת

נ	id est,	נְקֵבָה	genus *fæminin.*
ר		רִבּוּי	numerum *pluralem.*
כ		כִּנּוּיִם	*Pronomina* affixa.
ס		סְמִיכוּת	*Regimen.*
ג		גָּרוֹן	literas *gutturales.*
ת		תּוֹסֶפֶת	*additionem*, seu paragogen.

Ideóque, *crescentibus à fine literis, decrescunt puncta*, (si scil. accentus descendat,) ut nempe pronunciatio fiat expeditior. Utplurimùm autem puncta decrescunt in minimam quantitatem, h. e. in (:) sive illud fuerit simplex sive composit. pro conditione literarum.

114. *(ֵ) penultimum in omni incremento & Regimine corripitur in (:)* Et sic etiam antepenult. in Verbis, ut, פְּקַדְתִּיךָ *visitavi te*, (ex פָּקַדְתִּי) Si verò implicitè vel explicitè includat dagesh, aut literam quiescentem, manet; ut, פָּרָשִׁים *equites*, q. ex פָּרָשׁ in Pih. קָמָתִי *seges mea*, ex קוּם. Item sub מ defectivorum: ut, מָגִנִּי *clypeus meus*. מְסִבִּי *aulæum meum*

um. Nec non terminationem fœmin. ות: ut, גָּלוּתִי *captivitas mea.*

115. (ָ) *ultimum in Regimine, & ante affixa Gravia, migrat in* (ַ) Si verò sit ante א, vel terminationẽ fœmininam ת, manet in Regim. ut, צְבָא מִלְחָמָה *exercitus belli*, מְנָת הָאָדָם *portio hominis.*

At tria hæc, אָב *pater*, אָח *frater*, חָם socer in Regim. assumunt (י.) & mutant (ָ) in (ֲ) ad differentiam affixionis; ut, אֲבִי· אֲחִי· חֲמִי. Vide Regul. 99.

116. (..) *penultim. in omni augmento finali, & Regimine corripitur in* (:) Exc. si sit sub dagesh, aut explicitè vel implicitè includat literam *Ehevi*: ut, מַצְּבוֹתָם *statuæ eorum*, הֵיכָלִים *palatia.*

117. (..) *finale quodcunque, in omni incremento corripitur in* (:) *In Regimine in* (ַ) Exc. 1. Manet post (ָ) vel (:) ut, זָקֵן, Plur. זְקֵנִים *senes*, זְאֵב, Plur. זְאֵבִים *lupi.* 2. Manet in monosyllabis, exceptis בֵּן *filius*, שֵׁם *nomen*, & יֵשׁ *est, fuit*, quæ cum affixis regulæ parent.

118. (ֹ) *penultimum, sequente* (ַ) *vel* (ֶ) *ob incrementum finale, rariùs in* (:) *usitatiùs, cognationis causâ, transit in* (ֳ) *vel* ָ*br.* ut, פֹּעַל, plur. פְּעָלִים *opera*, רֹתֶם, plur. רְתָמִים *juniperi.* מַשְׂכֹּרֶת, affix. מַשְׂכֻּרְתִּי *merces mea.* אֹהֶל, plur. אֳהָלִים *tentoria*: קֹדֶשׁ, affix. קָדְשִׁי *sanctitas mea.*

119. (ֹ) *ultimùm, in Verbis semper, in Nominibus ante affixa Gravia, migrat in* (:) Quòd si aliud (:) sequatur, in ָ*br.* ut, אֲכָלְךָ *comedere te*, יְכָלְתֶּם *potuistis.*

120. (ַ) *penultim. sequente alio* (ַ) *in omni incremento corripitur in* (:) ut, נַעַר Plur. נְעָרִים *pueri.*

121. (ַ) *ultimum, in Nominum flexione, transit in* (ָ) ut, נְעָרִים, in affix. in (:) ut, דְּבַשׁ, affix. דִּבְשִׁי *mel meum.*

In

In Verbis. cum ה *Paragogico migrat in* (:) *Cum affixis in*(ָ)ut, בְּחָנֵנִי *proba me.*

Idem accidit(:)inde oriundo:ut, שִׁמְעוּנִי *audite me*, ex שִׁמְעוּ, quod ex שְׁמַע, redeunte *chir.* in (:)R.6.

122. (ֵ) *penultimum crescente voce, migrat in* (-) vel *chir. Vltimũ, in flexione numeri in*(ָ), *cum affixis &* ה *Locali, in*(-) vel *chir.* ut, אֶרֶץ *terra*, pl. אֲרָצוֹת. Affix. אַרְצִי, cum ה Loc. אַרְצָה.

In Regimine ante ה *transit in*(ֵ)ut, שֵׂה עִזִּים *pecus caprarum*: ex שֶׂה.

123. *chirek formæ* פְּרִי (i.e. ultimum, ante י) *in Affixione transit in*(:) *In declinatione in*(ָ) Sicque (י) movetur; ut, פִּרְיוֹ *fructus ejus*. שֶׁבְיֵךְ *captivitas tua.* גְּדָיִים *hœdi.*

Huc refer formam חֲצִי & חֳלִי; ut, חֶצְיוֹ *medietas ejus*, חָלְיוֹ *dolor ejus*, חֳלָיִים *dolores.*

124. *Dissyllaba formæ* { מָוֶת / בַּיִת } *in flexione, affixione & Regimine, contrahuntur in* { מוֹת / בֵּית }

ut, מוֹתִי *mors mea*, בֵּיתִי *domus mea.*

Exc. שַׁיִת & עַיִר facit שִׁיתוֹ *vepres ejus*, עִירֹה *asellus ejus.*

At cum ה *paragogico & Locali*, ו *&* י *per* (:) *moventur*: ut, לַיְלָה מָוְתָה.

Crescentibus defectivis imponitur dagesh, ac tum corripitur ultimum { (ָ) in (-) / (..) in *chirek.* / (ֹ) in (ֻ) vel ָ*br.* }

Et sic quorundam (-) transit in *chir.* ut מֵסַב, plur. מְסִבִּים *circuitus*, צַד, plur. צְדָדִים *latera*, בַּת cum Affix. בִּתּוֹ *filia ejus.* Et sic in גַּת *torcular*, מַד *mensura*, מַס *vectigal*, סַף *limen*, פַּת *buccella.*

CAP. XVI.

Cap. XVI.

De Accentibus.

125 R*Adix semper habet accentum in ultima:* ut, פָּקַד sicque *crescente voce, accentus Tonicus itidem descendit ad ultimam:* ut, פָּקְדָה.

Exc. Terminationes Verbales נָה׳נוּ׳תִּי׳תְּ׳תָּ, Et Affixa, הָ׳נָה נוּ׳הוּ׳נוּ׳נִי׳ יךָ׳מוֹ. Item ה paragogic. in Nominib. & Locale, quæ constituunt Milhel.

Nota: Vox מִלְעֵיל dicitur, cùm accentus est in *penultima;* מִלְרַע in *ultim.*

126. *Omnis vox, quæ desinit in duas consonas mobiles, & vocalem longam, est Milra.*

Sed vicinitas alterius accentûs, itémque ו Conversiv. Fut. (si penultima fuerit longa,) *ex Milra facit Milhel,* & corripit ultimum (..) in (∴) & ו in (ׇ) ut, יֵצֶר, per יָצוֹר, יֶחֱרַף, pro יֶחֱרַף. Sic וַיָּסָב וַיָּקָם, ex יָסוֹב יָקוּם.

127. *Si duæ postremæ syllabæ sint æqualis quantitatis:* ut, מֶלֶךְ *vel ultima syllaba sit dageshata:* ut, סַבּוּ, *aut brevis,* ut קֹדֶשׁ (nisi sequatur ה radicale, ut, מֹשֶׁה) *vox est Milhel.*

128. *Commune officium omnium Accentuum est acuere syllabam; & hujus respectu Tonici,* παρὰ τῦ τείνειν *à tendendo* (metaphora à fidibus desumpta) *dicuntur* Vulgò numerantur 30. qui reduci possunt ad 27. Nulláq; vox est in Bibliis, quæ Accentu Tonico careat, nisi sit cũ Maccaph stipata. Horũ alii suprà, alii infra literas, diversis figuris signati, ordini vocũ inseruntur; quã diversitatem modulatio quædam Musica peperisse creditur, Hic sequitur

Tabula omnium Accentuum Hebræorum.

ACcentus Hebr. constant; vel ex solis Punctis, vel ex Lineis, vel ex Circulis.

Qui ex solis Punctis constant, semper supra literæ medium collocantur.

129 Punct.
- Unum, Rex *Rebhia* בּ֗, i. e. *incubans.*
- Duo, Rex *Zakephkaton* בּ֔ *erector parvus*, à figura, punctis erectis. 130
- Tria, Rex *Segolta* בּ֒, Inversum (∴)

Lineæ sunt; vel Rectæ, vel Obliquæ, vel Transversæ.

Recta est; vel sola, vel cum punctulis.

Sola; vel
- inter duas voces. בּ׀בּ *Pesik, pausula* musica, cantum terminans.
- sub dictione
  - *Metheg* בּֽ *retinaculum* accent. Euphon, ad initium dict.
  - Rex *Sylluk* בּֽ *finis*, ponitur ante *sophpasuk*, id est finem versûs. 131

Cum punctulis;
- duobus, supra literam, Rex *Zakephgadhol* בּ֕ *erector magnus*, vocem intendit;
- unico infra literam, princeps *Tebhir* בּ֛ *fractus*, sc. sonus, à figura & musica.

Lineæ Obliquæ propendent; vel supernè, vel infernè.

Supernè versûs
- dextram
  - Princeps, *Pashta* בּ֙ *extensio*; vocem extendit, collocatúrque supra ultimam literam dictionis.
  - Servus, *Kadma*, בּ֨ *antecedens* sc. Principem Geresh; ponitúrque supra penult. vel antepenult. literam.
- sinistram
  - Princeps *Geresh*, בּ֜ *expulsio*, impulsâ voce canitur.
  - *Gereshajim* בּ֞ *duo expulsores*, à figura geminata.

In-

inferne versus
- **dextram**, Princ. *Tiphcha* ב, *fatigatio* à cantu.
- 132 **sinistram ministri;**
  - *Merca* ב *productio*, cantũ prolongat.
  - *Mercakephulah* ב *dupl. productio*, à musica & figura.

Linea Transversa est vel Recta, vel Circumfluens.

- Recta inter duas dictiones ב־ב *Maccaph*, i.e. *nexus*, seu unio accentûs Euphonici, dictiones uniens.
- Circumfluens, Princeps *Zerka* ב, *sparsor*, nomine accommodato figuræ & modulationi.

Circuli sunt vel integri, vel Dimidii.

Integer Circulus semper est supernus, habétque obliquè appositam lineolam.

Vel
- Sinistrorsum, Princ. *Telisha major*, ב *evulsio magna*, caput dictionis occupat.
- Dextrorsum, Servus *Telisha parva*, ב calcem dictionis occupat.
- Utroq; modo, Princ. *Karne para* ב *cornua vaccæ*, quæ effingit figurâ & cantu.

Semicirculus est; vel solus vel cum aliis apicibus.

Solus est; vel angulatus, vel reflexus.

Angulatus ad
- **dextram**
  - Minister *Hillui*, ב *elevatum* sc. cornu, à cantu.
  - *Munach* ב *depositum* sc. cornu. ministrorum officiosissimus.
- **sinistram**
  - Princ. *Iethibh*, ב *reducens* sc. cornu, à figura; Servus *Mahpach* ב *inversum* sc. cornu.

Reflexus est; vel { Unicus: Minister *Darga.* ב *gradus.* | Geminus, Princ. *Shalsheleth*, ב *catena*, à figura & modulatione. }

Cum aliis apicibus, est vel supra, vel infra literam.

Supra literam est, cùm lineola in sinistra Princ. *Paser* ב *dispersor* sparsâ voce canitur.

Infra literam est cum apice, tendens

Vel { sursum, Rex *Athnach*, ב, *respiratio*, qui cùm membra distinguat, necesse est in eo respirare. | deorsū, Minist. *Ierah ben-jomo* ב *luna diei sua*, à figura. }

Consectar. 1. Syllaba, quæ accentuatur, plerūq; acuitur 2. Idem Accentus, si geminetur, prior tātùm acuit. 3. Diversorum Accentuum prior euphoniæ servit, posterior acuit.

133 *Peculiare habent isti sequentes sex, quòd non tantùm vocem acuant, verùm etiam sententiam distinguant, & hujus respectu* Reges & Pausæ *vocantur.* 1. *Sylluk* periodum terminat. 2. *Athnach* constituit colon, ponitúrque in medio sententiæ: Aliquando etiam in notam interrogationis transit: ut, 2. Reg. 1. 6. &c. 3. *Rebbia* constituit coma. 4. *Segolta* ut plurimùm facit semicolon. 5 *Zakeph-katon* constituit comma, vel semicolon. 6. *Zakeph-gadol* est pauperrimus *Regum*, nam aliquando nihil distinguit. His addi possūt principes, *Tiphcha* & *Sarka*, qui aliquando constituunt comma.

Nota: Nominativus absolutè positus (præsertim si sit cum aliquo Accentu Regio) ellipsin integri mēbri sententiæ inducit, quæ cōmodè potest suppleri per *quod attinet*; ut *Deus, integra via ejus*. h. e. quod Deū attinet, *Ego*, i. e. quod me attinet, &c. In N. T. Marc. 9. 23. Luc. 21. 6. Act. 7. 40. Apoc. 2. 26. &c. Et talem Nominativ. *Angli* commodè exprimunt per And as for.

134. *Accentus distinctivi faciunt syllabam brevem longam*: ideóque producunt
(-) { *pen. seq. alio* (-) *vel* (:) | *ultim. in* { *themat. & affixo* ךְ - } } in (ָ)

(..) *penultimum vocis Milhel.*

Pausæ incidentes in terminationes verbales, ָה, וּ, י, *aut affixum* ךְ, *rejiciuntur ad penultimam. atque sic producunt* (:) *Verbi in* (ָ) (..) *vel* וֹ, *ut*, וּפְקָדוּ, יֹאבַד, יִפְקֹדוּ; *Et convertunt* (:) *Affixi* ךְ in (..) ut, יָדֶךָ.

Idem fit ante י in formis פְּרִי, עֲרִי, אֱהִי & עֲנִי ubi ob pausam (ֳ), (ֲ) & (..) convertuntur in (..) At (ֳ) in וֹ Excipies אֲנִי, חֲצִי, ex חֲצִי, ex אֲנִי.

In his verò עִמְּךָ, לְךָ, בְּךָ, אִתְּךָ puncta transponuntur. fitque in pausa לָךְ בָּךְ &c.

Nota: in libris Metricis, *Tiphcha* aliquando etiam obtinet vim pausarum, in productione syllabarum: ut, Psal. 3.6. & 4.9. &c.

Metheg (ֽ) *syllabæ priori frænum injicit, ne nimis præceps ad accentum tomicum ruat.* Et plerumq; *firmat vocalem* longam ante (:) mobile: ut פָּקְדָה, aut etiam brevẽ ante (ֲ) compositum: ut, וַאֲנִי. Aliquãdo *supplet defectum* literæ, aut degesh: ut, יִשְׁנוּ, pro יִישְׁנוּ *dormient*, וַיְהִי, pro וַיְּהִי.

Notæ: 1. *Metheg* non semper ponitur, sed ex communi vocum flexione subintelligitur. 2. Quotiescunque in eadem voce occurruut duo diversi accentus, prior *Metheg* est, (vel supplet vicem τῷ *Metheg*) posterior verò Tonicus.

Maccaph lectionis cursum urget, ideóque vocem, quam sequitur, Accentu Tonico privat, ac ante ultimam mobilem corripit (..) *in* (..) rarissimè *in chir.* & וֹ *in* ֻ*br.* ut, אֶל־כָּל־בֶּן־ præcipuè voces monosyllabas afficit, quas sequi solet ה Emphat. nisi sint sub exceptione.

Nota: 1. *Maccaph*, ut arctiori nexu voces uniat, poſt הָ, הַ, vel הֶ dictioni ſequenti dagesh, dictum דָּחִיק (*arctator*) imprimere ſolet: ut מַה־טּוֹב 1. Aliquando *Maccaph* abeſt, & nunc poſt vocē penacutam, deſinentem in הָ הַ הֶ vel הֶ dagesh dicitur אָתָה מֵרָחִיק (*veniens è longinquo*) ut, עֶשֶׂה לָּךְ.

APPENDIX I.

De Aramæiſmis, i.e. Chaldaiſmis & Syriaciſmis.

138. A*Pud Aramæos tertia perſona ſingul. fæm. Præterit. deſinit in* תַ Et ſic aliquando apud Hebr. ut, אָזְלַת *abiit* הֶלְאַת *fatigavit &c.* Sin autem tertia Radical. fuerit gutturalis, exit in חַת Et ſic נִשְׁכַּחַת *oblivioni tradita fuit, &c.*

139. *Aramæi Hebræorum* הִ *characteriſticum Hiph. & Hithpah. mutant in* אַ: *Et ſic* אַבְרֵךְ *genua flectere,* אִתְחַבַּר *conſociavit ſe, &c.* At וְהֶאֶזְנִיחוּ *& removebuntur flumina*, Eſa. 19. 6. eſt cum duplici ſigno conjugatio. Hiph. א Chald. ה Hebr.

140. *In Hiphil character temporis & Conjugationis ſæpe ſimul apud Chaldæos manent*: Et ſic יְהוֹשִׁיעַ *ſalvabit.* יְהֵילִיל, & יְיַלִּיל, *ululabit.* יְיֵטִיב *benefaciet.* יְיֵדַע *notum faciet*, in quibus הִ trāſit in (י) Semel in Hoph מְהֻקְצָעוֹת *angulata*, Ezech. 46. 22.

141. *Radicale* א, *apud Chaldæos in Kal occultatur in* (..) Et ſic אֵהַב *diligam*, אֵזַל *abibo*, תֵּחַד *adunabis.* וַיֵּתֵא *& venit*, &c. Quod imitatur Partic. Hiph. מֵזִין *audiens.*

In Hiphil mutatur in וֹ: Et ſic אוֹסִיפְךָ *tollam te*, אוֹבִידָה *perdam*, &c.

142. *Apud Chald. tertia radic.* ה *mutatur in* י, *poſt quod movetur.* י ſemel apud Hebr. הִמְסִיו *liquefecerunt.* pro הִמְסוּ. Joſ. 14. 8.

Dageſh

143. *Dageſh forte apud Chaldæos reſolvitur in* נ *ſhevatum:* Et ſic ſemel קִנְצֵי *fines ſermonum,* pro קִצֵּי, Job 18.2,

144. *Syrorum* א (:) *præcedaneum excludit, ſuámq; vocalem literæ præcedenti ſubſternit.* Quod etiam obvium eſt apud Hebræos: ut, כְּאַבִּיר, pro כַּבִּיר, *ut potens,* &c. Et tale א ſæpe excidit, ut מַלְּפֵנִי, pro מְאַלְּפֵנִי, *docens me.* וַתְּאַזְּרֵנִי, pro וַתַּזְּרֵנִי, *& cinxit me* &c.

145. *Syri ſub* א *pro* (:) *aſſumunt* (..) Et ſic אֵפוּ pro אֱ *coquite,* אֵתָיוּ, & הֵתָיוּ, *venite.*

146. *Syrorum* (ו) *habens ſub ſe chir. transfert illud ad præcedentem literam ſhevatã.* Et ſic וִילְלַת. pro וּיְלָלַת *ejulatus,* בִּיתְרוֹן *utilitas,* בִּיקְרוֹתֶיךָ *in honoribus tuis.*

147. *Quædam geminantia ſecundam, more Syrorum, alteram mutant in* א, ut, בָּזְאוּ *diripiunt,* יִמָּאֲסוּ *liquefient,* &c.

148. *Duo hæc* הוֹצֵא educ. Gen. 8.16. & הוֹשַׁר complana, Pſ. 5.8. *ex Syriaciſmo mutant primum* (י) *in* ו *mobile.*

149. *Denique ex forma Chaldæo-Syra, Affixum maſc.* ךְ *ponitur pro* ךָ ut, קְרָאָךְ *vocavit te. Pro fœminin.* ךְ *ponitur* כִי ut, תִזְכְּרֵכִי *recordabitur tui,* &c. *Et ſemel* pro יִ eſt וּהִי ut תַּגְמוּלוֹהִי *beneficia ejus,* Pſ. 116. pro תַּגְמוּלָיו.

APPENDIX. II.

De Inveſtigatione Thematis.

150. UT *Radicem in unaquaque voce habere poſſis, primùm omnium diviſionem literarum in* XI. *ſemper* Radicales, *&* XI. *aliquando* Serviles, *diligenter notabis.*

Radic. גר זחט סעפצקר
Servil. אב הו יכלמנ שת

Radicalium hoc eſt μνημόσυνον טָח גָזַע סֵפֶר צָדֵק ſúntq; ſemper de eſſentia thematis. Serviles tribus

Nominibus propriis comprehenduntur אִיתָן מֹשֶׁה וְכָלֵב.

Nota: Nolo, putes, serviles, ubicunq; occurrunt semper esse tales, sed *tum sunt Serviles*, cùm, in designandis accentibus partium orationis, aliquod ministeriũ subeunt, constituentes Genera, Casus, Numeros, Tempora, Personas. Vel, loco Affixorum Præpositionum, Conjunctionum, & Adverbiorum adhibentur: aut etiam per Paragogen & Epenthesin redundant. Aliâs etiam semper sunt Radicales. Itaque in investigando themate primùm inspicienda est syllaba finalis, per quam ut plurimùm cognoscitur, cujus partis orationis, aut statûs, generis, numeri aut personæ, &c. vox sit; hæc enim ex Servilibus literis constituuntur.

151 *Literæ Serviles. sunt vel in Calce vocis, vel à Fronte.*

In calce sunt vel

- *Formativa*;
  - *Species*, per quas cognoscit, num vox sit Primitiva, vel Derivativa. Vocis a. Derivativæ indiciũ sunt literæ הָאֱמַנְתִּי. & syllaba וֹן.
  - *Genere* fœmin. תָ, תְ, תֶ, הָ, תָה vel וֹת וְת וּת
  - *Numeri* { Pl. F. וֹת / Pl. M. יִם
  - Dualis יִם
  - In Regim. י
  - *Personarum* { præt. תָ, הָ, תְּ, תִּי, נוּ, וּ, תֶּן, תֶּם. / Fut. & Imper יוּנָה.
- *Significativa*, sunt Affixa.
- *Paragogica*, sunt *Ehevinoth*. אהוינת.

No-

A fronte sunt, vel *Formativæ, in*

{ *Nominib.* literæ *Heemanth.*

Verbis sunt *augmenta*
{ *Conjugationum.* נ in Niph. ה in Hiph. & Hoph. It. in Imp. & Infin. Niph. הִתְ in Hithpah.
Futurorum אתין, in Hithp. אֶתְ, יִתְ, תִּתְ, נִתְ.
Infinitiv. בִּכְלַם.
Particip. מ. in Hith. מִתְ.

Significativæ, sunt Præfixa *Moschah vecaleb.* משֶׁה וְכָלֵב.

Præterea notandum; quòd nulla dictio habeat prim. radic. ו (excepto וָו *uncus.*) Et nulla ultimam ו vel י, sed mutandum est in ה.

Insuper, הּ & הָ finale est radicale. Exceptis paucis, ut יְרַשְּׁנֶה *in cinerem redigetur*, ubi הָ parag. Et וְלָנָה *& pernoctavit*, ubi הָ fœmin. à לוּן, &c.

152. *Abjectis hoc modo. à fronte, vel à tergo, servilibus* (tam in Nominib. quàm in Verbis) *literæ residuæ pertinent ad Radicem*; ubi tamen vocales (י.) vel ו in medio vocis non sunt in censu.

153. *Si igitur tres radicales remanserint, radix erit perfecta; scil. quæ literarum numerum ternarium non excedit. Sin plures, erit redundãs, sive quadrilitera.*

154. *Si duæ tantùm remanserint, & dagesh fuerit in prima post Heemanthic. arguit defectum primæ radic.* נ, rariùs (י) vel ל. Vide Reg. 69.

At tria hæc נָסַע, נָשָׂא, לָקַח, ob frequentem eorum usum, frequenter veniunt in plurali numero absque dagesh, ut יִקְחוּ *accipient*, יִשְׂאוּ *ferent*, יִסְעוּ *proficiscentur.*

155. *Si dagesh fuerit in secũda, notat defectum ejusdem literæ geminatæ.*

Excipies חִטָּה *triticum*, ex

ex חָנַט, אַפִּי ira mea ex אָנַף, בִּתִּי filia mea pro בִּנְתִּי, ex בָּנָה, תִּתִּי dare me, pro תִּנְתִּי, ex נָתַן, & שְׁתַּיִם duæ, pro שְׁנְתַּיִם. ex שָׁנָה.

Quòd si dagesh fuerit characteristicum, tertia ה deficit, ut גַּלּוּ revelate, in Pih. pro גַּלְּהוּ.

156. *Neutra si fuerit dageshata*, utplurimùm *postponendum est* ה.

Dico, *utplurimùm*, nam etiam eo casu potest;

Vel *Præponi* (י) aut נ, ut שֵׁב sede, à יָשַׁב. גַּשׁ accede, à נָגַשׁ rariùs א, ut תֹּבֵא velis, ab אָבָה. תּוֹסֵף addes, ab אָסַף. תֵּזְלִי digredieris, ab אָזַל. Semel ל, ut קַח accipe, à לָקַח.

Vel *Interponi* ו aut (י) ut קָם surrexit, à קוּם. עָרִים urbes, à עִיר.

Vel *Duplicari* ultima, ut סַב circumdedit, à סָבַב.

Vel *Postponi* א, sed rarissimè, ut מָלוּ impleverunt, à מָלֵא.

Vbi nota: Si literæ אתין habuerint (..) deest prima radical. (י) Exc. אָזַל, אָהֵב. אָזַל abit, אָהַב voluit, ab אֵבשׁ. בּוֹשׁ erubuit. Quòd si habuerint (ָ) interponendum est ו, aut geminanda ultima.

157. *Formativæ Præterit.* תָּ, תְּ, תִּי, תֶּם, תֶּן, נוּ, *si habuerint dagesh forte, innuunt defectum tertiæ radic.* נ vel ת, Vide Reg. 93.

158. *Si post literam Heemanthi sequatur* ו, *vel* י, *plerumque vertendum erit in* י.

159. *Monosyllaba cum vocali longa, aut* (:) *ut plurimùm arguunt defectum secundæ radicalis* ו, *vel* (י)

At Monosyllaba cum (ַ) *vel cum* (ֵ), *absque* ו, *vel cum* ֵbr. *plerumque geminant postremam.*

160. *In Quiesc. secundâ* ו, *accentus adhæret primæ radicali. In Quiesc. tertiâ* ה, *secundæ*: ut, גָּלָה exultavit illa. גָּלָה revelavit ille, גָּלוּ exultârũt, גָּלוּ revelarunt.

runt Ps. 46. 7. הָמוּ גוֹיִם מָטוּ מַמְלָכוֹת fremuerunt gentes, cōmota sunt regna, ab הָמָה, & מוּט.

161. *Solâ significatione distingues hæc & similia* וַיָּגֶל à גָּלַל volvit וַיָּגֶל à גּוּל exultavit, רְדוּ à יָרַד descendit, רְדוּ à רָדָה dominari הוּשַׁב factus est sedere, הוּשַׁב factus est reverti, תֻּכּוּ conjuncti sunt, (à תָּכָה) תֻּכּוּ percutiemini, (à נָכָה) Sic בָּנוּ (pro בָּאנוּ) venimus, & בָּנוּ in nobis, בָּנִים filii, & בִּנִים (à בּוּן) intelligentes, לָנוּ (à לוּן) pernoctârunt, & לָנוּ nobis, &c.

162. *Unica si tantùm remanserit, fronti præpone* נ, *fini postpone* ה.

Excipies pauca irregularia, בָּנוּ *venimus*, à בּוֹא שַׂתָּ *posuisti*, מַתָּ *mortuus es*, à מוּת, שׁוּת; לַנּוּ *pernoctavimus*, à לוּן, תֵּת *dare*, à יָצַת הִצַּתִּי, נָתַן *succendi*, à יָצַת in Hiph. pro הִיצַתְּתִּי.

163. *Duarum literarum si prior fuerit* ה, *aut ex* אתין, *semper est servilis, posterior verò radicalis: proinde initio præpones* נ, *fini postpones* ה, ut הַךְ *percute*, אַט *inclinabo*, תֵּשׁ *obliviscéris* יַז *sparget* נַט *inclinabimus*, Excipe הַב *da* (à יָהַב) הַס *sile*, (ab הָסָה) נַס *tenta* (à נָסָה) & תֵּת *dare* (à נָתַן)

Extra hunc casũ, si duæ literæ extiterint, semper sunt radicales, & sic variè tentandum, num capiti, medio, vel fini, aliquid apponendũ, donec, quid ratio contextûs requirat, reperiatur. Sit v. g. שַׁב, si præponas י, erit à יָשַׁב; si נ, à נָשַׁב; sin inseras ו, à שׁוּב; si gemines tertiam, à שָׁבַב; sin apponas fini ה, erit à שָׁבָה.

164. *Denique Nominum ratio, in investigando themate, eadem est, quæ Verborum; ut*

ut enim Verba sunt vel Perfecta, vel Imperfecta, ita & Nomina. & ut Verba imperfecta in Conjugando mutant, vel amittunt, aliquam Radicalem, ita etiam Nomina, ab iis orta, easdem anomalias sustinent.

1. A Quiescentib. primâ (י) orta, vel retinent י, ut מִיכַל *rivus*, מֵיתָר *chorda*, vel abjiciunt, ut דֵּעַ & דַּעַת *scientia*, עֵצָה *consilium* שֵׁנָה *somnus* צֵא *egestio*, & per reduplicationem צֶאֱצָא *germen*, תְּשׁוּעָה *salus*, Vel in ו aut ו convertunt, idque præcedente מ vel ת Heemanth. ut מוֹרָא *timor*, תּוֹרָה *lex*, תּוּשִׁיָּה *essentia*; Vel deniq; compensant per dagesh, ut, מַצֵּבָה *statua*.

2. A Quiesc. secundâ ו nata, eam per aliquam vocalem longam ostentant: ut, זָר *alienus* לֵץ *derisor*, עֵדָה *testimonium*, (Item *cœtus*, & sic est à יָעַד) שִׁיר *canticum*, אוֹר *lux*. Et præterea adsciscũt מ vel ת Heemanthic. ut, מָלוֹן *diversorium* תְּלוּנָּה *murmur*. Ter ה, ut, הֲנָפָה *agitatio*, הֲנָחָה *requies*, הֲפֻגָּה *remissio*. Et duo ןו Heemanth. ut, זָדוֹן *superbia*, שָׂשׂוֹן *gaudium*.

3. A Quiescentib. tertiâ ה derivata, mutant illud in (י) vel ו, ut, בְּכִי *fletus* כְּוִי *ustio*, רִי *irrigatio*, נְהִי *lamentum*, עָנָו *mansuetus*, שְׁבוֹ *achates*, חֲנִית *hasta*, גָּלוּת *migratio*; Vel prorsus abjiciunt, ut אָב *pater*, בֵּן *filius*, בַּת *filia*. Et præterea adsciscunt מ vel ת Heemanthic. ut, מִצְוָה *præceptum* תִּקְוָה *spes*, (ubi ה est formativum; at ה est radicale, ut מַרְאֶה *visus*.) Vel syllabam ןו, ut רָצוֹן *voluntas*

4. A defectivis primâ נ orta deperdunt נ; ut, סוֹעָה *profectio* שִׂיא *elevatio;* שְׂאֵת *excellentia,* שִׂיג *insectatio.* Et, præsente ה vel מ Heemanthico, per dagesh compensant, *ut* הַצָּלָה *liberatio,* הַכָּרָה *cognitio,* הִתּוּךְ *fusio.* (Et hæc tria sunt cũ ה, plura cum מ) מַטָּרָה *custodia,* מַתָּן *donum* &c.

5. A geminatis nata amittunt alteram eandem, ut תָּם *perfectus,* קֵן *nidus* עֹז *robur.* Et crescente voce, istas vocales in breves & dagesh convertũt. Vide Reg. 124. (sicq; differunt à quiescentib. secundâ) Præterea, adsciscunt etiã מ vel ת Heemanthic. ut, מָעוֹז *robur,* מֵסַב *circuitus,* מָסָךְ *operimentum,* מָגֵן *clypeus,* מוֹרָד *descensus,* מֹרֶךְ *mollities,* תֶּבֶל *confusio.* Semel ה, ut הֲמוּלָה *loquela.*

FINIS.

BREVIS ET PERSPICUA

INSTITUTIO

LINGUÆ CHALDAICÆ,

Ad

Intelligendum libros Codicis Sacri, Chaldæo idiomate conſcriptos, præcipuè comparata.

CHALDÆO

Idiomate conſcripta ſunt

JER. Cap. 10. verſ. 11.
DAN. Cap. 2. à verſ. 4. ad fin.
Cap. 3, 4, 5, 6, 7, integra.
ESR. Cap. 4. à verſ. 8. ad fin.
Cap. 5, integrum.
Cap. 6. ad verſ. 19.
Cap. 7. à verſ. 12. ad 27.

Linguæ Chaldaicæ brevis Institutio.

Cap. I.

De Natura & Proprietate Linguæ Chaldaicæ.

R. 1. *Chaldæorum Literæ, Vocales, & Accentus, figuris, & officiis, per omnia respondent Hebræis.*

R. 2. א, *ut quiescat more Syrorum, sæpe rejicit vocalem suam ad præcedentem literam shevatam* ut. בֵּאדַיִן *in tunc*, pro בְּאַדַיִן בָּאתַר *post*. pro בְּאָתַר.

Sic etiam apud Hebræos, בָּאבִיר *ut potens*, pro כְּאַבִּיר

חֵטְאת *peccatum*, pro חַטָּארת

רֵאשִׁית *principium*, pro רְאשִׁית ad formam שְׁאֵרִית &c. Et tale א aliquando excidit, ut בָּתַר *post*, pro בְּאָתַר.

Sic quoque apud Hebr. מַלְּפֵנִי *docens me* pro מְאַלְּפֵנִי, Job. 35. 11. וְאֹבְדָךְ *& perdidi te*, pro וְאַאֲבַדְךְ Sic רֵשִׁית *principium*, שֵׁרִית *residuum*.

R. 3. *Sheva etiam post vocalem longam hic communiter elinguæ fit*, ut עֲבִידְתָא *opus*, אֲחִידְתָא *ænigma*.

Et sic (ֵ)&(-) promiscuè usurpatur. אָזְדָא *iens*, Dan. 2. 8. pro אָזְדָא. vide infrà Benoni Pehal.

R. 4. *Dagesh forte resolvitur in* נ *shevatum*, ut וְאִנְדַּע *& sciam*, pro מַדַּע. אִדַּע Dan. 2. 9. pro מַנְדַּע *scientia*, à יְדַע.

Et sic apud Hebræos קִנְצֵי *fines*, pro קִצֵּי Job. 18. 2. תַּמְנוּ *consummârunt*, pro תַּמּוּ, Psal. 64. 7. ubi נ sequi videtur. Et מְעֻזָּנֶיהָ

 for-

fortitudines ejus, pro מָעֻזֶּיהָ, Iesa.23.11.

R.5. *Chaldæi amant sonos contractiores, ideóque familiarè sibi habent* (:) ut.

פְּקַד *jussit*, ex פָּקַד

בְּשַׂר *caro*, ex בָּשָׂר

מְלֵךְ *rex*, ex מֶלֶךְ

Et sic apud Hebr. גְּבַר *vir*, pro גֶּבֶר, Psal.18.26.

R.6. *Sibiles fugiunt, ideóque commutant. Hebræorum Dentales in Linguales*, ut, ז in ד ut דְּהַב *aurum*, ex זָהָב

דְּא חֲדִי *pectus* ex חָזֶה

istud, ex זֶה.

צ in ט, ut עֲטָא *consilium*, ex עֵצָה.

קִיט *æstas*, ex קַיִץ.

שׁ in ט ut, קְטַר *vinxit* ex קָשַׁר.

Sæpiùs in ת, ut תּוּב *reverti*, ex שׁוּב.

תּוֹר *ταῦρος*, ex שׁוֹר.

תְּלָת *tres*, ex שָׁלֹשׁ.

שׁ Relativum in ד, ideóque שׁ est hic radicale, ד verò servile.

R.7. *Literas ejusdem organi, & quiescentes, sæpe inter se commutant*, ut

א in ה & (י) ut חֶדְוָא, & חֶדְוָה, & חֲדִי *gavisus est*, ex חָדָה

רֵישׁ *caput*, ex רֹאשׁ

קְרָא *vocavit*, ex קָרָה

ב in פ, ut פַּרְזְלָא *ferrum*, ex בַּרְזֶל

ג in כ, ut כִּבְרִית *sulphur*, ex גָּפְרִית

ד in ט, ut טִבָּה *infamia*, ex דִּבָּה

ה formativum fœmin. perpetuò ferè in א, ut טוֹבָא *bona*, ex טוֹבָה Quod etiam interdũ apud Heb. fit: ut גָּבְהָא *extulit se*. חַגָּא *tripudium*, שִׁנְתָּא *somnus*, כֻּלָּא *tota*, &c.

ו in א, ut טְאֵב *bonus fuit*, ex טוֹב

ט in נ, ut טִינָא *lutum*. ex טִיט

ל in ד, ut אֲזַל *abiit*, ex אָזַל

צ in ע, ut, אָעָא *lignum* ex עֵץ

ק in כ, ut תַּכֵּן *ordinavit*, ex תָּקַן

שׁ in

שׁ in ס. ut סמר *custodivit* ex שָׁמַר ; ad hanc permutationem proclivissimi fuerunt Ephrataei, Judic. 12 *Shibboleth* in *Sibboleth*.

ת in ט. ut, טְעָא *erravit*, à תָּעָה quod etiã semel scribitur טָעָה, Ezech. 13. 11. fortasse, quòd in Chaldæa versatus fuerat Propheta ille.

R. 8. *Characterum affinitas non paucas etiam vicissitudines creavit*: ut ab Hebr. אֶרֶץ fit Chald. אַרְעָא, & hinc אֲרַקָא *terra*, à צֹאן fit עָאן *grex*, à רָצַץ fit רְעַע *confregit*, &c.

Et sic apud Hebr. עָר *hostis*, octies usurpatur pro צַר, ut notavit Masora in Mich. 5. 14.

R. 9. *Metathesis cum Antistoicheiosi, etiam hic crebra*: ut תְּדִירָא *sedulitas*, ab Hebræis טָרַד *perseveravit*, תְּרַע *porta*, ex Hebr. שַׁעַר &c.

R. 10 *Prothesis literæ* שׁ & ס *ab initio; Epenthesis literæ* ל & ר *in medio, hic non insueta*, ut, שַׁעְבֵּד *servivit*, ex שַׁחְלַף. עֲבַד *permutavit* ex חֲלַף. סְרִיק *inane* ex רִיק. Sic שִׁלְאֲנַן *viridis* ex שַׁאֲנַן שַׁרְבִיט *sceptrum* ex שֵׁבֶט. כָּרְסֵא *solium*, ex כִּסֵּא.

R. 11 Denique *Aphæresis literæ* א *ab initio, & Apocope literæ* ה *vel* ע *in fine, fit usitata*: ut חַד *unus* ex אֶחָד, נָשׁ *homo* ex אֱנָשׁ. בֵּי *domus*, ex בַּיִת, שְׁבַ *septè* ex שֶׁבַע. Hinc ex יֵשׁוּעַ fit in Evangelio ישׁוּ *Iesus*.

Cap. II.

De Nomine.

R. 12 Genus *Fœmininum fit, mutando Hebræorum* ה in א ut צִדְקָא *justitiæ*: nisi fortè alterum א præcesserit, tũc enim Hebræorum ה restituitur: ut נְבוּאָה *prophetia* (idque ut vitetur similis literæ concursus.)

Illud itaque מִבְדְּתָאא *in gramine*, Dan. 4. 15. hinc Masoritæ eximunt, quæ ita cum duplici א concurrente legunt.

Præterea retinent etiam terminationem fœm. Hebr. וּת & וְת, יִת, *rariùs* הְ, ut מִלְּה *verbum* Sed frequenter ת apocopatur, ut נְוָלִי *sterquiliniū*, אֵמְתָנִי *terrifica* (Dan. 7. 7. ubi (:) est pro (..) à masc. אֵימְתָן *terribilis*, quod est ab אֵימָא *terror*) מַלְכוּ *regnum*, צְלוֹ *precatio*, בְּלוֹ *vectigal*.

Et terminatio יִת vel וּת aliquādo adverbiascit, ut אֲרָמִית *Aramicè* תִּנְיָנוּת *secundò*.

R.13 *Status Emphaticus hìc fit adjectâ ad calcem literâ* א, ut חַכִּים *sapiens*, at חַכִּימָא *sapiens ille*.

Nota: Usus א Emphatici patentior est hic, quàm apud Hebr. ה Emphat. & sensu distinguendum est ab א fœmin.

Quòdsi addatur fœmininis, mutat א. *vel* ה, *fœmininor. in* ת, ut מַלְכָּא *regina*, מַלְכְּתָא *regina illa*, מִלְּה *verbum*, מִלְּתָה *verbum illud*, cum ת loco א.

Et hæc forma apud Hebræos etiam in usu, ut יְשׁוּעָתָה *omnimoda salus*, עֶזְרָתָה *plenissimum auxilium*, עוֹלָתָה *omnimoda iniquitas*, עֵיפָתָה *omnimoda obscuritas*, אֵימָתָה *formido maxima*, מְזִמָּתָה *scelus gravissimum*.

R.14 *Genitivum* quemlibet exprimunt per Regim. vel per דִי, vel דְ, *Dativum* per לְ, *Accusativū* aliquando per יָת, *Ablativum* per מִן. vel בְּ.

R.15 *Dualis Numerus desinit in* יִן ut יְדַיִן *manus*, מָאתַיִן, *ducenta*.

Vel in יִן in nomine numerali תְּרֵין *duo*, תַּרְתֵּין *dua*.

R.16 *Pluralis in masc, absoluto exit in* יִן ut חַכִּימִין *sapientes*.

In Emphatico in יָא ut חַכִּימַיָּא *sapientes illi*.

Vel ex Syriacismo in יֵא ut חַכִּימֵיא.

Nota: 1. Quæ in singulari desinunt in (י) in plur. mutant (י) in א, ut יְהוּדִי *Iudæus*

daus, plur. יְהוּדָאִין Et sic apud Hebr. פְּתִי *simplex* pl. פְּתָאִים.

2. אַב *pater*, in pl. assumit ה, ut אֲבָהָן *patres*, emphaticè אֲבָהָתָא.

R17 *Pluralis in fœm. absoluto exit* ָן ut חַכִּימָן *sapientes fœminæ.*

In Emphatico in תָא ut חַכִּימָתָא *sapientes illæ.*

(Sicque differt à singul. emphatico, quod desinit in תָא ut גְּבוּרְתָא *potentia* at גְּבוּרָתָא *potentiæ.*

Nota: Quæ in singul. desinunt in וּת, mutant וּת pl. absoluto in וָן in Emph. in וָתָא, ut מַלְכוּת *regnum* pl. מַלְכְוָן & מַלְכְוָתָא *regna.*

R18 *Status constructus mutat Fœmin.*

Sing. ָא in ַת ut צִדְקַת

Dualium ַיִן & *Plur.* ִין in ֵי ut חַכִּימֵי, יְדֵי.

Fœmininor. Plur. ָן & ָתָא *in* ָת & ָתֵי ut חַכִּימַת & חַכִּימָתֵי.

CAP. III.

De Pronomine.

Pronomina separata sunt Novem.

1 אֲנָה & אֲנָא *Ego.*

אֲנַחְנָא, נַחְנָא, אֲנַן *nos*

2 אַנְתְּ *tu* Com.

אַתּוּן אַנְתּוּן *vos* Masc.

אַתֵּין אַנְתֵּין *vos* Fœm.

3 הוּא, אִיהוּ, אִנּוּן *ille.*

אִנּוּן, הִנּוּן, הִמּוֹ, הִמּוֹן *(illi.*

4 אִיהִי הִיא *illa.*

הִנִּין הִנֵּין *illæ.*

5 הֵן הָנָה דְנָה *iste, ista.*

דָךְ *iste* דֵךְ *ista.*

6 הָדֵין *iste, ista*, gen. Com.

7 אִלּוּ אִלֵּין אִלֵּה אֵל

אִלֵּךְ *illi illæ.*

8 מַן *quis, quæ, quid*, & sic apud Hebr. מַן הוּא *quid hoc*: Ex. 16. unde *Manna.*

9 דִּי *quis, quæ, quod*, Relativum utriusque gen. & num. Aliquando conjunctio causalis דְ *quód.*

Cap. IV.

Tertia perſ. ſing. fœm. Præterit. apud Chald. exit in תָ Et ſic apud Hebr. אָזְלַת *abiit*, Deut. 32. 36. וְשָׁבַת *& revertetur*, Ezech. 46. 17. Sin autē tertia radicalis fuerit ר, exit in ת ut הִתְגְּזֶרֶת *exciſus eſt*, Dan. 2. 34.

Quòdſi tertia fuerit ח. deſinit in ת ut הִשְׁתְּכַחַת *inventa eſt*, Dan. 6. 21.

Et ſic apud Hebræos וְנֹכַחַת *& erudita fuerit*. Gen. 20. 16. & וְנִשְׁכַּחַת *& oblivioni tradita eſt*.

R21 *Terminationes Præterit. in ſing. num. ſunt* תָ, תְ, תַ תְּ.

In Plur. נָא תֻּן תוּן אוּ.

In Futuris pro ſyllaba afformativa נָה eſt ן & initium maſc. in tertia perſ. fœmin. manet.

R22 *Omnes Infinitivi terminantur in* אָ *vel* הָ Exc. Infin. Pehal, quod incipit à מ.

Gerundia fiunt per literas Bichlam, ut apud Hebr. ut לְמִכְנַשׁ *ad congregandum*, בְּמִפְקַד *in jubendo*, כְּמִפְקַד &c.

At poſt מ interponitur ל, ut מִלְמִפְקַד *à jubendo*, i. e. *ne jubeat*.

Et ſic invenitur Hebraicè מִלְּבוֹא *ab ingredi*, i. e. ex quo ingreditur (quis) Chamath, Am. 6. 14.

Aliquando מ formativū Pehal detrahitur, ut לֶהֱוֵא *ad eſſe*, i. e. ut ſit, & ſic ſemper in Daniele, לִבְּנֵא *ad ædificandum*. Eſr. 5. 3. & 13

Aliquādo Infinitivi aſſumunt terminationē nominum fœmininā ות, ſed maximè cum Af. לַהֲתָבוּתָךְ *ad reſpondendum tibi*, Dan. 3. 16. Sic לַהֲקָמוּתֵהּ *erigere, eum*, cap. 6. 3. Et ſic apud Hebr. לְהַשְׁמָעוֹת *ad faciendum audire*, Ezech. 24. 26. וּמִן הִתְחַבְּרוּת *& ex eo, poſtquàm conjūxerat ſe*, Dan. 11. 23.

R23 *Conjugationes ſunt tres. Prima Activa dicitur PEHAL, cujus in Præterito primum punctum eſt (:) ultimū (-)(..) vel chir.* Semel

cum

cum(י)expresso עֲשִׁית *cogitavit*, Dan. 5.3.

Paradigma Conjug.

Pehal.

Præterit.

Sing.	Pl.
(.)(..) פְּקַד *Jussit*	פְּקַדוּ
פְּקִדַת (·.·)	פְּקַדָא
פְּקַדְתְּ	פְּקַדְתּוּן
פְּקַדְתְּ(*a*)	פְּקַדְתֵּן
פִּקְדֵת(*b*)	פְּקַדְנָא

Nota:(..) & *chir*. per totum præterit. retineri potest, ut נְטַלַת *cessavit*, Dan 4.31. שְׁאֵלְנָא *petiimus*, Esr 5.9. שְׁלִטוּ *dominati sunt*, Dan. 6.24.

(*a*) Plerumque hîc fit eadē Masculin. quæ fœm. ut וּתְקֵפְתְּ *& roborâsti te*, Dan. 4.19. quòd nimirum Pronomen אַתְּ unde hæc persona formatur, Chaldæis sit utriusq; generis.

(*b*) Si prima sit guttur. est (-) ut עֲבַדֵת *feci* אֲמַרֵת *dixi*.

Sing. Pl.

Imperativ.

(..)(.)(-) פְּקַד | פְּקַדוּ
פְּקֻדִי | פְּקֻדְנָא

Terminatio (-) (.) (..) ubique esse potest.

Si prima fuerit guttural. est (·.·:) ut אֱמַר *dic*. ac cum accentu est(..) ut אֱזֵל *abi*, Esr. 5.15.

Futur.

Sing.	Pl.
(..)(·)(-) אֶפְקֻד	נִפְקֻד
תִּפְקֻד	תִּפְקְדוּן
תִּפְקְדִין	תִּפְקְדָן
יִפְקֻד	יִפְקְדוּן
תִּפְקֻד	יִפְקְדָן

Ante guttural. literæ *Ethin* habent(-) vel(·.·) ut, תַּעַבְדוּן יַעֲבֵד *faciet*, & תַּעַבְדוּן *facietis*. Sic יַעֲבַר *transibit*.

Terminatio (:) vel ו est hîc frequentissima. Et sic apud Hebræos תִּשְׁמוּרֵם *custodiet eos*, Prov. 24.13. וָאָנוּשָׁה *& dolui*, Psl. 69. 21. יִשְׁפּוּטוּ *judicabunt*, Exod. 18.16. תַּעֲבוּרִי *transibis*, Ruth. 2.3.

Infinitiv.

מִפְקַד

מ Ante gutturalem habet(·.·) ut מֶעְבַּד *facere*.

Benoni.

פָּקֵד(*a*)

פקדא
פקדין
פקדן

Punctum primum est etiam(-)ut אזדא *iens* Dan. 2.6. חשחין *egentes*, Dan. 3.16. fœm. חשחן, Esr. 6.9. ופרסין & *dividentes* Dan. 5.25.

(*a*) Pro terminali (..) substituit aliquando hîc (-) ut apud Hebræos.

Pehil, i. e. *Pahul*.

פקיד Sin ultima fuerit
פקידא guttural, aut ר,
פקידין habet (-) ut ידע. אמר.
פקידן

Nota; 1. Pehil originem habet ex Hebræo Pahul, mutato ו in י. unde etiam fit quòd aliquando ejus analogam vocalem retinet, ut שמת *positus est*, Dan. 6.17.

2. Pehil variatur per personas, genera & numeros, quasi esset præteritū cum (י) expresso, ut.

Sing.	Plur.
פקיד	פקידו
פקידת	פקידא
פקידת (*a*)	פקידתון
פקידת	פקידתן
פקידת	פקידנא

(*a*) Dan. 5.27. תקילתא *appensus es*, cum א loco Hebræor. ה paragog.

R 34 *Passivæ Conjugationes imitantur formam Hebr. Hithp. præponendo activæ* את, *vel* את, *rariùs* הת.

Et sic etiam apud Hebr. אתחבר *associavit se* pro התחבר, 2. Chron. 20. 35. אשתוללו *in prædam dederunt se*, Ps. 76. 6.

Literæ sibilantes זסצש eodem modo hîc transponuntur, ut apud Hebr. ut. אשתמר, pro אתשמר, *custodivit se*, אזדמן, pro אתזמן, *præparavit se*.

Et aliquando hoc ת transpositum à Dagesh absorbetur, ut הזדמנתון *cōparavistis vos*, Dan. 2.9. Et sic apud Hebr. הזכו *purificate vos*, Jesa. 1.6.

Huc referendum est illud Marc. 7, 34. *Ephphatha* (aperire,) quod regulariter esset אתפתח, & absorpto

ת. pro אַפְּתַח. פּ autem, quantumvis dageshatum, effertur per φ, quæ pronũciatio adhuc hodie Arabib. & Syris est usitata. Sheva verò mobile effertur per A, ut aliâs fit in γαββαθᾶ, ex גַּבְּתָא & *Sabachtani* ex שְׁבַקְתַּנִי &c.

R.25. *Prima Passiva* ITHPEHAL, *Formatur ab Activa præponendo* אֶתְ vel הִתְ hoc modo.

Præterit.

אִתְפְּקֵד

אִתְפְּקֵדַת

אִתְפְּקֵדְתְּ &c.

Quando ultima est gutturalis, pro priori (:) assumitur (-) furtiv. (ut apud Hebr.) ut הִשְׁתְּכַחַתְּ *Inventus es.* Dan. 5. 27.

Imperativ.

אִתְפְּקֵד

אִתְפַּקְּדוּ &c.

Imperat. & Futur. habet אֶתְ, ad differentiam Præt.

Futur.

אֶתְפְּקֵד

תִּתְפְּקֵד

תִּתְפַּקְּדִין &c.

Infinit.

אִתְפְּקָדָא

Particip.

מִתְפְּקֵד

מִתְפַּקְדָא &c.

R26 *Secunda Conjugatio Activa dicitur* PAHEL, *Passiva* ITHPAHEL, *habétque characterem secundæ radicali impressum, nempe Dagesh forte* (ut apud Hebr.) *præcedente*(-) & terminatur in (..) aliquando etiã in *chir.* vel(-)

Pahel Ithpahel

Præterit.

אִתְפַּקַּד (-) (.) פַּקֵּד (..) (-)

פַּקְּדַת

פַּקֵּדְתָּ

פַּקֵּדְתְּ

פַּקֵּדֵת

Plur.

פַּקִּדוּ

פַּקֵּדָא

פַּקֵּדְתּוּן

פַּקֵּדְתֵּין

פַּקֵּדְנָא

Imperat.

אִתְפַּקַּד פַּקֵּד (·)

פַּקִּדוּ &c.

Futur.

אתפקד אפקד

תפקד

&c. תפקדין

Dagesh ſæpe ex literis ſhevatis excidit, ut י ישמשונה *miniſtrabunt ei*, Daniel. 7. 10.

Infinit.

אתפקדא פקדא

Habet formam nominis Hebraici בקשה *petitio.*

Particip.

מתפקד מפקד

Dan. 2. 40. *confregit*, eſt מרעע cum (-) ob guttural.

Nota: Ad formam PAHEL pertinẽt quadrilitera; ut תרגם *interpretatus eſt.*

R27 *Tertia Conjugatio Activa dicta* APHEL, *plerumque mutat Hebræorum* ה in א, quod aliquando etiã reperitur in Hebraico ſermone, אגאלתי *inquinavi*, Jeſa. 66. 1. אברך *genua flecte*, Gen. 41. 43. Et ſuperaddito Hebræorũ ה, והאזניחו *& abſcedere facient*, Jeſ. 19. 6.

Aliquando ſervat Hebr. ה, ut הקרבוהי *adduxerunt eum*, Dan. 7. 13.

Paſſiva OPHAL *ſequitur Hebræorum Hoph.* ut החרבת *deſolata eſt*, Eſr. 4. 15. התקפרת *confirmatus ſum*, Dan. 4. 33. הנחרת *dejectus eſt*, Dan. 5. 20.

Aphel Ophal

Præterit.

אפקד (·) אפקד

אפקדת

אפקדת.ת

&c. אפקדת

Dan. 2. 25. eſt אשכחת *inveni*, pro אשכחת.

Imperativ.

אפקד

Futur.

אפקד אפקד (.)

Infinit.

אפקדא : הפקדא אפקדא

Poſterius א, ſequẽte ſubſtantivo, mutatur in ות, להנזקת מלכין *ad nocendum regibus.*

Particip.

מפקד

Nota

Nota: Character temporis & Conjugationis sæpe simul in Aphel manent, ut: יְהוֹדְעוּ *notum facient*, יְהַשְׁפִּיל *dejicit* Dan. 7. 11. מְהַחְצְפָה *festinans* Dan. 2. 15. מְהַחְתוֹן *repositi*, Esr. 6. 1.

Et sic apud Hebræos יְהוֹשִׁיעַ *servabit*, יְהוֹדֶה *celebrabit*, unde Juda &c.

CAP. V.

De Verbis Quiescentibus.

QUIESCENTIA I. א

R28 IN *futuro & Infinitivo Pehal* א *radicale quiescit in* (..) ut יֵאמַר *dicat*.

Ipsúmque א sæpe excidit, ut, לְמֵמַר *ad dicendum*, כְּנֵמָא *quasi dicamus*, frequens apud Esram, ubi א supprimitur, & ר per א aliud suppletur.

Et sic apud Hebr. אֹהַב *diligam*, אֵזֵל *abibo*, תֵּזֵל *digredieris*, תֵּחַד *adunabis*, וַיֵּתֵא *& venit*, מֵזִין *auscultans*.

R29 *In Aphel* א *transit in* ו. *in Ophal in* ו ut לְהוֹבָדָה *ad perdendum*, הוּבַד *perditum est*.

Exc. 1. אֲמַן in Aphel mutat א in (י) quiescens & assumit Charact. Hebr. ה, ut, הֵימִין *credidit*, מְהֵימַן *fidelis*.

2. אֲתָא *venit*, in Aphel mutat א in (י) mobile, in Ophal in (ו) quiescens, ut, לְהַיְתָיָה *ad adducendum* Dan. 5. 2. וְהֵיתָיִת *& adducta est*, Dan. 6. 18.

QUIESCENTIA I. (י)

R30 *Prima radicalis* (י) *in Imp. Fut. & Infinit. Pehal. aliquando abjicitur*, ut דַּע *scito*.

Aliquando in Dagesh commutatur, ut אֶדַּע *sciam*, יִכֻּל *possit*.

Aliquando Dagesh resolvitur in נ, ut וְאִנְדַּע *& sciam*, Dan. 2. 9.

R31 *In Aphel* (י) *shevandum transit in* ו, ut אוֹתֵב *sedere faciam*,

QUIESCENT. II. ו.

R32 *Media radicalis* ו *expungitur*, ut apud Hebr.

At

At Ithpehal dageshat ת

Pehal	Ithpehal
קָם קָמַת	אִתְּקָם
קָמְתָּ קָמְתְּ	
קָמֵת	

Imperat.

קוּם	אִתְּקָם

Futur.

אֲקוּם	אִתְּקָם
תְּקוּם תְּקוּמִי	תִּתְּקָם
יְקוּם (a)	יִתְּקָם (a)

(a) Esr. 5.3. יְהָךְ *proficiscetur* cum (־).

(a) Et cum (ּ) ut, יִתְּזִין *alebatur*, Dan. 4.12.

Infinit.

אִתְּקָמָה מְקָם (a)

(a) Irregulare לְמְהָךְ *ad proficiscendum* Esr. 7.13.

Benoni.

קָאֵם קָיְמִין	מִתְּקָם
קָיְמָא קָיְמָן	

Nota: Benoni Pehal mutat ו in א, quod in plur. & gen. fœm. transit in (י) mobile. Proinde ista, quæ scribuntur cũ א, ut, זָאעִין דָּארִין Masoritæ legunt per (י) mobile, דָּיְרִין *habitantes*, זָיְעִין *trementes* Manet tamen א fixum, cum (־:) ut קָאֲמַיָּא *stantes* Dan. 7.16.

Particip. Pihel קַיֵּם, inde שָׂמַת *posita est*. Dan. 6.18.

Præterit.

Aphel.	Ophal.
אֲקִים & הֲקִים	
הֲקִימַת אֲקִימַת &c.	

Consistere facta est, Dan. 7.5. retento י ex Aphel.

Imperat.

אֲקִים &c

Futur.

אֲקִים & אֲקִים

תְּקִים & תְּ

Et cũ ה Characteristic. יְהָקִים *eriget*, Dan. 6.15. יְהָתִיבוּן *reverti facient*, Esr. 6.5.

Infinit.

אֲקָמָא in Affix. desinit in ת. & cum ה pro א utrinque לְהַזָדָה *ad superbiendum*, Dan. 5.20.

Benoni.

מְהָקִים & מְקִים *suscitans*, Dan. 2.21. suppresso ה מְרִים *extollens*, Dan. 7.2.

QUIESCENT. III. א,ה,י vel (ו)
(Promiscuè tertia radic. א ה (ו) hic usurpatur, ut חֲדִי & חֲדָה & חֲדָא *lætatus est.*

R33 *Tertia Radical. ה vel א in medio syllabam terminans, mutatur in (ו) quod in secundis personis movetur chir. vel (..)*

R34 *א vel ה in medio syllab. inchoans, unâ cum puncto præcedenti, abjicitur. Et tunc, quæ Hebraicè desinũt in ו, ea Chaldaicè per ו efferuntur,* הֲווֹ *fuerunt,* pro הֲוֹו. Sic וְשְׁתִיו & *biberunt* Dan. 5. 2. Sic תִתְרְמוֹן *projiciemini,* Dan. 3. 15.

Nota: Quorum tertia radical. est (ו) ea in pl. num. nudum saltem ו assumunt, ut וּשְׁרִיו & *ceperunt,* Esr. 5. 2.

Et sic apud Hebr. הִמְסִיו *liquefecerunt,* Jos. 14. 8.

Præterit.

Pehal — Ithpehal

גְּלִי גְּלָא — אִתְגְּלִי

(a) גְּלַת

גְּלֵית ת

גְּלֵית ית

Plur.

גְּלוֹ גְּלִיו

(b) גְּלֵיתוּן ·תֵּן

(c) גְּלֵינָא

Cum (..) מְנָא *numeravit,* Dan. 5. 25.

(a) aliquando expressum א, ut וּמְלָאת & *replevit,* Dan. 2. 35. Et pro (ˇ) est (-) וּמְטָת & *pertigit,* Dan. 4. 19.

(b) חֲזֵיתוּן *vidistis,* cum (ו) quiesc. Dan. 2. 8.

(c) בְּעֵנָא *postulavimus,* Dan. 4. 23. suppresso (ו) quod imitatur Heb. מְלֵתִי *implevi,* pro מִלֵּאתִי, Job. 32. 19.

Nota: Verbum שְׁתָה *bibit,* adsciscit hic א per prosthesin, ut אִשְׁתִּיו *biberunt,* Dan. 5. aliquoties.

Imperat.

גְּלִי גְּלָא — אִתְגְּלִי

גְּלוֹ גְּלָנָא

Futur.

אֶגְלֵא — אִתְגְּלִי

תִגְלֵא

Infinit.

מִגְלָא — אִתְגְּלָאָה

Esr. 5. 9. לְמִבְנְיָא *ad ædificandum* ubi א paragogic. & tertia radicalis transit in (י) Et cōpensato מ per Dagesh; לִבְּנֵא, Esr. 5. 3. & 13.

Benoni.

מִתְּגְלֵי גָּלֵא גָּלְיָן
גָּלְיָא גָּלְיָן

Benoni in plur. Mascul. desinit instar Dual. ut בָּנַיִן *ædificantes*, at Dan. 4. 16. לְשָׂנְאָיךְ *osoribus tuis*, retinet א.

Pehil.

גְּלִי גְּלַיִן

Sic שָׁרֵא *habitans*, בָּנֵה *ædificans*. Aliquando (:) dilatatur per (-:) ut גְּלִי *revelatum est*, vel (·.:) גְּלִי. Sic קְרִי *lectum est*, Esr. 4. 18.

Juxta hanc analogiam conjugatur
Pahel. Ithpahel. Aphel.

Præterit.

אַגְלֵי אִתְגַּלִּי גַּלִּי גַּלִּי

Imperat.

אַגְלֵי אִתְגַּלִּי גַּלִּי

Futur.

אַגְלֵי אִתְגַּלִּי אֲגַלֵּי

Infinit.

אַגְלָיָה אִתְגַּלָּאָה גַּלָּאָה

Particip.

מַגְלֵי מִתְגַּלֵּי מְגַלֵּי

Cap. VI.

De Verbis Defectivis.

Defectiva I. נ

R. 35 Pima radical. נ *deficit, ut apud Hebræos*, ut, à נְפַק egressus est פּוּק *egredere. Et post literas Heemanthi in Dagesh commutatur*: ut Imper. Aph. אַתִּרוּ *defluere facite.*

Irregularia sunt אַחֵת *descendere fac.*, Esr. 5. 15. וְתַחֵת & *descendere facies* Esr. 6. 5. absorpto Dagesh.

Geminantia II.

R36 *Geminantium altera deficit eodem modo ut apud Hebr.* ut, דַּק ex דְּקַק *comminuit.*

Pehal. Ithpehal.

Præterit.

אִתְדַּק דַּקַּת
דַּקְּתְ
דַּקֵּת (Differt à Quiescentib. secundâ per
Plur. דַּקּוּ (-)
Excluso dagesh דָּקוּ *comminuta sunt*, Dan. 2. 35.

Imp.

Pehal Ithpehal

Imperativ.

אִתְדְּרַק דֹּק דֹּקִי

דֹּקוּ

Futur.

אִתְדְּרַק אֵדֹּק

תִּדֹּק

Dan. 2.40. תֵּרֹעַ *confringes*, cum (..) ob indageshabilem.

Infinit.

אִתְדְּקָקָא מִדַּק R37

Particip.

מִתְדְּרַק דָּיִק דָּקִין

Aphel Ophal.

Præterit.

אַדֵּק אַדִּקַת אַדִּקְתְּ | הֻעַל *introductus est*, Dan. 5. 13. הֻעַלוּ *introducti sunt*, ad analog. Hebraici Hophal.

Irregulare est הַדֵּקֶרֶת *contrivit.* Dan. 2.34. & הַנְעֵל *introduxit*, Dan. 2.25. resoluto נ in Dagesh.

Imperat. R38

אַדֵּק

Sic הַעֲלְנִי *introducito me*: Dan. 2.24.

Futur.

אַדֵּק

Infinit.

אַדָּקָא

Sic לְהַעָלָה *ad introducendum*, cum (.:.) ante guttur Dan. 5.7. לְהַנְעָלָה Dan. 4.3.

Particip.

מְהַדֵּק & מַדֵּק *conterit*, Dan. 2.40.

CAP. VII.

De literis præfixis.

Literæ Præfixæ apud Chaldæos sunt sex, הּ, דְּ, & וְכְלָב.

ה duntaxat est interrogantis, ut, הַצְדָא *verúmne?* Dan. 3.14.

ד respondet Græcorum articulo ὃς, ὁ, τῦ.

Literæ וְכְלָב eodem modo hîc sumuntur, quo apud Hebræos, nisi quod ו nunquam hîc convertit tempora.

CAP. VIII.

De Affixis.

Affixa primæ pers. sunt.

Sing. { י non sing. ־ Plur. נִי verbor. cum נ epenth. נַנִי.

Plur.

Plur. נָן נָא, יִן, יָן Nom. & Verb.

Affixa secundæ personæ.

Sing. ךְ, ךָ, יךְ, נָךְ } masc.
Plur. כוֹן }

Sing. ךְ, כִי, נַךְ } fœm.
Plur. כֵן }

Affixa tertiæ personæ.

Sing. הּ, הִי, נֵהּ cum nomin. pl.

וֹהִי Masc.

Plur. הוֹן, הוֹם, at נוּן solis Verbis:

Sing. הָ, הַ, נַהּ cum nom. pl.

הָא Fœm.

Plur. הֵן, נִין, נֵין, נָן

Nota: Quæ habent literam נ ante præcipuã literã affixi, Verbis duntaxat affiguntur: Quæ habent י ante præcipuam literam Affixi, plur. nomin. conveniunt, ut, יךְ.

R39. *Propter Affixa, א afformativum mutatur in* ת, *at* א *emphat. &* ן *nota pluralitatis excluditur.*

Nota: אַב *pater*, ante Affixa (excepto (י) assumit ו ut, אֲבוּךְ *pater tuus.*

Irregulare est אֲבָהָתִי *patrum meorum*, pro אֲבָהָתַי Dan. 2. 29.

Et אִית, vel אִיתַי. *sunt*, *est*, cum Affix. tertiæ pers. facit אִיתוֹהִי *sunt illi.*

Cap. IX.

De mutatione Punctorum.

CRescentibus literis, *decrescunt puncta, eodem planè modo, ut apud Hebr.* Ideóque.

(ַ) ultimum in Regimi. (..) transit in (-) ut apud Hebræos.

Omne (-) in (..) Forma עֵין in עַיִן Ex priori (·) fit *chir* (-) vel (·.·) &c.

In his & similib9 Chald. cum Hebr. easdem Leges retinent.

Et hîc ad calcẽ Institution. hujus notabis. Quod ן *paragogici usus sit crebertimus apud Chald.* ה *verò paragogici rarissimus*, secus, quàm fit apud Hebræos.

F I N I S.

PARADIGMA EXPLICITUM
CONJUGATIONUM HEBRAICARUM.

	Hithpahel	Hophal	Hiphil	Pohel	Puhal	Pihel	Niphal	Kal	Signific.	
	הִתְפַּקֵּד (-)	הָפְקַד (:)	הִפְקִיד (..)	פּוֹקֵד	פֻּקַּד (ּ ֻ)	פִּקֵּד (-)	נִפְקַד (..)	פָּקַד (..)	Ille	Præteritum.
	הִתְפַּקְּדָה	הָפְקְדָה	הִפְקִידָה		פֻּקְּדָה	פִּקְּדָה	נִפְקְדָה	פָּקְדָה	illa	
ה	הִתְפַּקַּדְתָּ	הָפְקַדְתָּ	הִפְקַדְתָּ		פֻּקַּדְתָּ	פִּקַּדְתָּ	נִפְקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	tu *m.*	
	הִתְפַּקַּדְתְּ	הָפְקַדְתְּ	הִפְקַדְתְּ		פֻּקַּדְתְּ	פִּקַּדְתְּ	נִפְקַדְתְּ	פָּקַדְתְּ	tu *f.*	
	הִתְפַּקַּדְתִּי	הָפְקַדְתִּי	הִפְקַדְתִּי		פֻּקַּדְתִּי	פִּקַּדְתִּי	נִפְקַדְתִּי	פָּקַדְתִּי	ego.	
אין	הִתְפַּקְּדוּ	הָפְקְדוּ	הִפְקִידוּ		פֻּקְּדוּ	פִּקְּדוּ	נִפְקְדוּ	פָּקְדוּ	illi, æ.	
	הִתְפַּקַּדְתֶּם	הָפְקַדְתֶּם	הִפְקַדְתֶּם		פֻּקַּדְתֶּם	פִּקַּדְתֶּם	נִפְקַדְתֶּם	פְּקַדְתֶּם	vos *m.*	
	הִתְפַּקַּדְתֶּן	הָפְקַדְתֶּן	הִפְקַדְתֶּן		פֻּקַּדְתֶּן	פִּקַּדְתֶּן	נִפְקַדְתֶּן	פְּקַדְתֶּן	vos f.	
	הִתְפַּקַּדְנוּ	הָפְקַדְנוּ	הִפְקַדְנוּ		פֻּקַּדְנוּ	פִּקַּדְנוּ	נִפְקַדְנוּ	פָּקַדְנוּ	nos	
ה	הִתְפַּקֵּד (-)	Deest	הַפְקֵד (ּי)	פּוֹקֵד	Deest	פַּקֵּד (-)	הִפָּקֵד (-)	פְּקוֹד (-)	tu *m.*	Imperativus.
ו	הִתְפַּקְּדִי		הַפְקִידִי			פַּקְּדִי	הִפָּקְדִי	פִּקְדִי	tu *f.*	
ו	הִתְפַּקְּדוּ		הַפְקִידוּ			פַּקְּדוּ	הִפָּקְדוּ	פִּקְדוּ	vos *m.*	
	הִתְפַּקֵּדְנָה		הַפְקֵדְנָה			פַּקֵּדְנָה	הִפָּקֵדְנָה	פְּקוֹדְנָה	vos *f.*	
ה	אֶתְפַּקֵּד (·)	אָפְקַד (·)	אַפְקִיד (..)	אֲפוֹקֵד	אֲפֻקַּד	אֲפַקֵּד (·)	אֶפָּקֵד (·)	אֶפְקוֹד (-)	Ego	Futurum.
	תִּתְפַּקֵּד	תָּפְקַד	תַּפְקִיד		תְּפֻקַּד	תְּפַקֵּד	תִּפָּקֵד	תִּפְקוֹד	tu *m.*	
ו	תִּתְפַּקְּדִי	תָּפְקְדִי	תַּפְקִידִי		תְּפֻקְּדִי	תְּפַקְּדִי	תִּפָּקְדִי	תִּפְקְדִי	tu *f.*	
	יִתְפַּקֵּד	יָפְקַד	יַפְקִיד		יְפֻקַּד	יְפַקֵּד	יִפָּקֵד	יִפְקוֹד	ille	
	תִּתְפַּקֵּד	תָּפְקַד	תַּפְקִיד		תְּפֻקַּד	תְּפַקֵּד	תִּפָּקֵד	תִּפְקוֹד	illa	
	נִתְפַּקֵּד	נָפְקַד	נַפְקִיד		נְפֻקַּד	נְפַקֵּד	נִפָּקֵד	נִפְקוֹד	nos	
ה	תִּתְפַּקְּדוּ	תָּפְקְדוּ	תַּפְקִידוּ		תְּפֻקַּד	תְּפַקְּדוּ	תִּפָּקְדוּ	תִּפְקְדוּ	vos *m.*	
ו	יִתְפַּקְּדוּ	יָפְקְדוּ	יַפְקִידוּ		יְפֻקְּדוּ	יְפַקְּדוּ	יִפָּקְדוּ	יִפְקְדוּ	illi	
ו·א	תִּתְפַּקֵּדְנָה	תָּפְקַדְנָה	תַּפְקֵדְנָה		תְּפֻקַּדְנָה	תְּפַקֵּדְנָה	תִּפָּקֵדְנָה	תִּפְקוֹדְנָה	vos *f.* & illæ.	
י·ה	הִתְפַּקֵּד (·)	הָפְקֵד	הַפְקִיד (..)	פּוֹקֵד	פֻּקּוֹד	פַּקֵּד	הִפָּקֵד (-)	פְּקוֹד	Infinit	
'	מִתְפַּקֵּד		מַפְקִיד (..)	מְפוֹקֵד		מְפַקֵּד		פּוֹקֵד (-)	*m.* S.	Benoni, s. Part. præs.
	מִתְפַּקְּדִים		מַפְקִידִים			מְפַקְּדִים		פּוֹקְדִים	*m.* Pl.	
	מִתְפַּקְּדָה		מַפְקִידָה			מְפַקְּדָה		פּוֹקְדָה	*f.* sing.	
	מִתְפַּקֶּדֶת		מַפְקֶדֶת			מְפַקֶּדֶת		פּוֹקֶדֶת		
' Accessus literarum Parag.	מִתְפַּקְּדוֹת		מַפְקִידוֹת			מְפַקְּדוֹת		פּוֹקְדוֹת	*f.* Pl.	
		מָפְקָד (:)			מְפֻקָּד	*Nota.* Omnia Partic. extra Kal & Niph. formantur ab initio per מ	נִפְקָד (..)	פָּקוּד	*m.* S.	Pahul, s. Part. præt.
		מָפְקָדִים			מְפֻקָּדִים		נִפְקָדִים	פְּקוּדִים	*m.* Pl.	
		מָפְקָדָה			מְפֻקָּדָה		נִפְקָדָה	פְּקוּדָה	*f.* sing.	
		מָפְקֶדֶת			מְפֻקֶּדֶת		נִפְקֶדֶת	פְּקוּדֶת		
		מָפְקָדוֹת			מְפֻקָּדוֹת		נִפְקָדוֹת	פְּקוּדוֹת	*f.* Pl.	

BIBLIOTHECA UNIV. IAGELL. CRACOVIENSIS

